

---

yuktidIpikA

युक्तीपिका

Document Information

Text title : yuktidIpikA

File name : yuktidIpikA.itx

Category : major_works

Location : doc_z_misc_major_works

Transliterated by : Dhaval Patel drdhaval2785 at gmail.com

Proofread by : Dhaval Patel drdhaval2785 at gmail.com

Latest update : September 15, 2014, October 6, 2018

Send corrections to : sanskrit at cheerful dot c om

This text is prepared by volunteers and is to be used for personal study and research. The file is not to be copied or reposted without permission, for promotion of any website or individuals or for commercial purpose.

Please help to maintain respect for volunteer spirit.

Please note that proofreading is done using Devanagari version and other language/scripts are generated using **sanscript**.

March 24, 2024

sanskritdocuments.org

வீதாவீதவிஷாணஸ்ய பக்ஷதாவநஸேவிந: |
ப்ரவாதா:³ ஸாங்க்யகரிண: ஸல்லகீஷண்ட³பு⁴ங்கு³ரா: || 1 ||

ரு³ஷயே பரமாயார்கமரீசிஸமதேஜஸே |
ஸம்ஸாரக³ஹநமத்⁴வாந்தஸு³ர்யாய கு³ரவே நம: || 2 ||

தத்த்வம் ஜிஜ்ஞாஸமாநாய விப்ராயாஸூரயே முநி: |
தது³வாச மஹத்தந்த்ரம் து:³க²த்ரயநிவ்ரு³த்தயே || 3 ||

ந தஸ்யாதி⁴க³ம: ஸக்ய: கர்தும் வர்ஷஸதைரபி |
பூ⁴யஸ்த்வாதி³தி ஸஞ்சிந்தய முநிபி:⁴ ஸு³க்ஷமபு³த்தி⁴பி:⁴ || 4 ||

க்³ரந்தே²நால்பேந ஸங்க்ஷிப்ய ததா³ர்ஷமநுஸாஸநம் |
நிப³த்³த⁴மமலப்ரஜ்ஞை: ஸிஷ்யாணாம் ஹிதகாம்யயா || 5 ||

ப்ரதிபக்ஷா: புநஸ்தஸ்ய புருஷேஸாணுவாதி³ந: |
வைநாஸிகா: ப்ராக்கு³திகா விகாரபுருஷாஸ்ததா² || 6 ||

தேஷாமிச்சா²விகா⁴தார்த²மாசார்யை: ஸு³க்ஷமபு³த்தி⁴பி:⁴ |
ரசிதா: ஸ்வேஷு தந்த்ரேஷு விஷமாஸ்தர்கக³ஹ்வரா: || 7 ||

ஸிஷ்யைர்து³ரவகா³ஹாஸ்தே தத்த்வார்த²பு⁴ராந்தபு³த்தி⁴பி:⁴ |
தஸ்மாதீ³ஸ்வரக்கு³ஷ்ணேந ஸங்க்ஷிப்தார்த²மித³ம் க்ரு³தம் || 8 ||

ஸப்தத்யாக்யம் ப்ரகரணம் ஸகலம் ஸாஸ்த்ரமேவ வா |
யஸ்மாத் ஸர்வபதா³ர்தா²நாமிஹ வ்யாக்யா கரிஷ்யதே || 9 ||

ப்ரதா⁴நாஸ்தித்வமேகத்வமர்த²வத்த்வமதா²ந்யதா |
பாரார்த²யஞ்ச ததா²ஸநைக்யம் வியோகோ³ யோக³ ஏவ ச || 10 ||

ஸேஷவ்ரு³த்திரகர்த்ரு³த்வம் சூலிகார்தா:² ஸம்ரு³தா த³ஸ |
விபர்யய: பஞ்சவித⁴ஸ்ததோ²க்தா நவ துஷ்டய: || 11 ||

கரணநாமஸாமர்த²யமஷ்டாவிம்ஸதிதா⁴ மதம் |

இதி ஷஷ்டி: பதா³ர்தா²நாமஷ்டாபி:⁴ ஸஹ ஸித்³தி⁴பி:⁴ || 12 ||

யதா²க்ரமம் லக்ஷணத: கார்த்ஸ்ந்யேநேஹாபி⁴தா⁴ஸ்யதே |
தஸ்மாத³த: ஸாஸ்த்ரமித³மலம் நாநாத்வஸித்³த⁴யே || 13 ||

அல்பக்³ரந்த²மநஸ்பார்த²ம் ஸர்வைஸ்தந்த்ரகு³ணர்யுதம் |
பாரமர்ஷஸ்ய தந்த்ரஸ்ய பி³ம்பி³மாத³ர்ஸக³ம் யதா² || 14 ||

தஸ்ய வ்யாக்²யாம் கரிஷ்யாமி யதா²ந்யாயோபபத்தயே |
காருண்யாத³ப்யயுக்தாம் தாம் ப்ரதி³க்³ரு³ஹ்ணந்து ஸூரய: || 15 ||

ஆஹ, கரிஷ்யதி ப⁴வாந் வ்யாக்²யாம் | இத³ம் த்வாதா³ஷ்பந்யஸ்தம்
ஸர்வைஸ்தந்த்ரகு³ணர்யுதமித³ம் தந்த்ரமிதி | கே தந்த்ரகு³ண:, கியந்தோ வேதி ?
உச்ச்யதே -

ஸூத்ரப்ரமாணவயவோபபத்திரந்யூநதா ஸம்ஸயநிர்ணயோக்தி: |

உத்³தே³ஸூநி³ர்தே³ஸமநுக்ரமஸ்ச ஸம்ஜ்ஞோபதே³ஸாவிஹ தந்த்ரஸம்பத் ||

ஸூத்ராணி ச ப்ரமாணாநி ச அவயவாஸ்ச, ஸூத்ரப்ரமாணவயவா: | தேஷாம்
உபபத்தி: ஸூத்ரப்ரமாணவயவோபபத்தி: | உபபத்தி: ஸம்ப⁴வ இத்யநர்தா²ந்த்ரம் |
அநந்யோ⁵ர்²தோ²நர்தா²ந்த்ரம் | உபபத்திஸப்³த:³ ப்ரத்யேகம் பரிஸமாப்யதே
ஸூத்ரோபபத்திரித்யாதி³ |

ஆஹ, லக்ஷணேபேதஸூத்ரோபபத்திரிதி வக்தவ்யம் |

இதரதா² ஹி அலக்ஷணேபேதஸ்யாபி ஸூத்ரஸ்ய தந்த்ராங்க³பா⁴வ: ஸ்யாதி³தி |
உச்ச்யதே ந, நாந்தா²யகதவாத் | ந ஹ்யந்தரேண லக்ஷணேபேதவம் ஸூத்ரதவம் |
அதோ ந வக்தவ்யமேததி³தி |

ஆஹ, அத² ஸூத்ரமிதி கஸ்மாத் ?

உச்ச்யதே- ஸூசநாத் ஸூத்ரம் | ஸூசயதி தாம்ஸ்தாநர்த²விலேஷாநிதி ஸூத்ரம் |
தத்³யதா²- காரணமஸ்த்யவ்யக்தம் (kA0 16), பே⁴தா³நாம் பரிமாணாதி³தி
(kA0 15) | அத்ர ப்ரதிஜ்ஞாஹேதூ கண்டோ²க்தௌ | தயோருபயோகி³ த்³ரு³ஷ்டாந்தம்
ஸாத⁴யஸித்³த⁴யே ஸமர்த²மிதி க்ரு³த்வா மூலஸகலாத³யோ⁵த்ராந்த்ரநபி⁴ஹிதா
அப்யேதஸ்மாத³வஸீயந்தே | அத²வா பி⁴க்ஷோருபஸம்ஹ்ரு³தப³ஹிஷ்கரணந்த:கரணஸ்ய
தேஷு தேஷ்வதீந்த³ரியேஷு அபி ப்ரதா⁴நாதி³ஷ்வர்தே²ஷு பு³த்³தி⁴ம் ஸூசயதீதி
ஸூத்ரம் |

அத²வா, ஸௌக்ஷம்யாத்தத³நுபலப்³தி⁴ரிதி (kA0 8) ஸூத்ரம் | தத்³யதா²-
அல்பாக்ஷரமஸந்தி³க்³த⁴ம் ஸாரவத்³விஸ்வதோமுக²ம் |

அஸ்தோப⁴மநவத்³யம் ச ஸுதிரம் ஸுதிரவிதோ³ விது:³ ||

அஸ்தோப⁴மபுநருக்தமித்யர்த:² | ததா²

லபூ⁴நி ஸுசிதார்தா²நி ஸ்வல்பாக்ஷரபதா³நி ச |

ஸர்வத: ஸாரபூ⁴தாநி ஸுதிராண்யாஹூர்மநீ³ஷிண: ||

ப்ரமாணாநி ச ப்ரத்யக்ஷாதீ³நி, தாந்யுத்தரத்ர வக்ஷயதி

'த்³ரு'ஷ்டமநுமாநமாப்தவசநம் ச' (kA0 4), 'ப்ரதிவிஷயாதீ³யவஸாயோ

த்³ரு'ஷ்டமித்யாதி³' (kA0 5) |

அவயவா: புநர்ஜிஜ்ஞாஸாதீ³ய:, ப்ரதிஜ்ஞாதீ³யர்ச | தத்ர ஜிஜ்ஞாஸாதீ³யோ

வ்யாக்³யாங்க³ம் | ப்ரதிஜ்ஞாதீ³ய: பரப்ரத்யாயநாங்க³ம் | தாநுத்தரத்ர வக்ஷயாம: |

ஆஹ, அவயவாநபி⁴தா⁴நமுபதே³ஸாதீ³ | ந ஹி ததா² ப்ரத்யக்ஷாதீ³நி

ப்ரமாணாயுபதி³ஷ்டாநி ததா² அவயவா உபதி³ஷ்டா: |

தஸ்மாதீ³வயவோபபத்திரித்யேததீ³ஸத் |

பா⁴ஷ்யகாரப்ராமாண்யாதீ³தோ³ஷ இதி சேத் ஸ்யாந்மதம் | யத்³யபி

ஸுதிரகாரேணவயவோபதே³ஸோ ந க்ரு'தஸ்ததா²ஸ்பி பா⁴ஷ்யகாரா: கேசிதே³ஷாம்

ஸங்க்³ரஹம் சக்ரு: | தே ச ந: ப்ரமாணம் | தஸ்மாதீ³யுக்தமவயவோபபத்திரிதி |

ஏதச்சாயுக்தம் | கஸ்மாதீ³ ?

உத்ஸுதிரத்வாதீ³ | நஹ்யுத்ஸுதிரம் வ்யாசக்ஷாணா பா⁴ஷ்யகாரா: ப்ரமாணம் ப⁴வந்தி

|

ததா² சைதது³த்ஸுதிரிதமிதி |

உச்யதே, ந | விங்கா³த் | நைததீ³யுக்தமநுபதே³ஸாந்ந ஸந்தி ஜிஜ்ஞாஸாதீ³ய: |

கிந்தர்ஹ்யநுபதி³ஷ்டமப்யேஷாமஸ்தித்வம் விங்கா³த் ப்ரதிபத்³யாமஹே

யதீ³யமாசார்யோ து:³க²த்ரயாபி⁴கா⁴தாஜ்ஜிஜ்ஞாஸா ததீ³பகா⁴தகே ஹேதாவிதி (kA0

1)

ஜிஜ்ஞாஸாப்ரயோஜநமாசஷ்டே | காரணமஸ்த்யவ்யக்தமிதி (kA0 16) ப்ரதிஜ்ஞாம்

கரோதி |

பே⁴தா³நாம் பரிமாணாதி³தி (kA0 15) ஹேதுமுபதி³ஸதி | நடவத்³ வ்யவதிஷ்ட²தே

விங்க³மிதி (kA0 42) தீ³ரு'ஷ்டாந்மதம் தீ³யோதயதி | க்ஷீரஸ்ய யதா² ததா² ப்ரவ்ரு'த்தி:

ப்ரதா⁴நஸ்த்யேத்யுபஸம்ஹரதி (kA0 57) | தஸ்மாதீ³த்ரிவிதீ⁴ம் கரணம் தீ³வா⁴தி (கா0

35) நிக³மயதி | ந சாநபி⁴ப்ரேதாராசார்யாணம் ஸாஸ்த்ரே வ்யவஹாரோ லக்ஷயதே |

தேந வயம் விங்கா³த்ப்ரதிபத்³யாமஹே ஸந்தி ஜிஜ்ஞாஸாதீ³யோ⁵வயவா: ஸாஸ்த்ர

இதி |

ஆஹ, ஸதாமநுபதே³ஸே ப்ரயோஜநவசநம் | ஏவம் சேந்மந்யஸே- ஸந்தி
ஜிஜ்ஞாஸாத³யோ⁵வயவா:, ஸாஸ்த்ரே தேஷாமநுபதே³ஸே ப்ரயோஜநம் வக்தவ்யம்-
அமுஷ்மாத்த³தே⁴தோராசார்யேண நோபதி³ஸ்யந்தே, ஸந்தி ச தே இதி |
உச்யதே, ப்ரமாணாந்தர்பா⁴வாத் | ப்ரமானேஷ்வந்தர்பா⁴வ ஏஷாமித்யயமுபதி³ஷ்டோ
ஹேதுரஸ்மாபி:⁴ | அநுமாநாங்க³ம் ஹி ஜிஜ்ஞாஸாத³ய:, தஸ்மாத்தத³ந்தர்பூ⁴தாஸ்தே
இதி
ந ப்ரு²த³கு³பதி³ஸ்யந்தே | கிஞ்ச, தந்த்ராந்தரோக்தே: | தந்த்ராந்தரேஷு ஹி
விந்த⁴யவாஸிப்ர⁴ரு³திராசார்யைருபதி³ஷ்டா: | ப்ரமாணம் ச நஸ்தே ஆசார்யா
இத்யதஸ்சாநுபதே³ஸோ ஜிஜ்ஞாஸாத³நாமிதி |
ஆஹ ந, ப்ரமாணுபதே³ஸப்ரஸங்க³த் | யதி³ ச
தந்த்ராந்தரோபதே³ஸாதே³வாவயவாநாமநுபதே³ஸ:, ப்ரத்யக்ஷாத³ந்யபி
ச தந்த்ராந்தரேஷு³பதி³ஸ்யந்தே | ஸ்ரோத்ராதி³வ்ரு³த்தி: ப்ரத்யக்ஷம் |
ஸம்ப³ந்தாதே³கஸ்மாச்சே²ஷஸித்த³ரநுமாநம் | யோ யத்ராபி⁴யுக்த:
கர்மணி சாது³ஷ்டஸ்ஸ தத்ராப்தஸ்தஸ்யோபதே³ஸ ஆப்தவசநமிதி
தேஷாமப்யநுபதே³ஸப்ரஸங்க:³ | அத² ஸதி தந்த்ராந்தரோபதே³ஸே
ப்ரமாணாந்யுபதி³ஸ்யந்தே நாவயவா இதி, நந்வேததி³ச்சா²மாத்ரமிதி |
உச்யதே, பூர்வ ஏவ தர்ஹி பரிஹாரோ⁵ஸ்து | அத²வா புநரஸ்து
தந்த்ராந்தரோக்தேரித்யயமபி பரிஹார: | யத்தூக்தம் ப்ரமாணுபதே³ஸப்ரஸங்க³
இதி அத்ர ப்³ரும:- அயுக்தமேதத் | கஸ்மாத் ? ப்ரயோஜநவதாமுபதே³ஸஸ்யாதோ³ஷத்வாத்
|
அநுபதே³ஸோ ஹி ப்ரயோஜநவதஸ்சோத்³யத இதி யுக்தமேதத் | உபதே³ஸமேவ
து ஸதோ³ஷ இதி க்ரு³த்வா க: ப்ரத்யாசக்ஷீத ? தஸ்மாந்ந கிஞ்சிதே³தத் |
கிஞ்சாந்யத், ப்ரதா⁴நோபதே³ஸே கு³ணபூ⁴தாந்தர்பா⁴வஸித்தே:⁴ | தத்³யதா²,
தக்ஷணாஹி
சைத்ர இத்யுக்தே யாவத்³பி⁴ஸ்ஸாத⁴நவிலேஷைர்விநா தக்ஷணம் நோபபத்³யதே
ஸர்வாஸ்தாம்ஸ்சைத்ர உபாத³த்தே | ததா² ப்ரத்யக்ஷாத³ஷு ப்ரமானேஷு³பதி³ஷ்டேஷு
யைரேஷாமவிநாபா⁴வ: ஸர்வாணி தாந்யுபாதா³ஸ்யாமஹே | கிஞ்சாந்யாத், அந்யத்ராபி
தத்³நுஷ்டா²நாத் | ந கேவலமிஹ, அந்யத்ராப்யமசார்ய: ப்ரதா⁴நாமேவோபதே³ஸம்
கரோதி | தத்³ங்க³பூ⁴தாஸ்து தது³பதே³ஸாதே³வ ப்ரதீயந்தே | தத்³யதா²,
காரணமஸ்த்யவ்யக்தம் (ka0 16) bhedAnAM parimANAditi (ka0 15) | இதரதா² ஹி
த்³ரு³ஷ்டாந்தாபா⁴வாத்³ஸாத⁴நமேதத்ஸ்யாத் | பஸ்யதி த்வாசார்யோ நாத்³ரு³ஷ்டாந்தம்
ஸாத⁴நம்

ஸாத்யமாப்நோதீதி க்ருத்வா ப்ரதிபாத்³கா: ப்ரதிபாத்³நகாலே தந்த்ராந்தரோபதி³ஷ்டாநபி
மூஸகலாதீ³நாக்ஷேப்ஸ்யந்தி இதி | கிஞ்சாந்யத், அநுமாநே பூ⁴தவது³பதே³ஸாத் |
அதஸ்ஸைததே³வம் யத³யமாசார்யஸ்த்ரிவித⁴மநுமாநமாக²யாதமிதி

(kA0 5) ப்ரவீதி | கத²ம் க்ருத்வா ஜ்ஞாபகம்? ஆக்யாதஸ்ய ஹி
ப்ரத்யாம்நாயே பூ⁴தவாசினா ஸப்³தே³நோபதே³ஸோ புவதி | ந சாநேந பூர்வம்
த்ரிவித⁴மநுமாநமாக²யாதம் | ஆக்யாதமிதி சேத், ந ததா³க்யாதம் க்வசிதி³தி
ஸக்யம் ப்ரதிபாத³யிதும் | ஸோ⁵யமநாக²யாயாபி யத³பூ⁴தவாசினம் ஸப்³த³முபாத³த்தே
தஜ்ஜ்ஞாபயத்யாசார்யஸ்தந்த்ராந்தராக்²ருப்தாநாமபீ³ஹ ஸந்நிவேஸோ⁵ங்கீ³க்ரியதே
|

கிமேதஸ்ய ஜ்ஞாபநே ப்ரயோஜநம் ? தந்த்ராந்தரோபதி³ஷ்டோ⁵பி கர்மயோநீநாம்
ப்ராணபே³தா³தீ³நாம் ச லக்ஷணோபதே³ஸஸ்ஸங்கீ³ரு³ஹீ³தோ புவதீதி ஸித்³த⁴ம்
தந்த்ராந்தரோபதே³ஸாத³வயவாநுபதே³ஸ: | தஸ்மாத்த்ஸூக்தமேவாவயவோபபத்திரிதி
|

அந்யூநதா | பதா³ர்த்²கார்த்ஸந்யமஸேஷதா⁵ந்யூநதேத்யபி⁴தீ⁴யதே | பதா³ர்தா²ஸ்ச
த³ஸ சூலிகார்தா: ², பஞ்சாஸத்ப்ரத்யயா: | தத்ராஸ்தித்வமேகதவம்
பஞ்சபி⁴ர்வீதை: ஸித்³த⁴ம் | அர்த²வத்தவம் கார்யகாரணபா⁴வ: |
பாரார்த²யம் ஸம்ஹத்யகாரிணம் பாரார்த²வாத் | அத ஏவாந்யத்வம் |
சேதநாஸக்தே³ரக்³ணத்ரயாஜ்ஜநம்மரணகரணநாமித்யேவமாதி³பி: ⁴ புருஷப³ஹுத்வம்
|

புருஷஸ்ய த³ர்ஸநார்த² இதி ஸம்யோக: ³ | ப்ராப்தே ஸரீரபே³தே³ இதி வியோக: ³ |
ஸம்யக்³ஜ்ஞாநாதிக³மாதி³தி ஸேஷவ்ரு³த்தி: | தஸ்மாச்ச விபர்யாஸாதி³தி
புருஷஸ்யாக்²ரு³த்வமித்யேதே த³ஸ சூலிகார்தா: ² |

பஞ்ச விபர்யயபே³தா³ புவந்த்யஸக்திஸ்ச கரணவைகல்யாத் |
அஷ்டாவம்ஸதிபே³தா³ துஷ்டிர்நவதா⁴ஷ்டதா⁴ ஸித்³தி: ⁴ || (kA0 47)

இதி பஞ்சாஸத்ப்ரத்யயா: | ஸைஷா ஷஷ்டி: பதா³ர்தா²நாம் | தது³பபத்திரந்யூநதா |
ஸம்ஸயநிர்ணயோக்தி: | ஸம்ஸயஸ்ச நிர்ணயஸ்ச தெள ஸம்ஸயநிர்ணயெள
தயோருக்திஸ்ஸம்ஸயநிர்ணயோக்தி: | ஸாமாந்யாபி⁴தா⁴நம் ஸம்ஸய: | தத்³யதா²
மஹதா³தி³

தச்ச கார்யம் ப்ரக்ரு³திவிருபம் ஸருபம் சேத்யுக்²தே (kA0 8) ஸம்ஸயோ புவதி
கேந த⁴ர்மேண கார்யம் ப்ரக்ரு³திவிருபம் கேந வா ஸருபமிதி | விஸேஷாபி⁴தா⁴நம்
நிர்ணய: | ஸ ச த்³விவித: ⁴, ஸப்³த³தோ⁵ர்த²தஸ்ச | ஸப்³த³ஸ்தாவத் யதா²
ஹேதுமதா³தி³பி: ⁴ கார்யம் ப்ரக்ரு³திவிருபம், த்ரைக்³ணயாதி³பி: ⁴ ப்ரக்ரு³திஸருபமிதி |

அர்த்²தஸ்தத் யதா² தேப்யோ பூ⁴தாநி பஞ்ச பஞ்சப்ய:, ஏதே ஸம்ரு²தா விஸேஷா:
(kA0 38) . kiM kAraNam ? yasmAt shAntA ghorAshcha mUDhAshcha (kA0 38) |

அஸாந்தகோ⁴ரமுட⁴த்வாத்தந்மாத்தராண்யவிஸேஷா: |

உத்³தே³ஸநிர்³தே³ஸம் | உத்³தே³ஸஸ்ச நிர்³தே³ஸஸ்ச உத்³தே³ஸநிர்³தே³ஸம் | ஸர்வோ
த்³வந்த³வோ

விபா⁴ஷயைகவத்³பவதி இதி த்³வந்த³வைகவத்³பா⁴வ: | ஸங்க்ஷேபவசநமுத்³தே³ஸ:
|

தத்³யதா², ஏஷ ப்ரத்யயஸர்கோ³ விபர்யயாஸக்திதுஷ்டிஸித்³யாக்²ய: (kA0 46) |
விஸ்தரவசநம் நிர்³தே³ஸ: | தத்³யதா², பஞ்ச விபர்யயபே⁴தா³ ப⁴வந்தி

(kA0 47) bhedastamaso.aShTavidha (kA0 48) இத்யாதி:³ |

அநுக்ரமஸ்ச- பதா³ர்²தா²நாமாநுபூர்வ்யா ஸந்நிவேஸோபதே³ஸோ⁵நுக்ரம:, தத்³யதா²
- 'ப்ரக்ரு²தேர்²மஹாம்ஸ்ததோ⁵ஹங்காரஸ்தஸ்மாத்³ க³ணஸ்ச ஷோட³ஸக:' (kA0 22)
இத்யந்தேந |

ஸம்ஜ்ஞோபதே³ஸௌ | ஸம்ஜ்ஞிப்ரத்யாயநார்த:² ஸப்³த:³ ஸம்ஜ்ஞா |

ஸா ச த்³விவிதா⁴ | அர்த்²நிப³ந்த⁴நா, ஸ்வரூபநிப³ந்த⁴நா ச |

தத்³யதா²நிப³ந்த⁴நா⁵ர்²வஸேநார்த²க்ரியாபேக்ஷா | ஜாத்யாத்³யர்த²ஸ்வரூபாந்தர்பா⁴வீ
யதா²நிப³ந்த⁴நா⁵ர்²வஸேநார்த²க்ரியாபேக்ஷா | ஜாத்யாத்³யர்த²ஸ்வரூபாந்தர்பா⁴வீ

யதா²நிப³ந்த⁴நா⁵ர்²வஸேநார்த²க்ரியாபேக்ஷா | ஜாத்யாத்³யர்த²ஸ்வரூபாந்தர்பா⁴வீ
யதா²நிப³ந்த⁴நா⁵ர்²வஸேநார்த²க்ரியாபேக்ஷா | ஜாத்யாத்³யர்த²ஸ்வரூபாந்தர்பா⁴வீ

லாவக இதி | ஸ்வரூபநிப³ந்த⁴நா புந: ஸம்ஜ்ஞிப்ரத்யாயநோபாயமாத்ரம் |
ஸ்வரூபமாத்ரோபகாரிணீ விநா⁵வயவார்த²ம் ஸமயவஸாத்³ததா²பூ⁴தமபி ஸம்ஜ்ஞிநம்
ப்ரத்யாயதி | தத்³யதா², க³ஜகர்³ணே⁵ஸ்வகர்³ண இதி | ப்ரயத்³நதோ⁴ ப⁴க³வத:

பரமர்³ஷேரார்³ஷேண ஜ்ஞாநேந ஸர்வதத்த்வாநாம் ஸ்வரூபமுபலப்ய ஸம்ஜ்ஞாம்
வித்³த⁴தோ

நாஸ்தி ஸ்வரூபநிப³ந்த⁴ந: ஸப்³த:³ | தத்³யதா², ப்ரதீ⁴யந்தே⁵த்ர விகாரா இதி

ப்ரதா⁴நம், புரி ஸேத இதி புருஷ இத்யாதி³ | தந்மதாநுஸாரிணமப்பயாசார்யாணம்

தாபி⁴ரேவ ஸம்வ்யவஹாராந்நாஸ்த்யபூர்வஸம்ஜ்ஞாவிதா⁴நம் ப்ரத்யாத்³ர: |

உபதே³ஸ: | இதிகர்தவ்யதா, ப²லஸமாக்²யாநமுபதே³ஸ: | தத்³யதா²,

ஏவம் தத்த்வாப்யஸாந்நாஸ்தி ந மே நாஹமித்யபரிஸேஷம் |

அவிபர்யயாத்³விஸுத்³த⁴ம் கேவலமுத்பத்³யதே ஜ்ஞாநம் || (kA0 64)

ஏதே ஸூத்ரோபபத்த்யாத்³யஸ்தந்த்ரகு³ண: |

இதி கரணம் ப்ரகாரார்த²ம் | ஏவம்ப்ரகாரா அந்யே⁵பி த்³ரஷ்டவ்யா: | தத்³யதா²,

உத்ஸர்கோ³ஸபவாதோ³ஸ்திதே³ஸ இத்யாதி:³ | தத்ரோத்ஸர்க:³ ப்ரக்ரு²திவிருபம்

(kA0 8) vyaktam, sarUpaM (kA0 8) சேத்யபவாத:³ | ததா² தத்³விபீ⁴த

(kA0 11) ityutsargaH, tathA cha pumAn (kA0 11) இத்யபவாத:³ |

ஸாமாந்யமசேதநம் ப்ரஸவதீர்மி வ்யக்தம், ததா² ப்ரதா⁴நம் (kA0 11)

இத்யதிதே³ஸ: | இத்யேவமந்யா அபி தந்த்ரயுக்தய: ஸக்யா இஹ ப்ரத³ர்ஸயிதும் |

அதிப்ரஸங்க³ஸ்து ப்ரக்ரு'தம் திரோத³தா⁴தீதி நிவர்த்யதே | ஸித³த⁴ம் தந்த்ரயுக்தீநாம்

ஸம்ப³ந்தோ⁴பபத்தேஸ்தந்த்ரமித³மிதி |

கிஞ்ச தந்த்ராந்தராவிரோதா⁴த் | யதி³ க²ல்வபீத³மபி ப்ரகரணம் ஸ்யாத்

தந்த்ராந்தரே பாதஞ்ஜலபஞ்சாதி⁴கரணவார்ஷக³ணப்ரப⁴ரு'தீநாமந்யதமஸ்ய

ஸேஷபூ⁴தம் ஸ்யாத் | தைஸ்சாப்யவிரோத⁴ஸ்தத்ர தத்ரேதி

வக்ஷயாம: | பூர்வதந்த்ரஸேஷபா⁴வாதி³தி சேத், துல்யம் | ஏதாந்யபி

பூர்வதந்த்ரஸேஷபூ⁴தாநி, தேஷாமபி ப்ரகரணத்வப்ரஸங்க:³ | அத²

மதம்- ஸகலபதா³ர்த²ஸங்க³ரஹாத்தந்த்ராந்தராண்யேதாநி, ஏவமிஹாபி

ஸகலபதா³ர்த²ஸங்க³ரஹாத்தந்த்ராந்தரத்வமப⁴யுக³ந்தவ்யம் |

தஸ்மாத்யுக்தமேதத்தந்த்ரமித³ம் | இத்யுபோத³கா⁴த: ||

காரிகா 1

ஆஹ, கிங்கு³ணவிஸிஷ்டாய ஸிஷ்யாய புந்ரித³ம் தந்த்ரம் வ்யாக்²யேயமிதி |

உச்யதே- ஜிஜ்ஞாஸவே மதிமதே மீமாம்ஸகாயார்தி²நேS⁴யுக³தாய ஸிஷ்யாய வ்யாக்²யேயம் ஸாஸ்த்ரம் |

கஸ்மாத் ?

பரமர்ஷிப்ராமாண்யாத் | யஸ்மாத³ ப⁴க³வாந் விஸ்வாக³ரஜ:

பரமர்ஷிப்⁴க³வதா³ஸூரேர்ஜிஜ்ஞாஸாமுபலப⁴யோத்தரகு³ணவிஸேஷஸம்பத³ம்

ச வ்யாக்²யாதவாந் | ரஜ ஏவ து:³க²ம் தந்நிராகரிஷ்ணோர்விவேகோSயம்,

ஸத்த்வாத் | ஸத்த்வம் சாஸ்மாந்நாநேத்யேவமாதி³நா வசந்ப்ரதிபாத³யோSயமர்தோ²

மஹத³பி⁴ஸ்சோக்த: | தஸ்மாத³ரஜோது:³கோ²பகா⁴தோபகா⁴தகஜிஜ்ஞாஸோ:

ஸத்த்வாத³த⁴ர்மாதி³குஸலமூலவிபாகோதி³ஸோர்து:³க²த்ரயநிவ்ரு'த்தய இத³ம்

ஸாஸ்த்ரம்

ப்ரவ்ரு'த்தம் | தத³ர்தா²த்பரிணமதே ஸிஷ்யஸ்யேதி | கத²ம் நாம ஸிஷ்யஸ்ய

நி:ஸ்ரேயஸேந யோக:³ ஸ்யாதி³த்யேவமர்த²மித³ம் வ்யாக்²யாநம் க்ரியத இதி |

ஆஹ, யது³க்தம் ஜிஜ்ஞாஸவே வ்யாக்²யாநம் கர்தவ்யமிதி தத்ர குத: புந்ரியம்

ஜிஜ்ஞாஸா கஸ்மிந் வாஶ்ரதே² ப⁴வதீதி ?

உச்யதே - யத்தாவது³க்தம் குத: புநரியம் ஜிஜ்ஞாஸா ப⁴வதீத்யத்ர ப்³நம:

|| து:க²த்ரயாபி⁴கா⁴தாஜ்ஜிஜ்ஞாஸா ||

து:க²ம் ரஜ இத்யநர்தா²ந்தரம் | து:க²யதீதி து:க²ம் ப⁴வதீதி | த்ரயமிதி
ஸங்க்²யாபத³ம் ஸர்வத்³ரவ்யவிஷ்யம், து:க²ஸப்³தே³ந விஸிஷ்யதே | ப்ராதா⁴ந்யாச்ச
வ்யதிரிஶ்³த³யா க்³ரு³ஹ்யமாணம் ஸம்ப³ந்தி⁴த்வாதா³தா⁴ரஸ்ய பே⁴த³நிப³ந்த⁴நாயா:
ஷஷ்ட்²யா நிமித்தத்த்வம் ப்ரதிபத்³யதே- து:கா²நாம் த்ரயம் து:க²த்ரயம் |
அபி⁴ஹந்யதே⁵நேநேத்யபி⁴கா⁴த: |

க: புந்ரயமபி⁴கா⁴தோ நாம ?

உச்யதே- யோ⁵ஸாவுப்யுக்தது:க²த்ரயேணந்த:கரணேந

சேதநாஸக்தேரபி⁴ஸம்ப³ந்த:⁴ | தஸ்மாத்த்³து:க²த்ரயாபி⁴கா⁴தாஜ்ஜிஜ்ஞாஸா |
யது³க்தம் கஸ்மிந்நர்தே² ப⁴வதீதி தத்ராஹ-

|| தத³பகா⁴தகே ஹேதௌ | ||

அபஹந்தீத்யபகா⁴தக:, தஸ்யாபகா⁴தகஸ்தத³பகா⁴தக: |

ஆஹ, தத³பகா⁴தகே இதி ஸமாஸா⁵நுபபத்தி:, ப்ரதிஷேதா⁴த் | கர்தரி யௌ
த்ரு³ஜகௌ

தாப்யாம் ஸஹ ஷஷ்ட²ந ஸமஸ்யதே | தஸ்மாத்தஸ்யாபகா⁴தக இதி வக்தவ்யம் |
உச்யதே- ந, ஶாஸ்த்ரே த³ர்ஸநாத் | தத்ப்ரயோஜகோ ஹேதுஸ்ச இதி ஶாஸ்த்ரே
த்³ரு³ஷ்ட: ப்ரயோக:³ | பத³காரஸ்சாஹ- ஜாதிவாசகத்வாத் | ததா² கதா³சித்³கு³ணே
கு³ணவிஸேஷோ ப⁴வதி, கதா³சித்³கு³ணிநா கு³ணே விஸிஷ்யத இதி சூர்ணிகாரஸ்ய
ப்ரயோக:³ தஸ்மத³நவத்³யமேதத் |

அயம் து பிண்டா³ர்த:² | த்ரிவிதே⁴ந து:கே²நாபி⁴ஹதோ ப்³ராஹ்மணஸ்தத³பகா⁴தகம்
ஹேதும் ஜிஜ்ஞாஸதே | கோ நாமாஸௌ ஹேது: ஸ்யாத்யோ து:க²த்ரயமபி⁴ஹந்யாதி³தி
|

ஆஹ, து:க²ஸப்³தா³வசநமாதா³வமங்க³ளார்த²த்வாத் | மங்க³ளாதீ³நி ஹி
ஸாஸ்த்ராணி

ப்ரத²ந்தே வீர்புருஷாணி ச ப⁴வந்தி, அத்யேதாரஸ்ச மங்க³ளேநாபி⁴ஹதஸம்ஸ்காரா:
ஸாஸ்த்ரார்த²நாஸு ப்ரதிபத்³யந்தே | து:க²மித்யயம் சாமங்க³ளார்த:² ஸப்³த:³,
தஸ்மாந்நாரப்³த⁴வ்ய: ஶாஸ்த்ராதா³விதி |

உச்யதே ந, வாக்யஸ்யார்தே² ப்ரயோகா³த் பத³ஸ்யாநர்த²க்யாத³மங்க³ளார்த²த்வாநுபபத்தி:
|

வாக்யமர்த்²ப்ரத்யாயநார்த்²ம் ப்ரயுஜ்யதே, விஸிஷ்டார்தா²பி⁴தா⁴நாத் | ந
 பத³ம் | ததா² ஹி பதா³ர்த்²வ்யதிரேகேண விஸிஷ்டா ஏவ வாக்யார்த²ப்ரதீயதே,
 கேவலம் து பத³ம் ஸாமாந்யார்தா²த³ப்ரஸ்யுதம் விஸிஷ்டார்தா²பி⁴தா⁴நாஸமர்த்²ம் |
 அதஏவ ந விவக்ஷிதார்த்²ப்ரத்யாயநயோக்³யதயோபாதீ³யதே | தத்³யதா²-
 தே³வத³த்தேத்யம் ஸப்³த³:³ கர்த்ரு³வாசகத்வேநோபாத்த:, ஸர்வக்ரியாவிஷயத்வாத்,
 நாந்தரேண கர்மக்ரியாஸப்³தௌ³ விஸிஷ்டார்த²:²ப்ரதீயதே | ததா² கா³மிதி
 கர்ம, ஸர்வக்ரியாகர்த்ரபி⁴தா⁴நநிமித்தத்வாத் | ததா² அப்யாஜேதி க்ரியா,
 ஸர்வகர்மகர்த்ரு³விஷயத்வாத் | யதா³ து தே³வத³த்த கா³மப்யாஜு ஸுக்லாமித்யுச்யதே
 ததா³தே³வத³த்தேந கோ³ஸப்³தே³ந கர்மாந்தரேப்⁴யோ விச்சி²த்³ய ஸ்வாத்மந்யவஸ்தா²ப்யதே
 |
 க்ரியா ச கோ³ஸப்³த³ஸ்ச ஸர்வகர்த்ரு³ப்யோ தே³வத³த்தகர்மதயா வ்யவஸ்தா²ப்யதே
 |
 கர்த்ரு³கர்மணீ சாப்யாஜிக்ரியாயா: ஸாத⁴நபா⁴வேநைவ நியம்யேதே | ஸூக்லஸப்³தோ³
 கோ³ஸப்³த³ஸ்ச கோ³ஸப்³த³ம் ஸர்வகு³ணவிஷயமாதே⁴யாந்தரேப்⁴யோ வ்யவச்சே²த்³ய
 ஸ்வாத்மந ஆதா⁴ர்தவே நியம்ய, தத்³விஷயதாம் ப்ரதிபாதீ³யதீயநேந
 க்ரமேண விஸிஷ்டோ வாக்யார்த²:² | கேவலாநாந்து பதா³நாம் ஸாமாந்யார்தா²த்
 ப்ரஸ்யுதாநாம்விஸேஷாநபி⁴தா⁴நாதா³நர்த²க்யம் | ஆஹ ச-
 ப்ரு³த²ங்நிவிஷ்டதத்தவாநாம்ப்ரு³த²க³ர்தா²பி⁴பாதிநாம் |
 இந்த³ரியாணம் யதா² கார்யம்ரு³தே தே³ஹாந்ந லப்யதே ||
 ததை²வ ஸர்வஸப்³தா³நாம்ப்ரு³த²க³ர்தா²பி⁴தா⁴யிநாம் |
 வாக்யேப்⁴ய: ப்ரவிப⁴க்தாநாமர்த²வத்தா ந லப்யதே || இதி
 ஏவம் ஸதி குதோ⁵யம் நிஸ்சயப்ரதிலம்போ⁴ யத்³து:³க²ஸப்³தோ³ச்யமமங்க³ளார்தோ²
 யாவதா ஸந்தி³ஹ்யத ஏவ அயம் கிம் ஸ்வார்த²ப்ரதிபத்த்யர்த²முபாத்தோ⁵த²
 ஹேயத்வாயேதி | வாக்யஸ்ய து மங்க³ளார்த²த்வம், து:³க²ப்ரஹாணர்த²முபாதா³நாத்
 |
 யத்³தி⁴ து:³க²ப்ரஹாணர்த²ம் வாக்யமுபாதீ³யதே தந்மங்க³ளார்த²ம் த்³ருஷ்டம் |
 தத்³யதா² வ்யாத்யபக³ம: ஸ்யாத³லக்ஷமீர்மா பூ⁴தி³தி | து:³க²ப்ரஹாணர்த²ம்
 சேத³ம் வாக்யமுபாத்தம் தஸ்மாந்மங்க³ளார்த²மித³ம் | தத்ர யது³க்தம்
 து:³க²ஸப்³தா³வசநமாதா³வமங்க³ளார்த²த்வாதி³த்யேதத³யுக்³தம் |
 ஆஹ, த்ரயக்³ரஹாணர்த²க்யம், கு³ணகத்வாத் | து:³க²ம் ரஜ இதி ப்ரதிபந்நோ
 ப⁴வாந்,

தச்சைகம் ஸாஸ்த்ரே பட்²யதே | தஸ்மாத்த்ரயக்³ரஹ்ணமநர்த²கமிதி |
 நிமித்தபே⁴தா³த³பே⁴தோ³பசார இதி சேத், ஸ்யாந்மதம் | யத்³யபி ஏகம் து:³க²ம் ததா²பி
 நிமித்தாநாமத்⁴யாத்மாதி⁴பூ⁴தாதி⁴தை³வலக்ஷ்ணநாம் பே⁴தா³த³ஸ்ய பே⁴தோ³பசார:
 கரிஷ்யத இதி |
 தச்ச நைவம் |
 கஸ்மாத் ?
 நிமித்தாநந்த்யேந கு³ணநந்த்யப்ரஸங்க³த் | ஆத்⁴யாத்மிகம் ஹி த்³விவித⁴ம், ஸாரீரம்
 மாநஸம் ச | ஸாரீரம் தாவத்³வாதபித்தஸ்லேஷ்மணம் வைஷ்மயநிமித்தம் | ததா²
 மாநஸம் காமக்ரோத⁴லோப⁴மோஹவிஷாத³ப⁴யேர்ஷ்யா⁵ஸூரியாரத்யவிஸேஷத³ர்ஸநநிமித்தம்
 |
 ஆதி⁴பௌ⁴திகம் ச மநுஷ்யபஸூம்ரு³க³பக்ஷிஸரீஸ்ரு³பஸ்தா²வரநிமித்தம் |
 ஆதி⁴தை³விகம் ஸீதோஷ்ணவாதவர்ஷாஸந்யவஸ்யாயாவேஸநிமித்தம் | தத்ர
 நிமித்தபே⁴தா³த்த்ரித்வப்ரகி³ஜ்ஞஸ்ய கு³ணநந்த்யப்ரஸங்க:³, ஸ ச நேஷ்டஸ்தஸ்மாந்ந
 நிமித்தபே⁴தா³த்த்ரித்வம் |
 உச்யதே- யது³க்தம் ரஜஸ ஏகத்வாத் த்ரித்வாநுபபத்தி:, தஸ்ய நிமித்தபே⁴தா³த்
 த்ரித்வோபசார இதி ஸத்யமேதத் | யத்தூக்தம் நிமித்தாநந்த்யேந கு³ணநந்த்யப்ரஸங்க³
 இதி தத³யுக்தம் | கஸ்மாத் ? பே⁴தே³ஸி ஸதி வர்ணஸங்க²யாவத்³த்³வ்யவஸ்தா²நோபபத்தே:
 |
 தத்³யதா² சத்வாரோ வர்ண இத்யஸ்யா: ஸங்க²யாயா: ஸதி பைப்பலாதா³தி³பே⁴தே³
 தேஷாம் ப்³ராஹ்மணத்வாதி³வ்யதிரேகாப⁴வாந்ந ஸங்க²யாந்தரஹேதுத்வம் நோ
 க²ல்வபி
 வர்ணவ்யதிரேகாதே³கத்வம் ப⁴வதி | ஏவம் த்ரீணி து:³கா²நீ²த்யஸ்யா: ஸங்க²யாயா:
 ஸதி
 ஸாரீராதி³பே⁴தே³ தேஷாமாத்⁴யாத்மிகாதி³வ்யதிரேகாஸம்ப⁴வாந்ந ஸங்க²யாந்தரஹேதுத்வம்
 நோ
 க²ல்வபி து:³கா²வ்யதிரேகாதே³கத்வம் ப⁴விதுமர்ஹதி | கிஞ்சாந்யத், நிமித்தபே⁴தா³த்³
 பே⁴தோ³பசார இதி ப⁴வாநேவ ப்ரதிபந்ந: | ந சோபசார: பரமார்த²
 இத்யலமஸ்தா²நே யத்நேந |
 ஆஹ- அபி⁴கா⁴தாஜ்ஜிஜ்ஞாஸாயாமதிப்ரஸங்க:³, ஸர்வேஷாம் ஸம்ப⁴வாத் |
 யதா²ஸூரே³து:³க²த்ரயாபி⁴கா⁴தாஜ்ஜிஜ்ஞாஸா ப⁴வதீத்யேததி³ஷ்டம் தேந
 ஸர்வேஷாமபி⁴கா⁴தோ⁵ஸ்தீதி ஸர்வேஷாம் ஜிஜ்ஞாஸாப்ரஸங்க:³ | அத²
 மதம் து:³கா²பி⁴கா⁴தே கஸ்யசிஜ்ஜிஜ்ஞாஸா ப⁴வதி கஸ்யசிந்நேதி |

நந்வேவமிச்சா²மாத்ரம் | ப்ராக்ப்ரஸங்கா³ச்ச | ப்ராக³ப்யாஸுரேர்ஜிஜ்ஞாஸாயா
 து:³க²த்ரயாபி⁴கா⁴தோ ந சாஸ்யாத்யந்திகே ஹேதௌ ஜிஜ்ஞாஸா ப³பூ⁴வ | தேந
 கிம் ப்ராப்தம் ? ப்ரஸாத³ஸ்ய யதோ ப³பூ⁴வ தத்³வக்தவ்யம் | யதா²ந்யத்ர
 ப்ரஹ்மணோ⁵ப்யாஸநிமித்தாத³த⁴ர்மக்ஷயாத் பூர்வத⁴ர்மாநுக்³ரஹாச்ச
 விவிதி³ஷா, ததா²ந்யேஷாம் குஸஸமுலாப⁴யாஸபரிபாகாத் | ந சாபதி³ஷ்டமதோ
 லக்⁴க்தமேதத் | கிஞ்சாந்யத், தத³பகா⁴தாச்சாநிர்மோக்ஷோ⁵க்ரு³த்ஸநதவாத் |
 மோக்ஷோ ஹி காமருபாருப்யதா⁴துத்ரயாதி³ஷ்யதே | தை³வமாநுஷ்யதிர்யக்³யோநித்ரயாத்³வா
 |

ஏகதே³ஸூச்ச ஸம்ஸாரஸ்ய து:³க²த்ரயம் | தஸ்மாத் ப்ரயோஜநமப்யயுக்தம் | கிஞ்ச
 நிமித்தாந்தரஸத்³பா⁴வாத்³தி³வ்யகாமத்⁴யாநஸுகா²நபேக்ஷஸ்யாபி விவிதி³ஷா
 ஸம்ப⁴வதி,

ந கேவலம் தாபோத்³விக்³நஸ்யாபி | தஸ்மாந்நிமித்தமப்யயுக்தம் | கிஞ்சாந்யத் |
 உப⁴யதா²

சாஸம்ப⁴வாத் | பரிகல்ப்யமாநா க²ல்வபீயம் ஜிஜ்ஞாஸா புருஷஸ்ய வா
 ஸ்யாத்³கு³ணநாம் வா |

கிஞ்சாத: ? தந்ந தாவத்புருஷஸ்ய ஸம்ப⁴வதி | கஸ்மாத் ? நைர்கு³ண்யாப்யுபக³மாத்
 |

இச்சா²த்³வேஷப்ரயதநஸுக²து:³க²த்⁴ர்மாத⁴ர்மஜ்ஞாநஸம்ஸ்காராணமாத்மகு³ணத்வம்
 ந ப⁴வத்³பி⁴ரப்யுபக³ம்யதே | ந கு³ணநாம், ஆசேதந்யாத் | ந ஹ்யசேதநா
 க⁴டாத³யோ ஹிதாஹிதப்ராப்திபரிஹாரம் ஜிஜ்ஞாஸமாநா த்³நு³ஸ்யதே | ந ச
 சேதநா ப⁴வதாம் கு³ண:, ஸாமாந்யமசேதநம் ப்ரஸவத⁴ர்மி ப்ரதா⁴நமிதி
 (kA0 11) வக்ஷயமாணவசநாத் | கிஞ்சாந்யத், தத்வாந்தராநுபபத்தே: | ந ச
 கு³ணபுருஷவ்யதிரிக்தம் வஸ்துதஸ்தத்த்வாந்தரமஸ்தி யஸ்ய ஜிஜ்ஞாஸா
 பரிகல்ப்யமாநா

பரிகல்ப்யேத | தஸ்மாத்³நுபபந்நா ஜிஜ்ஞாஸா |

உச்யதே | யது³க்தமபி⁴கா⁴தாஜ்ஜிஜ்ஞாஸாயாமதிப்ரஸங்க:³, ஸர்வேஷாம்

தத்ஸம்ப⁴வாதி³தி அத்ர ப்³நம: ந, அபி⁴கா⁴தத்வேநாப்ரதிபத்தே: |

யத்³யப்யவிஸிஷ்டோ⁵பி⁴கா⁴தஸ்ததா²பி ஸர்வே நைநமபி⁴கா⁴தத்வேந ப்ரதிபத்³யந்தே
 |

ததா²ஹி, ஸத்ஸ்வாத்⁴யாத்மிகாதி³து:³கே²ஷ்வர்ஜநரக்ஷணக்ஷயஸங்க³ஹிம்ஸாஸு
 ச ப்ரீத்யபி⁴ஷ்வங்கா³தே³ஷாம் ந விஷயேஷுத்³வேகா³பத்³வேஷௌ | ந
 ச விஷயபரித்யாகோ³ப⁴வதி | தஸ்மாந்நாவிஸிஷ்டோ⁵பி⁴கா⁴த: |

விசேஷேSபிகா⁴தபு³தீ³தே⁴ர்நிமித்தாபி⁴தா⁴நமிதி சேத் ? அதா²பி
 ஸ்யாத்³யேயமஸதி விசேஷே ஸர்வப்ராணப்⁴ரு³தாமாஸு⁴ரேரேவ ப⁴க³வதோ
 து³க³த்ரயாபி⁴கா⁴தபு³தீ³ர்⁴ப⁴வதி, ந புநநயேஷாமித்யத்ர நிமித்தமபி⁴தா⁴நீயம் |
 ந ஹ்யந்தரேண நிமித்தமஸௌ விசேஷோSவஸ்தா²பயிதும் ஸக்யத இதி |
 ஏதச்சாயுக்தம் | கஸ்மாத் ? ப்ரஸ்நாஸம்³ப³ந்தா⁴த் | குதோ ஜிஜ்ஞாஸா ப⁴வதீ³யேவம்
 சோத³கேந பூர்வமகாரி ப்ரஸ்நஸ்தஸ்யாஸ்ச ஸாக்ஷாத் காரணமபி⁴கா⁴த:
 காரணந்தராணாமநபி⁴தா⁴நாதி³த்யஸ்யைவ நிர்³தே³ஸ: க்ரு³த்: | யத்து க²ல்விதா³நீம்
 காரணகாரணமபி ப்ரு³ச்ச²யதே தத³நவஸ்தா²ப்ரஸங்க³ப⁴யாந்நோச்யதே | அத²
 நிர்³ப³ந்த⁴: க்ரியதே தேந பூரவத⁴ர்மாநுக³ரஹஸ்ய குஸலமூலாப⁴யாஸபரிபாகஸ்ய
 காரணகாரணத்வமஸமாபி⁴ந் ப்ரதிஷ்டி⁴யத இதி ததே³வ கிம் ந
 க்³ரு³ஹ்யதே ? ஏதேந ப்ராக்³ப்ரஸங்க³: ப்ரத்யுக்த: | யத்தூக்தம் தத³பி⁴கா⁴தே
 சாநிர்³மோக்ஷோSக்ரு³த்ஸநத்வாதி³த்யேதத³ப்யயுக்தம் | கஸ்மாத் ? ஸாஸ்த்ரா²ர்தா²நவபோ³தா⁴
 |

அஷ்டவிகல்போ தை³வஸ்தைர்யக்³யோநிஸ்ச பஞ்சதா⁴ ப⁴வதி, மாநுஷ்யஸ்சைகவித⁴
 (kA0 53) இத்யேதாவாநஸ்மாகம் ஸம்ஸார: | ந து தத³வ்யதிரி³க்தா: காமரூபாரூப்யதா⁴தவ:
 க்வசித³பி விதி³தா⁴: | சதுர்த³ஸவிதே⁴ ச ஸம்ஸாரே யா ஸுக²மாத்ரா ஸா
 து³க²பூ⁴யஸ்த்வாத்ச்ச²ப³த³வாச்யா ப⁴வதீ³தி | ததா² சோக்தம்-
 அத்ர ஜ்நம்ஜராமரணக்ரு³தம் து³க²ம் ப்ராப்நோதி சேதந: புருஷ: |
 விங்க³ஸ்யாவிநிவ்ரு³த்தேஸ்தஸமா³து³க²ம் ஸமாளேந ||

(kA0 55)

த³ரு³ஸ்யதே ச லோகே பூ⁴யஸா க்³ரஹணம் | தத³யதா²SS²ம்³ர்வநமிதி |
 தஸ்மாத் க்ரு³த்ஸநவிகல்பப்ரதிஷேதோ⁴Sயம் | யத்புநரேதது³க்தம்
 தி³வ்யகாமத்⁴யாநஸுகா²நபேக்ஷஸ்யாபி விவிதி³ஷாஸம்⁴வாந்நிமித்தமயுக்தமிதி
 தத³ப்யநுபந்நம் | கஸ்மாத் ? உத்தரத்ர ப்ரதிஷேதா⁴த் |
 இஷ்டமேவைதத்ஸங்க்³ரு³ஹீதம் | ததா² சோத்தரஸூ³த்ரேண ப்ரதிஷேத்ஸ்யத்யாசார்ய:
 த்³ரு³ஷ்டவதா³நுஸ்ரவிக: ஸ ஹ்யவிஸூ³தி⁴க்ஷயாதிஸ்யயுக்த: (kA0 2) |
 தஸ்மா³தி³வ்யஸுகா²நபேக்ஷஸ்யாபி யுக்தா விவிதி³ஷா | த்⁴யாநஸுக²மபி
 க்ஷயாதிஸயௌ நாதிவர்ததே | தத³ப்யத்ரைவ ஸங்க்³ரு³ஹீதம் |
 தஸ்மா³தி³ஷேத்⁴ய ஏவாயம் பக்ஷ இதி ந கிஞ்சித³பி⁴தீ⁴யதே |
 யத³ப்யுக்தமு⁴யதா²Sஸம்⁴வாஜ்ஜிஜ்ஞாஸா²நுபபத்திரிதி அஸ்து
 கு³ணநாம் ஜிஜ்ஞாஸா | யத்தூக்தமாசேதந்யாத³ஸம்⁴வ இதி ஸத்யாசேதந்யே

பு³த³தே⁴ரிச்சா²தி³ஸத்³பா⁴வமுத்தரத்ர ப்ரதிபாத³யிஷ்யாம: | தஸ்மாது³பபந்நா ஜிஜ்ஞாஸா |

ஆஹ- தச்ச²பு³தா³ந்ர²த²க்யம் ப்ரதிபத³ஸம்ப³ந்தா⁴ | யோ⁵யமாசார்யேண தச்ச²பு³த³ஸூத்ரே படி²தோ⁵ஸ்ய க²லு ப்ரதிபத³மஸம்ப³ந்தா⁴த் ஸ்வல்பாமப்பயர்த²வத்தாம் நோபலபா⁴மஹே | தஸ்மாநைநமபுஷ்கலார்த²மத⁴யேஷ்யாமஹ இதி | உச்சயதே- கத²ம் ஹி நாம ப்ரயோக்த்ரு³பாரதந்தர்யாச்ச²பு³த³ஸ்ய ஸப்³தா³ந்தரேண ஸம்ப³ந்தோ⁴ ந ஸ்யாதி³தி ?

ஆஹ, ந ப்³ருமோ⁵வித³யமாநஸம்ப³ந்தோ⁴ஸம்ப³ந்த⁴ கிந்தர்ஹ்யயுக்தஸம்ப³ந்தோ⁴ய: ஸ க²ல்வஸம்ப³ந்த⁴ | தத³யதா² அநாசாரோ மாணவக இதி த்³ரவ்யேண க்ரியாஸக்தித்வாந்ந ஸக்யம் கிஞ்சித³நாசாரவதா கூணமப்பவஸ்தா²தும் | அயுக்தம் த்வாசரந்நநாசார இத்யுச்சயதே | ததா² சாஸ்ய தச்ச²பு³த³ஸ்ய ப்ரதிபத³ம் ஸம்ப³ந்தோ⁴ ந யுக்தஸ்தஸமா³ந்ர²த²கஸ்தச்ச²பு³த³ |

ஆநந்தர்யாஜிஜ்ஞாஸாஸப்³த³ஸ்யேதி சேத், ஸ்யாந்மதம் | அநந்தரஸ்ய விதி⁴ர்வா ப⁴வதி

ப்ரதிஷேதோ⁴ வேத்யநயா யுக்த்யா ஜிஜ்ஞாஸாஸப்³த³ஸ்ய தச்ச²பு³தே³நாபி⁴ஸம்ப³ந்த⁴ ஸக்ய இதி | தச்ச நைவம் | கஸ்மாத் ? தத³பகா⁴தே ப்ரயோஜநாஸத்³பா⁴வாத் | ந ஹி ஜிஜ்ஞாஸா⁵பகா⁴தே கிஞ்சித் ப்ரயோஜநமஸ்தீதி ஸத்யபி ஸம்ப³ந்தோ⁴ ந தச்ச²பு³தே³நார்த² |

அபி⁴கா⁴தஸ்யேதி சேத் ? அதா²பி ஸ்யாத³யதி³ ஜிஜ்ஞாஸாபகா⁴தேந கிஞ்சித்ப்ரயோஜநமஸ்தீதி |

அதஸ்தத்ஸம்ப³ந்தோ⁴ நேஷ்யதே | தேந தர்ஹ்யபி⁴கா⁴தஸப்³தே³நாஸ்யாபி⁴ஸம்ப³ந்த⁴ கரிஷ்யதே | ததா² சாபி தச்ச²பு³தோ³ர்த²வாந் ப⁴விஷ்யதீதி | ஏதத³நுபபந்நம் | கஸ்மாத் ? நிமித்தாவஸ்தா²நே புந: புநருத்பத்தே: | நைமித்திகோ⁵யமபி⁴கா⁴தஸ்தஸ்ய நிமித்தவத்த்வாதா³த்யந்திகோ⁵பகா⁴தோ ந ஸ்யாத் | இதரதா² ஜ்வரநிமித்தகோ தா³ஹ இவ

ஸீதத³ரவ்யஸம்ஸ்பர்ஸாத்ப்ரஸாந்தோ⁵பி நிமித்தாவஸ்தா²நாத்புந: புந: ப்ரவர்ததே இத்யப²லத்வமஸ்ய வ்யாயாமஸ்ய |

த்ரயஸப்³த³ஸ்யேதி சேத் ந, பாரதந்தர்யாத் | ஆஸ்ரயபரதந்த்ரா ஹி ஸங்க²யா, தஸ்யா நாந்தரேணஸ்ரயேணோபகா⁴தமபகா⁴த: ஸக்ய: கர்தும் | ஆந்ர²த²க்யஞ்ச ஸமாநமிதி ஸுதராம் தச்ச²பு³தே³ந் நார்த² |

து: க²ஸப்³த³ஸ்யேதி சேத்ஸாமாந்யம் - யத³யேதேஷாம்பதா³நாமபி⁴ஸம்ப³ந்தோ⁴

யதோ²க்ததோ³ஷோபபத்தி:, து:³க²ஸப்³த³ம் தர்ஹி தத்-ஸப்³தே³நாபி⁴ஸம்ப்³ந்த³ஸ்யாம:

தஸ்மிந்நேஷ நிக்ஷேதோ⁴ விஸதீதி | தச்ச நைவம் | கஸ்மாத் ? அநேகபத³வ்யவதா⁴நாத்

கத²மநந்தரவ்ரு³த்திநா ஸர்வநாம்நா⁵நேகபத³வ்யவஹிதஸ்ய

து:³க²ஸப்³த³ஸ்யாபி⁴ஸம்ப்³ந்த:⁴ ஸக்யேத் ப்ரதிபாத³யிதும் ? தஸ்மாந்ந கிஞ்சிதே³தத் |

கிஞ்சாந்யத் | உபஸர்ஜநத்வாத் | அயம் க²ல்வபி து:³க²ஸப்³த:³ ஸமாஸ

உபஸர்ஜநீபூ⁴த: | ந சைகஸ்மிந்காலே ஸப்³த³ஸ்ய ப்ரதா⁴நத்வமுபஸர்ஜநத்வம்

ச யுக்தித: ஸம்ப⁴வதி | ப்ரதா⁴நஸ்ய ச பதா³ந்நரேணாபி⁴ஸம்ப்³ந்த:⁴ |

தஸ்மாத்³விவாதா³ஸ்பத³மேவைதத்ஸூத்ரம் | கிஞ்சாந்யத் | நித்யாநாமபகா⁴தாநுபபத்தே:

இஹ நித்யாநாமபகா⁴த: கர்தும் ந ஸக்யதே | தத்³யதா² புருஷாணம் |

அநித்யாநாஞ்சாபகா⁴தோ த்³ரு³ஷ்ட: | தத்³யதா², ஜ்வரா³நாம் | நித்யஞ்ச

து:³க²ம் | தஸ்மாத்தத³பகா⁴தே⁵ப்யுத்தா²நாநர்த²க்யம் | வ்ரு³த்த்யபகா⁴தே

தத³பகா⁴த இதி சேத், ஸ்யாத்புநரேஷா பு³த்தி:⁴ | ஸத்யம் நித்யாநாமபகா⁴தோ

ந யுக்தித: ஸம்ப⁴வதி | ந து வயம் கு³ணலக்ஷணஸ்ய து:³க²ஸ்யாபகா⁴தம்

ப்³நம:, கிந்தர்ஹி வ்ரு³த்திரஸ்யாபி⁴பூ⁴யத இதி | தச்ச நைவம் | கஸ்மாத்

? உக்தோத்தரத்வாத் | உக்தமத்ரோத்தரம் நிமித்தாவஸ்தா²நே புந: புநருத்பத்தேரிதி |

தஸ்மாத்³யமப்யமார்க:³ | கிஞ்சாந்யத் | அவிஸேஷாத்கல்பயித்வா⁵பி வ்ரு³த்த்யபகா⁴தம்

வ்ரு³த்திவ்ரு³த்திமதோரநந்யத்வாத்³ வ்ரு³த்த்யபகா⁴தே வ்ரு³த்திமத்³பகா⁴த: ப்ராப்த

இதி

நாஸ்தி கஸ்சித்³விஸேஷ: | தஸ்மாத் க்ரு³ஸோ⁵யம் பரிஹார இதி நார்த²ஸ்தச்ச²ப்³தே³ந

உச்யதே- யது³க்தம் தச்ச²ப்³தா³நர்த²க்யம்,

ப்ரதிபத³மஸம்ப்³ந்தா⁴தி³த்யஸ்து து:³க²ஸப்³தே³நாபி⁴ஸம்ப்³ந்த:⁴ | தத்ஸம்ப்³ந்தே⁴

யதோ²க்ததோ³ஷோபபத்திரிதி சேத் ஸ்யாந்மதம் | யதி³ தர்ஹி தச்ச²ப்³த³ஸ்ய

து:³க²ஸப்³தே³நைவாபி⁴ஸம்ப்³ந்தோ⁴ஸ்யுபக³ம்யதே தேந யே⁵ஸமாபி:⁴ பூர்வமபி⁴ஹிதா

தோ³ஷாஸ்தே ப்ரஸஜ்யந்தே | தஸ்மாத் ப்ரதிஷித்³த⁴ஸ்ய பக்ஷஸ்ய பரிக்³ரஹே

ஸாஹஸமாத்ரமிதி | ஏதச்ச நைவம், கஸ்மாத் ? ப்ரதிவிதா⁴நாத் | ஸத்யமஸதி

ப்ரதிவிதா⁴நே ஸாஹஸமாத்ரம் ஸ்யாத் | ப்ரதிவிதீ⁴யதே து, தஸ்மாத்³தோ³ஷோ⁵யமிதி

கிந்ததி³தி சேத் ஸ்யாந்மதம் | உச்யதாந்தர்ஹி கிந்தத் ப்ரதிவிதா⁴நம்

யஸ்யாவஷ்டம்பேநாநேகதோ³ஷவ்யாஹதோ⁵ப்யயம் பக்ஷ ஆபூநீயதே | ந
 ஹ்யநுக்தமஸ்மாபி⁴ராகாரமாத்ரேண ஸக்யம் ப்ரதிபத்துமிதி |
 உச்யதே- பா³ட⁴ம் | யத்தாவது³க்தமநேகபத³வ்யவதா⁴நாந்ந து³க²ஸப்³த³ஸ்ய
 தச்ச²ப்³தே³நாபி⁴ஸம்ப³ந்த⁴ இத்யத்ர ப்³ரூம: ந, அநப்⁴யுக³மாத் | யோ
 ஹ்யநந்தரக்ரு³தம் ஸப்³த³ஸ்ய ஸப்³தா³ந்தரேண ஸஹ ஸம்ப³ந்த⁴மாசக்ஷடே
 தம்ப்ரத்யயமுபாலம்ப:⁴ ஸ்யாத் | வயந்த்வர்த²க்ரு³தம் ஸம்ப³ந்த⁴மாசக்ஷமஹே |
 ததா² சோக்தம்-

யஸ்ய யேநாபி⁴ஸம்ப³ந்தோ⁴ தூ³ரஸ்த²ஸ்யாபி தஸ்ய ஸ: |
 அர்த²தஸ்த்வஸமாநாமாநந்தர்யே⁵ப்யஸம்ப⁴வ: ||

கிஞ்சாந்யத்- ஸாஸ்த்ரே த³ர்ஸநாத் | ஸாஸ்த்ரே ச வ்யவஹிதாநாமபி
 ஸர்வநாம்நாமபி⁴ஸம்ப³ந்தோ⁴ த்³ரு³ஸ்யதே யஸ்ய கு³ணஸ்ய ஹி பா⁴வாத்³த்³ரவ்யே
 ஸப்³த³நிவேஸஸ்தத³பி⁴தா⁴நே த்வதலாவித்யத்ரார்த²க்ரு³தஸ்ச
 ஸம்ப³ந்த⁴: ஸப்³தா³நாம்ப⁴யுக³த: | ந்யாப்³ராதிபதி³காத், ப்³ஹுஷு
 ப்³ஹுவசநம், ஸுபோ தா⁴துப்³ராதிபதி³கயோ:, அலுகு³த்தரபதே³ இத்யேவமாத்³நாம்
 ஸம்ப³ந்தா⁴ப்⁴யுக³ம: | ததா² அநட்³வாஹமுத³ஹாரிணி ப⁴கி³நி வஹஸி யா த்வம்
 ஸிரஸி கும்ப⁴மவா⁴நமபி⁴தா⁴வந்தமத்³ராக்ஷீரிதி வார்திகே த்³ரு³ஷ்டாந்த: | ந
 ஹ்யத்ர ஸத்யாநந்தர்யே ஸிரஸா⁵நடு³ஹோ வஹநம் கும்ப⁴ஸ்ய வா ஸரணமுபபத்³யதே
 |

யதா² சாத்ர வ்யவஹிதாநாமபி⁴ஸம்ப³ந்த⁴ஸ்ததே²ஹாபி த்³ரஷ்டவ்ய: |
 யத்புநரேதது³க்தமுபஸர்ஜநத்வாத்பதா³ந்தரேணாநபி⁴ஸம்ப³ந்த⁴ இதி ஏதத³நுபபந்நம் |
 கஸ்மாத் ? ஸமாஸாத³போத்³தா⁴ரே பு³த்³த⁴யா வ்யவஸ்தி²தஸ்ய ஸ்வாதந்தர்யோபபத்தே:
 |

ஸத்யமுபஸர்ஜநஸ்ய பதா³ந்தரேணாபி⁴ஸம்ப³ந்தோ⁴ நோபபத்³யதே | ந து வயம்
 ஸமாஸவ்ரு³த்தேரேவ தச்ச²ப்³தே³நாபி⁴ஸம்ப³ந்த⁴ இதி ப்ரதிபத்³யாமஹே, கிந்தர்ஹி
 ஸமாஸாத³போத்³த்³ரு³தஸ்ய பு³த்³தி⁴வ்யவஸ்தி²தஸ்யோபஜநிதஸ்வாதந்தர்யஸ்ய
 ஸப்³தா³ந்தரேண

ஸம்ப³ந்த⁴மிச்சா²ம் இதி | அதை²தத³நிஷ்டம் யோக³ப்ரமாணே ச தத³பா⁴வே
 த³ர்ஸநம்

ஸ்யாத் அத²ஸப்³தா³நுஸாஸநம், கேஷாம் ஸப்³தா³நாம் இதி சைவமாத்³நாம்ப்ரயோகா³ணம்
 விரோத⁴ ப்ராப்³நோதி | அநிஷ்டஞ்சைதத் | யத்புநரேதது³க்தம்-

நித்யாநாமபகா⁴தாநுபபத்தேர்வ்ரு³த்த்யபகா⁴தே ச தத³பகா⁴த்ப்ரஸங்கா³தி³தி,

ஏதத³ப்யநுபபந்நம் | கஸ்மாத் ? கு³ணஸக்தே: ப்ரயோஜநோபரமே ஸத்யாத்மகல்பேந
வ்யவஸ்தா²நாப்யுபக³மாத் | நைதத³ப்யுபக³ம்யதே கு³ணஸ்யோச்சி²த்திர்ப⁴வதி,
வ்ரு²த்திர்வாஸ்யாபி⁴பூ⁴யதே | கிந்தர்ஹி புருஷார்த²நிப³ந்த⁴நா சரிதார்த²
ஸக்திரஸ்ய புருஷார்த²ப்ரவ்ரு²த்தெள ப்ரயோஜநாஸத³ப⁴வாதா³த்மகல்பேந
வ்யவதிஷ்ட²த

இத்யேதத்³விவக்ஷிதம் | தஸ்மாத்³யுக்தமேதத்த³பகா⁴தகே ஹேதெள ஜிஜ்ஞாஸா
ப்ரவர்தத

இதி |

|| த்³ரு²ஷ்டே ஸாஸ்பார்தா² சேத் ||

ஸ்யாதே³தத் ப்ரத்யக்ஷோ து:³கப்ரதீகாரஹேதுரஸ்தி | தஸ்ய ஸமதிக்கரமே கிம்
ப்ரயோஜநம்

? தத்³யதா² ஸாரீரஸ்ய தாவத³யமபக³மஹேதுரநேகத்³ரவ்யரஸாயநோபபோ⁴க:³ |

மாநஸஸ்யாபி மநோஜ்ஞஸ்த்ரீபாநவிலேபநபோ⁴ஜநவஸ்த்ராலங்காராதி³விஷயஸம்ப்ராப்தி:
|

ஆதி⁴பெள⁴திகஸ்ய நீதிஸாஸ்த்ராப்யாஸ:, ஸஸ்த்ராஸ்த்ரகுஸலதா,

விஷமஸ்தா²நாநத்யாஸநம் ச | ஆதி⁴தை³விகஸ்யாபி யதா²காலம்

விவித⁴நிவஸநாஸ்தரணக³ர்ப⁴க³ரு²ஹ்ப்ராஸாத³ஜாலாந்தரசந்த³நவ்யஜநமணிஹாராதி³ஸேவா

விவிதெள⁴ஷத⁴மங்க³ளஸ்துதிமந்த்ரப்ரயோகா³நுஷ்டா²நமிதி த்³ரு²ஷ்டே ஹேதெள
ஸா

ஜிஜ்ஞாஸாஸ்பார்தே²தி சேத் -

|| நைகாந்தாத்யததோஸ்பா⁴வாத் || 1 ||

ஏதச்ச நைவம் | கஸ்மாத் ? ஏகாந்தாத்யந்ததோஸ்பா⁴வாத் | ஏகாந்தோ நாம

நியமேந பா⁴வ: | அத்யந்தம் பூ⁴தஸ்யாவிநாஸ: | ஏகாந்தஸ்ச அத்யந்தம்

ச தே ஏகாந்தாத்யந்தே தயோரபா⁴வ ஏகாந்தாத்யந்ததோஸ்பா⁴வ: தஸ்மாத் |

ஷஷ்ட²ஸ்தா²நே பஞ்சமீ | ஷஷ்ட²யா ஏவ வா தஸி: ஷஷ்ட²யா வ்யாஸ்ய

இதி யோக³விபா⁴கா³த் | அஸமாஸகரணம் வ்ரு²த்தபூரணர்த²ம், மாநஸஸ்ய ச

து:³க²ஸ்ய ப்ரதீகாரே தோ³ஷாந்தரோபஸங்க³ரஹார்த²ம் | ததா² ஹி, ஸ்தர்யாதீ³நாம்

ஸத்யேதஸ்மிந் தோ³ஷத்³வயேஸக்யமர்ஜ்ஜநம் கர்துமஸ்வாபா⁴விகத்வாத் |

ஸத்யர்ஜ்ஜநே

ரக்ஷணமஸக்யம், ஸாதா⁴ரணத்வாத் | ஸதி ச ரக்ஷணே ஸ்ய: , க்ரு²தகத்வாத் |

ஸங்கா³ச்சாநுபஸமோ பூ⁴தோபகா⁴தமந்தரேண சாஸம்ப⁴வ இத்யேதே தோ³ஷா: |

ஆஹ, கத²மேதத³வக³ம்யதே யத்³த்³ரு³ஷ்டஸ்ய ஹேதோரநைகாந்திகத்வமநாத்யந்திகத்வம்
சேதி ?

உச்யதே- ப்ரத்யக்ஷ ஏவைதது³பலப்யதே | யதா³யுர்வேத³விஹிதஸ்ய
க்ரியாக்ரமஸ்யாபி⁴யுக்தமாத்மவந்தம் பே⁴ஷஜபி⁴ஷக்³பரிசாரகஸம்பந்நம்
ப்ரத்யாநர்த²க்யம் | ஆஹ ச -

ஸர்வேஷாம் வ்யாதி⁴ரூபாணாம் நிதா³நம் த்ரிவித⁴ம் ஸம்ரு³தம் |
ஆஹாரஸ்ச விஹாரஸ்ச கர்ம பூர்வக்ரு³தம் ததா² ||

தத்ராஹாரவிஹாரோத்தா²ந் ரோகா³ந் த்³ரவ்யமபோஹதி |
யஸ்து கர்மக்ரு³தோ வ்யாதி⁴ர்மரணா³த்ஸ நிவர்ததே ||

புநர்ப்யாஹ-

ஸோபத்³ரவ: ஸர்வருபோ ப³லமாம்ஸேந்த³ரியாபஹ: |
ஸாரிஷ்ட²ஸ்சைவ யோ வ்யாதி⁴ஸ்தம் பி⁴ஷக்³ பரிவர்ஜயேத் ||

இத்யேவமநைகாந்திகத்வம் | அநாத்யந்திகத்வம் து நிவ்ரு³த்தாநாமபி
வ்யாதீ⁴நாம்புநருத்பத்தி³ர்ஸநாத் | மஹதா க²ல்வபி ப்ரயத்நேந நிவர்திதா
வ்யாத⁴ய: புநருத்பத்³யந்தே | ததா² சோக்தம் -

புநர்ஜ்வரே ஸமுத்பந்நே க்ரியா பூர்வஜ்வராநுகா³ | இதி
தஸ்மாத்³யதை²வாஸ்யாயுர்வேதா³தே:³ ப்ரதீகாரஹேதுத்வம்
ப்ரத்யக்ஷஸித்³த⁴மேவமேகாந்தாத்யந்ததோ⁵பா⁴வோ⁵பி | ததா² மாநஸஸ்ய ச |
யதா² ச ஸாரீரு:³க²ப்ரதீகாரஹேதவோ⁵நைகாந்திகா: ததா² ஸ்தர்யாத³யோ⁵பி |
கஸ்மாத் ? தத்ஸந்நிதா⁴நே விஷயாந்தராபி⁴லாஷத³ர்ஸநாத் | யதி³ ஹி
ஸ்தர்யாத³யோ விஷயா: ஸர்வதா³ து:³க²ப்ரதீகாரஸமர்தா² ப⁴வேய:, கிமதி தேஷு
ஸந்நிஹிதேஷு விஷயினோ விஷயாந்தரஜிக்³ரு³க்ஷா ஸ்யாத் ? ஏவமநைகாந்திகத்வம்
|

அநாத்யந்திகத்வமபி | நிவ்ரு³த்தேச்சா²நாமபி பூ⁴ய: ப்ரார்த²நாஸம்ப⁴வாத் |
யதி³ ஹி விஷயோபபோ⁴கோ³த்யந்தமேவ மாநஸம் து:³க²மபஹந்யாத் கிம் ப்ராப்தம்
யேந பூ⁴யஸ்தம் ப்ரதி விஷயினோ⁵பி⁴லாஷ: ஸ்யாத் ? கிம் காரணம் ? யஸ்மாந்ந
ஹ்யவித்³யமாநே தமஸி தே³வத³த்தஸ்ய ப்ரதீ³பம் ப்ரத்யபேக்ஷா ப⁴வதி | த்³ரு³ஸ்யதே
ச நிவ்ரு³த்தேச்சா²நாமபி விஷயோபபோ⁴கா³த்³விஷயினாம் பூ⁴யோ விஷயாபி⁴லாஷ:
|

தேந மந்யாமஹே நாயம் த்³ரு³ஷ்டோ ஹேதுர்து:³க²மஹபந்தி | கிந்தர்ஹி ஸுதராம்
வ்ரு³த்தி⁴ம் கரோதி | ஆஹ ச -

ந ஜாது காம: காமாநாமுபபோ⁴கே³ந ஸாம்யதி |
ஹவிஷா க்ரு³ஷ்ணவர்த்மேவ பூ⁴ய ஏவாபி⁴வர்த⁴தே ||

அபர ஆஹ-

ஸம்வேத்³யத்வாத்³ கு³ருத்வாச்ச நிந்தி³தத்வாச்ச ஸாது⁴பி: ⁴ |
ஸர்வத்ராஸந்நிதா⁴நாச்ச ந த்³ரு³ஷ்டோ ஹேதுரிஷ்யதே ||

ஸம்வேத்³யத்வாத் | போ⁴க³ஸாத⁴நவிகலாநாமர்தி²நாம் மத்⁴யே
விஷயிணோபயஜ்யமாநாஸ்தைஸ்ஸம்வேத்³யந்தே | தேஷாமப்ரதா³யோபயஜ்யமாநம்
நைர்க்⁴ரு³ண்யமாவிஷ்குர்யாத் | விஷயிணோ ப்ரதீ³யமாநோ வா⁵ர்தி²ப்ய:
பரிமிதத்வாத்³வச்சி²த்³யேதேத்யநுபாயோ⁵யம் து: ³கா²பகா⁴தே பு³த்³தி⁴மதாம் | கிம் ச
கு³ருத்வாத் | போ⁴கா³நாம் விவித⁴நிவஸநஸ்த்³பாநபோ⁴ஜநவிஸேபநாலங்காராதீ³நாம்
ஸமக்³ர்யே ஸுக²முத்³யதே | நாந்யதரவைகல்யே | ஸாமக்³ர்யம் சைஷாம்
ஸ்வாபா⁴விகத்வாத்³நுபபந்நம் | ஆஹ ச -

நாபி⁴ஜாதீம் ந விஜ்ஞாநம் ந ச ஸௌர்யமபேக்ஷதே |
லக்ஷமீ ஸம்ஸ்காரயோகா³ச்ச க்வசிதே³வாவதிஷ்ட²தே ||

இத்யேவமநேகார்தா²ஸ்ரயத்வாத்³ கு³ருர்விஷயோபபோ⁴க: ³ | கிம் ச நிந்தி³தத்வாச்ச
ஸாது⁴பி: ⁴ | நிந்தி³த: க²ல்வபி ஸாது⁴பி⁴ர்விஷயோபபோ⁴க: ³ | யஸ்மாதா³ஹ-
ஆயாஸாச்ச விகா⁴தச்ச விப்ரலம்ப⁴யாநி ச |
யச்சாந்யத³ஸிவம் லோகே தத்காமே⁴ய: ப்ரவர்ததே ||

புநரப்யாஹ-

அயம் ஸக்ஷேத்ரியோ வ்யாதி⁴ரயமாத்யந்திகோ ஜ்வர: |
இத³மாஸ்பத³மீதீநாமேஷ யோநி: ஸபாப்மநாம் ||

அகா³த⁴மேதத்பாதாலமேஷ பங்கோ து³ருத்தர: |
க்லேஸவ்யாதி⁴ப்யாகீர்ணமேதச்ச²வப்⁴ரம் ப்யாவஹம் ||

விவிதா⁴யாஸஸோகாநாமேததா³யதநம் மஹத் |
தை³ந்யஸ்ரமவிஷாதா³நாமேதக்ஷேத்ரமபா³வ்ரு³தம் ||

யஸ்மாத்³விஷயஸம்போ⁴கா³த்³விஹக: ³ பஞ்ஜராவிவ |
க³தோ வநேஷு ரமதே ஸ ஸுகா²நி ஸமஸ்ருதே ||

தஸ்மாத் ஸாது⁴பி⁴ரபாக்ரு³தத்வாத்³ஸாது⁴ர்விஷயோபபோ⁴க: ³ | கிம் ச
ஸர்வத்ராஸந்நிதா⁴நாத் | ந ஹி ஸுப்ரதிநிவிஷ்டஸ்யாபி காமிந: ஸர்வத்ர

விஷயஸந்நிதா⁴நேந ப⁴விதவ்யம் | நோ க²ல்வபி ஏகஸ்மிந் தே³ஸே⁵வஸ்தா²நம்
ஸம்ப⁴வதி, விஷயபா⁴வப்ரஸங்கா³த் | தஸ்மா³த³வஸ்யம் வியோகே³ந ப⁴விதவ்யம் |
வியோகே³ ச ஸதி த்⁴ருவோ⁵நிஷ்டா⁴நுப³ந்த⁴ இதி கோ⁵ர்²தோ² விஷயபரி³க்³ரஹேண ?
தத்ர

யு³க்தம் த்³ரு³ஷ்டஸ்ய ஹேதோ: ஸத்³பா⁴வாத³பார்த²கா ஜிஜ்ஞாஸேதி ஏதத்³யுக்தம்
|| 11 ||

காரிகா 2

ஆஹ- யத்³யேகாந்தாத்யந்ததோ⁵பா⁴வாத³த்³ரு³ஷ்டே ஹேதாவபரி³தோஷஸ்தேந
தர்ஹயஸ்த்யமந்யோ

ஹேது³ருப⁴யதோ³ஷ்வர்ஜித: ஸ கஸ்மாந்ந பரி³க்³ரு³ஹ்யதே ? கோ⁵ஸோவிதி சேத்
உச்யதே, ஸாஸ்த்ரோக்த: கர்மவிதி:⁴ | ஸ ஹ்யைகாந்திக: | கத²ம் ? ஏவம்
ஹ்யாஹ - பஸு³ந்⁴நே⁴ந ஸர்வாம்³ல்லோகாந் ஜயதி | ந தூக்தம் கதா³சிஜ்ஜயதி,
கதா³சிந்நேதி | ப²லஸ்ய ப்ரத்யக்ஷா⁴நுபல³ப்தே⁴ரநைகாந்திகத்வமிதி சேத்,
ஸ்யாந்மதம் ப்ரத்யக்ஷத ஏவே³ம் விஹிதஸ்ய கர்மண: ப²லம் நோபல⁴யதே |
ததா² ஹி புத்ரகாம இஷ்டி³ம் நிரூப்ய து³ஹி³தரமபி ந ப்ராப்³நோதி | அர்த²காமஸ்ச
கர்ம க்ரு³த்வா மாஷகமபி ந லப⁴தே | தஸ்மாந்நாயமநைகாந்திக இதி | ஏதச்ச
நைவம் | கஸ்மாத் ? ஸாத⁴நவைகல்யாத்தத்³நுபபத்தே: | அநேகஸாத⁴நஸாத⁴யோ
ஹி

கர்மவிதி:⁴ | யத்ர ப²லம் நோபல⁴யதே தத்ர ஸாத⁴நவைகல்யமநுமாதவ்யம் |
கஸ்மாத் ? ந ஹ்யேததி³ஷ்டம், ஸதி காரணே கார்யம் ந ப⁴வதி | கிம் சாந்யத்,
ஸம்ஸாராபா⁴வப்ரஸங்கா³த் | யதி³ க²ல்வபி கர்மண: ப²லவத்த்வம் நேஷ்யதே
தேந தந்நிமித்தஸ்ய ஸம்ஸாரஸ்யாபா⁴வப்ரஸங்க:³ | அநிஷ்டம் சைதத் |
தஸ்மாத்ஸித்³த⁴மஸ்யைகாந்திகத்வம் |

ஆத்யந்திகத்வமபி ஸித்³த⁴மேவ | யஸ்மாதா³ஹ அபாம ஸோமமம்³ரு³தா அபு⁴மேதி |
அத்ர

ஸோமபாநாத³ம்³ரு³த்³வாவாப்தி: ஸ்ரூயதே | தஸ்மாத்ததே³வா³நுஷ்டா²தவ்யம் |
கிமந்யேந

ஹேதுநா பரிகல்பிதேநேதி ஜிஜ்ஞாஸா⁵பார்தை²வேதி |

உச்யதே

|| த்³ரு³ஷ்டவதா³நுஸ்ரவிக: ||

அநுஸ்ரூயதே இத்யநுஸ்ரவ: | அநுஸ்ரவே ப⁴வ ஆநுஸ்ரவிக: | த்³ரு³ஷ்டேந துல்யம்
வர்ததே த்³ரு³ஷ்டவத் | கிமஸாவநபி⁴ப்ரேத இதி வாக்யஸேஷ: |

ஆஹ க: புநரயமநுஸ்ரவ: ?

உச்ச்யதே- மந்த்ரப்³ராஹ்மணம் யாவத்³வா புராதநமநுஸ்ரூயமாணம்

ப்ராமாண்யேநா⁴யுபக³ம்யதே தத்ரப⁴வத்³பி:4 | யதா²ஸ்ருதிநிப³ந்த⁴நா: ஸ்ம்ரு³தய: |

அங்கா³நி வேதா³ஸ்தர்கா வா | யதா²ஹ

வேத³வேதா³ங்க³தர்கேஷு வேத³ஸம்ஜ்ஞா நிருச்ச்யதே | இதி |

ஆஹ, கிம் பூர்வஸ்மா³தே³வ ஹேதோரயமாநுஸ்ரவிகோ ஹேதுரநபி⁴ப்ரேத இதி ?

நேத்யுச்ச்யதே | கிந்தர்ஹி

|| ஸ ஹ்யவிஸுத்³தி⁴க்ஷயாதிஸயயுக்த: ||

இதி | ஸ இத்யாநுஸ்ரவிகஸ்ய ஹேதோ: ப்ரதிநிர்³தே³ஸ: | ஹிஸப்³தோ³ யஸ்மாத³ர்³தே²
|

அவிஸுத்³தி⁴ர்³க்ஷயர்³சாதிஸயர்³ச தையுக்த: | ஏதது³க்தம் ப⁴வதி |

யஸ்மாத³யமாநுஸ்ரவிகோ ஹேதுரவிஸுத்³தோ⁴நித்யஸ்தாரதம்யவாம்³ர்³சாதோ
த்³ரு³ஷ்ட

இவாநபி⁴ப்ரேத: |

தத்ராவிஸுத்³தி⁴யுக்தஸ்தாவத் ஹிம்ஸாவிதா⁴நாத் | யதா³ஹ ப்³ராஹ்மணே-

ப்³ராஹ்மணமாலபே⁴தேத்யாதி³ | ததா²-

ஷ்டஸ்தாநி நியுஜ்யந்தே பஸூநாம் மத⁴யமே⁵ஹநி |

அஸ்வமேத⁴ஸ்ய வசநாதூ³நாநி பஸூபி⁴ஸ்த்ரிபி:4 ||

இதி ஹிம்ஸா சாவிஸுத்³தி:4 | ப்ராணிநாமிஷ்டஸரீரவ்யாபாத³நாத் |

ஆஹ, தத³நுபபத்தி: | ஸாஸ்த்ர³சோதி³தத்வாத் | யதி³ ஸாஸ்த்ரேண சோதி³தேயம்
ஹிம்ஸா

ந ஸ்யாத் முக்தஸம்ஸயமவிஸுத்³தி⁴த்வமஸ்யா: ப்ரதிபத்³யாமஹே, ஸாஸ்த்ர³சோதி³தா
து |

தஸ்மாந்நேயமவிஸுத்³தி:4 |

தத்ப்ராமாண்யாநப்⁴யுபக³மாத³விஸுத்³தி⁴ரிதி சேத் ஸ்யாந்மதம்,

வேத³ப்ராமாண்யமப்⁴யுபக³ச்²தாமஸம்ஸயமேதே³வம் ஸ்யாத் | ஹேதுவாத³குஸலாஸ்து
வயம் | தஸ்மாத³தீ⁴யதாம் யதி³ கர்³சித்³ஸ்த்யுப⁴யபக்ஷப்ரஸித்³தோ⁴ ஹேது: யதோ

நிஸ்ஸம்ஸய: ப்ரத்யய: ஸ்யாதி³தி | ஏதச்சாயுக்தம் | கஸ்மாத் ? அப்யுபக³மவிரோதா⁴த் |

த³ரு³ஷ்டமநுமாநமாப்தவசநம் சேதி ப்ராமாண்யத்ரயமப்யுபக³தம் ப⁴வத்³பி:4 |

இதா³நீம் வேத³ஸ்யாப்தவசநத்வே ஸத்யப்ராமாண்யம் ப்³ருவத: ஸ்வமதவ்யாகா⁴த: |
தஸ்மாத்யுக்தமேதத் |

வேத³ஸ்யாப்தவசநத்வாநுபபத்தேரதோ³ஷ இதி சேத்ஸ்யாந்மதம் | ஆப்தவசநத்வம்
ப்ராக்ப்ரஸாத்யாஸ்ய வேத³ஸ்ய பஸ்சாத் அயமுபாலம்போ⁴ யுக்தமபி⁴தா⁴தும் ஸ்யாத் |

தத்த்வனித்³த⁴ம் | தஸ்மாத³நுபாலம்போ⁴ஸ்யமிதி | ஏதத³ப்யுக்தம் | கஸ்மாத்

? புருஷபு³த்தி⁴பூர்வகத்வே ஸதி ராகா³தி³யோகா³ச்ச²பு³தோ³ விசாரார்ஹ: ஸ்யாத்

கிமாப்தவசநம் ந வேதி | அபுருஷபு³த்தி⁴பூர்வகஸ்த்வாந்நாய: ஸ்வதந்ந்ர:

புருஷநிஸ்ப்ரேயஸார்த²ம் ப்ரவர்ததே | தஸ்மாந்நைவம்வித⁴மநிஷ்டம்

விசாரமர்ஹதி | கிம் சாந்யத் அவிஸூத்³தி⁴த்வாநுபபத்திப்ரஸங்கா³த் | யதி³

சைதஸ்மிந்ந்ர்தே² ப⁴வாநபி பர்யநுபயஜ்யேத - கத²மித³ம் நிஸ்சீயதே யது³த

ப்ராணிநாமிஷ்டஸரீரவ்யாபாத³நாத³விஸூத்³தி⁴ஹிம்ஸேதி ? அவஸ்யமபி⁴தா⁴நீயம்

ஸாஸ்த்ரத இதி | ததே³வ ச ஸாஸ்த்ரம் க்ரதௌ ஹிம்ஸாமாஹ | தஸ்மாத் கோ⁵த்ர
ஹேது:

அந்யத்ர ப்ரமாணமிஹைவைதத³ப்ரமாணம் ப⁴விதுமர்ஹதி ஹிம்ஸாதோ த⁴ர்ம் இதி ?

அநுக்³ரஹோபகா⁴தலக்ஷணத்வாத³ஹிம்ஸாஹிம்ஸயோ: ப்ரத்யக்ஷஸித்³தி⁴ரிதி சேத் -

அதா²பி ஸ்யாத் அஹிம்ஸாதஸ்சாநுக்³ரஹோ ப⁴வதீஷ்டஸரீரவ்யாபாத³நலக்ஷண:,

ஹிம்ஸாதஸ்சோபகா⁴தோ ப⁴வதி அபி⁴ப்ரேதஸரீரவ்யாபாத³நலக்ஷண: | க்ரியாநுரூபம்

ச ப²லமநுமாதும் யுக்தமிதி ப்ரத்யக்ஷஸித்³த⁴மநயோரிஷ்டாநிஷ்டப²லஹேதுத்வம் |

தஸ்மாத் கோ⁵த்ர ஸாஸ்த்ரவ்யாபார இதி ? ஏதச்சாநுபபந்நம் | கஸ்மாத்

? அநிஷ்டப்ரஸங்கா³த் | ஏவம் ஹி பரிகல்ப்யமாநே கு³ருபா⁴ர்யாக³ம்நே⁵பி

ஸத்த்வாந்தராநுக்³ரஹஸாமர்தா²தி³ஷ்டப²லஸம்ப³ந்த:4 ஸ்யாத் | மாணவகம்

சோபநீய

வ்ரதாதே³ஸஸௌச³ரஹ்மசர்ய்யஸ்வாத்யாயாப்யாஸபைக்ஷாக³நிபரிசரணகு³ருஸூப்ரஷாத்

ப்ரவர்தயதோ⁵நிஷ்டப²லஸம்ப³ந்த:4 ஸ்யாத் | தஸ்மால்லோகஸாஸ்த்ரவிருத்³தோ⁴ஸுத்தர்கோ

நேஷ்ட இதி |

உப்யாபி⁴தா⁴நாச்சா²ஸ்த்ரவிரோத⁴ப்ரஸங்க³ இதி சேத் ஸ்யாந்மதம்

ததே³வ ஸாஸ்த்ரமஹிம்ஸாமாஹ, ததே³வ ஹிம்ஸாம் | ஏவம் ஸதி

பரஸ்பரவிருத்³த⁴யோர்த²யோஸ்சோதி³தத்வாது³ப்யாநுக்³ரஹாஸம்ப⁴வே

ஸாஸ்த்ரவிரோத³ப்ரஸங்க³ இதி | தச்ச நைவம் | கஸ்மாத்

? உத்ஸர்கா³பவாத³யோர்விஷயபே⁴தா³த் | ஸாமாந்யே ஹி ஸாஸ்த்ரமஹிம்ஸாமுத்ஸ்ரு³ஜ்ய
விஸேஷே க்ரதுலக்ஷணே³பவாத³ம் ஸாஸ்தி | ஸாமாந்யவிஹிதம் ச விஸேஷவிஹிதேந
பா³த்⁴யதே | தத்³யதா² - த³தி⁴ ப்³ராஹ்மணேபோ⁴ தீ³யதாம் தக்ரம் கௌண்டி³ந்யாயேதி
|

தஸ்மாது³த்ஸர்கா³பவாத³யோர்விஷயபே⁴தா³ந்நாஸ்தி ஸாஸ்த்ரவிரோத⁴ இதி | கிம்
சாந்யத் |

கந்யாக³மநவத் புநர்விதா⁴நே தோ³ஷாபா⁴வாத் | யதா² க²ல்வபி ஸாஸ்ரே
ப்ரதிஷித்³த⁴ம்

கந்யாக³மநமிதி நேதா³நீமபி⁴ரூப: ப்ரதிக்³ரு³ஹ்ய, தாமபி⁴க³ம்யாத⁴ர்மபா⁴க்³ப⁴வதி |
க்³ரு³ஹஸ்த:² ஸத்³ரு³ஸீம் பா⁴ர்யாம் விந்தே³தாநந்யபூர்விகாம் |

இதி ஸாஸ்த்ராந்தரஸத்³பா⁴வாத் | ஏவம் ஸாஸ்த்ரே ப்ரதிஷித்³தா⁴ ஹிம்ஸா |
நேதா³நீம் க்ரதௌ ஹிம்ஸாயாம் ப்ரவர்தமாநோ³நிஷ்டப²லபா⁴க்

ஸ்யாத் | பூர்வோக்தாதே³வ ஸாஸ்த்ராந்தரஸத்³பா⁴வாத் | தர யது³க்தம்
ப்ராணிநாமிஷ்டஸரீரவ்யாபாத³நாத³விஸுத்³தி⁴ர்ஹிம்ஸேத்யேத³யுக்தம் |

உச்யதே - ந, அபி⁴ப்ராயாநவபோ³தா⁴த் | சித்ரமபி ப³ஹ்வேத³பி⁴தீ⁴யமாநோ
நாபி⁴ப்ராயம் வேத³ப⁴வாந் | கிம் காரணம் ? யஸ்மாந்ந வயம் வேத³ஸ்ய

ப்ராமாண்யம் ப்ரத்யாசக்ஷமஹே | நோ க²ல்வபி ப்³நூம: ஸாஸ்த்ரசோதி³தாயாம்
ஹிம்ஸாயாம் ப்ரவர்தமாநஸ்யாநிஷ்டப²லஸம்ப்³ந்தோ⁴ ப⁴வதி | கிந்தர்ஹி

ஸதி ஸ்வர்க³ப்ராப்திநிமித்தத்வே வேத³விஹிதஸ்ய கர்மண: ஸமநுஷ்டா²நம்
ப்ராணிஜமுபகா⁴தமந்தரேண ந ஸம்ப்⁴வதி இதி ஹிதகாமரைப்⁴யுபேக்ஷயதே |

யஸ்மாத் ந ஹ்யேத³யுக்தம் யத³ந்யேஷாமுபகா⁴தேநாத்மாநுக³ரஹ: கார்ய இதி |
ஆஹ -

ந தத்பரஸ்ய ஸந்த³த⁴யாத்ப்ரதிகூலம் யதா³த்தந: |

ஏஷ ஸங்க்ஷேபதோ த⁴ர்ம: காமாத³ந்ய: ப்ரவர்ததே ||

ஆஹ யத³யேதந்நாப்⁴யுபக³ம்யதே கத²ம் பூர்வமுத்தம்

ப்ராணிநாமிஷ்டஸரீரவ்யாபாத³நாத³விஸுத்³தி⁴ர்ஹிம்ஸேதி ?

உச்யதே கார்யே காரணோபசாராத் | யோ³ஸௌ ஹிம்ஸாநிமித்தக: காரூண்யாந்

மநஸி ந: பரிதாப உத்பத்³யதே ஸா க²ல்வவிஸுத்³தி⁴ர்ஹிம்ஸேதி | தஸ்யாம்

காரணமுபசர்யோக்தமவிஸுத்³தி⁴ர்ஹிம்ஸேதி | யதா² முத்³கை³ஸ்த்ரு³ப்தா: கோ³பி:⁴
ஸுகி²ந்

இதி ।

ஆஹ கத²மேதத³வக³ம்யதே ஹிம்ஸாகார்யம்

பரிதாபமாத்ரமவிஸூத்³தி⁴ராசார்யஸ்யாபி⁴ப்ரேதா, ந புநர்ஹிம்ஸைவேதி ?

உச்யதே, ப்ரகர்ஷப்ரத்யயோபலப்³தே:4 । வக்ஷயத்யுபதி³ஷ்டாத் தத்³விபரீத:

ஸ்ரேயாநிதி (kA0 2) । ஸமாநஜாதீயம் ச ப்ரதியோகி³நமபேக்ஷய ப்ரகர்ஷப்ரத்யய

உத்பத்³யதே । யதி³ சாநுஸ்ரவிகஸ்ய ப்ரஸஸ்யதா நாபி⁴ப்ரேதா ஸ்யாத்

ப்ரகர்ஷப்ரத்யயாநுபபத்திப்ரஸங்க:3 । தஸ்மாந்நோத்ஸூத்ரமேதத் ।

ஆஹ, ஸந்ந்யாஸாநுபபத்தி: । அவியோக³ஸ்ரவணாத் । ந ஹி

கர்மனோ⁵த்யாக³ஸந்ந்யாஸயோஸ்த்வமீஸிஷே । கிந்தர்ஹி ஸாஸ்த்ரம் யதா³ஹ

தத³வஸ்யம்

கர்தவ்யம் । தச்சாமரணாத் கர்மபி⁴ரவியோக³ம் ஸாஸ்தி । கஸ்மாத் ? ஏவம் ஹ்யாஹ-

ஜராமர்யமேதத் ஸத்ரம் யத³க்³நிஹோத்ரதா³ர்ஸபௌர்ணமாஸௌ, ஜரயா ஹ

ஏதஸ்மாத்

ஸத்ராத்³விமுச்யதே, ம்ரு³த்யுநா ச । புநரப்யாஹ குர்வந்நேவேஹ கர்மாணி

ஜிஜீவிஷேச்ச²தம் ஸமா: । தஸ்மாதா³மரணாத் கர்மனாமத்யாக:3 । தஸ்மிந் ஸதி

ஹேத்வந்தரகர்மணாமாநர்த²க்யம் ।

உச்யதே, ந, ஸாத⁴நாநாமஸ்வபா⁴விகத்வாத் । பத்நீஸம்யோகா³தி³பி⁴ரநேகை:

ஸாத⁴நையம் கர்மவிதி:4 ப்ரஸாத⁴யதே । தேஷாம் சாஸ்வாபா⁴விகத்வாத்

அஸக்யமர்ஜநம் ப்ரயோக³த: பூர்வம் கர்துமிதி ப்ரதிபாதி³தம் । தஸ்மாத³நித்யாநி

கர்மாணி ।

ஹேதுஸாஸ்த்ரவிப்ரதிபத்தௌ ஸாஸ்த்ரப³லீயஸ்த்வமிதி சேத் ஸ்யாந்மதம் । யத்ர

ஹேதுஸாஸ்த்ரயோர்விப்ரதிபத்திர்ப⁴வதி தத்ர விப்ரலம்ப⁴பூ⁴யிஷ்ட²த்வாத³நுமாநஸ்ய

ப³லீய: ஸாஸ்த்ரமித்யவஸயம⁴யுபக³ந்தவ்யமிதி । தச்சாநுபபந்நம் ।

கஸ்மாத் ? ஸக்திதோ விநியோகா³த் । ஸக்திமபேக்ஷய ஸாஸ்த்ரமக்³நிஹோத்ரா³தி³நி

கர்மாணி வித³த⁴த்தேஷாமநித்யதாம் ஜ்ஞாபயதி । கத²ம் ? ஏவம்

ஹ்யாஹ, யோ⁵ஸம் ஸந்நக்³நிஹோத்ராயாக³நிஹோத்ரம் ந ஜு⁵ஹோதி தமேஷா

தே³வதா⁵பருணாத³யஸ்மால்லோகாத³முஷமாச்சோபா⁴ப்யாம் । தஸ்மாத³நித்யாநி

கர்மாணி । கிம் சாந்யத் । ஜராக்³ரஹணஸாமர்த²யாத் । த்வதீ³ய ஏவ ஜ்ஞாபகே

ஜராக்³ரஹணமஸ்தி । அதோ⁵நுமீயதே ஸக்த்யபேக்ஷமநித்யம் ச கர்ம । கிம்

சாந்யத் ஸாஸ்த்ரஹாநே: । உப⁴யம் ஹி ஸாஸ்த்ரே நிர்³ஷ்டம் । கர்மாணி

ஸந்ந்யாஸஸ்ச ।

யதி³ புந: கர்மாணி நித்யகர்தவ்யதயேஷ்யந்தே தேந ஸந்ந்யாஸஸாஸ்த்ரம் ஹீயதே ।

தஸ்மாத்³விஷயராகா³விஷ்கரணமேதத்³வ: |

ஆஹ, ந, ஸ்ருதிப³லீயஸ்த்வாத் | துல்யப³லயோர்ஹி ஶாஸ்த்ரயோரேகவிஷயஸந்நிபாதே
த்³வயோர்யுக³பத்³நுக³ரஹாஸம்ப⁴வே விகல்பப்ரயாயெள ப⁴வத: | ஸ்ருதிஸம்ரு³திஸந்நிபாதே
ச ஸ்ருதிர்³ப³லீயஸீ, ஸம்ரு³திவிஹிதஸ்ச ஸந்ந்யாஸ: | தஸ்மாந்நாநயோர்விகல்ப: |
ந க²ல்வபி ப்ரயாயோ ந்யாய்ய: |

உச்யதே- ததி³தரத்ர துல்யம் | யதே²வ கர்மணும் ஸமநுஷ்டா²நம் ஶாஸ்தி
ஸாஸ்த்ரம் ததா² ஸந்ந்யாஸமபி | கத²ம் ? ஏவம் ஹ்யாஹ-
ந கர்மணு ந ப்ரஜயா த⁴நேந த்யாகே³நைகேநாம்ரு³தத்வமாநஸூ: |
பரேண நாகம் நிஹிதம் கு³ஹாயாம் விப⁴ராஜதே யத்³யதயோ விஸந்தி ||

ததா²-

ந கர்மணு ம்ரு³த்யும்ரு³ஷயோ நிஷேத்³து:⁴ ப்ரஜாவந்தோ த்³ரவிணமிச்ச²மாணு: |
அதா²பரே ரு³ஷயோ மநீஷிண: பரம் கர்மப⁴யோஸம்ரு³தத்வமாநஸூ: ||

ப்³ராஹ்மணம் சாத்ர ப⁴வதி- தத்³ய இத³ம் விது:³, யே சேமே³ரண்யா:
ஸ்ரத்³தா⁴தப இதுபுபாஸதே தே³ர்சிஷமபி⁴ஸம்ப⁴வந்தி | அர்சிஷோ ஹரஹந
ஆபூர்யமாணபக்ஷமாபூர்யமாணபக்ஷாத்³யாந்ஷ⁶த்³ங்⁶டே³தி மாஸாம்ஸ்தாந்மாஸேப்⁴ய:
ஸம்வத்ஸரம் ஸம்வத்ஸராதா³தி³த்யமாதி³த்யாச்சந்த்³ரமஸம் சந்த்³ரமஸோ
வித்³யுதம்

தத்புருஷோ³மாணவ: ஸ ஏதாந் ப்³ரஹ்ம க³மயதி | புநரப்ரயாஹ- ஏதமேவ விதி³த்வா
முநிர்³ப⁴வதி, ஏதமேவ ப்ரவ்ராஜிநோ லோகமிச்ச²ந்த: ப்ரவ்ரஜந்தி | ஏதத்³த⁴
ஸம் வை பூர்வே வித்³வாம்ஸ: ப்ரஜாம் நாகாமயந்த, ப்ரஜயா கிம் கரிஷ்யாமோ யேஷாம்
நாயமாத்மா நாயம் லோக இதி தே ஹ ஸம் புத்ரரைஷணயாஸ்ச வித்தைஷணயாஸ்ச
லோகைஷணயாஸ்ச வ்யுத்தா²யாத² பி⁴க்ஷாசர்யம் சரந்தீதி | தஸ்மாதே³தே
த்யாக³ஸந்ந்யாஸயோருப⁴யோர்லிங்க³ம் |

ஆஹ - யத்³யப்பேவம் ஶாஸ்த்ரம் ததா²ஸபி ஸமநுஷ்டா²நே விதி⁴ரஸ்தி | விஹிதம்
சாவஸ்யம் கர்தவ்யம் | ஸந்ந்யாஸே த்வர்த²வாத்³மாத்ரமித்யநயோரயம் விஸேஷ: |
தஸ்மிந் ஸதி ஸமநுஷ்டா²நம் ஜ்யாயோ ந த்யாக: ³ |

உச்யதே- கோ³யம் விதி: ⁴, கோ³யமர்த²வாத: ³ ?

ஆஹ- விதி⁴ஸ்தத³ர்த²த்வேநாபூர்வோபதே³ஸ: | யோ ஹி வித்⁴யர்தே²ந விநா லோடா
க்ரு³த்யைர்வா³பூர்வோபதே³ஸ: க்ரியதே ஸ விதி: ⁴ | யதா²- அக்³நிஹோத்ரம்
ஜுஹூயாத்

ஸ்வர்க³காம: | வாயவ்யம் ஸ்வேதமஜமாலபே⁴த பூ⁴திகாம இதி | ஸ்துதிரர்த²வாத: ³ |

தஸ்ய து விஹிதஸ்ய ப்ரரோசநார்த்²ம் யா ஸ்துதி: ஸோ¹ர்த்²வாத:³ | தத்³யதா²-
வாயுர்வை ஷே¹பிஷ்டா² தே³வதா வாயுமேவ தேந பா⁴க³தே⁴யேநோபதா⁴வதி, ஸ
ஏவைநம்

பூ⁴திம் க³மயதி இதி | ஏவம்விதா⁴ம் ஹி ஸ்துதிமுபஸ்ருத்ய ப²லார்தி²நே ஹி
யஜமாநாய

விதி:⁴ ப்ரரோசதே | ஏதஸ்மிந் ஹிதகாம: ப்ரவர்ததே இதி |

உச்யதே- ந, அத ஏவ ஸந்ந்யாஸஸித்³தி:⁴ | ஏவம் சேந்மந்யஸே யமாம்நாய:

ஸ்ரேயாம்ஸமர்த்²ம் மந்யதே, தம் ப்ரரோசநாய ஸ்தௌதி ததா² ஸந்ந்யாஸஸித்³தி:⁴ |
கஸ்மாத் ? ஸ்துதத்வாத் | ப³ஹூலார்தி²நாம் ஸந்ந்யாஸமாம்நாய: ஸ்தௌதி | ஸ
கஸ்மாந்ந

ப்ரரோசதே ? இதரதா² ஹ்யாநர்த்²க்யம் | யதி³ க²ல்வப்பயர்த்²வாத:³ ஸ்துவந்நபி ந
ப்ரரோசயேத் யது³க்தம் ப்ரரோசநார்தோ²ர்த்²வாத³ இதி தத்³ப⁴வத்³பி⁴ர்ஹாபிதவ்யம்
ஸ்யாத் | அநர்த்²கோ ஹ்யேவம் ஸத்யர்த்²வாதோ³ ந ப்ரரோசநார்த:² |
அர்தா²ந்நரவசநம்

வா | யதி³ ப்ரரோசநார்த்²த்வமஸ்ய நேஷ்யதே தேந தர்ஹ்யர்தா²ந்நரம் வக்தவ்யம் |
மா பூ⁴த³நர்த்²கத்வம் வேதை³கதே³ஸஸ்யேதி | தஸ்மாந்நாநாய வி¹பி⁴ஷிகயா வயம்
ஸக்யா: ஸந்மார்கா³த³பநேதும் | கிஞ்சாந்யத் | உப⁴யதா² விகல்பே³நிஷ்டப்ரஸங்கா³த்
|

இஹாயமாம்நாயோ விதே⁴யத்வேந வா ஸந்ந்யாஸம் ஸ்தூயாத் அவிதே⁴யத்வேந வா |
கிஞ்சாத:

? தத்³யதி³ தாவத்³விதே⁴யத்வேந ஸ்தௌதி கிமந்யத்³விசார்யதே ? ஸித்³தி:⁴
ஸந்ந்யாஸ: |

அத்² விதே⁴யத்வேந, ஸ்தூதாவஸ்ய ப்ரயோஜநம் கர்தவ்யம் | யத்³தி⁴ கர்தவ்யதயா
நேஷ்டம் தத்³புருஷபு³த்³தி⁴பூர்வக: ஸ்வதந்த்ர: புருஷநிஸ்ப்ரேயஸார்த்²ம்

ப்ரவர்தமாந ஆம்நாய: கிமிதி ப்ரரோசயேத் ? தஸ்மா²தே³தாமபி கல்பநாம்

க்ரு²த்வா க்ரு²ஸமேவைத் | அத²வோப⁴தா² விகல்ப இத்யஸ்யாயமந்யோ¹ர்த:² |

இஹாயமாம்நாயோ பூ⁴தார்தே²ந வா ஸந்ந்யாஸம் ப்ரரோசயேத் | அபூ⁴தார்தே²ந வா ?
கிம்

சாத: ? தத்³யதி³ தாவத்³பூ⁴தார்தே²ந ப்ரரோசயதி ததா² ஸத்யம்ரு²த்வப்ராபகஸ்ய

ஸந்ந்யாஸஸ்யாபரி³ரஹே விஷயாராகா³த³ந்யோ ஹேதுர்வக்தவ்ய: | அதா²பூ⁴தார்தே²ந,
புருஷோ

நி:ஸ்ரேயஸாத்³தீ⁴யதே | கஸ்மாத் ? ந ஹ்யேதத்³யுக்தம் யத்³ஸ்ரேயஸி மார்கே³
ப்ரமாணபூ⁴த

ஆம்நாயோ மாத்ரு³மோத³கந்யாயேநேஹிதார்த்தி²ந: ப்ராணிந: ப்ரதாரயேத் |
தஸ்மாத்³யுக்தமேதத் |

கிஞ்சாந்யத் அநேகாந்நாத் | நசாயமேகாந்தோ யத்³விஹிதமேவ கர்தவ்யம் | ததா²
ச ஸாப்³ரா: பட²ந்தி க்³ராமக³மநம் ப⁴வத: ஸோப⁴நமித்யத்ராந்நரேண
விதி⁴ம் ஸ்துதிரேவ தே³வத்³த்தம் க்³ராமக³மநாய ப்ரரோசயதீதி | கிஞ்சாந்யத்,
ஆஸங்காப்ரஸங்கா³த் | யதி³ க²ல்வபி கிஞ்சித் ஸத்யம் கிஞ்சித்³ந்ரு²த்ம்
ப்³ருயாத்³வேத:³

ததா² ஸதி பௌருஷேயவாக்யவத்³வேத³வாக்யே³பி ஆஸங்கா ப்ரஸஜ்யேத | ததா² ச
ஸதி யத்³க்தமேவ ப்ரஸங்க:³ | அநிஷ்டம் சைதத் | கிம் ச வித்⁴யநுமாநம் வா
தத், ஏவமேகதே³ஸபூ⁴தத்வாத் | அத²வா வித்⁴யேகதே³ஸோ³ர்த²வாத்³ இத்யதிஸ்ரு²ஷ்டம்
ப⁴வதா | தத்ர ஸந்ந்யாஸே³ர்த²வாத்³முபலப்⁴ய விதி⁴ர்ப்யஸ்தீதி அநுமாதவ்யம் |
அநுபலம்பா⁴த³தோ³ஷ இதி சேத் ஸ்யாச்சைவம் யத்³யஸௌ விதி⁴ருபலப்⁴யதே |
தஸ்மாத்³நுபலம்பா⁴த³யம் தோ³ஷாந்நிவர்திஷ்யத இதி | ஏதச்சாநுபபந்நம் |
கஸ்மாத்

? அநேகபே⁴த³த்வாத் | உபலப்³தௌ⁴ யத்ந: க்³ரியதாம் | அநேகபே⁴தோ³ ஹி
ப்ரதிவேத³மாம்நாய: |

தத்ர யத்³க்தம் விதி⁴ஸத்³பா⁴வாத் க்³ரியாப்ராதா⁴ந்யமித்யேதத்³ப்யயுக்தம் |
இதிகர்தவ்யதாநுபதே³ஸாத் ஸந்ந்யாஸாநுபபத்திரிதி சேத்- அதா²பி ஸ்யாத்³யதி³
ஸந்ந்யாஸமப்யாம்நாயோ விதே⁴யம் மந்யேத | தேந யதா² கா³ர்ஹஸ்த்²யஸ்யேதிகர்தவ்யதாம்
பா⁴ர்யோத்³வஹநாதி³காம் மந்த்ரவத்³பதி³ஸதி ததா² ஸந்ந்யாஸமப்யுபதி³ஸேத் | ந
தூபதி³ஷ்டவாந் | தஸ்மாந்நாஸ்தி ஸந்ந்யாஸ இதி | ஏதத்³ப்யயுக்தம் | கஸ்மாத் ?
அபா⁴வாத் |

இதிகர்தவ்யதாநாம் ஹி ஸர்வாஸாமபா⁴வ: ஸந்ந்யாஸ: | தத்ர கிம் ஸாஸ்த்ரமுபதே³க்ஷயதி
? யாவதீ க²ல்விதிகர்தவ்யதா ஸந்ந்யாஸாங்க³ம் தாமுபதி³ஸதி ஸாஸ்த்ரம் | கத²ம்
? ஏவம் ஹ்யாஹ- தப:ஸ்ரத்³தே⁴ யே ஹ்யுபவஸந்தி அரண்யே ஸாந்தா வித்³வாம்ஸோ
பை⁴க்ஷசர்யா சரந்த: ஸூ³ர்யத்³வாரேண தே விரஜஸ: ப்ரயாந்தி யத்ராம்ரு²: ஸ
புருஷோ³வ்யயாத்மா | தத்ர தப:ஸ்ரத்³தே⁴ யே ஹ்யுபவஸந்தீத்யேநம் ஸ்ரத்³தயோபேதம்
யமநியமலக்ஷணம் தார்மமாஹ | அரண்ய இதி க்³ரு²ஹேப்⁴யோ விநிஸ்ஸரு²த்ம் |
ஸாந்தா இதீந்த்³ரியாநாமந்த:கரணஸ்ய ச விஷயாபி⁴லாஷாத்³விநிவர்தநம் |
வித்³வாம்ஸ இதி பூர்வராத்ரபரராத்ராத்³ஷு³ காலேஷ்வநிர்விண்ணஸ்ய யோகி³நோ

ஜ்ஞாநாப்யாஸம் | பைக்ஷசர்யாம் சரந்த இதி ஸரீரஸ்தி²திநிமித்தம்
 பரிமிதமப்யவஹாரநியோக³ம் | உத்தரார்தே⁴ந ச ப²லமாசஷ்டே |
 தந்நிப³ந்த⁴நஸ்ச விஸ்தர: ஸந்யாஸேதிகர்தவ்யதாயாம் மந்வாதி³பி⁴ரபி⁴ஹித: |
 ஸ்ருதிநிர்வசநாஸ்ச ஸம்ரு³தயோ ப⁴வதாம் ப்ரமாணமிதி பக்ஷ: | தத்ர
 யது³க்தமிதிகர்தவ்யதா⁵நுபதே³ஸாந்நாஸ்தி ஸந்ந்யாஸ இத்யேத³யுக்தம் | ஏவம் ச
 நித்யாநி

கர்மாணி | யத்தவநேநைதது³க்தமாநுஸ்ரவிகோ ஹேதுரநைகாந்திக இதி ஸத்யமேதத்
 |

அவஸ்யம் ஹி கர்மண: ப²லமப்யபுபக³ந்தவ்யம் | இதரதா² ஹி தந்நிமித்தஸ்ய
 ஸம்ஸாரஸ்யாபா⁴வாத³நிஷ்டப்ரஸங்க: ³ | தஸ்மாத³நிஷ்டாமேவைததா³சார்யஸ்ய |
 ஆஹ, கத²மேதத³நுமாதவ்யமிதி ?

உச்யதே, க்ஷயக³ரஹணஸாமர்த²யாத் | யதி³ பூர்வஸூத்ரோக்தமிஹாநுவர்ததே
 க்ஷயக³ரஹணமநர்த²கம் ஸ்யாத் | கஸ்மாத் ? அத்யந்தாபா⁴வபர்யாயோ ஹி க்ஷய இதி
 க்ரு³த்வா | ஏவம் ஸித்³தோ⁴விஸூத்³தி⁴யோக: ³ |

ஆஹ, க்ஷயயோக³ இதா³நீம் கத²மநுமாதவ்ய இதி ?

உச்யதே - க்ஷயயோகோ³ஸங்க³பரிமாணாத் | க்ஷயயோக: ³ புநரஸ்ய
 ஹேதோரங்க³பரிமாணாத்³வேதி³தவ்ய: | யாநி ஹி யஜேரங்கா³நி பஸுபுரோடா³ஸாதீ³நி
 தாநி பரிமிதாநி | பரிமிதாநாம் ஸாத⁴நாநாம் தந்ந்வாதீ³நாம் பரிமிதம்
 கார்யம் படாதி³ த்³ரு³ஷ்டம் | பரிமிதம் க்ஷயத⁴ர்மி த்³ரு³ஷ்டம் |
 தத்³வதே³வ | கிஞ்சாந்யத் | ஸம்ஸாரோபலம்பா⁴த் | த்³ரு³ஸ்யதே சாயம்
 வா³க³பு³த்³தி⁴ஸ்வபா⁴வாஹாரவிஹாரபே⁴த³பி⁴ந்நகர்மவிஹாரவைசித்ர்யநிமித்த:
 ஸம்ஸார: |

யதி³ புந: ஸாக்ஷாத் க்ரு³தம் கர்மாக்ஷயப²லம் ஸ்யாத் ஸ புநராவ்ரு³த்த்யபா⁴வாத்
 ப்ராணிநாம் நோபலப⁴யேத |

ஸப்த³ஸாமர்த²யாந்நித்யத்வமிதி சேத் ஸ்யாதே³தத் | ஸப்த³ப்ரமாணகா
 வ்யம்,யச்ச²ப³த³

ஆஹ தத³ஸமாகம் ப்ரமாணம் | ஸ சாஸ்ய ஹேதோரம்ரு³தத்வமாஹு தரதி ம்ரு³த்யும்,
 தரதி பா³மாநமித்யாதி³ | தஸ்மாத³நிச்ச²தா⁵ப்யேதத³வஸ்யமப்யபுபக³ந்தவ்யம் |

அநப்யபுபக³மே வா ப்ரதிஜ்ஞாஹாநிர்வேத: ³ ப்ரமாணமிதி | ஏதச்ச நைவம் | கஸ்மாத்
 ? ஸப்த³ந்நரேண விரோதா⁴த் | அநித்யத்வமஸ்ய ஹேதோ: ஸப்த³தோ³நுமந்யதே |
 தஸ்யைவம்

ஸதி விரோத:4 ப்ராப்நோதி | கத²ம் ? ஏவம் ஹ்யாஹ-^{||} அத² யே இமே க்³ராமே
இஷ்டாபூர்தே

த³த்தமித்யுபாஸதே, அதை²தமேவாத்வாநம் புநர்நிவர்தந்தே | யதை²தமாகாஸம்
ஆகாஸாத்வாயும் | தே தூ⁴மமபி⁴ஸம்ப⁴வந்தி | தூ⁴மோ பூ⁴த்வா⁵ப⁴ரம் ப⁴வதி |
மேகோ⁴ பூ⁴த்வா ப்ரவரஷ்தி | த இஹ வ்⁴ஹியவா ஓஷதி³வநஸ்பதயஸ்திலா மாஷா
இதி ஜாயந்தே | ததோ வை யோ⁵ந்நமதி யோ ரேத: ஸிஞ்சதி ஸ பூ⁴ய ஏவ ப⁴வதீதி
| தத்ர யது³க்தம் ஸப்³த³ஸாமர்த²யாந்நித்யத்வமித்யேத³யுக்தம் |
உப⁴யதா²பி⁴தா⁴நாச்ச²ஸ்த்ரவிரோத⁴ப்ரஸங்க³ இதி சேத் ஸ்யாந்மதம் |
ததே³வ ஸாஸ்த்ரம் நித்யத்வமாஹ ததே³வாநித்யத்வம் | ஏவம் ஸதி
பரஸ்பரவிரோதி⁴நோர்த²யோஸ்சோதி³தத்வாத் உப⁴யாநுக்³ரஹாஸம்ப⁴வே ஸதி
ஸாஸ்த்ரவிரோத⁴ப்ரஸங்க³ இதி | தச்ச நைவம் | கஸ்மாத் ? அஸம்ப⁴வே
ஸத்யர்தா²ந்தரக்³ஸ்த்ர²ப்தே: | யத்ர ஹி ப்ரமாணபூ⁴தா ஸ்ருதிரஸம்ப⁴விநமர்த²ம்
சோத³யதி, தத்ரார்தா²ந்தரம் கல்பயதி |^{||} தத்³யதா²- ஸ ஆத்மநோ வபாமுத³கி²த³த்
ஸ்தேநம் மந: அந்ரு⁴தவாதி³நோ வாக்³ இத்யேவமாதி³ஷு | ஏவமிஹாபி நாஸ்தி
ஸம்ப⁴வ:

யதே³கோ⁵ர்தோ² நித்யஸ்ச ஸ்யாத³நித்யஸ்சேதி | தஸ்மாந்நித்யத்வவாசகஸ்ய
ஸாஸ்த்ராந்தரஸ்ய ப⁴க்த்யார்தா²ந்தரம் பரிகல்பயிஷ்யாம: | தத்³வதி³தரத்ராபீதி
சேத் ஸ்யாந்மதம்- யதை²வ ப⁴வதா நித்யாநித்யயோரேகத்ராஸம்ப⁴வாந்நித்யத்வஸ்ய
ப⁴க்த்யா கல்பநா க்ரு⁴தா ததை²வாநித்யத்வஸ்யாபி கரிஷ்யத இதி | ஏதச்சாயுக்தம்
|

கஸ்மாத் ? ஸர்வப்ரமாணவிரோத⁴ப்ரஸங்க³த் | விநாஸே ஹி ப⁴க்த்யா கல்ப்யமாநே
ஸர்வப்ரமாணவிரோத:4 ப்ரஸஜ்யேத | கத²ம் ? ப்ரத்யக்ஷவிரோத⁴ஸ்தாவத்
ஸம்ஸாரோபலம்ப⁴த் | அநுமாநவிரோத:4 அங்க³பரிமாணே ஸத்யங்கி³நோ
நித்யத்வாநுபப்தே: |

ஸப்³த³விரோத:4 தே தூ⁴மமபி⁴ஸம்ப⁴வந்தீதி வசநாத் | ந து நித்யத்வே ப⁴க்த்யா
கல்ப்யமாநே தோ³ஷோ⁵யமுபத்³யதே | தஸ்மாத்³விஷமேதத் |
ஆஹ, கத²மிதா³நீம் ப⁴க்த்யா கல்பயிதவ்யம் ஸாஸ்த்ரமிதி ?

உச்யதே, ப்ரக்ரு⁴ஷ்டார்த²தயா | யதா² க²ல்வப்பயம்ரு⁴தம் வா ம்ரு⁴தமதிஜீவோ
மா தே ஹாஸிஷுரஸவ: ஸரீரமித்யபி⁴தீ⁴யதே | ந ச ப்ராணிநாமத்யந்தாயாஸவோ
ஜஹதி, கிந்தர்ஹி ப்ரக்ரு⁴ஷ்டம் காலம் | ஏவமிஹாப்யுச்யதே தரதி ம்ரு⁴த்யுமிதி |
நாத்யந்தாய ம்ரு⁴த்யும் தரதி, கிந்தர்ஹி ப்ரக்ரு⁴ஷ்டம் காலம் | உபசர்யதே ஹி

லோகே ப்ரக்ருஷ்டே நித்யஸப்³த: ³ | தத்³யதா² நித்யப்ரஹஸிதோ நித்யப்ரஜல்பித இதி
|

ஏவம் ஸித்³த: ⁴ ஸூயயோக: ³ |

ஆஹ, அதிஸயயோக³ இதா³நீமஸ்ய ஹேதோ: கத²மநுமாதவ்ய இதி |

உச்யதே- அதிஸயயோக: ³ க்ரியாப்யாஸாத் | யத்ர ஹி க்ரியா ஸக்ருத் ப்ரவர்ததே

யத்ர சாஸக்ருதா³வர்ததே தத்ராதிஸயோ த்³ருஷ்ட: | தத்³யதா² க்ருஷ்யாதி³ஷு |

யஜ்ஞே ச த்³ரவ்யோபாதா³நஸக்த்யபேக்ஷா | க்வசித் ஸக்ருதே³வ ப்ரவ்ருத்தி:,

க்வசித் புந:புநராவ்ருத்தி: | தஸ்மாத³திஸயேந ப⁴விதவ்யம் | கிம் சாந்யத்

அங்கா³திஸயாத் | இஹாங்கா³நாமதிஸயாத³ங்கி³நோ³பி க⁴டாதே³ரதிஸயோ
த்³ருஷ்ட: |

அஸ்தி சாயம் ப்ரதியஜ்ஞமங்கா³நாம் த³க்ஷிணா³நாமதிஸய: |

தஸ்மாத³த்ராப்யதிஸயேந ப⁴விதவ்யம் |

தே³வதாங்க³பா⁴வக³மநாத் ஸூயாதிஸயாநுபபத்திரிதி சேத்- அதா²பி

ஸ்யாத் யோ ஹி யஜ்ஞே த்³ரவ்யமாத்ரஸ்ய ஸாத⁴நபா⁴வமநுமந்யதே

தம் ப்ரதி ஸூயாதிஸயதே³ஷாவபரிஹார்யௌ ஸ்யாதாம் | வயந்து

த்³ரவ்யஸமவாயிரீம் தே³வதாம் க்ரதாவங்க³பா⁴வமுபக³ச்ச²ந்தீம் வித்³ம: |

தஸ்மாத³தே³ஷோ³யமிதி | தச்சாநுபந்நம் | கஸ்மாத் ? ஸாத⁴யத்வாத் |

தே³வதாநாமபரிமிதத்வம் ஸாத⁴யம் | தத்³ங்க³பா⁴வக³மநாச்ச தே³ஷாபா⁴வ: |

ந சாத்மக்ரியாங்க³த்வமுதா³ஸீநத்வாத் இதி ந: ஸித்³தா⁴ந்த: | தஸ்மாத³யுக்தமேதத்
|

உபேத்ய வா | க்ரதுஸமநுஷ்டா²நாந்ரத்²க்யப்ரஸங்க³த் | யதி³ த்³ரவ்யஸமவாயிரீம்

தே³வதாமுபலப்ய தத்³ங்க³பா⁴வக³மநாத³க்ஷயோ நிரதிஸயஸ்ச

ஹேதுரவாப்யதே இதீஷ்டம் வ:, தேந தர்ஹி யத்³வா தத்³வா வேதோ³க்தம் கர்ம
க்ருத்வா

ஸக்யோ³வாப்துமர்த: ² | கிம் ப்ராணிவிநாஸஹேதுபி: ⁴ க்ரதுபி: ⁴ ? கத²ம் ? ந ஹி

கிஞ்சித்கர்ம வித்³யதே யத்ர ஸரீர்ஸ்யாங்க³பா⁴வோ ந ஸ்யாத் | ஸர்வதே³வதாமயம்

ச ஸரீர்ம யஸ்மாதா³ஹ தஸ்மாத³வை வித்³வாந்ப்ருஷ்மித³ம் ப்³ரஹ்மேதி மந்யதே |

ஸர்வா

ஹ்யஸ்மிந் தே³வதா: ஸரீரே³தி⁴ ஸமாஹிதா: | தத்ர யது³க்தம் தே³வதாங்க³பா⁴வக³மநாத்

க்ஷயாதிஸயாநுபபத்திரித்யேதத்³யுக்தம் | ஏவமயம் ஹேதுஸ்த்ரிதோ³ஷ: | தேந ய:

ப²லவிஸேஷோ³பி⁴நிர்வர்த்யதே ஸோ³பி ததா²ஜாதீயக இதி ஸக்யமநுமாதும் |

தஸ்மாந்நாஸ்ய ஜிஜ்ஞாஸோரத்ர ஸமாதி: ⁴ |

ஆஹ, யதி³ நாயம் ஸ்ரேயாநிதி க்ரு³த்வா⁵ஸ்ய ஜிஜ்ஞாஸோர்நாத்ர ஸமாதி:⁴ தேந
தர்ஹி

ய: ஸ்ரேயாந் ப²லவிஸேஷ: ஸ உபதே³ஷ்டவய இதி |

உச்யதே-

|| தத்³விபரீத: ஸ்ரேயாந் ||

ததி³த்யநேந கர்மவிதி⁴நிஷ்பாதி³தஸ்ய ஸ்வர்க³ப்ராப்திலக்ஷணஸ்ய

ப²லஸ்யாபி⁴ஸம்ப³ந்த:⁴ | தஸ்மாத்த்³விபரீத: ஸூத்³தோ⁴ஸ்க்ஷயோ நிரதிஸய இத்யர்த:² |

கோ⁵ஸாவித்யுச்யதே மோக்ஷ: ஸ்ரேயாந் | ஏதது³க்தம் ப⁴வதி | உபா⁴வப்யதௌ

ப்ரஸஸ்யௌ ஸ்வர்க³பவர்கௌ³, ஆம்நாயவிஹிதத்வாத் | மோக்ஷஸ்து ப்ரஸஸ்யதர:

|

கஸ்மாத் ? யதோ²க்ததோ³ஷாநுபபத்தே: | ஸ ஹ்யவஸ்யம்பா⁴வித்வாதை³காந்திக: |

அதீந்த்³ரியத்வாத்³ஸம்வேத்³ய: | ஸ்வாத்மந்யவஸ்தி²த்வாலலகு:⁴ ஸர்வத்ர

ஸந்நிஹிதஸ்ச | ஆம்நாயஸ்துதத்வாத்ப்ரஸஸ்த: | ஸத்³பி⁴ராஸேவிதத்வாத்³நிந்தி³த:

|

யமநியமவைரா³யஜ்ஞாநா⁴ப்யுபாயஸூத்³தோ⁴ர்விஸூத்³த:⁴ | அத்³ரவ்யத்வாத்³க்ஷயோ

நிரதிஸயஸ்ச |

ஆஹ, கத²ம் புநரயமபவர்க:³ ப்ராப்யத இதி ?

உச்யதே, ஸம்யோகா³பா⁴வாத் | து:³க²ம் ச ப்ரதா⁴நம் | ததா² ச

தந்த்ராந்தரேஷ்வப்யுத்தம்- து:³க²ஹேது: கார்யகரணஸக்திரிதி | தேந யதா³

புருஷஸ்ய ஸம்யோக³ஸ்ததா³ஸவிஸூத்³தி⁴த்வமஸ்ய | ஸ்வஸக்திவிஸேஷயோகா³த்தேஷு

தேஷு ஜாத்யந்தரபரிவர்தேஷு த⁴ர்மாதி³நிமித்தஸாமர்த்த்யாதா³யாஸமநுப⁴வதி |

யதா³ து ப்ரதா⁴நஸம்யோகோ³ விநிவர்ததே ததா³ நிமித்தாபா⁴வே நைமித்திகஸ்யாப்யபா⁴வ

இதி க்ரு³த்வா ந புநர்த்³வந்த்³வாந்யநுப⁴வதி |

ஆஹ, கிமர்த:² புநரயம் ப்ரதா⁴நஸ்ய புருஷேண ஸஹ ஸம்யோக:³ ?

உச்யதே, நைததி³ஹாபி⁴தா⁴நீயம் | வக்ஷயத்யயமுபரிஷ்டாதா³சார்ய: புருஷஸ்ய

த³ர்ஸநார்த:², கைவல்யார்த்²ஸ்ததா² ப்ரதா⁴நஸ்ய | பங்க³வந்த⁴வது³ப⁴யோரபி

ஸம்யோக³ இதி (kA0 21) |

ஆஹ, வியோக³ஸ்தர்ஹி கஸ்மாந்நிமித்தாத்³ ப⁴வதீதி ?

உச்யதே -

|| வ்யக்தாவ்யக்தஜ்ஞவிஜ்ஞாநாத் || 2 ||

வ்யக்தம் சாவ்யக்தம் ச ஜ்ஞஸ்ச வ்யக்தாவ்யக்தஜ்ஞா: | தேஷாம் விஜ்ஞாநம்

வ்யக்தாவ்யக்தஜ்ஞவிஜ்ஞாநம் தஸ்மாத் | ப³ஹுஷ்வநியமாத³ல்பாசோ⁵பி
ஜ்ஞஸுப³த³ஸ்ய ந பூர்வநிபாத: | அத²வா ஜ்ஞாநஸ்ய ஸாத⁴கதமம் வ்யக்தம் |
தத்பூர்வகத்வாத³வ்யக்தஸமதி⁴க³மஸ்யேத்யபி⁴ஹிதம் | யத்³வா வ்யக்தம் ச
அவ்யக்தம்

ச தே வ்யக்தாவ்யக்தே, தே விஜாநாதி இதி வ்யக்தாவ்யக்தஜ்ஞ:, தத்³விஜ்ஞாநாத்
ஸம்யோகோ³ நிவர்ததே | வக்ஷயதி சைதத், த்³ரு³ஷ்டா மயேத்யுபேக்ஷத ஏகோ
த்³ரு³ஷ்டா⁵ஹமித்யுபரமத்யந்யா இதி (kA0 66) |

தத்ர ரூபப்ரவ்ரு³த்திப²லக்ஷணம் வ்யக்தம் | ரூபம் புந: மஹாநஹங்கார:

பஞ்ச தந்மாத்ராணி ஏகாத³ஸேந்த³ரியாணி பஞ்ச மஹாபூ⁴தாநி | ஸாமாந்யத:

ப்ரவ்ரு³த்திர்த³விவிதா⁴ | ஹிதகாமப்ரயோஜநா ச, அஹிதப்ரதிஷேத⁴ப்ரயோஜநா

ச | விஸேஷத: பஞ்ச கர்மயோநயோ வ்ரு³த்த்யாத³யா: ப்ராணா³யாஸ்ச

பஞ்ச வாயவ: | ப²லம் த³விவித⁴ம் | த்³ரு³ஷ்டமத்³ரு³ஷ்டம் ச |

தத்ர த்³ரு³ஷ்டம் எதி³தி⁴துஷ்டயஸக்திவிபர்யயலக்ஷணம் | அத்³ரு³ஷ்டம்

ப்³ரஹ்மாதௌ³ ஸ்தம்ப்³பர்யந்தே ஸம்ஸாரே ஸார்ப்ரதிலம்ப⁴ இத்யேதத்³ வ்யக்தம் |

ஏஷாம் கு³ணநாம் ஸத்த்வரஜஸ்தமஸாமங்கா³ங்கி³பா⁴வக³மநாத³விஸேஷக்³ரு³ஹீதி:

|

யதா³ த்வங்க³பா⁴வமக³ச்ச²ந்தோ நிர்லிகி²தவிஸேஷா வ்யவதிஷ்ட²ந்தே

ததா³வ்யக்தமித்யுச்ச்யந்தே | சேதநாஸக்திரூபத்வாச்சித்ரம் கு³ணவ்ரு³த்தம்

ஜாநாதீதி

ஜ்ஞ: |

ஏஷாம் த்ரயாணம் பே⁴த³மபே⁴த³ம் ச விஜ்ஞாய ஸம்யோக³நிவ்ரு³த்திம் லப⁴தே |

கஸ்மாத் ? ஸம்யோக³நிமித்தப்ரதித்³வந்த³விபூ⁴தத்வாத³யோக³நிமித்தஸ்ய |

இஹ யதா³த³ர்ஸநநிமித்த: ப்ரதா⁴நபுருஷயோ: ஸம்யோக:³ தஸ்மாத³ஸ்ய

ப்ரதித்³வந்த³விபூ⁴தேந ஜ்ஞானேந வியோக³ஹேதுநா ப⁴விதவ்யம் | கோ த்³ரு³ஷ்டாந்த:

? தம:ப்ரகாஸவத் | யதா² தமஸா திரோஹிதாநி த்³ரவ்யாணி க⁴டாதீ³நி

நோபல⁴யந்தே,

தத்ப்ரதித்³வந்த³விபூ⁴தேந து ப்ரதீ³பேந ப்ரகஸிதாநாமேஷாமுபல³தி⁴ர்⁴வதி |

தத்³வதி³ஹாபி த்³ரஷ்டவ்யமிதி எதி³த⁴ம் ஜ்ஞாநாந்மோக்ஷ: | உக்தம் ச-

வ்ரு³க்ஷாக்³ராச்ச்யுதபாதோ³ யத்³வத³நிச்ச²ந்நர: பதத்யேவ |

தத்³வத்³ கு³ணபுருஷஜ்ஞோ⁵நிச்ச²ந்நபி கேவலீ ப⁴வதி ||

கிம் சாந்யத் | ஆம்நாயாபி⁴ஹிதத்வாத் | ஆம்நாயநிப³ந்த⁴நோ ஹ்யயமர்தோ²
ஜ்ஞாநாந்மோக்ஷ

இதி, ந யாத்³ரு'ச்சி²க: | கத²ம் ? ஏவம் ஹ்யாஹ- ஸத்யம் ஜ்ஞாநமநந்தம் ப்³ரஹ்ம
யோ வேத³ நிஹிதம் கு³ஹாயாம் பரமே வ்யோமந் ஸோ⁵ஸ்ருதே ஸர்வாந் காமாந் ஸஹ
ப்³ரஹ்மணா

விபர்சிதா |

யதோ வாசோ நிவர்தந்தே அப்ராப்ய மநஸா ஸஹ |

ஆநந்த³ம் ப்³ரஹ்மணே வித்³வாந் ந பி³பே⁴தி குதஸ்ஸந ||

தமேவ விதி³த்வா⁵ம்ரு'தத்வமேதி நாந்ய: பந்தா² அயநாய வித்³யதே | ததா²

ப்³ராஹ்மணே⁵ப்யுக்த்தம் | தரதி ஸோகமாத்த்மவித் | ப்³ரஹ்மவித்³ ப்³ரஹ்மைவ ப⁴வதீதி
| தஸ்மாதா³ம்நாயப்ராமாண்யாத்³பி மந்யாமஹே ஜ்ஞாநாந்மோக்ஷ இதி |

ஆஹ, ஜ்ஞாநவாசினோ⁵ம்ரு'தத்வநிமித்தாப்⁴யுபக³மாந்மஹத ஆம்நாயாந்தரஸ்யாநர்த²க்யம்
|

யதி³ ஜ்ஞாநவாசின ஆம்நாயக²ண்ட³காத³ம்ரு'தத்வமவாப்யத இத்த்யேத³ப்⁴யுபக³ம்யதே,
தேந க்ரியாவாசினோ மஹத ஆம்நாயாந்தரஸ்யாநர்த²க்யம் ப்ராப்தம் | கிம் காரணம்
? ந

ஹ்யநாயாஸேநேஷ்டாவாப்தௌ ஸத்யாம் ஆயாஸபூ⁴யிஷ்டே² கர்மணி ப்ரவர்தமாந:
க்ரு'தீ

ப⁴வதீதி | ஆஹ ச -

அக்கே சேந்மது⁴ விந்தே³த கிமர்த²ம் பர்வதம் வ்ரஜேத் |

இஷ்டஸ்யார்த²ஸ்ய ஸம்ப்ராப்தௌ கோ வித்³வாந் யத்நமாசரேத் ||

உச்யதே- யதி³ புந: கர்மாண்யத்யந்தகர்தவ்யதயேஷ்யந்தே, ஜ்ஞாநவாசின

ஆம்நாயஸ்ய கத²மர்த²வத்தா ஸித்³தா⁴ ப⁴வதி ?

ஆஹ, ஸமுச்சயே தூப⁴யார்த²வத்த்வம் | ஜ்ஞாநகர்மணேஸ்து

ஸமுச்சயே⁵ப்⁴யுபக³ம்யமாநே த்³வயோர்ப்யாம்நாயார்த²வத்தா ஸித்³தா⁴ ப⁴வதி |

வித்³வாந் யஜேத வித்³வாந் யாஜ்யேதி³தி வசநாத், ததா² ஸர்வபுருஷாணம்

க்ரதாவதி⁴கார: அஸ்ரோத்ரியஷண்ட⁴ஸூத்³ரவர்ஜமிதிந்யாயாத் | தஸ்மாஜ்ஜ்ஞாநகர்மணே:

ஸமுச்சயாதி³ஷ்டப்ரஸித்³தி:⁴ |

உச்யதே- ந, பூர்வதோ³ஷாபரிஹாராத் | யதி³ நியமதோ விது³ஷைவ கர்மாணி

கர்தவ்யாநீத்யப்⁴யுபக³ம்யதே தேந ய: பூர்வோக்தோ தோ³ஷ: ஸம்ஸாராபா⁴வப்ரஸங்க:³,

தஸ்யாபரிஹார: | கிம் ச ஸாஸ்த்ரஹாநேஸ்ச | யஸ்ச ஸாஸ்த்ரமிஷ்டாபூர்தே

ஸமுபாஸ்யதே தே தூ⁴மமபி⁴ஸம்ப⁴வந்தீதி ததே³தஸ்யாம் கல்பநாயாம்
 ஹீயதே | கிம் சாந்யத்- பி⁴ந்நப²லத்வாத் | இஹாபி⁴ந்நப²லாநி த்³ரவ்யாணி
 ஸமுச்சீயந்தே | தத்³யதா² பு⁴ஜ்யங்கா³நி ஸலிபாதீ³நி | அபி⁴ந்நம் தேஷாம்
 த்ரு³ப்திலக்ஷணம் ப²லமிதி | ந சைதஜ்ஜ்ஞாநகர்மணோரபி⁴ந்நம் ப²லம் |
 ஸ்வர்கா³பவர்க³ஹேதுத்வாத் | ஜ்ஞாநஸாமர்தா²த்கைவல்யமபி⁴ந்நம் ப²லமிதி சேத்
 பூர்வேணாவிஸேஷ: | யது³க்தம் ஸம்ஸாராபா⁴வப்ரஸங்க³ இதி தத்³நபஹ்ரு³தமேவ
 ப⁴வதி | கிஞ்சாந்யத்- ஸ்ருயமாணப²லவிரோத⁴ஸ்ச | யச்ச க்ரியாயா:
 ப²லம் ஸ்ருயதே அக்³நிஹோத்ரம் ஜு⁴ஹுயாத் ஸ்வர்க³காமோ, ராஷ்ட்ரமக்³நிஷ்டோமேந
 ஜயதீதி தத்³விருத⁴யதே | கர்மணஸ்ச ஷேஷபா⁴வ: | ஸ்வார்தோ²பஸர்ஜநத்வே
 ஸத்யர்தா²ந்நரநிஷ்பாத³கத்வாத் | யதா²஽வஹந்தீ³த்யேவமாத்³யா: க்ரியா: ஸ்வம்
 ப²லமுபஸர்ஜநீக்ரு³த்ய தத்³த்³வாரேண யஜேருபகுர்வந்த்யஸ்தச்சே²ஷபூ⁴தா ப⁴வந்தி
 ஏவம் க்ரியாபி ஜ்ஞாநப²லபூ⁴தத்வாத்³ச்சே²ஷபூ⁴தா ஸ்யாத் |
 விதி⁴ஸத்³பா⁴வாத் க்ரியாப்ராதா⁴ந்யமிதி சேந்ந- உக்தத்வாத் | கத²மேதத் ? நாஸ்தி
 விதி⁴க்ரு³தோ விஸேஷ: | உபேத்ய வா | தத்ராபி தது³த்பத்தே: | அஸ்தி ஹி
 ஜ்ஞாநஸ்யாபி
 விதா⁴யகம் ஸாஸ்த்ரம் | கத²ம் ? ஏவம் ஹ்யாஹ- ய ஆத்மாபஹதபாப்மா விஜிக⁴தஸோ
 விபிபாஸோ விஜரோ விம்ரு³த்யுர்விஸோக: ஸந்ந்யஸ்தஸங்கல்ப: ஸோ²ந்வேஷ்டவ்ய:
 ஸ
 ஜிஜ்ஞாஸிதவ்ய: | ஸர்வாம்ஸ்ச காமாநவாப்நோதி ய ஆத்மாநமநுவித்³ய விஜாநாதீதி
 ப்ரஜாபதேர்வசநம் ஸ்ருயதே | புநர்ப்யாஹ- த்³வே வித்³யே வேதி³தவ்யே
 பரா சைவாபரா ச யா | தஸ்மாத்³விதி⁴ஸத்³பா⁴வாத்க்ரியாப்ராதா⁴ந்யமிதி
 ஸ்வபக்ஷாநுரா³க³மாத்ரமேதத் | த்³ரு³ஷ்டார்த²த்வாதி³த்யேகே |
 ஏகே புநராசார்யா மந்யந்தே த்³ரு³ஷ்டமேவ ஜ்ஞாநஸ்யாஜ்ஞாநநிவ்ரு³த்திலக்ஷணம்
 ப²லம்
 தஸ்மாந்ந ஸாஸ்த்ரேண விதி⁴யதே | கிம் காரணம் ? த்³ரு³ஷ்டார்த²ஸ்ய ஹி கர்மணோ
 ந
 ஸாஸ்த்ரம் ப்ரயோஜகம் | ஸ்வயமேவார்தி²தத்வாத்³த்ர ப்ரவ்ரு³த்தேர்⁴ஜ்யாதி³வத் |
 தேஷாம்
 ஜ்ஞாநவிதா⁴யகாநி வாக்யாநி தாந்யுபாயகு³ணவிதா⁴நார்த²மநுவாத³பூ⁴தாந்யாபூ³ந்யந்தே
 |
 தத்³யதா² தத்³நா ஜு⁴ஹோதி, பயஸா ஜு⁴ஹோதீதி |
 யத்து க²ல்வித³முச்சயதே வித்³வாந்யஜேத, வித்³வாந் யாஜயேத், ஸ்ரோத்ரியஸ்ய ச

கர்மண்யதி⁴கார இதி தஸ்யாமயமர்த²- அதீ⁴த்ய வேத³ம் க்ரியா⁵நுபூர்வோ ச
 ஜ்ஞாத்வா கர்மணி ப்ரவர்திதவ்யம் | ஏவம் ச ஸதி ந கஸ்சிதீ³தோ³ஷ: | யதி³
 புநர்நியமத ஏவாத்மவிதா⁴ம் கர்மண்யதி⁴காரஸ்தேந ஸம்ஸாராபா⁴வப்ரஸங்க: ³ |
 ஸ்வாபா⁴விகத்வாத் | விஜ்ஞாநஸ்ய ஸாஸ்ரஸ்ய ஸர்வாதி⁴காரவிரோத: ⁴ |
 தஸ்மாந்நாஸ்தி
 ஸமுச்சயோ ஜ்ஞாநகர்மணோ: |
 அபர ஆஹ- ஸத்யம் | நாஸ்த்யநயோ: ஸமுச்சய: கிந்தர்ஹி ஸர்வார்தா² க்ரியா
 ஜ்ஞாநம் ப்ரதிஷிதீ³தா⁴ர்த²ம் | யே ஹி ஷண்டா⁴ந்த⁴வபீ³தி⁴ராதீ³ய: கர்மணோ⁵த்யந்தம்
 நிராக்ரு³தாஸ்தேஷாம் ஜ்ஞாநாதா³ஸ்ரமாந்தரே⁵ம்ரு³தத்வாவாப்தி: | இதரேஷாம் தூ
 மூலாஸ்ரமே கர்மண ஏவேதி தஸ்ய நாயம் வாதி³ந: பரிஹார இதி |
 உச்சயதே- ந, ஸ்வஸமயவிரோதா⁴த் | ஏவம் ப்³ருவாணஸ்யாஸ்ய வாதி³ந: ஸ்வஸமய
 ஏவ விருத⁴யதே | யது³க்தம்- விதீ³வாம்ஸ: ப்ரஜாம் நாகாமயந்த, கிம் ப்ரஜயா
 கரிஷ்யாம்: ? அதீ² யது³க்தம் புத்ரைஷணயாஸ்ச வித்தைஷணயாஸ்ச வ்யுத்தா²ய
 பை⁴க்ஷசர்யாம் சரந்தீ³ | ந ச ஷண்டா³நாம் புத்ரைஷணவ்யுத்தா²நமதீ³வத்³
 ப⁴வதி, தே³வக்ரு³தத்வாத் | கிம் சாந்யத் - ரஹஸ்யபூ⁴தத்வாத் | ரஹஸ்யபூ⁴தம் ஹி
 வேதா³நாம் ஜ்ஞாநம் | யஸ்மாதா³ஹ- ததீ³த⁴ ஸமைததா³ருணிரௌத்³தா³லகிர்ஜ்யேஷ்டா²ய
 புத்ராய
 ப்ரோவாச | இதீ³ம் ஜ்யேஷ்ட²புத்ராய பிதா ப்³ரஹம் ப்ர³பூயாத் | ப்ரணய்யாந்தேவாஸிநே
 நாந்யஸ்மை யஸ்மை கஸ்மைசந | ய இமாமத்³பி: ⁴ பரி³க்ரு³ஹீதாம் வஸுநா
 வஸுமதீம்
 பூர்ணம் த³தீ³யாதே³ததே³வ ததோ பூ⁴ய இதி |
 ப⁴வதி சாத்ர -
 பரம் ரஹஸ்யம் வேதா³நாமவஸாநேஷு பட்²யதே |
 ஷண்டா³தீ³யர்த²ம் ததீ³ஷ்டம் சேதீ³தி⁴ஷ்ட்யா ஸப²லதா ஸ்ருதே ||
 விதீ³வாந் கர்மாணி குர்வீதேதீ³யேதது³க்தம் கில ஸ்ருதௌ |
 ஸ ச பண்டா³தீ³ரேவஸ்யாதீ³யோ⁵த்யந்தம் கர்மணஸ்ச்யுத: ||
 ஸ ஏவ வர்த்யதாம் ப்ராஜ்ஞை: கிம் ந்யாய்யோ⁵த² மதி⁴ப⁴ரம: ?
 இந்தீ³ரியார்தா²நூராகோ³ வா தீ³வேஷொ வா மோக்ஷவர்த்மநி ||
 கைவல்யப்ராப்திஹேதுத்வாதீ³யா வேத³விஹிதா ஸ்துதி: |
 ப்ரஸஸ்தா யாஜ்ஞவல்க்யாதீ³யைர்விஸிஷ்டைஸ்தத்த்வநிஸ்சயாத் ||
 ஸேயம் விஷயராகா³ந்தை⁴ர்விபரீதார்த²வாதி³பி: ⁴ |

வித்யா கந்யேவ ஷண்டா³ய தீ³யமாநா ந ஸோபு⁴தே ||

தஸ்மாத்³ராகா³ருகை³ருக்தாம் குஹேதுப்ரு²தநாமிமாம் |

அபோஹ்ய மதிமாந்யுவத்யா ஹ்யாஸ்ரமாதா³ஸ்ரமம் வ்ரஜேத் ||

இதி ஸ்ரீமதா³சார்யேஸ்வரக்ரு²ஷ்ணவிரசிதாயாம் ஸாங்க்²யஸப்ததௌ யுக்திதீ³பிகாநாம்பி
விவரணே ப்ரத²மமாஹ்நிகம் ||

காரிகா 3

ஆஹ- ஸம்யகு³பதி³ஷ்டம் ப⁴வதா வ்யக்தாவ்யக்தஜ்ஞவிஜ்ஞாநாந்மோக்ஷா⁵வாப்யதே
|

இதா³நீமுபதே³ஷ்டவ்யம் கத²மேதத்த்ரயம் ப்ரதிபத்தவ்யமிதி |

உச்யதே - த்ரயஸ்யாஸ்ய ப்ரதிபத்திம் த்³வேதா⁴ ஸமாமநந்தி | ஸமாஸதோ

விஸ்தரதஸ்ச | ததே³வ த்ரயம் பஞ்சபி⁴ரதி⁴கரணீ⁴பி⁴த்³யதே | காநி

புநரதி⁴கரணீ⁴தி ? உச்யதே- ப்ரக்ரு²திவிகாரவ்ரு²த்தம், கார்யகாரணவ்ரு²த்தம்,

அதிஸயாநதிஸயவ்ரு²த்தம், நிமித்தநைமித்திகவ்ரு²த்தம், விஷயவிஷயிவ்ரு²த்தமிதி |

தத்ர ப்ரக்ரு²திவிகாரவ்ரு²த்தபூர்வகத்வாதி³தரேஷாமதி⁴கரணநாம்

தத்³பே⁴தா³ந்வக்ஷயாம: | தத்புநஸ்சதூர்தா⁴ பி⁴த்³யதே | கிஞ்சித்த்காரணமேவ ந

கார்யம் | கிஞ்சித்த்காரணம் ச கார்யம் ச | கிஞ்சித்த்கார்யமேவ ந காரணம் |

கிஞ்சிந்நைவ காரணம் ந சாபி கார்யமிதி |

ஆஹ- அதிஸாமாந்யோபதி³ஷ்டமேதந்நாஸ்மாகம் பு³த்³தா⁴வவதிஷ்ட²தே |

தஸ்மாத்³விப⁴ஜ்யோபதி³ஸ்யதாம் கஸ்ய பதா³ர்த²ஸ்ய கிம் வ்ரு²த்தமிதி ?

உச்யதே- பா³ட⁴ம் | உபதி³ஸ்யதே-

|| மூலப்ரக்ரு²திரவிக்ரு²தி: ||

மூலமாதா⁴ர: ப்ரதிஷ்டே²த்யநர்தா²ந்தரம் | ப்ரகரோதீதி | ப்ரக்ரு²தி: |

மூலம் சாஸௌ ப்ரக்ரு²திரமூலப்ரக்ரு²தி: | மூலப்ரக்ரு²தி: கஸ்ய மூலம்

? மஹதா³தீ³நாம் | ஸம்ஜ்ஞா க²ல்வியம் ப்ரதா⁴நஸ்ய மூலப்ரக்ரு²திரிதி | ஸா

சாவிக்ரு²திரவிகாராநுத்பாத்³யேத்யர்த: ² |

ஆஹ- ஸமாஸாநுபபத்தி: விஸேஷணைந்தரோபாதா³நாத் | மூலமித்யயம் ஸப்³த: ³

ப்ரக்ரு²திவிஸேஷணைத்²முபாத்தோ மஹதா³தி³விஸேஷணைந்தரமுபாத்³த்தே |

தத்ர ஸவிஸேஷணைநாம் வ்ரு²த்திர்நேதி ஸமாஸப்ரதிஷேத: ⁴ ப்ரப்நோதி |

ஸமாஸாந்தரவிதா⁴நாத³தோ³ஷ இதி சேத்யாந்மதம்- யத்யேதஸ்மிந் ஸமாலே
தோ³ஷோ³ஸமுபபத்யதே ஸமாஸாந்தரமத்ர விதா⁴ஸ்யதே மூலம் ப்ரக்ரு³தீநாம்
மூலப்ரக்ரு³திரிதி | ஏதச்சாநுபந்நம் | கஸ்மாத் ? தோ³ஷாந்தரோபபததே: |
ஏவமப்யுஸர்ஜநம் பூர்வம் நிபததீதி ஷஷ்ட²யோக்தஸ்யோபஸர்ஜநத்வாத்பூர்வநிபாத:
|

தத்ரவம் ப⁴விதவ்யம் மூலம் ப்ரக்ரு³தீநாம் ப்ரக்ரு³திமூலமிதி |
தஸ்மாதி³த³மப்யஸாரமிதி |

உச்யதே- பூர்வ ஏவ ஸமாலே³ஸ்து, ஸம்ப³ந்தி⁴ஸப்த³:³ ஸாபேக்ஷா நித்யம்
வ்ரு³த்தௌ

ஸமஸ்யதே | யத்தூக்தம் விஸேஷணந்தரோபாதா³நாத்ஸமாஸாநுபபத்திரிதி- தத்ர
ப³நம: ஸம்ப³ந்தி⁴ஸப்தா³நாம் ஸம்ப³ந்த⁴யந்தரமநபேக்ஷய ஸ்வரூபப்ரதிலம்ப⁴
ஏவ நாஸ்தீத்யாகாங்க்ஷாவதாமேவ வ்ரு³த்த்யா ப⁴விதவ்யம் | தத³யதா²
தே³வத³த்தஸ்ய

கு³ருகுலமிதி ஸம்ப³ந்தி⁴ஸப்த³த்வாத்³தே³வத³த்தஸப்த³மபேக்ஷமாணே³பி
கு³ருஸப்த³:

குலஸப்தே³ந ஸஹ வ்ரு³த்திம் ப்ரதிபத்யதே | ஏவமிஹாபி மூலமித்யயம் ஸப்த³:³
ஸம்ப³ந்தி⁴ஸப்த³த்வாந்மஹதா³த்யபேக்ஷா³பி ப்ரக்ரு³திஸப்தே³ந ஸஹ வ்ரு³த்திம்
ப்ரதிபத்யத இதி | கிருசாந்யத் | வாக்யப்ரதிபாத³யஸ்யார்த²ஸ்ய வ்ரு³த்தாவுபலப்தே⁴
|

யத்ர ஹி வாக்யப்ரதிபாத³யோ³ஸ்தோ² வ்ரு³த்த்யா ந லப்யதே யதா² ரு³த்த⁴ஸ்ய
ராஜ்ஞஸ்ய

புருஷ: இதி தத்ர ஸவிஸேஷணநாம் வ்ரு³த்திர்நேதி வ்யவஸ்தி²தம் ஸாஸ்த்ரே |
க³ம்யதே

சேஹ வாக்யப்ரதிபாத³யோ³ஸ்தோ² வ்ரு³த்தாவி ஸத்யாம் | தஸ்மாத³தோ³ஷோ³ஸமிதி
|

கிம் ச ஜ்ஞாபகாத் | ஜ்ஞாபகம் க²ல்வபி கர்மவத்கர்மண துல்யக்ரிய: | ததா²
" அகாரஸ்ய விவ்ரு³த்தோபதே³ஸ இத்த்யாதி³ | தஸ்மாந்நாத்ராஸூயா கர்தவ்யேதி |
ஆஹ- அவயவஸ்ய ப்ரத்யவமர்ஸாநுபபத்தி: ஸம்ஜ்ஞாஸப்த³த்வாத் | ஸம்ஜ்ஞாஸப்தே³ஷு
ஹி நாவயவஸ்ய பராமர்ஸோ ப⁴வதி | தத³யதா² க³ஜகர்ணே³ஸ்வகர்ண: | கஸ்ய
க³ஜஸ்ய கஸ்யாஸ்வஸ்யேதி |

உச்யதே ந, அர்தோ²பபததே: | யத்ர ஹ்யர்த² உபபத்யதே ப⁴வத்யேவ தத்ர
ஸம்ஜ்ஞாஸப்தே³ஷ்வயவபராமர்ஸ: | தத³யதா² ஸப்தபர்ணாந்யஸ்ய பர்வணி பர்வணி,

அஷ்டௌ பதா³ந்யஸ்ய பங்க்தௌ பங்க்தௌ ஸப்தபர்ணோ⁵ஷ்டாபத³மிதி |
உபபத்³யதே

சேஹாயமர்த:², தஸ்மாத³தோ³ஷோ⁵யம் |

ஆஹ- மூலப்ரக்ரு³திரவிக்ரு³தி:, ப்ரக்ரு³திரிதி வக்தவ்யம் | யதா³ஹ மஹதா³த³யா:
ப்ரக்ரு³திவிக்ரு³தய: ஸப்தேதி |

உச்யதே- ப்ரக்ரு³தித்வாவசநம் | ப்ரக்ரு³தித்வம் ச மூலப்ரக்ரு³தேர்ந வக்தவ்யம் |
கிம் காரணம் ? அர்தா²தா³பத்தே: | மூலப்ரக்ரு³திரவிக்ரு³திரிதியேவ ஸித்³த⁴ம் |
உச்யமாநம் ஹி தத³நர்த²கம் ஸ்யாத் |

ஆஹ- ப்ரக்ரு³தித்வாநுபபத்தி: | ஸத்கார்யவாதா³ப்யுபக³மாத் | ப்ரகரோதீதி
ப்ரக்ரு³தி:, தத்³பா⁴வ: ப்ரக்ரு³தித்வம் | தச்ச ஸதி கார்யே ந க⁴டதே | கஸ்மாத்
? ந ஹி ஸதாமாத்மாதீ³நாம் காரணமுபபத்³யத இதி |

உச்யதே- ததி³தர்த்ராபி துல்யம் | யதை²வ ஹி ஸதாமாத்மாதீ³நாம் காரணம்
நோபந்நமேவமஸதாம் ஸஸவிஷாணதீ³நாமபீதி நாஸ்தி கஸ்சித்³விஸேஷ: | த்ரு³தீயா
து விஷாதா³வல்யைவ கோடி: | ஏவமுப⁴யபக்ஷவ்யுதா³ஸாத்ஸ்வபக்ஷஸித்³தி⁴ரிதி
சேத் அதா²பி ஸ்யாத்- ஸத³ஸதோ: க்ரியாஸம்ப்³நத⁴ம் ப்ரத்யவிஸேஷ

உபத³ர்ஸ்யதே ப⁴வதா | தேநோப⁴யோரபி பக்ஷயோர்வ்யுதா³ஸ: க்ரு³தோ ப⁴வதி |
ந சோப⁴யபக்ஷவ்யுதா³ஸாத்ஸ்வபக்ஷஸித்³தி⁴ரிதி | ஏதச்சாயுத்தம் | கஸ்மாத்
? உத்தரத்ர ப்ரதிஷேதா⁴த் | ஸ க²ல்வேஷ வாதீ³ ஸத்கார்யவாத³ம் ப்ரத்யாசஷ்டே
தஸ்மாத்ஸ்வக ஏவைநமதி⁴காரே நிவர்தயிஷ்யாம: |

ஆஹ- அவிக்ரு³த்யபி⁴தா³நாநர்த²க்யம் | மூலப்ரக்ரு³தித்வாத்³தஸித்³தே:⁴ | யதி³
மூலம் ஸர்வாஸாம் ப்ரக்ரு³தீநாம் அவிக்ரு³த்யைவ தயா ப⁴விதவ்யம் | இதரதா² ஹி
மூலப்ரக்ரு³தித்வாநுபபத்தி: | யதி³ க²ல்வபி ப்ரதா⁴நஸ்யாபி ப்ரக்ரு³த்யந்நதரம்
ஸ்யாந்மூலப்ரக்ரு³தித்வம் நோபந்நம் ப⁴வேத் | தஸ்மாந்மூலப்ரக்ரு³தித்வவசநாதே³வ
தத்ஸித்³தே⁴ரவிக்ரு³தி³ரஹணமநர்த²கமிதி |

உச்யதே- ந | அநவஸ்தா²ப்ரஸங்க்³நிவ்ரு³த்த்யர்த²த்வாத் | யதா² ஹி மூலாதீ³நாம்
பீஜம் ப்ரக்ரு³திஸ்தஸ்யாப்யந்யத்தஸ்யாப்யந்யதி³த்யநவஸ்தா² ஏவம் மஹதா³தீ³நாம்
ப்ரதா⁴நம் மூலப்ரக்ரு³தி: தஸ்யாப்யந்யதி³த்யநவஸ்தா²ப்ரஸஜ்யேத | ஸா மா
பூ⁴தி³த்யதஸ்தந்நிவ்ரு³த்த்யர்த²ம் தத³பி⁴தா⁴நம் |

ஆஹ, ந | ஹேத்வநுபதே³ஸாத் | அஸம்ஸயமேததே³வம் ஸ்யாத், ந து
ஹேதுரத்ரோபதி³ஷ்டோ

ப⁴வத்³பி:⁴ | ந சாநுபதி³ஷ்டஹேதுகம் விபஸ்சித்³பி:⁴ ப்ரதிபத்தும் ந்யாய்யம் |
தஸ்மாத³யுக்தமேதத் |

உச்சயதே, காரணந்தரப்ரதிஷேதா⁴த் | புருஷாகர்த்ரு²த்வாத்ப்ரதா⁴நாக்²யாநாம்
கு³ணநாம்

சாவஸ்தா²ந்தராநுபபத்தேரவிக்கு²தித்வஸித்³தி: ⁴ | இஹாரப்யமாண ப்ரக்ரு²தி:
காரணந்தரை¹ஸ்வராதி³பி⁴ராரப்யதே, புருஷேண வா, கு³ணர்வா | கிஞ்சாத:
? தந்ந தாவத்தகாரணந்தரை¹ஸ்வராதி³பி⁴ராரப்யதே | கஸ்மாத் ? ப்ரதிஷேதா⁴த் |
யதா² காரணந்தராணி ந ஸந்தி ததோ²த்தரத்ர ப்ரதிஷேத: ⁴ கரிஷ்யதே |
இதா³நீம் ஸத்த்வம் ரஜஸ்தம: புருஷ இதி பதா³ர்த²சதுஷ்டயம் ப்ரதிஜ்ஞாயதே |
தத்ராபி புருஷாகர்த்ரு²த்வம் ப்ரத்யாக்²யாயதே | தஸ்மிந்ப்ரத்யாக்²யாதே
கு³ணநாமேவாவஸ்தா²ந்தராபேக்ஷ: கார்யகாரணபா⁴வ: | ஸலக்ஷமாணம்
மூர்திலாப: ⁴ கார்யம் | நிவ்ரு²தவிஸேஷாணமவிபா⁴கா³த்மநாவஸ்தா²நம்
காரணமித்தயம் ஸித்³தா⁴ந்த: | தத்ராஸ்தங்க்³தவிஸேஷாணம்
நிவ்ரு²த்தபரிணாமவ்யாபாராணமங்க்³ங்கி³பா⁴வமநுபக³ச்ச²தாமுபஸம்ஹ்ரு²தஸக்தீநாம்
ஸர்வவிகாரஸாம்யம் ஸர்வஸக்திப்ரஸயம் நிஸ்ஸத்தாஸத்தம்
நிஸ்ஸத³ஸத³வ்யக்தலக்ஷணமவஸ்தா²ந்தரமுபஸம்ப்ராப்தாநாம்
நாஸ்த்யந்யத்ஸலக்ஷமதரமவஸ்தா²ந்தரம், யஸ்யேத³ம் ப்ரதா⁴நலக்ஷணமவஸ்தா²ந்தரம்
கார்யம் ஸ்யாத் | தஸ்மாத்ஸுஷ்டு²ச்சயதே மூலப்ரக்ரு²திரவிக்கு²திரிதி |

|| மஹதா³த்யா: ப்ரக்ரு²திவிக்கு²தய: ஸப்த | ||

மஹாநாத்³யோ யாஸாம் தா மஹதா³த்யா: | அவயவேந விக்³ரஹ:, ஸமுதா³ய:
ஸமாஸார்த: ² | அந்யதா² மஹாநேவாத்ராபரிக்கு³ஹீத: ஸ்யாத் | ப்ரக்ரு²தயஸ்ச
விக்ரு²தயஸ்ச ப்ரக்ரு²திவிக்கு²தய: | காரணநி கார்யாணி சேத்யர்த: ² |
தத்ர மஹாநஹங்காரஸ்ய ப்ரக்ரு²தி: ப்ரதா⁴நஸ்ய விக்ரு²தி: | அஹங்காரோ⁵பி
தந்மாத்த்ரேந்த்³ரியபர்வணை: ப்ரக்ரு²திர்விக்ரு²திர்மஹத: | தந்மாத்த்ராணி ச
பூ⁴தபர்வண: ப்ரக்ரு²திரஹங்காரஸ்ய விக்ரு²தி: |

ஆஹ- ஸப்தக்³ரஹணம் கிமர்த்²ம் ?

உச்சயதே- ஸப்தக்³ரஹணமவதி⁴பரிச்சே²தா³ர்த்²ம் | அக்ரியமானே ஹி ஸப்தக்³ரஹணே
ந ஜ்ஞாயதே க்ரியாந்ப்ரக்ரு²திக்³ண: ப்ரக்ரு²திவிக்கு²திஸம்ஜ்ஞோ⁴வதி | தத்ர
மஹாபூ⁴தேந்த்³ரியபர்வணை² ப்ரக்ரு²தித்வம் ப்ரஸஜ்யேத |

ஆஹ- நைதத³ஸ்தி ப்ரயோஜநம் | பரிஸேஷஸித்³தே: ⁴ | இஹ ப⁴வதாம்
பஞ்சஸிகா²நாம்

பஞ்சவிம்ஸதிஸ்தத்த்வாநி | தத்ர மூலப்ரக்ரு²திரவிக்கு²திரிதியுக்தம்,

ஷோட³ஸகஸ்து விகாரோ ந ப்ரக்ரு²திர்ந விக்ரு²தி: புருஷ இதி வக்ஷயதி |

பரிசேஷை: ஸப்தைவாவஸிஷ்யந்தே | தஸ்மாந்நார்த்ஸ்தத³ர்தே²ந ஸப்தக்³ரஹ்ணேந
|

உச்யதே- அஹங்காரபரிக்³ரஹார்த்²ம் | ஏவம் தர்ஹி நைவாஹங்காரோ வித்³யத இதி
பதஞ்ஜலி: | மஹதோ⁵ஸ்மி ப்ரத்யயரூபத்வாப்யுபக³மாத் | தத்பரிஹாரார்த்²மேதத்³
ப⁴விஷ்யதி |

ஆஹ, ந | உத்தரத்ர பரிக்³ரஹாத் | ஏதத்³ஸ்தி நாஸ்தி ப்ரயோஜநம் | வக்ஷ்யதி ஹி
மஹதா கண்டே²நோபரிஷ்டாதா³சார்ய: ப்ரக்ரு³தேர்மஹாம்ஸ்ததோ⁵ஹங்கார (kA0
22)

இதி தேநைவேத³ம் ஸித்³த⁴ம் | நார்த்ஸ்தத³ர்தே²நாபி ஸப்தக்³ரஹ்ணேந |
உச்யதே- ரூபபே⁴தே³ஸி தத்த்வாபே⁴த³ஜ்ஞாபநார்த்²ம் | ஏவம் தர்ஹி தர்மாதீ³ந்யஷ்டௌ
ரூபாணி பு³த³தே⁴ர்வக்ஷ்யமாணநி, அஹங்காரஸ்ச வைகாரிகதைஜஸூ⁴தாதி³ரூபத்வாத்
த்ரிலக்ஷணே வக்ஷ்யமாண: | தத்ர ரூபபே⁴தா³த்தத்த்வபே⁴தோ³ மா பூ⁴தி³த்யேவமர்த்²ம்
ஸப்தக்³ரஹணம் க்ரியதே |

ஆஹ, ஹேதுமந்தரேணப்ரதிபத்தே: | கண்டோ²க்தமபி யுக்திமந்தரேண ந தர்கஸீலா:
ப்ரதிபத்³யந்தே கிம்புந: க்லேஸோபபாதி³தம் | தஸ்மாத³த்ர ஸமாதி³ர்வாச்ய:
கத²மநேகரூபா பு³த³தி⁴ரேகைவேதி ?

உச்யதே ந, உத்தரத்ர விசாரணாத் | உத்தரத்ரேதத்³விசாரயிஷ்யாம:
கிமநேகரூபாவிர்வா⁴வே⁵ஸி ததே³வ தத்³வஸ்து ப⁴வதி ஆஹோஸ்வித்³ரூபபே⁴தா³த்தத்த்வபே⁴த:³
? தஸ்மாதி³ஹ தாவத்³த்ரு³ஸ்யதாமிதி ஸித்³த⁴ம் மஹதா³த்யா: ப்ரக்ரு³திவிக்ரு³தய:
ஸப்தேதி |

|| ஷோட³ஸகஸ்து விகார: ||

ஷோட³ஸபரிமாணஸ்ய ஸோ⁵யம் ஷோட³ஸக: ஸங்க:⁴ | தஸ்ய பரிமாணம்
ஸங்க²யாயா:

ஸம்ஜ்ஞாஸங்க⁴ஸூத்ராத்⁴யயநேஷ்விதி கந்ப்ரத்யய: |

ஆஹ- க: புநரயம் ஷோட³ஸக இதி ?

உச்யதே - பஞ்ச மஹாபூ⁴தாநி, ஏகாத³ஸேந்த³ரியாணி |

துஸப்³தோ³வதா⁴ரணாத:² |

ஆஹ- ஸக்ய: புநரயம்தோ²ந்ரேணபி துஸப்³த³மவாப்தும் | கத²ம்

? மஹதா³த்யா: ப்ரக்ரு³திவிக்ரு³தய: ஸப்தேதி ஹ்யுபதி³ஷ்டம் புரஸ்தாத் |

ததோ⁵ஹங்காரதமாத்ரபூர்வகத்வே ஸித்³தே⁴ ஸதி இந்த³ரியமஹாபூ⁴தபர்வணை: புந:
ஸ்ருதேர்நியமோ ப⁴விஷ்யதி | தத்³யதா² பஞ்ச பஞ்சநகா² ப⁴க்ஷயா இத்யத்ர

க்ஷுத்ப்ரதீகாரஸமர்தா²நாம் த்³ரவ்யாணமர்தா²தே³வ ஸர்வேஷாம் ப⁴க்ஷணே
ஸம்ப்ராப்தே

புந: ஸ்ருதேர்நியமோ ப⁴வதி, தத்³வதி³த³ம் த்³ரஷ்டவ்யம் | இஷ்டதோ⁵வதா⁴ரணர்த²ம்
இதி சேத் ஸ்யாந்மதம் | இஷ்டதோ⁵வதா⁴ரணர்த²ஸ்தர்ஹி துஸப்³தோ³ ப⁴விஷ்யதி |
கத²ம் நாம ஷோட³ஸகோ விகார ஏவேதி யதா² விஜ்ஞாயதே, ஷோட³ஸகஸ்து விகார
இத்யேவம் மா ஜ்ஞாயதி | யத³யேவமஸ்தா²நே தர்ஹி துஸப்³த:³ படி²த: | ஷோட³ஸகோ
விகாரஸ்த்விதி வக்தவ்யம் | அத² மதம் வ்ரு²த்தபரிபூரநார்த²மயமஸ்மிந்ப்ரதே³ஸே
படி²தஸ்துஸப்³தோ³ யத்ர நிர்தோ³ஷஸ்ததரைவாயம் த்³ரஷ்டவ்ய இதி |
ஏதத³நுபபந்நம் |

கஸ்மாத் ? அஸந்தே³ஹாத் | மஹதாத்³யா: ப்ரக்ரு²திவிக்ரு²தய: ஸப்தேத்யபதி³ஷ்டே
கிமிதி

ஸாம்ஸயிகா ப⁴விஷ்யாம: | தஸ்மாத்த்பேலவமஸ்ய பாடே² ப்ரயோஜநம் பஸ்யாம: |
அதா²யமபி⁴ப்ராய: ஸ்யாத் யத்³யப்யேதத³ர்த²த: ஸித்³த⁴ம் ததா²ப்யயமாசார்ய:
ஸ்பு²ட்ப்ரதிபத்த்யர்த²மவதா⁴ரணம் ப்ரத்யாத்³ரியதே | கிம் காரணம் ? யஸ்மாத்
விசித்ரா: ஸூத்ரகாராணமபி⁴ப்ராயக³தய: | தத்³யதா² ப⁴க³வாந் பாணிநி: ந
க்யே, ராத்ஸஸ்யேத்யேவமாதி³ஷ்வந்தரேண ப்ரயத்நமிஷ்டதோ⁵வதா⁴ரணே ஸித்³தே⁴
அந்யத்ர அஜாதீ³ கு³ணவசநாதே³வ ஸ்தெளதிண்யோரேவ ஷண்யபா⁴ஸாதி³த்யேவமாதி³ஷு
யத்நம் கரோதி | தத்³வதி³ஹாபி த்³ரஷ்டவ்யமிதி | ஏதத³நுபபந்நம் |

கஸ்மாத் ? அஸக்யத்வாத் | ஸதி வா புநரவதா⁴ரணர்த²த்வே துஸப்³த³ஸ்ய
கத²மிவாத்ர ஸக்யமவதா⁴ரணம் ப்ரதிபத்தும் ? யாவதா மஹாபூ⁴தாநாமபி
ஸரீராதி³லக்ஷணம் கார்யமுபலப்⁴யத இதி | தத்ர கேசித் ஸமாதி⁴மாஹு: |
ஸரீராதீ³நாமநர்தா²ந்தரபா⁴வாத்ப்ரு²தி²வ்யாதீ³நாமப்ரக்ரு²தித்வம் |
யஸ்மாத் கில ப்ரு²தி²வ்யாதீ³நாம் ஸந்நிவேஸவிஸேஷமாத்ரம் கார்யம்
முஷ்டிக்³ரந்தி²குண்ட³லாதி³வந்நார்தா²ந்தரபூ⁴தம் | அத ஏஷாமப்ரக்ரு²தித்வமிதி |
ஏதச்சாநுபபந்நம் | கஸ்மாத் ? அவிஸேஷாத் | ஸர்வமேவ ஹி ஸாங்க²யாநாம்
கார்யமநர்தா²ந்தரபூ⁴தம் | தத்ரைதஸ்யாம் கல்பநாயாம் ஸர்வதத்த்வாநாமப்ரக்ரு²தித்வம்
ப்ரஸஜ்யேத | அதை²தத்³நிஷ்டம், ஸத்கார்யவ்யாகா⁴த: | அந்யே புநராஹு:-
அபரிணமித்வாந்மஹாபூ⁴தாநாம் விஅகரித்வாநவதா⁴ரணமிதி | தத்³ப்யநுபபந்நம் |
கஸ்மாத் ? ப்ரத்யக்ஷாபலப்³தே⁴ | ப்ரத்யக்ஷத ஏவோபலப்⁴யதே மஹாபூ⁴தாநாம்
கலிலாங்குரக்ஷீராதி³பரிணம: | அநுமாநக்³ராஹ்யஸ்து தத்த்வாந்தராணம் |
ததே³தத்³த⁴ரோத்தரம் ப⁴வதி | தஸ்மாத்யுக்தமேதத் |

ஆஹ - ந தர்ஹி இத³ம் ப்ரதிபத்தவ்யம் ஷோட³ஸகோ விகார ஏவேதி ?

உச்சயதே- ப்ரதிபத்தவ்யம் | கிம் காரணம் | தத்த்வாந்தராநுபபத்தே: | இஹ
புருஷார்தே²ந ஹேதுநா ஸாம்யாத்தப்ரஸ்யுதாநாம் கு³ணநாம் யோ⁵யம் மஹதா³தி³ர்விஸேஷாந்தே
விபரிணாம: ஸ தத்த்வாந்தரோத்தபத்திநியமேந வ்யவதிஷ்ட²தே | ந து
ப்ரு²தி²வ்யாதி³ப்யஸ்தத்த்வாந்தரோத்தபத்திரஸ்தி | தஸ்மாதே³தேஷாம் விகாரதவமேவேதி
|

கிம் சாந்யத் | க்³ராஹுகாந்தராபா⁴வாத் | யதா² தந்மாத்தரேராரப்³தே⁴ஷு
ப்ரு²தி²வ்யாதி³ஷு அஹங்காராத்தத³யோக்³யம் க்³ராஹுகாந்தரமிந்த³ரியலக்ஷணமுத்தப³யதே,
நைவம் ப்ரு²தி²வ்யாதி³விகாராணம் க⁴டாதீ³நாம் க்³ராஹுகாந்தரமஸ்தி | தஸ்மாந்ந
தத்த்வாந்தரம் | அதஸ்ச ப்ரு²தி²வ்யாதி³யோ விகாரா ஏவேதி | கிம் சாந்யத் |
ப்ரதா⁴நே ப்ரக்ரு²திபா⁴வப்ரத்யஸ்தமயவத்தேஷு விகாரபா⁴வப்ரத்யஸ்தமயாத் |
யதா² ப்ரதா⁴நாத்தஸலிக்ஷமதரமவஸ்தா²ந்தரம் நாஸ்தீதி தத்ர ப்ரக்ரு²திபா⁴வஸ்ய
ப்ரத்யஸ்தமயஸ்ததா² தேஷு விகாரபா⁴வப்ரத்யஸ்தமய: | தஸ்மாத்³யுக்தமுச்சயதே
ஷோட³ஸகோ⁵யம் விகார ஏவேதி |

ஆஹ- புருஷே தர்ஹி கா ப்ரதிபத்திரிதி ?
உச்சயதே-

|| ந ப்ரக்ரு²திர்ந விக்ரு²தி: புருஷ: || 3 ||

புருஷோ ந ஹ்யயமவஸ்தா²ந்தரம் ப்ரதிபத்த³யதே | நோ
க²ல்வப்பவஸ்தா²ந்தரஸ்யாவஸ்தா²ந்தரம் ப⁴வதீதி |
ஆஹ- நைதத³யுக்திமந்தரேண ஸ்ரத³தீ⁴யதே, தஸ்மாதூ³ப்பாத³யதாம்
கத²மஸ்யாப்ரக்ரு²தித்வமவிக்ரு²தித்வம் சேதி |
உச்சயதே- ப்ரக்ரு²தித்வாநுபபத்தி: | உத்தரத்ர ப்ரதிவிதா⁴நாத் | தஸ்மாச்ச
விபர்யாஸாதி³த்யத்ர (kA0 19) யுக்திமுபதே³க்ஷயாம: | தஸ்மாத்தாவத³ஸ்யாப்ரக்ரு²தித்வம்
|

அவிக்ரு²தித்வம் ப்ரதா⁴நவத் | யதா² ப்ரதா⁴நமேவமயமபி புருஷ:
க்ரியமாண: காரணாந்தரேர்ஸ்வராதி³பி⁴ர்நாரப்⁴யதே | கஸ்மாத் ? ப்ரதிஷேதா⁴த் |
யதா² காரணாந்தராணி ந ஸந்தி ததோ²த்தரத்ர ப்ரதிஷேத:⁴ கரிஷ்யதே |
புருஷாந்தரை: ஸமத்வாத் | ஸமா: ஸர்வே புருஷா: | ந ச ஸமாநாம்
கார்யகாரணபா⁴வோ த்³ரு³ஷ்ட: | கிம் ச நிஷ்க்ரியத்வாத் ஸூ³த⁴த்வாச்சைஷாம்
விபரிணாமலக்ஷண பரிஸ்பந்த³லக்ஷண வா க்ரியா விபு⁴த்வாத்³நுபபந்நா | கஸ்மாத்
? ஏஷாமிதரேதராநாரம்ப⁴கத்வாத் | ந கு³ணர்³பி⁴ந்நஜாதீயகத்வாத் | இஹாசேதநா
கு³ண

இத்யேதத்ப்ரதிபாத³யிஷ்யாம: | யச்ச யேநாரப்⁴யதே தச்ச தந்மயம் ப⁴வதி |
யதி³ கு³ண: புருஷாணாமாரம்:ப⁴ ததா³ தேஷாமப்யசேதநத்வம் ஸ்யாத், சேதநாஸ்து
தே | தஸ்மாந்ந கு³ணராரப்⁴யந்த இதி ஸித்³த⁴மேதத் |
கிஞ்சித்காரணமேவ ந கார்யம் | கிஞ்சித்காரணம் கார்யம் ச | கிஞ்சித்கார்யமேவ |
கிஞ்சிந்நைவ காரணம் நைவ கார்யமிதி சதுர்வித⁴ம் காரணவ்ரு³த்தம் ப்ரதிபாதி³தம் |
ஏதேத்ப்ரதிஜ்ஞாபிண்ட³ஸூத்ரம் | அத்ர யத³பதி³ஷ்டம் ப⁴வத்³பி⁴ரஸ்மிந் ஸாஸ்த்ரே
ப்ரமேயமித்யவக³ந்தவ்யம் || 3 ||

காரிகா 4

ஆஹ- அதா²ஸ்ய ப்ரமேயஸ்ய குத: ஸித்³தி⁴ரிதி ?
உச்சயதே-

|| ப்ரமேயஸித்³தி:⁴ ப்ரமாணத்³தி⁴ ||

ப்ரமீயதே ததி³தி ப்ரமேயம் | ப்ரமேயஸ்ய ஸித்³தி:⁴ ப்ரமேயஸித்³தி:⁴ |
ஸித்³தி⁴ரதி⁴க³மோ³வபோ³த⁴ இத்யர்த:² | ப்ரமீயதே³நேநேதி ப்ரமாணம் |
கரணஸாத⁴நோ
ஸ்யுட் | ததே³கமேவ, பு³த்³தே⁴ரேகத்வாப்⁴யுபக³மாத்; உபாதி⁴வஸாத்து பி⁴ந்நமாஹீயதே
ப்ரத்யக்ஷமநுமாநமித்யாதி³ | தஸ்ய யோ³ஸோவுபாதி⁴க்ரு³தோ பே⁴த³ஸ்தமநாஸ்ரித்ய
ப்ரமேயபரிச்சே²த³கத்வஸாமாந்யமங்கீ³க்ரு³த்யைகவசநநி³தே³ஸ: க்ரியதே
ப்ரமாணதி³தி | ஏதஸ்மாத்ப்ரமேயஸித்³தி⁴ரித்யவக³ந்தவ்யம் | கத²ம் ?
வ்ரீஹ்யாதி³வத் |

யதா² வ்ரீஹ்யாதி ப்ரமேயம் ப்ரஸ்தா²தி³நா ப்ரமாணேந பரிச்சி²த்³யதே ஏவமிஹாபி
வ்யக்தாதி³ப்ரமேயம் ப்ரத்யக்ஷாதி³ப்ரமாணேந பரிச்சி²த்³யதே இதி |

இஹ ஹிஸப்³த³ இதா³நீம் கிமர்த:² ஸ்யாத் ?

அவதா⁴ரணர்த² இதி |

ஆஹ- யத்³யேவம் ஹிஸப்³தா³வசநம் | அவதா⁴ரணநுபபத்தே: | ந ஹ்யேதஸ்மிந்
ஸூத்ரே

கத²ஞ்சித்³வதா⁴ரணமுபபத்³யதே | தஸ்மாத³வசநமேவ ஹிஸப்³த³ஸ்ய ந்யாய்யம் |
ப்ரமேயஸ்யவேதி சேத்- ந | அந்யஸ்யாஸம்ப⁴வாத் | ஸதி ஹி வ்யபி⁴சாரஸம்ப⁴வே
வஸ்த்வவதா⁴ரயதே - தத்³யதா² கௌ³ரேவாயம் நாஸ்வ:, தே³வத்³த்த ஏவாயம் ந

யஜ்ஞதத்த இதி | ந ச ப்ரமேயாப்ரமேயயோ: ப்ரமாணபரிச்சே²த்யத்வே⁵ஸ்தி
 ப்ரஸங்க: ³ யந்நிவ்ருத்தயர்த²ம் ப்ரமேயஸ்யவேத்யவதா⁴ர்யதே | ப்ரமாணேப்⁴ய
 ஏவேதி சேந்ந- ஆர்ஷஜ்ஞாநவிரோத⁴ப்ரஸங்க³த் | பரமர்ஷேர்ஹி ப⁴க³வத:
 ஜ்ஞாநம் ஸாம்ஸித்³தி⁴கம்ப்ரமாணபூர்வகமிதி வ: பக்ஷ: | ஸாம்ஸித்³தி⁴காப்³ச
 பா⁴வா: ப்ராக்ரு⁴திகா வைக்ரு⁴தாப்³ச த⁴ர்மாத்த³யா (kA0 43) இதி வசநாத் |
 உப⁴யாவதா⁴ரணே ஸதி உப⁴யோரபி பக்ஷயோர்யே தோ³ஷாஸ்தே ப்ரஸஜ்யந்நதே |
 தஸ்மாத³யுக்தமேதத் | ஸித்³தி⁴ரேவேதி சேந்ந அநேகாந்தாத் | கதா³சித்³த்யம்
 ப்ரமாதா
 ஸந்நிஹிதே⁵ப்யாதி³த்யாதௌ³ விங்கே³ தி³ந்நிஸ்சயாதி³ஷ்வர்தே²ஷு ப்ரதிஹந்யதே
 |
 தஸ்மாத³நேகாந்தாத் ஸித்³தி⁴ரேவேத்யேத³யுக்தமவதா⁴ரணம் |
 உச்சயதே- யது³க்தம் ஹிஸப்³தா³வசநமவதா⁴ரணாபுபத்தேரிதி அஸ்து
 ப்ரமாணேப்⁴ய ஏவேத்யவதா⁴ரணம் | யத்தூக்தமார்ஷஜ்ஞாநவிரோத⁴ப்ரஸங்க³
 இதி அயமதோ³ஷ: | கஸ்மாத் ? ஸித்³த⁴ரூபத்வாத் | ஸாத⁴யமாநரூபாணி
 ஹி வஸ்தூநி நாந்தரீயகத்வாத் ஸ்வரூபநிஷ்பத்தயே ஸாத⁴நஸம்³ந்⁴த⁴ம்
 ப்ரத்யாகாங்க்ஷாவந்தி ப⁴வந்தி, ஸித்³த⁴ரூபம் து ப⁴க³வத: பரமர்ஷேர்ஜ்ஞாநம் |
 தஸ்மாத³ஸ்ய ஸாத⁴நஸம்³ந்⁴த⁴ம் ப்ரத்யாகாங்க்ஷா நோபபத்³யத இதி |
 அத²வா புநரஸ்து ஸித்³தி⁴ரேவேத்யவதா⁴ரணம் | யத்தூக்தமநேகாந்தாதி³தி
 தத³நுபந்நம் | கஸ்மாத் ? ஸத்த்வாதீ³நாமங்கா³ங்கி³பா⁴வாநியமாத் |
 தம:ப்ரகர்ஷஸாமக்³ர்யாத்ப்ரமாணவைகல்யோபபத்தே: | இஹ
 ஸத்த்வாதீ³நாமநியதோ⁵ங்கா³ங்கி³பா⁴வ: | தே³ஸகாலநிமித்தஸாமர்த²யாத³தி⁴
 கதா³சித்ஸத்த்வம் ப்ரக்ரு⁴ஷ்யதே, கதா³சித்³ரஜ:, கதா³சித்தம: |
 ஸத்த்வப்ரகர்ஷஸ ப்ரகாஸரூபத்வாத்ப்ரமாணம் | தத்ர யதா³ தம:
 ப்ரக்ரு⁴ஷ்யதே ததா³ தேநாபி⁴பூ⁴தத்வாத் ஸத்த்வஸ்ய தத்கார்யமநுமநாம்
 த்ரிகாலாங்க³முத்திஷ்ட²தே | இத்யத: ஸத்யாமப்ப்யாதி³த்யாதி³விங்க³ப்ரவ்ருத்தௌ
 தி³ந்நிஸ்சயாதி³ஷ்வர்தே²ஷு ப்ரதிஹந்யதே | இதரதா² து ந ஸ்வரூபஹாநம் | யஸ்ய
 து நிஷ்பத்திவைகல்யாத்ப்ரமாணப்ரதிப³ந்⁴தோ⁴ நேஷ்ட: தஸ்ய ஸ்வரூபஹாநம்
 ப்ரமாணநாம்
 ப்ராப்தம் | கத²ம் ? ஏதாவத்³தி⁴ தேஷாம் ஸ்வரூபம் யது³த ப்ரமேயபரிச்சே²த: ³ |
 தஸ்மாத³யுக்தமேத³வதா⁴ரணாதோ² ஹிஸப்³த: ³ |
 ஆஹ- ப³ஹூநி ப்ரமாணந்யாசார்யைரப்⁴யுக³ம்யந்நதே தாநி ஸர்வாணி கிம்
 ப⁴வாநநுமந்யதே ?

உச்சயதே-

|| த்ரிவித⁴ம் ப்ரமாணமிஷ்டம் ||

கிந்தர்ஹி விதா⁴நம் விதா⁴, திஸ்ரோ விதா⁴ அஸ்ய தத்த்ரிவித⁴ம்
 த்ரிப்ரகாரமித்யர்த்² | அநேநைததா³சஷ்டே- ஏகமேவ பு³த்³தி⁴லக்ஷணம் ஸத்த்வம்
 நிமித்தாந்தராநுக்³ரஹோபஜநிதாபி⁴:⁴ கார்யவிஸேஷபரிச்சி²ந்நரூபே⁴தா³பி⁴:⁴
 ஸக்திபி⁴ரூபகாராத்³பி⁴ந்நமிவ ப்ரத்யவபா⁴ஸமாநம் த்³ரு³ஷ்டாதி³ஸப்³த³வாச்யம்
 ப⁴வதி |

ந து யதா² தந்த்ராந்தரீயாணம் விஷயோபநிபாதிபி⁴ரிந்த்³ரியைரூபஜநிதாவத்⁴யோ
 பு³த்³த⁴யஸ்ததே²ஹ வித்³யந்தே யா: பரிகல்ப்யமாநா: ஸ்வதந்த்ராணி த்ரீணி ப்ரமாணாநி
 ஸ்யு: |

ஸ்யாந்மதம், கத²ம் புந: ப்ரமாணலக்ஷணநாம் ஸக்தீநாமகவஸ்துஸந்நிவேஸரூபே⁴தா³
 ப⁴வந்தீதி ?

உச்சயதே- ஸத்த்வாதி³வத் | யதா² ஸத்த்வாதீ³நாம் கு³ணநாமேகஸப்³தா³தி³வஸ்துஸந்நிவேஸே³
 ப்ரகாஸாதி³கார்யபே⁴தா³த்³ரூபஸங்கரோ ந ப⁴வதி, யதா² வா
 ஸப்³த³ஸ்பர்ஸரூபஸக³ந்தா³நாமேகத்³ரவ்யஸந்நிவேஸே³பி க்³ராஹகாந்தரக³ம்யகத்வாத்,
 யதா² வா கர்த்ரு³கரணாதி⁴கரணஸம்ப்ரதா³நாபாதா³நகர்மலக்ஷணநாம்
 ஸக்தீநாமேகத்³ரவ்யஸந்நிவேஸே³பி கார்யவிஸேஷபரிச்சி²ந்நாநி
 ஸ்வரூபாணி ந ஸங்கீர்யந்தே, தத்³வதி³த்³ம் த்³ரஷ்டவ்யம் | ஸக்த்யந்தரோபஜநே
 வஸ்த்வந்தரோபபத்திரிதி சேந்ந, அநப்⁴யுபக³மாத் | ந ஹி லக்ஷணப⁴ங்க³ஸாஹஸம்
 யுக்திமந்தரேண த்³ண்ட³ப⁴யாத்³பி ப்ரதிபத்³யாமஹே, ந து தஸ்யாமவஸர இதி
 ஸ்தீ²யதாம் தாவத் |

ஆஹ, கத²ம் புநரேதத்³ க³ம்யதே யதா² த்ரிவித⁴மேவ ப்ரமாணம் ந
 புநரேநகவித⁴மபீதி ?

உச்சயதே-

|| ஸர்வப்ரமாணஸித்³த⁴வாத் ||

ஸர்வாணி ச தாநி ப்ரமாணாநி ஸர்வப்ரமாணாநி | ஸித்³த⁴ஸ்ய பா⁴வ: ஸித்³த⁴த்வம் |
 ஸர்வப்ரமாணநாம் ஸித்³த⁴த்வம் ஸர்வப்ரமாணஸித்³த⁴த்வம் | ஸித்³த⁴த்வமந்த்ர்பா⁴வ
 இத்யர்த்² | தஸ்மாத் ஸர்வப்ரமாணஸித்³த⁴வாத் | தஸ்மிந்நேவ த்ரிவிதே⁴ ப்ரமாண
 இதி வாக்யஸேஷ: | ஸர்வேஷாம் பரபரிகல்பிதாநாம் ப்ரமாணநாமஸ்மிந்நேவ
 த்ரிவிதே⁴ ப்ரமாணே³ந்த்ர்பா⁴வாதி³தி யாவது³க்தம் ஸ்யாத்தாவதி³த்³முச்சயதே
 ஸர்வப்ரமாணஸித்³த⁴வாதி³தி | அத²வா ஸர்வப்ரமாணேஷு ஸித்³த⁴ம்

ஸர்வப்ரமாணஸித்தீதம்- ஸப்தமீ ஸித்தீதஸூக்ஷகபக்வபீந்தைரிதி ஸமாஸ:, யதா²
ஸாங்காப்யஸித்தீத: பாடவிபுத்ரஸித்தீத இதி | ததீபாவ: ப்ரமாணஸித்தீதீத்வம்
தஸ்மாத்

ஸர்வப்ரமாணஸித்தீதீத்வாத் | கஸ்ய த்ரிவிதீதீஸ்ய ப்ரமாணஸ்யேதி வாக்யஸேஷ: |
கேந புநராகாரேண த்ரிவிதீதீம் ப்ரமாணம் ஸித்தீதீமிதி ?

உச்யதே- பரஸ்பரவிஸேஷாத் | அந்யாநி புநரஸ்மாத் த்ரயாத் யதா²ஸிபீந்நாநி
ததா²ப்ரதிபாதீயிஷ்யாம: |

ஆஹ, கிம்புநஸ்தத் த்ரிவிதீதீம் ப்ரமாணமிதி ?

உச்யதே-

|| தீரு'ஷ்டமநுமாநமாப்தவசநம் ச ||

இதி | தத்ர தீரு'ஷ்டம் நாம உபாத்விஷயேந்தீரியவ்ரு'த்தீயுபநிபாதீ
யோஸ்தீயவஸாய: | அநுமாநம் தீவ்யோரவிநாபாவீநோரேகம் ப்ரத்யக்ஷண ப்ரமாய
ததீபூர்வகம் ஸம்பீந்தீயந்தரே யத் பஸ்சாந்மாநம் பீவதி | ஆப்தவசநம் து
ப்ரமாணயூததீவாரகோஸ்தயந்தபரோக்ஷேஸீதே² நிஸ்சய: | இதுதீதீதீஸமாத்ரமிதி³
|

மூலக்ஷணம் து ஆசாரீயோ வக்ஷயதி ஸ்வயமேவ ப்ரதிவிஷயாதீயவஸாயோ
தீரு'ஷ்டமித்யாதி³ |

ஆஹ, த்ரைவிதீயாநுபபத்தி:, ந்யூநாதீகஸ்ரவணாத் | தந்த்ராந்தரீயா: கேசித் சத்வாரி
ப்ரமாணஸீச்சீந்தி | ப்ரத்யக்ஷாநுமாநோபமாநஸபீதா: ப்ரமாணஸீதி வசநாத் |
ததா² ஷடீதீயந்யே |

ப்ரத்யக்ஷமநுமாநம் ச ஸபீதீம் சோபமயா ஸஹ |

அர்தா²பத்திரபாவஸ்ச ஹேதவ: ஸதீயஸாதீகா: ||

இத்யபீதா²நாத் | ஏதாநி ஸம்பீவைதிஹ்யசேஷ்டாஸஹிதாநி நவேத்யபரே |
ப்ரத்யக்ஷாநுமாநே ஏவேதி வைஸேஷிகபௌதீதா: | தத்ர கதீமிதி³ம் நிஸ்சீயதே
த்ரிவிதீமேவ ப்ரமாணம், ந புநர்ந்யூநமதீகம் வேதி ?

உச்யதே- கிம்புநரிதீமுபமாநம் நாம ?

ஆஹ, ப்ரஸித்தீஸாதீர்மயாத் ஸாதீயஸாதீநமுபமாநம் | ப்ரஸித்தீ: ப்ரஜ்ஞாத:,
தேந ஸாதீர்மயாத், ஸாதீயஸ்யாப்ரஸித்தீஸ்ய ஸாதீநமதீகீமோ யஸ்தது³பமாநம்
|

அவபோ³தீவிதீஸ்து யேநாநுபலபீதோ⁴ கீவய: ஸ தஸ்யோபலபீதீயர்தீமதீகீதகீவயம்
பர்யந்யுயுங்க்தே கிம்ருபோ³ கீவய இதி | ஸ தஸ்மா ஆசஷ்டே- யதா² கௌரேவம்

க³வய இதி | தத்ர ப்ரதிபத்தயா⁵த்யந்தாநுபலக்ஷிதக³வயஸ்வரூபோ
வ்யாக்²யாத்ரு³ப்ரதிபாதி³தப்ரஸித்³த⁴வஸ்துஸாத⁴ர்மயஜ்ஞாநாஹிதஸம்ஸ்கார:
ப்ரதிபத்³யதே- நூநமேவம்ரூபோ க³வய இதி | அபர ஆஹ-
ப்ரதிராப்தவசநோபஜநிதப்ரஸித்³த⁴வஸ்துஸாத⁴ர்மயஜ்ஞாநாஹிதஸம்ஸ்காரஸ்யோத்தரகாலம்
ப்ரத்யக்ஷண தமுபலப்⁴ய யா ஸமாக்²யாஸம்ப்³ந்த⁴ப்ரதிபத்தி:- அயமஸாவர்தோ²ஸ்ய
ஸப்³த³ஸ்ய ஸமாக்²யா இதி- தது³பமாநமுச்யதே |
யத்³யேவமுபமைதிஹ்யாவசநம், ஆப்தோபதே³ஸஸித்³தே⁴ | யதா² கௌ³ரேவம் க³வய
இதி சாப்தோபதே³ஸப்³லாத் ப்ரதிபத்தா அப்ரஸித்³த⁴ம் க³வயமுபல⁴தே ந
ஸாத⁴ர்மயமாத்ராத் | தஸ்மாந்ந ஸப்³தா³த் ப்ரு²த³கு³பமா | யத்து க³ல்விதி ஹ
உவாச யாஜ்ஞவல்க்யஸ்ய இத்யேததை³திஹ்யம் நாம ப்ரமாணந்தரமுபகல்ப்யதே
தத³பி
வக்த்ரு³விஸேஷாபேக்ஷத்வாந்ந ஸப்³தா³த³ர்தா²ந்தரம் |
ஆஹ, ந | ஸாத⁴ர்மயாபேக்ஷத்வாத் | யதி³ ஹ்யாப்தோபதே³ஸ உபமா ஸ்யாத்தேந
யதா²
ஸ்வர்கே³ஸ்ப்ரஸ:, உத்தரா: குரவ இத்யேவமாதி³ஷ்வந்தரேண ஸாத⁴ர்மயோபாதா³நம்
ப்ரதிபத்தி³ர்⁴வதி ஏவமிஹாபி ஸ்யாத் | க³வயந்து அயமாக்²யாதா ப்ரதிபாத³யிஷ்யந்
ப்ரஸித்³த⁴ஸாத⁴ர்மயக³ர்⁴ப⁴ம் ஸப்³த³முபாத³த்தே ந கேவலம் | ப்ரதிபத்தாபி
தஸ்மாதே³வ
ப்ரதிபத்³யதே ந ஸப்³த³மாத்ராத், தஸ்மாத்த்³ப்ரு²த²கே³வாஸ்யோபதே³ஸ: கர்தவ்ய: |
ஸப்³த³வ்யாபாராத்³ந்³த³ர்⁴வ இதி சேத் ஸ்யாந்மதம் ஸப்³த³வ்யாபாரஸஹிதோ⁵யம்
ப்ரஸித்³த⁴ஸாத⁴ர்மயலக்ஷணர்தோ² க³வயப்ரதிபத்தௌ ந கேவல:, தஸ்மாத³ஸ்ய
தத்ராந்³த³ர்⁴வ இதி தத³ப்யநுபந்நம் | கஸ்மாத் ? வீதாவீதயோரபி
தத்³ப்ரஸங்க³த் | வீதாவீதாவி ஹேது பரப்ரதிபாத³நார்த²முபாத³யமாநௌ
ஸப்³த³வ்யாபாரமபேக்ஷதே | தயோர்ப்யாப்தவசநத்வப்ரஸங்க:³ | அநிஷ்டம் சைதத்
|
தஸ்மாந்நோபமாநமாப்தோபதே³ஸ: |
உச்யதே, ஸாத⁴ர்மயாவ்யதிரேக, உபாயபூ⁴தத்வாத் |
ஆக்²யாத்ரு³ப்ராமாண்யாதே³வ ப்ரதிபத்து³ர்³வயவிஜ்ஞாநமுபபத்³யதே | ஸ து
கௌஸலாத்³து³ருபாதோ³ஸயமர்த² இதி க்ரு²த்வா ப்ரஸித்³த⁴ஸாத⁴ர்மயமுபாத³த்தே
|
தஸ்மாதா³க்²யாது³ர்³வயப்ரதிபாத³நார்த²முபாயபூ⁴தம் ஸாத⁴ர்மயமுபாத³தா³நஸ்ய
ஸப்³தா³த³ர்⁴ந்தரமுத்³ப⁴வதி | அதை²வஞ்ஜாதீயகாநாமபி

ப்ரமாணந்தரத்வமிஷ்யதே தேநாத்யல்பமித³முச்சயதே சத்வாரி ப்ரமாணநீதி | கிம் தர்ஹி பாணிவிஹாராக்ஷிநிகோசப்ர⁴ரு³தீநாமப்பயஸங்க²யாநம் கர்தவ்யம் | கிஞ்ச வக்த்ரு³விஸேஷாபேக்ஷத்வாத் | யத்ர ஹயர்த²வஸாத்ப்ரதிபத்திருத்த³யதே ந தத்ர ப்ரதிபத்தா வக்த்ரு³விஸேஷமபேக்ஷதே த்³ரு³ஷ்டாந்தோ²சயமத்³ரு³ஷ்டாந்தோ²சயமிதி |

தத்³யதா²சுநுமானே | அஸ்தி சோபமானே வக்த்ரு³விஸேஷாபேக்ஷா | தஸ்மாந்ந ஸப்³தா³த³ர்தா²ந்தரம் தத் | அவஸ்யம் சைததே³வம் விஜ்ஞேயம் | யோ ஹி மந்யதே ப்ரஸித்³த⁴ஸாத⁴ர்மயாதே³வ க³வ்யப்ரதிபத்திரிதி யதா²ஸ்வஸ்ததா² க³வ்ய இத்யேதஸ்மாத³பி தஸ்ய ஸம்ப்ரதிபத்தி: ஸ்யாத் | ந சார்ஹதி ப⁴விதும், மித்²யாஜ்ஞாநத்வாத் | யத்து க²ல்வித³முச்சயதே யத: ஸமாக²யாஸம்ப³ந்த⁴ப்ரதிபத்திரிதி தது³பமானமிதி | ஏதத³நுபபந்நம் | கஸ்மாத் ? அநவஸ்தா²ப்ரஸங்கா³த் | தத்³யதா²ப³ஹுஷு நிஷண்ணேஷு கோ³த்ர தே³வத³த்த இத்யுக்தே யோ முகு³ குண்ட³லீ வ்யூடோ⁴ரஸ்கஸ்தாம்ராயதாக்ஷ இதி ப்ரத்யாஹ | ததஸ்ச

ஸமாக²யாஸம்ப³ந்த⁴ப்ரதிபத்திரிதி ப்ரமாணந்தரத்வப்ரஸங்க³ இத்யேவமநவஸ்தா² ப்ரமாணநாம் ஸ்யாத் | அநிஷ்டம் சைதத் | ஏவம் ஹி ந தாவத் பரத உபமானம் ப்ரமாணந்தரம் | யதா³ ஸ்வயமேவ கா³ம் க³வ்யம் சோபலப்⁴ய விகல்பயதி யதா²சயம் ததா²சயமிதி ததா³ தஸ்யார்த²ஸ்ய ப்ரமாணந்தரேணதி⁴க³த்த்வாத் ப்ரமாணமேவ தந்ந ப⁴வதீதி | தஸ்மாத் ஸுஷ்ரு²க்தமயமைதிஹ்யாப்தவசநமாப்தோபதே³ஸாத் ஸித்³தே⁴ரிதி |

கிஞ்சாந்யத்- அர்தா²பத்திஸம்ப⁴வாபா⁴வசேஷ்டாநாமநுமானஸித்³தே:⁴ | அவசநமித்யநுவர்ததே | தத்ரார்தா²பத்திர்நாம யத்ரார்த²யோ: பூர்வமவ்யபி⁴சாரமுபலப்⁴ய பஸ்சாத³ந்யதரஸ்ய த³ர்ஸநாச்ச²ரவணாத்³வாந்யதரஸ்மிப்ரதிபத்திர்ப⁴வதி | த³ர்ஸநாத³யா கு³ட³முபலப்⁴ய மாதூ⁴ர்யமிந்த³ரியாந்தரவிஷயம் ப்ரதிபத்³யதே | ஸ்ரவணாத்³யதா² கு³ட³ஸப்³த³ம் ஸ்ருத்வா மாதூ⁴ர்யமஸப்³த³கம் ப்ரதிபத்³யத இதி | அபரா க²ல்வார்தா²பத்தி: | யத்ர த⁴ர்மயோரவ்யபி⁴சாரமுபலப்⁴ய தத்ப்ரதித்³வந்த³விநோரபி ஸாஹசர்யகல்பநா | ஸா து த்³விவிதா⁴, வ்யபி⁴சாரிணீ சாவ்யபி⁴சாரிணீ ச | தத்ர வ்யபி⁴சாரிணீ யதா² ஸாவயமநித்யமித்யுக்தே³ர்தா²தா³பந்நம் நிரவயவம் நித்யமிதி | தச்ச கர்மாதி³ஷ்வத்³ரு³ஷ்டமித்யேஷா³நைகாந்திகத்வாத்ப்ரமாணமேவ ந ப⁴வதீதி | யா த்வவிநாபா⁴விநீ அவ்யபி⁴சாரிணீ யதா² கேஸரிவராஹயோருபக³ஹ்வரே ஸந்நிபாதமுபலப்⁴யோத்தரகாலம் கேவலம் கேஸரிணம் வராஹவ்ரணாக்ஷிதஸரீரம்

ப்ரியாந்தமுபலப்ய ப்ரதிபத்யதே ஜிதோ வராஹ இதி ததநுமாநம் | கதம்
 ? யஸ்மாக்கேஸரிவராஹயோர்யௌ ஜயபராஜயௌ தயோரவ்யபிசாஈ ஸம்பந்தா |
 தத்ர
 யதா³ கேஸரினோ ஜயமுபலப்யாவ்யபிசாரிணமிதரஸ்ய பராஜயம் ப்ரதிபத்யதே
 கிமந்யதஸ்யாத்³ருதே⁵நுமாநாத் ? அதி⁴க³தோப்யஸம்பந்தி⁴ஸமுதா³யஸ்ய ஹி
 ப்ரதிபத்து:
 ப்ரத்யக்ஷபூ⁴தாந்யதரஸம்பந்தி⁴நோ யா ஸம்பந்த்யந்தரப்ரதிபத்திஸ்தத³நுமாநம் |
 இத்தம் சார்தா²பத்திரதோ ந தஸ்மாத்த்²க³ப⁴விதுமர்ஹதி |
 ஸம்பவோ நாம த்³ரோண: ப்ரஸ்த² இதுயுத்தே⁵ர்த⁴த்³ரோணாதீ³நாம் ஸந்நிதா⁴நமவஸீயதே
 |
 இத்யயமபி ஸாஹசர்யகல்பநயா⁵ர்தா²பத்திரேவ | கதம் ? யஸ்மாது³க்தபரிமாணே
 த்³ரவ்யே த்³ரோணஸுப்³தோ³ வர்ததே, ந ந்யூநே நாதிகே | தத்ர த்³ரோண இதுயுத்தே
 யத³த்யந்தஸஹபூ⁴வாம் தத³வயவாநாமந்யஸுப்³த³வாச்யாநாமபி ஸந்நிதா⁴நம்
 தத³ர்தா²பத்திரேவ | ஸ சாநுமாநமிதுயுத்தம் |
 அபா⁴வோ நாம தத³யதா² தூ⁴மஸ்ய பா⁴வாத³க³நேர்பா⁴வ:
 ப்ரதீயதே ஏவம் தூ⁴மாபா⁴வாத³க³ந்யபா⁴வ இத்யயம்
 ப்ரதித்³வந்த³விஸாஹசர்யகல்பநயார்தா²பத்திரபி⁴ஹித: | தத்ர
 யதா³ வ்யபிசாரஸாஹசர்யகல்பநா ததா³ ப்ரமாணபா⁴வ ஏவ |
 தத³யதா²ஸயோகு³ணங்கா³ராதி³ஷு தூ⁴மாபா⁴வோ நா³க³ந்யபா⁴வ: | யத்ர து
 க்வசிகே³காந்த:
 ஸ்யாத் யதா²ஸுக்ரு³தகத்வாந்நித்ய இதி தத்ராநுமாநம் | கதம் ? ஸாஹசர்யோபபத்தே:
 |
 க்ரு³தகத்வாந்நித்யத்வவத் |
 அந்யே து அபா⁴வமந்யதா² வர்ணயந்தி | தத³யதா² கே³ஹே நாஸ்தி
 சைத்ர இதுயுத்தே ப³ஹிரஸ்தீதி ஸம்ப்ரத்யயோ ப⁴வதி, தத்ர
 கே³ஹாபா⁴வோ ப³ஹிர்பா⁴வஸம்ப்ரதிபத்திஹேதுரர்தா²ந்தராபத்திரேவ
 ப்ரதித்³வந்த³விஸாஹசர்யகல்பநயா | கதம் ? யதை²வ ஹி தி³வா ந பு⁴ங்க்தே
 தே³வத³த்த: பீந இத்யத்ராபோ⁴ஜநப்ரதியோகி³நோ மேது³ர்தவஸ்யோபலம்பா⁴த்³தி³வாப்ரதியோகி³
 காலே ராத்ரௌ பு⁴ஜிரவஸீயதே ஏவமிஹாபி கே³ஹாபா⁴வாபி⁴தா⁴நஸாமர்த்யாத்³ப்ரதியோகி³
 விபர்யய: கல்பயதே | அந்யதா² து யத³யபா⁴வ ஏவாபி⁴ப்ரேத: ஸ்யாந்நாஸ்தி சைத்ர
 ஏவதி ப்³ருயாத் | அர்தா²பத்திஸ்சாநுமாநம் |
 சேஷ்டா நாம அபி⁴ப்ராயஸஸூசக: கஸ்சிகே³வோத³ரதா³நாஞ்ஜலிகரணதி:³

ஸரீரவ்யாபார: | ஸ ஹி பு³பு⁴க்ஷாதீ³ந்யப்ரதீயமாநாநி ப்ரதிபாத³யதீதி
ப்ரமாணமித்யுச்சயதே | ஸ சாநுமாநமேவ | கஸ்மாத் ? யஸ்மாத்³போ⁴ஜநேச்சா²தி³ஸஹசரோ
ஹி வ்யாபாரோ³நுஷ்ட²யமாநோ யதி³ஸஹசாரிணம் க³மயதி ததா³நாநுமாநாத்ப்ரு²த²கி³தி
ஸக்யம் ப்ரதிஜ்ஞாதும் |

ஆஹ- ப்ரதிபா⁴ தர்ஹி ப்ரமாணந்தரம் ப⁴விஷயதி |

உச்சயதே- கேயம் ப்ரதிபா⁴ நாம ?

ஆஹ, யோ³யமநாதௌ³ ஸம்ஸாரே தே³வமநுஷ்யதிரஸ்சாமபி⁴ந்நே³ர்²தே²

பா³ஹ்யே ஸ்தர்யாதௌ³ ப்ரத்யயே பூர்வாப்யாஸவாஸநாபேக்ஷ:

குணபகாமிநீ³பு⁴க்ஷயாதீ³யாகாரபே⁴தி³பி⁴ந்நப்ரத்யய இतिकர்தவ்யதாங்க³முத்பத்³யதே

ஸா ஹி ப்ரதிபா⁴ | ததா² சோக்தம்-

யதா²ப்யாஸம் ஹி வாக்யே⁴யோ விநாப்யர்²தே²ந ஜாயதே |

ஸ்வப்ரத்யயாநுகாரேண ப்ரதிபத்திரநேகதா⁴ ||

யேந ஹி யோ³ர்²தோ²ஸ²ப்யஸ்தஸஸுகா²தி³த்வேந தஸ்ய விநா³பி தேநார்²தே²ந
ஸப்³த³மாத்ராத்

ப்ரதிபத்திருத்பத்³யதே | தத்³யதா² வ்யாக்⁴ரோ³த்ர ப்ரதிவஸதீ²யுக்²தே விநா³பி

பா³ஹ்யேநார்²தே²நாப்யாஸவஸாதே³வ ஸ்வேத³வேபு²ப்ர⁴ரு²த்யோ ப⁴வந்தி |

தஸ்மாத்

ப்ரதிபை⁴வ தே³வமநுஷ்யதிரஸ்சாமிதிகர்தவ்யதாங்க³த்வாத்ப்ரமாணமிதி | ஆஹ ச-

ப்ரமாணத்வேந தாம் லோக: ஸர்வ: ஸமநுக³ச்ச²தி |

வ்யவஹாரா: ப்ரவர்தந்தே திரஸ்சாமபி தத்³வஸாத் ||

உச்சயதே ப்ரதிபா⁴யா த்³ரு²ஷ்டாதி³வ்யதிரேகேந ரூபாந்தராநுபப்ததே: |

அவசநமித்யநுவர்ததே | யதி³ பூர்வாப்யாஸவாஸநாபேக்ஷ: ப்ரத்யய:

ப்ரதிபே⁴த்யுபக³ம்யதே தேந தர்ஹி அஸௌ ப்ரத்யக்ஷமநுமாநமாப்தவசநம்

சேத்யேததா³ப்நநம் | கஸ்மாத் ? யதோ ந த்³ரு²ஷ்டாதி³வ்யதிரேகேண ப்ரத்யக்ஷரூபம்

கதா³சித³ப்யுபலபா⁴மஹே | தஸ்மாந்ந தே⁴யோ³ர்²தா²ந்தரம் ப்ரதிபா⁴ |

ஆர்ஷப்ரத்யயஸம்ப⁴வாதீ³யுக்³த்தமிதி சேத்- ஸ்யாதே³தத், அஸ்த்யார்²ஷோ ஹி

த்³ரு²ஷ்டாதி³வ்யதிரேகேண ஸர்வபதா³ர்²தே²ஷு ஸாம்ஸித்³தி⁴க: ப்ரத்யய: | ஸ

ப்ராதீபோ⁴ ப⁴விஷயதீதி | ஏதச்சாப்யயுக்³த்தம் | கஸ்மாத் ? உக்³தத்வாத் | உக்³தமேதத்

ஸித்³த⁴ரூபம் ப⁴க³வத: பரமர்ஷேர்²ஜ்ஞாநம் | அதோ ந ப்ரமாணபேக்ஷமிதி |

யோகி³நாமிதி சேந்ந, அநப்யுபக³மாத் | ந ஹி யோகி³நாமப்ரமாணபூர்வகம்

ஜ்ஞாநமிதி யதா² ததா² வக்ஷயாம: | ஸ லௌகிக இதி சேத் ந | அநிஸ்சிதத்வாத் |

ஸ்யாதே³தத்- அஸ்தி லௌகிக: ப்ரத்யயோ த்³ரு'ஷ்டாதி³வ்யதிரேகேண | தத்³யதா²
ஸந்தமஸே வ்ரஜ்தோ த்³ராகி³தி விஜ்ஞாநமுத்பத்³யதே - அஸ்தி மே ப்ரதீகா⁴தி
த்³ரவ்யம்

புரஸ்தாதூ³ர்த்³வமவஸ்தி²தமிதி | தச்ச நைவம் | கஸ்மாத் ? அநிஸ்சிதத்வாத் | ந
ஹி தத்ர நிஸ்சய உத்பத்³யதே இத³ம் தத்³த்³ரவ்யமஸ்தி புர்தோ வா வ்யக்தமஸ்தீதி |
ந

சாநிஸ்சிதம் ப்ரமாணஜ்ஞாநமிஷ்யதே | கிஞ்சாந்யத்- அநவஸ்தா²ப்ரஸங்கா³த் | யதி³
சைவஞ்ஜாதீயதோ⁵பி ப்ரத்யய: ப்ரமாணமப்யுபக³ம்யதே தேநாநவஸ்தா²ப்ராப்நோதி |
கிம் காரணம் ? அநவஸ்தா²நாத்³விகரணஸ்ய | காமக்ரோத⁴லோப⁴யவிஷாத³த்³வாரகோ
விகல்ப: ஸம்யங்மித்²யா வா யஸ்மாத³நேக உத்பத்³யதே தஸ்மாந்ந லௌகிக: ப்ரத்யய:
ப்ரதிபா⁴ | யத்து க²ல்வித³முச்சயதே- அப்யாஸவஸாஸநாபேக்ஷா⁵ஸத்ஸ்வபி
வ்யாக்⁴ராதி³ஷு

ப்ரதிபத்திருத்பத்³யதே | இதி | ஸத்யமேதத் | ஸா து மித்²யாஜ்ஞாநத்வாத்ப்ரமாணத்வேந
ந பரிக்³ரு'ஹ்யதே இத்யமமதோ³ஷ: | தஸ்மாத் ஸித்³த⁴ம் த்³ரு'ஷ்டாதி³வ்யதிரேகேண
ருபாந்ரநுபபத்தே: ப்ரதிபா⁴யா: ப்ரு²த²க³நபி⁴தா⁴நம் | ததஸ்ச
ஸர்வப்ரமாணஸித்³த⁴த்வாத் த்ரிவித⁴ம் ப்ரமாணமிஷ்டமிதி ஸ்தி²தமேதத் || 4 ||

காரிகா 5

ஆஹ- அஸ்த்வேவமேதத் | லக்ஷணநபி⁴தா⁴நாத்³ப்ரதிபத்தி: |
தஸ்மாத்தத்³பி⁴தா⁴நம் | அநவஸ்தி²தம் ஹி த்³ரு'ஷ்டாதீ³நாம்
லக்ஷணம், த்³ரு'ஷ்டிவைசித்ர்யாத் | இந்த்³ரியார்த்²ஸந்நிகர்ஷோத்பந்நம்
ஜ்ஞாநமவ்யபதே³ஸ்யமவ்யபி⁴சாரி வ்யவஸாயாத்மகம் ப்ரத்யக்ஷமிதி கேசித் |
ததா²SSத்மேந்த்³ரியமநோ⁵ர்த்²ஸந்நிகர்ஷாத்³யந்நிஷ்பத்³யதே தத்³ந்யதி³த்யேகே |
ஸத்ஸம்ப்ரயோகே³ புருஷஸ்யேந்த்³ரியாணம் பு³த்³தி⁴ஜ்நம் தத்³ப்ரத்யக்ஷமித்யபரே |
ஸ்ரோத்ராதி³வ்ரு'த்திரிதி வார்ஷக³ண: | கல்பநாபோ⁴மித்யந்யே | இத்த²மநவஸ்தி²தம்
லக்ஷணம் | இதி த்³ரு'ஷ்டாதீ³நாமப்ரதிபத்தி: | தஸ்மால்லக்ஷணமபி⁴தா⁴நீயம் |
உச்சயதே-

|| ப்ரதிவிஷ்யாத்யவஸாயோ த்³ரு'ஷ்டம் ||

விஷ்ணுவந்தீதி விஷயா: ஸப்³தா³த்ய: | அத²வா விஷீயந்தே உபலப்யந்தே
இத்யர்த: ² | தே ச த்³விவிதா: ⁴ | விஸரிஷ்டா அவிஸரிஷ்டாஸ்ச | விஸரிஷ்டா:

ப்ரு²தி²வ்யாதி³லக்ஷண அஸ்மதா³தி³க³ம்யா: | அவிஸரிஷ்டாஸ்ச தந்மாத்ரலக்ஷண
யோகி³நாமூர்த்³வஸ்ரோதஸாம் ச க³ம்யா: | வக்ஷயதி சைதது³பரிஷ்டாத்
பு³த³தீ³ந்த³நியாணி

தேஷாம் பஞ்ச விஸேஷாவிஸேஷவிஷயாணி (kA0 34) அத்யவஸாயோ பு³த³தி³ரிதி
(kA0 23) ச வக்ஷயதி | விஷயம் ப்ரதி வர்தத இதி ப்ரதிவிஷயம் |

கிந்தத் ? இந்த³ரியம் | தஸ்மிந் யோ³த்யவஸாய: ஸ ப்ரதிவிஷயாத்யவஸாய: |
உபாத்தவிஷயாணமிந்த³ரியாணம் வ்ரு²த்த்யுபநிபாதி ஸத்த்வோத்³ரேகாத்³ரஜஸ்தமஸ்கம்
யத்ப்ரகாஸருபம் தத்³ த்³ரு²ஷ்டமிதி யாவத் | தத்³ த்³ரு²ஷ்டம் ப்ரத்யக்ஷமித்யர்த: |
ஏதத்ப்ரமாணம் | அநேந யஸ்சேதநாஸக்தேரநுக்³ரஹஸ்தத²லம் | ப்ரமேயா:
ஸப்தா³த³ய: | ஏவமுத்தரத்ராபி ப்ரமாணப²லபா⁴வோ த்³ரஷ்டவ்ய: |

ஆஹ- கிம் புநரித³ம் ப்ரமாணாத்²லமர்தா²ந்தரமாஹோஸ்வித³ந்தா²ந்தரம் ?
கத²ம் தாவத் ப⁴விதுமர்ஹதி அநர்தா²ந்தரமிதி ?

ஆஹ- கஸ்மாத் ? அதி⁴க³மருபத்வாத் | அதி⁴க³மருபம் ஹி ஜ்ஞாநம்,
தஸ்யோத்தப்த்த்யவாதி⁴க³தோ³ர்த² இதி குத: ப²லபே⁴த³ இதி ?

உச்யதே- கரணபா⁴வ இதா³நீம் கத²ம் ஸ்யாத் ?

ஆஹ- கரணபா⁴வஸ்து ப்ரஸித்³தி⁴வஸாத் | விஷயநிர்பா⁴ஸா ஹி ஜ்ஞாநஸ்யோத்தப்த்தி:
அதி⁴க³மருபாபி லோகே ஸவ்யாபாரேவ ப்ரதீதேதி கல்பநயா கரணபா⁴வோ³ப்யுபக³ம்யதே
ந பரமார்த²த: |

உச்யதே- ப²லஸ்யார்தா²ந்தரபா⁴வ: | அதி⁴கரணபே⁴தா³த் | பு³த³த்யாஸ்ரயம் ஹி
ப்ரமாணமத்யவஸாயாக²யம், புருஷாஸ்ரயம் ப²லமநுக்³ரஹலக்ஷணம் | ந ச

பி⁴ந்நாதி⁴கரணயோரேகத்வமர்ஹதி ப⁴விதும் | யத்தூக்தமதி⁴க³மருபத்வாத்
ஜ்ஞாநமேவ ப²லமிதி தத்³நுபந்நம் | கஸ்மாத் ? அஸித்³த⁴த்வாத் |

யதத்²வ ஹி க⁴டாத³யோ³ர்தா² ஜ்ஞாநமந்தரேண ந தத்³ருபா நாதத்³ருபா இதி
ந ஸக்யம் ப்ரதிபத்தும், ஏவம் ஜ்ஞாநமபி புருஷைப்ரத்யயமந்தரேண ந

விஷயருபம் நாவிஷயருபம் | ததா² ச ஸாஸ்த்ரம்- தத்ஸம்யோகா³த³சேதநம்
சேதநாவதி³வ விங்க³மிதி (kA0 20) வசநாத் | அத: புருஷைப்ரத்யயமந்தரேண

ஜ்ஞாநமதி⁴க³மருபமிதி ஸாங்க²யம் ப்ரத்யஸித்³த⁴மேதத் | உபயபக்ஷப்ரஸித்³தே⁴ந
ச வ்யவஹார: | புருஷாபா⁴வாத்யுக்்தமிதி சேந்ந உத்தரத்ர ப்ரதிபாத்³நாத் |

ஸங்க⁴தபாராத்²த்வாதி³த்யத்ர புருஷாஸ்தித்வம் ப்ரதிபாத³யிஷ்யாம: | தஸ்மாத்
ஸித்³த⁴மத்யவஸாயப்ரமாணவாதி³ந: ப்ரமாணாத்²லமர்தா²ந்தரமிதி |

ஆஹ- யதி³ ஹ்யத்யவஸாய: ப்ரமாணம் கத²ம் லௌகிக: ப்ரயோகோ³ர்த²வாந் ப⁴வதி
ப்ரத்யக்ஷம் வஸ்து இதி ?

உச்யதே- விஷயே ப்ரத்யக்ஷஸப்³த: ³ தத்ப்ரமிதத்வாத் தத்காரணத்வாச்ச |
யதா² ப்ரஸ்த²ப்ரமிதோ வ்ரீஹிராஸி: ப்ரஸ்த²ஸப்³த³வாச்யோ ப⁴வதி ஏவம்
ப்ரத்யக்ஷப்ரமிதோ²ஈ² ப்ரத்யக்ஷஸப்³த³வாச்ய: ஸ்யாத் |
ஆஹ, ந | அந்யத்ராபி தத்ப்ரஸங்கா³த் | யதி³ ப்ரத்யக்ஷப்ரமிதத்வாத்³விஷயே
ப்ரத்யக்ஷஸப்³த³ஸ்தேந தர்ஹி அநுமாமப்ரமிதோ²ஈ²நுமாநமிதி ஸ்யாத் |
ஸப்³த³ப்ரமிதோ²ஈ² ஸப்³த³ இதி | ந சாக்³நிஸ்வர்கா³த³ய: ப்ரமாணஸப்³த³வாச்யா
ப⁴வந்தி | தஸ்மாத்³விஷமலிங்க³லிங்கி³பூர்வகம், யோகி³நாம் ச த்⁴யாநபூ⁴மிகாஸு
விஹரதாமநுமாநாக்³மாதீதம் ப்ராதிப⁴ம் யத்³விஜ்ஞாநமுத்பத்³யதே தது³பஸங்க²யேயம்
ஸ்யாத் | குத: ? ந ஹி ஸுகா²த³ய: ஸ்ரோத்ராதி³வ்ரு³த்திக்³ராஹ்யா:, யோகி³நாம்
சாதிந்த்³ரியம் ஜ்ஞாநமிதி | யதா²ந்யாஸம் து க்ரியமாணே தே³பி விஷயா:, தேஷாம்
யோ²த⁴யவஸாயஸ்தஸ்ய ப்ரத்யக்ஷத்வம் கேந வார்யதே ?

உச்யதே- தத³ப⁴வாதி³தரத்ராப்ரவ்ரு³த்தி: | ப்ரமாணந்தரே து நாஸ்தி ஸாமாந்யம்
நிமித்தம் | கத²ம் ? அநுமீயதே²நேநேத்யநுமாநம் | ந சாக்³ந்யாதி³பி:⁴
கஸ்சித்³நுமீயத இத்யதஸ்துல்யஸப்³த³வாச்யதா ந ப⁴வதி |
ஆஹ- அத்⁴யவஸாயக்³ரஹணம் கிமர்த²ம் ?
உச்யதே- அதிப்ரஸங்க³நிவ்ரு³த்த்யர்த²ம் | ப்ரதிவிஷயம் த்³ரு³ஷ்டமிதீயத்யுச்யமாநே
யாவத்கிஞ்சித் ப்ரதிவிஷயம் வர்ததே²நுக்³ராஹகத்வேநோபகா⁴தத்வேந வா தத்
ஸர்வம் த்³ரு³ஷ்டமித்யதேதா³பத்³யதே | அத்⁴யவஸாயக்³ரஹணே புந: க்ரியமாணே ந
தோ³ஷோ ப⁴வதி |

ஆஹ- ந, ப்ரமாணாதி⁴காராத் | நாத்⁴யவஸாயஸப்³த³ஸ்ய ப்ரயோஜநம் |
குத: ? ப்ரமாணாதி⁴காரோ²யம் | ந சாத்⁴யவஸாயாத்³ரு³தே
யத்கிஞ்சித்³விஷயம் ப்ரதிபத்³யதே தேந கிஞ்சித் ப்ரமீயதே | தேந வயம்
ஸாமர்த்²யாத்³யவஸாயமேவாபி⁴ஸம்ப⁴ந்த்யஸ்யாம: | தத்³யதா²- அத்⁴யநாதி⁴காரே
ப்³ராஹ்மண ஆநீயந்தாமித்யுக்³தே ய ஏவாதீ⁴யந்தே த ஏவாநீயந்தே |
உச்யதே- கரணந்தராணம் து ஸந்தே³ஹநிவ்ரு³த்த்யர்த²ம் | ஏவம் தர்ஹி
ஸ்ரோத்ரா³நாமந்யதமந்த:கரணம் சேத்யேதத்³ த்³வாரத்³வாரிபா⁴வேந சதுஷ்டயம்
விஷயம் ப்ரதி வர்ததே | தஸ்மாத்³யவஸாயக்³ரஹணம் க்ரியதே ஸந்தே³ஹோ மா
பூ⁴தி³தி |

ஆஹ- அஸ்த்வத்ர ஸந்தே³ஹ:, நைகேந கேநசித் கஸ்சித்³விஷய உபாதீ³யதே | தேந
வயம் ஸர்வேஷாம் ப்ரத்யக்ஷத்வம் ப்ரதிபத்³ஸ்யாமஹே |

உச்யதே- ஸர்வாப்⁴யுபக்³மே ஹி ஸாஸ்த்ரஹாநி: | யதி³ புந: ஸர்வேஷாமேவ

ப்ரமாணத்வமப்யுபகீமயதே தேந யச்சா²ஸ்த்ரமேகமேவ த³ர்ஸநம் க²யாதிரேவ
 த³ர்ஸநமிதி தத³தீயதே | வக்ஷயதி சாசார்ய: ஏதே ப்ரதீ³பகல்பா: (kA0 36),
 ஸர்வம் ப்ரத்யுபபோ⁴கீம் யஸ்மாத் புருஷஸ்ய ஸாதயதி பு³த்தி⁴ரிதி (kA0 37)
 தத³விருத்³யதே | தஸ்மாத³த⁴யவஸாயக³ரஹணம் கர்தவ்யம் | ஸந்தே³ஹோ மா
 பூ⁴தி³தி |

ஆஹ- ந, ஸந்தே³ஹமாத்ரமேதத³ ப⁴வதி | ஸர்வஸந்தே³ஹேஷு சைதது³பதிஷ்ட²தே-
 வ்யாக²யாநதோ விஸேஷப்ரதிபத்திர்ந ஹி ஸந்தே³ஹாத³லக்ஷணம் | தத்ராத⁴யவஸாயோ
 த³ரு³ஷ்டமிதி வ்யாக²யாஸ்யாம: |

உச்யதே- முக்தஸம்ஸயம் சேந்த³ரியவ்ரு³த்திப்ரதிபத்தே: | ஸ்யாதே³தத, யத³யத்ர
 ஸந்தே³ஹ: ஸ்யாத் | நைவாத்ர ஸந்தே³ஹ: ப்ராப்த:, கிந்தர்ஹி ஸ்ரோத்ராதிவ்ரு³த்தேரேவ
 க³ரஹணம் |

ஆஹ- கிம் புந: காரணம் யேந நிமித்தாவிஸேஷே³பி ஸ்ரோத்ராதி³வ்ரு³த்தேரேவாத்ர
 க³ரஹணம் ப்ராப்நோதி, நாந்த:கரணஸ்யைவ ப்ரத்யக்ஷத்வம் ?

உச்யதே- தத்ர ச முக²யா ஸ்ரோத்ராதி³வ்ரு³த்தி: | கஸ்மாத்

? ஸாக்ஷாத³விஷயக³ரஹணஸாமர்த²யாத் | நாந்த:கரணம், தத³த்³வாரேண
 ப்ரதிபத்தே: |

கௌ³ணமுக²யஸோஸ்ச முக²யே ஸம்ப்ரதிபத்தி: | தத³யதா²- கௌ³ரநுப³ந்த⁴ய:

அஜோ³க³நீஷோமீய இதி வாஹீகோ நாநுப³த⁴யதே |

ஆஹ- யதீ³யம் ஸ்ரோத்ராதி³வ்ரு³த்திரேவ ப்ரத்யக்ஷமித்யபு⁴பேயதே க ஏவம் ஸதி
 தோ³ஷ: ஸ்யாத் ?

உச்யதே- ராகா³தி³விஷயம் யத³விஜ்ஞாநம் விங்க³விங்கி³பூர்வகம், யோகி³நாம் ச
 த⁴யாநபூ⁴மிகாஸு விஹரதாமநுமாநாக³மதீதம் ப்ராதிப⁴ம் யத³விஜ்ஞாநமுத்பத³யதே
 தது³பஸங்க²யேயம் ஸ்யாத் | குத: ? ந ஹி ஸுகா²த³ய: ஸ்ரோத்ராதி³வ்ரு³த்திபா³ஹ்யா:,
 யோகி³நாம் சாதீந்த³ரியம் ஜ்ஞாநமிதி | யதா²ந்யாஸம் து க்ரியமாநே தே³பி விஷயா:,
 தேஷாம் யோ³த⁴யவஸாயஸ்தஸ்ய ப்ரத்யக்ஷத்வம் கேந வார்யதே ?

ஆஹ- ப்ரதிவிஷயக³ரஹணம் தர்ஹி கிமர்த²ம் ?

உச்யதே - ப்ரதிவிஷயக³ரஹணமஸத³வ்யுதா³ஸார்த²ம் | அத⁴யவஸாயோ

த³ரு³ஷ்டமிதீயத்யுச்யமாநே ம்ரு³க³த்ரு³ஷ்ணிகா³லாதசக்ரக³ந்த⁴ர்வநக³ராதி³ஷு

அபி யோ³த⁴யவஸாயஸ்தத³ த³ரு³ஷ்டமிதி | ப்ரதிவிஷயக³ரஹணத்து தேஷாம்
 வ்யுதா³ஸ:

க்ரு³தோ ப⁴வதி |

ஆஹ- யத³யேவம் விஷயாத⁴யவஸாய இத்யேவ சோச்யதாம் | கிம்ப்ரதி³ரஹணேந ?

உச்சயதே- ப்ரதிக்³ரஹணம் ஸந்நிகர்ஷார்த²ம் | விஷயாத்⁴யவஸாயோ
த்³ரு'ஷ்டமிதீயத்யுச்சயமாநே விஷயமாத்தரே ஸம்ப்ரத்யய: ஸ்யாத் | ப்ரதிக்³ரஹணே புந:
க்ரியமாணே ப்ரதிராபி⁴முக²யே வர்ததே | தேந ஸந்நிக்ரு'ஷ்டேந்த்³ரியவ்ரு'த்த்யுபநிபாதீ
யோ⁵த்⁴யவஸாயஸ்தத்³ த்³ரு'ஷ்டமித்யுபலப்⁴யதே |

ஆஹ- கஸ்ய புநரதீந்த்³ரியஸந்நிகர்ஷே ப்ரத்யக்ஷத்வம் ப்ராப்நோதி ?

உச்சயதே- அநுமாநஸ்ய | கஸ்மாத் ? தத்³தி⁴ விங்க³த³ர்ஸநாத்³ஸந்நிக்ரு'ஷ்டே
விஷயே

ப⁴வதி |

ஆஹ- அநுமாநஸ்யாப்ரஸங்க: ³ | ஸாமாந்யவிஹிதஸ்ய விஸேஷவிஹிதேந பா³த்⁴நாத்
|

ஸாமாந்யே ஹி விஷயமாத்தரே⁵த்⁴யவஸாயஸ்ய ப்ரத்யக்ஷத்வம் விதா⁴ய விஸேஷே
விங்க³விங்கி³பூர்வகே⁵நுமாநம் ஸாஸ்தி | ஸாமாந்யவிஹிதம் ச விஸேஷவிஹிதேந
பா³த்⁴யதே, யதா² தத்³தி⁴ ப்³ராஹ்மணேப்⁴யோ தீ³யதாம் தக்ரம் கௌண்டி³ந்யாயேதி |
உச்சயதே- ஸம்ரு'தேஸ்தர்ஹி ப்ரத்யக்ஷத்வம் ப்ராப்நோதி | தத்ராயமபவாதோ³
நாபி⁴நிவிஸத இதி |

ஆஹ ந, ஸம்ரு'தே: , ப்ரமாணாதி⁴காராத் | ப்ரமாணாதி⁴காரோ⁵யம் | ந ச ஸம்ரு'த்யா
கிக்ஞ்சித் ப்ரமீயதே | ஸம்ரு'தே: ப்ரமிதே⁵ர்²தே² ப்ராது³ர்⁴பாவாத் |

உச்சயதே- ஸம்ஸயஸ்ய தர்ஹி ப்ராப்நோதி |

ந ஸம்ஸயஸ்ய, அத்⁴யவஸாயக்³ரஹணாத் | அத்⁴யவஸாயோ ஹி த்³ரு'ஷ்டமித்யுச்சயதே
|

ந ச ஸம்ஸயோ⁵த்⁴யவஸாயோ⁵நிஸ்சிதத்வாத் |

உச்சயதே- இந்த்³ரியாந்தராக்ஷதவிஷயே து ப்ரஸங்க: ³ | ஏவம்

தர்ஹீந்த்³ரியார்த்²ஸந்நிக்ரு'ஷ்டேந்த்³ரியவ்ரு'த்த்யுபநிபாதீதி தோ³ஷோ ந ப⁴வதி |

ஆஹ- ராகா³த்³யுபஸங்க²யாநம் | யதி³ ஸந்நிக்ரு'ஷ்டேந்த்³ரியவ்ரு'த்த்யுபநிபாதீ

யோ⁵த்⁴யவஸாயஸ்தத்³ த்³ரு'ஷ்டமித்யுபயேதே, தேந ராகா³தி³விஷயம்

விஜ்ஞாநமதீந்த்³ரியத்வாத்²ப்ரத்யக்ஷம் ந ப்ராப்நோதி | தஸ்யோபஸங்க²யாநம்
கர்தவ்யம் |

உச்சயதே- ந தர்ஹீத்³ம் ப்ரதிக்³ரஹணமிந்த்³ரியவிஸேஷணம் விஷயம் விஷயம்

ப்ரதி யோ வர்ததே தஸ்மிந் யோ⁵த்⁴யவஸாயஸ்தத்³ த்³ரு'ஷ்டமிதி | கிந்தர்ஹி-

அத்⁴யவஸாயவிஸேஷணம் விஷயம் விஷயம் ப்ரதி யோ⁵த்⁴யவஸாய இதி |

ஆஹ- அத்⁴யவஸாயவிஸேஷணமிதி சேத், ஸப்³தா³த்³யுபஸங்க²யாநம் |

ஸப்³தா³தீ³நாமேவ தேந ப்ரத்யக்ஷத்வம் ப்ராப்நோதி | தேஷாமுபஸங்க்யாநம்
கர்தவ்யம்

ப்ராப்நோதி | கிம் காரணம் ? அந்த:கரணஸ்ய தை: ஸந்நிகர்ஷாநுபபத்தே: |

ப்ரதிக்³ரஹணம் ஸந்நிகர்ஷார்த²மிதி பூர்வமதிஸ்ரு³ஷ்டம் ப⁴வதா |

தச்சேதா³நீமந்த:கரணவிஸேஷணம் | ந சாந்த:கரணஸ்ய

ஸப்³தா³தீ³பி:⁴ ஸந்நிகர்ஷ உபபத்யதே, ஸ்ரோத்ராதி³வையர்த்யப்ரஸங்கா³த் |

த்³வாரித்³வாரப⁴வஸ்யாபகா⁴தப்ரஸங்கா³ச்ச | தஸ்மாत्ஸுதூ³ரமபி க³த்வா

ப்ரதிக்³ரஹணம்

ப்ரத்யாக்யாநாந்ந முச்யதே | ராகா³த்³யுபஸங்க்யாநாத்³வேதி |

உச்யதே- அஸ்து தர்ஹீந்த்³ரியாணம் ப்ரதி விஷயக்³ரஹணம் விஸேஷணம் |

யத்தூக்தம்

ராகா³தீ³நாமுபஸங்க்யாநம் கர்தவ்யமிதி தத்ர ப்³நம: | ஏகஸேஷநிர்தே³ஸாத்

ஸித்³த⁴ம் | ஏவம் தர்ஹி ப்ரதிவிஷயாத்⁴யவஸாயஸ்ச ப்ரதிவிஷயாத்⁴யவஸாயஸ்ச

ப்ரதிவிஷயாத்⁴யவஸாய இதி ஸரூபாணமேகஸேஷ: கரிஷ்யதே | தத்ரேகேந

ப்³ஹிரங்க்³ஸ்யைந்த்³ரியஸ்ய ப்ரத்யக்ஷஸ்ய பரிக்³ரஹ: | த்³விதீயேநாந்தரங்க்³ஸ்ய

ப்ராதிப⁴ஸ்யேதி ராகா³தீ³விஷயம் யோகி³நாம் ச யத்³விஜ்ஞாநம் தத் ஸங்க்³ரு³ஹீதம்

ப⁴வதீதி வ்யாக்யாதம் ப்ரத்யக்ஷம் |

ஆஹ- அநுமாநமிதா³நீம் வக்தவ்யம் |

உச்யதே-

|| த்ரிவித⁴மநுமாமமாக்யாதம் ||

அநுமாநம் த்ரிப்ரகாரமாசார்யைராக்யாதம் | பூர்வவத், ஸேஷவத், ஸாமாந்யதோத்³ரு³ஷ்டம்

ச | தத்ர பூர்வமிதி காரணமுச்யதே | யஸ்ய ஹி யத் காரணம் ஸ லோகே தத்பூர்வக

இத்யுச்யதே | யதா² தந்துபூர்வக: படோ, தே³வத³த்தபூர்வகோ யஜ்ஞாத்³த இதி |

பூர்வமஸ்யாஸ்தீதி பூர்வவத் | ஸேஷ இதி விகாரநாம், ஸிஷ்யத இதி க்ருத்வா |

ததா² சோக்தம்- ந ஸேஷோ⁵க்³நேரந்யஸ்ய ஜாதமித்யஸ்தி | நாபத்யமந்யேந ஜாதம்

ஸம்ப⁴வதீத்யர்த: ² | ஸேஷோ⁵ஸ்யாஸ்தீதி ஸேஷவத் |

தத்ர பூர்வவத் யதா³ காரணம்ப⁴யுதி³தம் ப⁴விஷயத்த்வம் கார்யஸ்ய ப்ரதிபத்³யதே |

தத்³யதா² மேகோ⁴த³யே ப⁴விஷயத்த்வம் வ்ரு³ஷ்டே: |

ஆஹ- நைதத்³ஸ்த்யுதா³ஹரணமநேகாந்தாத் | ந ஹி மேகோ⁴த³யோ⁵வஸ்யம்

வ்ரு³ஷ்டே:

காரணம் ப⁴வதி, வாய்வாதி³நிமித்தப்ரதிப³ந்த⁴ஸம்ப⁴வாத் |

உச்சயதே- யதி³ தர்ஹி காரணஸக்திம் ஸஹகாரிஸக்த்யந்தராநுக்³ரு³ஹீதாமப்ரதியோகி³நீம்
த்³ரு³ஷ்ட்வா கார்யஸ்ய வ்யக்திம் ப்ரதிபத்³யதே | தத்³யதா² யதா³

லௌஹத்³ண்டா³தி³ஸாத⁴நஸம்பந்நே வ்யாபாரவதா கும்பகாரேணாதி⁴ஷ்டி²தாம்
ம்ரு³த்³முபலப்⁴ய க⁴டஸ்ய, ததா³ பூர்வவத் |

ஸேஷவத்- யதா³ கார்யநிர்வ்ரு³திம் த்³ரு³ஷ்ட்வா காரணஸத்³பா⁴வம் ப்ரதிபத்³யதே |
தத்³யதா² குமாரகம் த்³ரு³ஷ்ட்வா த்³வ்யஸமாபத்திம் |

ஆஹ- நைதத்³ஸ்த்யுதா³ஹரணம் | அநேகாந்தாத் | ந ஹி த்³வ்யஸமாபத்திபூர்வக ஏவ
ப்ராணப்⁴ரு³தாம் ப்ராது³ர்பா⁴வோ, த்³ரோணாதீ³நாமந்யதே²த்பத்திவிஸேஷஸ்ரவணத் |
உச்சயதே- யதா³ தர்ஹி ப்ரபா⁴நுரஞ்ஜிதமந்தரிக்ஷம் த்³ரு³ஷ்ட்வா சந்த்³ராரக்யோருத்³யம்
ப்ரதிபத்³யதே ததா³ ஸேஷவத் |

ஆஹ- ஏதத்³பி நாஸ்த்யுதா³ஹரணம் | அநேகாந்தாத் | ந ஹி ப்ரபா⁴ஸ்ரு³ராகோ³ஸ்ந்தரிக்ஷே
சந்த்³ராரகநிமித்த ஏவ ப⁴வதி | கிந்தர்ஹி தி³க்³தா³ஹாதி³நிமித்தோ³பி |

உச்சயதே - யதா³ து நதீ³பூரம் த்³ரு³ஷ்ட்வா வ்ரு³ஷ்டிம் ப்ரதிபத்³யதே ததா³ ஸேஷவத் |
ஏதத்³பி நாஸ்த்யுதா³ஹரணம் | அநேகாந்தாத் | நதீ³பூரஸ்ய ஹி நிமித்தமநேகவித⁴ம்
ப⁴வதீதி ஹிமிலயநஸேதுப⁴ங்க³க்³ஜகர்⁴டா³தி³ | தஸ்மாத³யுக்தமேதத் |

உச்சயதே யதா³ தர்ஹி பர்ணம் த்³ரு³ஷ்ட்வா ஸாலாகம் ப்ரதிபத்³யதே, அங்குரம் வா
த்³ரு³ஷ்ட்வா பீ³ஜமிதி ததா³ ஸேஷவத் |

அத்²வா புநரஸ்து பூர்வகமேவோதா³ஹரணம் | யத்தூக்தம்- அநேகாந்தாதி³தி அத்ர
ப்³ரும:-

வீதாவீதஸாமர்த்²யாத் | வீதாவீதாப்⁴யாம் ஹேதுபூ⁴தாப்⁴யாமபி⁴ப்ரேதார்த்²ஸித்³தி⁴ரிதி
வக்ஷயாம: | ப்ரஸங்கி³த⁴ர்மாந்தரநிவ்ரு³த்திமுகே²ந சாவீதப்ரயோக: | தத்ர யதா³
ப்ரஸங்கி³நாம் ஹிமவிலயநாதீ³நாம் தே³ஸகாலலிங்கை: | ப்ரதிஷேத: | க்ரியதே ததா³
முக்தஸம்ஸயம் ப்ரதிபத்திர்⁴வதி | தே³ஸஸ்தாவத்தத்³ யதா²- த³க்ஷி³ண்பதே²
நாஸ்தி ஹிமவிலயநஸம்⁴வ: | காலதோ யதா² ப்ராவ்ரு³ட்காலே | லிங்க்தோ³பி
யஸ்மாந்முத்³க்³க்³வேது⁴கஸ்யாமாககாஷ்ட²ஸூத்ரஸக்து³த்³ப்ரப்⁴ரு³தீ³நாமநுபலம்⁴ஸ்ததோ²ஷ்ட²
|

தஸ்மாத் பரிஸேஷதோ மேத்⁴யா ஏவாப இதி | தஸ்மாந்நாநேகாந்த: | ஏவம் க்ரு³த்வா
பூர்வாண்யப்யுதா³ஹரணாநி உபந்நாநி ப⁴வந்தி | தே³ஸாதி³விசாரஸாமர்த்²யாத் |
ஸாமாந்யதோத்³ரு³ஷ்டம் நாம யத்ரைகதா³ஸ்ர²யோரவ்யபி⁴சாரமுபலப்⁴ய
தே³ஸாந்தரே காலாந்தரே ச தஜ்ஜாதீ³யயோரவ்யபி⁴சாரம் ப்ரதிபத்³யதே | தத்³யதா²
க்வசித்³தூ⁴மாக்³நிஸம்ப்³ந்த⁴ம் த்³ரு³ஷ்ட்வா க்வசித்³தூ⁴மாந்தரேணக்³ந்யந்தரஸ்யாஸ்தித்வம்
ப்ரதிபத்³யதே |

ஆஹ- நைதத³ஸ்த்யுதா³ஹரணம் | அவிஸேஷப்ரஸங்கா³த் | ஸர்வத்ரைவ
ஹ்யநுமாநே க்வசித³ர்த²யோரவ்யபி⁴சாரமுபலப்⁴யாந்யத்ர
தஜ்ஜாதீயயோரர்த²யோரவ்யபி⁴சாரம் ப்ரதிபத்³யதே | தத்³யதா² க்வசித்
ஸாத⁴நவதோ ம்ரு³த்பிண்டா³த்³ க⁴டநிஷபத்திமுபலப்⁴யாந்யத்ர ஸாத⁴நவத:
பிண்டா³ந்தராத்³க⁴டாந்தரநிஷபத்திம் ப்ரதிபத்³யதே, ததை²கத்ர நதீ³பூராத்³
வ்ரு³ஷ்டிமுபலப்⁴யாந்யத்ர நதீ³பூராந்தராத்³வ்ரு³ஷ்ட்யந்தரமவஸீயதே | ததா² ச
ஸதி த்ரயாணமவிஸேஷப்ரஸங்க³ |

உச்யதே- யதா³ தர்ஹி ஸஹபு⁴வாமேகஸ்ய விஸரிஷ்டகு³ணமுபலப்⁴ய ஸேஷாணமபி
தத்³வத்த்வமநுமீயதே ததா³ ஸாமாந்யதோத்³ரு³ஷ்டம் | தத்³யதா² வ்ரு³க்ஷாதே³கஸ்ய
ப²லஸ்ய

பாகமுபலப்⁴ய ஸேஷாணம் வ்ரு³க்ஷாந்தராணம் ச பாகோ⁵நுமீயதே | ஆஹ- ஏதத³பி
நாஸ்த்யுதா³ஹரணம் | அநேகாதந்தாத் | ந ஹி ஸர்வேஷாம் ப²லாநாம் துல்யகாலம்
பாகோ

ப⁴வதி | பூர்வாபரகாலநிஷபந்த்வாத், நிமித்தபே⁴தா³ச்ச | உச்யதே- யதா³ தர்ஹி
ஸமுத்³ரா தே³கமுத³ப³பி³ந்து³ம் ப்ராஸ்ய ஸேஷஸ்ய லவணதா⁵நுமீஅதே |
ஸ்தா²ல்யாம் வைகம்

புலாகமுபலப்⁴ய ஸேஷாணம் பாகோ⁵நுமீயதே ததா³ ஸாமாந்யதோத்³ரு³ஷ்டம் |
ஆஹ-

நைதத³ஸ்த்யுதா³ஹரணம் | அக்ரு³த்ஸநஸங்க³ரஹாத் | வக்ஷயத்யயமுபரிஷ்டாதா³சார்ய:
" ஸாமாந்யதஸ்து த்³ரு³ஷ்டாத³தீந்த³ரியாணம் ப்ரதீதிரநுமாநாதி³தி (kA0 6) |
தத்ரைவம் ப்ரமாணே பரிகல்ப்யமாநே கார்யகாரணயோஸ்ததஸங்கா⁴தாநாம் ச
ஸுக²து³க²மோஹஸ்வபா⁴வோபலம்பா⁴த்தநமாத்ராஹங்காரப்ரதா⁴நாநாம் ஸமதி⁴க³ம:
ஸ்யாத் | ந புருஷஸ்ய, தஜ்ஜாதீயார்தா²நுபலம்பா⁴த் |

உச்யதே- யதா³ தர்ஹி க்வசித்³த⁴ர்மேண

த⁴ர்மாந்தரஸ்யாவ்யபி⁴சாரமுபலப்⁴யைகத⁴ர்மோபலம்பா⁴த்³பி⁴ந்நஜாதீயே⁵த்யந்தாநுபலப்³த⁴ஸ்
த⁴ர்மாந்தரஸ்ய ப்ரதிபத்திஸ்ததா³ ஸாமாந்யதோத்³ரு³ஷ்டம் | தத்³யதா² -
தே³வத³த்தே க³மநாத³தே³ஸாந்தரப்ராப்திமுபலப்⁴யாத்யந்தாத்³ரு³ஷ்டஜ்யோதிஷாம்
தே³ஸாந்தரப்ராப்தே³ர்க³மநமநுமீயதே | ததா² ப்ராஸாதா³தீ³நாம் வ்ரு³த்³தி⁴பூர்வகம்
தீ³ர்க⁴த்வமுபலப்⁴யெளஷதி⁴வநஸ்பதீநாம் தீ³ர்க⁴த்வத³ர்ஸநாத்³வ்ரு³த்³தி⁴ரநுமீயதே
|

ஆஹ- நைதத³ப்யஸ்த்யுதா³ஹரணம் | பூர்வேணவிஸேஷாத் | கார்யாத்
காரணஸ்யாதி⁴க³ம: ஸேஷவதி³தி பூர்வமதிஸ்ரு³ஷ்டம் ப⁴வதா | அத்ராபி ச

தே³ஸாந்தரப்ராப்திலக்ஷணாத் கார்யாத்³ க³திலக்ஷணஸ்ய காரணஸ்யாதி⁴க³ம: |
தஸ்மாத்

ஸேஷவத்ஸாமாந்யதோத்³ரு'ஷ்டயோரபே⁴த³ப்ரஸங்க: ³ |

உச்யதே- ந, அநியமாத் | யத்ர ஹி நியமத: கார்யேண காரணமதி⁴க³ம்யதே
தச்சே²ஷவதி³தி அயமஸ்மத³பி⁴ஸந்தி: ⁴ | ந து தத³ஸ்தி ஸாமாந்யதோத்³ரு'ஷ்டே |
கஸ்மாத் ? ஸங்கா⁴தத்வஸாமாந்யாத் | பாரார்த்²யஸாமாந்யஸாத⁴நமபி த்³ரு'ஸ்யதே
|

யதா²ஹ- அவ்யபி⁴சாராத்³விஸேஷாஸ்து ப்ரதீதா: ப்ரதிபாத³கா: இதி |
ஸாத்⁴யஸாத⁴நஸாமாந்யயோரபி த்³ரு'ஸ்யதே, யதா²ஸ²நித்ய: ஸப்³த: ³
க்ரு'தகத்வாதி³தி | தத்ரைவம் ஸதி நியமவாதி³ந: ப்ரதிஜ்ஞாஹாநி: |
ஏதேநாஸித்³த⁴விருத்³தா⁴நைகாந்திகஸாத⁴நாபா⁴ஸா: ப்ரத்யுக்தா: | தே ஹி
ஸம்ஸயவிபர்யயாஜ்ஞாநஹேதுகத்வாத³க³மகா இதி வ்யாக்²யாதமநுமாநம் |
ஆஹ- ஆப்தவசநஸ்ய கிம் லக்ஷணமிதி ?

உச்யதே-

|| ஆப்தஸ்ருதிராப்தவசநந்து || 5 ||

ஆப்தா நாம ராகா³தி³வியுக்தஸ்யாக்³ரு'ஹ்யமாணகாரணபரார்தா: ² வ்யாஹ்ரு'தி: |
ஸ்ரவணம் ஸ்ருதி: | ஆப்தா சாஸௌ ஸ்ருதிராப்தஸ்ருதி: | அத²வா
ஆப்தா⁵ஸ்யாஸ்தீத்யாப்த: | அகாரோ மத்வர்தீ²ய: | தத்³யதா² துந்தோ³ க⁴ட
இதி | ஆப்தே⁴ய: ஸ்ருதிராப்தஸ்ருதி: | ஆப்தஸ்ருதிஸ்சாப்தஸ்ருதி: |
ஸருபாணிமீத்யேகஸேஷ: | தத்ர பூர்வேணாப்தஸ்ருதி³க்³ரஹநேந ப்ரதிபாத³யதி
அபுருஷ³த்³தி⁴பூர்வக ஆம்நாய:, ஸ்வதந்த்ர: புருஷநி:ஸ்ரேயஸார்த²ம் ப்ரவர்தமானோ
நி:ஸம்ஸயம் ப்ரமாணமிதி | த்³விதீயேந மந்வாதி³நிப³ந்த⁴நாநாம் ச ஸம்ரு'தீநாம்
வேதா³ங்க³தர்கேதிஹாஸபுராணாநாம் ஸிஷ்டாநாம் நாநாஸில்பாபி⁴யுக்தாநாம்
சாது³ஷ்டமநஸாம்

யத்³வசஸ்தத்ப்ரமாணமீத்யேதனித்³த⁴ம் ப⁴வதி | துஸப்³தோ³ஸ்வதா⁴ரணர்த: ² |

ஆப்தஸ்ருதிரேவாப்தவசநம் ந ஸப்³த³மாத்ரம் |

ஏவம் ஸதி யது³க்தம் தந்த்ராந்தரீயை: ஸிம்ஸபாதி³ஸப்³தா³நாம்
நிர்விகல்பமநுமாநே⁵ந்தர்பா⁴வஸ்த்ரிலக்ஷணத்வாதி³தி தத்³யத்நத: ப்ரதிக்ஷிப்தம்
ப⁴வதீதி வ்யாக்²யாதாநி ப்ரமாணாநி | ஏதை: பூர்வோக்தம் ப்ரமேயம் யதா²ஸ்வம்
ப்ரதிபத்தவ்யமிதி || 5 ||

காரிகா 6-7

ஆஹ- அஸ்து தாவத³க்ஷராந்நிகர்ஷபா⁴ஜாமர்தா²நாம் ப்ரத்யக்ஷேனோபலப்³தி:⁴ |
 அஸந்நிகர்ஷபா⁴ஜாமபி சோபலப்³த⁴ஸம்ப்³ந்தா⁴நாமநுமாநேந | யே த்வதீந்த³ரியா
 பா⁴வாஸ்தேஷாமுப⁴யவைலக்ஷண்யாந்நாஸ்தி ப்ரத்யக்ஷாநுமாநாப⁴யாமுபலப்³தி:⁴ |
 ஆக³மிகத்வே ஸர்வவாத³ஸித்³தி⁴ப்ரஸங்க:³ | இத்யதோ⁵த்யந்தமேவாக்³ரஹணம்
 ப்ராப்தம் |

தத்ர யது³க்தமேதாவத்³பி:⁴ ப்ரமா²ண: ஸகலபதா³ர்தா²வபோ³த⁴ இதி ஏதத³யுக்தம் |
 உச்யதே- ஸ்யாதே³ததே³வம் யத்³யேகரூபமேவாநுமாநமதீ⁴தம் ஸ்யாத், கிம் தர்ஹி
 த்ரிவித⁴ம் |

தத்ர ஸத்யமேவ பூர்வவச்சே²ஷவதீ ப்ரா³க³நுபூ⁴தஸம்ப்³ந்த⁴விஷயப²லே இதி
 க்ரு³த்வா ந தாப⁴யாமஸேஷபதா³ர்தா²தி⁴க³மோ⁵ப⁴யுக³ம்யதே |

|| ஸாமாந்யதஸ்து த்³ரு³ஷ்டாத³தீந்த³ரியாணம் ப்ரஸித்³தி⁴ரநுமாநாத் | ||

யத்தவேதத்ஸாமாந்யதோத்³ரு³ஷ்டமநுமாநமேதஸ்மா³தீந்த³ரியாணம்ர்தா²நாம்
 ஸமதி⁴க³ம: ப்ரத்யவக³ந்தவ்ய: | கத²ம் ? யதா² ஹி

க்ரு³தகத்வாநித்யத்வயோர்க⁴டே ஸஹபா⁴வமுபலப்³யாந்யத்ர ஸப்³தா³தௌ³
 க்ரு³தகத்வத³ர்ஸநாத³நித்யத்வமநுமீயதே | ஏவம் ஸகலாதீ³நாம் தஜ்ஜாதீயதா
 சந்த³நாதி³பூர்வகத்வஸித்³தே:⁴, கார்யகாரணஸ்ய ஸுகா²தி³ஜாதீயதயா
 தத்பூர்வகத்வஸித்³தே:⁴, ஸயநாதீ³நாம் ச ஸங்கா⁴தத்வாத்பாரார்த²யஸித்³தே:⁴,
 கார்யகாரணஸ்யாபி ஸங்கா⁴தத்வாத்பாரார்த²யஸித்³தி⁴ரிதி ஸர்வமிஷ்டம்
 ஸங்க³ரு³ஹீதம் ப⁴வதீதி | யேஷாம் து ஸேஷவதே³வ ஸாமாந்யதோத்³ரு³ஷ்டம்
 தேஷாம் தஸ்ய கார்யத்³வாரேண ஸமதி⁴க³மஹேதுத்வாத் புருஷஸ்யாக்³ரஹணப்ரஸங்க:³
 |

வ்ரு³த்தௌ கார்யோபசாராத³தோ³ஷ இதி சேத் ஸ்யாந்மதம், யத்³யபி புருஷஸ்ய
 கார்யாபா⁴வஸ்ததா²பி புருஷாவ்யக்தமஹத³ஹங்காரவிஸேஷாணம் ஸாம்ப்ரதே காலே
 ஸ்வவ்ரு³த்திப்யஸ்தேஷாம் க்³ரஹணமித்யுக்தம் | கஸ்மாத் ? வ்ரு³த்திஸக்திரேஷாம்
 கார்யத்வேநோபசரிதா ஸ்வமாத்மாநம் யநக்தீதி | தச்சாயுக்தம் | கஸ்மாத்
 ? ஹேத்வந்தராபி⁴தா⁴நாத் | யதி³ வ்ரு³த்த்யா க்³ரஹணம் புருஷஸ்ய ஸு³பபாத³மப⁴விஷயத்
 ஸம்ஹதபாரார்த²யமாசார்யோ ஹேதுத்வேந நாவக்ஷயத் | தச்சாவ்ரு³த்திபூ⁴தமித்யவஸ்யம்
 ஸேஷவத்ஸாமாந்யதோத்³ரு³ஷ்டயோர்தா²ந்தரபா⁴வோ⁵ப⁴யுக³ந்தவ்ய: | தஸ்மாத்

ஸித்தீ³த⁴ம் ஸாமாந்யதோத்³ரு'ஷ்டாதீ³ந்தீ³ரியாணாமர்தா²நாம் ஸமதி⁴க³ம்: |
தஸ்ய ப்ரயோக³மாத்ரபே⁴தா³த்³வைவித⁴யம் | வீத: அவீத இதி |
தயோர்லக்ஷணமாமநந்தி-

யதா³ ஹேது: ஸ்வரூபேண ஸாத்யஸித்தீ³தௌ⁴ ப்ரயஜ்யதே |
ஸ வீதோ³ர்தா²நரா³க்ஷேபாதி³தர: பரிஸேஷித: ||

ஸ்வரூபம் ஹி ஸாதீ⁴நஸ்ய தீ³விவித⁴ம்- ஸாதா⁴ரணமஸாதா⁴ரணம்
ச | தத்ர ஸாதா⁴ரணம் ஸாதீ⁴யஸஹபா⁴வீ தத்ப்ரதிபத்தி⁴ஹேதுத்வேந
யதா²வதா³ஹீ³யமா³னோ³ர்தா²த்மா | அஸாதா⁴ரணம் புந: பரிமாணமநவய:
ஸங்கா⁴தபரார்த²த்வமித்தயாதி³ | தத்ர யதா³ ஹேது: பரபக்ஷமபேக்ஷய
யதா²ர்தே²ந ஸ்வரூபேண ஸாதீ⁴யஸித்தீ³தா⁴வ்பதி³ஸ்யதே ததா³ வீதா²க²யோ ப⁴வதி |
யதா³ து ஸ்வஸாதீ⁴யாதீ³ர்தா²ந்தரபூ⁴தாநாம் ப்ரஸங்கி³நாம் க்ஷேபமபோஹம் க்ரு²த்வா
பரிஸேஷத: ஸாதீ⁴யஸித்தீ³தா⁴வ்பதி³ஸ்யதே ததா³வீதா²க²யோ ப⁴வதி | தத்³யதா² ந
சேத் பரமாணுபுரு³ஷேஸ்வரகர்மதை³வகாலஸ்வபா⁴வயத்³ரு²ச்சா²யோ ஜக³து³த்³பத்தி:
ஸம்ப⁴வதி பரிஸேஷத: ப்ரதா⁴நாதி³தி ததா³ புநரவீதா²க²யோ ப⁴வதி | தத்ர
யதா³ வீதோ ஹேது: ஸ்வபு³த்³தா⁴வவஹிதவிஜ்ஞாநஸரூபம் விஜ்ஞாநாந்தரமாதீ³தா⁴நேந
வக்த்ரா ப்ரதிபாத்தீ³யாதௌ³ வாக்யபா⁴வமுபநீயதே | வாக்யமந்தரேணாதீ²ஸ்ய
பு³த்³யந்தரே

ஸங்க்ராமயிதூமஸக்யத்வாத், ததா³வயவிவாக்யம் பரிகல்ப்யதே |

தஸ்ய புநரவயவா:

ஜிஜ்ஞாஸாஸம்ஸயப்ரயோஜநஸக்யப்ராப்திஸம்ஸயவ்யுதா³ஸலக்ஷணஸ்ச வ்யாக்யாங்க³ம்
|

ப்ரதிஜ்ஞாஹேதுத்³ரு'ஷ்டாந்தோபஸம்ஹாரநிகீ³மநாநி பரப்ரதிபாதீ³நாங்க³மிதி |

தத்ர ஜ்ஞாதுமிச்சா² ஜிஜ்ஞாஸா | கஸ்சித் கஞ்சிது³பஸத்³யாஹ-

புருஷம் ஜ்ஞாதுமிச்சா²மி | கிமஸ்தி நாஸ்தீதி ? குத: ஸம்ஸய இதி

பர்யநுயுக்த: ப்ரத்யாஹ- அநுபலப்⁴யமாநஸ்யோப⁴யதா² தீ³ரு'ஷ்டத்வாத் |

இஹாநுபலப்⁴யமாநமுப⁴யதா² தீ³ரு'ஷ்டம்- ஸத்³பூ⁴தமஸத்³பூ⁴தம் சேதி | ஸத்³பூ⁴தம்

சார்³கேந்து³மண்ட³லாபரபா⁴கா³தி³, அஸத்³பூ⁴தம் ச ஸஸவிஷா³ணாதி³ | அயமபி

சாத்மா நோபலப்⁴யதே | அத: ஸம்ஸய: கிமஸ்தி நாஸ்தீதி ? கிமஸ்யாஸ்சிந்தாயா:

ப்ரயோஜநமிதி ப்ரு'ஷ்டோ வ்யாசஷ்டே - ஸாஸ்த்ரதத்த்வாதீ³க³ம்:,

ததஸ்ச மோக்ஷாவாப்தி: | கத²மிதி ? யதி³ தாவதீ³யமாத்மா³ஸ்தி ததோ³ஸ்ய

அப்ரக்ரு²தித்வௌதா³ஸீந்யவிபு⁴த்வாதீ³ஸத்த்வவிஜ்ஞாநாந்நராதீ³யப்⁴ராந்திவிபக்ஷபூ⁴தாதீ³

யது³க்தம் வ்யக்தாவ்யக்தஜ்ஞவிஜ்ஞாநாந்மோக்ஷோ^Sவாப்யத

இதி தச்சா²ஸ்த்ரமர்த²வத்³ப⁴வதீதி | அத²நாஸ்தீதி

நிஸ்ஸீயதே தேந ஸாமாந்யதோத்³ரு³ஷ்டாத³நுமாநாத்தத்³வத்³ந்யே^Sபி

பதா³ர்தா²ந ஸந்தீதி விப்ரலம்ப⁴பூ⁴யிஷ்ட²மார்ஷம்

த³ர்ஸநமபஹாயாத்மக்³ரஹத்³ரு³ஷ்டிவிக³மால்லோகோத்தர்மவலம்ப³நம் ஸூந்யம்

த⁴யாநவிஷயமுபஸம்ப்ராப்தஸ்த்ரைதா⁴துகக்லேஸநிரோத⁴லக்ஷணமாத்யந்திகம்

நிர்வாணமவாப்யதீதி | ஸக்யஸ்சாயமர்தோ²நிஸ்ஸேதும், ப்ரமாணத்ரயபரிக்³ரஹாதி³தி

வ்யவஸ்தி²தே, வ்யுதா³ஸ்ய ஸம்ஸயம் ஸாத⁴யாவதா⁴ரணம் ப்ரதிஜ்ஞா | ஸாத⁴யஸ்ய

யத்³வதா⁴ரணமஸ்தி புருஷ இதி ஸா ப்ரதிஜ்ஞா |

ஸாத⁴நஸமாஸவசநம் ஹேது: | ஸாத⁴யதே^Sநேநேதி ஸாத⁴நம் லிங்க³ம் | ஸமாஸ:

ஸங்க்ஷேப: | ஸாத⁴நஸ்ய ஸமாஸவசநம் ஸாத⁴நஸமாஸவசநம் | ஸாத⁴நக்³ரஹணம்

ததா³பா⁴ஸப்ரதிஷேதா⁴ர்த²ம் | ந ஹி தாநி ஸாத⁴நம், ஸம்ஸயவிபர்யயஹேதுத்வாத் |

ஸமாஸக்³ரஹணமவயவாந்தராவகாஸப்ரதா³நார்த²ம் | லிங்க³நிர்தே³ஸமாத்ரம்

ஹேது: |

யஸ்து தஸ்ய ஸாத⁴யஸஹபா⁴வித்வலக்ஷண: ப்ரபஞ்ச: ஸோ^Sவயவாந்தராணீ³யுக்தம்

ப⁴வதி |

உதா³ஹரணந்த்வத்ர நித³ர்ஸநம் த்³ரு³ஷ்டாந்த: | தஸ்ய ஸாத⁴நஸ்ய ஸாத⁴யேந

ஸஹபா⁴வித்வநித³ர்ஸநம் யத்³ஸௌ த்³ரு³ஷ்டாந்த: | தத்³யதா² ஸம்ஹத்யகாரிணம்

பரார்த²த்வம் த்³ரு³ஷ்டம், யதா²ஸயநாஸநரத²ஸரணநாம் | வ்யதிரேகஸ்த்வவீதஸ்ய

ப்ரஸங்கி³த⁴ர்மாந்தரநிவ்ரு³த்திரூபத்வாத்³ந்தர்³பூ⁴த இதி தத்³ர்த²ம்

வைத⁴ர்மயத்³ரு³ஷ்டாந்த உச்சயதே |

ஸாத⁴யத்³ரு³ஷ்டாந்தயோரேகக்ரியோபஸம்ஹார: உபநய: |

ஸாத⁴யஸ்ய சக்ஷுராதி³பாரார்த²யலக்ஷணஸ்ய, த்³ரு³ஷ்டாந்தஸ்ய

ச ஸயநாதே³ரேகக்ரியோபஸம்ஹார: | தத்ரார்தா²ந்தரபூ⁴தத்வாத்

ஸாத⁴யத்³ரு³ஷ்டாந்தயோரஞ்ஜஸா நைகக்ரியோபபத்³யதே | தேநைவ

தஸ்யாநித³ர்ஸநாதி³யதோ த⁴ர்மஸாமாந்யாத்³யதே²த³ம் ததே²த³மித்த்யேகக்ரியோபசர்யதே

|

யதா²ஸயநாத³ய: ஸம்ஹதத்வாத்பரார்தா² ஏவம் சக்ஷுராதி³பிரபி

பரார்தை²ர்³ப⁴விதவ்யம் | யோ^Sஸௌ பர: ஸ புருஷ: |

தத்³வஸாத்ப்ரதிஜ்ஞாப்யாஸோ நிக³மநம் | ஹேதுத்³ரு³ஷ்டாந்தோபஸம்ஹாராபேக்ஷயா

ய:

புநர்ப்யாஸ: தந்நிக³மநம் | தத்³யதா²- தஸ்மாத்³ஸ்தி புருஷ இத்யேஷாமவயவாநாம்

பரஸ்பரஸம்ப்நதா⁴த்³விஸிஷ்டார்த: ²ஸமுதா³யோ வாக்யமித்யுபதி³ஸ்யதே |
 வாக்யமப்யநேகம் யதா³ கு³ணீ⁴தஸ்வார்த²மர்தா²ந்தரோபகாரித்வாதி³தரேண
 ஸம்ஸ்ரு³ஜ்யதே
 ததா³ஸாஸ்த்ரமப்யேகம் வாக்யமித்யவஸீயதே |
 ஆஹ- ஜிஜ்ஞாஸாத்³யநபி⁴தா⁴நம் | தத்³வ்யதிரேகேனாபி ஸ்வயமர்த²க³தே: |
 ஸ்வநிஸ்சயவச்ச பரப்ரதிபாத³நாத் | யதா² ஹி ஸ்வயமுத்பத்³யதே
 நிஸ்சேது: ப்ரத்யயஸ்ததை²வாந்ய: ப்ரத்யாய்ய இத்யேதந்ந்யாய்யம் | ந ச
 ஸ்வயமேவார்த²ம் ப்ரதிபத்³யமானஸ்ய ஜிஜ்ஞாஸாத்³நாம் தத்ர வ்யாபார: | தஸ்மாத்
 பரார்த²மப்யேஷாமுபாதா³நம் ந கல்ப்யதே | ஸம்ஸயவசநாநர்த²க்யம்
 ச, ப்ரதீதார்த²த்வாத் | நிஸ்சிதௌ ஹி வாதி³ப்ரதிவாதி³நௌ ஸ்வபக்ஷயோ:,
 தயோரிதரேதரஸம்ஸயபர்யநுயோகே³ நாஸ்தி ப்ரயோஜநம் | கிஞ்சாந்யத்-
 ப்ரயோஜநஸக்யப்ராப்த்யவசநம் ச | ஸாத⁴நாப்யுபக³மாதே³வ
 தத்ப்ரதீதே: | ந ஹி மஹதாம் நிஷ்ப்ரயோஜநா ப்ரவ்ரு³த்திருபபத்³யதே | ந
 சாஸக்யே³நதே² ஹிமவத்ஸமீகரணாதி³ஷு ப்ரவ்ரு³த்தே: | தஸ்மாத³நர்த²கம்
 தத்³பி⁴தா⁴நம் | தத்³பி⁴வே பா⁴வாதி³தி சேத் ஸ்யாதே³தத் ஸுதஸு ஜிஜ்ஞாஸாதி³ஷு
 தத்த்வாதி⁴க³மம் ப்ரதி ப்ரவ்ரு³த்தி³ர்ப⁴வதி, அஸுதஸு ந ப⁴வதி |
 தஸ்மாதே³தாந்யபி ஸாத⁴நம் ப⁴விஷ்யந்தீதி | ஏதச்சாநுபந்நம் |
 கஸ்மாத் ? அதிப்ரஸங்கா³த் | ஸுதஸ்வாத்மாந்த:கரணேந்த³ரியாலோகவிஷயேஷு
 ப்ரவ்ரு³த்தி³ர்ஸநாத்²தேஷாமபி ஸாத⁴நத்வம் ஸ்யாத் | அநிஷ்டம் சைதத் |
 தஸ்மாஜ்ஜிஜ்ஞாஸாத³யோ⁵நர்த²கா: | ப்ரதிஜ்ஞாத³யோ து³ர்விஹிதா: | கத்²ம்
 ? ஸாத⁴யாவதா⁴ரணஸ்யாவயவாந்தரேஷ்வப்யுபப்ததே: | யதி³ ஸாத⁴யாவதா⁴ரணம்
 ப்ரதிஜ்ஞேத்யுச்ச்யதே தேந ஸாத⁴யஸ்ய ஹேதோர்த³ரு³ஷ்டாந்தஸ்ய வா யத்³வதா⁴ரணம்
 தத்³பி⁴ ப்ரதிஜ்ஞா ப்ராப்நோதி, நிமித்தாவிஸேஷாத் | ஸாத⁴யஸப்³தோ³ ஹ்யயம்
 ஸாமாந்யவ்ரு³த்தி: | ந யத்நமந்தரேண விஸேஷே⁵வஸ்தா²பயிதும் ஸக்யத
 இதி | கிம் ச ஹேதுலக்ஷணாநுபபத்தி³ர்ஸ, ஸாத⁴நாநுபதே³ஸாத் | யோ ஹி
 ஸாத⁴நஸமாஸவசநம் ஹேதுரித்யேதல்லக்ஷணமாசஷ்டே தேந ப்ராக்ஸாத⁴நமபி⁴தே⁴யம்
 ஸ்யாத் | ததோ வக்தவ்யமமுஷ்ய ஸமாஸவசநம் ஹேதுரிதி ந சைவமுக்கத்ம் |
 தஸ்மாத³லக்ஷணமேதத் | கிஞ்சாந்யத், ஸமாஸவசநம் ச விஸ்தரநிஷேத⁴ப்ரஸங்கா³த்
 |
 யதி³ ஹி ஸமாஸக³ரஹணம் க்ரியதே கிம் ப்ராப்தம் யோ⁵யமாத⁴யாத்மிகாநாம்
 பே⁴தா³நாம் கார்யகாரணாத்மகாநாம் சைகஜாதிஸமந்வயோ த்³ரு³ஷ்ட இத்யேவமாதி:³

ஸாத்நப்ரபஞ்ச: ஸோஹேதுரித்யுக்தம் பவதி | தஸ்மாத் ஸமாஸக்ரஹணமநிஷ்டம் |

விங்கா³பி⁴தா⁴நாத³தோ³ஷ இதி சேத் ஸ்யாந்மதம், விங்க³ம் ஹி ந: ஸாத்நம் | தஸ்யாத்ர நிர்³தே³ஸ: க்ரு³: | தஸ்மாத்ஸவமதிஜா³யாதி³த³மநிஷ்டமத்யாரோப்யதே, ந த்வஸ்தப்ரமாதா³தி³ | ஏதத³ப்யயுக்தம் | கஸ்மாத் ? தஸ்ய த்³விதா⁴ பி⁴ந்நஸ்ய பஞ்சதா⁴ ஸாத்நபா⁴வாத் | தத்³தி⁴ விங்க³ம் வீதாவீதத்வேநேஷ்டம் | தேந த்³விதா⁴ பி⁴ந்நம் | தத்ராபி வீத: பஞ்சப்ரபே⁴த:³ இத்யத: ஸமுதா³யாந்நிஷ்க்ரு³ஷ்டஸ்யைகஸ்ய விங்க³த்வமஸக்யம் வக்துமிதி | கிஞ்சாந்யத், த்³ரு³ஷ்டாந்தலக்ஷணயோக³ஸ்ச, ஸப்³தா³ர்த²லக்ஷணே⁵நிஷ்டப்ரஸங்க³த் | தந்நித³ர்ஸநம் த்³ரு³ஷ்டாந்த இதி | அத்ர ஸப்³தோ³ வா யேந ஸாத்யஸாத⁴நே நித³ர்ஸ்யேதே ஸ த்³ரு³ஷ்டாந்த: ஸ்யாத் ? அர்தோ²

வா யத்ர நித³ர்ஸ்யதே ? கிஞ்சாத: ? ந தத்³யதி³ தாவச்ச²ப்³த:³ பரிக்க³ரு³ஹ்யதே தத உபநயலக்ஷணம் பா³த்⁴யதே | கஸ்மாத் ? ந ஹி யதா²பி⁴தா⁴நம் ததா² ஸாத்யமித்யேகக்ரியா யஜ்யதே இதி | அதா²ர்த:² பரிக்க³ரு³ஹ்யதே தேநாபி⁴தே⁴யஸ்ய வாக்யாநவயவத்வாத்பஞ்சாவயவத்வவிரோத:⁴ | கிஞ்சாந்யத்- த்³ரு³ஷ்டாந்தோபநயநிக³மநாபே⁴த³ஸ்ச ஹேதுப்ரதிஜ்ஞார்தா²பி⁴தா⁴நாத் | ஸாத்நத்வமேவ

ஸாத்யாவிநாபா⁴வித்வலக்ஷணம் த்³ரு³ஷ்டாந்தோபநயயோ: ப்ரத்யாயய(yya)தே | ப்ரதிஜ்ஞார்த²ம் ச நிக³மநஸ்ய நாவயவாந்தரத்வம் யஜ்யதே | உச்சயதே- யது³ச்சயதே ஸ்வநிஸ்சயேநாங்க³பா⁴வக³மநாத்ப்ரத்யாயநார்த²ம் ஜிஜ்ஞாஸாத்யநிபி⁴தா⁴நமிதி அத்ர ப்³ரும:- ந, உக்தத்வாத் | உக்தமேதத் புரஸ்தாத்³வ்யாக்யாங்க³ம் ஜிஜ்ஞாஸாத்ய: | ஸர்வஸ்ய சாநுக்³ரஹ: கர்தவ்ய இத்யேவமர்த²ம் ஸாஸ்த்ரவ்யாக்யாநம் விபஸ்சித்³பி⁴ ப்ரதாயதே, ந ஸ்வார்த²ம் ஸ்வஸத்³ரு³ஷ்டபு³த்³யர்த²ம் வா | தத்ரைவம் கல்பயமாநே யே வ்யுத்பாத்³யாஸ்தாந்ப்ரதி நைவைஷாமாநர்த²க்யம் | அதை²தத்³நிஷ்டம்- யது³க்தம் ஸந்தி³க்த⁴விபர்யஸ்தாவ்யுத்பந்நபு³த்³யநுக்³ரஹார்தோ² ஹி ஸதாம் விநிஸ்சய: ஸாஸ்த்ரகதே²த்யஸ்ய வ்யாகா⁴த: | கிம் ச நியமாநப்⁴யுபக³மாத் | ந ஹி வயமேஷாமாவஸ்யகமபி⁴தா⁴நமாசக்ஷமஹே, கிந்தர்ஹி யதா³ ப்ரதிவாத்³ பர்யநுயுக்³தே- கிம் ஜிஜ்ஞாஸஸ இதி அவஸ்யமபி⁴தா⁴நீயம் ஸப்³த³மிதி | கேந தர்மேண, கிம் நித்யோ⁵நித்ய இதி ? குத: ஸம்ஸய: ? மூர்தத்வாத் | யஸ்து ந பர்யநுயுக்³தே ந தம் ப்ரத்யேதே வாச்சயா: | க்வசிதா³நர்த²க்யாத் ஸர்வத்ர ப்ரஸங்க³ இதி சேந்ந இதரேஷாமபி தத்ப்ரஸங்க³த் | ப்ரதிஜ்ஞாத்³நாமபி தர்ஹி

கவசித³நபி⁴தா⁴நமதஸ்தேஷாமபி ஸர்வத்ராவசநம் ப்ரஸஜ்யதே | ததா² ச
 ப⁴வதோக்தம் கஸ்யசித்து கிஞ்சித் ப்ரஸித்³த⁴மேவ ப⁴வதீத்யந்யதரோக்திரபி
 ஸாத⁴நம் ப⁴வதி, ஸப்³த³ இவார்த²த்³வ்யப்ரதீதத்வாது³ப⁴யாநபி⁴தா⁴நமிதி |
 யத³ப்யுக்தம் நிஸ்சிதத்வாத் ஸம்ஸயாவசநமிதி அஸதே³தத் | கஸ்மாத்
 ? உக்தத்வாத் | உக்தமேதத் ஸதி பர்யநுயோகே³ தத்³வசநமிதி | ஏதேந
 ப்ரயோஜநஸக்யப்ராப்தீ ப்ரத்யுக்தே | யோ ஹி பர்யநுயுஞ்ஜீத கிம் ப்ரயோஜநோ⁵யம்
 ஸக்யோ வா⁵யமர்த² இதி தம் ப்ரதி வாச்யமேதத் | யத³ப்யுக்தம் தத்³பா⁴வே
 பா⁴வாதி³தி- ந, அநப்யுபக³மாத் | ந ப்³ருமோ யஸ்மாத் ஸத்ஸு ஜிஜ்ஞாஸாதி³ஷு
 தத்த்வாதி⁴க³மஸத்³பா⁴வஸ்தஸ்மாதே³தேஷாமவயவத்வமிதி | கிந்தர்ஹி யம்
 ப்ரத்யேஷாம்

ப்ரதிபத்தாவங்க³பா⁴வக³மநம் தம் ப்ரத்யேதாநி ஸாத⁴நமிதி | யத³ப்யுக்தம்
 ஸாத⁴யாபி⁴தா⁴யிந: ப்ரதிஜ்ஞாப்யுபக³மாத்³தே⁴துத்³ரு³ஷ்டாந்தயோரபி தத்ப்ரஸங்க³
 இதி அயுக்தமேதத் | கஸ்மாத் ? ஜிஜ்ஞாஸாதே:³ ஸத்³பா⁴வே ஸதி தத்ப்ரதீதே: |
 யத்³யபி

ஸாத⁴யஸப்³தோ³யமவிஸேஷேண ஸித்³த⁴வாத³ர்தா²ந்தரமாசஷ்டே ததா²பி யம்
 ப்ரதி ஜிஜ்ஞாஸாஸம்ஸயப்ரயோஜநஸக்யப்ராப்தயஸ்தஸ்ய வ்யுத்³ஸ்ய ஸம்ஸயம்
 ஸாத⁴யஸ்யாவதா⁴ரணம் ப்ரதிஜ்ஞா, ந ஹேதுத்³ரு³ஷ்டாந்தயோஸ்தத³ஸ்தீத்யஸதே³தத்
 |

கிஞ்சாந்யத் தத்³பா⁴வே⁵விரோதா⁴த் | யதா³ து ஜிஜ்ஞாஸாத³யோ ஹேதௌ
 த்³ரு³ஷ்டாந்தே வா

ப⁴வந்தி ததா³ கிம் க்ரு³தக: ஸப்³தோ³யத² ந க்ரு³தகோ⁵யத² பு³த்³தி⁴ர்நித்யா
 கூணிகா வேதி ப⁴வத்யேவ தத³வதா⁴ரணம் ப்ரதிஜ்ஞா | யத³ப்யுக்தம்
 ஸாத⁴நாநுபதே³ஸாத³தே⁴துலக்ஷணயோக³ இதி அஸதே³தத் | கஸ்மாத் ?
 லோகப்ரஸித்³த⁴த்வாத் |

யதா² ஸாத⁴யவத்வேநேப்ஸித: பக்ஷ இதி ப்ரதிஜ்ஞாலக்ஷணமாசக்ஷாணே ப⁴வாந்ந
 ஸாத⁴யலக்ஷணமாசஷ்டே, கஸ்மாத் ? ஸாத⁴நீயம் ஸாத⁴யமிதி லோகே
 ஸித்³த⁴த்வாத், ஏவம்

ஸாத⁴நஸமாஸவசநம் ஹேதுலக்ஷணமாசக்ஷாண வயம் ந ஸாத⁴நமாசக்ஷமஹே |
 கஸ்மாத் ? ஸாத⁴யதே⁵நேநேதி க்ரு³த்வா ஸாத⁴நமிதி லோகே ஸித்³த⁴த்வாத் |
 உபேத்ய

வா⁵நுமாநநிர்தே³ஸாத் | லிங்க³ம் ஹி ந: ஸாத⁴நம், தச்ச நிர்³தி³ஷ்டைமிதி |
 யத்தூக்தம் வீதாவீதபே³தே³ ஸதி பஞ்சதா⁴ ஸாத⁴நபா⁴வாதி³தி, அத்ர ப்³ரும:.,

அயுக்தமேதத் | கஸ்மாத் ? ஸமாஸக்³ரஹணஸாமர்த்யாத் | அதஏவ ஸமாஸக்³ரஹணம்
க்ரியதே, ஸாத²நஸ்வரூபாபி²தா²நமாத்ரம் ஹேதுரிதி யதா² விஜ்ஞாயதே |
ப்ரபஞ்சஸ்த்வவயவாந்தராணீதி | ஏதேந விஸ்தரப்ரதிஷேத²ப்ரஸங்க:³ ப்ரயுக்த: |
கத²ம் ? ந ஹி ஸமாஸஸப்³த³ஸ்யாயமர்த² இதி க்ரு²த்வா | யத்புநரேதது³க்தம்
ஸப்³தா³ர்த²கல்பநே²நிஷ்ட²ப்ரஸங்கா³த்³ த³ரு²ஷ்டா²ந்தலக்ஷணயோக³ இதி, அஸ்து
தாவச்ச²ப்³தோ³ த³ரு²ஷ்டா²ந்த: | யத்தூக்தம் உபநயலக்ஷணம் பா³த்யத இதி
அநுபபந்நமேதத் | கஸ்மாத் ? அஸம்ப²வே ஸதி ஸம்ப³ந்த²யந்தரே கார்யவிஜ்ஞாநாத்
|

ஸப்³தே³ஸம்ப்²வாத³ர்தே² கார்யம் விஜ்ஞாஸ்யாம: | அத²வா புநரஸ்த்வர்தோ²
த³ரு²ஷ்டா²ந்த: | யத்தூக்தமபி²தே²யஸ்ய வாக்யாநவயவத்வாத்பஞ்சாவயவத்வவிரோத²
இதி அர்தே²ஸம்ப்²வாச்ச²ப்³தே³ கார்யம் விஜ்ஞாஸ்யாம: | யத³ப்யுக்தம்
ப்ரதிஜ்ஞாஹேத்வர்தா²பி²தா²நாத³ த³ரு²ஷ்டா²ந்தோபநயநிக³மநாநாம் நாவயவாந்தரத்வமிதி
அயமதோ³ஷ: | கஸ்மாத் ? அப்ரதிஜ்ஞாநாத் | ந ஹ்யேதத³ஸமாபி:² ப்ரதிஜ்ஞாயதே |
கிம் தர்ஹி ப்ரமேயவசநம் ப்ரதிஜ்ஞா | ப்ரமாணரூபமாத்ரவசநம்
ஹேது: | தஸ்ய ப்ரமேயஸஹபா²வித்வநித³ர்ஸநம் த³ரு²ஷ்டா²ந்த: |
ஸாத²யத³ரு²ஷ்டா²ந்தயோர்த²ர்மஸாமாந்யாதே³கக்ரியோபஸம்ஹார உபநய: |
ஸமுதா³யஸ்ய ஸாத²யஸித்³த²யே வ்யாபாரநிர்³தே³ஸோ நிக³மநம் | தஸ்மாத³யுக்தமேதத்
|

கிஞ்சாந்யத் | ஏகஸ்ய ஸாத²நபா²வபரிகல்பநாவத்தத்பரிகல்பநே
தோ³ஷாபா²வாத் | யதா² வாக்யம் ஏவம் ச தத³ர்த²ஸ்ச முக்²யௌ ஸப்³தா³ர்தௌ²,
தயோரபி²ந்நாத²த்வாதி³த்யப்²யுக³மாதே³கமேவார்த²மபா²க³மக்ரமம் ச
பு³த³தா²வவஸ்தா²ப்ய ஸ்ரோத்ரக்³ராஹ்யத்வாநித்யத்வக்ரு²தகத்வப்ரமேயத்வாதி³லக்ஷணநாம்
ஸக்தீநாமபோ²த³தா²ராத்ஸாத²யஸாத²நஸம்ஸயரூபபந்நம் வக்தாரோ பி²ந்நமாசக்ஷதே,
ந சைகார்த²த²ர்மத்வாத்ஸாத²யஸாத²நஸம்ஸயாபி²தா²நாமேகத்வமநுஷஜ்யதே |
ததை²கஸ்ய ஸாத²நஸ்ய ஸாத²யத²ர்மதத்ஸஹபா²வித்வலக்ஷணநாம்
ஸக்தீநாமபி²தா²நம் ஹேதுத³ரு²ஷ்டா²ந்தாதி³நா²வயவாந்தரம் ந: ஸ்யாத் | தத்ர
யது³க்தம்

ப்ரதிஜ்ஞாஹேத்வர்தா²பி²தா²நாத³ த³ரு²ஷ்டா²ந்தோபநயநிக³மநாநாம் நாவயவாந்தரத்வமிதி
ஏதத³யுக்தம் | தஸ்மாத்ஸூக்தம் த³ஸாவயவோ வீத: |

தஸ்ய புரஸ்தாத்ப்ரயோக³ம் ந்யாய்யமாசார்யா மந்யந்தே | கிம் காரணம்
? அவீதலக்ஷணவிரோதா²த் | அவீதஸ்ய ஹி லக்ஷணம் பரிஸேஷத:
ஸாத²யாநுக்³ரஹ: | தத்ராந்வயதி³நா²ஸ்வரூபேணாதி²க³தே ப்ரதா²நலக்ஷணே த²ர்மிணி

பரபக்ஷப்ரதிஷேதமாத்தரேணோபஸம்ஹாரே க்ரியமானே பரிஸேஷலக்ஷணம்
 பா³த⁴யதே | கஸ்மாத் ? இஹ ப்ரதிஷேதமாத்தரமாதா³வுச்சயதே | தேந யதா²
 ஹேதுவிரோதாத்³பரமாண்வதி³ப்யோ ந வ்யக்தமுத்பத்³யதே ததா²ஹேத்வபா⁴வாத்
 ப்ரதா⁴நாத³பி நோத்பத்³யதே இதி ஸக்யம் கல்பயிதும் | அதஸ்தத்³வ்யவச்சே²தோ³ஸ்பி
 சாவீதாத்³க³ம்யதே | ததா²ஸ்தி க: பரிஸேஷ: ஸ்யாத ? ஸ்வருபேண து பரிச்சி²ந்நே
 த⁴ர்மிணி உபஸம்ஹாரோ யதா²வத³வகல்ப்யதே | ந சேத்³பரமாண்வாதி³ப்யோ
 வ்யக்தமுத்பத்³யதே பரிஸேஷத: ப்ரதா⁴நாதே³வ வ்யக்தமுத்பத்³யதே இதி
 யதோ²க்தே⁴யோ²ந்வயாதி³ப்ய இத்யுக்தம் ப⁴வதி | தஸ்மாத்ப்ராக்³வீதப்ரயோக³ இதி
 ஸித்³த⁴ம் ஸாமாந்யதோத்³ருஷ்டாத³நுமாநாத³தீந்த³ரியாணாமர்தா²நாம் ஸமதி⁴க³ம்
 இதி |

ஆஹ- ந, காரணந்தரதோ²நுபலப்⁴யமாநாநாமக்³ரஹணாத் | யதி³
 ஸாமாந்யதோத்³ருஷ்டாத³நுமாநாத்ஸர்வம் பரோக்ஷமதி⁴க³ம்யதே இத்யப்⁴யுபக³ம்யதே
 ப்ராப்தமித்³ம் யேஷாமப்யர்தா²நாம் காரணந்தரதோ²நுபலப்³தி⁴ஸ்தேஷாமபி
 தஸ்மாதே³வ
 க்³ரஹணம் | தத்³யதா²-

|| அதிதூ³ராத்ஸாமீப்யாதி³ந்த³ரியகா⁴தாந்மநோ²நவஸ்தா²நாத் |
 ஸௌக்ஷம்யாத்³வ்யவதா⁴நாத³பி⁴வாத்ஸமாநாபி⁴ஹாராச்ச || 7 ||

தத்³யதா²ப்ரோட்³ஃ³நஸ்ய ஸகுநே: |
 அதிஸாமீப்யாத்³ஞ்ஜநப்ர⁴ரு⁴தீநாம் | இந்த³ரியகா⁴தாச்ச²பி³தா³தீ³நாம் |
 மநோ²நவஸ்தா²நாச்ச²கடா³தீ³நாம் | ஸௌக்ஷம்யாத்³ருட்³யாதீ³நாம் |
 வ்யவதா⁴நாத்³தி⁴ரண்யாதீ³நாம் | அபி⁴ப⁴வாத்ஸூர்யப்ரகாஸாத்³க்³ரஹாதீ³நாம் |
 ஸமாநாபி⁴ஹாராத்³நேகப்ரதீ³பப்ரபா⁴ணம் | சஸப்³தா³தை³ஸ்வர்யயோகா³த்³தே³வாதீ³நாம்
 |

ந சார்ஹதி ப⁴விதும் த⁴ர்மஸாமாந்யாநுபபத்தே: | தஸ்மாத³யுக்தம்
 ஸர்வமதீந்த³ரியமநுமாநக்³ராஹ்யமிதி |
 உச்சயதே- ஸக்யம் தாவத்காரணந்தரதோ²நுபலப்⁴யமாநம்
 கிஞ்சித்ஸாமாந்யதோத்³ருஷ்டாத³நுமாநாத³தி⁴க³ந்தும் | தத்³யதா²ஸமீபாவஸ்தி²தஸ்ய
 ஸகுநேரயத்நேந சக்ஷுஷா க்³ரஹணம், யதா²யதா² து விப்ரகர்ஷம் ப்ரதிபத்³யதே
 ப்ரணிதா⁴ய சக்ஷு³ர்³ஹ்யதே தாவத்³யாவத்க்ரமேணாதீ³ர்ஸநமுபஸம்ப்ராப்த: | தத்ர
 தே³ஸவிப்ரகர்ஷே ப்ரஸீயமாநே²தீ³ர்ஸநமுபஸீயமாநமவக³ம்யாத்யந்தாத³ர்ஸநமபி
 பஸ்சாத்தத்³தே⁴துகமநுமீயதே | ததா²நாதிஸமீபாவஸ்தி²தஸ்ய

த்³ரவ்யஸ்யாஸ்பு²டமாகாரமவதா⁴ர்ய பஸ்சாத்³யதா² யதா²ராது³பஸம்பத்³யதே
ததா² ததா² ப்ரதிபத்³யமாநத³ர்ஸநஸக்தயோ⁵நுமாதார:

க்ரு²ஷ்ணஸாராஞ்ஜந்ரப்⁴ரு²தீநாமக்³ரஹ்ணமதிஸாமீப்பாத்³நுமீயதே | ததா²
கி³ரிஸரித்ஸமுத்³ரஸமீபவர்திநம் ஸ்ரவணப்ரதிகா⁴திநம் ப்ராக் ஸப்³த்³முபலப்⁴ய
பஸ்சாத்தஸமிந்நேவ தே³ஸே ஸப்³த்³மக்³ரு²ஹ்ணநா: ஸ்ரவஹோபகா⁴தமநுமிமதே |

|| தஸ்மாத்³பி சாஸித்³த⁴ம் பரோக்ஷமாப்தாக³மாத்ஸாத்⁴யம் || 6 ||

தஸ்மாத்³பி சாஸித்³த⁴மித்யநேநாக³மவிஷயே ஸாமாந்யதோத்³ரு²ஷ்டஸ்யாநவதாரமாசஷ்டே
|

பரோக்ஷமிதி விஷயம் ப்ரதி நிர்³தி³ஸதி | ஆப்தாக³மாத்ஸாத்⁴யமிதி விஷயிணமாஹ |

ஏதது³க்தம் ப⁴வதி- தஸ்மாத்³பி ஸாமாந்யதோத்³ரு²ஷ்டாத்³நுமாநாத்³யந்ந

ஸித்³த⁴யதி ப்ரத்யக்ஷக்³ராஹ்யமபி ஸ்வயமத்³ரு²ஷ்டம்

காரணந்தரப்ரதிபத்³த்⁴விஷயபா⁴வமத்யந்தப்ரோக்ஷம் வா ஸ்வர்கா³பவர்க³தே³வதாதி³
த⁴ர்மஸாமாந்யரஹிதம் ததா³ப்தாக³மாத்ஸாத்⁴யம் |

ஸர்வவாத்³ஸித்³தி⁴ப்ரஸங்கா³த்³ப்ராமாண்யமிதி சேத் ஸ்யாதே³தத்,

யதி³ தர்ஹ்யாக³ம: ப்ரமாணீக்ரியதே தேந ப்ரதிஸாஸ்த்ரம்

யே⁵பி⁴யுக்தாஸ்தேஷாம் ப்ராமாண்யமித்யவஸ்யமப்⁴யுபக்³ந்தவ்யம் |

ஏவம் ஸதி ஸர்வாசார்யப்ராமாண்யாத்³நேகவிகல்பவிசித்ரா

தர்கவ்ரு²த்திரித்யபரிநிஸ்சிதத்வாத்³ப்⁴ராந்தி: ப்ரஸஜ்யேத் |

ததா² ச ஸதி ஜிஜ்ஞாஸலிநாமபவர்க³ப்ராப்திவிகா⁴த: ஸ்யாத் |

தஸ்மாத்³பி⁴ஷஜேவ ப⁴வதா பரோபதே³ஸ: ப்ரயுக்தோ நாஸ்மாத்யம்

ப்ரீணாதி | ஏதச்சாயுக்தம் | கஸ்மாத் ? ஆப்தலக்ஷணஸ்யாநவதா⁴ரிதத்வாத் |

வ்யபக்³தராகா³தி³தோ³ஷாணமஸந்தி³க்³த⁴மதீநாமதீந்த்³ரியார்த்²த்³ரு²ஸ்வநாமீஸ்வரமஹர்ஷீ

ந ஸர்வேஷாம் | யதி³ சாந்யோ⁵ப்யேவந்த⁴ர்மோ⁵ஸதி ப⁴வது ப்ரமாணம் | கிஞ்சாந்யத்

|

ஸ்வவிஷயே ச தத்ப்ராமாண்யஸ்யாதோ³ஷவத்த்வாத் | யஸ்ய க²ல்வபி யோ
விஷயஸ்தஸ்ய

தஸ்மிந்நிஷயே வசோ⁵ந்ந்ரேணாபி ஸாத்⁴நம் ப்ரமாணமித்யவஸ்யமப்⁴யுபக்³ந்தவ்யம் |

இதரதா² ப்ரதிஸாஸ்த்ரமாசாரஸ்தி²திநியமாநாமத்³ரு²ஷ்டார்தா²நாமப்ரதிபத்தி:
ஸ்யாத் |

ஏதேநாகி²லலிங்கா³தா³க்³மோ⁵ர்²தா²ந்த்ரம் | யஸ்மாந்மஹதாபி⁴தா⁴நேந யுக்திரந்விஷயதே

தஸ்மாத்³யுக்த்யபேக்ஷால்லிங்கா³தா³க்³மோ⁵ர்²தா²ந்த்ரமிதி |

ஆஹ ந, அந்வயவ்யதிரேகாப்யாமதி⁴க³மஹேதுத்வாத் | யதா²

க்ரு²தகத்வாதி³த⁴ர்மோ⁵நித்யத்வாதெள³ விஷயே த்³ரு²ஷ்டஸ்தத³பா⁴வே சாத்³ரு²ஷ்ட
இத்யநித்யே⁵ர்³தே² நிர்ஸயமாத³தா⁴தி ஏவம் ஸப்³தோ³ஸி ஸ்வார்தே² தஜ்ஜாதீயே ந
த்³ரு²ஷ்ட: ப்ரதிபத்திஹேதுர்ப்வதி | தஸ்மாத³நுமாநாத³பி⁴ந்ந ஏவாயமிதி |

உச்யதே- சந்த³ராதி³ஷ்விதா³நீமஸாதா⁴ரணவிஷயேஷு கா ப்ரதிபத்தி: ஸ்யாதி³தி ?

ஆஹ- அவயவாபேக்ஷத்வாச்சந்த³ர்ஸப்³தோ³ ஹ்யநேகேஷு வசநேஷு வர்ததே,
ஜாதித்³ர்வ்யகு³ணக்ரியாஸு ச, ததா² டி³த்தா²தி³ஸப்³த:³, தஸ்மாதே³வஞ்ஜாதீயகாநாமபி
சாநுமாநாத³பே⁴த:³ |

உச்யதே- ஸ்வர்கா³தீ³நாம் தர்ஹி கத²மநுமாநத்வமிதி ?

ஆஹ- ஆப்தவசோ⁵விஸம்வாத³ஸாமர்த்யாத் | யதா² ஹைரண்யகப்ரப⁴ரு²தீநாமாப்தாநாம்
வாக்யமவ்யபி⁴சாரி ஏவமீஸ்வரமஹர்ஷயோ⁵ஸி சாப்தா: | தஸ்மாதே³ஷாமபி
வாக்யமவ்யபி⁴சாரீதி ஸக்யமத்ராபி ஸாமாந்யவிஷயத்வம் கல்பயிதும் |
ஏவமநுமாநமேவாக³ம இதி |

உச்யதே- யது³க்தமந்வயவ்யதிரேகாப்யாமதி⁴க³மஹேதுத்வாச்ச²ப்³தோ³நுமாநமிதி

அத்ர ப்³ரூம: ந, அப்ரதிஜ்ஞாநாத் | ந ஹி வயம்

வ்யவஹாராநுபாதிநாம் வ்ரு²க்ஷாதீ³நாமாக³மத்வமாசக்ஷமஹே,

கிம் தர்ஹி ஸ்வர்கா³தீ³நாமத்யந்தபரோக்ஷவிஷயாணம் |

தஸ்மாத³ப்ரதிஜ்ஞாநாத³நுபாலம்போ⁴ஸயமிதி | உபேத்ய வா வக்த்ரபேக்ஷத்வாத் |

அத²வோபேத்யாபி ஸர்வஸப்³தா³நாமாக³மத்வமநுமாநாத³ர்²ந்தரபா⁴வம் ப்³ரூம: |
ததா² ஹி

க்ரு²தகத்வாதி³தி விங்க³ம் சண்டா³லகாபாலிகைரபி ப்ரயுஜ்யமாநம் ஸாஹசர்யாபேக்ஷம்

நிர்ஸயமாத³தா⁴தி | ந வக்த்ரு²விஸேஷமபேக்ஷதே | வக்த்ரு²விஸேஷாபேக்ஷஸ்து

ஸப்³த:³ | தஸ்மாந்ந விங்க³ம் | கிம் சாந்யத் விபர்யயாத் | ந ஹி விங்க³ம் தே³ஸாந்தரே
விபர்யேதி | ஸப்³த³ஸ்ய து த்³ரு²ஷ்டோ விபர்யய: | ஸ ஏவ ஹி ஸப்³தோ³ தே³ஸாந்தரே,

காலாந்தரே து ஸ்வார்த²ம் ந ப்ரத்யாயயதி அர்தா²ந்தரம் ச ப்ரஸம்ஸதி |

ஸம்ப³ந்தா⁴நுபலப்³தே⁴ரிதி சேத் ஸ்யாதே³தத், ஸம்ப³ந்தா⁴ந்தரம்

தே³ஸாந்தரே⁵நுபலக்ஷிதம் | தஸ்மாச்ச²ப்³தா³ர்²த்விபர்யய இதி | ஏதத³நுபந்நம் |

விங்க³வைத⁴ர்மயாத் | ந ஹி ப்ரத்யக்ஷாபி⁴மதஸ்ய விங்கி³ந உபலப்³தௌ⁴

க³வாதே³ர்விங்க³ம் நோபலப்⁴யதே | ஸப்³த³ஸ்தூபலப்⁴யமாநோ க³வாதௌ³
நோபலப்⁴யதே |

தஸ்மாந்ந விங்க³ம் | கிஞ்சாந்யத் | தே³ஸநியமாத் | ந ஹி விங்க³ஸ்ய தே³ஸநியமோ

த்³ரு²ஷ்ட: | அஸ்தி து ஸப்³த³ஸ்ய தே³ஸநியம: | தத³யதா² ஸவதி³ர்க³தி³கர்மா

காம்போ³ஜேஷ்வேவ பா⁴ஷ்யதே | ரம்ஹதி: ப்ராச்யேஷு, ததா² தா³திர்ஸவநார்த: ²,
தா³த்ரமுத³ச்யேஷு நாந்யத்ர | தஸ்மாநந் சப்தோ³ விங்க³ம் | கிஞ்சாந்யத்,
இஷ்டதோ

விநியோகா³த் | ஸ்வாபா⁴விகம் விங்க³ம் | ந ஹி தூ⁴மோக்³நேரபக்ரு³ஷ்ய
ஸக்யதே⁵பஸு

வாயாவாகாஸே⁵ந்யத்ர வா நிவேஸயிதும் | சப்த³ஸ்து யத்ர வக்துரபி⁴ப்ராயஸ்தத்ர
தத்ர விநிவேஸ்யதே | யத² வ்ரு³த்³யாத³ய: சப்த³தா: ³ஸ்வார்தா²ப்யுச்சயாதி³ஷு
ப்ரஸித்³தா⁴ ஆதை³க்ஷு விநிவேஸ்யந்தே | தஸ்மாநந் தே விங்க³ம் |

ஸர்வாபி⁴தா⁴நஸக்தித்வாச்ச²ப்த³ஸ்யாதோ³ஷ இதி சேத் ஸ்யாந்மதம் ஸர்வாபி⁴தா⁴நஸக்தி:
சப்த³: ³ஸர்வாபி⁴தே⁴யஸக்திஸ்சார்த²ஸ்தயோ: புருஷவ்யாபாரேண ஸக்த்யவவச்சே²த: ³
க்ரியதே | கத²ம் ? அயமேவ சப்தோ³ஸ்யார்த²ஸ்ய ப்ரத்யாயகோ ப⁴வது |

அயமேவ சார்தோ²ஸநேந் சப்தோ³நாபி⁴தீ⁴யதாம் | ஏதாவதி புருஷவ்யாபார: |

தஸ்மாச்ச²ப்த³ஸ்ய ஸ்வாபா⁴விக: ஸம்ப³ந்தோ⁴ வக்த்ரபேக்ஷயா வ்யஜ்யத இதி |

ஏதத³ப்யந்யுபந்நம் | கஸ்மாத் ? ஸுதராமநுமாநாத³ர்தா²ந்தரத்வப்ரஸங்கா³த் |
ஏவமபி

கல்பயித்வா⁵நுமாநாத³ஸுதராம் சப்த³ஸ்யார்தா²ந்தரத்வமாப்த³யதே | கஸ்மாத் ? ந
ஹி

யதா² வக்த்ரபேக்ஷயா ஸர்வார்த²ஸ்ய ஸத: சப்த³ஸ்ய ஸக்த்யவச்சே²த³ஸ்ததா²

ஸர்வார்த²ம் விங்க³ம் வக்த்ரபேக்ஷயார்தா²ந்தராத³வச்சி²த்³யதே | யதா² சைக:

சப்தோ³ ஜக³த்யவேமுதி³த: புருஷவிநியோகா³பேக்ஷ: ஸர்வமர்த²மபி⁴தா⁴தும்

ஸமர்த²ஸ்ததை²கம் விங்க³ம் கயாசித்³யுக்த்யா ஸர்வார்த²ப்ரத்யாயநஸமர்த²ம் |

தஸ்மாநந் சப்தோ³ விங்க³ம் | யத்புந்ரேதது³க்தம் சந்த³ரா³தீ³நாமவயவாபேக்ஷம்

ஸாமாந்யமப்யுபக³ம்யதே | தத³யுக்தம் | அஸாதா⁴ரணத்வாத் | அநுமாநாபா⁴வே

சப்த³ப்ரஸித்³தோ⁴ஸி²த² இதி வ்யாகா⁴த: | கிம் சாந்யத் | ஜாத்யாதி³ஸாத்யத்வாத்

ஜாதி³கு³ணத்³ரவ்யக்ரியாணம் ச பரஸ்பரதோ⁴ஸி²தா²ந்தரத்வம், ஸமுதா³யஸ்ச

ஸாத்ய: | தஸ்மாத³யுக்தமேஷாம் தத³பேக்ஷயா ஸாமாந்யவிஷயத்வம் |

யத³யுக்தமாப்தவாதா³விஸம்வாத³ஸாமாந்யாத்ஸ்வர்கா³தி³சப்த³நாமநுமாநத்வமிதி,

அத்ர

ப்³ரூம:- ஏதத³ப்யந்யுபந்நம் | கஸ்மாத் ? ப்ரமாணவிஷயத்வாத் | ஸத்யமஸ்த்யேஷாம்

ஸாமாந்யபரிகல்பநா, ஸா து ப்ரமாணவிஷயா ந து ப்ரமேயவிஷயா | ப்ரமேயம் து

ஸாமாந்யமநுமாநமஸ்யேத்யயமப்யுபக³மோ வ: | தச்சாஸாதா⁴ரணத்வாத்ஸ்வர்கா³தி³நாம்

ப்ரதிஷித்³த⁴ம் | தஸ்மாத்த்யஜ்யதாமியமாஸங்காநுமாநமேவாக³ம் இதி |

அந்ய: புநரநுமாநாக்மயோரபே⁴த³ப்ரதிஜ்ஞ இத³மாஹ | ஸ்வர்கா³த³ய: ஸப்³தா³
ந ப்ரமாணம் | கஸ்மாத் ? ப்ரமாணாந்தரேண தத³ர்தா²நுபலப்³தே⁴ | யஸ்ய ஹி
ஸப்³த³ஸ்யார்த²:² ப்ரத்யக்ஷதோ⁵நுமாநதோ வா நோபலப்⁴யதே ஸ ந ப்ரமாணம் |
இதரஸ்து ப்ரமாணம் | தத³யதா² நத்யாஸ்தீரே பக்வமாம்ரவநம், பதி² கு³ட³ஸகடம்
விப்யஸ்தமிதி | ந ச ஸ்வர்கா³தி³ஸப்³தா³நாமர்த²:² ப்ரமாணாந்தரேணோபலப்⁴யதே |
தஸ்மாத்³யதா² விபு⁴ராத்மா ஸர்வத்ர ஸுகா²தி³ஸம்ப⁴வாதி³த்யேவமாத³யோ
பௌ³த³த⁴ம்
ப்ரதி தா³ம்யஸித்³த⁴வாத³யோ யதா²ர்தா²ஸ்ததா² வேத³ஸப்³தா³ அபி ப்ராயேணேதி |
ஏதத்து ந யுக்தரூபம் | கஸ்மாத் ? அந்யாயேந ஸர்வஸப்³தா³பவாத³த் | கா
ஹ்யத்ர யுக்திரயத³ஸ்மதா³தி³பி⁴ரநுபலப்⁴யமாநார்த²ம் ப்ரமாணபூ⁴தாநாமபி
வாக்யமயதா²ர்த²ம் ஸ்யாத் ? ஸவேண சாவஸ்யம் கஸ்சிதா³ப்தஸ்தஸ்ய ச
வாக்யமத்³ருஷ்டார்த²மித்யப்⁴யுக³ந்தவ்யம் | அதோ⁵யம் தவாத்ராபி ஸமாந:
ப்ரஸங்க:³ |
ந ச ப்ரமாணம் ஸ்வார்த²ஸித்³த⁴யே ப்ரமாணாந்தரமபேக்ஷதே | தத்ர யதி³ ஸப்³த³ஸ்ய
ப்ரமாணாந்தராபேக்ஷம் யதா²ர்த²த்வமாலூ³யதே தேந ந கேவலம் ஸ்வர்கா³த³ய: கிம்
தர்ஹி ஸப்³தா³ ஏவாப்ரமாணமிதி ப்ராப்தம் | அநுமாநஸ்ய ச ப்ரமாணாந்தரநிரபேக்ஷஸ்ய
க்³மகத்வாப்⁴யுக³மாதா³க்³மஸ்ய ததோ⁵ர்தா²ந்தரத்வம் ஸுதராம் ப்ரஸஜ்யதே |
தஸ்மாத்³யுக்தாக்³மவிரோதி⁴ந ஏவம்விதா⁴ நாஸ்திகவாதா:³ ஸ்ரேயோ⁵ர்தி³பி⁴ர்தூ³ரா³த³போஹ்ய
இதி ஸ்தி²தமேதத்- அநுமாநாத³ஸித்³த⁴ம் வஸ்து யத்ததா³ப்தாக்³மாத்ஸாத³யமிதி |
ஏவமஸ்ய த்ரிவித⁴ஸ்ய ப்ரமாணஸ்யைந்த³ரியிகம் காரணாந்தரதோ⁵நுபலப்⁴யமாநம் ச
ப்ரமேயம் வ்யாக்²யாதம் | ஏதஸ்மாத்து யத³ந்யத்தத³ஸ்தி³தி ப்ரத்யவக்³ந்தவ்யம் ||
6-7 ||

காரிகா 8

ஆஹ, யத³யேவம் ப்ரதா⁴நஸ்யாஸத்தவப்ரஸங்க:³ | அநுபலப்³தௌ³
காரணாந்தரத்வாநுபலப்³தே:⁴ | தத³தி⁴ ப்ரத்யக்ஷாவிஷயத்வே
ஸத்யதிதூ³ராதி³பி⁴ரநுபலப்³தி⁴காரணாநோபலப்⁴யதே | தந்ந தாவத்
அதிதூ³ராத்ஸாமீப்யாத³வ்யவதா⁴நாச்சாஸ்யாக்³ரஹணம் | கஸ்மாத் ? விபு⁴த்வாத் |
நேந்த³ரியகா⁴தாத், அவிகலேந்த³ரியைரக்³ரஹணாத் | ந மநோ⁵நவஸ்தா²நாத்,
அவஸ்தி²தமநோபி⁴ரக்³ரஹணாத் | ந ஸௌக்ஷம்யாத், ஸஸவிஷா³ணாத³நாம்

ஸத்த்வப்ரஸங்காத் | நாபி⁴வாத், அஸம்ப⁴வாத் | ந ஸமாநாபி⁴ஹாராதே³கத்வாத் |

தஸ்மாத் காரணந்தராபா⁴வதோ³நுபலப்⁴யமாநஸ்யாஸத்த்வமிச்ச²த: ப்ரதா⁴நஸ்யாபி
ஸஸவிஷாணாதீ³நாமபி ஸத்த்வப்ரஸங்க: ³ | அதை²தந்நேஷ்யதே காரணந்தரம்
தர்ஹயநுபலப்³தௌ⁴ வக்தவ்யமிதி |

உச்யதே- யத்தாவது³க்தம் அநுபலப்³தௌ⁴ காரணந்தராநுபபத்தே:
ப்ரதா⁴நஸ்யாஸத்த்வப்ரஸங்க³ இதி, அத்ராஸ்து |

|| ஸௌக்ஷம்யாத்தத³நுபலப்³தி⁴ர்நாபா⁴வாத் ||

யத்தூக்தம் ஸஸவிஷாணாதீ³நாமபி ஸத்த்வப்ரஸங்க³ இதி தத³யுக்தம் | கஸ்மாத்
? ஸாத⁴நோபபத்தே: | அஸ்தி ஹி ப்ரதா⁴நஸ்ய ஸௌக்ஷம்யாத்தத³நுபலப்³தௌ⁴
ஸாத⁴நம்,

ந ஸஸவிஷாணாதீ³நாம் | கிம் தத் ? உச்யதே

|| கார்யதஸ்தது³பலப்³தி⁴ | ||

ப்ரதா⁴நஸ்ய ஹி கார்யத உபலப்³தி⁴ரித்யேதது³பரிஷ்டாத்த்ப்ரதிபாத³யிஷ்யாம: |
ந து ஸஸவிஷாணாதீ³நாம் கார்யமஸ்தி | தஸ்மாத்த்³விஷமோ⁵யமுபந்யாஸ: |
ஆஹ- ஏவமபி ப்ரதிஜ்ஞாந்தராநர்த²க்யம், ஏகநே க்ரு²தத்வாத் |
ஸௌக்ஷம்யாத்தத³நுபலப்³தி⁴ரித்யுக்தே க³ம்யத ஏதந்நாபா⁴வாதி³தி |
தஸ்மாத்தத³வசநமநர்த²கமிதி |

உச்யதே- ந, வீதாவீதபரி³ரஹார்த²த்வாத் | ஏவம் ஸித்³தே⁴ யத்ப்ரதிஜ்ஞாத்³வ்யம்
கரோதி தத் ஜ்ஞாபயத்யாசார்ய: வீதாவீதாப்⁴யாமபி⁴ப்ரேதார்த²ஸித்³தி⁴ |
ப்ரா⁴க்ச ஸௌக்ஷம்யாதிஸயாத்தத³நுபலப்³தி⁴ரித்யாசக்ஷாண: ப்ரதிபாத³யதி
புரஸ்தாத்³வீத: ப்ரயோக்தவ்யவ இதி | ஏகஸ்மிம்ஸ்ச விஷயே த்³வௌ ப்ரயுஜ்ஞாந:
ஸமுச்சயேந ஸித்³தி⁴ம் த்³யோதயதி | கிம் ஸித்³த⁴ம் ப⁴வதி ? யது³க்தம்
தந்ந்ராந்தரீயை: ந ப்ரு²த²க்ப்ரதிபத்திஹேதூ வீதாவீதாவிதி ததி³ஷ்டமேவம்
ஸங்க்³ரு²ஹீதம் ப⁴வதி | ததர் வீதஸ்ய ப்ரதிஜ்ஞா ஸௌக்ஷம்யாத்தத³நுபலப்³தி⁴ |
தஸ்ய சாவீதஸ்ய ப்ரஸங்கி³த⁴ர்மாந்தரநிவ்ரு²த்திரூபேண, நாபா⁴வாத்
ஹேதுருப⁴யோகீ³ | கத²ம் ? யஸ்ய ப்ரத்யக்ஷதோ³நுபலப்⁴யமாநஸ்ய
கார்யஸ்தது³பலப்³தி⁴ஸ்தஸ்ய ஸௌக்ஷம்யாத்தத³நுபலப்³தி⁴ர்³ரு²ஷ்டா |
தத்³யதே²ந்த்³ரியாணி |

யதி³ புநரஸ்யாபா⁴வாத்³நுபலப்³தி⁴ஸ்ஸயாத், கார்யதோ³நுபலப்³தி⁴ப்ரஸங்க: ³ |
அஸ்தி

சேயம் கார்யத உலப³தி:4 | தஸ்மாந்நாபா⁴வாத் | ந சேத³பா⁴வாத், பரிஸேஷை:
ஸௌக்ஷம்யாத் தத³நுபலப³தி⁴ரிதி ||

ஆஹ, கிம் புநஸ்தத்கார்யம் யத³ப⁴வாந்ப்ரதா⁴நஸ்யாஸ்தித்வே விங்க³மாசஷ்ட இதி
?

உச்யதே-

|| மஹதா³தி³ தச்ச கார்யம் ப்ரக்ரு³திவிருபம் ஸரூபம் ச || 8 ||

தத³தி⁴ மஹத³ஹங்காரேந்த³ரியவிலேஷாவிஸேஷலக்ஷணம் கார்யம் ப்ரதா⁴நேந
விஸத்³ரு³ஸம் ஸத்³ரு³ஸம் சேத்யுபரிஷ்டாத்ப்ரவேத³யிஷ்யாம: |

ஆஹ- ப்ரஸ்தாவாபா⁴வாத³யுக்தமேதத் | கிம் புநரதி⁴க்ரு³த்யேத³முச்யதே
ப்ரக்ரு³திவிருபம் ஸரூபம் ச மஹதா³தி³ கார்யமிதி ?

உச்யதே- வ்யக்தாவ்யக்தஜ்ஞவிஜ்ஞாநாந்மோக்ஷா⁵வாப்யத இத்யேதத்ப்ரக்ரு³தம் |

ஏதாநி ச பரஸ்பரவைத⁴ர்மயஸாத⁴ர்மயப்ரதிபத்திமந்தரேண ந ஸக்யாநி

விஜ்ஞாதுமித்யேவமர்த²மித³ம் ப்ரஸ்தூயதே | தஸ்மாந்நாகஸ்மிகோ வைரூப்யஸாரூப்யோபந்யா
இதி || 8 ||

|| இதி ஸூயுக்திதீபிகாயாம் ஸப்ததிபத்³த⁴தௌ த்³விதீயமாஹ்நிகம் ||

காரிகா 9

ஆஹ- ஆஸ்தாம் தாவத்³வைரூப்யஸாரூப்யசிந்தா | கார்யமித³மேவ தாவந்மஹதா³தி³

பரீக்ஷிஷ்யாமஹே | கிம் ப்ராகு³த்பத்தேரஸ்தி நாஸ்தீதி ? குத: ஸம்ஸய இதி

சேத் ஸ்யாந்மதம்- அஸங்க³தார்த²ம் ப்ரகரணந்தரமுபக்ஷிப்யதே ப⁴வதா |

ந சாவித்³யமாநஸம்ப்³ந்த⁴ஸ்ய ஸம்ஸயஸ்ய ப்ரகரணந்தரே⁵பி⁴தீ⁴யமாநஸ்ய

நிர்ணீதீம் ஸாத⁴வீமாசார்யா மந்யந்தே | அவகாஸாஸம்ப⁴வாதி³தி |

உச்யதே- அஸ்தி ஸம்ஸயாவகாஸ: | கஸ்மாத் ? ஆசார்யவிப்ரதிபத்தே: |

ப்ராகு³த்பத்தே:

கார்யமஸதி³த்யாசார்யா: கணதா³க்ஷபாத³ப்ரப⁴ரு³த்யோ மந்யந்தே | ஸத³ஸதி³தி

பௌ³த³தா:4 | நைவ ஸந்நாஸதி³த்யந்யே | தஸ்மாது³பந்ந: ஸம்ஸய: |

தத்ரேதா³நீம் ப⁴வத: கா ப்ரதிபத்திரிதி ?

உச்யதே |

நா⁵வித்³யமாநஸ்ய மஹதா³தே³ர்விகாரஸ்ய ப்ரதா⁴நாதா³விர்பா⁴வ இதி ப்ரதிஜாநீமஹே
|

கஸ்மாத் ? ஸந்நிவேஸவிஸேஷமாத்ரா⁴யுபக³மாத் | ந ஹி ந: காரணாத³ர்தா²ந்தரபூ⁴தம்
கார்யமுத்பத்³யத இத்யப்⁴யுபக³ம: | கிம் தர்ஹி விஸ்வாத்மகாநாம்

ஸத்த்வரஜஸ்தமஸாமபக³தவிஸேஷாவிஸேஷா: ஸந்மாத்தரஸக்ஷணோபசயா:
ப்ரதிநிவ்ரு³த்தபரிணாமவ்யாபாரா: பரமவிபா⁴க³முபஸம்ப்ராப்தா: ஸுக்ஷமா: ஸக்தய: |
தாஸாமதி⁴காரஸாமர்த்²யாது³பஜாதபரிணாமவ்யாபாராணாம் ஸந்மாத்தராநுக்ரமேண
ப்ரசயமுபஸம்ப்³யமாநாநாம் ஸந்நிவேஸவிஸேஷமாத்ரம் வ்யக்தம் | ஏதஸ்யாம்
கல்பநாயாமஸத உத்பத்தௌ க: ப்ரஸங்க³ இதி ? ஏதேநைவ பா³ஹ்யாநாம்
தந்த்வாதி³கார்யாணம்

படாதி³நாம் ஸந்நிவேஸவிஸேஷமாத்ரத்வாத்³ஸத உத்பத்தி: ப்ரதிஷித்³தா⁴
போ³த்³த⁴வ்யா |

ஆஹ- அவித்³யமாநமேதத் | கஸ்மாத் ? அஸித்³தே⁴, நார்தா²ந்தரஸித்³தே⁴ |
யதி³ ஹி ஸந்நிவேஸவிஸேஷமாத்ரத்வம் கார்யஸ்ய ஸித்³த⁴ம் ஸ்யாத³த
ஏதத்³யஜ்யதே வக்தும்- தத³ப்⁴யுபக³மா³ஸது³த்பத்தேர்ப்ரஸங்க³ இதி |
தத்த்வஸித்³த⁴ம் | த்³ரவ்யாந்தரபூ⁴தஸ்யாவயவிநோ நிஷ்பத்திப்ரதிஜ்ஞாநாத் |
தஸ்மாத் காகவிஷாணாத் ஸஸவிஷாணஸித்³தி⁴வத³யுக்தம்

ஸந்நிவேஸவிஸேஷமாத்ரா⁴யுபக³மாத்ஸத்கார்யஸித்³தி⁴ரிதி |
இதஸ்சாஸத் கார்யம், அக்³ரஹணாத் | இஹ ஸ்ரோத்ராதி³நாம் விஷயபூ⁴தஸ்ய
தத்ஸந்நிதா³நாத³வஸ்யம் க்³ரஹணேந ப⁴விதவ்யம் | யதி³ ச ப்ரா³கு³த்பத்தே:
ஸத்கார்யம் ஸ்யாத் தத³பி ஸ்ரோத்ராதி³ஸந்நிதா³நாத் க்³ரு³ஹ்யதே | ந து
க்³ரு³ஹ்யதே |

தஸ்மாத்³ஸத்கார்யம் |
அநுபலப்³தி⁴காரணஸத்³பா⁴வாதி³தி சேத், தத்ரைதத்ஸ்யாத், அஸ்தி ப்ரா³கு³த்பத்தே:
கார்யஸ்யாநுபலப்³தி⁴காரணம் தஸ்மாத்³ஸ்ய ஸதோ⁵ப்யக்³ரஹணம் ப⁴வதி |
உத்தரகாலம்

தத்³விக்³மாத் க்³ரஹணமிதி | ஏதச்சாநுபந்நம் | கஸ்மாத் ? அநுபலப்³த்யஸம்ப்⁴வாத்
|

தத்³தி⁴ ப்ரத்யக்ஷாவிஷயத்வே ஸத்யதிதூ³ராதி³பி⁴ரநுபலப்³தி⁴காரணர்நோபலப்⁴யதே
|

ந சைஷாம் தத்ர ஸம்ப்⁴வ: | தஸ்மாத்³ஸதே³தத் | காரணந்தராநி⁴தா⁴நாத் | ந
சாதிதூ³ராதி³வ்யதிரிக்தமநுபலப்³தௌ⁴ காரணந்தரமதீ⁴தவே யதோ⁵ஸ்யாக்³ரஹணம்

ஸ்யாத் | அதஸ்சாஸதே³வ | கிம் சாந்யத் காரணாநுபலப்³தி⁴ப்ரஸங்கா³த் |
அநுபலப்³தி⁴காரணஸத்³பா⁴வாத்கார்யஸ்யாக்³ரஹணமிச்ச²த: காரணாக்³ரஹணப்ரஸங்க: ³
|

கஸ்மாத் ? அபி⁴ந்நதே³ஸத்வாத் | ஏகேந்த³ரியக்³ராஹ்யத்வாத் ஸ்தூ²லத்வாச்ச |
தத்த்வநிஷ்டம் |

தஸ்மாத³யுக்தமநுபலப்³தி⁴காரணஸத்³பா⁴வாத்ஸத: கார்யஸ்யாக்³ரஹணமிதி |
ப்ரமாணாந்தரநிவ்ரு³த்திப்ரஸங்கா³த³யுக்தமிதி சேத், ஸ்யாதே³தத் யதி³
தர்ஹி ப்ரத்யக்ஷவிஷயமேவாஸ்தி | ததோ⁵ந்யத்ராஸ்தீ²யதே³பக்³ம்யதே |
தேநாதீ²ந்த³ரியவிஷயஸ்யாநுமாநஸ்ய நிவ்ரு³த்திப்ரஸங்க: ³ | அநிஷ்டம்
சைதத் | தஸ்மாந்நாநுபலப்³தே⁴ரஸத்கார்யமிதி | ஏதத³ப்யயுக்தம் | கஸ்மாத்
? க்ரியாகு³ணவ்யபதே³ஸாஸம்⁴வாத் | யத்³தி⁴ ப்ரத்யக்ஷதோ நோபலப்⁴யதே
தத்க்ரியயாஸ்தீ²தி ஸம்ஸூ³ச்யதே | யதா²ஹர்மயாவஸ்தி²தாநாம் த்ரு³ணாநாமுத்³வஹநாத்³வா
கு³ணேந, யதா²மாலதீ²லதாக்³ந்தே⁴ந வ்யபதே³ஸேந வா, கார்யாதி³நா யதே²ந்த³ரியாணி
|

ந து ப்ரா³த்பத்தே: கார்யஸ்ய க்ரியாகு³ணவ்யபதே³ஸம்⁴வாத்: தஸ்மா³ஸத்கார்யம்
|

இதஸ்சாஸத்கார்யம் | கர்த்ரு³ப்ரயாஸஸாப²ல்யாத் | இஹ ப்ரா³க்³வ்யாபாரோபக்ரமாத்
கர்தாரஸ்தஸ்மா²ப²லமுபலிப்ஸமாநா: கார்யவிஸேஷநியதஸாமார்²த்யம்
ஸாத⁴நமுபாதா³ய வ்யாப்ரியந்தே | தச்சேத்ப்ராக்³பி வ்யாபாராத் ஸ்யாத்தத³ர்த²ஸ்ய
பரிஸ்பந்த³ஸ்யாநர்த²க்யம் ப்ராப்தம் | அநிஷ்டம் சைதத் | தஸ்மாத்
கர்த்ரு³ப்ரயாஸஸாப²ல்யாத் அஸத்கார்யம் | பரிணாமாத்³யுபபத்தே²ந தோ³ஷ இதி
சேத்

ஸ்யாந்மதம் காரணஸ்ய பரிணாமவ்யஹஸம்³ஸ்வேஷவ்யக்திப்ரஸயக்ஷணாத்⁴ர்மாந்
யஸ்மாத்

கர்த்ரா³நி குர்வந்தி நாநர்த²காநி ஸ்யு: | ஸத்த்வம் ச கார்யஸ்ய ந நிருப்யதே |

க ஏவம் ஸதி தோ³ஷ: ஸ்யாதி³தி ? உச்ச்யதே- ந ஸக்யமேவம் கல்பயிதும் |

கஸ்மாத் ? மாக்³ந்தராநுபபத்தே: | பரிணாமோ ஹி நாமாவஸ்தி²தஸ்ய த்³ரவ்யஸ்ய

த⁴ர்மாந்தரநிவ்ரு³த்தி: த⁴ர்மாந்தரப்ரவ்ரு³த்திஸ்ச | தத்ர ஸதோ த⁴ர்மாந்தரஸ்ய

நிரோதா⁴ப்யுபக்³மாத³ஸதஸ்சோத்பத்திப்ரதிஜ்ஞாநாந்நே³மர்தா²ந்தரமார⁴யதே |

ஏவம் வ்யஹாத³யோ⁵ப்யுபஸம்ஹர்தவ்யா: | தஸ்மாத் பரிணாமாதி³பி⁴ரபி⁴வாத்

கர்த்ரா³நாமர்த²வத்த்வாத³ஸத்கார்யம் | ததா² சோக்தம்-

ஜஹத்³த⁴ர்மாந்தரம் பூர்வமுபாத³த்தே யதா³ பரம் |

தத்த்வாத்³ப்ரச்யுதோ து⁴ர்மோ பரிணம: ஸ உச்யதே ||

குதஸ்ச ந ஸத்கார்யம் ? ஆரம்போ⁴பரமயோராத்³யந்தாவிஸேஷப்ரஸங்கா³த் | யதி³
ஸத்கார்யம் ஸ்யாத் தேந ய: க்ரியார்த:² ஸாத⁴நாநாமாதௌ³ பரிஸ்பந்த:³
ஸோ⁵ந்தே⁵பி

ஸ்யாத் | வா யோ⁵ந்தே விராம: ஸ ஆதா³வபி ஸ்யாத் | கஸ்மாத் ? ஸத³விஸேஷாத்
| ந து

தத³ஸ்தி | தஸ்மாத்³ஸத்கார்யம் |

இதஸ்சாஸத்கார்யம் உத்பத்தித⁴ர்மஸ்யாத்³யந்தயோரவிஸேஷப்ரஸங்கா³த் | யதி³
ஸத்கார்யம்

ஸ்யாத் தேந யதா² நிஷ்பந்நஸ்யோத்பத்தித⁴ர்மேணாபி⁴ஸம்ப³ந்த:⁴ ததா² ஆதா³வபி
ஸ்யாத் |

யதை²வாதா³வபி⁴ஸம்ப³ந்த:⁴ ததா²ந்தே⁵பி ஸ்யாத் | த்³ருஷ்டஸ்த்வபி⁴ஸம்ப³ந்தோ⁴
நாபி⁴ஸம்ப³ந்த⁴ஸ்சாத்³யந்தயோ: | தஸ்மாத்³ஸத்கார்யம் |

இதஸ்சாஸத்கார்யம் | ஜந்மஸ்ச²ப³த³யோர்விரோதா⁴த் | இஹ ஜந்மஸ³ப³த:³
ப்ராக்³பூ⁴தஸ்யார்த²ஸ்ய பா⁴வக்ரமமாஹ | ஸச்ச²ப³த³ஸ்து க்ரியாந்தரஹேதுத்வமாஹ
|

யதி³ ஸதோ ஜந்ம ஸ்யாதை³கார்த்²யமநயோ: ஸ்யாத் | ந த்வேதத³ஸ்தி |
தஸ்மாத்³யுக்தம்

ஸஜ்ஜாயத இதி |

உச்யதே- யது³க்தம் த்³ர்வ்யாந்தரபூ⁴தஸ்யாவயவிநோ நிஷ்பத்திப்ரதிஜ்ஞாநாந்ந
ஸந்நிவேஸவிஸேஷமாத்தர்வாத் ஸத்கார்யமித்யதர் ப்³ருமஹ- தத³ஸித்³தி:⁴,
பே⁴தே³நாக்³ரஹணாத் | யதி³ தந்த்வாதி³ப்யோ த்³ர்வ்யாந்தரபூ⁴தஸ்யாவயவிநோ
நிஷ்பத்தி:

ஸ்யாத் தேந யதா² தந்துகலாபே படஸ்தத்ரைவ வா படாந்தரமாஹிதம்
பே⁴தே³நோபலப்⁴யதே

ததை²வோபலப்⁴யதே | ந தூபலப்⁴யதே | தஸ்மாத் ந த்³ர்வ்யாந்தரம் |

ஸமவாயாத்³க்³ரஹணமிதி சேத் ஸ்யாதே³தத், ஸம்யோகி³நோர்த்³ர்வயயோ:
ஸத்யாதா⁴ராதே⁴யபா⁴வே

பே⁴தே³ந க்³ரஹணம் ப⁴வதி | ஸமவாயலக்ஷண து ப்ராப்திஸ்தந்துபடயோ: |

தஸ்மாந்நாஸ்தி பே⁴தே³ந க்³ரஹணமிதி |

தச்சாநுபபந்நம் | கஸ்மாத் ? அஸித்³த⁴த்வாத் | ஸித்³தே⁴

ஸத்யர்தா²ந்தரபா⁴வே⁵வயவிநஸ்தத்ப்ராப்தௌ ச ஸமவாயே ஸர்வமேததஸ்யாத் |
தத்தவஸித்³த⁴முப்யம் | தஸ்மாத்த³யுக்தமேதத் | கிஞ்சாந்யத் த்³ருஷ்டாந்நாபா⁴வாத் |

மஹாபரிமாணம் த்³ரவ்யமந்யத்ராஹிதம் ஸமவாயாத் பே⁴தே³ந நோபலப்⁴யதே
இத்யேதஸ்மிந்நர்தே² பர்யந்யுக்தஸ்ய கஸ்தே த்³ருஷ்டாந்த: ? ந சாஸ்த்யநுதா³ஹ்ரு²தோ
வாத: ³ |

வ்யாப்தே ந க்³ரஹணமிதி சேத் ஸ்யாந்மதமகார்யகாரணபூ⁴தம் த்³ரவ்யம் ஸத்யபி
ஸம்ப்³ந்தே⁴ ந த்³ரவ்யாந்தரம் வ்யஸ்நுத இத்யதோ பே⁴தே³ந க்³ருஹ்யதே |
தந்துபடயோஸ்து

கார்யகாரணபூ⁴தத்வாத் வ்யாப்தி: | தஸ்மாந்நாஸ்தி பே⁴தே³ந க்³ரஹணமிதி |
ஏதத்³ப்யயுக்தம் | கஸ்மாத் ? ஸாத்⁴யத்வாத் |

ஸத்யர்தா²ந்தரபா⁴வே⁵வயவித்³ரவ்யாந்தரவத் கார்யகாரணபா⁴வ: ஸாத்⁴ய:
ஸமவாயஸ்ச | அத இயம் வ்யாப்தி: ஸ்யாத் | ஸா சாப்ரஸித்³தா⁴ இத்யதோ ந
ஸம்யகே³தத் |

வேமாதி³வத் இதி சேத் ஸ்யாதே³தத்- யதா²ஸத்யர்தா²ந்தரபா⁴வே வேமாதி³யோ⁵வயவிந:
காரணம் ஏவம் தந்தவோ⁵பி |

ஏதத்³நுபந்நம் | கஸ்மாத் ? அநப்⁴யுக³மாத் | கரணம் வேமாதி³ய: படஸ்ய,
ந காரணமித்யயம்ப்⁴யுக³மோ ந: | தஸ்மாத் விஷமோ⁵யம் த்³ருஷ்டாந்த: |
கிம் சாந்யத் | தத்³வத்³வ்யாப்திப்ரஸங்க³த் | வேமாதி³வத்³ர்தா²ந்தரம்
படாத்தந்தவ இத்யேவம் ப்³ருவதஸ்தத்³வத்³வ்யாப்திப்ரஸங்க: ³ | கிம் சாந்யத் |
ஸ்பர்ஸகிரியாமுர்திகு³ருத்வாந்தரவதஸ்தத்³வதி ப்ரதிகா⁴தாதி³தி | இஹ
ஸ்பர்ஸாந்தரவதி ஸ்பர்ஸாந்தரவத்ப்ரதீகா⁴தோ த்³ருஷ்ட: | தத்³யதா² க⁴டஸ்யாஸ்மநி
|

ஸ்பர்ஸாந்தரவாம்ஸ்ச தே படஸ்தந்துப்⁴ய இத்யதோ⁵ஸ்ய தத்³வ்யாபித்வமயுக்தம் |
ஏவம் ச கிரியாதி³யோ வக்தவ்யா: | தஸ்மாத்த³யுக்தமேதத் பே⁴தா³நாம் க்³ரஹணந்நாவயவீ
த்³ரவ்யாந்தரமிதி |

இதஸ்ச நாவயவீ த்³ரவ்யாந்தரம் | க்ரு²த்ஸ்நைகதே³ஸவ்ரு²த்த்யநுபப்தே: |
ஸ ஹ்யவயவேஷு வர்தமாந: க்ரு²த்ஸ்நேஷு வா வர்ததே ப்ரத்யவயவம் வா ? கிம்
சாத: ? தந்ந தாவத் க்ரு²த்ஸ்நேஷு வர்ததே | கஸ்மாத் ? ஏகதே³ஸக்³ரஹணே
க்³ரஹணபா⁴வப்ரஸங்க³த் | யத்³நேகேஷு வர்ததே தஸ்ய க்ரு²த்ஸ்நாதா⁴ரக்³ரஹணே
ஸதி க்³ரஹணம் த்³ருஷ்டம் | தத்³யதா² த்³வித்வாத்³நாம் | ஏவம் ச ஸதி

விஷாணாதி³க்³ரஹணே கோ³க்³ரஹணப்ரஸங்க: ³ | கிம் சாவயவாநவஸதா²ப்ரஸங்கா³த்
|

ஸ ஹ்யவயவாந வ்யாப்நுவம்ஸ்தத்³த்³வ்யதிரேகேணுவயவாந்தராபா⁴வாத்
கேந வ்யாப்நுயாத் ? அவயவாந்தராப⁴யுபக³மே சாநவஸ்தா²ப்ரஸங்க: ³ |
க்ரு³த்ஸ்நைகதே³ஸவ்ரு³த்திப்ரஸங்க³ஸ்ச ஸமாந: | தஸ்மாந்ந ஸர்வேஷு
பரிஸமாப்யதே, ந ப்ரத்யேகமநேகதவப்ரஸங்கா³த் | அநேகாதா⁴ரபரிஸமாப்தம்
ஹ்யநேகம் ரூபாதி³ த்³ரு³ஷ்டமிதி | கிஞ்சாந்யத் ஸாஸ்த்ரஹாநே: | ப்ரத்யவயவம்
பரிஸமாப்தோ⁵வயவீத்யேததி³ச்²தோ மூர்திமதா⁵வயவேந ஸமாநதே³ஸ:
ஸ்யாத் | ததஸ்ச யச்சா²ஸ்த்ரம் மூர்திமதாமஸமாநதே³ஸ்த்வமிதி தஸ்ய
வ்யாகா⁴தோ⁵வயவபரிமாணம் ச ப்ராப்நோதி | ந மஹத்த்வாதி³பரிஸமாப்தத்வாதே³கத்³ரவ்யம்
ச ப்ராப்நோதி | ததஸ்ச யச்சா²ஸ்த்ரம் த்³ரவ்யமநேகத்³ரவ்யமத்³ரவ்யம் வா
தஸ்ய ஹாநிரேதாவதா சாஸ்ய வ்ரு³த்திப்⁴வந்தீ ப⁴வேத் | ஸர்வதா² ச தோ³ஷ: |
தஸ்மாந்நாவயவீ த்³ரவ்யாந்தரம் |

அர்தா²ந்தராவஸ்தா²நே⁵ர்தா²ந்தரோத்பத்திவிநாஸத³ர்ஸநாத³ந்யத்வமிதி சேத்
ஸ்யாதே³தத் - வித்³யமாநேஷு தந்நுஷு படோ ந ப⁴வதி ஸம்யோக³லக்ஷணஸ்ய
காரணந்தரஸ்யாநுத்பத்தே: | ஸம்யோகோ³த்தரகாலம் து ப⁴வதி | காரணஸாமக்³ர்யா
வித⁴மாநேஷ்வேவ ச தந்நுஷு விநாஸமுபயாதி | விபா⁴கா³த்³ர்தா²ந்தராவஸ்தா²நே
சார்தா²ந்தரோத்பத்திவிநாஸௌ த்³ரு³ஷ்டௌ | தத்³யதா² ஹிமவத³வஸ்தா²நே
த்³வாக்³நே: |

தஸ்மாத்³ர்தா²ந்தரம் படஸ்தந்நுப்⁴ய இதி |

ஏதத்³ப்யயுக்தம் | கஸ்மாத் ? ஸாத்⁴யத்வாத் | ஸாத்⁴யம் தாவதே³தத்-
கிமத்ரார்தா²ந்தரமுத்பத்த்யதே விநஸ்யதி வா ? ஆஹோஸ்வித்தந்நுஷ்வேவ
ஸமவஸ்தா²நவிஸேஷாபேக்ஷஸ்ய படாபி⁴தா⁴நஸ்ய ப்ரவ்ரு³திநிவ்ரு³த்தீ
ஸேநாவநவத்³ப⁴வத: ? தஸ்மாதே³தத்³பி நாவயவிநோ த்³ரவ்யாந்தரபா⁴வே லிங்க³ம் |
தத்புருஷப³ஹுவீஹித்³வந்த³வஸமாஸோபபத்தேரந்ய இதி சேத் ஸ்யாந்மதம்,
இஹார்தா²ந்தரத்வே ஸதி தத்புருஷோ த்³ரு³ஷ்ட: | தத்³யதா² ராஜ்ஞ: புருஷோ
ராஜ்புருஷ இதி | ப³ஹுவீஹிஸ்ச சித்ரகு: ³ ஸப³லகு: ³ | த்³வந்த³வஸ்ச
ப்லக்ஷந்யக்³ரோதா⁴விதி | அஸ்தி சேஹாபி தத்புருஷஸ்தந்நூநாம் பட: |
ப³ஹுவீஹிஸ்ச த்³ரு³ட⁴தந்நு: ஸூக்லதந்நு: | த்³வந்த³வஸ்ச தந்நுபடாவிதி |
தஸ்மாச்சாவயவ்யர்தா²ந்தரம் |

ஏதச்சாயுக்தம் | கஸ்மாத் ? அநேகாந்தாத் | அநந்யத்வே⁵பி ஹி தத்புருஷோ
த்³ரு³ஷ்ட: |

தத்யதா² ஸேநாக³ஜ: காநநவ்ருக்ஷ இதி | ப்³ஹுவ்¹ஹிஸ்ச வீரபுருஷா
மத்தக³ஜா ஸேநா இதி | த்³வந்த்³வஸ்து யதி³ ஸ்யாத்ஸத்யமேவார்தா²ந்தரமவயவீ
ஸ்யாத் | ந து கஸ்சித்படாவஸ்தா²யாமேவம் ப்ரயுங்க்தே- தந்துபடாவாநயேதி |
தஸ்மாந்மநோரத²மாத்த்ரமேதத் | ஏதேந ஸமாக்யாஸாமர்த்யபே³தா:³ ப்ரயுக்தா: |
தே சாபி சாநர்தா²நத்வே ஸதி ஸேநாதி³ஷு த்³ருஷ்டா: | தஸ்மாந்நாவயவீ
த்³ரவ்யாந்தரம் | த்³ரவ்யாந்தரபூ⁴தஸ்யாவயவிநோ நிஷ்பத்திப்ரதிஜ்ஞாநாத், ந
ஸந்நிவேஸவிஸேஷமாத்த்ரத்வாத் ஸத்கார்யமித்யேதத்யுக்தம் |
யத்புநரேதது³க்தமநுபலப்³தே⁴ரஸத்கார்யமிதி, அத்ர ப்³ரும: |
ஏதத³ப்யயுக்தம் | கஸ்மாத் ? ஸம்ஸயகாரணத்வாத் | ஸ ச
ஸத்³விஷயாநுபலப்³தி:⁴ | இத்யேதஸ்மாதே³வ ஹேதோஸ்ஸாம்ஸயிகா வயம் |
தாமேவ து நிஸ்சயார்த்²மவலம்ப்³மானோ ந யுக்திமார்³க்³நுயாதி | யத்
புநரேதது³க்தம் காரணாந்தராநபி⁴தா⁴நாதி³தி- ஏதத³ப்யநுபபந்நம் | கஸ்மாத்
? அபி⁴ப்ராயாநவபோ³தா⁴த் | யோ ஹி யதா² குண்டே³ ப்³திராண்யர்தா²ந்தரபூ⁴தாந்யாஹிதாநி
ததா² காரணே கார்யமஸ்தீத்யேததா³சஷ்டே தம் ப்ரத்யயமுபாலம்ப்⁴ ஸ்யாத் |
வயந்து அநேகஸக்தத⁴ர்மிண: ஸஹகாரிஸக்த்யந்தராநுக்³ரு³ஹீதஸ்ய
பூர்வஸ்யாஸ்க்தேஸ்திரோபா⁴வமுத்தரஸ்யாஸ்சாவிர்⁴வமுபாத்³தா⁴நா:
காரணமேவ கார்யமித்யநுமந்யாமஹே | தயோஸ்து ஸக்த்யோர்யுக³ப்த³க்³ரஹணம் |
இதரேதர்ப்ரதிப்³ந்த⁴ஹேதுத்வாத் | வஸ்த்ரஸ்யாயாமவிஸ்தாரவத், கூர்மாங்க³மிவ
த்³ரஷ்டவ்யம் | யதா² வஸ்த்ரஸ்யோபஸம்ஹார்ப்ரதிப்³ந்தா⁴தா³யாமவிஸ்தாரெள ந
க்³ரஹணவிஷயதாம் ப்ரதிப்³யேதே, ஸத்தாம் வா ந ஜிஹீத: கூர்மஸ்யேவாங்கா³நி,
தத² தந்த்வாதீ³நாமபி பா⁴வாநாம் காரணாபி⁴மதா கார்யாபி⁴மதா சாவஸ்தா² க்ரமேண
வா ஸ்தி²ர்ஸ்ச ப⁴வத் தந்நிமித்தஸ்தத்³க்³ரஹணக்³ரஹணவிகல்ப: |
ஏதேந காரணக்³ரஹணம் ப்ரத்யுக்தம் | யத³ப்யுக்தம்
ப்ரமாணாந்தரநிவ்ரு³த்திப்ரஸங்கா³தி³தி ஸத்யமேதத் | யத்தூக்தம்
க்ரியாகு³ணவ்யபதே³ஸாஸம்ப்⁴வாத்³நுமாநாபா⁴வ இதி தத³நுபபந்நம் | கஸ்மாத்
? ப்ரு³த²க்த்வாநப்⁴யுக³மாத் | கார்யகாரணப்ரு³த²க்த்வவாதி³நஸ்தத்த்க்ரியாகு³ணநாம்
ப்ரு³த²க்த்வமநுமாதும் யுக்தமித்யதஸ்தந்த்வவஸ்தா²நே
படக்ரியாகு³ணக்³ரஹணாத்³நுமாநாபா⁴வ இத்யயமுபாலம்ப்⁴ ஸாவகாஸ:
ஸ்யாத் | அஸ்மாகந்து காரணமாத்த்ரஸ்யைவ ஸங்கா⁴தாதா³காராந்தரபரி³க்³ரஹாத்³வா
க்ரியாகு³ணநாம் ப்ரசிதிர்வ்யக்திவிஸேஷோ ப⁴வதீதி ப்³ருவதாமதோ³ஷ: |
வ்யபதே³ஸஸ்து கார்யகாரணப்ரயாய: | ஸோ⁵யுக்த: | கஸ்மாத் ? அநேகாந்தாத் |
த்³ரவ்யகு³ணத்வகர்மத்வாதீ³நாம் க்ரியாகு³ணகார்யகாரணபா⁴வோ⁵த² ச

ஸத்யமிஷ்யதே⁵த² விங்க³பர்யாய: | ந தர்ஹி வயம் பர்யநுயோஜ்யா
வ்யபதே³ஸாபா⁴வாத³ஸத்கார்யமிதி | கிம் காரணம் ? ப்ரகரணாத் | விப்ரதிபத்தௌ
ஹி ஸத்யாம் விங்க³த: ப்ராகு³த்பத்தே: கார்யஸ்ய ஸமதி⁴க³மம் கரிஷ்யாம் இதி
ப்ரக்ரு³தமேவைதத் | அநைகாந்திகத்வம் ச ஸமாநம் | நிஷ்பத்த்யநந்தரம்
த³ர்வ்யஸ்யாஸ்தித்வாப்யுபக³மாத³கு³ணவதோ த³ர்வ்யஸ்ய கு³ணரம்ப: | கர்மகு³ண
அகு³ண இதி

வசநாது³த்பந்நமாத்ரம் த³ர்வ்யம் நிஷ்க்ரியம் நிர்கு³ணமவதிஷ்ட²தே இதி வ: பக்ஷ: |
ந சாஸ்ய ததா²பூ⁴தஸ்ய விங்க³மஸ்தி | அத² சாஸ்தித்வம் ப⁴வத்³பி⁴ரப்யுபக³ம்யதே
|

ஸித்³தோ³ர்க்³ரஹணாத்ஸத்³பா⁴வ இதி சேந்ந | ஸர்வவிவாத³ஸித்³தி⁴ப்ரஸங்கா³த் |
த³ரு³ஷ்டாந்தவிருத்³த⁴மர்த²ம் ப்ரதிஜ்ஞாய ப்ரதிஷித்⁴யமாநேந
ஸித்³த⁴பு³த்³தி⁴விஷயதா ஸம்த்வயேத்யேதஸ்யாம் கல்பநாயாம் ஸர்வவிவாத³ஸித்³தி⁴ப்ரஸங்
ஸ்யாத் | கிம் சாந்யத் | ப்ரதிபக்ஷே ஸமாநத்வாத் | அஸ்மத்பக்ஷே⁵பி தர்ஹி
ப⁴க³வத்பஞ்சஸிகா²தீ³நாம் ப்ரத்யக்ஷத்வாத்ஸத்கார்யமப்யுபக³ந்தவ்யம் | தஸ்மாந்ந
க்ரியாகு³ணவ்யபதே³ஸாஸம்ப⁴வாத³ஸத்கார்யம் |

யத்புந்ரேதது³க்தம்- கர்த்ரு³ப்ரயாஸஸாப²ல்யாத³ஸத்கார்யமிதி, அத்ர ப்³ரும:-
ஏதத³ப்யயுக்தம் | கஸ்மாத் ?

|| அஸத³கரணாத் ||

யத்யுபயபக்ஷப்ரஸித்³த⁴ஸ்யாஸத: க்ரியாயோக: ³ஸ்யாத் அத ஏதத³யுஜ்யதே
வக்தும் கார்யே ஸதி கர்து: ப்ரயாஸோ⁵நர்த²க இதி | தத்த்வஸத:
கரணமநுபபந்நம் | தஸ்மாத³யுக்தமேதத் | ஹேத்வபி⁴தா⁴நாத³ஸித்³தி⁴ரிதி
சேத் ஸ்யாதே³தத்- யதா² நிஷ்பந்நத்வாந்மத்⁴வாதீ³நாம் தா⁴ரணஸமர்தோ² க⁴டோ ந
க்ரியத இத்யயமபதி³ஷ்டோ ஹேதுரஸமாபி: ⁴ஏவமித்த²ம் கார்யஸ்யாஸத: காரணம்
நோபபந்நமிதி நோக்தம் ப⁴வதா | தஸ்மாத³ஸித்³தி⁴ரிதி | ஏதச்சாநுபபந்நம் |
கஸ்மாத் ? ஸத்யஸதி வா ஸம்ப³ந்தே⁴ தோ³ஷ்ப்ரஸங்கா³த் | தத்³தி⁴ க்ரியமாணம்
ஸதி வா ஸம்ப³ந்தே⁴ காரகை: க்ரியதே⁵ஸதி வா ? ஸம்ப³ந்த⁴ஸ்சாஸ்ய
ப⁴வந்ப்ரவ்ரு³த்திகாலே வா காரணநாம் ஸ்யாத், நிஷ்பத்திகாலே வா ? கிம் சாத:
? தந்ந தாவத்ப்ரவ்ரு³த்திகாலே ஸம்ப³ந்தோ⁴ யுக்த: | கஸ்மாத் ? அத்³ர்வ்யத்வாத் |
ப்ரவ்ரு³த்திகாலே கர்த்ரா²தீ³நாம் க்ரியாகு³ணவ்யபதே³ஸாபா⁴வாத³வஸ்துபூ⁴தம்
ஸஸவிஷாணஸ்தா²நீயம் வ: கார்யம் | ந சாஸ்தி ததா²பூ⁴தஸ்ய
வஸ்துபூ⁴தேந ஸம்ப³ந்த: ⁴ | அத² நிஷ்பத்திகாலே⁵பி⁴ஸம்ப³த்யதே யது³க்தம் ஸதோ

நிஷ்பந்நத்வாத்க்ரியாநுத்திபிரிதி தஸ்ய வ்யாகா⁴த: | அத² மதமஸத்யபி ஸம்ப³ந்தே⁴
 நிஷ்பத்திர்³ப⁴வதீதி தேந காரகவ்யாபாரவையர்த்ய²ப்ரஸங்க: ³ | ப்ராக³பி ச
 காரகோபாதா³நாத்கார்யநிஷ்பத்திப்ரஸங்க³ இதி | உக்தம் ச
 அஸத்த்வாந்நாஸ்தி ஸம்ப³ந்த: ⁴ காரகை: ஸத்த்வஸங்கி³பி: ⁴ |
 அஸம்ப³ந்த⁴ஸ்ய சோத்தபத்திமிச்ச²தோ ந வ்யவஸ்தி²தி: ||

இதி |

ஆஹ, நநு ச மத்⁴யமே காலே கர்த்ராதி³பி: ⁴ கார்யம் க்ரியதே |
 க: புநரஸௌ மத்⁴யம: கால இதி ?

ஆஹ-

ஆரம்பா⁴ய ப்ரஸ்ரு³தா யஸ்மிந்காலே ப⁴வந்தி கர்த்தார: |
 கார்யஸ்யாநிஷ்பாதா³த்தம் மத்⁴யமம் காலமிச்ச²ந்தி || இதி |
 யதா³ ஹேதவ: ப்ரவ்ரு³த்தாரம்பா⁴ ப⁴வந்த்யுத்தி³ஸ்ய கார்யம் ந ச
 தாவந்நைமித்திகஸ்யாத்மலாப: ⁴ ஸம்வர்ததே ஸ மத்⁴யம: கால: | தஸ்மிந்க்ரியதே
 காரகை: கார்யமிதி |

உச்யதே, ந, அவஸ்தா²ந்தராநுபத்தே: | ப்ராங்நிஷ்பத்தேரஸத்தா | நிஷ்பந்நஸ்ய
 ஸத்தேத்யவஸ்தா²த்³வ்யம் | ஸத³ஸத³ரூபா சாவஸ்தா² நாஸ்தி யோ மத்⁴யம: ஸ்யாத்
 | அதோ ந

யுக்தமேததி³தி | கிஞ்சாந்யத் | பூர்வதோ³ஷாபரிஹாராது³த்³தி³ஸ்ய கார்யம்
 தஸ்யாத்மனோ

லாபா⁴த்மகேந ஸஹ ஸம்ப³ந்த⁴ இதி ? அத்ராப்யம் பர்யநுயோகோ³ நைவ நிவர்தத
 இதி | தஸ்மாச்சித்ரமபி வாக்யம் ப்ரஸார்ய ந கிஞ்சித்பரிஹ்ரு³த்³ம் ப⁴வதா |
 தஸ்மாத்த்யுக்தமேதத் ஸத்யஸதி வா ஸம்ப³ந்தே⁴ தோ³ஷப்ரஸங்கா³த்³ஸந்ந க்ரியத
 இதி |

யஸ்ய புந: ஸத்கார்யம் தஸ்ய தோ³ஷோ நாஸ்தி | கஸ்மாத் ?

|| உபாதா³நக்³ரஹணத் ||

உபாதா³நமிதி காரணம் தந்ந்வாத்³யாசக்ஷமஹே | தத்³தி⁴ தஸ்ய காரகைக³ரு³ஹ்யதே
 அபி⁴ஸம்ப³த்⁴யத இத்யர்த: ² | தஸ்மாச்ச நார்தா²ந்தரம் கார்யம் இத்யத:
 காரணேநாபி⁴ஸம்ப³த்³தா⁴நாம் காரகாணம் கார்யேணைவ ஸம்ப³ந்தோ⁴ ப⁴வதீத்யதோ³ஷ:
 |

ஆஹ- நநு ச யஸ்யாபி ஸத்கார்யம் தஸ்யோபாதா³நாத்³ர்தா²ந்தரம் தத்கார்யம் ஸ்யாத்
 |

கஸ்மாத் ? கார்யார்தி²ருபாதா³நாத் | யத்³யத்³ர்த²முபாதீ³யதே தத்தஸ்மாத்³ர்தா²ந்தர
யதா² வேமாதி³ப்ய: பட: | தந்தவஸ்ச படாதி³பி⁴ருபாதீ³யந்தே |
தஸ்மாத்தே⁴யோ⁵ஸ்ப்யந்தா²ந்தரம் பட இதி | ஏதேந ஸத்த்வம் ப்ரயுக்தம் |
யத்³யத்³ர்த²முபாதீ³யதே தத்தஸ்மிந்நஸத் | யதா² வேமாதி³ஷு பட இதி |
உச்யதே, ந அவயவிப்ரதிஷேதா⁴த் | ப்ரதிஷித்³த⁴ஸ்தாவத³வயவீ
த்³ர்வ்யாந்தரபூ⁴தஸ்தஸ்மாத்³நுபபந்நார்த²மேதத் | கிம் சாந்யத் |

|| ஸர்வஸம்ப⁴வாபா⁴வாத் ||

உபாதா³நஸாமாந்யாத்³வேமாதி³வத³ர்தா²ந்தரம் படஸ்தந்து⁴ய இதி
ப்³ரூவதோ⁵ஸ்தா²ந்தரத்வஸாமாந்யாத்³தந்துவத்ஸர்வஸமாத்தகாரணத்தகார்யஸ்ய
ஸம்ப⁴வ: ஸ்யாத் | ந த்வேவமஸ்தி | தஸ்மாத்தஸர்வஸம்ப⁴வாபா⁴வாத³ஸம்யகே³தத்
|

கிஞ்சாந்யத், ஜாதிபே⁴த³ப்ரஸங்கா³த்³ர்தா²ந்தராரம்ப⁴ப்ரஸங்கா³ச்ச
உபாதா³நஸாமாந்யாத்³வேமாதி³வத³ர்தா²ந்தரம் படஸ்தந்து⁴ய இதி ப்³ரூவதோ
யதா² வேமாதி³ப்யோ பி⁴ந்நஜாதீயோ பி⁴ந்நதே³ஸஸ்ச, ததா² தந்து⁴ய:
பட: ஸ்யாத் யதா² சாவஸ்தி²தே படே வேமாத³ய: படாந்தரம் குர்வந்தி ததா²
ஹ்யவஸ்தி²தே படே தந்தவோ⁵பி படாந்தரமாரபே⁴ரந் | ந சைததி³ஷ்டம் | ந
தர்ஹ்யுபாதா³நஸாமாந்யாத்³வேமாதி³வத்தந்து⁴ய: படஸ்யார்தா²ந்தரத்வம் |
யத்³நரேதது³க்தம் யத்³யத்³ர்த²முபாதீ³யதே ந தத் தத்ராஸ்தீதி, அத்ர ப்³ரூம:-
அயுக்தமேதத் | கஸ்மாத் ? ஆதா⁴ரா⁴தே⁴யபா⁴வாந்ப்யுபக³மாத் | அஸக்ரு³து³க்தம்ஸமாபி⁴ந்
தந்துஷு படோ நாம கஸ்சித்³ஸ்தி | கிம் தர்ஹி தந்தவ ஏவ பட: | தத்து
ஸந்மார்க்³வித்³வேஷாத்³ப⁴வதா ந க்³ரு³ஹ்யதே | கிம் சாந்யத் | அநேகாந்தாத் |
உபேத்ய

வா ப்³ரூம: கத²ம் தாவத்திலாஸ்தைலார்த²முபாதீ³யந்தே, ப⁴வதி சாத்ர தைலம் |
ம்ரு³த்³வீகா ரஸார்த²முபாதீ³யதே, ப⁴வதி சாஸ்யாம் ரஸ: | கோ³து⁴க்ச பயோ⁵ஸ்த²ம்
கா³மாத்³தே, ப⁴வதி ச தஸ்யாம் க்ஷீரம் | ஸாலிகலாபஸ்ச தண்டு³லார்த²முபாதீ³யதே,
ஸந்தி சாத்ர தண்டு³லா இத்யநைகாந்திகோ ஹேது: |

ஆஹ- ஆவரணேபலப்³தே⁴ரயுக்தம் | திலாதி³ஷ்வாவரணம் ப்ரத்யக்ஷத உபலப்⁴யதே |
தத்ப்ரதிப்³ந்தா⁴த்தைலாதீ³நாமக்³ரஹணம் | வ்யாபாரஸ்ச கர்துஸ்தத்³விக்³மார்தோ² ந
து

கார்யஸ்யாவரணமஸ்தி | தஸ்மாத்³விஷமோ த்³ரு³ஷ்டாந்த: |

உச்யதே ந, மார்கா³ந்தரத்வாத் | யத்³யத்³ராஸ்தி தத்ர தத்³ர்த²முபாதீ³யதே

இதி பூர்வம் புவதாஸ்திஸ்ருஷ்டம் | இதாநீம் த்வவகமவிகமார்தம்
 ஸதோஸ்ப்யுபாதாநமிதி ப்ருவதோ மார்காந்தரகமநம் பூர்வவாத்யாகோஸநைகாந்திகஸ்ய
 சாபரிஹார இதி | யத்புநரேததுக்தம் பரிணாமாத்யுபபத்தேரதோஷ இதி
 ததா ததஸ்து | யத்தூக்தம் மார்காந்தராநுபபத்தேரிதி அத்ர ப்ரும:-
 ஏதத்ப்யயுக்தம் | கஸ்மாத் ? பரிணாமதர்மாநவபோதாத | ஸதோ தர்மாந்தரஸ்ய
 நிரோதமஸதஸ்சோத்பத்திம் பரிணாமபிததததோ வ்யக்தமயமுபாலம்ப:4 ஸ்யாத |
 ந த்வநயாநுஸ்ருத்தயா ப்ரதிஷ்டாமஹே | கிம் தர்ஹி ஸாதநாநுக்ருஹீதஸ்ய
 தர்மிணே தர்மாந்தரஸ்யாவிர்பாவ: பூர்வஸ்ய ச திரோபாவ: பரிணாம: | ந
 சாவிர்பாவதிரோபாவாவுத்பத்திநிரோதௌ | வ்யூஹஸம்ஸலேஷவ்யக்திப்ரசயாஸ்து
 கிமஸதோ தர்மா உத ஸ்வதோஸநத இதி விசார்யம் | கிம் சாத: | யதி³
 தாவதஸதோ
 தர்மா: யதா² கஸ்யேதி வாச்யம் | அத² ஸ்வயமஸநத: பஸ்சாத³புவந்தி
 தத³ப்யயுக்தம் | கஸ்மாத் ? அநர்தா²ந்தரத்வாத | ஸத்யர்தா²ந்தரபாவே ப்ராக³ஸநத:
 பஸ்சாத³பலப்யமாநா: ஸத்கார்யவாத³ம் நிராகுர்ய: | ஸ சைஷாமர்தா²ந்தரபாவோ
 ந ப்ரஸித³:4 | தஸ்மாத்தகிமத்ரோபநநம் ? க்ரஹணக்ரஹணவிகல்பே சோக்த:
 பரிஹார: | கிம் சாந்யத் | த்ரவ்யாந்தரோத்பத்திவ்யாகராதாத | உபேத்ய
 வைஷாமுத்பத்திம்
 ப்ரும:- யதி³ ஹி பரிணாமவ்யூஹஸம்ஸலேஷவ்யக்திப்ரசயமாத்ரம் கார்யமிஷ்யதே
 யது³க்தம் த்ரவ்யாணி த்ரவ்யாந்தரமாரபந்த இதி தஸ்ய வ்யாகாத: | கஸ்மாத்
 ? ந ஹ்யேதே பா⁴வா த்ரவ்யாந்தரம் | தஸ்மாத்தி³நகரகிரணப்ரதாபமுர்சி²தஸ்யேவ
 தா³வாக்³ந்யுபஸர்பணதோ³ஷோநுதாபாயைவ புவத: ப்ரதிபத்தி: |
 ஏதேநாரம்போ⁴பரமோத்பத்தயவிஸேஷப்ரஸங்கோ³ ஜந்மஸச்ச²ப்த:³ ப்ரத்யுக்த: |
 கத²ம் ? ஆத்மபூ⁴தம் ஹி தந்நாநாம் படாக்²யம் வ்யூஹஸ்தா²நீயம் ஸந்நிவேஸவிஸேஷம்
 யதா³ காரகாணி ஸவேந ஸவேந வ்யாபாரேணவிஷ்குர்வந்தி ததா³ க்ரியதே
 உத்பத்யதே
 ஜாயத இத்யேவமாதிர்லோகஸ்ய வ்யவஹார: ப்ரவர்ததே | யதா³ து காரகாணி
 ஸக்த்யந்தராவிர்பாவாத்ஸம்ஸ்தா²நாந்தரேணௌதஸ்க்யவர்திதாமவஸ்தா²முபஸம்ஹரந்தி
 ததா³ ப்ராகு³பலப்த⁴ம் ஸம்ஸ்தா²நம் விநாஸஸப்த³வாச்யதாம் ப்ரதிபத்யதே |
 பரமார்த²தஸ்து ந கஸ்யசிது³த்பாதோ³ஸ்தி ந விநாஸ: | யத்புநரேதது³க்தம்
 ஜந்மஸப்த:³ ப்ராக³பூ⁴தஸ்யார்த²ஸ்ய பா⁴வோபக்ரமமாஹேதி தத³பீச்சா²மாத்ரம் |
 கஸ்மாத்

? விவாதாத் | ஸதஸ்தவிஷயம் ஜந்மேதி விவாதே³ஸநுஷக்தே ஜந்மஸப்த³:
ப்ராக³பூ⁴தஸ்ய

ஸத³பா⁴வமாசஷ்ட இதி ப்³ருவதோ³ஸநுக்³தஸமம் | புருஷாதா³வத்³ரு³ஷ்டத்வாத³ஸித்³தி⁴ரிதி
சேத் ஸ்யாதே³தத் யதி³ தர்ஹி க்ரியதே உத்பத்³யதே ஜாயத இத்யேஷோர்த²:
ஸத³விஷய:

கல்ப்யதே, ப்ரதா⁴நபுருஷ்யோரபி தத்ப்ரஸங்க³:³, ஸத³ஸத³விஸேஷாதி³தி |
அதஸ்ச விவாதா³வஸ்த²மேவைதத்ப்ரகரணமிதி | ஏதச்சாயுக்தம் | கஸ்மாத்
? ஸம்ஸ்தா²நவிஷயத்வாத் | யதா³ பா⁴வ: ஸ்வதோ³ஸநர்தா²ந்³தரபூ⁴தம் ஸம்ஸ்தா²நம்
ப⁴ஜதே ததை³தே ஸப்தா³:³ ப்ரவர்தந்த இத்யுக்தம் | த்³ரு³ஷ்டம் ச லோகே தத்³யதா²
முஷ்டிக்³ரந்தி²குண்ட³லாநி கரோதி ஜநயத்யுத்பாத³யதி, அபி⁴வ்யக்தாத்மஸு
ச மூலோத³காதி³ஷு ப⁴வத்யுத்பந்நம் ஜாதமிதி | உப⁴யபக்ஷப்ரஸித்³தே⁴ து
ஸஸவிஷாணுதௌ³ நைதே ஸப்தா³:³ ப்ரவர்தந்தே | தஸ்மாத்³ப⁴வத ஏவாநிஷ்டப்ரஸங்க³
இதி | உக்தம் ச

யத்³யஸத்த்வம் க⁴டாதீ³நாமுத்பத்தௌ ஹேதுரிஷ்யதே |
ஸஸஸ்ரு³ங்கே³ஸபி துல்யத்வாதூ³த்பத்திஸ்தே ப்ரஸஜ்யதே ||

இதி ஸித்³த⁴ம் ஸத்கார்யம் |
இதஸ்ச ஸத்கார்யம் |

|| ஸக்த்யஸ்ய ஸக்யகரணத் ||

ஸக்யமித³மஸ்ய, ஸக்தய்சாயமஸ்யேத்யயம் நியம: ஸதாம் த்³ரு³ஷ்ட: |
தத்³யதா² சக்ஷு³ஷோ ரூபஸ்ய | ஆஸ்தி சாயம் படஸ்ய வேமாதீ³நாம் ச நியம: |
தஸ்மாச்ச ஸத்கார்யம் | ஸஹகாரிவத்தந்நியம இதி சேத் ஸ்யாந்மதம் யதா²போ
பீ³ஜாங்குரஸ்யோத்பத்தௌ ஸமர்தா² ப⁴வந்தி ந காஷ்டா²த³க்³நேர்வா | உப⁴யம்
ச தத்தாஸு ச வித்³யதே | பீ³ஜாத³பாம் விச்சி²ந்நத்வாத் | யதா² ச ஸூர்ய:
ஸூர்யகாந்தாத³க்³நிமுத்பாத³யிதும் ஸமர்தோ² ந சந்த³ரகாந்தாச்ச பாநீயம் |
உப⁴யம்

தத்தத்ர ந வித்³யதே | ததா² ச தத்த்வாதீ³நாம் படஸ்யைவ ஸக்திநியம: ஸ்யாத் | ந
ச படஸ்ய தந்துஷு ஸத்த்வம் ஸ்யாதி³தி | ஏதச்சாயுக்தம் | கஸ்மாத் ?
ஸாத⁴யத்வாத் |

அங்குராத³யோ³ஸபி கார்யமபா³தீ³நாம் | அத: ஸாத⁴யம் | கிமங்குரோ³ஸ்த்யத²
நாஸ்த்யேவ | ததா² ஸூர்யகாந்தே³க்³நி: | தத³ர்த²மேவ சாயம் விவாதோ³ஸநுஷக்த:
|

யத்தூக்தமபாம் விச்சி²ந்நவாந்ந தாஸ்வங்குரோ⁵ஸ்தீதி தத்ராபி யாஸாமபாம்
 பீ³ஜாநுப்ரவேஸத³ங்குரபா⁴வேந விபரி³மஸ்தாப்யஸ்தஸ்யாந்நயத்வம் ஸாத்யம் |
 அதோ ந கிஞ்சிதே³தத் | கிம் சாந்யத் | ரூபவ்யவஸ்தா²நாச்ச | தத்³யதா²
 விஜ்ஞானோத்பத்தி³ஹேதுத்வே ஸதி ந ரூபம் த்³ரு³ஷ்டமிதி நேதா³நீம் தத்ஸாமாந்யாத்
 ரூபமப்யரூபம் ப⁴வதி | ஏவம் படகாரணத்வாத்³வேமாத³யோ ந பட இதி நேதா³நீம்
 தந்தவோப்யபட: | தஸ்மாத்³யுக்தமேதச்ச²க்தஸ்ய ஸக்யகரணாத்ஸத்கார்யம் |

|| காரணபா⁴வாச்ச ஸத்கார்யம் || 9 ||

இஹாஸதி கார்யே காரணபா⁴வோ நாஸ்தி | தத்³யதா² வந்த⁴யாயா: |
 அஸ்தி சேஹ காரணபா⁴வஸ்தந்நுபடயோஸ்தஸ்மாத்ஸத்கார்யம் |
 காரணந்தராத்தகார்யோத்பத்தி³ர்ஸநாத³ந்யத்ர தத்³பு³த்தி⁴ரிதி சேத் ஸ்யாந்மதம்
 ப்ராக்காரணந்தராத்தகார்யாந்தரஸ்யாஸத உத்பத்திமுபலப்ய பஸ்சாத்காரணந்தரே
 காரணபு³த்தி⁴ர்⁴வதீதி | ஏதச்சாயுக்தம் | கஸ்மாத் ? அந்ப்யுபக³மாத் |
 அஸத: கார்யஸ்யோத்பத்திரேவ ந ஸித்³தா⁴ ஸஸவிஷாணாதி³ஷ்வஸித்³த⁴த்வாத் |
 குத: புநஸ்தந்நிமித்தாகாரபு³த்தி⁴:⁴ ? காரணபா⁴வாதி³தி சேத் - ஸ்யாதே³தத்,
 அஸதத்வாவிஸேஷே⁵பி படஸ்ய காரணம் ஸமவாய்யஸமவாயிநிமித்தலக்ஷணமஸ்தி
 |

தஸ்மாத்தபட உச்சயதே, ந ஸஸவிஷாணஸ்யேதி | ஏதச்சாயுக்தம் | குத: ஹேத்வபா⁴வாத்
 |

அஸதத்வாவிஸேஷே⁵பி படஸ்ய காரணமஸ்தி ந ஸஸவிஷாணஸ்யேத்யத்ர
 ஹேதுரநுக்த: | புருஷவதி³தி சேத் ஸ்யாதே³தத், யதா² துல்யத்வே ஸத்தவே
 படஸ்ய காரணமஸ்தி ந புருஷஸ்ய, ஏவமஸதத்வே படஸ்ய ஸம்ஸ்தா²நம் ந
 ஸஸவிஷாணஸ்யேத்யேதத³ப்யயுக்தம் | கஸ்மாத் ? உக்தத்வாத் | ஸம்ஸ்தா²நம்
 கார்யம்

படஸ்ய | ஸம்ஸ்தா²நம் ந புருஷஸ்யேத்யுக்தம் ப்ராக் | ஸம்ஸ்தா²நவத்தத்³விஸேஷ
 இதி சேத் ஸ்யாந்மதம் யதா² ஸதத்வாவிஸேஷே பட: ஸம்ஸ்தா²நம் ந புருஷ
 ஏவமஸதத்வாவிஸேஷே பட: கார்யம் ந ஸஸவிஷாணமிதி | ஏதத³ப்யயுக்தம் |
 கஸ்மாத் ? ஸாமாந்யவிஸேஷபா⁴வாத் | ஸாமாந்யஸ்ய ஹி விஸேஷபரி³ஹு:
 ஸம்ஸ்தா²நம் |

ந த்வயமஸ்தி சேதநாஸக்தௌ விகல்ப: | தஸ்மாந்ந புருஷ: ஸம்ஸ்தா²நம் |
 அஸதஸ்து நிராத்மகத்வாத்³விஸேஷோ து³ரூபபாத:³ | தது³பபத்தௌ வா
 ஸதத்வப்ரஸங்க³

இதி | ஆஹ ச-

நிராத்மகத்வாத்³ஸதாம் ஸர்வேஷாமவிஸிஷ்டதா |

விஸேஷணம் சேத்³பி⁴ந்நம் தே ஸத்த்வமப்⁴யுக³ம்யதாம் ||

தஸ்மாத்த்³யுக்தமேதத்த்காரணபா⁴வாச்ச ஸத்த்கார்யம் | ஏவம்

தாவத்³வைஸேஷிகமதேநாஸத்த்கார்யவாதோ³ ந விமர்த்³ஸஹ: |

பௌ³த்³த⁴பக்ஷே து பூ⁴யாந்தோ³ஷ: | கத²ம் தர்ஹி த்³ரவ்யாந்தரம் படோ

நேஷ்யதே ? தந்துஷவேவ ததா²ஸ்தே²ஷு பட இத்யாதி³பு³த்³ய: இத்யேவமாதி³நா
ந்யாயேநாவயவிப்ரதிஷேதா⁴த்ஸம்யோகோ³ஸ்பி ந ஸம்யோகி³ப்யஸ்தேஷாமர்தா²ந்தரமிஷ்ட:

தத்ரைதாவதீ பரிகல்பநா ஸ்யாத்-யது³த தந்துஸம்யோகோ³ வா பட:, ஸம்யோக³காரணம்

வா த்³ரவ்யாந்தரம் ? உப⁴யம் ச தேஷாம் நார்தா²ந்தரம் | அதோ²த்³பத்திவிநாஸௌ

கஸ்யாபீதி மாயாகாரசேஷ்டிதம் | தத³பி சித்ரதரோ³ஸமுபந்யாஸ: | காணூதா³நாம்

து த்³ரவ்யாந்தரோத்தபதிவிநாஸா⁴யுக³மாந்ந தார்கிகஸத்³ரு³ஸோ விசார: |

தஸ்மாத்த்பாரமர்ஷ ஏவ பக்ஷா ஜ்யாயாந் | யதா² சாஸத்த்கார்யம் ந ஸம்ப⁴வதி ததா²

சஸப்³தா³த்ஸத³ஸத்த்கார்யமபி |

பரஸ்பரவிரோதா⁴த் நைவ ஸந்நாஸதி³தி ஏகே | ஏதத³ப்யநுபபந்நம் | கஸ்மாத் ?

ஸத்தவே

ஹேத்வபி⁴தா⁴நாந்நிஸ்சித: ப்ரா³கு³த்³பத்தே: கார்யஸ்ய ஸத்³பா⁴வ: || 9 ||

காரிகா 10

ப்ரக்ரு³த்மிதா³நீம் வக்ஷயாம: | கிம் ச ப்ரக்ரு³த்ம் ? மஹதா³தி³ தச்ச கார்யம்

ப்ரக்ரு³திவிருபம் ஸருபம் சேதி வசநாத்³வைருப்யம் |

ஆஹ-ப்ராக்ஸாரூப்யக்³ரஹணம், ஸுக²ப்ரதிபத்திஹேதுத்வாத் | அதி⁴க³தஸாரூப்யஸ்ய
ஹி

ஸுக²ம் வைருப்யஸ்ய ப்ரதிபத்தி³ர்ப⁴வதீதி ப்ராக்ஸாரூப்யக்³ரஹணம் கர்தவ்யம் |
யதா²

தந்ந்ராந்தரீயாணம் ஸத³நித்யம் த்³ரவ்யவத்த்கார்யம் காரணம் ஸாமாந்யவிஸேஷவதி³தி

த்³ரவ்யகு³ணகர்மணமவிஸேஷஸாமாந்யமுக்த்வா த்³ரவ்யாணி த்³ரவ்யாந்தரமாரப⁴ந்தே

கு³ணஸ்ச கு³ணந்தரமித்யேவமாதி:³ விஸேஷோ³ஸ்பி⁴தீ⁴யதே |

உச்யதே- தத³நுபபத்தி: | அவிஸேஷாத் | யதத²வாதி⁴க³தஸாரூப்யஸ்ய லக்⁴யஸீ

வைரூப்யப்ரதிபத்திரேவமதி⁴க³தவைரூப்யஸ்ய லக்⁴யஸீ ஸாரூப்யப்ரதிபத்தி: |
கஸ்மாத் ? பரஸ்பராபேக்ஷத்வாத் | வைரூப்யாபேக்ஷம் ஹி ஸாரூப்யம்,
ஸாரூப்யாபேக்ஷம்

ச வைரூப்யமிதி |

ஆஹ- ஏவமபி வைரூப்யஸ்ய ப்ராக³பி⁴தா⁴நே ப்ரயோஜநவசநம் |
த³வயோரவிஸேஷே⁵ந்யதரஸ்ய ப்ராக³பி⁴தா⁴நே நியமஹேதுர்வக்தவ்ய இதி |
உச்யதே ந, வைரூப்யஸ்ய ப்ரகரணாநங்க³பா⁴வாத் | விச்சி²ந்நம்
ஹி வைரூப்யமதஸ்தத்பூர்வமபி⁴தா⁴ய ப்ரகரணங்க³ம் ஸாரூப்யம்
ஸுக²மபி⁴தா⁴துமித்யேவமர்த²மாசார்யேணவம் க்ரியதே | கத²ம் ஸாரூப்யஸ்ய
ப்ரகரணங்க³த்வமிதி சேத் த்ரைகு³ண்யாபி⁴தா⁴நத்³வாரேண கு³ணலக்ஷணோபதே³ஸாத்
|

தத்ஸித்³தௌ⁴ சாவிவேக்யாதீ³நாம் வ்யக்தஸித்³தே⁴, காரணகு³ணாத்மகத்வாச்ச
கார்யஸ்ய ப்ரதா⁴நே த்ரைகு³ண்யாதி³ப்ரதிபத்தே: கார்யகாரணபா⁴வாஸந்தே³ஹாச்ச
ப்ரதா⁴நாஸ்தித்வப்ரஸித்³யபதே³ஸாத்மகத்ஸித்³தௌ⁴ ச போ⁴க்³யஸ்ய
போ⁴க்த்ரபேக்ஷத்வாத் புருஷஸித்³தே⁴ரதி⁴க³தபோ⁴க்த்ரு³போ⁴க்³யஸ்ய தத்ஸம்யோக³ஸ்ய
ச ஸுக²ப்ரதிபாத்³யத்வாத்³யாச்ச தத்வ்யூ⁴தபா⁴வஸர்கா³ணம் |
தஸ்மாத்³யுக்தமேதத்ப்ரகரணங்க³த்வாத்ஸாரூப்யம் பஸ்சாந்நி³ஸ்யதே |
தத³ஸம்ப³ந்தா⁴தி³தரத்ப்ராகி³தி |

ஆஹ- யதி³ தர்ஹி ப⁴வாந்ப்ராக³வைரூப்யாபி⁴தா⁴நம் ந்யாய்யம் மந்யதே
தத்³வக்தவ்யம்

கிம் புநரித³ம் வைரூப்யமிதி |

உச்யதே-

|| ஹேதுமத³நித்யமவ்யாபி ஸக்ரியமநேகமாஸ்ரிதம் லிங்க³ம் |

ஸாவயவம் பரதந்த்ரம் வ்யக்தம் விபரீதமவ்யக்தம் || 10 ||

தத்ர ஹேது: காரணமித்யநர்தா²ந்தரம் | தத³ஸ்யாஸ்தீதி ஹேதுமத் | நித்யம் த்⁴ருவம்
|

ந நித்யமநித்யம் | வ்யாப்நோதீதி வ்யாபி | ந வ்யாப்யவ்யாபி | அஸர்வக³தமித்யர்த: ²
|

ஸஹ க்ரியயா ஸக்ரியம் | அநேகம் பி⁴ந்நம் | ஆஸ்ரிதமாதே⁴யம் | லிங்க³ம்
தல்லக்ஷணோபந்நம் | அவ்யயந்த இத்யவயவா: | ப்ரு²தகு³பலப்⁴யந்த இத்யர்த: ² |
ஸஹாவயவை: ஸாவயவம் | பரதந்த்ரமந்யாதீ⁴நம் | ஏதே ஹேதுமதா³த³ய:

பரதந்த்ராந்தா நிரபவாதா:³ வ்யக்தஸ்யாஸாதா⁴ரண ப்ரதா⁴நபுருஷாப்யாம் த⁴ர்மா: |
ஆஹ- ஹேதுமதி³த்யவிஸேஷ: ஸர்வத்ர ஸத்³பா⁴வாத் | வ்யக்தாவ்யக்தபுருஷாணம்
ஹி

ஸர்வேஷாம் ஹேதுரஸ்தீதி அவிஸேஷ ஏவாயம் படி²தவ்ய: |

உச்யதே ந, காரகபரிக்³ரணாத் | யத்³யபி வ்யக்தாவ்யக்தபுருஷாணமவிஸிஷ்டம்
ஹேதுமத்த்வம் ததா²பி விஸிஷ்டஸ்ய காரகஸ்ய ஹேதோ: பரிக்³ரணம் கரிஷ்யாம்: |
ஸ ச வ்யக்தஸ்யைவ நாந்யஸ்யேதி நாயமவிஸேஷோ ப⁴விஷ்யதி |

ஆஹ- தத³நுபபத்தி:, விஸேஷாநுபாதா³நாத் | ஹேதுரிதி ஸாமாந்யஸப்³தோ³ஸ்யம் |
ஸாமாந்யஸப்³தா³ஸ்ச நார்த²ப்ரகரணஸப்³தா³ந்தராபி⁴ஸம்ப்³ந்த⁴மந்தரேண
விஸேஷே⁵வதிஷ்ட²ந்த இதி விஸேஷ உபாதே³ய: ஸ்யாத் | ஸ து நோபாதீ³யதே |
தஸ்மாத்தே அவிஸேஷா ஏவேதி |

உச்யதே ந, ஸர்வஸம்ப்⁴விநோ⁵பி⁴தா⁴நஸ்ய ப்ரகர்ஷார்த²த்வாத் | இஹ ய:
ஸர்வஸம்ப்⁴வீ த⁴ர்ம ஏகவிஷய உபாதீ³யதே தஸ்மாத்த்²ப்ரகர்ஷோ விஜ்ஞாயதே |
தத்³யதா² போ⁴க்தா மாணவக இத்யுக்தே ஸர்வேஷாம் போ⁴க்த்ரு²த்வஸ்ய
ஸம்ப்⁴வாதே³வம்

விஜ்ஞாயதே ப்ரகர்ஷேணயம் போ⁴க்தேதி, ஏவமிஹாபி ஸர்வஸம்ப்⁴வீத்யாஹாசார்யோ
வ்யக்தம் ஹேதுமதி³தி | தேந வயமஸ்மாத்த்²ப்ரகர்ஷம் விஜ்ஞாஸ்யாம்: | கஸ்ச
ப்ரகர்ஷ: ? காரகஜ்ஞாபகயோருப⁴யோரபி ஸம்ப்⁴வே காரகஸ்யைவ க்³ரஹணம் |
அறித்யஸப்³த³ஸம்ப்³ந்தா⁴த்³வா | அத²வா⁵ஸமாசார்யோ ஹேதுமதி³த்யுக்த்வா⁵நித்யமிதி
பட²தி | ஸப்³தா³ந்தராபி⁴ஸம்ப்³ந்தா⁴த் | யோ⁵நித்யஸஹசரோ ஹேதுஸ்தஸ்யேஹ
க்³ரஹணம்

க³ம்யதே | கஸ்சாநித்யஸஹசரோ ஹேது: ? காரக: |

ஆஹ ஏவம்ப்யநுபபந்தமேதத் | கஸ்மாத் ? உப⁴யத்ர தத்ஸம்ப்⁴வாத் |

உத்பாத³யவ்யங்க³யயோர்ஹி விநாஸம் படாதி³ஷு த³ரு²ஷ்டத்வாத் அவ்யபி⁴சாராததந்த்ராந்தா⁴
மந்யந்தே | தஸ்ய வா பரிஹாரோ வக்தவ்ய: | ந வா வக்தவ்யோ விஸேஷே
ஸ்தி²திரஸ்தீதி

|

உச்யதே ந, ஏகாந்தவாத³ப்ரஸங்கா³த் | ஸர்வேண ஹி வாதி³நா⁵வஸ்யம்
கிஞ்சிந்நித்யமப்⁴யுக³ந்தவ்யம் | அந்ததோ விநாஸே⁵பி ந கஸ்சித³ர்த²
ஸப்³த³பு³த்³தி⁴யாம் ந வ்யஜ்யதே | ததா² ஸத்யேகாந்தவாதோ³ஸ்யம் ஸ்யாத் | ஸ ச
யுக்திமத்³பி⁴ர்நேஷ்யதே | ததா² ச ஸம்ஸ்க்ரு²தமப்யேவம் கஸ்யமாதே விநாஸி ஸ்யாத்
|

தஸ்மாது³த்பாத்³யவ்யங்க்³யயோர்விநாஸம் ப்³ருவதோ⁵திஸாஹஸம் |

ஆஹ- அநித்யவ்நாபுபத்தி: ஸத்கார்யவாதா³ப்யுபக³மாத் | யத²வ ஹி நாஸத
உத்பத்திரஸ்த்யேவம் ஸதோ⁵பி விநாஸேந ந ப⁴விதவ்யம் | அத² ஸதோ⁵பி
விநாஸோ⁵ப்யுபக³ம்யதே தேந ப்ரலயகாலே விநஷ்டாநாம் தத்த்வாதீ³நாம்
ப்ரம்சாத்³ஸதாமுத்பத்தி: ஸத்கார்யவாத³ம் நிராகுர்யாத் | தஸ்மாத்³நித்யம்
வ்யக்தமித்யயுக்தம் |

உச்யதே- ந, வ்யக்த்யபக³ம்ப்ரதிஜ்ஞாநாத் | ஸதா³ வ்யம் ஸதோ⁵விநாஸமாசக்ஷாண:
(na ?) ஸத்கார்யவாத³ம் ப்ரத்யாசக்ஷம்ஹி | காரணநாம் து ய: பரஸ்பரம் ஸம்ஸர்கா³த்
ஸம்ஸ்தா²நவிஸேஷபரிக்³ரஹஸ்தஸ்ய விரோதி⁴ஸக்த்யந்தராவிர்ப⁴வாத்³வ்யக்திஸ்திரோதீ⁴யத்
இத்யேதத்³ விநாஸஸப்³தே³ந விவக்ஷிதம் | ததா² ச வார்ஷக³ண: பட²ந்தி- ததே³தத்
த்ரையோக்யம் வ்யக்தேரபேதி, ந ஸத்த்வாத³பேதமப்யஸ்தி விநாஸப்ரதிஷேதாத் |
அஸம்ஸர்கா³ச்சாஸ்ய ஸௌக்ஷம்யம் ஸௌக்ஷம்யாச்சாநுபலப்³தி⁴ஸ்தஸ்மாத்³வ்யக்த்யபக³மே
விநாஸ: | ஸ து த்³விவித:⁴- ஆ ஸர்க³ப்ரலயாத் தத்த்வாநாம்

கிஞ்சித்காலாந்தராவஸ்தா²நாதி³தரேஷாம் இதி |

ஆஹ- அயுக்தமேதத் | கஸ்மாத் ? விப்ரதிபத்தே: | ஸர்வமேவக்ஷணிகம்
பு³த்³தி⁴போ³த்⁴யமாகாஸநிரோத⁴வர்ஜிதமிதி ஸாக்யபுத்⁴யா: ப்ரதிபந்நா: | தேஷாம்
ப்ரதிஷேதோ⁴ வக்தவ்யோ வா ந வக்தவ்யம் த்³விவித⁴மநித்யமிதி | உச்யதே- ந,
ஹேத்வநுபக³மாத் | ப்ரதிக்ஷணமுச்சி²த்³யதே த்ரையோக்யமித்யத்ர விங்க³மபி⁴யுக்தா
அபி நோபலபா⁴மஹே | தஸ்மாத் நைதத்³ஸ்மாகம் பு³த்³தா⁴வவதிஷ்ட²த இதி |
ஆஹ- அந்தேக்ஷயத்³ர்ஸநாத், இஹ யஸ்யாந்தேக்ஷயஸ்தஸ்யக்ஷணிகத்வம்
த்³ருஷ்டம் |

தத்³யதா², ப்ரதீ³பஜ்வாலாபு³த்³தி⁴ஸப்³தா³நாம் | அஸ்தி சாந்தேக்ஷய: ஸம்ஸ்காராணம்
தஸ்மாத்

க்ஷணிகா: உச்யந்தே | தத்³ருபபத்தி:, ஸாத்⁴யத்வாத் | இஹ து ஸித்³தே⁴நாதிதே³ஸோ
ப⁴வதி | தத்³யதா² க³வா க³வ்யஸ்ய | ந து ப்ரதீ³பஜ்வாலாபு³த்³தி⁴ஸப்³தா³நாம்
க்ஷணிகத்வம் ப்ரஸித்³த⁴ம் | அதோ ந கிஞ்சிதே³தத் |

ஆஹ- நைதத்³ப்ரஸித்³த⁴ம் | கஸ்மாத் ? வ்ருத்³த்⁴யத்³ர்ஸநாத் | யதி³ ஹி
அவிநஷ்டாயாம்

ஜ்வாலாயாபிந்த⁴நாந்தராலே ஜ்வாலாந்தரமுத்பத்³யேத வ்ரு³த்³தி⁴ரபி ஸ்யாத், ந து
த்³ருஸ்யதே | தஸ்மாத்³நவஸ்தி²தா ப்ரதீ³பஜ்வாலா | கிஞ்சாஸ்யாபா⁴வாத் |
யதா³ஸ்ரயா ஜ்வாலோத்பத்திஸ்தது³த்பத்³யமாநைவாஸௌ நிருணத்³தீ⁴தி ந
யுக்தமஸ்யா

விநாஸ்யஸ்யேணாவஸ்தா²தும் | உபயுக்தேந்த⁴நாயா அப்யவஸ்தா²நப்ரஸங்கா³த் |
கிஞ்சாவரணோபரிபாதேந ப்ரபா⁴பே⁴த³ப்ரஸங்கா³த் | ஜ்வாலாநாமவஸ்தா²நமிச்ச²த
உபரிஷ்டாதா³வரணோபநிபாதாத் ப்ரபா⁴யாஸ்தந்தோரிவ த்³வைதீ⁴கரணம் ஸ்யாத் |
அநிஷ்டஞ்சைதத் | தஸ்மாந்ந தீ³பே ஜ்வாலாநாமவஸ்தி²திரஸ்தீதி | ஏதேந
ஸப்³தோ³ஸி ப்ரத்யுக்த: | கத²ம் ? தஸ்யாபி யதி³ விநாஸோ ந ஸ்யாத்,
த்³ருதபவநாம்பு³தா⁴ராபி⁴கா⁴தாத் ப்ரதிக்ஷணமபூர்வஸப்³தா³விர்⁴பா⁴வாத்
பூர்வஸப்³த³விநாஸாச்ச வ்ரு³தி:⁴ ஸ்யாத் | அத்³ரு³ஷ்டா சாஸௌ | கிஞ்ச,
ப்ரத்யக்ஷத உபலப்³தே:⁴ | பாண்யபகா⁴தஜோ ஹி ஸப்³த³ உத்பத்தேரூர்த்⁴வம் ந
ப⁴வதீதி ப்ரத்யக்ஷஸித்³த⁴ம் | அபி⁴வ்யக்திரிதி சேந்ந, நியமாத்³ஸநாத் |
ஸப்³தா³நாம் வாச்யவக்த்ரு³பே⁴த³பி⁴ந்நாநாம் காரணநியமோ த்³ரு³ஷ்ட: | ந
சைதத³ஸ்தி
ஸமாநேந்த³ரியக்³ராஹ்யாணம் | கிஞ்ச- ப்ரு³த²க் ஸ்ருதே: | அபி⁴வ்யக்திகாரணதே³ஸாச்ச
ப்ரு³த²க் ஸ்ருயதே ஸப்³த:³ | ந சைதத³பி⁴வ்யங்க்யாநாம் க⁴டாதீ³நாம் த்³ரு³ஷ்டமிதி
|
க்ஷணிகபு³த்³தே⁴ஸ்து ப்ராகே³வோக்தா நாஸஹேதவ: | தத்ர யது³க்தம் ஸாத்யத்வாத்
ப்ரதீ³பஜ்வாலாபு³த்³தி⁴ஸப்³தா³தீ³நாம் க்ஷணிகத்வஸ்ய ந ஸம்ஸ்காரா: க்ஷணிகா
இத்யேதத³யுக்தம் |
உச்யதே- யது³க்தம் வ்ரு³த்³யத³ஸநாதி³தி, அத்ர ப்³ரும:- அயுக்தமேதத் |
கஸ்மாத் ? விஸேஷப்ரதிபத்தே: | க்ஷணிகமித்யுக்தபரிமாணே⁵யம் காலநிர்³தே³ஸ
ஆஹீயதே, வ்ரு³த்³யபா⁴வாதி³ப்யஸ்ச கதா³சித்³விநாஸமாத்ரம் ப்ரதீயதே |
ஸ து விநாஸ ஏகக்ஷணமவஸ்தி²தாநாம் ஜ்வாலாநாம் ப⁴வதி ந புந:
க்ஷணத்³வயமித்யேதத³ப்ரமாணகமாஜ்ஞாமாத்ரஞ்ச க்³ரு³ஹீதஸிக்ஷாக: க:
ப்ரதிபத்துமுத்ஸஹேத ? யத்துக்தமாவரணோபநிபாதாத் ப்ரபா⁴பே⁴த³ப்ரஸங்க³ இதி,
ஏதத³ப்யயுக்தம் | கஸ்மாத் ? உப⁴யதா²நுபபத்தே: | கிம் தாவத்³யஸ்ய
த்³வைதீ⁴பா⁴வோ
த்³ரு³ஷ்டஸ்தத³க்ஷணிகமாஹோஸ்வித்³ யஸ்ய ந த்³ரு³ஷ்டஸ்தத் க்ஷணிகமிதி |
கிஞ்சாத:
? தத்³யதி³ தாவதே³வமப்⁴யபக³ம்யதே யஸ்ய த்³வைதீ⁴பா⁴வஸ்தத³க்ஷணிகமிதி
தந்தோரக்ஷணிகத்வப்ரஸங்க: | அத² மதம் யஸ்ய த்³வைதீ⁴கரணம் ந
த்³ரு³ஷ்டம் தத் க்ஷணிகமிதி யதா² கிமத்ரோதா³ஹரணம் | குத: ? யஸ்மாத் ந
ஹ்யநுதா³ஹ்ரு³தோ வாத: | ஏதேந ஸப்³த³வ்ரு³த்³தி:⁴ ப்ரத்யுக்தா | யத்புந்ரேதது³க்தம்

பாண்யுபகா⁴தஜஸு³தா³நவஸ்தா²நாதி³தி, தத்ர ப⁴வதைவோக்தம் வ்யங்க³யத்வாதி³தி
|

யத்தூக்தம் நியமத³ர்ஸநாந்ந வ்யங்க³ய: ஸப்³த³ இதி தத³யுக்தம், அநேகாந்தாத் |
யதா²

ஸூக்லக்ரு³ஷ்ணௌ நியமத: ஸூக்லக்ரு³ஷ்ணஸப்³தா³ப⁴யாம் ப்ரத்யாய்யேதே, ந ச
தௌ

தயோர்ந வ்யங்க³யௌ | ஏவம் ஸப்³த³ஸ்யாபி வக்த்யவாதி³நியம: ஸ்யாத், ந
சாவ்யங்க³ய:

ஸ்யாத் | யத³ப்யுக்தம் வ்யங்க³யவ்யஞ்ஜகயோர்தே³ஸபே⁴தா³நுபபத்தேர்ந வ்யங்க³ய:
ஸப்³த³ இதி, தத³ப்யுக்தம் | கஸ்மாத் ? சக்ஷூர்வத் தத்ஸித்³தே:⁴ | தத்³யதா²-
சக்ஷூஷோ ரூபஸ்ய ச தே³ஸபே⁴தே³ஸபி வ்யங்க³யவ்யஞ்ஜகபா⁴வ:, ஏவம் ஸப்³த³ஸ்யாபி
ஸ்யாத் | தஸ்மாந்ந ஸப்³தே³ஸபி க்ஷணிக: | பு³த்³தே⁴ஸ்து ஸ்வாதி⁴கார ஏவ
க்ஷணிகத்தவே

ஹேதுரிதி கரணோ (kAraNam ?) வக்ஷயாம: | தத்ர யது³க்தமந்தே க்ஷயத³ர்ஸநாத்
ப்ரதீ³பஜ்வாலாபு³த்தி⁴ஸப்³த³வத் க்ஷணிகா: ஸம்ஸ்காரா இத்யேதத³யுக்தமிதி |
ஆஹ- இதஸ்தர்ஹி ப்ரதீ³பாதீ³நாமந்யேஷாம் ச பா⁴வாநாம் க்ஷணிகத்வம் |
குத: ? அநவஸ்தா²நஹேத்வபா⁴வாத் | நஷ்டஸ்சே³ர்தே²ஸ்ப⁴யுக³ம்யதே
நநு ப்ராப்தமிதி³முத்³பந்நமாத்ரஸ்யாஸ்ய விநாஸவிக்⁴நோ நாஸ்தீதி கௌடஸ்த²யம்
ஸர்வபா⁴வாநாம் ப்ராப்தமிதி | உச்யதே- ந, காரணோபபத்தே: | அதி⁴காரோ ஹி
ஸர்வபூ⁴தாநாம் ஸம்ஸ்காரவஸாது³த்தப்த்திஸ்தத³வஸ்தா²நமேவ தேஷாமலம்
ஸ்தி²தயே |

ஸதி விநஸ்வரத்வே ஸம்ஸ்காரோபயோகே³ து ஸ்தி²த்யப⁴ர்மஸ இத்யதே³ஸ்தி
கிஞ்சித்காலமவஸ்தா²நம் பா⁴வாநாம் | ந ச கௌடஸ்த²யப்ரஸங்க:³ | கிஞ்சாந்யத்-
ஸந்ததிவிநாஸப்ரஸங்க³த் | நம்ஷ்டுஸ்சே³ர்து³த்தப்த்திஸமநந்தரம் விநாஸ இஷ்யதே,
ஸந்ததிரப்யந்தே க்ஷயத³ர்ஸநாத் நம்ஷ்டர்¹ | தஸ்யா அபி ததை²வ விநாஸ: ப்ராப்த: |
ததஸ் ச தடி³த்³விஸஸிதவத்க்ஷணத்³ரு³ஷ்டநஷ்டஸ்ய த்ரைலோக்யஸ்யாபா⁴வே
ஸம்ஸாரோச்சே²த³ப்ரஸங்க:~³ | தஸ்மாத³யுக்தம் நம்ஷ்டுருத்தப்த்திஸமகாலமேவ
விநாஸ இதி | காரணவஸ்தா²நாத் ந தோ³ஷ இதி சேத்- ஸ்யாந்மதம், அஸ்தி
காரணம் பூர்வோத்தந்நோ பா⁴வ உத்தரஸ்யோத்தப்ததௌ | ஸ சாப்யுத்தரஸ்ய,
இத்யேவம்

ஸந்ததேரஸ்சே²தோ³ விரோதி⁴பா⁴வாந்தரஸம்ஸர்கா³த் தூப⁴யதஸ்ததே²த்தப்தேர்⁴ர்மஸ
இதி | ஏதத³ப்யுக்தம் | கஸ்மாத் ? பூர்வஹேதுத்யாகா³த் | ப்ராகு³க்தம் யேந

நம்ஷ்டவ்யமஸௌ மந்த்ரௌஷத³ப்ரயோகை³ரபி கூ³ணூ³ர்த்³வம் நாவதிஷ்ட²தே
|

ஸாம்ப்ரதம் து நம்ஷ்ட¹ ஸந்ததி: காரணவஸாதே³வ திஷ்ட²தீதி

ஸோ⁵யம் பூர்வஹேதுத்யாக: ³ | விநாஸஹேத்வபா⁴வாத் கூ³ணிகதவமிதி

சேத், ஸ்யாதே³தத் நாஸ்தி பா⁴வாநாம் விநாஸஹேதோருபலம்ப⁴ இதி | அத:

ஸ்வாபா⁴விக: ப்ரத்⁴வம்ஸ: | தஸ்மாது³த்பத்திஸமகாலமஸௌ கேந வார்யதே |

இத³மப்யயுக்தம் | கஸ்மாத் ? அநப⁴யுபக³மாத் | கோ ஹ்யேதத்³வமம்ஸ்யதி

அஹேதுகோ

விநாஸ: | கிம் தர்ஹி ப்ராகே³வோக்தமர்த²வஸாத்³பா⁴வாநாம் ஸ்தி²திஸ்தத்³வ

|| விரோதி⁴த்³ரவ்யாந்தரஸம்ப³ந்தே⁴நாத்⁴யாத்மிகாதி³நா ப⁴வதீதி | விநாஸஸ்ய

விநாஸப்ரஸங்கா³த்யுக்தமிதி சேத், யதி³ தர்ஹ்யபா⁴வோ⁵பி ஹேதுமாந் பரிகல்ப்யதே;

ப்ராப்தமஸ்யாபி க⁴டவத்³ விநாஸித்வம் | அநிஷ்டம் சைதத் | தஸ்மாது³ஹேதுகோ

விநாஸ

இத்யேதத்யுக்தம் | கஸ்மாத் ? வ்யக்த்யபக³ம்ப்ரதிஜ்ஞாநாத் | பா⁴வவிநாஸிநம்

ப்ரதி ஸத்யமேவாயமுபாலம்ப⁴ ஸ்யாத் | வ்யக்த்யபக³மஸ்து நோ விநாஸ: | ஸ து

ஹேதுமத்தவேந கத²ம் விரோதஸ்யத இதி | தஸ்மாந்ந விநாஸஹேத்வபா⁴வாத்

கூ³ணிகம்

ஸம்ஸ்க்ரு³தமிதி | இதஸ்ச ந கூ³ணிகம் | கஸ்மாத் ? அக்³ரஹணப்ரஸங்கா³த் |

இஹாஸதோ⁵க்³ரஹணம் த்³ரு³ஷ்டம் | தத்³யதா² த்³விதீயஸ்ய ஸிரஸ: |

கூ³ணூ³ர்த்⁴வம்

ச தே க⁴டாத³யோ ந ப⁴வந்தி | தஸ்மாத்தேஷாமப்யக்³ரஹணப்ரஸங்க: ³ |

தத்ஸத்³ரு³ஸோத்பத்தேரதோ³ஷ இதி சேத் ஸ்யாதே³தத் - உத்பத்திஸமகாலம்

நிரோதே⁴பி

க⁴டஸ்யாந்யஸ்ய தாத்³ரு³ஸஸ்யோத்பத்தி³ர்ப⁴வதி, தந்நிரோதே⁴ந்யஸ்யேத்யேவமவிச்சே²தே³ந

க்³ரஹணம் ப⁴வதி, ஜ்வாலாநதீ³ஸ்ரோதோ⁵நுஸந்தா⁴நவதி³தி | ஏதத்³ப்யயுக்தம் |

குத: ? காரணபா⁴வாத் | ஸ்யாதே³ததே³வம் யதி³ ததா³நீம் ஸத்³ரு³ஸோத்பத்தௌ

காரணம்

ஸ்யாத் | ந து தத்³ஸ்தி, ப்ராகே³வ நிரோதா⁴த் | தஸ்மாத்³ஸதே³தத் |

பூர்வோத்பந்நஸ்ய

காரணபா⁴வாத்³தஸ்தி³தி⁴ரிதி சேந்ந, உபாதா³நாத் தந்நிஷ்பத்திப்ரஸித்³தே⁴ |

இஹோபாதா³நாந்மரு³த்பிண்ட³கஸம்ஜ்ஞகால்லோகே க⁴டநிஷ்பத்தி: ப்ரஸித்³தா⁴ | ந

ச

ததா³நிமஸ்தி ம்ரு³த்பிண்ட: ³ | கிஞ்ச க்ரமநுபலப்³தே: ⁴ | இஹ ஸிபி³காதீ³நாமநுக்ரமேண
க⁴டோத்பத்திருபலப்⁴யதே | ந சாநுக்ரமோ⁵ஸ்தி | கிஞ்ச காரகஸாமக்³ர்யாப⁴வாத் |
இஹ கும்ப⁴காரத³ண்ட³சக்ரஸூத்ரோபலஸாமக்³ர்யாத்³ க⁴டநிஷ்பத்தி: ப்ரஸித்³தா⁴ |
ந சாஸ்த்யேஷாம் தத்ர ஸம்ப⁴வ: | கிஞ்ச தது³த்பாத்³யாந்தரோத்பாத்³யஸ்யாநிஷ்பத்தே:
|

இஹ க⁴டாத்³ க⁴டே நிர்வ்ரு³த்திர்ந ப்ரஸித்³தா⁴ லோகே | ந சாப்ரஸித்³தோ⁴ஸ்தி
த்³ரு³ஷ்டாந்த: | பு³த்³தி⁴ஸப்³த³வதி³தி சேத் ஸ்யாதே³தத் யதா² பு³த்³தி⁴ர்³பு³த்³யந்தரம்
ஸத்³ரு³ஸம் ஸூதே, ஸப்³த³ஸ்ச ஸப்³தா³ந்தரமேவம் க⁴டாத்³க⁴டநிஷ்பத்தி³ர்³ப⁴வதி
இதி | ஏதத்³ப்யஸத் | கஸ்மாத் ? ஸித்³த⁴ம் ஹி பு³த்³தே⁴ர்³பு³த்³யந்தரம் ஸப்³தா³ச்ச
ஸப்³தா³ந்தரம் ஜாயத இத்யேதத்³ப்யஸ்மாகம் ப்ரஸித்³த⁴ம் | தஸ்மாத்த்³ப்ரலாபமாத்ரமேதத்
|

தத்ர யது³க்தம் ஸத்³ரு³ஸோத்பத்தே: ஸோ⁵யமிதி க்³ரஹணமவிச்சி²ந்நம்
க்ஷணிகத்வே⁵பி

பா⁴வாநாமித்யேதத்³யுக்தம் | கிஞ்சாந்யத் | கார்யோத்பத்திகாலே காரணநிவ்ரு³த்தே:
| யதா³

ந காரணமஸ்தி ந ததா³ கார்யமுத்பத்³யதே த்³வ்யோர்⁴க⁴டயோர்யுக³பது³பலப்³தி⁴ப்ரஸங்கா³த்
|

யதா³ து கார்யமுத்பத்³யதே ததா³ காரணம் நிருத்³த⁴மிதி நிர்³பீ³ஜ:

ப்ரது³ர்³பா⁴வ: ப்ராப்³நோதி | அநிஷ்டம் சைதத், ஸததோத்பத்தி³ப்ரஸங்கா³த் |

அநுத்பந்நே ஹேதுஸாமர்த்³யாத்³தோ³ஷ இதி சேத் ஸ்யாத்தத்³நுத்பந்நே கார்யே
காரணேந

ப்ரயோஜநம் | உத்பந்நே தத்³வ்யாபாராந்த்²க்யாத் | அஸ்தி சாநுத்பந்நே கார்யே
காரணம் |

அதோ ந நிர்³பீ³ஜ: ப்ராது³ர்³பா⁴வ இதி | ஏதத்³ப்யயுக்தம் | கஸ்மாத் ? அபா⁴வே⁵பி
தது³த்பத்தி³ப்ரஸங்கா³த் | அங்க³ தாவத் அணுஸோ வி⁴ஜ்யதாமக்³நௌ வா
க்ஷிப்யந்தாம்,

தந்தவஸ்ததா³பி ப்ரஸித்³த⁴விநாஸாநாமபூ⁴வந்நிதி ஸக்யமுபதே³ஷ்டம், யதி³ தே⁴ய:
பட உத்பத்³யதே | தஸ்மாத்³ப்⁴ராந்திரியம் | யுக³ப்த்கார்யகாரணயோருத்பத்தி³நிரோதௌ⁴
துலாநதோந்நதவதி³தி சேத் ஸ்யாதே³தத்³யதா² நாமோந்நாமௌ துலாந்தர்யா (?)
யௌக³பத்³யேந

ப⁴வத ஏவமுத்பத்தி³விநாஸௌ கார்யகாரணயோரிதி | தத்³ப்யயுக்தம் | கஸ்மாத்

? கார்யகாரணபா⁴வாத்³ர்³ஸநாத் | கிமித்³முத³கே நிமஜ்ஜத்³பி: ⁴ பீ²நமவலம்ப்³யதே

? துல்யா தஸ்ய ஹ்யேகஸ்யாவநதிரவஸ்தா² தத்³ த்³விதீயஸ்யோந்நதயே
ஹேதுர்ப⁴வதி,

ப⁴வத: காரணநிநாஸ: கார்யோத்பத்திஸ்ச யௌக³பத்³யேந ப⁴வத: | ந ச
தயோர்ஹேதுமத்³பா⁴வ: ஸக்ய: கல்பயிதும் | தஸ்மாத³யுக்தமேதத் | விஸேஷக்³ரஹணத்
க்ஷணிகத்வஸித்³தி⁴ரிதி சேத் ஸ்யாந்மதம்- யத்³யுத்பந்நமாத்ரோபரதிர்நாஸ்தி
பா⁴வாநாம்,

கிங்கயுத: ஸரீராதீ³நாம் ப்ராணாநஸ்ரமரூபாதி³க்ரு³தோ³ஶ³ப்³ஜாஸம்ப்ர⁴ப⁴ரு⁴தீநாம் ச
ஸீதோஷணஸ்பர்ஸக்ரு³தோ பே⁴த: ³? க⁴ண்டாதீ³நாம் சாஸப்³த³காநாம் பஸ்சா³ச²ப³த³வதாம்
க்³ரஹணம், தஸ்மாத³நிஷித்³த: ⁴க்ஷணப⁴ங்க³ இத்யேதச்சாயுக்தம் | கஸ்மாத்
? உக்தத்வாத் | உக்தமத்ரோத்தரம் காரணபா⁴வே³நுத்பத்திப்ரஸங்கா³ரதி³தி |
கிஞ்ச ஸம்ஸ்தா²நாந்தராநுபலதே: ⁴ | ந ஹ்யத்ர பூர்வஸம்ஸாநவிபரீதம்
ஸம்ஸ்தா²நாந்தரம் க்³ரு³ஹ்ணீமஹே | தஸ்மாத³விஸிஷ்டாஸ்த இத்யேவமவக³ம்யதாம்
|

விஸேஷக்³ரஹணந்த்வஸ்த்வந்தராநுக்³ரஹே ஸக்த்யந்தராவிர்பா⁴வாத் | ஊக்தம் ச-
"வ்யக்தேரபக³மோ³ஶ⁴ஷ்ட: பூர்வஸம்ஸ்தா²நஹாநித: | தத்³பா⁴வாத்³ஸிதோ⁴ஸ்ய
விஸே || (Here in the Ms, a considerable portion is left bland and it is
apparent that discussion on the karikas XI and XII has been left out)

காரிகா 13

|| ஸுத்த்வம் லகு⁴ ப்ரகாஸகமிஷ்டமுபஷ்டம்ப⁴கம் சலம் ச ரஜ: |
கு³ரு வரணகமேவ தம: ||

ஏவஸப்³த: ³ப்ரத்யேகம் பரிஸமாப்யதே | ஸுத்த்வம் லகு⁴ ப்ரகாஷகமேவேஷ்டம் |
யத் கிஞ்சித்கார்யகரணே லகு⁴ ப்ரகாஸம் ச தத்ஸுத்த்வரூபமிதி
ப்ரத்யவக³ந்தவ்யம் | தத்ர கார்யஸ்ய தாவது³த்³க³மஹேதுர்த⁴ர்மோ லகு⁴த்வம்,
கரணஸ்ய

வ்ரு³த்திபடுத்வஹேது: | ப்ரகாஸஸ்து ப்ரு³தி²வீத⁴ர்மஸ்ய ச்சா²யாலக்ஷணஸ்ய
தமஸஸ்திரஸ்காரேண த்³ரவ்யாந்தரப்ரகாஸநம் | கரணஸ்யாபி க்³ரஹணம்
ஸங்கல்பாபி⁴மாநாத்⁴யவஸாயவிஷயேஷு யதா²ஸ்வம் ப்ரவர்தமாநம் |
உபஷ்டம்ப⁴கம் சலமேவ ரஜ: | ய: கஸ்சிது³பஸ்தம்ப⁴ஸ்சலதா
சோபல்ப⁴யதே தத்³ரஜோரூபமித்யவக³ந்தவ்யம் | தத்ரோபஸ்தம்ப: ⁴ப்ரயத்ந:,

சலதா க்ரியா | ஸா ச த்³விவிதா⁴, பரிமீனாமலக்ஷணா ப்ரஸ்பந்த³லக்ஷணா
ச | தத்ர பரினாமலக்ஷணயா ஸஹகாரிபா⁴வாந்தராநுக்³ரு³ஹீதஸ்ய த⁴ர்மிண:
பூர்வத⁴ர்மாத்ப்ரச்யுதி: | ப்ரஸ்பந்த³லக்ஷணா ப்ராணாத³ய: கர்மேந்த³ரியவ்ரு³த்தயஸ்ச
வசநாத³யா: | பா³ஹ்யாநாம் த்³ரவ்யாணமுத்தபநநிபதநப்⁴ரமணாதீ³நி |
கு³ரு வரணகமேவ தம: | யத்திக்ஞ்சித்³ கௌ³ரவம் வரணம்
சோபலப்⁴யதே தத்தமோரூபமிதி ப்ரத்யவக்³ந்தவ்யம் | தத்ர கு³ருத்வம்
கார்யஸ்யாதோ⁴க³மநஹேதுர்த⁴ர்ம: கரணஸ்ய வ்ரு³த்திமந்த³தா | வரணமி
கார்யக்³தம்
ச த்³ரவ்யாந்தரதிரோதா⁴நம் | கரணக்³தா சாஸூத்³தி:⁴ ப்ரகாஸப்ரதித்³வந்த³விபூ⁴தா |
இத்யேஷ ஸத்த்வாதீ³நாமவ்யதிகரண ஸ்வபா⁴வோபலம்போ⁴ யத ஏஷாம்
நாநாத்வமவஸீயதே |
யத்ப்நரேதது³க்தம் ஸ்த்ரீக்ஷத்ரமேகே⁴ஷு ஸ்வபா⁴வவ்யதிகரோபலம்பா⁴தே³கோ
கு³ணஸ்த்ரிருப:, ஸர்வே வா ஸர்வரூபா, ரூபாந்தரஸ்ய வா ஸத உத்பத்திரிதி அத்ர
ப்³ரூம:
ந, கு³ணபூ⁴தஸ்ய ப⁴க்தித உபகாராத்ப்ரதா⁴நரூபோபபத்தே: | இஹ கு³ணபூ⁴தஸ்ய
ப⁴க்தித: ப்ரதா⁴நோபகாரித்வே ஸதி ப⁴க்திதஸ்தத்³ரூபோபபத்திர்த்³ரு³ஷ்டா |
தத்³யதா²
க்ஷீராதே:³ | தத்³தி⁴ முகா²தி³ஷு த்³ரு³ஷ்டப்ரதிலப்³த⁴ப்ரவ்ரு³த்தி: பித்தஸ்ய ஸ்வேந
ரூபேணங்க³பா⁴வம் க³ச்²மஸ்தஸ்யோபகாராத்தித்தம் ஸம்பத்³யதே | ந ச ததா²
ஸதே³வ | ஸத்த்வமி ஸ்த்ரைணகு³ணபூ⁴தம் ஸபத்நீரஜஸ: ஸ்வேந ரூபேணங்க³பா⁴வம்
க³ச்²மஸ்தஸ்யோபகாராத்³து:³க²ம் ஸம்பத்³யதே | தமஸோ மோஹ: | ஏவம்
க்ஷாத்ரம் ரஜ:
ஆர்யதா³ரலக்ஷணஸ்ய ஸத்த்வஸ்ய த³ஸ்யுலக்ஷணஸ்ய ச தமஸ: | ஏவம் மேத்⁴யம்
தம: கார்ஷிகே ஸத்த்வஸ்ய ப்ரோஷிதத்³யிதாயாஸ்ச ரஜஸ: | தஸ்மாந்நாஸ்தி
கு³ணநாம்
ஸ்வபா⁴வவ்யதிகர: | கிம் சாந்யத் | அகு³ணபூ⁴தாநாம் ஸ்வபா⁴வக்³ரஹணாத் | யதா³
சைதே³ஷங்க³பா⁴வமபக்³ச்²ந்தோ மத்⁴யஸ்தா²ஸ்துல்யஸம்ஸ்காராஸ்ச ப்ரதிபத்³யந்தே
ததா³ ஸ்வரூபேணவ | தஸ்மாத்³ஸங்கீர்ணம் கு³ணரூபம் |
ஆஹ- ந, ஸந்தே³ஹாத் | உப⁴யதா² ஹி ரூபாந்தரக்³ரஹணம் க்ஷீராதீ³ஷு த்³ரு³ஷ்டம்
|
தாத்³ரூப்யாத்தைஸ்ச விபரிணதாநாம் கு³ணபா⁴வாச்ச | யதோ²க்தம் தத்ர

கத²மித³மேகாந்தேந நிஸ்³யந்தே கு³ணபா⁴வா³த்ஸத்த்வாதீ³நாம் ரூபாந்தரக்³ரஹணம்
ந

புநஸ்தாத்³ரூப்யாதே³வேதி ?

உச்யதே- க்³ரஹணவிகல்போபலம்பா⁴த் | யதி³ ஸ்த்ரைணம் ஸத்த்வம் தாத்³ரூப்யாதே³வ
ஸபத்ந்யா தேந க்³ரு³ஹ்யதே தேந ப⁴ர்துரபி ததா² க்³ரஹணப்ரஸங்கோ³

மத்⁴யஸ்தா²நாம் துல்யஸம்ஸ்காராணம் ச | அநிஷ்டம் சைதத் | தஸ்மாத்³
பா⁴க்தோ³யம் கு³ணவிகல்போபலம்ப⁴ | கிம் சாந்யத் | உத்தரகாலம்

ஸ்வருபக்³ரஹணாந்நிவ்ரு³த்தாநுஸ்யாபி⁴ஸ்சைகார்த்²தாமுபக³தாபி⁴:

ஸபத்நீபி⁴ ஸ்வேநைவ ரூபேண ஸ்த்ரைணஸ்ய ஸத்த்வஸ்ய க்³ரஹணமுபலப்⁴யதே |

ஸ்வக்³ரு³ஹஸமவஸ்தி²தைஸ்சார்யதா³ரை: கூஷ்த்ரியாணம் | நிஷ்பந்நஸஸ்யைஸ்ச

க்ரு³ஷ்வலீர்மேகா⁴நாம் | தஸ்மாத்³பா⁴க்தோ³யம் க்³ரஹணவிகல்போபலம்ப⁴ |

தஸ்மாத்³யுக்தமேதத் அந்யோ³ந்யஜநநவ்ரு³த்தயோ கு³ண:, ந ச ஸங்கீர்ணஸ்வபா⁴வா

இதி |

யத்புநரேதது³க்தம் அந்யோந்யமிது²நத்வாநுபபத்தி:, ஸத்த்வஸ்யேதரவிரோதா⁴த்,

இத்யத்ர ப்³ரூம: - அஸ்தி சாயம் விரோதோ⁴ கு³ணநாம்

|| ப்ரதீ³பவச்சார்த்²தோ வ்ரு³த்தி: || 13 ||

கிமுதப்³யத இதி வாக்யஸேஷ: | தத்³யதா² வர்திஜ்யோதிஸ்தைலாநாம்

பரஸ்பரவிரோதே⁴ஸ்பி ப்ரதீ³பகரணைககார்யஸாத⁴நபா⁴வோபக³தாநாம் வ்ரு³த்தய

ஏகத்ர ஸம்மூர்சி²தா: ஸஹபா⁴வ: ப்ரக்ரு³ஷ்டமபி காலமநுப⁴வந்தி ஏவம்

ஸத்த்வரஜஸ்தமஸாம் ஸதி விரோதே⁴ மஹதா³த்³யேககார்யஸாத⁴நபா⁴வோபக³தாநாம்

வ்ரு³த்தய ஏகத்ர மூர்சி²தா: ஸஹ ப⁴வந்தீதி |

யுக்த்யபா⁴வாத்³ஸித்³தி⁴ரிதி சேத் ஸ்யாந்மதம் - கா புநரத்ர யுக்திர்யேந

விரோதி⁴நாமேககார்யதா ப⁴வதீதி ?

உச்யதே- கு³ணப்ரதா⁴நபா⁴வாத் | கு³ணபூ⁴தோ ஹி ப்ரதியோகீ³ ப்ரதா⁴நபூ⁴தேந

தது³பகரகத்வாந்ந விருத்⁴யத இதி ஸம்ஸர்கே³ண வர்த்திதுமுத்ஸஹதே |

துல்யப்³லயோஸ்து

த்³வயோ: ஸத்யமேவ ஸஹாவஸ்தா²நஸ்ய நாஸ்தி ஸம்பி³ந்த⁴ | ததா² ச ப⁴க³வாந்

வார்ஷக³ண்ய: பட²தி ரூபாதிஸ்யா வ்ரு³த்தயதிஸ்யாஸ்ச விருத்⁴யந்தே | ஸாமாந்யாநி

த்வதிஸயை: ஸஹ வர்தந்தே | தத்³யதா² ஜலாக்³நீ பசநீயஸ்வேத³நீயேஷு கார்யேஷு,

சா²யாதபௌ ச ஸலிக்ஷமரூப்ரகாஸநே, ஸீதோஷ்ணே ச ப்ரஜாவஸ்தி²தௌ | ஏவம்

தத்ஸித்³த⁴: ப்ரதீ³பவத்ஸத்த்வரஜஸ்தமஸாம் விரோதே⁴ஸ்பி ஸஹபா⁴வ: |

ஆஹ, யது³க்தம் லக்⁴வாதி³பா⁴வஸ்வபா⁴வபே⁴தா³த்³ கு³ணநாநாத்வமித்யத்ர ப்³ரும:
பி⁴ந்நா லக்ஷணபே⁴தா³ஸ்சேந்மித:² ஸத்த்வாத³யோ கு³ண:
தர்ஹி லக்ஷணயுக்தத்வாத்ஷட்³கு³ண:
ப்ராப்நுவந்தி தே ||

யதி³ லக்⁴வாதி³லக்ஷணபே⁴தா³த்ஸத்த்வாதீ³நாம் நானாத்வம் மிதோ²ஸ்ப்யுபக³ம்யதே
தேந லகு⁴த்வப்ரகாஸத்வயோரபி பே⁴தோ³ஸ்தி கு³ணத்³வயப்ரஸங்க:³ |
ஏவமுபஸ்தம்⁴ஸலதா⁴யாம் கௌ³ரவவரணா⁴யாம் ச த்³வயம் த்³வயமிதி
ஷட்³கு³ண:
ப்ராப்நுவந்தி | அத² மதம் லகு⁴த்வப்ரகாஸயோரபே⁴த³ இதி ப்ரு²த²க³நி⁴தா⁴நம்
ப்ராப்தம் | தத்³பே⁴தே³ வா க்³ரஹணபே⁴த³மநிச்ச²த: ப்ராப்தோ லகு⁴த்வாதி³பே⁴தே³ஸ்பி
கு³ணபே⁴த³ஸ்ததா² சைகோ கு³ண இதி ப்ராப்தம் | யத்பநரேதது³க்தம் கு³ணபூ⁴தஸ்ய
ப⁴க்தித உபகாராத்³ரதா⁴ந்ரூபாபத்திரிதி,
அங்க³பா⁴வம் வ்ரஜத்ஸத்த்வம் து:³க²ம் ஸம்பத்³யதே யதி³ |
வைரூப்யஸ்யோபஸம்ஹாராத்பூர்வதோ³ஷாநிவர்தநம் ||

யதி³ ஹி ரஜஸோ³ங்க³பா⁴வமுபக³ச்ச²த்ஸத்த்வமுபகாராத்³ரூபம் ப⁴வதி தேந
ப்ரதிஜ்ஞாதஸ்ய ரூபாந்தரஸ்யோபஸம்ஹாராத்³ரேரூப்யம் கு³ணநாமேகைகஸ்ய
ப்ராப்தம்
ரூபாந்தரஸ்ய வா ஸத உத்பத்தி: | தஸ்மாத்பூர்வதோ³ஷாபரிஹாராத்³ப்ரதிஜ்ஞாமாத்ரமேவாயம்
ஸமாதி:⁴ | யத்ப்யுக்தம் அகு³ணபூ⁴தாநாம் ஸ்வபா⁴வக்³ரஹணாதி³தி |
அங்க³பா⁴வாநபேக்ஷம் து க்³ரஹணம் நாஸ்த்ய்ரு²ஷேரபி |
பரமர்ஷேரபி கு³ணநாம் கார்யமேவ ப்ரத்யக்ஷம் ந
ஸக்திமாத்ரேணவஸ்தா²நமஸம்வேத்³யத்வாத் | தத்ர சாங்ங்கி³பா⁴வக்³மநமநிவார்யம்
|
தஸ்மாத்³தோ³ஷமநிச்ச²தா கு³ண பரித்யாஜ்யா: | நாஸ்தி வா ஸுதூ³ரமபி க³த்வா
தத்ஸங்கரதோ³ஷபரிஹார: |
உச்யதே- யத்தாவது³க்தம் லக்ஷணபே⁴தா³த்³ கு³ணநாநாத்வவாதி³நோ
லக்ஷணத்³வயயோகா³தே³கைகஸ்ய கு³ணஷட்³த்வப்ரஸங்க³ இதி தந்ந | கஸ்மாத்
? த்³வயோர்கு³ணப்ரதா⁴நபா⁴வாநுபத்தே: | இஹார்தா²ந்ரஸ்யார்தா²ந்ரேண
கு³ணப்ரதா⁴நபா⁴வோ ப⁴வதி | யதா² ஸ்த்ரீக்ஷத்ரமேகே⁴ஷு வ்யாக்²யாதம் | ந
ச லகு⁴த்வப்ரகாஸயோருபஸ்தம்⁴ஸலநயோர்கௌ³ரவவரணயோஸ்ச மிதௌ²
கு³ணப்ரதா⁴நபா⁴வோ³ஸ்தி, தத³ந்ர்தா²ந்ரம் தர்மாஸ்த இதி நாஸ்தி ஷட்³த்வப்ரஸங்க³
இதி | கிம் ச அப்ரஸித்³த⁴த்வாத் | ந ஹ்யேததக்³வசித்³ப்ரஸித்³த⁴ம் யதா² யாவந்தோ

த⁴ர்மாஸ்தாவந்தோ த⁴ர்மிண இதி | ந சாப்ரஸித்³தோ⁴ந வ்யவஹார: | கிஞ்ச
ப்ரு²த²க்த்வைகாந்தப்ரஸங்க³த் | லக்ஷணபே⁴தா³ந்நாநாத்வப்ரதிஜ்ஞஸ்ய
ஸர்வார்தா²நாம்

ஸ்வஸாமாந்யலக்ஷணயோகா³த்ஸ்வதோ⁵ர்தா²ந்தரமிதி ப்ரு²த²க்த்வைகாந்தப்ரஸங்க: ³
|

அதை²த³நிஷ்டம் ந தர்ஹி வக்தவ்யம் லக்ஷணபே⁴தா³த்³ கு³ணநாம்
ஷட்த்வமிதி | யத்புநரேதது³க்தம் அங்க³பூ⁴தஸ்ய ப்ரதா⁴ந்ரூபாபத்தே:
பூர்வதோ³ஷாநிவ்ரு²த்திரிதி தத³ப்யயுக்தம் | கஸ்மாத் ? ப⁴க்த்யபி⁴தா⁴நாத் |
அஸக்ரு²த³தீ⁴தமஸ்மாபி⁴ர்பா⁴க்தோ⁵யம் கு³ணநாம் க்³ரஹணவிகல்ப இதி | ந ச
ப⁴க்தி: பரமார்த² இத்யஸ்தா²நே யத்ந: | யத்புநரேதது³க்தம் அகு³ணபூ⁴தாநாம்
ஸத்த்வாதீ³நாம்ரு²ஷேர்ப்யவிஷயத்வமிதி ஸத்யமேதத் | யத்தூரக்தம் கார்யஸ்ய
விஷயபூ⁴தத்வாதீ³ங்கா³ங்கி³பா⁴வக³மநம் கு³ணநாம் ஸகலஸத்கார்யமபேக்ஷதே |
ததா² ஸ்தீ³க்ஷத்ரமேகா: ⁴ப்ரக்ரு²தாஸ்தேஷ்வங்க³பா⁴வமக³ச்ச²த இதி விஜ்ஞாயத
இதி | ஸாமாந்யஸப்³தா³நாம் ஹி ப்ரகரணத்³விஸேஷே⁵வஸ்தா²நம் ப⁴வதி |
தத்³யதா²

போ⁴ஜநகாலே ஸைந்த⁴வமாநயேயுக்தே லவணே ஸம்ப்ரதிபத்திர்நாஸ்வாதி³ஷு |
தஸ்மாத்த்³ப்ரகரணமநபேக்ஷ்ய மஹதி தந்த்ரே தோ³ஷாபி⁴தா⁴நம் பா³லவாக்யஸ்தா²நீயம்
|

ஏவம் கு³ணலக்ஷணோபதே³ஸாத்ஸித்³த⁴ம் த்ரைகு³ண்யம் || 13 ||

காரிகா 14

ஆஹ- அவிவேக்யாதி³ரிதா³நீம் க³ண: கத²ம் ப்ரதிபத்தவ்ய இதி ?
உச்யதே-

|| அவிவேக்யாதி: ³ஸித்³த⁴ஸ்த்ரைகு³ண்யாத் ||

யத்த்ரிகு³ணம் தத³விவேகி விஷய: ஸாமாந்யமசேதநம் ப்ரஸவத⁴ர்மீதி (ka0 11) |
கத²மவக³ம்யத இதி சேத்

|| தத்³விபர்யயாபா⁴வாத் | ||

யஸ்மாத்த்³கு³ணவிபர்யய: க்ஷேத்ரஜ்ஞ: | தத்ர விஷயத்வமசேதநத்வம்
ப்ரஸவத⁴ர்மித்வம் ச ந ப⁴வதீதி புரஸ்தாத்³ப்ரதிபாத³யிஷ்யாம: |

தஸ்மாத்தபரிஸேஷதோ வ்யக்தே ஏதேஷாம் தர்மாணாமவிரோத:4 |

ஆஹ, ததா2 ப்ரதா4நமிதி ப்ராகு3க்தம் (ka0 11) ப4வதா | ததி3தா3நீம் கத2ம்
ப்ரதிபத்தவ்யம் ப்ரதா4நமபி த்ரிகு3ணதி3யுக்தமிதி ?

உச்யதே

|| காரணகு3ணாத்மகத்வாத்கார்யஸ்யாவ்யக்தமபி ஸித்3த4ம் || 14 ||

இஹ காரணகு3ணாத்மகம் கார்யம் த்3ரு'ஷ்டம் படாதி3 | வ்யக்தே

ச த்ரைகு3ண்யாத்3யுபலப்யதே | தஸ்மாத்த்காரணமப்யஸ்ய ததா2ஜாதீயகமிதி

ஸக்யமநுமாதும் | ஸித்3தா4ந்தமாத்த்ரோபதர்ஸநமேததா3சார்ய: கரோதி | ந்யாயம் து
யதோ2க்தேஷு ப்ரதே3ஸேஷுபபாத3யிஷ்யாம: || 14 ||

காரிகா 15

ஆஹ, கார்யதர்மஸ்ய காரணேபலப்தௌ4 ஹேதுமதா3தி3ப்ரஸங்க:3, அவிஸேஷாத் |
யதி3 கார்யே த்3ரு'ஷ்டஸ்ய தர்மஸ்ய காரணே ஸத்3பா4வோSப்யுபக3ம்யதே ப்ராப்தௌ
ஹேதுமதா3தீ3நாமபி தர்மாணம் கார்யத்3ரு'ஷ்டத்வாத்ப்ரதா4நே ப்ரஸங்க:3 | அத2
கார்யோபலப்தௌ4 துல்யாயாம் ஹேதுமதா3த3யோ நேஷ்யந்தே ந தர்ஹீதரேஷாமபி
காரணாவஸ்தி2திரஸ்தீதி |

உச்யதே ந, ஸ்வரூபவிரோதி4த்வே தத3பவாத3விஜ்ஞாநாத் |

காரணகு3ணாத்மகத்வாத்கார்யஸ்யேத்யநேந விங்கே3ந ஹேதுமதா3த3யோSபி காரணே
ப்ரஸஜ்யந்தே | தேஷாம் து கார்யகாரணரூபவிரோதி4த்வாத3பவாதோ3 விஜ்ஞாயதே |

கத2ம் ? யதி3 தாவத்3தே4துமதா3த3யோ வ்யக்தே த்3ரு'ஷ்டத்வாத்ப்ரதா4நே

வ்யஞ்ஜந்தே, க்ரு'தகத்வாத்கார்யமேவ தந்ந காரணமிதி ப்ராப்தம் | அநித்யத்வாச்ச
ஸ்வயமுச்சி2த்3யமாநமநுக்3ராஹகமவ்யாபித்வாதி3பி4ஸ்சாநந்தவிகாரோத்பாத3நஸக்திஹீநம்
|

அஹேதுமதா3த3ய: ப்ரதா4நேSப்யுபக3மாத3வ்யக்தேரபி ப்ராப்யந்தே

தாத்3ரு'ஸா: காரணஸம்ப4வாத்கார்யமேவ தந்ந ப4வதீதி ப்ராப்தம் |

அவிவேக்யாத3யஸ்தூப4யத்ராபி ப4வந்தோ நேதரேதரஸ்வரூபவிரோதி4ந: |

தஸ்மாத்த்கார்யகாரணபா4வாப்யுபக3மாத3தே4துமதா3த3யபவாத:3, இதரேஷாம் ச

காரணஸத்3பா4வ: ஸித்3த:4 |

யது3க்தம் காரணகு3ணாத்மகத்வாத்கார்யஸ்யாவ்யக்தமபி ஸித்3த4மிதி தத3யுக்தம் |

கஸ்மாத்

? வ்யக்தாவ்யக்தயோ: கார்யகாரணபா⁴வாப்ரஸித்³தே: ⁴ | ஸித்³தே⁴ ஹி வ்யக்தாவ்யக்தயோ: காரணத்வே ஏததே³வம் ஸ்யாத் | தத்த்வஸித்³த⁴ம் | தஸ்மாத³யுக்தமேதத் | விஸேஷாநபி⁴தா⁴நாது³ப⁴யஸாம்யமிதி சேத் ஸ்யாந்மதம், யதா² ப⁴வாநாஹ வ்யக்தாவ்யக்தயோ: கார்யகாரணபா⁴வோ⁵ப்ரஸித்³த: ⁴, ஏவம் வயம் வக்ஷ்யாம:- தயோ: கார்யகாரணபா⁴வாப்ரஸித்³தி⁴ர்ப்யஸித்³தா⁴ | ந ச க்வசித்³விஸேஷோ⁵ஸ்த்யு³ப⁴யஸாம்யம் ப⁴விஷ்யதீதி | தச்சாயுக்தம் | கஸ்மாத் ? ஸத்³பா⁴வாஸித்³தே: ⁴ | ஸத்யம், அநபி⁴த⁴யமாநே விஸேஷே ஸ்யாது³ப⁴யஸாம்யம் | அவ்யக்தஸ்ய து ஸத்³பா⁴வ ஏவாஸித்³த⁴

இத்யயம் விஸேஷ: | தஸ்மாத³யுக்தமேதத்³பீதி | கார்யஸ்ய காரணபூர்வகத்வாத்³வ்யக்தஸ்ய ச கார்யத்வாத்³வ்யக்தஸத்³பா⁴வே ப்ரதிபத்திரிதி சேத் ஸ்யாதே³தத் | கார்யம் காரணபூர்வகம் த்³ரு'ஷ்டம் | க⁴டாதி³கார்யம் சேத்³வ்யக்தம்

ப்ரமிதத்வாத்³தஸ்மாதி³த³மபி காரணபூர்வகம் ப⁴விதுமர்ஹதி | யச்ச தஸ்ய காரணம் தத்³வ்யக்தமிதி | தச்சாநுபந்நம் | கஸ்மாத் ? அநேகாந்தாத் | இஹாகஸ்மிக் ச கார்யஸ்யோத்பத்திர்த்³ரு'ஷ்டா | தத்³யதே²ந்த்³ரத⁴நுஷ: | அஸதஸ்ச ப்⁴ராந்திமாத்திராத் |

தத்³யதா² மாயாஸ்வப்நேந்த்³ரஜாலம்ரு'க³த்ரு'ஷ்ணிகாலாதசக்ரக³ந்த⁴ர்வநக³ராணம் |

ஸதஸ்ச காரணாத் | தத்³யதா² ம்ரு'தா³தி³ப⁴யோ க⁴டாதீ³நாம் | கார்யம் சேத்³வ்யக்தமத:

ஸம்ஸய: கிமிந்த்³ரத⁴நுர்வத³கஸ்மாத்³ஸ்ய ப்ராது³பா⁴வோ⁵த²மாயாதி³வத³ஸதோ⁵த² காரணாத்ஸதோ க⁴டவதி³தி ?

உச்சயதே- நாகஸ்மிகமஸத்பூர்வம் வ்யக்தம் | கஸ்மாத் ?

|| பே⁴தா³நாம் பரிமாணாத் ||

யத்பரிமிதம் தஸ்ய ஸத உத்பத்திர்த்³ரு'ஷ்டா | தத்³யதா² மூலாங்குரபர்ணநாலத³ண்ட³வுஸதுஷஸூகபுஷ்பகூரதண்ட³லகணநாம் | பரிமிதா மஹத³ஹங்காரேந்த்³ரியதந்மாத்த்ரமஹாபூ⁴தலக்ஷணபே⁴தா: ³ | தஸ்மாத்ஸத்காரணபூர்வகா: |

யதே³ஷாம் காரணம் தத்³வ்யக்தம் |

|| இதி யுக்திதீபிகாயாம் ஸாங்க்யஸப்ததிபத்³த⁴தௌ த்ரு'தீயமாஹ்நிகம் ப்ரத²ம்

ச ப்ரகரணம் ஸமாப்தம் ||

ஆஹ- கஸ்மாத்³ஸ்த்யவ்யக்தம் ? அஸுத³பே⁴தா³நாமபி பரிமாணத³ர்ஸநாத் |
அநேகாந்த

இதி சேத் ஸ்யாந்மதம், அஸ்தி ஹி மாயாஸ்வப்நேந்த்³ர்ஜாலாநுவிதா⁴யிநாமபி
பே⁴தா³நாம்

பரிமாணமிதி | தஸ்மாத்³நைகாந்திகோ ஹேதுரிதி |

தச்ச நைவம் | கஸ்மாத் ? ந ஹி தேஷாம் நியமோ⁵ஸ்தி, ஏதாவத்³பி⁴ரேவோத்பத்தவ்யம்
நாந்யமிதி | மஹதா³த³யஸ்து ப்ரலயகாலே திரோபூ⁴தாஸ்தாவந்த ஏவோத்பத்³யந்தே
|

ஆஹ, பரிமாணநவஸ்தா²நம் காலத்³வ்யாநுபலப்³தே⁴ | ஸத்யம், ஸாம்ப்ரதே காலே
மஹதா³த³யோ யுக்தபரிமாண: ப்ரத்யக்ஷாநுமாநோபலப்³தே⁴ | அதீதாநாக³தயோஸ்து
காலயோர்நாஸ்தி ப்ரஸித்³தி⁴ | தஸ்மாத்³யுக்தமேதத் |

உச்யதே ந, விபர்யயே ப்ரமாணநுபலப்³தே⁴ | இதா³நீமேதாவந்தோ பே⁴தா³
இத்யேதச்ச²க்யமநுமாதும் அதீதாநாக³தயோஸ்து காலயோர்நாஸ்தி ப்ரஸித்³தி⁴ |
தஸ்மாந்ந

பே⁴தா³நவஸ்தா²ப்ரஸங்க:³ |

ஆஹ, பே⁴தா³பே⁴தா³நவஸ்தா²நாத் | மஹதா³தீ³நாம் யே பே⁴தா³தே³வமநுஷ்யதிர்யஞ்சோ
க⁴டாத³யர்ஸ தேஷாமஸக்யம் பரிமாணம் பரிச்சே²த்தும் |

ஸாமாந்யே⁵ந்நதர்பா⁴வாத்³யுக்தமிதி சேத் ஸ்யாந்மதம், அஸ்தி ஸாரீராணம்
மஹாபூ⁴தஸாமாந்யம் க⁴டாதீ³நாம் ச ப்ரு²தி²வீஸாமாந்யம், தத்பரிமாணதே³தே⁵பி

பரிமிதா இதி | தத³யுக்தம் | கஸ்மாத் ? அபா⁴வாத் | நஹி வ: ஸாமாந்யம்
த்³ர்வ்யாத³ர்தா²ந்ந்ரபூ⁴தமஸ்தி | ஸா⁴ருப்யமாத்ரே ஸாமாந்யபரிக்கல்பநாத் |

உச்யதே ந, தத்த்வாந்தராநுபபத்தே: | தத்த்வபே⁴தே³ந பரிமிதா பே⁴தா³
இத்யேதத்³விவக்ஷிதம் யதே²க்தமஸ்தா²பி⁴ருக்தம் ச யத்³யஸ்தி தத்த்வாந்தரமுச்யதாம்
|

யத்புந்ரேதது³க்தம் ஸாமாந்யஸ்யார்தா²ந்ந்ரபூ⁴தஸ்ய ப⁴வத்பக்ஷே⁵நுபபத்திரிதி
ஸத்யமேதத் | ததா²விதே⁴நாபி து தேந ஸம்வ்யவஹாரோ ந ப்ரதிஷித்⁴யதே இதி

வக்ஷயாம: | தஸ்மாத்தஸித்³த⁴ம் பே⁴தா³நாம் பரிமாணத³ஸ்த்யவ்யக்தம் |
கிம் சாந்யத் |

|| ஸமந்வயாத் ||

இஹ யேந பேதா³நாம் ஸமநுபக³திஸ்தஸ்ய ஸத்த்வம் த்³ரு³ஷ்டம் | தத்³யதா² ம்ரு³தா³

க⁴டாதீ³நாம் | அஸ்தி சேயம் ஸுக²து³க²மோஹை: ஸப்³தா³தீ³நாம் ஸமநுக³தி: | தஸ்மாத்தே⁵பி ஸந்தி யே ச ஸுகா²த³யோ⁵ஸ்தமிதவிஸேஷாஸ்தத³வ்யக்தம் | தஸ்மாத³ஸ்த்யவ்யக்தம் |

ஆஹ, நாஸித்³த⁴வாத | ஸுகா²தி³பி:⁴ ஸப்³தா³த³யோ⁵ஸ்துக³ம்யந்த இத்யேதத³ப்ரஸித்³த⁴ம் கேந காரணேந ப்ரதிபத்தவ்யமிதி ?

உச்யதே- தத்³பு³த்தி⁴நிமித்தவாத | இஹ ஸப்³த³ஸ்பர்ஸரூபரஸக³ந்தா³நாம் ஸந்நிதா⁴நே

ஸ்வஸம்ஸ்காரவிஸேஷயோகா³த்ஸுக²து³க²மோஹாகாரா: ப்ராணிநாம் பு³த்த⁴ய உத்பத்³யந்தே |

யச்ச யாத்³ரு³ஸீம் பு³த்தி⁴முத்பாத³யதி தத்தேநாந்விதம் | தத்³யதா² சந்த³நாதி³பி:⁴ ஸகலாத³ய: | தஸ்மாந்நாஸித்³தி:⁴ ஸமந்வயஸ்யேதி |

ஆஹ, அஸித்³த⁴ ஏவாயம் ஸமந்வய: | கஸ்மாத் ? விலக்ஷணகார்யோத்பத்தி³ர்ஸநாத் |

ந ஹ்யயம் நியம: காரணஸத்³ரு³ஸமேவ கார்யமுத்பத்³யதே | கிம் தர்ஹி விலக்ஷணம் அக்³நிதூ⁴மஸப்³தா³தி³ | கத²ம் ? ந ஹ்யக்³நிஸ்த்ரு³ணாதி³ஸ்வபா⁴வகோ⁵க்³நிஸ்வபா⁴வகோ வா தூ⁴ம: | ந ச பே⁴தீ³ண்டா³தி³ஸ்வபா⁴வ: ஸப்³த:³ | தஸ்மாத்தஸுகா²த³யநுக³தா: ஸப்³தா³த³ய இதீச்சா²மாத்ரம் |

உச்யதே ந, விஸேஷிதவாத | ஸுகா²தி³ஸ்வரூபா: ஸப்³தா³த³ய:, தத்ஸந்நிதா⁴நே ஸுகா²த³யாகாரப்ரத்யயோத்பத்திரித்யேததா³தி³த ஏவாஸமாபி⁴ர்விஸேஷிதம் |

தஸ்மாந்ந பி⁴ந்நஜாதீயாஸ்த இதி | யத்து க²ல்வித³முச்யதே⁵க்³ந்யாதீ³நாம் விலக்ஷணநாமுத்பத்தி³ர்ஸநாத்³ப்ரதா⁴நபே⁴தா³நாமதஜ்ஜாதீயப்ரஸங்க³ இதி

தத்³யுக்தம் | கஸ்மாத் ? அபி⁴ப்ராயாநவபோ³தாத் | நைவ ப்³ருமோ யோ யஸ்ய விகார: ஸ தஜ்ஜாதீயக இதி | கிம் தர்ஹி யோ யஜ்ஜாதீயக: ஸ தஸ்ய

விகார இதி | தஸ்மாத்³யுக்தமேதத் | கிஞ்சாந்யத் உதா³ஹரணப்ரஸித்³தே:⁴ | ந சைதது³தா³ஹரணம் ப்ரஸித்³த⁴ம் அக்³ந்யாத³ய: ஸ்வகாரணஜாதிம் நாநுவித்³த⁴தீத் |

கஸ்மாத் ? ப்³லவீர்யாநுவிதா⁴நாத் | தத்³யதா² அக்³நே³ரூ⁴மஸ்ய ச

தவக்³சந்த³நநலிகாதி³ஸ்நிக்³த⁴தாநு⁶ரு³த்தேஸ்தைக்ஷண்யாத்³யநு⁶ரு³த்தேஸ்ச | பே⁴விகார: ஸப்³தோ³ ந து யதா² பே⁴ரூபமவஸ்தி²தம் | ப்ரதீ³பே⁴நேவ

து த³ண்டா³பி⁴கா⁴தேந வ்யஜ்யத இதி ஸாத்⁴யமேதத் | ந சைகைகோ ரூபாதீ³நாம் த்³ர்வயாகார: ஸமுதா³யதா³ம்வாத் | தஸ்மாந்ந பே⁴விகார: ஸப்³த:³ | தத்ர

யது³க்தம் விலக்ஷணகார்யோத்பத்திதீர்ஸநாத³ஸித்³தோ⁴ஸ்நவய இத்யேதத³யுக்தம் |
 தஸ்மாத்த³யுக்தமேதத் ஸமந்வயாத³ஸ்த்யவ்யக்தமிதி |
 கிம் சாந்யத் |

|| ஸக்தித: ப்ரவ்ரு'த்தேஸ்ச | ||

இஹ யாவதீ காசில்லோகே ப்ரவ்ரு'த்திருபலப்⁴யதே ஸா ஸர்வா ஸக்தித: |
 தத்³யதா² கும்ப⁴காரஸ்ய த³ண்டா³தி³ஸாத⁴நவிந்யாஸலக்ஷணயாஸ்ச ஸக்தே:
 ஸந்நிதா⁴நாத³ க⁴டகரணே ப்ரவ்ரு'த்திரஸ்தி | வ்யக்தஸ்ய சேயம் கார்யத்வாத்³பா⁴வே
 ப்ரவ்ரு'த்திரிதி | அதஸ்தஸ்யாபி ஸக்த்யா ப⁴விதவ்யம் | யா⁵ஸௌ ஸக்திஸ்தத³வ்யக்தம்
 |

தஸ்மாத்த³ஸ்த்யவ்யக்தமிதி |

ஆஹ, ப்ராக்ப்ரவ்ரு'த்தே: ஸக்த்யபா⁴வ:, ப்ரவ்ரு'த்த்யநுபலப்³தே:⁴ | யதி³
 ஸக்தியூர்விகா ப்ரவ்ரு'த்திரிதி மந்யத்⁴வம் தேந யாவத்ப்ரவ்ரு'த்திர்நோபலப்⁴யதே
 தாவச்ச²க்திர்நாஸ்தீத்யேததா³பந்நம் | கஸ்மாத் ? ஸத்யாம் ஸக்த்யாம்
 கார்யாபா⁴வே ஸ்வரூபாபா⁴வப்ரஸங்கா³த் | யதி³ க²ல்வபி வித³யமாநா ஸக்தி:
 கேநசித்ப்ரப³ந்தே⁴ந கார்யம் நோத்பாத³யேச்ச²க்திரஸக்தேத்யேததா³பந்நம் |
 தஸ்மாத்ஸஹகாரிபா⁴வாந்தரஸந்நிதா⁴நாத்ப்ரவ்ரு'த்திஸமகலாமேவார்தா²நாம்
 ஸக்த்ய

உத்பத்³யந்தே | தாஸ்ச தாவதே³வ ப்ரத்⁴வம்ஸந்தே |

தத்ர யது³க்தம் ப்ராக்ப்ரவ்ரு'த்தே: ஸக்திதீர்ஸநாத³வ்யக்தஸ்யாபி நிஷ்பாதி³கா
 ஸக்திரஸ்தீத்யேதத³யுக்தம் | கிம் சாந்யத் பே⁴தா³பே⁴த³கல்பநாநுபபத்தே: | இஹ
 ப்ரதா⁴நமேவ வா ஸக்தி: ஸ்யாத் ப்ரதா⁴நாத³வா பி⁴ந்நா ? கிம் சாத: ? தத்³யதி³
 தாவத்ப்ரதா⁴நமேவ ஸக்திஸ்தேந கார்யே பே⁴தா³ச்ச²க்திபே⁴தோ³ஸவஸ்யத இதி
 ஸக்திபே⁴தா³த்ப்ரதா⁴நநாநாத்வப்ரஸங்க:³ | ப்ரதா⁴நைகத்வாத்³வா தத³வ்யதிரிக்தாநாம்
 ஸக்தீநாமேகத்வப்ரஸங்க:³ | ததஸ்ச கார்யநாநாத்வாபா⁴வ: | அத² மா பூ⁴த³யம்
 தோ³ஷ இதி ப்ரதா⁴நாதீர்²ந்நரபா⁴வ: ஸக்தீநாமப்⁴யுக³ம்யதே தேந பி⁴ந்நாநாம்
 ஸக்தீநாம் ப்ரவ்ரு'த்தித: ஸித்³தௌ⁴ ப்ரதா⁴நஸித்³தீ⁴ர்நாஸ்தீத்யேததா³பந்நம் | கிம்
 சாந்யத் |

ஸ்வரூபாபி⁴தா⁴நம் ச | ப்ரதா⁴நஸ்ய ஸக்திமாத்ராத்³ப்யர்²ந்நரத்வமப்⁴யுக³ம்ய
 ரூபமீத்³ருக்³ப்ரதா⁴நம் ஸ்வாவஸ்தா²யாமிதி, தச்சாஸக்யமபி⁴தா⁴தும் | தஸ்மாத்த³
 பே⁴தா³பே⁴த³கல்பநாநுபபத்தேரகல்பநீயா ஸக்திரிதி |

உச்யதே- யது³க்தம் ப்ராக்ப்ரவ்ரு'த்தே: ஸக்த்யபா⁴வ: ப்ரவ்ரு'த்த்யநுபலப்³தே⁴ரிதி,

அத்ர ப்³ரூம: நாப்ரஸித்³த⁴வாத் | காரணம் ஸக்தி: கார்யம் ப்ரவ்ரு³த்தி: |
 ந ச கார்யாநுபலப்³தௌ⁴ கார்யாபா⁴வ இத்யேதல்லோகே ப்ரஸித்³த⁴ம் |
 யத்புநருக்தம் கார்யநிஷ்டாத்தௌ ஸக்தே: ஸ்வரூபஹாநமிதி அத்ர ப்³ரூம: ந,
 ப்ரதீ³பத்³ரு³ஷ்டாந்தாத் | யத்³யதா² ப்ரதீ³பஸ்ய க⁴டாதி³ப்ரகாஸநஸக்திரஸ்தி | அத²
 ச குட்³யாத்³யாவரணஸாமர்த்²யாந்ந க⁴டாதீ³ந்ப்ரகாஸயிதும் ஸக்த்நோதி | ந ச ஸக்யதே
 வக்தும் ப்ரதீ³பஸ்ய ப்ரகாஸநஸக்திரஸக்தேதி | ஏவமந்யேஷாமபி பா⁴வாநாம்
 ப்ராக்ப்ரருத்தேரபி ஸக்தி: ஸ்யாத் | ந சாப்ரவ்ரு³த்தித்³ர்ஸநாத்³ஸ்யா: ஸ்வரூபஹாநம்
 ஸ்யாத் | யத்துரக்தம் ஸஹகாரிபா⁴வாந்தரஸந்நிதா⁴நாத்ப்ரவ்ரு³த்திஸமகாலமேவார்தா²நாம்
 ஸக்திப்ராதூ³ர்பா⁴வ இதி அத்ர ப்³ரூம:- தத³ப்ரஸித்³தி:⁴ ஸக்த்யபேக்ஷத்வாத் |
 இஹ ஸர்வ: கர்தா ஸ்வக³தாம் ஸக்திமபேக்ஷ்ய தத்³யோக்³யதயா
 ஸஹகாரிபா⁴வாந்தரமுபாத்³த்தே, ஸா சேத்ப்ராக்ப்ரவ்ரு³த்தேர்ந ஸ்யாத்ஸாத⁴நாநாம்
 விஷ்யஸ்வபா⁴வாநவதா⁴ரணாத்³நுபாதா³ந்ப்ரஸங்க:³ | அநிஷ்டம் சைதத் |
 தஸ்மாத்ப்ராக்ப்ரவ்ரு³த்தே: ஸக்தி: | யத்புநரேதது³க்தம் தாவதே³வ ப்ரத்⁴வம்ஸம் இதி
 அத்ர
 ப்³ரூம: ந, கார்யநிஷ்டா²த்³ர்ஸநாத் | யதி³ ப்ரவ்ரு³த்திஸமகாலமேவ ப்ரத்⁴வம்ஸ:
 இதி அத்ர ப்³ரூம: ந, கார்யநிஷ்டா²த்³ர்ஸநாத் | யதி³ ப்ரவ்ரு³த்திஸமகாலமேவ
 ப்ரத்⁴வம்ஸ: ஸ்யாத்கார்யநிஷ்டை²வ ந ஸ்யாத் | தந்நிமித்தத்வாத்கார்யஸ்ய அஸ்தி
 த்வஸௌ |
 தஸ்மாந்ந ப்ரவ்ரு³த்திஸமகாலமேவ ஸதிப்ரத்⁴வம்ஸ: | ஸத்³ரு³ஸஸந்தா⁴நோத்ப்த்யா
 கார்யநிஷ்டை²தி சேந்ந | விநாஸஸமகாலோத்ப்த்யஸம்⁴வாத் |
 அதா²பி ஸ்யாதே³கஸ்யாம் ஸக்தௌக்ஷணஸாத்⁴யமம்ஸமவஸாயா
 விநஷ்டாயாமந்யத்தத்ஸத்³ரு³ஸம் ஸக்த்யந்தரமுத்பத்³யதே,
 தஸ்மிந்விநஷ்டே²ந்யதி³தி | ஏவம் ஸக்திஸந்தாநாத்கார்யநிஷ்டை²ப⁴வதீதி |
 ஏதத்³ப்யயுக்தம் | கஸ்மாத் ? விநாஸகாலோத்ப்த்யஸம்⁴வாத் | கோ ஹ்யத்ர
 ஹேதுர்யேந விநாஸஸமகாலமந்யச்ச²க்திரூபம் கார்யமவஸ்யயதி ந புந:
 ப்ராக்தநமேவாவஸ்தி²தமிதி ? கிம் சாந்யத் | கௌடஸ்த்யதே³ஷபரிஹாராத் |
 க்ஷணேத்தரகாலாவஸ்தா²நே ச பா⁴வாநாம் யோ தோ³ஷ உபாத்த: கௌடஸ்த்யப்ரஸங்க³
 இதி தஸ்ய பரிஹார உக்த: | தஸ்மாந்நாஸ்தி ஸக்தீநாம் ப்ரவ்ரு³த்திகாலே விநாஸ: |
 ப்ரவ்ரு³த்த்யுத்தரகாலமி நாஸ்தி | கஸ்மாத் ? புந: ப்ரவ்ரு³த்தித்³ர்ஸநாத் |
 ஸக்த்யந்தரோத்ப்தௌ ப்ரவ்ரு³த்த்யுத்தரகாலமி இதி சேத் ந, ஹேத்வபா⁴வாத் | கோ
 ஹ்யத்ர நிர்³ந்த:⁴ தஸ்யாம் விநஷ்டாயாமந்யா ப்ரவ்ரு³த்த்யந்தரஹேதுர்⁴வதி நைவ
 புந: ஸைவேதி ? க்ரு³தார்த்²வாதி³ சேத் ந அநப்யுபக³மாத் | ந ஹ்யேகக⁴டார்தா²

ஸக்திரப்யுபக³ம்யதே | தத்ர யேநைவ ஹேதுநா ஏகம் க⁴டமவஸாய ந விநஸ்யதி
தேநைவ யாவந்தி கர்தவ்யாநீதி | தஸ்மாத்த்ரிஷு காலேஷு ஸக்தயோ⁵வதிஷ்ட²ந்தே
|

யத்புநரேதது³க்தம் பே⁴தா³பே⁴த³கல்பநாநுபபத்திரிதி, அத்ர ப்³ரூம:- அஸ்து
ப்ரதா⁴நாத³பி⁴ந்நா ஸக்தி: | ந தஸ்ய நாநாத்வம் ஸக்த்யேகத்வம் வா ப்ரஸஜ்யதே |
கஸ்மாத் ? ஸங்க²யாவ்யவஹாரஸ்ய பு³த்³யபேக்ஷத்வாத்³பு³த்தி⁴நிமித்தஸ்ய
சாஸுத்காரேண

ப்ரதா⁴நஸக்திஸ்வபா⁴வாத், இஹாயம் ஸங்க²யாவ்யவஹாரோ பு³த்³யபேக்ஷ: |
கத²ம் ? யத³பி⁴ந்நாம் பு³த்தி⁴முத்பாத³யதி ததே³கம், ப்ரதா⁴நாவஸ்தா²யாம்
ச ஸக்தயோ⁵ஸ்தமிதவிஸேஷத்வாத³பி⁴ந்நாம் பு³த்தி⁴முத்பாத³யந்தி |
தஸ்மாதே³கம் தத்ப்ரவ்ரு³த்திகாலே விஸேஷாவக்³ரஹேண பே⁴த³ம் ப்ரதிபத்³யதே,
தே³வஸக்திர்ப்ரமநுஷ்யஸக்திரித்யாதி³ | தஸ்மாந்நாஸாமேகத்வமதோ ந
பே⁴தா³பே⁴த³கல்பநாநுபபத்திரிதி | வ்யக்தே த³ர்ஸநாச்ச²க்தீநாமவ்யக்தே
ப்ரதிபத்திரிதி சேத் ஸ்யாதே³தத் | வ்யக்தே ஸக்திப்ரவ்ரு³த்தீ த்³ரு³ஷ்டே ந சாவ்யக்தே
|

க்வசித்³ந்யதோ வ்யக்தமேவைதஸ்மாத்³தே⁴தோ: ஸித்³யதி நாவ்யக்தமித்யேதச்சாயுக்தம்
|

கஸ்மாத் ? ஸாமாந்யதோத்³ரு³ஷ்டாந்நாத்ஸித்தே⁴ | யதை²வ ஹி தே³வத³த்தாதா⁴ரயா
க்ரியயா தஸ்ய தே³ஸாந்தரப்ராப்திமுபலப்⁴யாத்யந்தாத்³ரு³ஷ்டம் ஜ்யோதிஷாம்
தே³ஸாந்தரப்ராப்தே³க³நமநுமீயதே ஏவம் ப்ரவ்ரு³த்தே: ஸக்திரிநிமித்தவாத்³வ்யக்தஸ்ய
ச ப்ரவ்ரு³த்திபூ⁴தத்வாத³வஸ்யமத்யந்தாத்³ரு³ஷ்டா ஸக்திரப்யுபக³ந்தவ்யேதி
ஸித்³த⁴ம் ஸக்தி: ப்ரவ்ரு³த்தேரஸ்த்யவ்யக்தம் |
கிம் சாந்யத் |

|| காரணகார்யவிபா⁴கா³த் ||

காரணம் ச கார்யம் ச காரணகார்யே தயோர்விபா⁴க: ³ கார்யகாரணவிபா⁴க: ³ |
இத³ம் காரணமித³ம் கார்யமிதி பு³த்³யா த்³விதா⁴வஸ்தா²பநம் விபா⁴கோ³
ய: ஸ காரணகார்யவிபா⁴க: ³ | தத³வஸ்தி²தபா⁴பூர்வகம் த்³ரு³ஷ்டம் |
தத்³யதா² ஸயநாஸநரத²சரணாதி: ³ | அஸ்தி சாயம் வ்யக்தஸ்ய
காரணகார்யவிபா⁴க³ஸ்தஸ்மாதி³த³ம்ப்யவஸ்தி²தபா⁴பூர்வகம், யோ⁵ஸாவவஸ்தி²தோ
பா⁴வஸ்தத்³வ்யக்தம் |
ஆஹ, தத³நுபலப்³தே⁴ரயுக்தம் | ந ஹி ஸயநாதீ³நாம் காரணகார்யவிபா⁴க: ³

கஸ்சிது³பலப்யதே | தஸ்மாது³யுக்தமேதத் |

உச்யதே ந கார்யகாரணயோருபகாரகோபகார்யபர்யாயத்வாத்காரணம் கார்யமிதி

நிர்வத்யநிர்வர்தகபாவோ⁵பி⁴ப்ரேத: | கிம் தர்ஹ்யுபகாரகோபகார்யபாவ: |

ஸ சாஸ்தி ஸயநாதீ³நாம் வ்யக்தஸ்ய ச | அதோ ந ப்ரமாதா³பி⁴தா⁴நநேதத் |

ஆஹ, க: புநர்வ்யக்தஸ்ய பரஸ்யபரஸ்ய கார்யகாரணபாவ இதி ?

உச்யதே கு³ணநாம் தாவத்ஸத்த்வரஜஸ்தமஸாம்

ப்ரகாஸப்ரவ்ரு³த்திநியமலக்ஷணந்த⁴ர்மைரிதரேதரோபகாரேண யதா²

ப்ரவ்ரு³த்திர்⁴வதி, தத² ப்ரீத்யப்ரீதிவிஷாதா³த்மகா இத்யேதஸ்மிந்ஸூத்ரே

(kA0 12) வ்யாக்யாதம் | ததா² ஸப்³தா³தீ³நாம் ப்ரு³தி²வ்யாதி³ஷு

பரஸ்பரார்த²மேகாதா⁴ர்த்வம் | ஸ்ரோத்ரா³நாமிதரேதரார்ஜநரக்ஷணஸம்ஸ்காரா: |

கரணஸ்ய கார்யாத்ஸ்தா²நஸாத⁴நப்ரக்²யாபநாதி³கார்யஸ்ய

கரணாத்³வ்ரு³த்திக்ஷதப⁴ங்க³ஸம்ரோஹணஸம்ஸோஷணபரிபாலநாநி | ப்ரு³தி²வ்யாதி³நாம்

வ்ரு³த்திஸங்க³ரஹணபந்தி²வ்யூஹாவகாஸதா³நைர்க³வாதி³பா⁴வோ தை³வமாநுஷதிரஸ்சாம்

யத²ர்துவிதா⁴நேஜ்யாபோஷணா⁴யவஹாரஸம்வ்யவஹாரைரிதரேதராத்⁴யயநம்

வர்ணநாம்

ஸ்வத⁴ர்மப்ரவ்ரு³த்திவிஷயபா⁴வ: | அந்யஸ்ச லோகாத்³யதா²ஸம்ப⁴வம் த்³ரஷ்டவ்ய:

|

ஆஹ, தத³நுபபத்தி: | க்ரமயௌக³பத்³யாஸம்ப⁴வாத் |

யோ⁵யம் கு³ணநாம் ப்ரகாஸப்ரவ்ரு³த்திநியமைரிதரேதரோபகாரோ⁵⁵ப்யுபக³ம்யதே

ஸ க²லு க்ரமேண வா ஸ்யாத் யுக³பத்³வா ? கிம் சாத: ? தந்ந தாவத்க்ரமேண

ஸம்ப⁴வதி | கஸ்மாத் ? ஏகஸ்ய நிரபேக்ஷஸ்ய ப்ரவ்ரு³த்தாவிதரயோரபி

தத்ப்ரஸங்க³த் | யதி³ தாவத்ஸத்த்வம் பூர்வம் கு³ணந்தரநிரபேக்ஷம்

ஸ்வஸக்தித் ஏவ ப்ரகாஸதே தயோருபகாரகமித்யாஸ்ரீயதே | தேந

யதா² ஸத்த்வமேவமிதராவப்யுபகாரநிரபேக்ஷௌ ஸ்வகார்யம் கரிஷ்யத

இத்யுபகாராநந்த²க்யம் | அத² மா பூ⁴த³யம் தோ³ஷ இத்யதோ யௌக³பத்³யமாஸ்ரீயதே

|

தத³ப்ரநுபபந்தம் | கஸ்மாத் ? ஸஹபூ⁴தாநாமநுபகாரகத்த்வாத்³,

கோ³விஷாணவத் | கிம் சாந்யத் | ஸத³ஸத்³விகல்பாநுபபத்தே: | இஹ

ஸத்த்வம் ப்ரகாஸமாநம் ரஜஸ்தமஸோர்வித்³யமாநம் வா ப்ரகாஸமாவிஷ்குர்யாத்

அவித்³யமாநம் வா ? கிம் சாத: ? தத்³யதி³ தாவத்³வித்³யமாநம்பி⁴வ்யநக்தி தேந

ஸர்வேஷாமேகஸ்வாபா⁴வ்யாத்³கு³ணத்த்வப்ரஸங்க: ³ | கிஞ்ச ஸத்த்வவச்சேதரயோ:

ஸ்வாதந்தர்யப்ரஸங்க: ³ | யதா² ஸத்த்வஸ்ய ப்ரகாஸக்திரஸ்தீத்யதஸ்தத்³

கு³ணந்தரநிரபேக்ஷம் ப்ரகாஸதே தத்³வதி³தராவுபீத்யதோ³ஷ: | அத²
 வா⁵வித்³யமாநா ப்ரகாஸஸக்தி: ஸத்த்வஸம்ப்³ந்தா⁴த்³ரஜஸ்தமஸோருபஜாயதே |
 தேந யது³க்தம் ப்ராக்ப்ரவ்ருத்தேரேவ திஷ்ட²ந்தே ஸக்தய இதி தத்³ ஹீநம் |
 ததஸ்³ ஸத்த்கார்யவாத³வ்யாகாத: | கிம் சாயமநேகாந்தாத | ந ஹ்யயமேகாந்த:
 பரஸ்பரோபகாரிணமவஸ்தி²தபா⁴வ்யூர்வகத்வமிதி | ததா² ஹி ஸத்த்வாத³ய:
 பரஸ்பரோபகாரிணே ந சாவஸ்தி²தபா⁴வ்யூர்வகா: | தேந யது³க்தம்
 காரணகார்யவிபா⁴கா³த்³பே⁴தா³நாமவ்யக்தமஸ்தி ஏதத³யுக்தம் |
 உச்யதே- யது³க்தமுபகாராபா⁴வ:, க்ரமயௌக³பத்³யாஸம்ப்⁴வாதி³தி,
 அஸ்து யுக³பது³பகார: | யத்தூக்தம் ஸஹபூ⁴தாநாமநுபகாரகத்வம்
 கோ³விஷாணாதி³வதி³தி, அத்ர ப்³ரூம: ந, அந்யதா²நுபபத்தே: | ந ஹி
 கோ³விஷாணயோ: ஸஹபூ⁴தத்வாதௌ³காராநுபபத்தி: | கிம் தர்ஹி ஏககார்யாபா⁴வாத்
 |
 யேஷாம் து கார்யமேகம் ஸஹபா⁴வே து தேஷாமுபகாரோ ந ப்ரதிஷ்டி⁴யதே |
 தத்³யதா² ப்ரு³தி²வ்யாதீ³நாம் த்⁴ரு³திஸங்க்³ரஹஸக்திவ்யூஹாவகாஸதா³நை: |
 ஸரீரஸ்தி²தயோரக்ரமபா⁴விநோரபி கு²ரவிஷாணயோர்நாஸ்தி பரஸ்பரோபகார: |
 தஸ்மாந்ந ஸஹபா⁴வாஸஹபா⁴வாஷுபகாராநுபகாரஹேதூ | கிம் ச த்³ரு³ஷ்டத்வாத் |
 த்³ரு³ஷ்ட: க²லு வேகே³நோர்த்⁴வக³மநே வாயோரரக⁴ட்டாதீ³நாம் யுக³பது³பகார:
 ந கஸ்சித்³தோ³ஷ: ததா² கு³ணநாமபி ஸ்யாத் | ஸம்யோக³நிமித்த இதி
 சேத் ஸாத்⁴யம் கிமர்தா²ந்தரபூ⁴தமுத ப்ராப்திமாத்ரம் ஸம்யோக³ இதி |
 யத்புநரேதது³க்தம் ஸத³ஸத்³விகல்பாநுபபத்தேரிதி அத்ர ப்³ரூம: அயுக்தமேதத் |
 கஸ்மாத் ? பங்க்³வந்த⁴வத்தது³பகாரே தோ³ஷாநுபபத்தே: | தத்³யதா²
 பங்க்³வந்த⁴யோரிதரேதரஸம்ப்³ந்தா⁴ந்ந வித்³யமாநயோர்த்³ரு³க்³திஸக்த்யோரந்யோந்யாத்மநி
 வ்யக்தி: ந சாவித்³யமாநயோரத² சைககார்யஸித்³தி⁴ர்யதா² ச
 ப்ரு³தி²வ்யாதீ³நாம் பரஸ்பரோபகாரித்வம் ஸக்தயோரபி⁴வ்யஜ்யதே ந
 பரஸக்த்யா ஏவம் கு³ணநாமபீதி | யத்புநரேதது³க்தமநேகாந்தாதி³தி
 தத³யுக்தம் | கஸ்மாத் ? ஸாஸ்த்ராநவபோ³தா⁴த் | இஹாஸ்மாகம்
 கார்யகாரணயோரர்தா²நப்⁴யுக³மாத்³கு³ணநாமவஸ்தா²ந்தரமேவாவஸ்தா²ந்தராநபேக்ஷம்
 கார்யகாரணஸப்³த³வாச்யதாம் லப⁴தே | தத்ர யே தாவத்³ப்ரதா⁴நாவஸ்தா²நுபா⁴விநோ
 கு³ணஸ்தேஷாம் ஸக்திமாத்ரநுபத்வாத³நிர்³தே³ஸ்யப்ரகாஸாதி³ஸ்வபா⁴வாநாம்
 நாஸ்தி தந்நிப³ந்த⁴ந உபகார: | யதா³ வைஷம்யமாபத்³யந்தே
 ததா³நிவாரிதப்ரகாஸாதி³ருபாஸ்தந்நிமித்தமுபகாரம் ப்ரதிபத்³யந்தே |
 தஸ்மாத்³வ்யக்தாநாமுபகாராப்⁴யுக³மாத்³வஸ்தி²தபா⁴வ்யூர்வகத்வம் ந

விருத்யத இதி ஸாஸ்த்ரமநவக³ம்யைவமுச்யதேSநைகாந்திகோSயம் ஹேது: |
 ப்ரதா⁴நாவஸ்தா²யாமுபகாராநப்⁴யுபக³மாது³த்தரகாலமி தத்ப்ரஸங்க³
 இதி சேத் ஸ்யாந்மதம், யதி³ கு³னாநாமாத்³யே ப்ரகோபே ஸ்வஸாமர்த்யாதே³வ
 பூர்வஸ்மாத்ப்ரஸ்யுதிஸ்தேநோத்தரகாலமி தத்³வதே³வ ப⁴விஷ்யதி | அத²
 ப்ரதா⁴நாவஸ்தா²யாமி சோபகாரோ ந தர்ஹி நானைகாந்திகோ ஹேதுரிதி | தச்ச
 நைவம் |

கஸ்மாத் ? அக்³நிவத்ஸ்வஸக்திநிமித்தவாத் | தத்³யதா² ஸுக்ஷமோSக்³நி:
 ஸுக்ஷமம்

ப்ரகாஸம் ஸ்வயமேவ கரோதி, க⁴டாதி³ப்ரகாஸநே து தைலவர்த்த்யாத்³யபேக்ஷதே |
 தத்³வத்³கு³னாநாமாத்³ய: ப்ரகோப: ஸ்வஸக்தித: | மஹதா³த்³யபேக்ஷஸ்தூபகாரத: |
 தஸ்மாத்³யுத்தமேதத் காரணகார்யவிபா⁴கா³த³ஸ்த்யவ்யக்தமிதி |
 கிம் சாந்யத் |

|| அவிபா⁴கா³த்³வைஸ்வரூப்யஸ்ய || 15 ||

இஹ யத்³விர்வரூபம் தஸ்யாவிபா⁴கோ³ த்³ரு'ஷ்ட: | தத்³யதா² ஸலிலாத்³நாம் |
 ஜலபூமீ

விர்வரூபாஸ்ச மஹதா³த³ய: | தஸ்மாதே³ஷாமப்யவிபா⁴கே³ந ப⁴விதவ்யம் |

யோSஸாவவிபா⁴க³ஸ்தத³வ்யக்தம் | தஸ்மாத³ஸ்த்யவ்யக்தம் |

ஆஹ, கிம் புநஸ்தத்³வைஸ்வரூப்யம், கோ வா விர்வரூப இதி ?

உச்யதே- வைஸ்வரூப்யமிதி விரிஷ்டமவஸ்தா²நமாசக்ஷமஹே,

அஸ்தமிதவிஸேஷத்வமவிபா⁴க³ இதி | விஸேஷஸ்ய ஸாமாந்யபூர்வகத்வாதி³தி

யோSர்த²ஸ்தது³க்தம் ப⁴வதி அவிபா⁴கா³த்³வைஸ்வரூப்யஸ்யேதி | ஏவமேதை:

பஞ்சபிர்வீதைர்வ்யக்தஸ்ய காரணமஸ்த்யவ்யக்தமிதி ஸித்³த³ம் |

ஆஹ- விப்ரதிஷேதா³ப்ரஸங்க:³ | காரணந்தரப்ரதிஷேதா⁴வசநாத் | யதா²

ப⁴வாநாஹ- ப்ரதா⁴நம் ஜக³து³த்பத்திஸமர்த²ம் காரணமஸ்தி | ஏவம் தந்த்ரான்தரீயா:

பரமானுபுருஷேஸ்வரகர்மதை³வஸ்வபா⁴வகாலயத்³ரு'ச்சா²Sபா⁴வாந்காரணத்வேநாபி⁴த³த³தி,

தேஷாம் ச ப்ரதிஷேதோ⁴ நோச்யத இதி | அதோ விப்ரதிஷேத:⁴

ப்ராப்நோதி | கிம் ப்ரதா⁴நமேவ காரணம் ஆஹோஸ்விதே³தாந்யேவ வோப⁴யமிதி

? அந்வயத³ர்ஸநாத்தத³நுபபத்திரிதி சேத் ஸ்யாந்மதம் ப்ரதா⁴நாந்வ ஏவ

ப்ரு'தி³வ்யாதி³ஷு ஸுகா²தி³லக்ஷண உபலப்⁴யதே | யச்ச யேநாந்விதம் தஸ்யாஸௌ

விகார இதி யுத்தமேதத்ப்ராக³ப்தி³ஷ்டம் | தஸ்மாத்ப்ரதா⁴நவிகார ஏவ வ்யக்தமிதி |

தச்சாநுபந்நம் | கஸ்மாத் ? அநேகாந்வஸம்ப⁴வாத் | பரமாண்வந்வயோSபி ஹி

வ்யக்த உபலப்யதே ரூபாதி³ஸத்த்வாத் | புருஷாந்வய: கரணஸ்ய ஸம்வேத³கத்வாத் |

ஈஸ்வராந்வய: ஸக்திவிசேஷயுக்தாநாமுபலப³தே⁴ | கர்மதை³வாந்வய: ஜக³த்³வைசித்ரீயோபலம்பா⁴த் | ஸ்வபா⁴வாந்வயோ த்³ரவ்யாந்தரஸம்ஸர்கே³ஸ்பி பா⁴வாநாம்

தஸ்மாத்³ப்ரச்யதே: | காலாந்வய: யுகா³த்³யநுவிதா⁴நாத் | யத்³ரு³ச்சா²ந்வயோ நியமாபா⁴வாத் | அபா⁴வாந்வயோ க³வாதீ³நாம் பரஸ்பராத்தமஸ்வதீ³ர்ஸநாதி³தரேதராணி ப்ரயுக்தாநி | காரணாந்தரபூர்வகத்வே³ஸ்பி க²லு வ்யக்தஸ்ய ஸக்த்யா: பரிமாணாதீ³ய: பூர்வமேவ கல்பயிதும் | தஸ்மாத்³யுக்தமந்வயாதி³ப்ய: காரணமஸ்த்யவ்யக்தமிதி |

உச்யதே- யத்தாவது³க்தம் பரமாணாநாமப்ரதிஷேதா⁴த் விப்ரதிஷேத⁴ப்ரஸங்க³ இதி, அத்ர ப்³ரும:- தத்³நுபபத்திரஸ்தித்வாநப்⁴யுக³மாத் | அஸ்தித்வே ஹி பரமாணாநாமப்⁴யுக³ம்யமாநே ஸதி ஸத்யமேவம் ஸ்யாதி³யமாஸங்கா, கிம் பரமாணுபூர்வகமித³ம் விஸ்வமத²ப்ரதா⁴நபூர்வகமிதி ? ந து

தேஷாம் ஸத்³பா⁴வோ நிஸ்சித: | தஸ்மாத்³யுக்தமேதத் | யத்து க²ல்வித³முச்யதே ப்ரு³தி²வ்யாதி³ஷு ரூபாத்³யுக³லம்பா⁴த்³ந்வயதீ³ர்ஸநாத³ணாநாம் ஸத்³பா⁴வ: ப்ரதா⁴நவதே³வ

கல்பயிதவ்ய இத்யேதத³பி சாநுபபந்நம் | கஸ்மாத் ? அந்யதா²பி தது³பபத்தே: | தந்மாத்தரபூர்வகத்வே³ஸ்பி ஹி ப்ரு³தி²வ்யாதீ³நாம் கல்ப்யமாநே ரூபாதி³ஸத்த்வாத³தோ ந யுக்தமேதத் | ஸுகா²தீ³நாமாத்மகு³ணத்வேநாப்⁴யுக³மாத்தப்ரதா⁴நே³ஸ்பி

தத்ப்ரஸங்க³ இதி சேத், அதா²பி ஸ்யாத்³யதா² தந்மாத்தராணம் ரூபாதி³மத்த்வம் கல்ப்யதே தத்பூர்வகத்வம் ச ப்ரு³தி²வ்யாதீ³நாம் த்³ரு³ஸ்யமபி தேஷு ரூபாதி³ஸத்த்வலிங்கே³ந பரமாணுப்⁴யோ நிஷ்க்ரு³ஷ்யதே, ஏவமஸ்மாபி:⁴

ஸுகா²தீ³நாமாத்மகு³ணத்வாப்⁴யுக³மாத்தத்³பு³த்³தி³நிமித்தத்வே ப்ரு³தி²வ்யாதீ³நாம் ப்ரதா⁴நபூர்வத்வாஷேப: கரிஷ்யத இதி | ஏதச்சாநுபபந்நம் | கஸ்மாத் ? ஆத்மகு³ணத்வதிஷேதா⁴த் | தஸ்மாச்ச விபர்யாஸாதி³த்யத்ர (kA0 19) ஸுகா²தீ³நாமாத்மகு³ணத்வப்ரதிஷேத⁴ம் கரிஷ்யாம: தஸ்மாத்³ஸம்யகே³தத் | ஆஹ, யதி³ புநஸ்தந்மாத்தராணமேவ பரமாணுத்வமப்⁴யுக³ம்யதே க ஏவம் ஸதி தோ³ஷ:

ஸ்யாத் ? உச்யதே- ந ஸக்யமேவம் ப⁴விதும் | கிம் காரணம் ? வ்ரு³த்³தி⁴மத்யஸ்தந்மாத்தரலக்ஷணை: ப்ரக்ரு³த்யோ³ஸ்மாபி⁴ரப்⁴யுக³ம்யந்தே | கஸ்மாத் ? ஸ்வகார்யாத்³தி⁴ ப்ரதீ²யஸீ ப்ரக்ரு³தீ³ர்ஸவதீ³தி ச ந: ஸமய: |

மஹாந்தி ச ப்ரு²தி²வ்யாதீ³நி மஹாபூ⁴தாநி | தஸ்மாத்தேஷாம் தத³திரிகத்தயா
ப்ரு²தி²வ்யா ப⁴விதவ்யம் | பரிச்சி²ந்நதே³ஸாஸ்ச பரமாணவ: | தஸ்மாந்ந
தந்மாத்தராப்யபக³மாத்தேஷாம்ப்யபக³ம: | உபேத்ய வா தத³ஸம்ப⁴வ: க்ரு²தகத்வாத்
|

அஸ்து வா பரமாணாநாம் ஸத்³பா⁴வஸ்ததா²பி தே⁴யோ ஜக³து³த்பத்தேரஸம்ப⁴வம்
ப்³ரும: | கிம் காரணம் ? க்ரு²தகத்வாத் | அக்ரு²தகேந ஹி ஜக³த்காரணேந யுக்தம்
ப⁴விதும், க்ரு²தகாஸ்ச பரமாணவ: | தஸ்மாத்தஸ்தயபி ஸத்³பா⁴வே ந தேஷாம்
ஜக³த்காரணமிஷ்யதே இதி ? உச்யதே- தஸ்யைவ காரணத்வப்ரஸங்கா³த் | யத்³தி⁴
தத்பரமாணாநாம் காரணம் ததே³வ ஜக³த்காரணத்வேந யுக்தம் கல்பயிதும் ஸ்யாத் ந
தந்நிஷாதி³மதா: பரமாணவ: | க்ரு²தகத்வாஸித்³தே⁴ரயுக்தமிதி சேத் ஸ்யாந்மதம்
யதி³

பரமாணாநாம் க்ரு²தகத்வம் ப்ரஸித்³த⁴மத ஏதத்³யஜ்யதே வக்துமமுஷ்மாத்³தே⁴தோரகாரணம்
பரமாணவ இதி | தத்த்வஸித்³த⁴ம் | தஸ்மாந்ந கிஞ்சிதே³தத் | உச்யதே-
பரிச்சி²ந்நதே³ஸத்வாத் | இஹ யத்பரிச்சி²ந்நதே³ஸ: தத்க்ரு²தகம் த்³ரு²ஷ்டம் |
தத்³யதா² க⁴ட:; பரிச்சி²ந்நதே³ஸாஸ்ச | தஸ்மாத்தபரமாணவ: க்ரு²தகா: |
கிம் சாந்யத் ரூபாதி³மத்த்வாத் | இஹ யத்³ரூபாதி³மத்தத்க்ரு²தகம் த்³ரு²ஷ்டம் |
தத்³யதா² க⁴டா:; ரூபாதி³மந்தஸ்ச பரமாணவ: | தஸ்மாத்த்க்ரு²தகா: | கிம்
சாந்யத் ஓளஷண்யயோகா³த் | யதௌ³ஷண்யயுக்தம் தத்க்ரு²தகம் | தத்³யதா²
ப்ரதீ³ப:;

தத்³வந்தஸ்சாக்³நேயா: பரமாணவ: | தஸ்மாத்த்க்ரு²தகா: | கிஞ்ச வேக³வத்த்வாத் |
இஹ

யத்³வேக³வத்தத்க்ரு²தகம் | தத்³யதா² இஷுர்வேக³வாந், தத்³வந்தோ வாயவீயா:
பரமாணவ: |

தஸ்மாத்த்க்ரு²தகா: | கிஞ்ச ஸ்நேஹத்³ரவத்வயோகா³த் | இஹ யத்ஸ்நேஹத்³ரவத்வயுக்தம்
தத்க்ரு²தகம் | யதா² கேதா³ராதி³ஷ்வாப: | இத்த²ம் சாப்யா: பரமாணவ: |

தஸ்மாத்த்க்ரு²தகா: | கிஞ்சாதே⁴யத்வாத் | இஹ யத்³ந்யஸ்யிந்நாதீ⁴யதே தத்க்ரு²தகம்
|

தத்³யதா² ட²க⁴வம் | ஆதீ⁴யந்தே ச பரமாணவ: ப்ரு²தி²வ்யாம், தஸ்மாத்த்க்ரு²தகா: |
கிஞ்ச அர்தா²ந்தராதா⁴ரத்வாத் | இஹ யத்³ர்தா²ந்தரஸ்யாதா⁴ரத்வம் ப்ரதிபத்³யதே
தத்க்ரு²தகம் | தத்³யதா² க⁴ட: | அர்தா²ந்தரஸ்ய ச த்³வ்யணுகாதே³ரா⁴ரத்வமணவ:
ப்ரதிபத்³யந்தே தஸ்மாத்த்க்ரு²தகா: | கிஞ்ச ப்ராப்திவ்யவதா⁴நாத் | இஹ யயோர்மத்⁴யே
அந்தரா த்³ரவ்யமவஸ்தி²தம் ப்ராப்தேர்வ்யவதா⁴யகம் ப⁴வதி, தௌ க்ரு²தகௌ |

தத்யதா², த்வ்யங்கு³லீ | ததா² சாணா த்வாவந்தராண்வந்தரமவஸ்தி²தம், யோ
ய: ப்ராப்தேர்வ்யவதா⁴யகம் தெள க்ரு³தகௌ தஸ்மாத்தாவபி க்ரு³தகௌ | கிஞ்ச
த்ரவ்யாந்தாராரம்ப⁴கத்வாத் | இஹ யத³ த்ரவ்யாந்தாராரம்ப⁴கம் தத்க்ரு³தகம் வ: |
தத்யதா² தந்து:; த்ரவ்யாரம்ப⁴காஸ்ச பரமாணவ: | தஸ்மாத்த்ரு³தகா: |
கிஞ்ச ப்ரத்யக்ஷத்வாத் | இஹ யத்ப்ரத்யக்ஷம் தத்க்ரு³தகம் த்ரு³ஷ்டம் |
தத்யதா² க⁴ட:; ப்ரத்யக்ஷாஸ்ச யோகி³நாம் பரமாணவ: | தத்க்ரு³தகா: |
அதஏவ க்ரு³தகத்வமிதி சேத் ஸ்யாந்மதம் யத ஏவ யோகி³நாம் ப்ரத்யக்ஷா:
பரமாணவஸ்தத ஏவ க்ரு³தகா: | கிம் காரணம் | அஸ்மதா³தி³ப்ரத்யக்ஷம்
க⁴டாதி³ ஹி க்ரு³தகம் த்ரு³ஷ்டமிதி க்ரு³த்வா | ஏதத³ப்யநுபந்நம் | கஸ்மாத்
? ஸரீரக்ரு³தகத்வப்ரஸங்கா³த் | ஸரீரமபி ஹி யோகி³நாம் ப்ரத்யக்ஷம்,
காமம் தத³ப்யக்ரு³தகமஸ்து | அத³ நைததே³வ தர்ஹி நாக்ரு³தகா: பரமாணவ: |
ப்ரதா⁴நாதி³ஷு ப்ரஸங்க³ இதி சேந்ந அநப்⁴யுபக³மாத் | ஸூகபிலப்³ராஹ்மணரபி
ப்ரதா⁴நபுருஷாவப்ரத்யக்ஷாவிதி ந: ஸாஸ்த்ரம் | தஸ்மாத்த³யத்திஞ்சிதே³தத் |
ஸத்தாதி³வதி³தி சேத் ஸ்யாந்மதம், யதா² ஸத்தாகு³ணத்வரூபத்வாதீ³நாம் ஸதி
ப்ரத்யக்ஷத்வே³க்ரு³தகத்வம் ஏவம் பரமாணாநாம் ப⁴விஷ்யதீதி | தத³ப்யயுக்தம் |
கஸ்மாத் ? ஸாத⁴யத்வாத் | பரமாணவக்ரு³தகத்வவத்ஸத்தாதீ³நாம் ஸத்³பா⁴வோ³ஸித்³த:⁴
|

தஸ்மாச்ச²ஸவிஷாணாதுபுருஷவிஷாணஸித்³தி³வத³க்³ராஹ்யமேதத் | ஸௌக்ஷம்யாத³ணாநாம்
க்ரு³தகத்வாப்ரஸங்க³ இதி சேத் ஸ்யாந்மதம், ந ஹி பரமாணுப்⁴ய: ஸுக்ஷமதரமந்யத்³
பா⁴வாந்தரமஸ்தி யதே³ஷாமாரம்ப⁴கம் ஸ்யாத் | பரா க²ல்வேஷா காஷ்டா²
ஸௌக்ஷம்யஸ்ய

யத்பரமாணவ: | தஸ்மாதே³ஷாம் க்ரு³தகத்வமநுபந்நமிதி | ஏதச்சாயுக்தம் |
கஸ்மாத் ? பாகஜேஷ்வதிப்ரஸங்கா³த் | ஸௌக்ஷம்யாத³க்ரு³தகத்வப்ரஸங்க: ³ |
தே³பி

பரமாணவ: ஸுக்ஷமா: | யத்து க²ல்வதிஸௌக்ஷம்யாத்ப்ரதா⁴நபுருஷயோரக்ரு³தகத்வம்
த்ரு³ஷ்டம் தத்ஸதி விபு³த்வே | ந ச யதா² ப்ரதா⁴நபுருஷாவேவமணவோ³பி விஸ்வம்
வ்யஸ்நுவதே | தஸ்மாத்தஸதி ஸௌக்ஷம்யே பாகஜேஷ்வதே³ஷாம் க்ரு³தகத்வமநிவார்யம்
|

யேஷாம் து கார்யத்³ரவ்யம் பச்யத இதி பக்ஷஸ்தேஷாமயமநுபாலம்ப⁴ இத்யத:
பரமாணுஸமவேதம் கர்மோதா³ஹார்யம் | தத³தி⁴ ஸுக்ஷமமதீநத்³ரியம் க்ரு³தகம்
சேதி

ஸித்³த⁴ம் க்ரு³தகா:பரமாணவ: | க்ரு³தகத்வாச்சைஷாமநித்யதாப்யநபாதி³நீதி

க்ரு'த்வா⁵ந்தராலப்ரலயமஹாப்ரலயேஷு

ப்ரத்⁴வம்ஸாத்பரமாணாநாம் காரணபா⁴வாத்கார்யாபா⁴வ இதி

ஸ்வஸாஸ்த்ரஸித்³தா⁴த³நுமாநாஜ்ஜக³து³ச்சி²த்திதோ³ஷப்ரஸங்க: ³ | ததா²

போ⁴கி³நாமுபசிதஸ்ய ஸ்வகர்மணே⁵நுபபோ⁴கா³த்க்ரு'தஸ்ய விப்ரணஸ: | அநிஷ்டம்
சைதத் | தஸ்மாந்ந ஜக³த்காரணம் பரமாணவ: |

யா⁵பி க²ல்வியமாஸங்கா புருஷாஜ்ஜக³து³த்பத்தி³ர்⁴விஷ்யதீதி ஸா⁵ப்யயுக்தா |
கஸ்மாத் ? ப்ரதிஷேதாத் | தஸ்மாச்ச விபர்யாஸாதி³த்யத்ர (kA0 19)

புருஷஸ்யாகர்'த்ரு'த்வமுபபாத³யிஷ்யாம: | சைதந்யாவிஸேஷாத³ஸ்வரஸ்யாபி ஸ
ஏவ விதி:⁴ காரணத்வப்ரதிஷேதே⁴ போ³த³த⁴வ்ய: |

ஆஹ அஸ்த்யேவமீஸ்வர இதி பாஸுபதவைஸேஷிகா: | கஸ்மாத்

? கார்யவிஸேஷஸ்யாதிஸ்யபு³த³தி⁴பூர்வகத்வாத் | இஹ கார்யவிஸேஷ:

ப்ராஸாத³விமாநாதி³ரதிஸ்யபு³த³தி⁴பூர்வகோ த்³ரு'ஷ்ட: | அஸ்தி

சாயம் மஹாபூ⁴தேந்த³ரியபு⁴வநவிந்யாஸாதி³லக்ஷண: கார்யவிஸேஷ: |

தஸ்மாத³நேநாப்யதிஸ்யபு³த³தி⁴பூர்வகண⁴ப⁴விதவ்யம் | யத்பூர்வகோ⁵யம் ஸ ஈஸ்வர:
|

தஸ்மாத³ஸ்தீஸ்வர இதி | கிம் சாந்யத் சேதநாசேதநயோரபி⁴ஸம்ப்³ந்த⁴ஸ்ய

சேதநக்ரு'தத்வாத் | இஹ சேதநாசேதநயோரபி⁴ஸம்ப்³ந்த⁴ஸ்சேதநக்ரு'தோ

த்³ரு'ஷ்ட:, தத்³யதா² கோ³ஸகடயோ: | அஸ்தி சாயம் சேதநாசேதநயோ:

ஸரீரஸரீரிணோரபி⁴ஸம்ப்³ந்த:⁴ | தஸ்மாத³நேநாபி சேதநக்ரு'தேந⁴ப⁴விதவ்யம் |

யத்க்ரு'தோ⁵யம் ஸ ஈஸ்வர: | தஸ்மாத³ஸ்தீஸ்வர: காரணம் |

உச்சயதே- யத்தாவது³க்தம்

கார்யவிஸேஷஸ்யாதிஸ்யபு³த³தி⁴பூர்வகத்வாத³ஸ்வரஸத்³பா⁴வஸித்³தி⁴ரிதி

அத்ர ப்³நும: ந, ஸாத⁴யத்வாத் | அஸ்மதா³தி³பு³த³தி⁴பூர்விகா: ப்ராஸாதா³த³ய:,

அதிஸ்யபு³த³தி⁴பூர்விகா வா இதி ஸாத⁴யமேதத் | தஸ்மாத³நுத்தரம் | கிஞ்ச

ப்ராஃப்ரதா⁴நப்ரவ்ரு'த்தேர்³பு³த³யஸம்⁴ப⁴வாத்காரணந்தரப்ரதிஷேதாத் ப்ரதா⁴நாத³யம்

பு³த³தி⁴பூர்வகம் கார்யவிஸேஷம் குர்வீத | ப்ராஃப்ரதா⁴நவிபரிணாமாத³

பு³த³தி⁴ரேவ நாஸ்தீத்யுபந்நமேதத் | ஸக்திமத்த்வாத்ஸ்வத இதி சேத்
ஸ்யாத்புநரேதத்

ஸர்வஸக்திப்ரசித ஈஸ்வர: | தஸ்ய ப்ராஃபி ப்ரதா⁴நவிபரிணாமாத்ஸ்வத

ஏவெச்சா²யோகா³த³பு³த³தி⁴ஸத்³பா⁴வோ ந ப்ரதிஷித்⁴யத இதி | ஏதத³ப்யநுபந்நம் |

கஸ்மாத் ? த்³ரு'ஷ்டாந்தாபா⁴வாத் | பு³த³தி⁴: ஸ்வத ஏவேத்யத்ர பர்யநுயுக்த(sya)

கஸ்தே த்³ரு'ஷ்டாந்த: ? தஸ்மாத³ஸதே³தத் | ஸக்திவிஸேஷாத³தோ³ஷ இதி

சேத், அதா²பி ஸ்யாத் நாந்யேஷாம் பு³த்³தி⁴மதாமீஸ்வரதுல்யா ஸக்தி: | அத
ஏஷாம் ப்ரதா⁴நாச்²ரீரவ்யுஹஸமகாலமாத்மாதி³ஸந்நிகர்ஷாத்³வா பு³த்³த⁴ய
உத்பத்³யந்த இதி, ஈஸ்வரஸ்ய து ஸ்வத இதி | ஏதத³ப்யநுபந்நம் | கஸ்மாத்
? ஸர்வவாத்³ஸித்³தி⁴ப்ரஸங்காத் | த்³ரு³ஷ்டாந்தவிருத்³த⁴மர்த²மாதா³ய
ப்ரதிப³த்⁴யமானேந

ஸக்திவிஸேஷ: ஸமர்தவ்ய இத்யேதஸ்யாம் கல்பநாயாம் ஸர்வவாத்³ஸித்³தி⁴ப்ரஸங்க: ³
ஸ்யாத் |

தஸ்மாத்³ க்³ரஹமாத்ரமேதத் | ஏவம் ஸ்வத ஈஸ்வரஸ்ய பு³த்³தி⁴ஸம்ப⁴வோ ந
சேத்³ப⁴வேத்

யுக்தமுச்யதே ப்ராக்ப்ரதா⁴நப்ரவ்ரு³த்தேர்பு³த்³த⁴யஸம்ப⁴வாந்ந பு³த்³தி⁴மத்பூர்வகோ⁵யம்
கார்யவிஸேஷ: | கிஞ்ச ப²லாநுபபத்தே: | த்³ரு³ஷ்டமதத்³ரு³ஷ்டம் வா ப²லமுத்³தி³ஸ்ய
பு³த்³தி⁴மந்த: கார்யவிஸேஷாந்ப்ராஸாத்³விமாநாத்³நாரப⁴மாண த்³ரு³ஸ்யந்தே |

அநுபஹதஸ்சாயமைஸ்வர்யாத் | கிம் ச ப்ரயோஜகாநுபபத்தே: | கிம் ச
அநேகாந்தாத் | ந ச ஸர்வ: கார்யவிஸேஷோ பு³த்³தி⁴பூர்வக: | வ்ரு³க்ஷாத்³நாம்
தத்³வ்யதிரேகேணேத்பத்தே: | ஸர்வஸ்யேஸ்வரபு³த்³தி⁴பூர்வகதவாப⁴யுபக³மே
த்³ரு³ஷ்டாந்தாபா⁴வ: | ந சாஸ்த்யநுதா³ஹ்ரு³தோ வாத: ³ | தஸ்மாத்³நேகாந்ந
பு³த்³தி⁴மத்பூர்வகம் வ்யக்தம் | கிம் ச து: ³கோ²த்தரத்வாத் | பு³த்³தி⁴பூர்வகஸ்சேத்³ஸ்ய
கார்யவிஸேஷ: ஸ்யாத்க்ர்து: ³கோ²த்தரவிதா⁴நே ப்ரயோஜநம் நாஸ்தி |

ஸக்திமாம்ஸ்சாயமிதி ஸுகோ²த்தரமேவ வித்³யாத் | து: ³கோ²த்தரஸ்சாயம்,
தஸ்மாந்ந பு³த்³தி⁴பூர்வக: கார்யவிஸேஷ: | கிஞ்ச து: ³கோ²பாயத்வாத் |

பு³த்³தி⁴பூர்வகஸ்சேத்³யம் கார்யவிஸேஷ: ஸ்யாத்³த⁴ர்மர்த²காமமோக்ஷப்ராப்தய:
ஸுகோ²பாயா: ஸ்யு:, து: ³கோ²பாயாஸ்ச, தஸ்மாத்³பு³த்³தி⁴பூர்வக: |

த⁴ர்மாத⁴ர்மநிமித்தத்வாத்³தோ³ஷ இதி சேத் ஸ்யாந்மதம், யத்³யபீஸ்வரபூர்வகோ⁵யம்
கார்யவிஸேஷ: ததா²ப்யாதி³ஸர்கே³ ஸுகோ²த்தராணமஸ்மது³த்பந்நாநாம்
ப்ராணிநாம்

த⁴ர்மாத⁴ர்மபரிக்³ரஹாத்³ ஹீநமத்⁴யமோத்க்ரு³ஷ்டவயோஜாதிஸ்வபா⁴வாதி³யோகோ³
ப⁴வதி | ததஸ்ச நாபராதோ⁴யமீஸ்வரஸ்யேதி | ஏதத³ப்யயுக்தம் | கஸ்மாத்
? அத⁴ர்மோத்பத்திஹேத்வபா⁴வாத் | ஈஸ்வரஸ்சேத்³த⁴ர்மாத⁴ர்மயோருத்பத்தாவீஷ்டே
த⁴ர்மமேவ ப்ராணிநாம் ஸுக²ஹேதுத்வாது³த்பாத³யேத் நாத⁴ர்மம், ப்ரயோஜநாபா⁴வாத்
|

அத² மதம் ஸ்வாபா⁴விசீ த⁴ர்மாத⁴ர்மயோ: ஸ்வகாரணது³த்பத்தி:, யது³க்தம்
ஸர்வமீஸ்வரபு³த்³தி⁴பூர்வகம் வ்யக்தமிதி து தஸ்ய வ்யாகா⁴த: | தஸ்மாத்³ஸ்வரோ

ந காரணம் | யத்புநரேதது³க்தம் சேதநாசேதநயோரபி⁴ஸம்ப³ந்த⁴ஸ்ய
சேதநக்ரு³தத்வாதீ³ஸ்வரஸ்ய ஸத³பா⁴வ இதி, அதர் ப்³ரம:- அயுத்தமேதத் | கஸ்மாத்
? ஸாத⁴யத்வாத் | யோ³ஸ்யம் சேதநாசேதநயோர்கோ³ஸகடயோரபி⁴ஸம்ப³ந்த⁴ ஸ கேந
சேதநேந க்ரு³த: ? யதி³ சைத்ரேண, தஸ்ய கார்யகாரணஸங்கா⁴தத்வாதா³சேதந்யம் |
அத² சைத்ரஸப்³த³வாச்யஸ்ய பிண்ட³ஸ்யோபத்³ரஷ்டா⁴ க்ஷேத்ரஜ்ஞ: ததக்ரு³த
இஷ்யதே தத³யுத்தம், ஸாத⁴யத்வாத் | ந ஹி புருஷகர்ந்ரு³த்வமஸ்தம்பக்ஷே
ப்ரஸித்³த³ம் | உப⁴யபக்ஷப்ரஸித்³தே⁴ந வ்யவஹார: | கிம் சாந்யத்
அநவஸ்தா²ப்ரஸங்கா³த் | சேதநாசேதநயோரபி⁴ஸம்ப³ந்த⁴ஸ்ய சேதநக்ரு³தத்வம்
ப்³ருவத: ப்ராப்தமீஸ்வரகார்யகாரணயோரபி⁴ஸம்ப³ந்த⁴ஸ்ய சேதநக்ரு³தத்வம் |
ததா² சாநவஸ்தா²ப்ரஸங்க:³ | அத² மா பூ⁴த³யம் தோ³ஷ இதி ஸ்வாபா⁴விக
ஈஸ்வரஸ்ய கார்யகாரணயோரபி⁴ஸம்ப³ந்த⁴ இஷ்யதே, ந தர்ஹ்யைகாந்திகோ ஹேது: |
தயோராசேதந்யாதீ³தோ³ஷ இதி சேத், ஸ்யாத்புநரேதத் ஈஸ்வரஸ்ய யத்கார்யகாரணம்
தத³பி சேதநமீஸ்வரோ³ஸி, தஸ்மாத்ஸம்ப³ந்தே⁴ந ப்ரத்யுதா³ஹரணமுபபத்³யத இதி |
ஏதத³யுத்தம் | கஸ்மாத் ? அஸம்ப³ந்த⁴ப்ரஸங்கா³த் | சைதந்யாவிஸேஷாதா³த்மந
ஆத்மாந்தரேணா³ஸம்ப³ந்தோ⁴ நாஸ்தி | ஏவமீஸ்வரகார்யகாரணயோரபி ந ஸ்யாத் |
அநிஷ்டம் சைதத் | கிம் ச அவிபர்யயப்ரஸங்கா³த் | உப⁴யசைதந்யப்ரதிஜ்ஞஸ்ய
யதே²ஸ்வரஸ்ய கரணம் பு³த்³யாத³ய:., ஏவமீஸ்வரோ³ஸி பு³த்³யாத³நாம்
கரணம் ஸ்யாத் | கஸ்மாத் ? அவிஸேஷாத் | அதே²தத³நிஷ்டம், ந
தர்ஹ்யுப⁴யோஸ்சைதந்யம் | கார்யகாரணவத்தா³நப்⁴யுபக³மாத³தோ³ஷ இதி
சேத் வ்யாபீ³ நிரவயவோ³நந்தஸக்தி: ஸுக்ஷமே⁴ய: ஸுக்ஷமதமோ மஹத்³ப⁴யோ
மஹத்தமோ³ஸி⁴கரணத⁴ர்மாநாதி³ரித்யேவமநந்தலக்ஷணமீஸ்வரபதா³ர்த²
தத்³விதோ³ வ்யாசக்ஷதே | தஸ்ய குத: கார்யகாரணமவலம்ப³யேத³மாத⁴யாரோபிதமிதி
? ஏதத³ப்யநுபபந்நம் | கஸ்மாத் ? அநுமாநவிரோதா⁴த் | இத்த²ம் சேதீ³ஸ்வரோ
யதி³த³மநுமாநம் கார்யவிஸேஷஸ்யாதிஸ்யபு³த்³தி⁴பூர்வகத்வாச்ச
சேதநாசேதநயோரபி⁴ஸம்ப³ந்த⁴ஸ்ய சேதநக்ரு³தத்வாதி³தி தத்³வ்யாஹந்யதே |
கஸ்மாத் ? ந ஹ்யேதாவதீ³த்³ரு³ஸார்தே²ந ஸஹைதத்³த்³ரு³ஷ்டமிதி | உபேய
வா, மூர்திபரி³ஹவ்யாகா⁴தாத் | யத்³யேகாந்தேநைவம்ரூப ஈஸ்வர:.,
க்ஷித்யாதி³மூர்திபரி³ஹோ வ்யாஹந்யேத | கிம் சாந்யத்- ஸ்ருதே: |
ஸ்ருதிரபி சாஸ்ய மூர்திமாசஷ்டே க்ரு³த்திவாஸா: பிநாகஹஸ்தோ விததத⁴ந்வா
நீஸரிக²ண்ட³த்யாதி³ | தத³ப்⁴யுபக³மாத்ஸ்வபக்ஷஹாநிரிதி சேத், ஸ்யாந்மதம் யதி³
தர்ஹி ஸ்ருதிவசநாந்மூர்திமாநீஸ்வர: பரி³க்ரு³ஹ்யதே | தேந ஸித்³த⁴மஸ்யாஸ்தித்வம்
|

கஸ்மாத் ? ந ஹ்யஸதோ மூர்திமத்த்வமுபபத்யத இதி க்ருத்வா | ஏதத்ப்யயுக்தம் | அபி⁴ப்ராயாநவபோ³தா⁴த் | ந ஹ்யேகாந்தேந வயம் ப⁴க³வத: ஸக்திவிஸேஷம் ப்ரத்யாசக்ஷமஹே, மாஹாதம்யஸரீராதி³பரி³க³ரணாத் | யதா² து ப⁴வதோச்யதே ப்ரதா⁴நபுருஷவ்யதிரிக்த: தயோ: ப்ரயோக்தா நாஸ்தீத்யயமஸ்மத³பி⁴ப்ராய:, தஸ்மாதே³தஸ்ய பா³த⁴கம் | அதோ ந ப்ரதா⁴நபுருஷயோரபி⁴ஸம்ப³ந்தோ⁴ஸ்யக்ருத்: |

கிம் சாந்யத் அஸக்யத்வாத் | குர்வாண: க²ல்வப்பயமபி⁴ஸம்ப³ந்தம் ஸரீரமாத்ரேண வா ஸரீரீண: குர்யாத், ஸரீரகாரணேந வா ? கிம் சாத: ? தந்ந தாவச்ச²ரீரமாத்ரேண கரோதி | கஸ்மாத் ? அநபேக்ஷஸ்ய ஸரீரோத்பத்தௌ நிமித்தாபா⁴வாத் | ந ஸரீரகாரணேந, விபி⁴த்வாத் | பரிச்சி²ந்நயோர்கோ³ஸகடயோரபி⁴ஸம்ப³ந்தோ⁴ஸ்யக்ருத்:, விபி⁴ ச ப்ரதா⁴நபுருஷௌ | கிம் ச பாரார்த²யாத் | கோ³ஸகடயோரபி⁴ஸம்ப³ந்த:⁴ பரார்தோ² த்³ரு³ஷ்ட: | ந து ப்ரதா⁴நபுருஷயோரபி⁴ஸம்ப³ந்த:⁴ பரார்த² இதி | ஈஸ்வரார்த² இதி சேந்ந, உக்தத்வாத் | த்³ரு³ஷ்டாத்³ரு³ஷ்டார்த² ஈஸ்வரஸ்யாநுபபந்ந இத்யாதா³வேவோக்தமேதத் | ஏவம் தாவத்பாஸுபதாநாமீஸ்வரபரி³க³ரணே தோ³ஷ: | வைஸேஷிகாணம் சாயம் தோ³ஷ: | கிம் ச த்³ர்வ்யாதி³பதா³ர்தா²ந்தரபா⁴வாபா⁴வபரிகல்பநா⁵நுபபத்திஸ்ச | தைரீஸ்வரோ த்³ர்வ்யகு³ணகர்மஸாமாந்யவிஸேஷஸமவாயபூ⁴தோ வா பரிகல்ப்யமாந: பரிகல்ப்யதே, பதா³ர்தா²ந்தரபூ⁴தோ வா ? கிம் சாத: ? தந்ந தாவத்³ த்³ர்வ்யாதி³பூ⁴த: | கஸ்மாத் ? த்³விவித⁴ம் ஹி த்³ர்வ்யம் அநேகத்³ர்வ்யமத்³ர்வ்யம் ச | தத்ர நாநேகத்³ர்வ்யமீஸ்வர:, க்ரு³தகத்வாதி³தோ³ஷ்ப்ரஸங்கா³த் | நா³த்³ர்வ்யம், பரிஸங்க²யாநாத் | ப்ரு³தி²வ்யாதீ³நி மந:பர்யந்தாநி நவைவ த்³ர்வ்யாணி வ: ஸித்³தா⁴ந்த: | இதிகரணஸ்ய பரிஸமாப்த்யர்த²த்வாத் | கிம் ச கு³ணகர்மநி³தே³ஸாத் | ஸதி சாஸ்ய த்³ர்வ்யத்வே வைஸேஷிககு³ணநி³தே³ஸ ஆசார்யேண க்ரு³த: ஸ்யாத் | காரணந்த்ரப்ரயோக³ஸமர்த²ஸ்ய ச கர்ம நி³ர்தி³ஷ்டம் ஸ்யாத் | ந து ததா² | தஸ்மாந்ந த்³ர்வ்யகு³ணாத³ய: | ஆஸ்ரயபரதந்த்ரா ஹி கு³ணாத³ய: பரார்தா:² | ஏவம் ந த்³ர்வ்யாதி³பூ⁴தோ நாபி பதா³ர்தா²ந்தரபூ⁴த: | பதா³ர்த²த்வே ஹி ஸதி த்³ர்வ்யாதி³வல்லக்ஷணமுக்தமப⁴விஷ்யத் |

ஆசார்யேண து நோக்தம் | தஸ்மாஸூத்ரகாரமதே நாஸ்தீஸ்வர: | விங்கா³தி³தி சேத், ஸ்யாந்மதம்- ஸம்ஜ்ஞாகர்மத்வமஸ்மத³விஸிஷ்டாநாம் விங்க³ம் | ப்ரத்யக்ஷபூர்வகத்வாத்³வா ஸம்ஜ்ஞாகர்மண இத்யேதஸ்மால்விங்கா³தீ³ஸ்வரபரி³க³ரண

ஆசார்யஸ்ய விதீ³த⁴ இதி | தத³ப்யயுக்தம் | கஸ்மாத் ? அபி⁴ப்ரேதாவிதீ³தே⁴ |
ஸத்யமநேந

விங்கே³நாஸ்தா³தி³ப்யோ விஸிஷ்டஸக்தே: கஸ்யசிதே³வ மாஹாத்தம்யஸரீர்ஸ்யாந்யஸ்ய
வா ப்ரதிபத்தி: ஸ்யாத் | ஸம்ஜ்ஞாமாத்ரம் து யதா² ப⁴வதீ³பி:⁴ ஸர்வகாரணநாம்
ஸ்ரு³ஷ்டய்யுஸம்ஹாரப்ரவ்ரு³த்திஹேதுரேக: ஸ்வதந்த்ர இஷ்யதே | ததா²
சாஸ்மால்விங்கா³த்ப்ரதிபத்தி: | கிம் சாந்யத் | ப்ரா³க³நுபதே³ஸே³கௌஸஸப்ரஸங்கா³த்
|

ஈஸ்வரபரதந்த்ரே சேத³ணூநாம் ப்ரவ்ரு³த்திநிவ்ரு³த்தீ ஸ்யாதாம் தமேவ ப்ரா³கு³பதி³ஸேத்
|

த⁴ர்மவத்ப்ரதா⁴நபதா³ர்²த²ஸ்ய வா ப்ரா³க³நுபதே³ஸாத³குஸல: ஸூத்ரகார
இத்யேததா³ப்த³யதே | ந சைததி³ஷ்டமுப⁴யம் | கிம் சாந்யத் அஸங்கீர்தநாத் |
ஸாஸ்த்ரப்ரதே³ஸே சாயமீஸ்வரோ ந கஸ்மிம்ஸ்சித³ப்யாசார்யேண ஸங்கீர்திதி: |
ந சாஸ்ய வத⁴வா இவ ஸ்வஸூரநாமஸங்கீர்தநே தோ³ஷோபபத்தி: ஸ்யாத் |
தோ³ஷஸம்விபா⁴கா³ர்²த²மித³மாசார்யஸ்யாநிஷ்டமத்⁴யாரோப்யதே, ந து மதமஸ்யைதத்
|

ஏவம் காணாதா³நாமீஸ்வரோ³ஸ்தீதி பாஸூபதோபஜ்ஞமேதத் | தஸ்மாதீ³ஸ்வரோ³ப்யகாரணம்
|

கர்மானுபி⁴ர்வ்யாக்²யாதம் | கத²ம் ? யதா²க்ரு³தகத்வாந்ந ஜக³த்காரணமணவ:, ஏவம்
கர்மாபி ந ஸரீர்நிமித்தம், தஸ்மாத்தத³ப்யகாரணம் | இதரேதரநிமித்தத்வாதீ³தோ³ஷ
இதி சேத் ஸ்யாந்மதம், யதா²ஸந்தரேண ஸரீர்ம் கர்ம நோத்ப்த³யமாநம்
த³ரு³ஷ்டமேவமந்தரேண கர்ம ஸரீர்ஸ்யாபி காரணந்தரமஸக்யம்
கல்பயிதுமிதி பரஸ்பரநிமித்தத்வாந்நாஸ்ய பரிவர்தஸ்ய பூர்வகோடி:

ப்ரஜ்ஞாயதே | தஸ்மாந்நாஸ்த்யநயோ: காரணந்தரமிதி | ஏதச்சாயுக்தம் | கஸ்மாத்
? அநவஸ்தா²நாமவஸ்தா²நபூர்வகத்வத³ர்ஸநாத் | தத³யதா²ஸூக்ரஸோணிதாச்ச²ரீர்ம்
ஸரீராச்ச²க்ரஸோணிதமித்யஸ்ய பரிவர்தஸ்ய பூர்வகோடி³ரு³ஷ்டா,
ப்ரதிஜ்ஞாயதே சாயோநிஜத்வமீஸ்வரஸரீராணமாதீ³ஸர்கே³ ச | ததா² ச
பீ³ஜாங்குரா³யோ³ஸங்குரா³தி³ப்யோ பீ³ஜமித்யநவஸ்தா² | பா⁴தி சாத்ரா³தி³ஸர்கே³
பரமானுமாத்ரா³தி³பி பீ³ஜப்ரா³து³ர்²பா⁴வஸ்ததா² ஸரீர்³கர்மணோரநவஸ்தா² |
இதா³நீமபி சாதீ³ஸர்கே³ சாதீ⁴காரமாத்ரவஸாச்ச²ரீரோத்பத்தி: ஸ்யாத் |
ஸாதா⁴ரணவிக்³ரஹத்வப்ரஸங்க³ இதி சேத் ஸ்யாதே³தத், யத³யதி⁴காரநிமித்தா
ஸரீரோத்பத்திரா³தி³ஸர்கே³ஸ⁴ப்யக³ம்யதே ப்ராப்தமேகநே ஸரீரேண
ஸர்வபுருஷாணமபி⁴ஸம்ப்³ந்தோ⁴ நியமஹேத்வபா⁴வாத் | ததஸ்ச

ஸரீராத்ராத்நக்யம் | தேநைவ ஸர்வேஷாமுப்போகஸாமர்த்யாதீதி |
 ஏததநுபபநம் | கஸ்மாத் ? ப்ரத்யக்ஷவிரோதாத் |
 ஸத்யமேததநுமானத: | ப்ரத்யக்ஷதஸ்து ஸரீராணி ப்ரதிபுருஷம்,
 தஸ்மானநாயம் ப்ரஸங்க:3 | அபவர்க்நியமப்ரஸங்க்3 இதி சேத் ஸ்யாந்மதம்
 யத்யதி4காரமாத்ரவஸாச்ச2ரீரோத்பத்தி: பரமர்ஷேரேவாபவர்க்ஸாதாநம்
 ஸரீராதூத்பத்யேதேதி | உச்சயதே- ந தஸ்யைவ, கிம் தர்ஹி ஸர்வேஷாம் கு3னூநாம்
 ப்ராதாந்யாத்நநிமித்தாநி ஸரீராண்யாதீஸர்கே3 ஸாம்ஸித்தீகாந்யுத்பத்யந்தே |
 தத்ர யஸ்ய
 ஸத்வப்ரதாநம் கார்யகரணம் ஸ பரமர்ஷி: | யஸ்ய ஸத்வம் ரஜோப3ஹூலம்
 ஸ மாஹாத்மயஸரீ: | ஏவம் கு3ணஸம்பர்காத்3 கு3ணப்ரதாநாப்ரதாநபா4வேந
 யாவத்ஸதா2வரஸரீப்ராதூ3ர்பா4வ இத்யதோ நாஸ்தி கு3ணநாம் ஸரீரவிநியோக்பக்ஷபாத:
 |
 தஸ்மாத்யுக்தமேததக்ருத்கதவாந்ந கர்ம ஜக3க்தகாரணமிதி | ஏதேந சைவம்
 வ்யாக்யாம் | தத3பி ஹி கர்மணாமேவ ப்ராப்தபரிபாகாணமபி4தாநமர்தா2ந்தரமேவேதி
 சேத்ஸாத்யம் | தஸ்மாத்யுப்யகல்பநீயமிதி |
 யத3ப்யுக்தம் காலாஜ்ஜக3தூ3த்பத்திர்பா4விஷயதீதி தத3நுபபநம் | கஸ்மாத்
 ? காரணபரிஸ்பந்த3ஸ்யைவ தத3பி4தா4நஸந்நிவேஸாத் | ந ஹி ந: காலோ நாம்
 கஸ்சித3ஸ்தி, கிம் தர்ஹி க்ரியமாணக்ரியாணமேவாதி3த்யக3திகோ3தோ3ஹுக4டாஸ்தநிதாதீ3நாம்
 விஸிஷ்டாவதி4ஸூரூப்ரத்யயநிமித்தத்வத் |
 பராபராதீ3லிங்க3ஸத3பா4வாத்ப்ரதிபத்திரிதி சேந்ந, அக்ருத்கேஷு தத3நுபபத்தே: |
 யதே3வ க்ருத்கம் தத்ரைவ பரமபரிமத்யாதி:3 ப்ரத்யயோ த்3ருஷ்ட: |
 ஸ யதி3 க்ரியாவ்யதிரிக்தநிமித்த: ஸ்யாத3விஸேஷாந்நித்யாநித்யேஷு ஸ்யாத் |
 க்வசித்ஸாமர்தாத்3பாகஜ்வத3தோ3ஷ இதி சேத் ஸ்யாந்மதம்- யதா2ஸ்க்3நிஸம்யோக:3
 பாகஜ்ஜஹேது: ததா2 சாவிஸேஷே஽பி ப்ருதி2வ்யாமேவ பாகஜோத்பத்திரிமித்தம்
 ப4வதி நாகாஸாதீ3ஷு | ஏவம் காலோ஽பி பராபராதீ3ஹேதுரத2 சாநித்யேஷ்வேவ
 ஸ்யாந்ந நித்யேஷ்விதி | தச்சாயுக்தம் | கஸ்மாத் ? விஸேஷோபபத்தே: |
 ரூபாதீ3விக்ரியாஹேதுரக3நிஸ்தத்யுக்த்தம் யத3ஸௌ தத3வதி த்3ரவ்யே பாகஜாநாத3த்யாத்,
 (nA) தத3வ்யாகாஸாதெள3 | காலஸ்து ஸம்ப3ந்த4மாத்ரோபகாரீ ந விக்ரியாஹேது: |
 தஸ்மாத்ஸதே3தத் | ஏவம் யதி3 க்ரியாப்யோ஽ந்ய: கால இஷ்யதே காரணபரிஸ்பந்த3ஸ்ய
 ஜக3க்தகாரணத்வமதா2ந்யத்ஸாத்யம் |
 யத3ருச்சசா2஽பி ந காரணம் கர்மவத் கார்யகாரணபா4வாத் | கார்யகாரணபூ4தம் ஹீத3ம்
 வ்யக்தமிதி ப்ராக்3வ்யாக்யாதம் | ஸ ச கார்யகாரணபா4வ: ப்ரேக்ஷாபூர்வக்ருதாநாம்

ஸயநாதீ³நாமுபலப்³தௌ⁴ யாத்³ரு'ச்சி²கேஷு^௩ சாநுபலப்³தௌ⁴ ந தஸ்யா விங்க்³மிதி
ஸக்யம் வக்தும் |

அபா⁴வோ^௩ப்யகாரணம், பரிமாணாதி³தீர்ஸநாத் | ந ஹி தத உத்பந்நாநாம்
பரிமாணமுபத³யத இத்யதோ நாப்யந்வய: | ஸாத்மகநிராத்மகயோரத்யந்தஜாதிபே⁴தாத்³
|

நாபி ஸக்திஸ்தத³பா⁴வாத் | நோபகாரோ^௩நவஸ்தா²நாத் | ந விபா⁴கோ³
நிராத்மகத்வாத் |

தஸ்மாந்ந பரமானுபுருஷேஸ்வரகர்மதை³வகாலஸ்வபா⁴வயத்³ரு'ச்சா²ஸபா⁴வேப்⁴யோ
வ்யக்தமுத்பத³யதே | ந சேதே³ப்ய:, பரிஸேஷை: ப்ரதா⁴நஸ்யைவாஸ்தித்வவிங்க்³மிதீ³
|

தஸ்மாத்தீ³யுக்தமேதத் பே⁴தாத்³நாம் பரிமாணாதி³ப்ய: காரணமஸ்த்யவ்யக்தமிதி || 15 ||

காரிகா 16

ஆஹ ஏவமப்யஸ்ய வ்யக்தஹேதுத்வமநுபபந்நம், ஏகத்வாத் | ப³ஹூ^௩நாம்
கார்யாரம்போ⁴

த்³ரு'ஷ்டஸ்தந்நத்வாதீ³நாம் | ஏகம் ப்ரதா⁴நம், தஸ்மாந்ந ததாத்³ரம்ப⁴ஸக்தியுக்தமிதி |
உச்யதே- யத்³யபி கு³ணநாம்

ப்ரதா⁴நலக்ஷணமவஸ்தா²ந்தரமபி⁴ந்நபு³த்³தி⁴நிமித்தத்வாதே³கமபி கார்யகாலே
கிஞ்சித்³வைஷம்யோபஜநிதவ்யபதே³ஸ்யரூபாபி⁴நிதரேதரோபகாரிணீ⁴பி:⁴ ஸக்திபி:⁴
ஸமுதா³யத்வமாபத³யதே | தஸ்மாதி³தாத்³நீம்

|| ப்ரவர்ததே த்ரிகு³ணை: ஸமுத³யாச்ச ||

ப்ரவர்ததே இத்யநேநோத்பத்திமாசஷ்டே | த்ரிகு³ணை இத்யவ்யபதே³ஸ்யரூபாணம்
ப்ரதா⁴நாப்ரதா⁴நபா⁴வே கு³ணஸக்தீநாம் வைஷம்யாத்³வ்யபதே³ஸ்யரூபாந்தரமாஹ |
யத்ரேதச்ச²க்யதே வக்தும் த்ரய: ஸுத்த்வாதீ³ய இதி தத³வஸ்தா²நம் கார்யாரம்ப⁴கமிதி
|

ஸமுத³யாதீ³த்யநேந பரஸ்பராபேக்ஷாணாமாரம்ப⁴ஸக்திமவத்³யோதயதி |
ஏதது³க்தம் ப⁴வதி- கார்யகாலே கு³ணை: பரித்யக்தபூர்வாவஸ்தா² பே⁴தீ³
ப்ரதிலப்⁴ய பரஸ்பரோபகாரேண ஸம்ஹந்யதே | ஸம்ஹதாஸ்ச வ்யக்தமுத்பாதீ³யந்தி |
தஸ்மாந்நாவஸ்தா²ந்தரஸ்யாபி⁴ந்நபு³த்³தி⁴நிமித்தத்வாத்³ப்ரதா⁴நைகத்வதே³ஷ:
கு³ணபே⁴தாத்³நநைகஸ்ய கார்யாரம்ப⁴ இதி |

ஆஹ, நிஷ்க்ரியத்வாத்ந்ஹி ப்ரக்ருதே: கார்யாரம்போ⁴நுபபந்ந: |

க்ரியாத்வாநப்⁴யுபக³மே வா வ்யக்தவைத⁴ர்ம்யவிரோத⁴ இதி |

உச்யதே- ந, க்ரியாவைத⁴ர்ம்யபே⁴தா³த் | த்³விவிதா⁴ ஹி க்ரியா ப்ரஸ்பந்த³லக்ஷண
பரிணாமலக்ஷண ச | தத்ர ப்ரஸ்பந்த:³ ப்ரதா⁴நஸ்ய ஸௌக்ஷம்யாத்ப்ரதிஷித⁴யதே |

|| பரிணாமத: ||

து தத்கார்யமாரப⁴தே இதி |

ஆஹ- நநு ச பரிணாமோ⁵பி ஸௌக்ஷம்யாத்ப்ரதா⁴நஸ்ய நோபபத்³யதே | கஸ்மாத் ?
ந

ஹி ஸௌக்ஷம்யாத்ஸூக்ஷமஸ்யாகாஸாதே³ர்விபரிணாமோ த்³ருஷ்ட இதி |

உச்யதே-

ஸம்ஸ்காரஸ்ய ஸௌக்ஷம்யே⁵பி பரிணாமோ⁵ப்⁴யுபக³ந்தவ்ய: | தஸ்மாத்³ யுக்த:
ஸூக்ஷமபரிணாமீதி ||

ஆஹ, க: புநரயம் பரிணாமோ நாம ?

உச்யதே-

ஜஹத்³த⁴ர்மாந்தரம் பூர்வமாத³த்தே யதா³ பரம் |

தத்த்வாத்³ப்ரஸ்யுதோ த⁴ர்மீ பரிணாம: ஸ உச்யதே || இதி |

யதா³ ஸக்த்யந்தராநுக்³ரஹாத்பூர்வத⁴ர்மாந் திரோபா⁴வ்ய ஸ்வரூபாத்³ப்ரஸ்யுதோ த⁴ர்மீ

த⁴ர்மாந்தரேணவிர்⁴வதி தத³வஸ்தா²நமஸ்மாகம் பரிணாம இத்யுச்யதே |

ஆஹ, நைதத³பி⁴தா⁴நமாத்ரம் த்³ருஷ்டாந்தமந்தரேண ப்ரதிபத்³யாமஹே |
தஸ்மாத்³யதா²

கிமிதி வக்தவ்யம் |

உச்யதே- யதா² பாலாஸம்

பலாஸாத்³ப்ரஸ்யுதநிமித்தாந்தரஸ்யாதபாதே³ரநுக்³ரஹாச்ச²யாமதாம் திரோபா⁴வ்ய

பீததாம் வ்ரஜிதி ததே²த³ம் த்³ரஷ்டவ்யம் |

ஆஹ ந, அந்யதோ²த்பத்தேர்ப்ரதிஷேதா⁴த் | கத²ம் புநரேதவக³ம்யதே பாலாஸம்

ஸ்வரூபாத்³ப்ரஸ்யுதம் த⁴ர்மாந்தரஸ்ய பரித்யாக³முபாதா³நம் ச கரோதி, ந

புநரந்யதா² சாந்யதா² சோபபத்³யத இதி ?

உச்யதே- ஸூணப⁴ங்க³ப்ரதிஷேதா⁴த் ப்ராகே³வ ஸூணப⁴ங்க³நிர்³தி³ஷ்டம் விநஷ்டாநாம்

பா⁴வாநாம் புநருத்தப்தௌ நாஸ்தி காரணம் | தத³பா⁴வே சோத்பத்திரயுக்தேதி |

ஆஹ, த⁴ர்மத⁴ர்மினோரநந்யத்வாப்⁴யுபக³மா³த்³த⁴ர்மோத்பத்திவிநாஸே

த⁴ர்மயுத்தபத்திவிநாஸப்ரஸங்க: ³ | ந ஹி வோ த⁴ர்மேப்⁴யோ⁵ந்யோ த⁴ர்மீ | தத்ர யதி³

த4ர்மஸ்ய நிவ்ருத்திரப4யுபக3ம்யதே த4ர்மிணே஽பி நிவ்ருத்திரநந்யத்வாத்ப்ராப்தா |
த4ர்மோத்பத்தௌ தது3த்தப்தி: | தத்ர யது3க்தம் த4ர்மோத்பத்திவிரோதே4
த4ர்மீஸ்வரூபாவஸ்தா2நமிதி ஏதத3யுக்க்தம் |
உச்யதே ந, ஸேநாதி3வத்3வ்யவஸ்தா2நோபபத்தே: | தத்யதா2 ஸேநாங்கே3ப்யோ஽நந்யத்வம்
ஸேநாயா: | ந ச ஸேநாங்கா3நாம் விநாஸே ஸேநாவிநாஸ: | தத்யதா2 நந்ய: பட: |
பௌ3த்தா4நாம் ஸம்யோகா3வ்யவிப்ரதிஷேதா4த் | ந ச படவிநாஸே தந்நுவிநாஸ: |
தத்ர யது3க்தம் த4ர்மிவிநாஸே த4ர்மவிநாஸ இதி ஏதத3யுக்க்தம் |
ஆஹ, ஏவமப்யயுக்க்தம் | தத்கஸமாத்
? ஸாமாந்யவிலேஷையோர்த4ர்மிஸ்வரூபபரிகல்பநாநுபபத்தே: | இஹ ரூபாதி3ஸாமாந்யம்
வா த4ர்மிரூபத்வேந பரிகல்ப்யமாநம் பரிகல்ப்யேத ரூபாதி3விலேஷோ வா ? கிம்
சாத: | தத்ர தாவத்3ரூபாதி3ஸாமாந்யம் த4ர்மிஸ்வரூபமிதி ஸக்யம் கல்பயிதும் |
கஸ்மாத் ? அஸம்ப4வாத் | யதி3 தாவத்ப்ரு'தி2வீ ஸாமாந்யம் க4டாதி3ர்விலேஷஸ்தேந
ப்ரு'தி2வ்யபி தந்மாத்ராபேக்ஷயா விலேஷ: | யாவத்ப்ரதா4நமிதி நாஸ்தி ஸாமாந்யம் |
தத3பா4வாத்3 த4ர்மிஸ்வரூபாபா4வ: | அத2 விலேஷா க4டாத்யஸ்தேஷாம்
விலேஷாந்தரேண
ஸஹா஽வஸ்தா2நாத்3த4ர்மிஸ்வரூபாநவஸ்தா2நாத் | ததஸ்ச யது3க்தம் ஸ்வரூபாத்3ப்ரஸ்யுதோ
த4ர்மீ த4ர்மாந்தரம் விஜஹாதி, த4ர்மாந்தரமுபாத்3த்தே இதி தத3வ்யாஹந்யத இதி |
உச்யதே- யது3க்தம்
ரூபாதி3ஸாமாந்யவிலேஷையோர்த4ர்மிஸ்வரூபபரிகல்பநாநுபபத்திரிதி, அஸ்து
ஸாமாந்யம் |
யத்தூக்தம் ஸாமாந்யம் ஸாமாந்யாந்தராபேக்ஷம் விலேஷத்வமிதி ந ப்ரத்யயநிவ்ருத்தௌ
ஸாமாந்யபா4வாவஸ்தி2தேஸ்ததஸ்ச த4ர்மிஸ்வரூபஸித்தே:4, யாவத்ப்ரு'தி2வீத்யயம்
ப்ரத்யயோ ந நிவர்ததே ஸாமாந்யம் க4டாதி3ர்விலேஷ:, த்3ர்வ்யத்வம் சாஸௌ,
த4ர்மாந்தரபரிவர்தேஷு ததா3காரப்ரத்யயோத்பத்தித: ஸ்வரூபாவஸ்தா2நஸித்தே4ர்த4ர்மா
க4டாத்ய: | யதா3 து ப்ரு'தி2வீப்ரத்யயநிவ்ருத்திஸ்ததா3 தந்மாத்ராணம்
ஸாமாந்யபா4வோ த்3ர்வ்யத்வம் ச விலேஷோ த4ர்ம இதி யாவத்ப்ரதா4நம் தஸ்ய து
ஸாமாந்யாந்தராநுபபத்தே: கௌடஸ்த்2யமேவ | யத்ர ஸர்வவிலேஷாபா4வஸ்தத்ப்ரதா4நம்
|
யதி3 து ப்ரு'தி2வ்யாத்3நாம் நித்யமவ்யாவ்ரு'தம் ஸதி கௌடஸ்த்2யமேஷாம் ப்ராப்தம்
|
தஸ்மாந்ந த4ர்மிஸ்வரூபாபா4வ: | ஸக்தேர்வா ஸாமாந்யபா4வாப்யுபக3மாத் | அத2வா
ஸுக்து:3க2மோஹஸக்தய ஏவேஹ மஹதா3தி3நா விலேஷாந்தேந விங்கே3ந பரிணமம்

ப்ரதிபத்³யந்தே | தாஸாம் ச ஸததம் ஸாமாந்யப்ரத்யயநிமித்தத்தவாத்ஸ்வரூபாத்³ப்ரஸ்யுதே
தத்³த்³ரவ்யத்வம் விங்க³ஸ்ய த⁴ர்மத்வம் | அப்ரஸித்³தே⁴ரயுக்தமிதி சேந்நோக்தத்தவாத்
|

ப்ராசு³க்தமேதத்ஸுகா²தி³பூர்வகம் விஸ்வமிதி |

ஆஹ- ஏவமபி வைஸ்வரூப்பாநுபபத்தி: | காரணவிஸேஷாத் | யதி³ ஸுகா²தி³ஸக்தய
ஏவ பரிணுமிந்யோ யதி³த்³ம் ப்³ரஹ்மாதி³ ஸ்தா²வராந்தம் வைஸ்வரூப்பம்
தந்நோபபத்³யதே |

கஸ்மாத் ? ந ஹ்யபி⁴ந்நம் கார்யமுத்பத்³யத இதி |

உச்யதே- ஸக்திதர்ச பரிணுமிநி, ப⁴வதி தேந வைஸ்வரூப்பம் | கத²ம் ?

|| ஸலிலவத்ப்ரதி ப்ரதிசு³ணூர்யவிஸேஷாத் || 16 ||

யதா²ந்தரிக்ஷாவிஸரிஷ்டஸ்யாம்ப⁴ஸ: ப்ரஸ்யுதிராஸ்ரயேண கோ³பு⁴ஜங்க³மோஷ்ட்ராத்³நாம்,
விஸேஷாத்³க்ஷீரமூத்ரவிஷாதி³வைஸ்வரூப்பம் சோபபத்³யதே | ததா²
சு³ணஸக்தயோ விஸரிஷ்டா: பரஸ்பராஸ்ரயவிஸேஷாத்³ ப்³ரஹ்மாதி³ ஸ்தம்பா³ந்தம்
ஜாத்யாக்ரு³திவாக்³பு³த்³தி⁴ஸ்வபா⁴வாஹாரவிஹாரரூபம் வைஸ்வரூப்பம் ப்ரதிபத்³யந்தே
|

தஸ்மாத்ஸித்³த⁴மேதத் ப்ரக்ரு³திரேவ ஸர்வபா⁴வநாம் ப்ரஸவித்⁴ | ந ச
கஸ்சித்³தோ³ஷ

இதி || 16 ||

|| யுக்திதீபிகாயாம் ஸாங்க²யஸப்ததிபத்³த⁴தௌ சதுர்த²மாஹ்நிகம் ||

காரிகா 17

ஆஹ, ஸமதி⁴க³தம் ப்ரதா⁴நம் | புருஷ இதா³நீம்

கார்யகாரணவ்யதிரிக்தோ⁵ஸ்தீத்யேதத்ப்ரதிபாத்³யம் | குத: ஸம்ஸய இதி

சேத் அநுபலப்⁴யமாநஸ்யோப⁴யதா² த்³ரு³ஷ்டத்வாதி³த்யுக்தம் | கிம் சாந்யத் |

ஆசார்யவிப்ரதிபத்தே: | விஜ்ஞாநஸ்கந்த⁴வ்யதிரிக்தோ நாஸ்தி கஸ்சித்³ர்த²

இதி ஸாக்யபுத்⁴யா: ப்ரதிபந்நா: | கஸ்மாத் ? ஸர்வப்ரமாணுபலப்³தே⁴ | இஹ

யத்³ஸ்தி தத்ப்ரத்யக்ஷாதி³நா ப்ரமாணேநோபலப்⁴யதே, தத்³யதா² ரூபாதி³ | ததர்ச

தாவத்³யமாத்மா ந ப்ரத்யக்ஷத உபலப்⁴யதே | கஸ்மாத் ? அஸப்³தா³தி³லக்ஷணாத் |

நாந்த:ப்ரத்யக்ஷத: | கஸ்மாத் ? த்ரிசு³ணாதி³விபீதஸ்ய தத்³விஷயத்வாத் | ந

பூர்வவச்சே²ஷ்வத்³ப்யாம் | கார்யகாரணரூபபத்தே: | ந ச ஸாமாந்யதோத்³ரு'ஷ்டாத்
|

த⁴ர்மஸாமாந்யபா⁴வாத் | நாப்தவசநாத் | அநப்⁴யுபக³மாத் | ந ஹி பெள³த்த³தா⁴நாம்
ஸ்ருதிஸம்ரு³திபுராணேதிஹாஸா: ப்ரமாணம் | யஸ்சைஷாமாக³ம:, ஸ ஏவமாஹ
" ஆத்மவ ஹ்யாத்மநோ நாஸ்தி விபரீதேந கல்ப்யதே |
நைவேஹ ஸத்த்வமாத்மாஸ்தி த⁴ர்மாஸ்த்வேதே ஸஹேதுகா: ||

த³வாத³ஸைவ தவாங்கா³நி ஸ்கந்தா⁴யதநதா⁴தவ: |
விசிந்த்ய ஸர்வாண்யேதாநி புத்³க³லோ நோபலப்⁴யதே ||

ஸூந்யமாத்⁴யாத்மிகம் வித்³தி⁴ ஸூந்யம் பஸ்ய ப³ஹி³க³தம் |
ந த்³ரு'ஸ்யதே ஸோ⁵பி கஸ்சித்³யோ பா⁴வயதி ஸூந்யதாம் ||

"
புநரப்யாஹ அஸ்தி கர்மாஸ்தி விபாக:, காரகஸ்து நோபலப்⁴யதே ய
இமாந்ஸ்வாந்த⁴ர்மாநாக்ஷிபதி | அந்யாம்ஸ்ச ப்ரதி ஸந்த³தா⁴தி, அந்யத்ர
த⁴ர்மஸங்கேதாத் |

தஸ்மாத்ஸர்வப்ரமாணரூபலப்³தே⁴ர்நாஸ்த்யாத்மேதி |
உச்யதே- யத்தாவது³க்தம் ப்ரத்யக்ஷத: பூர்வவச்சே²ஷ்வத்³ப்யாம்
சாத்மநோ நோபலப்³தி⁴நிதி, ஸத்யமேதத் | யத்தூக்தம்
ஸாமாந்யதோத்³ரு'ஷ்டாத்³ரூபலப்³தி⁴ராத்த்மஸாமாந்யாநுபபத்தேநிதி, தத³யுக்தம் |
கஸ்மாத் ?

|| ஸங்கா⁴தபரார்த²த்வாத் ||

இஹ ஸங்கா⁴தா: பரார்தா² த்³ரு'ஷ்டா: | தத்³யதா² ஸயநாஸநரத²சரணாத்³ய: |
அஸ்தி சாயம் ஸரீரலக்ஷண: ஸங்கா⁴த: | தஸ்மாத்³நேநாபி பரார்தே²ந ப⁴விதவ்யம் |
யோ⁵ஸௌ பர: ஸ புருஷ: | தஸ்மாத்³ஸ்தி புருஷ: |
ஆஹ, ஸங்கா⁴தபரார்த²த்வோபலப்³தே:⁴ | ஸயநாத்³யோ ஹி ஸத்யபி பரார்த²த்வே
ஸங்கா⁴தார்தா:² | யதி³ ச தைரதிதே³ஸ: கார்யகாரணஸங்கா⁴தஸ்ய க்ரியதே
ப்ராப்தமஸ்ய தத்³வத்ஸங்கா⁴தார்த²த்வம் | ஏவம் புருஷவிபரீதார்த²ஸ்தி³தி⁴ப்ரஸங்க:³
|

அதை²தத்³நிஷ்டம், ந தர்ஹி சக்ஷுராத்³ய: பரார்தா:² |
உச்யதே- ந ஸக்யமேததா³பாத்³யிதும் | கஸ்மாத் ? அஸம்ஹதத்வஸித்³தௌ⁴
வாத்³ப்ரவ்ரு'த்தே: | ஸித்³தே⁴ ஸத்யஸம்ஹதத்வே புருஷஸ்யாயம் வாத:³ ப்ரவ்ரு'த்த:
|

தஸ்மாந்ந பாரார்த்த்யமநேந பா³த்யதே | கத²மவக³ம்யத இதி சேத்,
 ப்ரத்யக்ஷதோ⁵நுபலப்³தே⁴ | ஸதி ஹி ஸங்கா⁴தத்வே தே³வத³த்தாதி³வத³யம் புருஷ:
 ப்ரத்யக்ஷத ஏவோபலப்⁴யேத | ததா² ச ஸதி ஸம்ஸயாபா⁴வாத்ப்ரவ்ருத்திரேவாஸ்ய
 வாத³ஸ்ய ந ஸ்யாத் | தஸ்மாத³யுக்தம் ஸம்ஹதார்தா:² ஸயநாதி³வச்சக்ஷுராத³ய: |
 ஆஹ, பரஸ்பரோபகாரித்வாத்பாரார்த்த்யஸித்தி:⁴ | இஹ க்ஷேத்ரோத³கஸூர்யாத³ய:
 ஸஸ்யாதீ³நாமுபகாரகா: | ததா² கார்யகாரணத்வாத்ஸங்கா⁴தஸ்ச | யதோ²க்தம்
 தஸ்மாத³யுக்தமேதேஷாம் பாரதந்தர்யமிதி |

உச்யதே- ந ஸயநாதி³வத்ததோ⁵ந்யேநார்த்த²வத்த்வாத் | தத³யதா² ஸயநாத³யங்கா³நாம்
 ஸதி பரஸ்பரோபகாரித்வே ததோ⁵ந்யேநார்த்த²வத்த்வாத்³பா⁴வே சார்தா²நர்த்த²க்யம்
 |

ஏவம் சக்ஷுராதீ³நாம் ஸதி பரஸ்பரோபகாரித்வே ததோ⁵ந்யேநார்த்த²வத்த்வம்
 ப⁴விதுமர்ஹதி | தத³பா⁴வே சார்தா²நர்த்த²க்யமிதி |

ஆஹ, ஸயநாதீ³நாம் தே³வத³த்தார்த்த²வாத்ஸ்ய ச பே⁴தா³
 ப³ஹி³பா⁴வாத்ப்ரஸ்பரார்த்த²வப்ரஸங்க:³ | ஏவம் ஸயநாத³யோ தே³வத³த்தார்தா:²,
 கார்யகாரணஸங்கா⁴தஸ்ச தே³வத³த்தஸப்³த³வாஸ்யஸ்தத்ர பே⁴தா³நாமேவ
 பே⁴தா³நர்த்த²வாத்புருஷார்த்த²ஸித்தி:⁴ | த்³ரு³ஷ்டாந்தாபா⁴வோ வா | அத² மதம்
 ஸயநாத³யோ

ந தே³வத³த்தார்தா:², கிம் தர்ஹி க்ஷேத்ரஜ்ஞார்தா:² | ததா² ஸதி ஸாத⁴யஸமோ
 த்³ரு³ஷ்டாந்த இதி |

உச்யதே- ந, ப்ரஸித்த³யநுரோதா⁴த் | ஸத்யம் கார்யகாரணஸங்கா⁴தஸ்ய பாரார்த்த²யம்
 |

போ⁴க்த்ரு³த்வம் நோபபத்யதே | லோகே து தே³வத³த்தார்த்த²வம் ஸயநாதீ³நாம்
 ப்ரஸித்த³த⁴ம் |

அதஸ்தத³நுக³ச்ச²ந்தோ வயமப்யேவம் ப்³நும: | கஸ்மாத் ? ப்ரஸித்த³தே:⁴ |

ப்ரஸித்த³தே⁴ந ஹ்யப்ரஸித்த³த⁴ம் தத³த⁴ர்மதாமாபத்யதே ப⁴வத³பி⁴ரப்யுக்தம்

யஸ்ய ஹி ப்ரதிக்ஷணமந்யதாத்வம் நாஸ்தி தஸ்ய பா³ஹ்யப்ரத்யயயோ: பே⁴த:³,

பஸ்சாத³விஸேஷக்³ரஹணே நாஸ்தி | தத³யதா² பூ⁴மேரபச்யமாநாயா: பாகஜாநாம்

| ந ச பூ⁴மே: ப்ரதிக்ஷணமந்யதாத்வம் நாஸ்தி, அக்ஷணிகத்வப்ரஸங்கா³த் |

ஸௌக்ஷம்யாத³து³ரதி⁴க³மோ பே⁴த³ இதி த்³ரு³ஷ்டாந்த: ப்ரயுக்த: | தஸ்மாத்ஸித்த³த⁴ம்
 ஸங்கா⁴த்பாரார்த்த²வாத³ஸ்தி புருஷ: |

இதஸ்ச-

|| த்ரிகு³ணாதி³விபர்யயாத் ||

த்ரிகு³ணமவிவேகி விஷய: ஸாமாந்யமசேதநம் ப்ரஸவத⁴ர்மி ச
பா³ஹ்யாத⁴யாத்மிகம் ததா² ப்ரதா⁴நம் | தத்ர யத³யேதாவதே³தத்ஸ்யாத் கிமபேக்ஷய
வ்யக்தாவ்யக்தயோஸ்த்ரேகு³ணயாதி³தி ?
கிம் சாந்யத் |

|| அதி⁴ஷ்டா²நாத் | ||

இஹாகஸ்மிக்யாம் ப்ரதா⁴நப்ரவ்ரு²த்தாவர்த²வஸ: ஸந்நிவேஸநியமோ
ந ஸ்யாத் | ஸ்ரோத்ராதி³ ப்ரு²தி²வ்யாதீ³நாம் தே³வமாநுஷதிர்யக்ஷு
ஹிதயோகா³ர்²த²ஸ்சாப்ரதிஷேதா⁴ர்²ஸ்ச ஸ: | தஸ்மாத³ஸ்தி தத்³வ்யதிரிக்தோ
யத³தி⁴ஷ்டி²தாநாம் கு³ணநாமயம் சித்ரஸூபோ விபரிணாம: |
கர்த்ரு²த்வப்ரஸங்கா³தி⁴ஷ்டா²நாநுபபத்திரிதி சேத், ஸ்யாந்மதம் யதி³ கு³ணநாம்
புருஷாதி⁴ஷ்டி²தாநாம் ப்ரவ்ரு²த்திரப்யுபக³ம்யதே, கர்த்ரு²த்வமஸ்ய ப்ராப்தம் |
அதா²கர்தா ந தர்ஹ்யஸ்த்யதி⁴ஷ்டா²த்ரு²த்வமிதி | ஏதச்சாயுக்தம் | கஸ்மாத் ?
அர்தே²
தது³பசாராத் | யதா²புருஷார்த²:² ஸித்³த⁴யதி ததா² கு³ண கார்யகாரணபா⁴வேந
வ்யூஹ்யந்த இத்யதஸ்தத்பாரதந்நர்யாதே³ஷாமதி⁴ஷ்டி²தத்வமுபபத்³யதே, புருஷஸ்ய
சாதி⁴ஷ்டி²த்ரு²த்வம் | அதோ நாஸ்ய கர்த்ரு²த்வப்ரஸங்க: ³ | தஸ்மாத³யுக்தமேதத்
அதி⁴ஷ்டா²நாத்புருஷ: |
கிஞ்சாந்யத் |

|| புருஷோ⁵ஸ்தி போ⁴க்த்ரு²பா⁴வாத் ||

இஹ ஸுக²து: ³க²மோஹாத்மகத்வாத³சேதநம் வ்யக்தமவ்யக்தம் ச, தஸ்மாத³ஸ்ய
பரஸ்பரேண போ⁴கோ³ நோபபத்³யதே, இத்யவஸ்யம் போ⁴க்த்ரா ப⁴விதவ்யம் |
யோ⁵ஸௌ
போ⁴க்தா ஸ புருஷ: |
ஆஹ, க: புநரயம் போ⁴கோ³ நாம ?
உச்யதே- போ⁴க³ உபலப்தி⁴ஸுத்³பா⁴வாத் |
விஜ்ஞாநமேவ ஹி விஷயோபலப்தி⁴ஸுமர்த²மித்யதஸ்தாவந்மாத்ரமேவாஸ்து கிம்
புருஷேண
பரிகல்பிதேநேதி ?
உச்யதே- கிம் புநரித³ம் விஜ்ஞாநம் நாமேதி ?

ஆஹ, சித்தம் மனோ விஜ்ஞாநமிதி | தச்ச ஷட்³வித⁴ம் ஜ்ஞாநம்-
 சக்ஷுர்விஜ்ஞாநம், ஸ்ரோத்ரவிஜ்ஞாநம், க்⁴ராணவிஜ்ஞாநம்,
 ஜிஹ்வாவிஜ்ஞாநம், காயவிஜ்ஞாநம், மனோவிஜ்ஞாநமிதி | தத்ர
 ரூபம் ப்ரதீத்ய சக்ஷுஸ்சோத்பத்³யதே சக்ஷுர்விஜ்ஞாநம் | ஏவம்
 ஸ்ரோத்ரஸப்³த³க்⁴ராணக³ந்த⁴ஜிஹ்வாரஸமனோத⁴ர்மாஸ்சித்தமுத்பாத³யந்தி |
 தஸ்ய த⁴ர்மா: - வேத³நா, ஸம்ஜ்ஞா, ஸ்பர்ஸோ, மந:, ஸம்ஸ்கார ஏவமாத³ய:
 தஸ்மாத்³விஜ்ஞாநஸ்கந்த⁴ஸ்யைவோபபோ⁴க்³ஸாமர்தா²ந்நாஸ்த்யாத்மேதி |
 உச்யதே- ந, அசேதநவிகாரஸ்ய சேதநாநுபத்தே: | தத்து
 க²ல்வித³மிஷ்யதே ரூபம் ப்ரதீத்ய சக்ஷுஸ்சோத்பத்³யதே
 சக்ஷுர்விஜ்ஞாநமித்யாதி³, தேநாசேதநவிகாரத்வாத்தத³சேதநம்
 க⁴டாதி³வதி³த்யாபந்நம் | தஸ்மாந்மனோத⁴ர்மஸ்சேதநேதி மனோரத²மாத்ரமேதத் |
 விலக்ஷணகார்யோத்பத்தித³ர்ஸநாதத்தஸித்³தி⁴ரிதி சேத், ஸ்யாந்மதம் நாயம்
 நியம: யது³த யஜ்ஜாதீயம் காரணம் தஜ்ஜாதீயகேந கார்யேண ப⁴விதவ்யம் |
 கிம் தர்ஹி விலக்ஷணகார்யோத்பத்திரிதி பா⁴வாநாமுபலப்⁴யதே |
 தத்³யதா²- ஸ்ருங்கா³ச்ச²ரோ ஜாயதே, கோ³லோமா⁵விலோமப்⁴யோ
 தூ³ர்வா | வத்ஸதராந்முக.யஸ்சந்த³ரகாந்தேந்து³ஸம்யோகா³த்ஸலிலம் |
 ஸூ³ர்யகாந்தகோ³மயார்கஸம்பர்காத் ஸு⁴தோ⁴த³கஸம்பர்காத³ரண³நிர்மத²நாச்சாக்³நி:
 |

ஏவமசேதநேப்⁴யோ ரூபாதி³ப்⁴யஸ்சேதநமுத்பத்³யத இதி |
 ஏதச்சாயுத்தம், சேதநாசேதநோத்பத்திநியமவத்தந்நியமாத் | யதா²
 ஸத்யேதஸ்மிந்விலக்ஷணகார்யப்ராது³ர்பா⁴வே ப⁴வதஸ்சேதநாச்சித்தாந்நாசேதநம்
 க⁴டாத்³யுத்பத்³யத இதி நியம:, ததா² ஸத்யேதஸ்மிந்விலக்ஷணகார்யப்ராது³ர்பா⁴வே
 நாசேதநேப்⁴யோ ரூபாதி³ப்⁴யஸ்சேதநம் சித்தமுத்பத்³யத
 இத்யயம் நியமோ ந: | தஸ்மாதே³ஷாம் த்³ருஷ்டாநாம் ஸதி ப³ஹுத்வே
 மாயாகாரநக³ரவிந்யாஸவத³யதா²ர்த²ஜ்ஞாநவிஷயத்வாத³ஸாதீ⁴யஸ்த்வம் |
 ப்ரதீ³பவத்தத்³வ்யவஸ்தே²தி சேத், ஸ்யாதே³தத் யதா²சேதநேப்⁴ய:
 ஸத்த்வாதி³ப்⁴யோ⁵வ்யவஸாயகம் க⁴டாத்³யுத்பத்³யத இதி நேதா³நீம் வ்யவஸாயகோ
 மஹாந்நோத்பத்³யதே | ஏவம் ரூபாதி³ப்⁴யோ⁵சேதநம் க⁴டாத்³யுத்பத்³யத இதி
 நேதா³நீம் சேதநம் சித்தம் நோத்பத்³யத இதி | ஏதத்³ப்⁴யநுபந்நம் | கஸ்மாத்
 ? ஸக்திபே⁴தா³த் | ப்ரகாஸஸ்வாபா⁴வ்யாத்³வ்யவஸாயாத்மகம் ஸத்த்வம் | தத்³யுத்தம்
 யதி³ தத்³ப்ராந்யாத்³வ்யவஸாயாத்மகோ மஹாநுத்பத்³யதே | தம: ப்ராதா⁴ந்யாத்³வ்யவஸாயகா
 க⁴டாத³ய: | ப⁴வதஸ்த்வேகாகாரா: ரூபாத³ய: தஸ்மாதா³யமஸம: ஸமாதி⁴ரிதி |

ஆஹ, கிம் வ்யவஸாயசைதந்யயோ: கஸ்சித்³ரூபபே⁴தோ³ஸ்தி ந வேதி ?

உச்யதே- கிம் தர்ஹி த்ரைகு³ண்யாத்ஸதி ப்ரத்யயரூபத்வே ஸம்வேத்³யா பு³த்³தி⁴ர்யதா² து

வ்யவஸாயரூபம் ததா² சைதந்யரூபமிதி | ததா² ச வார்ஷக³ண: பட²ந்தி-

பு³த்³தி⁴வ்ரு³த்த்யாவிஷ்டோ ஹி ப்ரத்யயத்வேநாநுவர்தமாநாமந்யாதி புருஷ இதி |

ஆஹ ச

அர்தா²கார இவாபா⁴தி யதா² பு³த்³தி⁴ஸ்ததா² புமாந் |

ஆபா⁴ஸமாநோ பு³த்³யா³ஸ்தோ போ³த்³தா⁴ மணிவது³ச்யதே ||

யதா² யதா² மநோவ்ரு³த்தி: புருஷோ³ஸ்தி ததா² ததா² |

பு³த்³தி⁴ரூபமவாப்நோதி சேதநத்வாத்பராஸ்ரயம் ||

ஆஹ, ரூபாபே⁴தா³த்புருஷாந்த:கரணயோரந்யதரபரிகல்பநா³ஸந்த²க்யம் | யதி³

தர்ஹி யதா² வ்யவஸாயரூபம் ததா² சைதந்யரூபம், ஏவம் ஸதி வ்யவஸாயமாத்ரம்

பரிகல்பநீயம் சைதந்யமாத்ரம் வா ? கஸ்மாத் ? ந ஹ்யேகாந்தகாரிணோ³யுக³பத்

கல்பநே ஸாமர்த்²யமஸ்தி | ரூபாந்தராபி⁴தா⁴நம் வா | அத² வ்யவஸாயசைதந்யயோ:

பதா³ர்தா²நாமந்தரமேவேதி நித்யதோ விஸேஷ்யதே, தர்ஹி வக்தவ்யமித³முஷ்யைவ

ரூபம் நாமுஷ்யேதி |

உச்யதே- ய ஏவமாஹ ரூபாபே⁴தா³த³ர்தா²பே⁴த³ இதி ஸ தாவதி³த³ம் ப்ரஷ்டவ்ய:-

அத² கிம் ? ப⁴வத: கிம் விஜ்ஞாநவிஷ்யயோராகாரணே³ஸ்தி உத நாஸ்தீதி ?

நேத்யாஹ | கஸ்மாத் ? ஆகாராந்தரே ஸதி விஷ்யபரிச்சே²தா³நுபபத்தே: |

ந ஹி விஷ்யஸ்ய விஜ்ஞாநப்ரத்யவபா⁴ஸமந்தரேண ஸக்யம் ஸ்வரூபம்

பரிச்சே²த்தும் | ததர் யத³ந்யாகாரோ கௌ³ரந்யாகாரம் கோ³விஜ்ஞாநம்

ஸ்யாத்நே யதா²ஸ்யாகாரேண³வவிஜ்ஞாநேநாந்யாகாரஸ்ய கோ³ரபரிச்சே²த³,

ஏவமந்யாகாரேண கோ³விஜ்ஞாநேநாந்யாகாரஸ்ய கோ³பரிச்சே²த³ ஸ்யாத் |

தஸ்மாந்நாஸ்தி

விஷ்யவிஜ்ஞாநயோராகாரபே⁴த³ இதி |

உச்யதே- தயோரிதா³நீம் விஷ்யவிஷ்யவிஜ்ஞாநயோ: கிமுப⁴யத்வமுதாபே⁴த³ இதி ?

ஆஹ, கஸ்மாத் ? ஜ்ஞாப்யஜ்ஞாபகபா⁴வாதி³தி |

உச்யதே-

ஜ்ஞாநவிஜ்ஞேயயோர்யத்³வத்³ரூபாபே⁴தே³பி பி⁴ந்நதா |

க³ராஹ்யக்³ராஹகபா⁴வேந ததை²வாத்மப்ரகாஸயோ: ||

யதை²வ தர்ஹி ப⁴வத: ஸத்யப்யாகாரபே⁴தே³

ஜ்ஞாநவிஜ்ஞேயயோர்க்³ராஹ்யக்³ராஹுகபா⁴வபரிகல்பநாத்³பே⁴த³ ஏவம்
 புருஷாந்த:கரணயோரபீதி | க்³ராஹ்யக்³ராஹுகபா⁴வாஸித்தே⁴ரயுக்தமிதி
 சேத் ஸ்யாதே³தத், யதா² கோ³தத்³விஜ்ஞாநயோர்க்³ராஹ்யக்³ராஹுகபா⁴வோ நிஸ்சிதோ
 நைவம் புருஷாந்த:கரணயோ: | தஸ்மாத்த்³வைஷம்யமிதி | ஏதத்³நுபபந்நம் |
 கஸ்மாத் ? மார்கா³ந்தரக³நநாத் | ப்ராசு³க்தம் யேஷாமாகாரபே⁴தோ³ நாஸ்தி
 தேஷாமேகத்வம் | இதா³நீம் து ரூபாபே⁴தே³஽பி க்³ராஹ்யக்³ராஹுகபா⁴வாதே³வம்
 ப்³ருவதோ

மார்கா³ந்தரம் | ஜ்ஞாநமாத்ராப்யுபக³மாத்³ஸாக்யீயமிதி சேத் ஸ்யாந்மதம்,
 ஜ்ஞாநமேவாந்தராஸுத்³விஷயபூ⁴தாநுரஞ்ஜிதம் விஷயவிஷயிரூபேண
 ப்ரத்யவபா⁴ஸதே | ந து கிஞ்சித்³பா³ஹ்யம் கிஞ்சித்³ க்³ராஹ்யரூபாபந்நமஸ்தி |
 தஸ்மாஜ்ஜ்ஞாநவிஜ்ஞேயயோர்க்³ராஹ்யக்³ராஹுகபே⁴தா³த்³பே⁴த³ இத்யஸாக்யீயமேதத்
 இதி |

தத்³ப்யுக்தம் | கஸ்மாத் ? ஸித்³தா⁴ந்தபே⁴தா³த் | யேஷாம் பா³ஹ்யோ
 விஷயோ⁵ஸ்தி

தத்பக்ஷே⁵யம் தோ³ஷ: | இதரேஷாம் து ஜ்ஞாநமாத்ரஸ்ய விஷயவிஷயிபா⁴வம்
 ப்ரதிஷேத்ஸ்யாம இதி |

ஆஹ, ஏவமபி விஷயாநவஸ்தா²ப்ரஸங்க: ³ | விஷயினோ விஷயத்வப்ரதிஜ்ஞாநாத் |
 யதி³ விஷயினோ⁵ப்யத்⁴யவஸாயஸ்ய விஷயபா⁴வ: ப்ரதிஜ்ஞாயதே, தேந
 புருஷஸ்யாபி விஷயினோ⁵ந்யோ விஷயீதி ப்ராப்தம், தஸ்யாப்யந்ய இத்யநவஸ்தா: ² |
 அத்³ மா பூ⁴த்யம் தோ³ஷ இதி புருஷோ நிஸ்சயரூபத்வாந்ந விஷயோ ந
 தர்ஹ்யத்⁴யவஸாயாத³பி நிஸ்சேதுர்தா²ந்தரம் கல்பயிதவ்யமிதி |

உச்யதே- சேதநாத்வாத்புருஷே தத்³நுபபத்தி: |

இந்த்³ரியாணி தாவத்³க்³ரஹணமாத்ரரூபத்வாத்³ப்ரத்யயாநீதி
 ப்ரத்யயவத்³ந்தஸ்தாவத்³கரணம் பரிகல்ப்யதே |

அந:கரணம்ப்யுபாத்தவிஷயேந்த்³ரியவ்ரு³த்த்யுபநிபாதத்தத்³ரூபாபத்தாவபி
 ஸத்யாமசேதநத்வாத்ஸ்வயமுபலப்³து⁴மஸமர்த²மேவ விஷயமித்யதோ போ⁴க்தாரம்
 சேதநம் புருஷம்பேக்ஷதே | புருஷஸ்ய து சேதநத்வாத்³ த்³ரஷ்ட்ரந்தரமஸக்யம்
 கல்பயிதும் | தஸ்மாந்நாநவஸ்தா²ப்ரஸங்க: ³ |

ஆஹ, புருஷஸ்யாத்⁴யவஸாயகர்த்ரு³த்வப்ரஸங்க: ³, சைதந்யாத் | யத்³யசேதநா
 பு³த்³தி⁴ஸ்தேந தஸ்யா அத்⁴யவஸாயோ வ்ரு³த்திர்க்⁴டாதி³வந்ந ப்ராப்நோதி | அத:
 புருஷஸ்யாத்⁴யவஸாய: ப்ராப்த: | ததஸ்ச பு³த்³த்யபா⁴வ இதி |

உச்யதே- ந, கைவல்யாத்³ப்ரதிப³ந்த³ப்ரஸங்கா³த் | அநாமிஸ்ரரூபம்

புருஷதத்த்வமிதி ஏதது³பரிஷ்டா³வக்ஷயாம: | ஸ யதி³ வ்யவஸாயாத்மக:
 ஸ்யாத், அப்ரதி³ந்தே⁴ந தி³ங்நி³ஸ்யாதி³ஷு ஸு³ப்தமத்தழர்ச்சி²தாநாம் ச
 வ்யவஸாய: ஸ்யாத் | த்³ரு³ஷ்டஸ்தவேவமவஸ்த²ஸ்ய வ்யவஸாயப்ரதி³ந்த⁴: |
 தஸ்மாந்ந புருஷஸ்ய வ்யவஸாயஹ | யஸ்ய புநரந்த:கரணம் வ்யவஸாயகம்
 தஸ்யைவம் தோ³ஷோ நாஸ்தி | கஸ்மாத் ? த்ரைகு³ண்யாத் | ஸத்த்வாதி³ஸம்ஸ்தா²நவிலேஷே
 ஹி பு³த்தி⁴:, கரணந்தரப்ரதி³ஷேதா⁴த் | தத்ர யதா³த்⁴யவஸாயலக்ஷணம்
 ஸத்த்வம் கு³ணபா⁴வாத்³ரதா⁴நபூ⁴தேந தமஸா திரஸ்க்ரு³தஸக்தி ப⁴வதி
 ததா³ஸ்த⁴யவஸாயப்ரதி³ந்த⁴: |

ஆஹ, கத²ம் புநரேதத்³ க³ம்யதே ஸர்வமிதி³மசேதநமிதி ?
 உச்யதே- ப்ரக்ரு³திவிகாரபூ⁴தத்வாத் | இஹ யத்³ப்ரக்ரு³திவிகாரபூ⁴தம்
 தத³சேதநம் | தத்³யதா² தந்நுபடாத்³ய: ப்ரக்ரு³திவிகாரபூ⁴தம்
 தஸ்மாத்³சேதநம் | ஆகாஸே த்³ர்ஸநாந்நைகாந்த இதி சேந்ந, அஸித்³த⁴த்வாத் |
 ந ஹ்யாகாஸஸ்யாத்மபக்ஷே ப்ரக்ரு³திவிகாரத்வாபா⁴வ: ஸித்³த⁴: |
 தஸ்மாத்³யுக்தமேதத்³ப்ரக்ரு³திவிகாரபூ⁴தத்வாத்³சேதநம் ஸர்வம் | அத ஏவ ச
 சேதநஸ்யாப்ரக்ரு³திவிகாரபூ⁴தத்வம் பரஸ்பரவைத⁴ர்மயாத் | தஸ்மாந்நாந்யஸ்ய
 பரமார்த²ஸ்ய போ⁴க்த்ரு³த்வமாசேதந்யாது³பபத்³யதே, ந சேத் ஸு³க்தம்
 போ⁴க்த்ரு³பா⁴வாத்³ஸ்தி புருஷ: |

|| கைவல்யார்த²ம் ப்ரவ்ரு³த்தேஸ்ச || 17 ||

இஹ ப்ரவ்ரு³த்திமதாம் நிமித்தமந்தரேண நிவ்ரு³த்திர்நோபபத்³யதே | ப்ரதா⁴நமபி ச
 ப்ரவ்ரு³த்திமத்³, வ்யக்தத³ர்ஸநாத் | தஸ்மாத்³யஸ்ய கைவல்யம் ப்ரதா⁴நப்ரவ்ரு³த்திஹேது:
 ஸ புருஷ: | ப்ரதா⁴நாநப⁴யுக³மாது³ப⁴யாப்ரஸித்³தி⁴ரிதி சேத் ஸ்யாதே³தத்,
 ப்ரதா⁴நம் சேதநவத்³ஸ்மாகமப்ரஸித்³த⁴ம் | யாவத்தஸ்ய கைவல்யார்த²ம்
 ப்ரவ்ரு³த்திர்⁴வதா புருஷாஸ்தித்வே விங்க³மபதி³ஸ்யதே ததி³த³மஸித்³த⁴ம்
 ப்ரதி³பாத்³யத இதி | ஏதச்சாயுக்தம் | கஸ்மாத் ? பூர்வம் தத்³ப்ரதிபாத்³நாத் |
 ப்ராக்³ப்ரதா⁴நமப்ரதிபாத்³யைவமாசக்ஷாண: ஸத்யமேவம் பர்யநுயோகா³ர்ஹ: ஸ்யாத்,
 ஸாதி⁴தம் து ப்ரதா⁴நம் பரிமாணாதி³பி⁴ரித்யதோ ந கிஞ்சிதே³தத் |
 ஸர்வாசார்யவிப்ரதிபத்தே: புருஷார்த²ஸித்³தி⁴ரிதி சேத் ஸ்யாந்மதம், யதி³ புருஷஸ்ய
 ஸத்த்வமேவ ஸ்யாத்³தேந தம் ப்ரத்யாசார்யாணம் ந த⁴ர்மவிவாத³: ஸ்யாத் | அஸ்தி
 சாஸௌ |

ததா² ஹி கேஷாஞ்சிந்நிர்³கு³ண:, கேஷாஞ்சித்³பரவாந் | அத: ஸர்வேஷாம் விபு⁴:

பரிமிதோ஽ந்யேஷாம், ததை²கோ நைக இதி | தஸ்மாத்த³புராந்திமாத்தரம்
 புருஷகல்பநேதி |
 ஏதத³நுபபந்நம் | கஸ்மாத் ? ஸர்வபதா³ர்தா²பா⁴வப்ரஸங்கா³த் | ரூபாதி³ஷ்வபி
 விப்ரதிபத்தே: | கேஷாஞ்சிதக்ஷணிகா:, கேஷாஞ்சித்காலாந்தராவஸ்தா²யிந:,
 ததா²ஸ்ரிதா:, ஸ்வதந்த்ரா இத்யாதி³ | ததா² ஸ்ரோதா³நி பௌ⁴திகாநி,
 ஆஹங்காரிகாணி,
 பௌருஷாணீதி விப்ரதிபத்தி: | ஏவம் ஸர்வபதா³ர்தா²பா⁴வ: ஸ்யாத் | தஸ்மாத்த³ஸ்தி
 புருஷ: | தத்ர யுக்தம் ஸர்வப்ரமாணுபலப்³தோ⁴ர்நாஸ்தி புருஷ இதி ஏதத³யுக்தம் |
 யத³யுக்தம் ஸூந்யகமாத்த⁴யாத்மிகம் பஸ்யேதி தஸ்ய பஸ்சாத்ப்ரதிஷேத⁴ம்
 வக்ஷயாம: | யத்புநரேதது³க்தம் அஸ்தி கர்மாஸ்தி விபாக: காரகஸ்து நோபலப்⁴யத
 இதி ஸத்யமேதத் | ந ஹி புருஷஸ்கந்தா⁴நாம் நிக்ஷேபே ப்ரதிஸந்தா⁴நே஽ந்யத்ர
 வா காரக இதி ந: பக்ஷ: | தஸ்மாச்ச²ரேயோ஽ர்தி²பி:⁴ ஸர்வாக³மதர்கவிருத்³தா⁴ம்
 நைராதம்யவாத³பரிகல்பநா⁴புராந்திமஸமஞ்ஜஸாமபோஹ்ய புருஷஸத்த்வபரிஜ்ஞாநாதே³வ
 ஜநநமரணாதி³ஸர்வோபத்³ரவப்ரதிபக்ஷபூ⁴தம் பரமம்ரு⁴தம் த⁴ருவம்
 ஸ்தா²நமவாப்தவ்யமிதி || 17 ||

காரிகா 18

ஆஹ, க்³ரு³ஹ்ணீமஹே தாவத³ஸ்த்யயமாத்தமேதி | இதா³நீமநேகோ஽தை²க இதி
 விசார்யம் |

குத: ஸம்ஸய இதி சேத், ஸம்ப³ந்தி⁴நாமுப⁴யதா² த்³ரு³ஷ்டத்வாத் | இஹ
 கஸ்யசித³நேகஸ்யாநேகேந ஸம்ப³ந்த⁴ உபலப்⁴யதே | தத்³யதா² ஸ்ரோத்ராதி³நா
 ஸாரஸ்ய | கஸ்யசிதே³கஸ்யாநேகேந | தத்³யதா²஽஽காஸஸ்ய க⁴டாதி³நா |
 அயமபி சாத்மா கார்யகாரணஸம்ப³ந்தீ⁴த்யத: ஸம்ஸய: கிம் ஸ்ரோத்ராதி³வத³நேக:,
 ஆகாஸவதே³கோ வேதி ? கிம் சாந்யத் | ஆசார்யவிப்ரதிபத்தே: | ஓளபநிஷதா:³
 க²லு ஏக ஆத்மேதி ப்ரதிபந்நா: | காணாதா³க்ஷபாதா³ர்ஹதப்ர⁴ரு⁴தய:
 புநரேக இதி | யதா² சைகாநேகத்வம் ப்ரத்யாத்மநோ விப்ரதிபத்திரேவம்
 ஸாக்ஷித்வௌதா³ஸீந்யத்³ரஷ்ட³ரு³த்வாகர்த்ரு³த்வேஷு | தஸ்மாத்த³வக்தவ்யம்
 கத²மேதே
 த⁴ர்மா: புருஷே஽வதிஷ்ட²ந்த இதி ?
 உச்யதே- யத்தாவது³க்தம் ஸம்ப³ந்தி⁴த்வாதா³த்மபதா³ர்தே² ஸந்தே³ஹ: கிமநேகோ஽தை²க

இதி, அத்ர ப்ரும:- ப்ஹவ: புருஷா இதி ப்ரதிஜ்ஞா | கஸ்மாத் ?

|| ஜந்மமரணகரணநாம் ப்ரதிநியமாத் ||

ஜந்மேதி மஹதாதே:³ ஸுக்ஷமஸரீராஸ்ரிதஸ்ய விங்க³ஸ்ய யதா²ஸம்ஸ்காரம்
பா³ஹ்யேந ஸரீரேண ஸம்ப்³ந்த:⁴ | மரணமிதி பூர்வக்ரு⁴தஸ்ய கர்மண:

ப²லபோ⁴க³பரிஸமாப்தே: ஸாம்ப்ரதஸ்ய ச ப²லபோ⁴க³ஸ்ய ப்ரத்யுபஸ்தா²நே
விங்க³ஸ்ய

பூர்வஸரீரத்யாக:³ | கரணம் த்ரயோத³ஸவித⁴மிதி (kA0 32) வக்ஷயதி | ஜந்ம ச
மரணம் ச கரணநி ச ஜந்மமரணகரணநி | தேஷாம் ப்ரதிபுருஷம் நியம:

| ஏதஸ்மால்விங்க³தா³த்த்மநோ ப³ஹுத்வமவஸ்யதே | ஏதது³க்தம் ப⁴வதி-
ஜந்மலக்ஷணம்

ச மரணலக்ஷணம் ச கார்யகாரணஸ்யாவஸ்தா²ந்தரம் | பரஸ்பரவிரோதி⁴நீ
தம:ப்ரகாஸவத் | தத்ர யத்³யேக ஆத்மா ஸ்யாத் தேந யதை²கம் த்³ரவ்யம்
தம:ப்ரகாஸாவேகப்ரதே³ஸோபநிபாதிநெள ந ஸக்நோத்யநுப⁴விதுமஸம்ப்⁴வாத்,
ஏவமயம்

ஜந்மமரணே அபி ந ஸக்நுயாது³பபோ⁴க்தும் | அஸ்தி சாயம் கேநசித்த்கார்யகரணேந
ஜந்மோபபோ⁴க:³ கேநசிந்மரணோபபோ⁴க:³ | தேந மந்யாமஹே நாநா ஆத்மாந:,
யேஷாம் விரோதி⁴த⁴ர்மோபபோ⁴க³ஸாமர்த்²யமிதி | ததா² கரணநாம் ப்ரகாஸாதிஸயோ
விஷயக்³ரணணலக்ஷணேஸூ³த்⁴யதிஸயஸ்சாஷ்டாவிம்ஸதிதா⁴ஸூக்தி:,
தயோ: பரஸ்பரவிரோதா⁴தே³கேநாத்மநா யுக³பது³பபோ⁴கோ³
நோபபத்³யதே | ந ஹி ஸக்யமேகேநாத்மநா ப்ரகாஸாதிஸயோ
விஷயக்³ரணணலக்ஷணேஸூ³த்⁴யதிஸயஸ்சாஸக்திலக்ஷணே
விரோதி⁴த்வாத்³யுக³பது³பபோ⁴க்தும் | அஸ்தி சாயம் கரணநிமித்த: ப்ரதிபுருஷம்
நியம: | தேந மந்யாமஹே நாநா ஆத்மாந இதி |
கிம் சாந்யத் |

|| அயுக³பத்ப்ரவ்ரு⁴த்தேஸ்ச |

புருஷப³ஹுத்வம் ஸித்³தம் ||

கஸ்மாத் ? அயுக³பத்ப்ரவ்ரு⁴த்தே: ப்ரதா⁴நஸ்யேதிஸேஷ:, யஸ்ய ப்ரவ்ரு⁴த்திருபபத்³யதே
|

கஸ்ய ப்ரவ்ரு⁴த்திருபபத்³யதே ?

ப்ரதா⁴நஸ்ய |

கத²மிதி ?

உச்சயதே- யத்யேக ஆத்மா ஸ்யாத்நேகபுருஷாதி⁴காரநிப³த³த⁴ம் ப்ரதா⁴நம் |
 ஸக்தப்ஸாஸௌ யுக³பத³நேகாநி ஸரீராணி உபபோ⁴க்துமித்யதோ
 யாவத்³பி⁴ ஸரீரைரபசிதாஸு காலமாத்ராஸ்வஸ்மிந்ப⁴வபரிவர்தே
 ப⁴விதவ்யம் ஸர்வேஷாமுத்பத்திம் ப்ரதி யுக³பத்ப்ரவர்தேத | த்³ரு³ஷ்டா து
 ப்ரதா⁴நஸ்யாயுக³பச்ச²ரீரபா⁴வேந ப்ரவ்ரு³த்தி: | தஸ்மாத்யுக³பத்ப்ரவ்ரு³த்தேஸ்ச
 நாநா ஆத்மாந இதி |

அந்யே புநராஹு:- ப³ஹிஷ்கரணமேவாயுக³பத்ப்ரவ்ரு³த்தே: | கத²ம் ? யத்யேக
 ஆத்மா ஸ்யாத்நே தத்ஸம்ஸ்காரோபநிப³த³தா⁴ந்யேவ ஸர்வாணி கரணநீத்யத:
 ப்ரதிபண்ட³தமவஸ்தி²தை: கரணையுக³பத³விஷயாந்க்³ரு³ஹ்ணீயாத் | பா³தி⁴ர்யாத்யுபகா⁴தே
 வா ஸதி பிண்டா³ந்தரஸம்ப³நதி⁴நா கரணேநாஸ்ய ஸப்³தா³தி³கரணமப்ரதிஷி³த⁴ம்
 ஸ்யாத் | ந து ததா² ப⁴வதி | தஸ்மாத்தகரணநாமயுக³பத்ப்ரவ்ரு³த்தேர்நாநா
 ஆத்மாந இதி | தத³யுக்தம் | கஸ்மாத் ? பூர்வேணவிஸேஷாத் | கரணநாம்
 ப்ரதிநியமாதி³த்யநேநாயமுபஸங்க்³ரு³ஹீதோ⁵ர்த:² | தஸ்மாத்யதோ²க்தமேவாஸ்து |
 கிம் சாந்யத் |

|| த்ரிசு³ணதி³விபர்யயாச்சைவ || 18 ||

இஹ த்ரிசு³ணமவிவேகி விஷய: ஸாமாந்யமசேதநம் ப்ரஸவத⁴ர்மீத்யேதே
 த⁴ர்மா: ப்ரதிபிண்ட³முபலப்⁴யந்தே | யதா² சைதே ததா²
 தத்ப்ரதியோகி³நோ நைர்கு³ண்யாத³ய: புருஷத⁴ர்மா: | தத்ர யதை²வ
 கு³ணஸ்வபா⁴வவிபரீதஸ்வபா⁴வஸ்யோபலம்பா⁴தே³கஸ்மாத்பிண்டா³தே³கபுருஷஸி³தி⁴
 ரவம்
 ப்ரதிபிண்ட³ம் கு³ணஸ்வபா⁴வவிபரீதஸ்வபா⁴வஸ்யோபலம்பா⁴த்புருஷநாநாத்வமவஸ்யம்
 |
 தஸ்மாத³வஸ்தி²தமேதந்நாநாத்மாந இதி || 18 ||

காரிகா 19

ஆஹ, ஸி³த⁴மாத்மநோ நாநாத்வம் |

ஸாக்ஷித்வகைவல்யமாத⁴யஸ்த²யத்³ரஷ்ட்ரு³த்வாகர்த்ரு³த்வாநாமிதா³நீம் கஸ்மாத³தே⁴தோ:
 ப்ரதிபத்திரிதி ?

உச்சயதே-

|| தஸ்மாச்ச விபர்யாயாத்ஸித்த³த⁴ம் ஸாக்ஷித்வமஸ்ய புருஷஸ்ய |
கைவல்யம் மாத்யஸ்த்²யம் த்³ரஷ்ட்ரு⁴த்வமகர்த்ரு⁴பா⁴வஸ்ச || 19 ||

தஸ்மாதி³த்யநேந ஹேதுஸாமாந்யமாசஷ்டே | சஸப்தோ³வதா⁴ரணே |
விபர்யாஸாதி³தி ஸாமாந்யநேந ஹேதுமுபாத்தம் விஸேஷே⁵வஸ்தா²பயதி | ஸித்த³த⁴ம்
ஸாக்ஷித்வமஸ்ய புருஷஸ்யேத்யேவமாதி³நா ஸாத்யத⁴ர்மநிர்³தே³ஸம் கரோதி | தத்ர
ஸாக்ஷித்வமித்யநேந கு³ணநாம் ப்ரவ்ரு⁴த்தாவஸ்த்வாதந்தர்யம் க்²யாபயதி,
ப்ரதா⁴நஸ்ய

தத³ர்²நிப³ந்த⁴நத்வாத்³ப்ரவ்ரு⁴த்தே: |

அதி⁴ஷ்டா²த்ரு⁴த்வம் கத²மிதி ?

உச்யதே- யதா² ஹி க்ரியாஸாக்ஷிணி கஸ்மிம்ஸ்சித்³வஸ்தி²தே கர்தா
ததி³ச்சா²நுவிதா⁴யீ கார்யம் நிர்வர்தயதி, ந ஸ்வதந்த்ர:, ஏவம்
ப்ரதா⁴நமபி | ப்ரவ்ரு⁴த்திநிவ்ரு⁴த்தயோர்யதா² புருஷஸ்யார்த: ² ஸித்த⁴யதி ததா²
மஹத³ஹங்காரதந்மாத்த்ரேந்த்³ரியபூ⁴ததே³வமநுஷ்யதிர்யக்ஸ்தா²வரபா⁴வேந
வ்யூஹதே, ந யத்³ரு⁴ச்சா²த: |

தஸ்மாத்த்புருஷஸ்தத³ர்²பரதந்த்ரத்வாத்³ப்ரதா⁴ந்³ப்ரவ்ரு⁴த்திநிவ்ரு⁴த்தயோ: ஸாக்ஷீ |
கைவல்யமித்யநேந ஸம்ஸர்க்³த⁴ர்மத்வமாத்மநோ நிவர்தயதி, ந யதா² ஸுத்த்வாதீ³நாம்
பரஸ்பரேண ப்ரகாஸாதி³த⁴ர்மாபேக்ஷாணம் ஸம்ஸர்க: ³, ஏவம் புருஷஸ்ய தைர்ப⁴வதி
|

மாத்யஸ்த்²யமித்யநேநாதிஸயநிஹ்ராஸாநுபபத்தே: புருஷஸ்ய கு³ண: ஸஹ
பா³தா⁴நுக்³ரஹாநுபபத்திம் ஸ்வகார்யப்ரவ்ரு⁴த்தெள சாபக்ஷபாதம் த்³ர்ஸயதி |
த்³ரஷ்ட்ரு⁴த்வமித்யநேநோதா³ஸீநஸ்ய கார்யகாரணபிண்ட³வ்யூஹஸமகாலம்
சைதந்யஸக்திஸத்³பா⁴வாத்ஸுக²து: ³க²மோஹஸ்வபா⁴வாநாம்
கு³ணசேஷ்டாநாமநிவ்ரு⁴த்தார்தா²நாம் ஸந்நிதா⁴நமாத்ராதூ³பலப்³தி⁴மாத்ரம்
ப்ரதிஜாநாதி |

அகர்த்ரு⁴பா⁴வஸ்சேத்யநேந ஸப்தவித⁴மகர்த்ரு⁴த்வமாஸ்யயதி | ந ஹ்யயம்
விஷயேஷு பா³ஹ்யாந்த:கரணஸாந்நித்⁴யே⁵த⁴யவஸாயம் குருதே | ந ச
ஸுத்த்வாதீ³நாம்

ப்ரகாஸப்ரவ்ரு⁴த்திநியமலக்ஷணந்த⁴ர்மமரிதரேதரோபகாரேண ப்ரவர்தமாநாநாம்
ஸ்வேந சைதந்யலக்ஷணேந த⁴ர்மேணங்க்³பா⁴வம் ப்ரதிபத்³யதே, நாப்யங்கி³பா⁴வம் |
ஏவம் ஸஹ கு³ண: கார்யம் ந குருதே ஸ்த்ரீகுமாரவத் | ஸ்தி²தப்ரயோக³ம் ந குருதே
ரத²ஸகடயந்த்ரப்ரேரகவத் | ந ஸ்வாத்மநோ ம்ரு⁴த்திபிண்ட³வத் | ந பரத:

கும்பகாரவத் | நாப்யதே³ஸாந்மாயாகாரவத் | நோபயதோ மாத்ரு³பித்ரு³வத் |
 ததே³வமநேந ஸூத்ரேணசார்ய: புருஷஸ்யாதி⁴ஷ்டா²த்ரு³த்வம் நைர்கு³ண்யமௌதா³ஸீந்யம்
 போ⁴க்த்ரு³த்வமகர்த்ரு³த்வம் ச ஸாத⁴யதாமாபாதி³ய த்ரிகு³ண்யாதி³விபர்யயம்
 ஸாத⁴நத்வேநோபந்யதி | தை: பஞ்சபி⁴ஸ்த்ரிகு³ணாதி³விபரீதை: கர்மபி:⁴
 பஞ்சாநாமேஷாம் யதா²ஸம்ப⁴வம் ப்ரவ்ரு³த்திரவக³ந்தவ்யா |
 யஸ்மாத³யம் ஸுகா²தி³ப்யோ³ஸ்தா²ந்தரபூ⁴த: தஸ்மாத³யம் தத்க்ரியாஸாக்ஷீ | தத்ர
 நைர்கு³ண்யாத்ஸாக்ஷித்வம் |
 ஆஹ, தத³ஸித்தி³தே:⁴ | நைர்கு³ண்யாஸித்தி³தே:⁴ | யத்யஸ்ய ஸுகா²தி³த⁴ர்மத்வமாத்மந:
 ப்ரஸித்தி³த⁴ம் ஸ்யாத³த ஏதத்யுஜ்ஜதே வக்தும் | ததத்வஸித்தி³த⁴ம் | தஸ்மாத³யுக்தமேதத்
 |
 விஸேஷாநபி⁴தா⁴நாதி³தராத்தஸித்தி³தி⁴ரபீதி சேத் ஸ்யாந்மதம், ஆத்மகு³ண:
 ஸுகா²த³யோ ந
 ஸப்த³கு³ண இத்யத்ராபி ப⁴வதா விஸேஷோ நாபி⁴தீ⁴யதே | தஸ்மாதே³தத³ப்யஸித்தி³த⁴ம்
 |
 ஏதத³ப்யயுக்தம் | கஸ்மாத் ? அஹங்காரேணகவாக்யத்வே பி⁴ந்நாதி⁴கரணத்வம்
 ஸ்யாத் | த்ரு³ஷ்டம் து ஸுகி²தோ³ஹம் து³கி²தோ³ஹமிதி | தஸ்மாத்தஸுக²து³க²யோ:
 ஸப்த³த³யாத்மபா⁴வோ ந யுக்த: |
 உச்யதே- ந, கௌ³ராதி³ஷ்வநேகாந்தாத் | தத³யதா² கௌ³ர: க்ரு³ஷ்ணே³ஹமிதி
 ஸரீரத⁴ர்மேராத்மநோ பி⁴ந்நாதி⁴கரணத்வமஹங்காரேண ஏவம் ஸுக²து³க²யோரபி
 ஸ்யாத் | ந சாத்மகு³ணத்வம் ஸ்யாதி³தி |
 ஆஹ, ப்ரு³த²கு³பலப³தே⁴ரயுக்தம் | யத்யபி கௌ³ராதி³நாமவிப⁴க்தமஹங்காரேண
 க்³ரஹணம் ததா²பி ப்ரு³த²க³யம் ப்ராகே³தாநாத்மநோ க்³ரு³ஹீத்வா
 பஸ்சாத³விப⁴க்தாந்க்³ரு³ஹ்ணந்ஸக்த்நோதி வ்யவஸ்தா²பயிதுமுஷ்யேயதே ந
 புநரமுஷ்யேதி |
 ந த்வேவம் ஸுக²து³க²யோ: ப்ரு³த²கு³பலப³தி:⁴ | தஸ்மாத³ஸதே³ததி³தி |
 உச்யதே- நைவமுத்த³யதே | கஸ்மாத் ? மாரகா³ந்தரக³மநாத் |
 அஹங்காரேணவிப⁴க்தக³ரஹணாத³த்மகு³ணத்வமிதி ப்ராக³பதி³ஷ்டம் | இதா³நீம் து
 ஸத்யபி
 தஸ்மிந்ப்ரு³த²க³க³ரஹணாத³பா⁴வம் ப்³ருவதோ மாரகா³ந்தரக³மநமநைகாந்திகஸ்ய
 சாபரிஹார: | கிம் சாந்யத், ஸம்ஸயாவ்யதிரேகாத் | யத ஏவ
 கௌ³ராதி³: ப்ரு³த²கு³பலப⁴யந்தே ந ஸுகா²த³யோ ஏவ ஸம்ஸய: | ந
 ச யத ஏவ ஸம்ஸயஸ்தத ஏவ நிர்ணயோ யுக்த: | தஸ்மாத³யுக்தமேதத்³

கௌ³ராதி³வத³ஹங்காரே³ணாயபி⁴ந்நக³ரஹ³ணச்ச²ப³தா³த்யாத்மபூ⁴தா: ஸுகா²த்ய: |

கிம் சாந்யத் | ஸ்வபா⁴வாநவதா⁴ரணாத³நுபாதா³ந்ந்ரஸங்கா³த் | ஸுகா²த்யாத்மகா: ஸப்³தா³த்ய இதி சேத் ஸ்யாந்மதம், யதா²க்³நி: பாகஜநிமித்தமுபாதீ³யதே³த² சைஷாம் பார்தி²வத்வமேவம் ஸப்³தா³த்யோ³பி ஸுகா²த்யி³நிமித்தத்தவே³நோபாதீ³யேரந் அத² சைஷாமாத்மகு³ணத்வமேவ ஸ்யாதி³தி | தத³ப்யநுபந்நம் |

கஸ்மாத் ? ஸாமாநாதி⁴கரண்யத³ர்ஸநாத் | யதா² நிமித்தஸ்யாக்³நேர்ந பாகஜை: ஸாமாநாதி⁴கரண்யம் பக்³வோ³க்³நி: பச்யதே³க்³நிரிதி ஏவம் ஸப்³தா³தீ³நாம் நிமித்தத்தவாந்ந

ஸாமாநாதி⁴கரண்யம் ஸ்யாத் | ஸுக²ஸப்³தோ³ து:க்³ இதி த்³ருஷ்டம் து | தஸ்மாந்ந தேஷாம் நிமித்தார்தே²நோபாதா³நிமிதி |

ஆஹ, ஏவமபி ஸுகா²தீ³நாம் ஸப்³தா³த்யாத்மபா⁴வோ ந யுக்த: | கஸ்மாத் ? விப்ரதிபத்தே: |

யதா² ஹி ஸப்³தா: ஸப்³தா³த்மகா ஏதி ஸர்வை: ஸப்³த³ருபேண க்³ருஹ்யந்தே, ஏவம் ஸுகா²த்மகோ³யமிதி ஸர்வைஸ்தத³ருபேண க்³ருஹ்யதே | த்³ருஷ்டா து விப்ரதிபத்தி: |

தஸ்மாதா³த்மகு³ண இதி |

உச்யதே- ந, ஸம்ஸ்காரவிசேஷநிமித்தத்தவாத் | தத³யதா²

பித்தாதி³ஸாமர்தா²ந்மாதூ⁴ர்யாதி³ஷு விப்ரதிபத்தி: | ந சைஷாமஸப்³தா³தீ³கு³ணத்வஸம்ஸ்காரவிசேஷயோகா³த்ஸுகா²தீ³ஷு விப்ரதிபத்தி: | ந சைஷாமஸப்³தா³தீ³கு³ணத்வமிதி | கிம் சாந்யத் |

நிமித்தத்தவே³பி தத்ப்ரஸங்கா³த் | நிமித்தவாதி³நோ³ப்யேதத்ஸமாநம் | ந ஹி நிமித்தநைமித்திகயோர்விப்ரதிபத்திரஸ்தி | தத³யதா² ப்ரதீ³ப்ப்ரகாஸயோ: | ததஸ்ச விப்ரதிபத்தேர்நிமித்தத்வமபி ஸப்³தா³தீ³நாமகல்பநீயம் ஸ்யாத் | யஸ்ச த்³வயோர்³தோ³ஷோ ந தமேகஸ்சோத்³யத இதி | ஆத்மகு³ணகாங்க்ஷித்வாத்³தோ³ஷ இதி சேத்

ஸ்யாந்மதம் நிமித்தப்ரதா⁴ந்தவாத³ந்யபரிபாகவஸேந ஸுக²து:க்³ே²நோத்பாத³ய்த்யாத்மந: |

தந்மயத்வே து நிராகாங்க்ஷத்வாத்ப்ரதா⁴நஸ்ய வ்யவஸ்தா²பே⁴தோ³ ந யுக்த இதி | தச்ச நைவம் | கஸ்மாத் ? உக்தத்தவாத் | தந்மயத்வே³பி கு³ணபா⁴வாந்மாதூ⁴ர்யாதி³ஷு விப்ரதிபத்திரித்யாதா³வேவோக்தமேதத் | தஸ்மாத்தந்மயத்வே ப்ராதா⁴ந்யமிதி சாநிஸ்சிதாபி⁴தா⁴ந்மேதத் |

ஆஹ, ஏவமப்பயுக்தமேதத் | கஸ்மாத் ? அதீதாநாக்³தேஷ்வபி து த்³ருஷ்டே: |
தஸ்மாத்ஸுகா²தீ³நாம் ஸப்³தா³த்யாத்மபா⁴வோ ந யுக்த இதி |

உச்யதே- ந, ஸம்ரு³திநிமித்தத்தவாத்³ பு³தீ³தே:4 | அயமதீதாநாக்³தேஷ்வபி
ஸப்³தா³தீ³ஷு ஸ்மார்தஸுக²து:3²க்யோகோ³ ப⁴வதி | தத்ஸம்பர்காத்து புருஷேண
ததா²நுபூ⁴யதே | புருஷகு³ணத்வே து பாகஜவந்நிமித்தாது³த்பந்நாநாம்
ஸுகா²தீ³நாம் விஸேஷபா⁴வாத்³வ்ரமந்த³தாநுபபத்தி: ஸ்யாத் |

தஸ்மாத்ஸுக²து:3²க்யோ: ஸப்³தா³த்யாத்மபா⁴வோ ந யுக்த: | கிஞ்சாந்யத் |

அநிர்மோக்ஷப்ரஸங்கா³த் | த்³ரவ்யஸ்ய கு³ணரவிப்ரயோகா³த்ஸுக²து:3²க்யோராத்தமகு³ணத்வே
ஸத்யாத்மநஸ்தாப்⁴யாமநிர்மோக்ஷப்ரஸங்க:3 | தஸ்மாத்தயோராத்தமகு³ணத்வமயுக்தமிதி
|

ஸ்யாமாதி³வத்தத்³விநிவ்ரு³த்திரிதி சேத் ஸ்யாந்மதம், யதா² ஸ்யாமகு³ணத்வே
ஸத்யனோரக்³நிஸம்ப்³ந்தா⁴த்தத்³விநிவ்ரு³த்தி:, ஸப்³தா³தீ³கு³ணத்வே
சாகாஸஸ்யாஸப்³த³கஸ்யாவஸ்தா²நமேவமாத்தமநோ⁵பி | ஏதத³யுக்தம் |

கஸ்மாத் ? விஸேஷோபாதா³ந்ப்ரஸங்கா³த் | ஸாத்⁴யத்வாச்ச, யதா² ஹ்யணு:

ஸ்யாமதாம் பரித்யஜ்ய ரூபவிஸேஷமேவ ரக்தலக்ஷணமுபாத³த்தே, ந

ரூபவத்தாம் த்யஜதி, ஏவமாத்மாபி பா³ஹ்யநிமித்தஸாமர்த்யாத்ஸுகா²ந்தரம்

து:3²கா²த்³ து:3²கா²ந்தரமுபாத³தீ³த | ந தே அத்யந்தம் ஜஹ்யாத் | ததா² ஆகாஸம்

ஸப்³த³லக்ஷணம் கஸ்யாஞ்சித³வஸ்தா²யாமஸப்³த³கம் ப⁴வதீத்யஸ்மாந்ப்ரதி

ஸாத்⁴யோ⁵யமர்த:2 | பேர்யாதி³ஸப்³தா³ஸ்து தத்³கு³ண ஏவேதி ப்ரதிபாத³யிஷ்யாம:

தஸ்மாத்ஸுக²து:3²க்யோ: ஸப்³தா³த்யாத்மபா⁴வோ⁵யுக்த: | ஏவமநாமிஸ்ப்ரூப ஆத்மா

|

ததஸ்சேச்சா²த்³வேஷப்ரயந்தத⁴ர்மஜ்ஞாநஸம்ஸ்காராணாமநேகஸ்வபா⁴வாநாம்

பரஸ்பரவிரோதி⁴நாம் ச தத்³கு³ணத்வமநுபபந்நம் | தஸ்மாத்த்யுக்தமேதந்நிர்கு³ண

ஆத்மா நைர்கு³ண்யாச்ச ஸாக்ஷிமாத்ர இதி கேவலோ விவிக்தத்தவாத் |

தஸ்மாத்த³யம் கு³ணைப்⁴ய: ப்ரு³த²க்³பூ⁴த: தஸ்மாத்தகேவல: ந தை: ஸஹ ஸம்ஸர்கே³ண
வர்ததே |

ஆஹ, க: புநரஸ்யாத்மநோ கு³ணைப்⁴ய: ப்ரு³த²க்³பா⁴வோ⁵பி⁴ப்ரேத இதி ?

உச்யதே- தது³பகாரநிரபேக்ஷாணம் ஸத்த்வாதீ³நாம் ஸ்வகார்யஸாமர்த்யப்ரு³த²க்³பா⁴வ:

|

ந ஹி ஸத்த்வாதீ³ய: ப்ரகாஸாதி³பி⁴ர்த⁴ர்மெரிதரேதரோபகாரேண வர்தமாநா:

புருஷக்ரு³தமுபகாரமபேக்ஷந்தே | ப்ரகாஸாதி³த⁴ர்மஸந்நிதா⁴நமாத்ரா³தே³வ

து ப்ரவர்தந்தே | ததா² ச வார்ஷக³ணை: பட²ந்தி

" ப்ரதா⁴நப்ரவ்ரு³த்திரப்ரத்யயா புருஷே³னாபரிக்³ரு³ஹ்யமா³னாதி³ஸர்கே³ வர்தந்தே
இதி | யஸ்மா³த்³கு³ணஸ்தது³பகாரநிரபேக்ஷா: ப்ரவர்தந்தே தஸ்மா³ஸாவபி
தத்ஸம்ஸர்க³
நாநு⁴வதி | த்³ரு³ஷ்டா து லோகே⁵ப்யேககார்யத்வாப்ரு²த²க்ப்ரு²த²க³பா⁴வபரிகல்பநா
|
தத்³யதா² இமே ப்⁴ராதர: ப்ரு²த²க், ஏஷாம் நைகம் கார்யம் | ந ப்ரு²த²கி³மே
யேஷாமேகமிதி |
மத்⁴யஸ்தோ² விஷயித்வாத் | யஸ்மா³த³யம் புருஷோ விஷயீ தஸ்மா³ந்மத்⁴யஸ்த: ² |
கிம்
காரணம் ? விஷயா³ணம் ஹ்யது³ல்யப³லத்வாத், ந்யூநாதிஸயோபபத்தே³ஸ பரஸ்பரேண
பா³தா⁴நுக்³ரஹாவுத்பந்நௌ | விஷயீ சாயம் | தஸ்மா³ந்நாஸ்தி ந்யூநதாத்³புபபத்தி:
|
ததஸ்சேதநாபா⁴வ: | ந சாமிஸ்ரரூபத்வாத்ஸங்க³த்³வேஷௌ கு³ணவிஷயௌ, அதோ
மத்⁴யஸ்த: ² ?
த்³ரஷ்ட்ரு²த்வம் சைதந்யாத் | ப்ரக்ரு²திவிகாரபூ⁴தத்வாத்
ஸத்த்வாதி³ப்யஸ்சைதந்யமபோத்³த்⁴ரு²த்ய புருஷே வ்யவஸ்தா²பநீயம் | ந
சாசேதநாநாம் த்³ரஷ்ட்ரு²த்வமுபபத்³யதே இத்யத: புருஷ ஏவ சைதந்யாத்³ த்³ரு³ஷ்டா
நாந்யத்தத்த்வாந்தரம் |
அகர்த்ரு²பா⁴வ:, அப்ரஸவதா⁴ர்மித்வாத் | ப்ரஸவார்தோ² தா⁴ர்ம: ப்ரஸவதா⁴ர்ம:
ஸோ⁵ஸ்யாஸ்தீதி ப்ரஸவதா⁴ர்மீ |
க: புநரஸௌ ப்ரஸவார்தோ² தா⁴ர்ம இதி ?
உச்யதே- ப்ரஸ்பந்த³நபரி³ணமௌ | நிஷ்க்ரியத்வாத்³கர்தேதி யாவத் |
ததி³த³மப்ரஸவதா⁴ர்மித்வாத்³கர்தேதி | கத²மஸ்ய நிஷ்க்ரியத்வமிதி சேத்
? சைதந்யாத் | அசேதநாநாம் ஹி க்ஷீரா³தீநாம் க்ரியாவத்த்வமுபலப்³த⁴ம், சேதநஸ்ய
ந கஸ்யசிதி³த்யதோ நிஷ்க்ரிய: புருஷ: | கிஞ்ச அநாமிஸ்ரரூபத்வாத் |
அநாமிஸ்ரரூபம் ஹி க்ரியாதி³மத்தக்ஷீராதி³ | அநாமிஸ்ரரூபஸ்சாயம் |
தஸ்மா³ந்நிஷ்க்ரிய: | விபு⁴த்வாதி³தி சேத் ஸ்யாதே³தத், யதா² விபு⁴த்வே ஸதி
ப்ரதா⁴நஸ்ய
ஸக்ரியத்வமேவம் புருஷஸ்ய இதி விபு⁴த்வே ஸக்ரியத்வே³ ப⁴விதவ்யமிதி |
தச்ச நைவம் | கஸ்மா³த் ? தா⁴ர்மத்³வ்யஸஹிதஸ்ய ஸாஹசர்யோபலப்³தே: ⁴ |
தத்³விபு⁴த்வமாசேதந்யா³நேகரூபத்வஸஹிதம் க்ரியாவதி த்³ரு³ஷ்டம், ந கேவலம் |
ந து ததா² புருஷே | தஸ்மா³த்³விஷமமேதத் | ஏவம் நிஷ்க்ரிய: புருஷ:

நிஷ்க்ரியத்வாச்ச ப்ரதா⁴நாத்கார்யகாரணம் ந குருதே | கஸ்மாத் ? க்ரியாவத:
கும்ப⁴காரஸ்ய ம்ரு²த்பிண்டா³த்கார்யநிஷ்பத்திஸாமர்த²யத³ர்ஸநாத | ஸ்யாதே³தத் |
உத்பாதி³தஸ்யாந்யேந ஸ்தி²தீம் குருதே, தா⁴தீ³குமாரவத் | ஸ்தி²தஸ்ய வா
ப்ரயோக³ம்

ரத²ஸகடயந்த்ரப்ரேரகவதி³தி | ஏதத³ப்யநுபபந்நம், பூர்வஸ்மாதே³வ
ஹேதோ: அதா²பி ஸ்யாதஸ்வத: புருஷ: கார்யகரணம் குருத இதி தத³ப்யயுக்தம் |
சேதநாசேதநயோரத்யந்தபே⁴தா³த்ப்ரக்ரு²திவிகாரபா⁴வாநுபபத்தே: | அத²
மதமுப⁴யத இதி, தத³பி நைவ ஸம்ப⁴வதி, உப⁴யதே³ஷப்ரஸங்கா³த் |
ஸ்யாத்புநரேதத் அவ்யபதி³ஸ்ய யோநிம் புருஷோ⁵பி⁴த்யாநமாத்ரேண கார்யகரணம்
குருதே இத்யஸதே³தத் | கஸ்மாத் ? அநுத்பத்தாவி⁴த்யாநாநுபபத்தே: |
ஈஸ்வரகாரணப்ரதிஷேதே⁴பி⁴ஹிதம் ப்ராக் ப்ரதா⁴நவிபரிணாமாத்³பு³தி⁴மதோ
பு³தி⁴ர்நாஸ்தி | ந ச பு³தி⁴மந்தரேணா⁴த்யாநமுபப³யதே,
தத்³வ்ரு²த்திபூ⁴தத்வாத் ததா² பு³தி⁴மத்பூர்வகஸ்ரு²ஷ்டிப்ரதிஷேத:⁴ க்ரு²த: |
ஸ இஹாபி யோஜ்ய:, அத்யவஸாயகர்த்ரு²த்வம் ச ப்ராக்ப்ரதிஷி³தீம் | ஏவம்
ஸப்தவிதே⁴நாகர்த்ரு²த்வேநாகர்தா புருஷ: | உக்தம் ச
நாத்யவஸாயம் குருதே புருஷோ நைவம் ஸ்தி²தீம் ப்ரயோக³ம் வா |
ந ஸ்வாத்மனோ ந பரதோ ந வ்யபதே³ஸாந்ந சோப⁴யத: ||

தத³யுக்தமேதத்

|| தஸ்மாச்ச விபர்யாஸாத்ளி³தீம் ஸாக்ஷித்வமஸ்ய புருஷஸ்ய |
கைவல்யம் மாத்யஸ்த்²யம் த்³ரஷ்ட்ரு²த்வமகர்த்ரு²பா⁴வஸ்ச || இதி || 19 ||

காரிகா 20

யதஸ்சேதநாஸக்திஸம்ப³ந்தா⁴த்புருஷ ஏவ த்³ரஷ்டா நாந்யத்தத்த்வாந்தரம், கு³ணாஸ்ச
கர்தாரோ, ந புருஷ:

|| தஸ்மாத்ததஸம்யோகா³த³சேதநம் சேதநாவதி³வ விங்க³ம் |
கு³ணகர்த்ரு²த்வே ச ததா² கர்தேவ ப⁴வத்யுதா³ஸீந: || 20 ||

புருஷஸம்பர்காத்³ ஹி க்³ரஹணதா⁴ரணவிஜ்ஞாநவசநோஹாபோஹக்ரியா
யதா²ந்யாயாபி⁴நிவேஸாநாம் கரணதா⁴ர்மானம்
ப்ரத்யயருபா⁴ணமிவோபலப்³தே⁴ஸ்சேதநாஸக்தே³ஸ்சாத்யவஸாயவ்ரு²த்திமநுருத்⁴யமாநாயாஸ்த

ஸத்த்வாதீநாம் வ்யாபாரவதாமபி⁴ஸம்பி³ந்தா⁴த்³ வ்யாபாராவிஷ்டாயா இவோபலப்³தி:⁴
|

யதஸ்தத்ராயமநேககாலப்ரவ்ரு²த்தமித்²யாப்ரத்யயாப்யாஸவாஸநாபேக்ஷா
ப⁴வபீ³ஜஹேதுர்ஜ்ஞாநவிஸேஷ: ப்ராணப்⁴ரு²தாமவபா⁴ஸதே | ஸ்ரோத்ரமுபலப்⁴யதே
தவக்³க்ஷு³ர்ஜிஹ்வா க்⁴ராணமித்யாதி³ | ததா² புருஷ: கர்மணம் கர்தா, புருஷ:
ஸுக²து:³க²யோரிதி | தஸ்மாத்தகரணஸ்ய க்³ரஹணரூபதா புருஷஸ்ய ச
கர்த்ரு²ரூபதா,

ஸம்பி³ந்த⁴யந்தரஸம்பர்காத³ந்யக³தா⁵ந்யத்ரோபலப்⁴யமாநா பக்த்யா⁵த்யவஸாதவ்யா,
ந பரமார்த²த: | உக்தம் ச

சேதநாதி⁴ஷ்டா²தா பு³த்³தி⁴ஸ்சேதநேவ விபா⁴வ்யதே |

கர்த்ரு²ஷ்வவஸ்தி²தஸ்சாத்தமா போ⁴க்தா கர்தேவ லக்ஷயதே ||

ஆஹ, ஸம்யோகா³த்³ப்ரரூபதாபத்தாவதிப்ரஸங்க:³, அவிஸேஷாத் | யதி³
சேதநஸம்யோகா³த்³

பு³த்³த்யாதீநாம் ப்ரத்யயவது³பசார: வ்யாபித்வாத்³ஸ்ய க⁴டாதி³பி⁴ரபி ஸம்யோகோ³
ந ப்ரதிஷித்⁴யத இத்யத: ப்ராப்தஸ்தேஷாமபி ப்ரத்யயவது³பசார: | அத²
ஸம்யோகா³விஸேஷாத்³கரணநாமேவ ப்ரத்யயவது³பசாரோ ந க⁴டாதீநாம்,
விஸேஷஸ்தர்ஹி

வக்தவ்ய இதி |

உச்யதே- தத³ப்ரஸங்க:³ | ஸக்த்யபேக்ஷத்வாத் ஸ்ப²டிகாதி³வத் |

யதோ²பதா⁴நஸம்யோக³விஸேஷே ஸத்யாகாஸஸ்ப²டிகயோ: ஸ்பா²டிகமேவோபத⁴நஸரூபம்
ப்ரத்யவபா⁴ஸதே ஸக்திதோ நாகாஸம், ஏவம் புருஷஸம்யோகா³விஸேஷே
பு³த்³தி⁴க⁴டயோ:

ஸக்திதோ பு³த்³தி⁴ரேவ சேதநாரூபாபந்நேவோபலப்⁴யதே, ந க⁴ட: |

ஆஹ, புருஷஸ்ய விகார்யத்வப்ரஸங்க:³, ரூபாந்தரோபாத்³நாத் | யதி³ தர்ஹி

கரணஸம்பி³ந்தா⁴த்³புருஷ: கர்த்ரு²த்வோபசாரம் விஷயஸரூபதாம் ச

ப்ரதிபத்³யதே, ப்ராப்தமஸ்யாபி ஸ்ப²டிகவத்³ரூபாந்தரோபாதா³நாத்³விகார்யத்வம் |
அத²

நாஸ்ய விஷயரூபாபத்தி:, ந தர்ஹி கரணஸ்வரூப: புருஷ இதி |

உச்யதே- ந, பக்திதோ⁵ப்யுபக³மாத் |

பு³த்³தி⁴ரூபாத்தவிஷயேந்த³ரியவ்ரு²த்த்யுபநிபாதாத்தாத்³ரூப்யம் ப்ரதிபத்³யதே |

பு³த்³தி⁴ரூபம் து ஸந்நிதா⁴நமாத்ராச்ச²க்திவிஸேஷயோகா³த்²லபோ⁴க்த்ரு²த்வாச்ச

ராஜநி ப்ரு'த்யஜயபராஜயோபசாரவத்புருஷ உபசர்யதே | ந த்வஸௌ
 பு³தீ³தி³ஸம்பர்காததத³ரூபோ ப⁴வதி | அத ஏவாஸ்ய ஸத்யாம் சேதநாஸக்தௌ
 வ்யவஸாயகர்நு'த்வம் ப்ரதிஷித்யதே, மா பூ⁴த் விஷயரூபபத்தௌ
 ஸத்யாமநேகஸ்வபா⁴வத்வாதி³கார்யத்வப்ரஸங்க: ³ | தஸ்மாத்³விஷயஸம்பர்காத³ப்யவிகார்ய:
 புருஷ:, ந ஹ்யஸ்ய நித்யத்வாத்கிஞ்சித³நுக்³ரஹாய நாபகா⁴தாய | ஆஹ ச
 முஷ்டிரயதா² விகீர்ண: ஸு³ஸ்யக்³ரே ஸர்ஷபாதீ³நாம் |
 திஷ்ட²ந்தி ந ஸு³க்ஷமபா⁴வாததத³வத்³ த்³வந்த³வாநி ஸர்வஜ்ஞே ||

இதி | சேதநாஸக்தியோகா³த்து த்³ரஷ்ட்ரு'த்வமஸ்ய ஸ்வாபா⁴விகம் | ஏவம்
 சேத்³யயுக்தம்

வர்ஷாதபா⁴யாம் கிம் வ்யோம்நஸ்சர்மண்யஸ்தி தயோ: ப²லம் |
 சர்மோபமஸ்சேத்ஸோ³நித்ய: க²துல்யஸ்சேத்³ஸத்ஸம: ||

இதி தத³யுக்தம் | கிம் காரணம் ? யஸ்மாத்³விகார்யரூபஸ்யாகாஸஸ்ய
 ஸந்நிதா⁴நமாத்ராந்மேக⁴பயோரஜோதூ⁴மப்ர⁴பு⁴ரு⁴தி⁴ர⁴பி⁴ந்நதே³ஸத்வாத³த்யந்தஸூ³த⁴ஸ்யாபி
 மலிநமிவ ரூபமுபலக்ஷயதே, ந ச விகார்யத்வம், ஏவமநாத்மநோ³பி ஸ்யாத் |
 தத்³யுக்தமேதத்புருஷஸம்யோகா³த்கரணஸ்ய ப்ரத்யயோபசார:, புருஷஸ்ய ச
 கு³ணஸம்யோகா³த்கர்நு'த்வோபசார இதி |

ஆஹ, அயுக்தமேதத் | கஸ்மாத் ? ஸம்யோகா³நுபபத்தே: | புருஷஸ்ய ஹி கு³ணநாம்
 ச

ஸம்யோக: ³ பரிகல்ப்யமானோ³ந்யதரகர்மஜோ வா பரிகல்ப்யதே யதா² ஸ்தா²ணுஸ்யேநயோ:,
 உப⁴யகர்மஜோ யதா² மேஷயோ:, ஸம்யோக³ஜோ வா த்³வ்யங்கு³லாகாஸயோ:,
 ஸ்வாபா⁴விகோ வா

யதா²ஸ³ந்யுஷ்ணயோ:, ஸக்திநிமித்தோ வா யதா² சக்ஷு³ரூபயோ:, யோக்³யதாலக்ஷணே
 வா

யதா² மத்ஸ்யோத³கயோரிதி ? தந்ந தாவத³ந்யதரகர்மஜு உப⁴யகர்மஜுஸ்ச ஸம்யோக³
 ஏஷாமுபபத்³யதே | கஸ்மாத் ? விபு⁴த்வாத் | ந ஸ்வாபா⁴விக: அநிர்மோக்ஷப்ரஸங்கா³த்
 |

யதா²ஸ³நே: ஸ்வாபா⁴விகாதௌ³ஷண்யாந்மோக்ஷா ந ப⁴வதி ஏவமாத்மந:
 ஸ்வாபா⁴விகத்வாத்³கு³ணஸம்யோகா³த³நிர்மோக்ஷப்ரஸங்க: ³ ஸ்யாத் | ஸக்திநிமித்தஸ்ச
 | கிம்

? அநிர்மோக்ஷப்ரஸங்கா³தே³வ, ஸ ந ப⁴வதீத்யநுவர்த்தே | ஸ்வஸ்வாமிஸக்திநிமித்தே

ஹி ஸம்யோகே³ பரிகல்ப்யமாநே ஸக்த்யோ: ஸததாவஸ்தா²நாத³நிர்மோக்ஷ ஏவ
ப்ரஸஜ்யேத |

யோக்³யதாலக்ஷண: ஸக்திமாத்தரூபத்வாத³ஸம்வேத³யோ³ஸதஸ்தத³ஸித்த³தி:⁴ | கிஞ்ச
ப்ரயோஜநாந்தராநுபபத்தே: | ப்ரவ்ரு³த்த்யநு³கு³ணம் ஹி யோக்³யமித்யு³ச்யதே |
தஸ்யா ஏவ து ப்ரவ்ரு³த்தே புருஷார்த²மபோஹ்ய நிமித்தாந்தரம் ஸக்யம்
கல்பயிதும் | ஆகஸ்திகத்வே ச நியமத்³வைதாநுபபத்தி: | தஸ்மாத³யுக்தம்
புருஷஸ்ய கு³ணநாம் ச யோக்³யதாலக்ஷண: ஸம்ப்³ந்த:⁴ | ந யாத³ரு³ச்சி²க: |
மோக்ஷகாரணநியமாநுபபத்தே: | ஸம்யோக்³காரணப்ரதித்³வந்த³வம் கைவல்யகாரணம்
|

யதி³ ச யாத³ரு³ச்சி²கோ கு³ணபுருஷஸம்யோக:³ ஸ்யாத்தஸ்யாஜ்ஞாநாந்நிவ்ரு³த்திர்நாஸ்தீதி
தத³ர்த³ஸ்யாப³யுத்தா²நஸ்யாந்²க்யம் ப்ராப்தம் விஸேஷாநுபபத்தேஸ்ச
காரணந்தரம் கல்பயிதும் | அத ஏதத்³ப்யயுக்தமிதி | ந வைஷயிக:,
அநிர்மோக்ஷப்ரஸங்கா³த் | ஸததமேவ ஹி புருஷஸ்ய விஷயித்வமவ்யாவ்ரு³த்தம்
கு³ணநாம் ச விஷயத்வமித்யநிர்மோக்ஷப்ரஸங்க³ ஏவ ஸ்யாத் | ஏதாவாம்ஸ்ச
ஸம்யோக:³ பரிகல்ப்யமாந: பரிகல்ப்யேத | ஸர்வதா² ச நோபபத்³யதே |
தஸ்மாத்தத்ஸம்யோகா³தி³த்யயுக்தமபி⁴தா⁴துமிதி |
உச்யதே- ஸம்யோகா³நித்யத்வாதி³ஹு செளபகாரிகபரிகல்பநாத³தோ³ஷ: |
இஹாநேகவித:⁴ ஸம்யோக:³ | தத்³யதா²ப்ராப்திபூர்விகா ப்ராப்தி: | யதோ²தா³ஹ்ரு³தம்
அந்யதரஜ உப⁴யகர்மஜ: ஸம்யோக³ இத்யாதி³ | யத்ராஸௌ ந ஸம்ப⁴வதி தத்ர
ஸந்நிதி⁴மாத்தரஸாமாந்யாத³ ப⁴க்த்யா கல்ப்யதே | தத்³யதா²ஸ்காஸஸ்ய க³வாதி³பி:⁴
|

ப்ரதே³ஸைரிதி சேந்ந அபா⁴வாத் | தே³ஸி ஹி நிரவயவத்வாதா³காஸஸ்ய
ப⁴க்த்யா கல்ப்யந்தே, மா பூ⁴த்க்ரு³தகத்வாநித்யத்வதோ³ஷப்ரஸங்க:³ |
தஸ்மாத்தப்ரதே³ஸோபசாராத்கார்யமப்ப்யுசரிதம் | அந்யஸ்து
ஸாஸ்தீய: ஸம்யோகோ³ஸ்த²நிமித்த: | தத்ராநேகஸம்யோகோ³பபத்தேரிஹ
புருஷாந்த:கரணயோரபி⁴ந்நதே³ஸத்வாத்ஸந்நிதி⁴மாத்தரஸாமாந்யாத³பா⁴க்தம்
ஸம்யோக³ம்
பரிகல்ப்யைவமுச்யத இத்யதோ³ஷ: || 20 ||

ஆஹ, விஜ்ஞாதம் ஸம்யோக³த்³வ்யம் | அயம் த்வந்யோ²ஈ²நிமித்த: ஶாஸ்த்ரீய:
ஸம்யோகோ³

ப⁴வதா பரிபா⁴ஷ்யதே | தத்ர வக்தவ்யம் கிமர்தோ²ஶஸாவிதி ?
உச்யதே

|| புருஷஸ்ய த்³ர்ஸநார்த: ² ||

த்³ரு³ஷ்டி³த்³ர்ஸநம் | அர்த²ஸப்³தோ³ நிமித்தவசந: | த்³ர்ஸநமர்தோ²ஶஸ்யாஸௌ
த்³ர்ஸநார்த: ² | த்³ர்ஸநநிமித்தோ த்³ர்ஸநஹேது: த்³ர்ஸநகாரண இத்யர்த: ² |
ஏதது³க்தம் ப⁴வதி- ஸந்நிதா⁴நாவிஸேஷே ஶதி ஆத்மந ஆகாஸாதே³ஸ்ச
யஸ்மாத்³த்³ரு³க்³க்³த்தியுக்த: புருஷ: தஸ்மாத்த்கார்யகாரணதாமாபந்நேந ப்ரதா⁴நேந
ஸஹ போ⁴க்த்ரு³த்வேந ஸம்ப³த்⁴யதே, நாசைதந்யாதா³காஸாத³ய இதி | அத²வா
அர்த²ஸப்³த: ³ ப²லவசந: | யதா² த்ரு³ப்த்யர்தா² பு⁴ஜிக்ரியா த்ரு³ப்த்யௌ ஶத்யாம்
நிவர்ததே ப்ராப்த்யர்தா² க³மிக்ரியா ப்ராப்தௌ ஶத்யாம், ஏவம் புருஷஸ்ய ப்ரதா⁴நேந
த்³ர்ஸநார்த: ² ஸம்யோக: ³ த்³ர்ஸநே ஶதி நிவர்ததே | ததா² ச வக்ஷயதி த்³ரு³ஷ்டா
மயேதியுபேக்ஷக ஏகோ த்³ரு³ஷ்டாஹமித்யுபரதைகேதி (kA0 66) |

ஆஹ, ஏவமபி ஶப்³தா³த்³யுபலப்³தி⁴ஸமகாலமேவ நிவ்ரு³த்திப்ரஸங்க: ³ | கிம் காரணம்
? தஸ்யாமப்யவஸ்தா²யாம் ஶக்யம் வக்தும் த்³ரு³ஷ்டா ப்ரக்ரு³திரிதி |
உச்யதே யத்³யப்யதே³வம் ததா²பி யதா² புருஷஸ்ய த்³ர்ஸநார்த: ² ஸம்யோக: ³

|| கைவல்யார்த²ஸ்ததா² ப்ரதா⁴நஸ்ய ||

கைவல்யமிதி விவேகபரிச்சி²ந்நம் ஶத்த்வாதி³பி⁴ரஸம்ஸர்க³த⁴ர்மித்வமாத்த்மந:,
ஸோ²ஶ்ர்தோ²ஶஸ்ய ஶோ²ஶயம் கைவல்யார்த: ² | ஶத்யபி ஹி த்³ர்ஸநாவிஸேஷே
ப்ரதா⁴நம்

புருஷஸ்ய கைவல்யார்த²ம் ப்ரவர்ததே | யதா³ஶஸ்ய பு³த்³தி⁴ஸ்தமஸோ²ஶங்கி³த்வர்த³யே
கு³ண: கார்யரூபாபந்நா: ஶிர:பாண்யாத³ய ஆத்⁴யாத்திகா, பா³ஹ்யாஸ்ச க³வாத³ய:,
காரணரூபாபந்நாஸ்சாலோசநக்ரியாஸங்கல்பாபி⁴மாநாத⁴யவஸாயலக்ஷண:,
ஸோ²ஶஹமித்யவிஸிஷ்டப்ரத்யயோபஸம்ஹாரம் கரோதி ததா³ ப்ரவர்தத ஏவ | யதா³
த்வந்யே கு³ண: ப்ரக்ரு³த்யி⁴தா விகாரயூ⁴தா: கார்யயூ⁴தா: காரணயூ⁴தா அசேதநா:
பரார்தா² அந்யோ²ஶஹம் ந ப்ரக்ரு³திர்ந விக்ரு³திர்ந கார்யம் ந காரணம் நாசேதந:
ஸ்வார்த² இதி பி⁴ந்நப்ரத்யயோபஸம்ஹாரம் கரோதி ததா³ நிவர்ததே | ஶோ²ஶயம்
புருஷஸ்ய

த்³ரு³க்³க்³திநிமித்த: ப்ரதா⁴நஸ்ய ச கைவல்யாவதி⁴பரிச்சி²ந்ந: புருஷார்த: ² |

ஸத்யபி பாரிபா⁴ஷிகத்வே

॥ பங்க்³வந்த⁴வது³ப⁴யோரபி ஸம்யோக:³ ॥

ஏதது³க்தம் ப⁴வதி | ப்ராக³பி கார்யகாரணஸம்ப³ந்தா⁴த்புருஷே சைத்வந்யமவஸ்தி²தம்
|

தத்³யதா² அக்³நேர்த³ஹநம் பரஸோஸ்சே²த³நமஸதி தா³ஹ்யே சே²த்³யே ந வ்யஜ்யதே
|

தத்ஸந்நிதா⁴நஸமகாலமேவ து வ்யஜ்யதே | இத்யத: ப்ரதா⁴நமபேக்ஷதே | ததா²
ப்ரதா⁴நம்ப்யந்தரேண புருஷோபகாரம் ஸ்வகாத³ஸர்மர்த²மநிஷ்பந்நகார்யஸமம்
சேதிதமநர்த²கம ஸ்யாதி³த்யத: புருஷமபேக்ஷதே | தத்ர

உப⁴யோரிதரேதராபேக்ஷா தம் ஸம்யோக³மதி⁴காரப³ந்த⁴மாஹுராசார்யா: |

பங்க்³வந்த⁴த்³ரு³ஷ்டாந்தஸ்து நாந்தரீயகமாத்ரப்ரத³ர்ஸநார்த²ம் | யதா²

பங்கு³ர்நாந்தரேணந்த⁴ம் த்³ரு³க்²க்த்யா விஸிஷ்டேநார்தே²நார்த²வாந்ப⁴வதி

அந்த⁴ஸ்ச நாந்தரேண பங்கு³ம் விஸிஷ்டேநார்தே²ந, ஏவம் ப்ரதா⁴நம் நாந்தரேண

புருஷம் க்ரு³தமபி கார்யம் த்³ரஷ்டும் ஸக்தமநவதி⁴கம் ச ப்ரவர்தமாநம்

விஸேஷாபா⁴வாந்நைவ நிவர்ததே | ததா² புருஷ: ஸத்யபி சேதநத்வே

நாந்தரேண ப்ரதா⁴நமுபலப்⁴யாபா⁴வாது³பலப்³தா⁴ ப⁴வேதி³தி ப்ரதா⁴நமபேக்ஷதே |

தஸ்மாதி³தரேதராபேக்ஷயா ஸம்யோக³த்வே கல்ப்யமாநே யது³க்தம்

விநா ஸர்கே³ண ப³ந்தோ⁴ ஹி புருஷஸ்ய ந யஜ்யதே |

ஸர்க்³ஸ்தஸ்யைவ மோக்ஷார்த²மஹோ ஸாங்க்²யஸ்ய ஸூக்ததா ॥

இதி தத்³யுக்தம் | கஸ்மாத் ? ந ஹ்யஸௌ விநா ஸர்கே³ண ந யஜ்யத இதி | ஆஹ
ச

த்³ரு³ஸ்யத³ர்ஸநபா⁴வேந ப்ரக்ரு³தே: புருஷஸ்ய ச |

அபேக்ஷா ஸாஸ்த்ரதத்த்வஜ்ஞௌர்ப³ந்த⁴ இத்யபி⁴தீ⁴யதே ॥

ஏவம் விநாபி ஸர்கே³ண யஸ்மாத்³ப³த்³த:⁴ புமாந்ரு³ண: |

தஸ்மாத்³விப²லதாம் யாது மநோரத²மநோரத:² ॥

இதி ஸித்³த:⁴ ஸம்யோக:³ |

॥ தத்க்ரு³த: ஸர்க:³ ॥ 21 ॥

ப்ரதா⁴ந்புருஷயோர்ஹி போ⁴க்த்ரு³போ⁴க்³யபா⁴வாபேக்ஷநிமித்தோ⁵யம் தத்த்வஸர்கோ³
மஹதா³தி:³, பா⁴வஸர்க்³ஸ்ச தர்மாதி:³, பூ⁴தஸர்க்³ஸ்ச ப்ரீராஹ்மாதி:³ ப்ரவர்ததே |

ஸா சாபேக்ஷா புருஷாநந்த்யாந்ந நிவர்தத இத்யதோ⁵ர்த²வதீநாம் ஹி ப்ரக்ரு³தீநாம்

தத³பரிஸமாப்தேர்ந நிவ்ரு³திரஸ்தி || 21 ||

|| இதி ஸ்ரீயுக்திதீ³பிகாயாம் ஸப்ததிபத்³த⁴தௌ பஞ்சமமாஹ்நிகம் த்³விதீயம் ச
ப்ரகரணம் ||

காரிகா 22

ஏவம் காரணந்தரப்ரதிஷேதா⁴த்ப்ரக்ரு³தே: புருஷார்தோ²ஸ்யம் வ்யக்தபா⁴வேந
விபரிமாம இதி ஸ்தி²தம் | தத்ரேதா³நீம் விப்ரதிபத்திராசார்யாணம் | கேசிதா³ஹு:
ப்ரதா⁴நாத³நிர்³தே³ஸ்யஸ்வரூபம் தத்த்வாந்தரமுத்பத்³யதே | ததோ மஹாநிதி |
பதஞ்ஜவிபஞ்சாதி⁴கரணவார்ஷக³ணநாம் து ப்ரதா⁴நாந்மஹாநுத்பத்³யத இதி |
தத³ந்யேஷாம் புராணேதிஹாஸப்ரணேத்ரு³ணம் மஹதோ⁵ஹங்காரோ வித்³யத இதி
பக்ஷ:-

மஹதோ⁵ஸ்மி ப்ரத்யயகர்த்ரு³த்வாப்யுபக³மாத் | அஹங்காராத்பஞ்ச தந்மாத்திராணீதி
ஸர்வே | மஹத: ஷட்³விஸேஷா: ஸ்ரு³ஜ்யந்தே பஞ்ச தந்மாத்திராண்யஹங்காரஸ்சேதி
விந்த⁴யவாஸிமதம் | ததா² அஹங்காராதி³ந்த³ரியாணீதி ஸர்வே | பெள⁴திகாநீந்த³ரியாணீதி
பஞ்சாதி⁴கரணமதம் | ஏகரூபாணி தந்மாத்திராணீத்யந்யே | ஏகோத்திராணீதி
வார்ஷக³ண்ய: | இந்த³ரியாணி ஸம்ஸ்காரவிஸேஷயோகா³த்பரிக்³ரு³ஹீதரூபாணீதி
கேசித் | பரிச்சி²ந்நபரிமாணீத்யபரே | விபூ⁴நீதி விந்த⁴யவாஸிமதம் |
அதி⁴கரணமபி கேசித்தர்யோத³ஸவித⁴மாஹு: | ஏகாத³ஸகமிதி விந்த⁴யவாஸீ |
ததா²ஸ்யேஷாம் மஹதி ஸர்வார்தோ²பல்³தி:4, மநஸி விந்த⁴யவாஸிந: |
ஸங்கல்பாபி⁴மாநாத⁴யவஸாயநாநாத்வமந்யேஷாம், ஏகத்வம் விந்த⁴யவாஸிந: | ததா²
கரணம் நிர்லிகி²தஸ்வரூபம் ஸூந்யக்³ராமநதீ³கல்பம், ப்ராக்ரு³தவைக்ரு³திகாநி து
ஜ்ஞாநாநி ப்ரேரகாங்க³ஸங்க்³ரு³ஹீதாநி ப்ரதா⁴நாதா³க³ச்ச²ந்தி சேதி பஞ்சாதி⁴கரண:,
ந து ததே²த்யந்யே | காரணநாம் மஹதீ ஸ்வபா⁴வாதிவ்ரு³த்தி: ப்ரதா⁴நாத், ஸ்வல்பா
ச ஸ்வத இதி வார்ஷக³ண்ய: | ஸர்வா ஸ்வத இதி பதஞ்ஜவி: | ஸர்வா பரத
இதி பஞ்சாதி⁴கரண: | பு³த்தி:4 க்ஷணிகேதி ச காலாந்தராவஸ்தா²யிநீத்யபரே |
ஏவமநேகநிஸ்சயேஷ்வாசார்யேஷு யே தாவத்ப்ரதா⁴ந்மஹதோரந்தராலே
தத்த்வாந்தரமிச்ச²ந்தி தத்ப்ரதிஷேபாயாசார்ய: ஸ்வமதமுபந்யஸ்யதி |

|| ப்ரக்ரு³தேர்மஹாந் ||

ப்ரக்ரு³தேர்மஹாநுத்பத்³யதே | மஹாந்பு³த்தி⁴ர்மதிர்³ப்ரஹ்மாபூர்தி: க்²யாதிரீஸ்வரோ

விக்ர இதி பர்யாயா: | ஸ து தே³ஸமஹத்தவாக்காலமஹத்தவாச்ச மஹாந் |
ஸர்வோத்பாத்³யேப்யோ மஹாபரிமாணயுக்தத்தவாந்மஹாந் |
அந்யஸ்ய து பக்ஷே நைவாஹங்காரோ வித்³யத இதி ப்ரதிஷேத⁴விவக்ஷயேத³மாஹ |

|| ததோஹங்கார: ||

தஸ்மாந்மஹதோஹங்கார உத்பத்³யதே |
ய: புந்ராஹ, மஹத: ஷட³விஸேஷா: ஸ்ரு³ஜ்யந்தே பஞ்ச
தந்மாத்த்ராண்யஹங்காரஸ்சேதி தந்நிராஸார்த்²மாஹ

|| தஸ்மாத்³க³ணஸ்ச ஷோட³ஸக: | ||

தஸ்மாத்³ஹங்காராத்ஷோட³ஸகோ க³ண உத்பத்³யதே, பஞ்ச தந்மாத்த்ராணி
ஏகாத³ஸேந்த்³ரியாணி
ச | அநேநைவ ச பௌ⁴திகேந்த்³ரியவாத்³ ப்ரதிக்ஷிப்தோ போ³த்³த⁴வ்ய: |

|| தஸ்மாத்³பி ஷோட³ஸகாத் பஞ்சப்ய: பஞ்ச பூ⁴தாநி || 22 ||

தஸ்மாத்³பி ஷோட³ஸகாத்³க³ணாத்³ய: பஞ்சகோ க³ணஸ்தத: பஞ்ச
மஹாபூ⁴தாந்யுத்பத்³யந்தே | பூர்வபத³லோபேநாத்ர மஹாபூ⁴தாநீதி வக்தவ்யே
பூ⁴தாநீத்யுச்யதே | பூ⁴தஸம்ஜ்ஞா ஹி தந்மாத்த்ராணம் ந ப்ரு³தி²வ்யாத்³நாமத்ர து
ஸாங்க்யாசார்யாணமவிப்ரதிபத்தி: பூ⁴தகௌடஸ்த்யவாத்³நஸ்து மீமாம்ஸகா
ஆர்ஹதாஸ்ச |
தத்ப்ரதிக்ஷேபேணேத³முச்யத இதி || 22 ||

காரிகா 23

ஆஹ, உக்தம் ப்ரதா⁴நாத்³பு³தி³ருத்பத்³யத இதி | தத்ர வக்தவ்யம் கிம்லக்ஷண
புந்ர்பு³தி³நித்யுச்யதே

|| அத்யவஸாயோ பு³தி⁴: ||

கோஹமத்யவஸாய: ? கௌ³ரேவாயம், புருஷ ஏவாயமிதி ய: ப்ரத்யயோ

நிஸ்சயோஶ்ரத்²க³ரஹணம் ஸோஹத்யவஸாய: |

அத்ர க்ஷணிகவாத்யாஹ யத்³யர்த்²க³ரஹணம் பு³தி⁴:, அநித்யா | கஸ்மாத்

?ஹேத்வபேக்ஷணாத் | அர்த்²க³ரஹணம் ஹீந்த்³ரியாத்³விஷயஸந்நிதா⁴நமாவரணாத்யபா⁴வம்

சாபேக்ஷதே | ந ச நித்யஸ்ய காரணபேக்ஷாபபத்³யதே | தஸ்மாத்³நித்யா பு³தி⁴: |

அபி⁴வ்யக்தேரதோ³ஷ இதி சேத்ஸ்யாதே³தந்நேந்த³ரியஸந்நிதா⁴நாதி³பி⁴ரர்த²க்³ரஹணம்
ஜந்யதே கிம் தர்ஹ்யபி⁴வ்யஜ்யத இதி | தச்ச நைவம் | த்³விதா⁴ தோ³ஷாத் |
ஸா ஹ்யபி⁴வ்யக்தி: ஸ்வரூபலாபோ⁴ வா ஸ்யாத் க்³ரஹணப்ரதிபி³ந்த⁴வ்யுதா³ஸோ வா
|

கிம் சாத: ? தத்³யதி³ தாவத்ஸ்வரூபலாப:⁴ க்ரியதே³ர்த²க்³ரஹணமிதி ப்ராப்தம் |
அர்த²க்³ரஹணப்ரதிபி³ந்த⁴ஸ்யாந்த⁴காரஸ்ய வ்யுதா³ஸஸ்தத³ப்யயுக்தம் |
விப்ரதிஷேதாத் |

க்³ரஹணம் ச ஸ்யாதத்தப்ரதிபி³ந்த⁴ஸ்சேதி விப்ரதிஷித்³த⁴ம் | கிஞ்ச பே⁴தா³த் |
வ்யங்க்யம் ஹி க⁴டாதி³ சந்த³ரார்கௌஷதி⁴மணிரதந்³ப்ரதீ³பபே⁴தா³ந்ந பி⁴த்³யதே |
அஸ்தி பு³த்³த⁴நாமர்த²பே⁴தா³த்³ பே⁴த:³ | வ்ரு³த்திபே⁴தா³த்³தோ³ஷோ ம்ரு³த்³வதி³தி
சேத்

ஸ்யாந்மதம் , யதா² ம்ரு³த்³த்³ரவ்யஸ்ய க⁴டாதி³ஸம்ஸ்தா²ந்வ்ரு³த்திபே⁴தே³ஸ்ப்யபே⁴த³
ஏவம் பு³த்³தே⁴ரிதி | தத³ப்யயுக்தம் | அநந்யத்வாத் | யதா³ பு³த்³தி⁴ரந்யா
வ்ரு³த்திப⁴ய:, ப்ராப்தஸ்தத்³பே⁴தே³ பு³த்³தி⁴பே⁴த:³ | கிஞ்ச த்³ரு³ஷ்டாந்தாஸித்³தே:⁴ |
ஸாத⁴யம் சைதத் கிம் ததே³வ ம்ரு³த்³த்³ரவ்யம் க⁴டாதி³வ்ரு³த்திபே⁴த³மநுப⁴வதி
ஆஹோஸ்வித்ப்ரத்யயாந்தரவஸாத³ந்யச்சாந்யச்சோத்பத்³யதே இதி ? அவயவபே⁴தா³ச்ச
|

உபேத்ய வா³நு³வ்ரு³த்திம் ப்³ரும:- ந ஹி ததே³கம் ம்ரு³த்³த்³ரவ்யம், கிம் தர்ஹி
ப³ஹவோ ம்ரு³த்³பரமாணவோ³நேகதே³ஸாவச்சி²ந்நவ்ரு³த்தய இதி | கிம் சாந்யத் |
நிவ்ரு³த்திவிப⁴க்திக்³ரஹணாத் | தத்³தி⁴ ம்ரு³த்³த்³ரவ்யம் ஸம்ஸ்தா²ந்மபேக்ஷ்யாபி
க்³ரு³ஹ்யதே,

ந த்வர்த²க்³ரஹணமநபேக்ஷ்ய பு³த்³தே⁴ர்³க்³ரஹணமஸ்தி | தஸ்மாத்³விஷமோ
த்³ரு³ஷ்டாந்த: |

பரிமாணாத³தோ³ஷ இதி சேத் ஸ்யாந்மதம் ஸத்த்வாதீ³நாமங்கா³ங்கி³பா⁴வநியமாத்தேந
தேநார்த²க்³ரஹணாத்மநா விபரிணமோ வ்ரு³த்திரிதி | ஏதச்சாயுக்தம் | உப⁴யகல்பநே
தோ³ஷப்ரஸங்காத் | யதி³ த⁴ர்மாந்தரோபாதா³ந்பரித்யாகௌ³ வ்யக்தவ்யக்தீ,
த³த்தோத்தர

ஏஷ பக்ஷ: | அத² நாஸோத்பாதௌ³ தேந த⁴ர்மத⁴ர்மிணோநந்யத்வாத்³த⁴ர்மாணம்
நாஸோத்பாதா³த்³பு³த்³தே⁴ரபி நாஸோத்பாத³ப்ரஸங்க:³ | தத³ந்ப⁴பு³க³மே
வா³ந்யத்வமிதி

தோ³ஷ: | ஆஹ ச

நஷ்டோத்பந்நமநந்யத்வாத³நித்யம் நித்யமேவ வா |

நஷ்டோத்பந்நாவிநஷ்டாநாம் நித்யம் தோ நாஸ்தி சைகதா³ ||

யத³ப்யுக்தம்- ஸுத்தவாதீ³நாமங்கா³ங்கி³பா⁴வநியமாதி³தி, தத³ப்யுக்தம் |
 அத ஏவாநித்யத்வஸித்³தே⁴ | துல்யாநாம் கு³ணப்ரதா⁴நபா⁴வாருபபத்தே: |
 ஸுத்தவாதீ³நாநங்கா³ங்கி³பா⁴வாப்யுபக³மாத் வ்ரு³த்தி⁴க்ஷயாவ⁴ப்யுபக³ந்தவ்யௌ |
 ததஸ்ச பு³த்தி⁴ரநித்யேதி ப்ராப்தம் | தேப்யோ⁵நந்யத்வாத் | அத² மதம்
 தத³வஸ்தா²ப்யஸௌ நித்யேதி, ந தர்ஹி ஸத்வாதீ³யாத்மபூ⁴தா பு³த்தி⁴ரிதி ப்ராப்தம்
 |

ததஸ்ச கார்யகாரணயோரவிவேக இத்யஸ்ய விரோத⁴ | தஸ்மாதீ³நித்யா பு³த்தி⁴ரிதி
 |

உச்யதே- யத்தாவது³க்தம் ஹேத்வபேக்ஷணாதீ³நித்யா பு³த்தி⁴ரிதி தத³ப்யுக்தம் |
 கஸ்மாத் ? ஸித்³த⁴ஸாத⁴நாத் | கஸ்யாத்ர விப்ரதிபத்திரநித்யா வா
 பு³த்தி⁴:⁴ ஸ்யாந்நித்யா வேதி ? கிம் தர்ஹி ஹேதுமத³நித்யம் வ்யக்தமிதி
 வசநாதீ³நித்யைவ | தஸ்மாதீ³ஷ்டமேவைதத்ஸங்க³ரு³ஹீதம் | அதஏவ
 க்ஷணிகத்வமிதி சேத், அதா²பி ஸ்யாதீ³தே⁴த்வபேக்ஷா ஹி ஸம்ஸ்க்ரு³த்தவம் |
 ஸம்ஸ்க்ரு³தம் து க்ஷணிகம் | தத³யதா²ப்ரதீ³ப இதி | தஸ்மாதீ³நித்யே ஸத்யபி
 விஸேஷாநபி⁴தா⁴நே க்ஷணிகத்வமேவாநேந ஹேதுநா பு³த்தே⁴ ப்ரதிபா³யத
 இதி | கஸ்மாத் ? உத்தரவசநவிரோத⁴ப்ரஸங்கா³த் | ஏவமபி யது³த்தரம்
 க்ஷணிகத்வப்ரஸித்³த⁴யாத்²முச்யதே ப்ரத்யாத்²க்³ரஹணந்யத்வாதீ³நித்யேத்யாதி³
 தஸ்யாநர்த²க்யம் | தஸ்மாத் பூர்வோத்தரவிரு³த்த⁴வாத்ஸகலமேவேத³ம்
 ப்ரகரணம் நாத்த⁴யநம், ந ப்ரத்யாக்²யாநம்³ஹி | பரேஷாம்
 த்வபி⁴நிஷ்டா பு³த்தி⁴ரத்ரேத்யஸங்க³தார்தோ²த்தராபவாதீ³தோ³ஷமநபேக்ஷயாபி
 ப்ரத்யேகமப்யேதத³ஸாத⁴நம், வ்ரு³த்திவிஷயத்வாத் | ஸ்வகாரணபரிநிஷ்பந்நாயா
 ஹி பு³த்தே⁴ர்வ்யாபாரோ⁵ந்²க்³ரஹணஸம்ஜ்ஞுக இந்தீ³ரியாதி³ஸந்நிதா⁴நாபேக்ஷா
 ந பு³த்தி⁴:⁴ | தத³நந்யத்வாத்³ப்ரஸங்க³நிவ்ரு³த்திரிதி சேத³த² மதம்,
 வ்ரு³த்திவ்ரு³த்திமதோரநந்யத்வாதீ³த்த²மபி கல்பயித்வா⁵யம் ப்ரஸங்கோ³ ந
 நிவர்ததே |

ததா² சோக்தம்- ஸ்வாலக்ஷண்யம் வ்ரு³த்திஸ்த்ரயஸ்யேதி (kA0 29) | தத³ப்யபா³த⁴கம்
 |

கஸ்மாத் ? உபசாராத் | ஸத்யமநந்யா, வ்ரு³த்திவ்ரு³த்திமதோர்பே⁴தே³நாக்³ரஹணாத்,
 ததா²ப்யுபரதவ்யாபாரஸ்யாபி பரஸ்வாதே³ர்வ்ரு³த்திமத: ஸ்வரூப நோபரமதீதி
 பே⁴த³முபசர்ய வ்யவஹாரோ நாநாகார்யவிஷய: ப்ரவர்ததே | அதஏவாந்யத்வமபி

ஸ்யாதி³தி தத³யுக்தம், ஏகாந்தாத் | தத³யதா²ஸேநாபங்க்திலேநாகுண்ட³லாத்³யுபரமே
ந ததஸந்நிவேஸிநாமுபரம: கார்யபே⁴த³ஸ்ச, ந சாந்யத்வம் |

ஏவம் வ்ருத்திதத்³வதோரபி ச ஸ்யாத் | தஸ்மாத்³யுக்தமேதத்³தே⁴த்வபேக்ஷணஸ்ய
வ்ருத்திவிஷயத்வாந்ந பு³த்தே⁴ரநித்யத்வமிதி | ஏதேந வ்யக்திவிகல்ப: ப்ரயுக்த:,
ஸோ⁵பி வ்ருத்திவிஷய இதி க்ருத்வா தத³யுக்தமிந்³ரியாதி³பே⁴தே³ பே⁴தா³தி³தி |
தத³யநேநைவோக்தம் | வ்ருத்திபே⁴தோ³த³ர ந பே⁴த³ இதி | கிம் சாநேகாந்தாத் |
யதோ²த³காதி³பே⁴தா³த்³ப்ரதிபி³ம்³பே⁴தோ³ ந சாவ்யங்க்யத்வமேவமந்யத்ராபி ஸ்யாத்
|

த³ரவ்யாந்தரோத்பத்தேரதோ³ஷ இதி சேத்ஸ்யாந்மதம், உத³கஸ்யாந்நஸம்யோகா³த்³ரவ்யாந்
ப்ரதிபி³ம்³ப³லக்ஷணமுத்பத்³யதே ந து முக²ம் பி⁴த்³யதே இதி அஸதே³தத் | கஸ்மாத்
? உப⁴யோ: காரணத்வேந கல்பநாநுபத்தே: | ந ஹி முக:² நிமித்தம் ஸக்யம் வக்தும்
, விப்ரக்ரு³ஷ்டத்வாந்நாஸாத³யோ முகா²பக³மே⁵ப்யுபலப்³தி⁴ப்ரஸங்கா³த்³பாகஜவத் |
யத்புநரேதது³க்தம் வ்ருத்திபே⁴தா³த்³தோ³ஷோ ம்ருத்³வதி³தி ததா² தத³ஸ்து |
யத்தூக்தமந்யத்வாத்³த்³ரு³ஷ்டாந்நாஸித்³தே⁴ஸ்சேதி வ்ருத்த்யந்யத்வமிதா³நீமேவ
ப்ரத்யுக்தம் | க்ஷணப⁴ங்க³ப்ரதிஷேதே⁴ சோக்தம் ந ப்ரு³தி³வ்யாத்³நாமந்யதா²
சாந்யதா² சோத்பத்தி: | யத்புநரேதது³க்தம் நைகம் ம்ருத்³த்³ரவ்யமிதி தத்ர
பு³த்தி:⁴ ப்ரமாணம் | யதே³கபு³த்தி⁴நிமித்தம் ததே³கம், தத்ர யதி³ ம்ரு³தோ³நேகத்வேந
ப்ரயோஜநம் பு³த்தி⁴ருபலப்⁴யதே- வயமிதி | யத்புநரேதது³க்தம், ம்ருத்³த்³ரவ்யஸ்ய
ஸம்ஸ்தா²நவ்யதிரேகேண ஸ்வபா⁴வோ⁵வதா⁴ர்யதே ந து பு³த்தே⁴ரர்த²க்³ரஹணமந்தரேண
ஸ்வருபக்³ரஹணமிதி, தத³யுக்தம் | அபா⁴வஸ்யா⁵நுபத்வாத் | உபேத்ய வா
யதா² பா³ஹ்யாத்³யவஸ்தா²ஸு வ்யாகாரா சித்தஸந்ததி: |
வித்³யதே பீ³ஜமாத்ரா வஸ்ததா² தீ⁴ரிதி க்³ரு³ஹ்யதாம் ||

யதா² பா³ஹ்யார்தா²காரவச்சித்தஸந்ததிரத² ச
ஸுப்தமூர்சி²தவிரோத⁴ஸமாபந்நாநாமர்த²ருபாத்³ரு³தே பீ³ஜமாத்ராஸ்தீத்யுபக³ம்யதே
ஸா சிதி காபி வா⁵வஸ்தே²தி வசநாத், ந ச க்³ரு³ஹ்யதே ததா² பு³த்தி⁴ரபீதி
கஸ்மாந்ந பரிகல்ப்யதே ? யத்புநரேதது³க்தம் யதி³ த⁴ர்மாந்தரோபாதா³நபரித்யாகௌ³
வ்யக்தவ்யக்தீ த³த்தோத்தர ஏஷ பக்ஷ இதி | ததி³தரத்ர துல்யம் |
அஸமாபி⁴ரபி தர்ஹ்யஸத்கார்யப்ரத்யாக்²யாநே த³த்தோத்தர ஏஷ பக்ஷா
வ்யக்தித்ரந க்ரியதே இதி | நாஸோத்பாதௌ³ து அநிஷ்டாவேவேதி ந பரிஹாரம்
ப்ரத்யாத³ர: க்ரியதே | யத³யுக்தம் நஷ்டாது³த்³பந்நாச்சாநஷ்டமநுத்³பந்நம்
சாந்யந்நாஸ்தீதி தத³யுக்தம், அநப்⁴யுபக³மாத் | நாஸோத்பாதௌ³ க: ப்ரதிஜாநீதே

யம் ப்ரத்யேதத³ர்²த²வத்ஸ்யாத் ? கிம் ச த்வத்பக்ஷப்ராப்தே: | ப⁴வத ஏவ
 நஷ்டோத்பந்நே⁴ய: ஸ்கந்தே⁴ப⁴யோ நாந்யா ஸந்ததிரத² ச நாஸ்தி தோ³ஷ: |
 கயா⁵பி யுக்தயா ஸ்யாதே³த³ந்யைவாஸாவிதி ததஸ்ஸைகா ஸந்ததிரிதி ஹீநம் |
 யத³ப்யுக்தம் கு³ணவ்ரு³த்தி⁴க்ஷயே⁵நித்யத்வமிதி தத³நுபந்நம் | கஸ்மாத்
 ? ரூபாந்தராப்யாயநாத் | ஸத்த்வம் ஹி ப்ரகர்ஷமநுப⁴வத்³ரஜஸ்தமஸீ ச
 ந்யூநதாம் த⁴ர்²மாதி³ரூபாம் பு³த்தே⁴ராப்யாயந்தி, நார்தா²ந்தரம் குர்வந்தி நோ
 க²ல்வப்பா⁴வம், ஏவம் ரஹஸ்தமோ வா ப்ரகர்ஷமநுப⁴வத்ஸத்த்வம் ச
 ந்யூநதாத⁴ர்²மாதி³ரூபம் பு³த்தே⁴ராப்யாயந்தி, நார்தா²ந்தரம் குர்வந்தி நாபா⁴வம் |
 ஏவம் கு³ணவ்ரு³த்தி⁴க்ஷயே⁵பி ரூபாந்தராப்யாயநாந்நாஸ்தி க்ஷயோ பு³த்தே⁴: | தத்ர
 யது³க்தம் ஹேத்வபேக்ஷணாத³நித்யா பு³த்தி⁴ரிதி ஏதத³ப்யுக்தம் | யத்புநரேதது³க்தம்
 ப்ரத்யக்ஷக்³ரஹணாந்யத்வாத்ப்ரதிக்ஷணம் தீ³பாதி³தைலதா⁴ராஸு ஸப்³த³பே⁴தா³ச்³
 க்ஷணிகேதி, அத்ர ப்³ரூம:- க்³ரஹணாந்யத்வே சோக்தம் வ்ரு³த்திபே⁴தோ³
 ந வ்ரு³த்திமத்³பே⁴த: | கிம் சாந்யத் | பி⁴ந்நார்த²க்³ரஹணைகத்வாத் |
 உபேத்ய வா ப்³ரூம:- யதி³ ப்ரத்யர்த²மந்யத³ந்யத்³க்³ரஹணம் கல்ப்யதே,
 விகல்பபா³த⁴ஸமுச்சயஸம்ஸயத்³வித்வாதிஸயநிவாரணேஷு, ததா² கல்மாஷம்
 ஸப³லம் சித்ரமித்யநேகார்த²ரூபமேகம் க்³ரஹணம் ந ஸ்யாத் | த்³ரு³ஷ்டம் தத் |
 தஸ்மாந்நாயம் க்ஷணிகத்வே ஹேது: | ஏவமவஸ்தி²தமித³ம்- அத்⁴யவஸாயோ
 பு³த்தி⁴ர்²
 க்ஷணிகேதி |
 பு³த்தே⁴ஸ்து த்ரிகு³ணாத்மகத்தவாத்தஸ்ய கு³ணஸ்ய ப்ரகர்ஷை தத்த³ரூபாந்தரமுத்பத³யத
 இதி |
 ஆஹ, கஸ்ய கு³ணஸ்ய ப்ரகர்ஷை பு³த்தே⁴: கிம் லக்ஷணம் ரூபாந்தரமுபஜாயதே ?
 இதுச்ச்யதே
 || த⁴ர்²மோ ஜ்ஞாநம் விராக³ ஐஸ்வர்யம் |
 ஸாத்த்விகமேதத்³ ரூபம் ||
 அத்ர த்வேதத்³ரூபமிதி ஸத்யபி த⁴ர்²மாதி³பே⁴தே³ பு³த்தி⁴ரித்யபே⁴த³விவக்ஷாவிஷய
 ஏகவசநநிர்³தே³ஸ: க்³ரியதே | ஏதது³க்தம் ப⁴வதி யதா³ ரஜஸ்தமஸீ
 வஸமாபாத³ய பு³த்தி⁴க³தம் ஸத்த்வமுத்க்ரு³ஷ்டம் ப⁴வதி ததா³
 த⁴ர்²மோ ஜ்ஞாநம் விராக³ ஐஸ்வர்யமித்யேதத்³ரூபம் ப⁴வதி | தத்ர
 ஸ்ருதிஸம்ரு³திவிஹிதாநாம் கர்மணாமநுஷ்டா²நாத்³பு³த்த⁴யவஸ்த: ²
 ஸத்த்வாவயவ ஆஸயபூ⁴தோ த⁴ர்²ம் இதுச்ச்யதே | ஸ து த்³விவித: ⁴ |

ப்ரஹ்மாதீஸ்தா²நேஷ்வபி⁴ப்ரேதஸரீரேந்த்³ரியவிஷயோபபோ⁴க³நிர்வர்தகோ
 ஜ்ஞாநாத்³யங்க³பூ⁴தஸ்ச ப்ரத²ம: | அக³நிஹோத்ரஹ்வநாதி³க்ரியாநுஷ்டா²நஸாத⁴நோ
 யமநியமஸாத⁴ந இதர: | தத்ராஹிம்ஸா ஸத்யமஸ்தேயமகல்கதா ப்ரஹ்மசர்யமிதி
 பஞ்ச யமா: | அக்ரோதோ⁴ கு³ருஸூஸ்ருஷா ஸௌசமாஹாரலாக⁴வமப்ரமாத³
 இதி பஞ்ச நியமா: | ஏதேஷாமவிலோபேநாநுஷ்டா²நாத்³யதேரேவம்விதோ⁴த்தரணே
 ஸத்த்வத⁴ர்ம ஆஸயதாம் ப்ரதிபத்³யதே, யோ ஜ்ஞாநாத்³நாம் ரூபாணமாப்யாயநம்
 கரோதி | ஏதத்³பு⁴யதி³யநி:ஸ்ரேயஸயோ: ஸோபாநபூ⁴தம் ப்ரத²மம் பர்வ |
 யத்ராயமவஸ்தி²தோ யதிரிதரேஷாம் பர்வணுமநுஷ்டா²நே யோக்³யோ ப⁴வதி |
 ஜ்ஞாநம்
 த்³விவித⁴ம் ஸப்³தா³த்³யுபலப்³தி⁴லக்ஷணம் கு³ணபுருஷாந்தரோபலப்³தி⁴லக்ஷணம்
 ச | தத்ர ஸப்³தா³த்³யுபலப்³தி⁴லக்ஷணம் ப்ரத்யக்ஷாநுமாநாக³மருபம் |
 கு³ணபுருஷாந்தரோபலப்³தி⁴லக்ஷணம் ச த்³விவித⁴ம் அபூர்வமப்⁴யாஸஜம் ச |
 தயோரபூர்வம்- ஊஹ: ஸப்³தோ³ஸ்த⁴யயநமிதி (ka0 51) ஸித்³தி⁴காண்டா³நுபதிதாநி
 ப்ரமாணாநி | அப்⁴யாஸஜம் புந: வைராக³யபூர்வாவஜயப்ரு⁴ஷ்ட²லப்³த⁴ம் ஸாந்தமமலம்
 த்⁴ருவம் ஸகலப⁴வாப⁴வப்ரதிபக்ஷபூ⁴தம் | யதா³சார்யோ வக்ஷயதி-
 ஏவம் தத்த்வாப்⁴யாஸாந்நாஸ்மி ந மே நாஹமித்யபரிஸேஷம் |
 அவிபர்யயாத்³விஸூத்³த⁴ம் கேவலமுத்பத்³யதே ஜ்ஞாநமிதி || (ka0 64)
 விராக³ஸ்து ராக³ப்ரதிபக்ஷபூ⁴தோ ஜ்ஞாநாப்⁴யாஸோபஜநிதோ பு³த்³தே⁴ ப்ரஸாத: ³ |
 தஸ்ய து யதமாநவ்யதிரேகைகேந்த்³ரியவஸீகாரலக்ஷணஸ்சதஸ்ரோ⁵வஸ்தா²
 ப⁴வந்தி | தத்ரேந்த்³ரியாணம் விஷயாபி⁴லாஷலக்ஷணகஷாயபாசநம் ப்ரதி ய:
 ப்ரயத்ந உத்ஸாஹ: ஸா யதமாநஸம்ஜ்ஞா | யதமாநகோ ஹ்யயமஸ்மிந்பர்வண்யவஸ்தி²தோ
 யதிர்ப⁴வதி | யதா³ து கேஷாஞ்சிதி³ந்த்³ரியாணம் பரிபக்வம் ஸா வ்யதிரேகஸம்ஜ்ஞா
 |
 வ்யதிரிச்யந்தே ஹி ததா³ யதேரிந்த்³ரியாணி பரிபக்வாண்யபரிபக்வேப்⁴யோ
 விஸரிஷ்டதராணி
 ப⁴வந்தீத்யர்த: ² | விபரிபக்வஸர்வேந்த்³ரியஸ்து ஸங்கல்பமாத்ராவஸ்தி²தகஷாயோ
 யதா³
 ப⁴வதி ததை³கேந்த்³ரியஸம்ஜ்ஞா | நிவ்ரு³த்தஸர்வேந்த்³ரியவிஷயேச்ச²ஸ்ய
 யதேரேகமேவ
 மநோலக்ஷணமிந்த்³ரியம் ததா³ பரிபக்வம் ப⁴வதி | ஸங்கல்பமாத்ராவஸ்தி²தஸ்யாபி
 பரிபாகோ வஸீகாரஸம்ஜ்ஞா | ஸங்கல்பமூலோச்சி²ந்நவிஷயம்ரு³க³த்ரு³ஷ்ணே
 ஹி அயம் யதிரிந்த்³ரியாணமந்த:கரணஸ்ய ச ப்ரவ்ரு³த்திநிவ்ரு³த்தயோஷ்டே |

ஏகாக்³ர ஏகராமோ⁵வித்³யாபர்வணோ⁵திக்கிராந்த:, பரஸ்ய ப்³ரஹ்மண: ப்ரத்யநந்தரோ
 ப⁴வதி | ததே³வம் சதுரவஸ்த²ம் வைராக்³யபர்வ விஜ்ஞாய தத³நுஷ்டா²நாய
 யதி: ப்ரயதேத | தஸ்யோபாயோ த்³ரு³ஷ்டாநுஸ்ரவிகவிஷயப்ரத்யாக்²யாநே
 ய உபதி³ஷ்டோ யஸ்ச துஷ்டிஷு வக்ஷயமாணஸ்தமேகீக்ரு³த்யோத்தரோத்தராம்
 தத்தவபூ⁴மிம் விஜ்ஞாநஸ்ய விஷயீக்ரு³ர்வந்பூர்வஸ்யாம் தத்தவபூ⁴மௌ மத⁴யஸ்த:²
 ஸ்யாத | ஐஸ்வர்யமப்ரதிகா⁴தலக்ஷணம், யத்புநரஷ்டவித⁴ம் அணிமா மஹிமா
 லகி⁴மா க³ரிமா ப்ராப்தி: ப்ராகாமயமீஸித்வம் வஸித்வம் யத்ரகாமாவஸாயித்வமிதி |
 அத்ராணிமா, மஹிமா, லகி⁴மா, க³ரிமேதி பூ⁴தவைஸேஷிகம் | பு³தே⁴ஸ்து
 ப்ராப்த்யாதி³ |

ஏவமேதச்சதுர்வித⁴ம் மஹத: ஸாத்த்விகம் ரூபமிதி |

ஆஹ, அத² கு³ணந்தரரூபம் கிம் ?

உச்யதே

|| தாமஸமஸ்மாத்³விபர்யஸ்தம் || 23 ||

ஏதத் அஸ்மாத்³த⁴ர்மாதே:³ ஸத்த்வரூபாதி³விபர்யஸ்தம்

தாமஸம் தம:ப்ரகர்ஷோபஜநிதமித்யர்த:² | அத்ர

ஸாஸ்த்ரசோதி³தாநுஷ்டா²நாதா³ஸயநிஷ்பந்நஸத்த்வாவயவோ த⁴ர்ம

இத்யுத்தம் | ஸாஸ்த்ரசோதி³தஸ்ய நித்யஸ்ய ச கர்மணோ⁵நுஷ்டா²நாத³

பு³த³யவஸ்த²ஸ்தமோ⁵வயவ ஆஸயதாம் ப்ரதிபந்நோ⁵த⁴ர்ம: | ஸ

சாபி த்³விவித:⁴- அநிஷ்டஸா⁴ரேந்த்³ரியவிஷயோபபோ⁴க³நிர்வர்தக:,

க்²யாதிவாரகஸ்ச | யதா² ச ஜ்ஞாநம் த்³விவித⁴ம் ஸப்³தா³த்யுபலப்³தி⁴லக்ஷணம்

கு³ணபுருஷாந்தரோபலப்³தி⁴லக்ஷணம் சைவமஜ்ஞாநமபி விபர்யயேண வாச்யம் |

யதா² ச சதுரவஸ்த²ம் வைராக்³யம் ததா² யதமாநாதி³கஸ்சதுரவஸ்தோ² ராக:³

யதா² சாஷ்டகு³ணமைஸ்வர்யமணிமாதி³ ததா²ஷ்டகு³ணமநைஸ்வர்யமேவமேதத்தாமஸம்

மஹதோ ரூபம் | யச்சைதத³த⁴ர்மாதி³நிமித்தபூ⁴தமுத்தக்ரு³ஷ்டம் தமோரூபம்

தத்³ரஜஸா ஸஹாவிரோதா⁴தே³கதாமிவாபந்நமஸூத்³தி⁴ரித்யாசார்யை: பட்²யதே |

ஸத்த்வரூபம் து ப்ரகாஸ இதி | அநயோஸ்சாபி⁴தா⁴நாத்³ய: பஞ்சாதி⁴கரணபக்ஷ:

ப்ராக்ரு³தவைக்ரு³தாநாம் ஜ்ஞாநாநாம் ப்ரதா⁴நவச்ச²ஷ்கநதீ³ஸ்தா²நீயாந்த:கரணே

பா³ஹ்யே ச ப்ரேரகஜ்ஞாநாம்ஸகக்ரு³த உபநிபாத: ததா²

ஸாத்த்விகஸ்தி²த்யாத்மகக்ரு³தமப்ரத்யயஸ்யாவஸ்தா²நமிதி தத்ப்ரதிக்ஷிப்தம் ப⁴வதி

|

கிம் காரணம் ? யஸ்மாத்³ஸூத்³தி⁴ரேவ ப்ரகாஸமலமதிப்ரவ்ரு³த்தம் நிவர்தயிதும்

ப்ரகர்ஷாபந்நாந்யபூ⁴தா ச ப்ரவர்தயிதும் | இத்யேவமஷ்டரூபா பு³தீ⁴ர்வ்யாக்²யாதா
|| 23 ||

காரிகா 24

யஸ்த்வஸாவநந்தரமுக்³தோ⁵ஹங்காரஸ்தம் வ்யாக்²யாஸ்யாம: |

ஆஹ, யத்³யேவம் தஸ்மாதி³தீ³மேவ தாவது³ச்யதாம் கிமஸ்யாஹங்காரஸ்ய
லக்ஷணமிதி ?

உச்யதே-

|| அபி⁴மாநோ⁵ஹங்கார: ||

கர்து: ஸ்வாத்மப்ரத்யவமர்ஸாத்மகோ யோ⁵யமஹமிதி ப்ரத்யய

உத்பத்³யதே ஸ க²ல்வஹங்கார:, மஹதஸ்தத்த்வாந்தரம் | கஸ்மாத் ? தஸ்ய

ஸர்வவிஷயாத்⁴யவஸாயரூபத்வாத், அஸ்ய து ஸ்வாத்மப்ரத்யவமர்ஸாத் | ந

த்வர்தா²ந்தரம் | கஸ்மாத் ? ப்ரக்ரு³திவிகாரயோரந்யத்வாப்⁴யுபக³மாத் ந ஹி ந:

ப்ரக்ரு³தேர்தா²ந்தரபூ⁴தோ விகார இதி ப்ராக்³விஸ்தரேண ப்ரதிபாதி³தம் | ஸ ச

மூர்திப்ரத்யயாப்⁴யாம் மஹத: ஸ்தூ²லதர: | கஸ்மாத் ? அவிபா⁴கா³த், விபா⁴க³நிஷ்பத்தே:

காலாதி³வத் | த்ரிகு³ணஸ்ய ச மஹதோ விகாரத்வாத்³ஸாவபி த்ரிகு³ண: | கஸ்மாத்

? ப்ரக்ரு³திருபஸ்ய விகாரே த்³ரு³ஷ்டத்வாத் தந்துபடவத் | தத்³பா⁴வஸந்நிவிஷ்டாஸ்து

யே ஸத்த்வாத்³ஸ்ய ஆசார்யைர்வைகாரிகதைஜஸ்பூ⁴தாதி³ஸப்³தே³நாக்²யாயந்தே |

ததா²

||

ச ஸாஸ்த்ரமாஹ ஏதஸ்மாத்³தி⁴ மஹத ஆத்மந இமே த்ரய ஆத்மாந: ஸ்ரு³ஜ்யந்தே

வைகாரிகதைஜஸ்பூ⁴தாத்³யோ⁵ஹங்காரலக்ஷண: | அஹமித்யேவவஷாம்

ஸாமாந்யலக்ஷணம்

ப⁴வதி | கு³ணப்ரவ்ரு³த்தெள ச புநர்விஸேஷலக்ஷணமிதி |

ஆஹ, கா புநர்கு³ணப்ரவ்ரு³த்திர்யஸ்யாமஸ்மிப்ரத்யயைகரூபஸ்யாஹங்காரஸ்ய

விஸேஷப்ரதிபத்திர்ப⁴வதீ ?

உச்யதே- யோ⁵யம்

|| தஸ்மாத்³தி⁴விதி:⁴ ப்ரவர்ததே ஸர்க:³ | ||

த்³விதி⁴ இந்³ரியலக்ஷணஸ்தந்மாத்த்ரலக்ஷணஸ்ச | ஸா கு³ணவ்ரு³த்திரிப்த்யுச்யதே |

கஸ்மாத் ? தத்கார்யத்வாத் | கு³ணப்ரவ்ரு³த்திகார்யோ ஹி ஸர்க: ³ | த்³ரு³ஸ்யதே ச
க²லு

லோகே கார்யகாரணமுபசர்யமாணம் | தத³யதா² ஸாலீந்பு⁴ங்க்த இதி |

ஆஹ, ப்ராகு³க்தமஹங்காராத்ஷோட³ஸகோ க³ண உத்பத்³யதே | இதா³நீம்
புநருச்யதே

தஸ்மாத்³த்³விவித: ⁴ ப்ரவர்ததே ஸர்க: ³ | ததி³த³ம் பூர்வோத்தரவ்யாகா⁴தாத³யுக்தமிதி
|

உச்யதே- ந, ஸாமாந்யேந விவக்ஷிதத்வாத் |

அபே⁴த³விவக்ஷாயாம் ஹி க்ரு³த்வா கார்யகாரணலக்ஷணமேவமஸ்மாபி⁴ருபதி³ஷ்டம்
த்³விவித: ⁴ ஸர்க³ இதி | பே⁴த³விவக்ஷாயாம் புந:

|| ஐந்த³ரிய ஏகாத³ஸகஸ்தாந்மாத்ர: பஞ்சகஸ்சைவ || 24 ||

இந்த³ரியாணமயமைந்த³ரிய: ஏகாத³ஸ பரிமாணமஸ்ய ஏகாத³ஸக: | ஏவம்

தந்மாத்ரேஷு வக்தவ்யம் | தந்மாத்ராணம் ஸப்³த³ஸ்பர்ஸாதீ³நாமயம் தாந்மாத்ர:

ஸர்க: ³ | பஞ்சகஸ்ச பஞ்ச பரிமாணமஸ்யேதி பஞ்சக: | அஸ்ய து

ஷோட³ஸகஸ்ய விகாரஸ்ய ஸம்ஜ்ஞாலக்ஷணப்ரயோஜநாந்யுத்தரத்ர வக்ஷயதி | ஏஷா
கு³ணப்ரவ்ரு³த்திர்வ்யாக²யாதா | யஸ்யாமஸ்மிப்ரத்யயஸ்ய விஸேஷக்³ரஹணம்
ப⁴வதி-

ஸப்³தே³ஹம் ஸ்பர்ஸேஹம் ரூபேஹம் ரஸேஹம் க³ந்தே⁴ஹமிதி |

ஆஹ, அஹங்காரே ஸத்த்வாதீ³நாம் ஸம்ஜ்ஞாந்தராவுசநம், ஆநர்த²க்யாத் |
யதி³த³மஹங்காரே

ஸத்த்வாதீ³நாம் ஸம்ஜ்ஞாந்தரமாரப்⁴யதே வைகாரிகஸ்தைஜஸோ பூ⁴தாதி³ரிதி, தந்ந
வக்தவ்யம் | கஸ்மாத் ? ஆநர்த²க்யாத் | ந ஹி தத்த்வாந்தரஸந்நிவேரிநாம்
ஸத்த்வாதீ³நாம்

ஸம்ஜ்ஞாந்தராபி⁴தா⁴நே கிஞ்சித்ப்ரயோஜநமஸ்தீதி, ஸம்ஜ்ஞாபூ⁴யஸ்த்வாத் |
அதா²யம்

நிர்ப்³ந்த⁴ஸ்தத்த்வாந்தரம், ஸம்ஜ்ஞாபூ⁴யஸ்த்வம் ப்ராப்நோதி | ப்ரயோஜநாபி⁴தா⁴நம்
வா | விஸிஷ்டயத்நாநாமநாகஸ்யமிகத்வாத் | அத²வா ப்ரயோஜநம் வக்தவ்யம்-

ஏவமர்த²மஹங்காரே ஸம்ஜ்ஞாந்தராபி⁴தா⁴நமிதி | கஸ்மாத் ? ந ஹி

விஸிஷ்டயத்நாநாமாகஸ்யமிகத்வமுபபத்³யத இதி |

உச்யதே- ந, கார்யவிஸேஷேஹேதுத்வாத் | மஹதா³தி³லக்ஷணநாம் ஹி

கு³ணநாமநேகரூபஸ்தத்த்வாரம்ப⁴ இதி ஹி ந ஸம்ஜ்ஞாந்தரமாரப்⁴யதே |

அஹங்காரஸ்து ஸத்த்வதமோப³ஹுலயோரிந்த³ரியதந்மாந்ரபர்வணை: ப்ரக்ரு³தி:
 தத³ர்²மாசார்யாணம் யத்நவிஸேஷ: | த⁴ர்³மாதி³விஸேஷாப⁴யுபாமாந்மஹதி
 ப்ரஸங்க³ இதி சேத் ந விஸேஷிதத்வாத் | தத்த்வாந்தராரம்⁴ இதி விஸேஷிதம், ந து
 த⁴ர்³மாத³யஸ்தத்த்வாந்தரமதோ ந மஹதி ப்ரஸங்க:³ | விஸேஷாநபி⁴தா⁴நாத³யுக்தமிதி
 சேத் ஸ்யாதே³தத், க: புநரத்ர விஸேஷோ யேந த⁴ர்³மாதி³ ந தத்த்வாந்தரம்,
 தத்த்வாந்தரம் து ஸ்ரோத்ராதீ³தி ? ஏதச்ச நைவம் குத: ? வ்ரு³த்திமாத்ரே
 தது³பசாராத் | வ்ரு³த்திமாத்ரே ஹி மஹதோ த⁴ர்³மாத³யுபசார: | ததா² ச
 தந்த்ராந்தரே⁵ப்யுக்தம் ப்ரகாஸவ்ரு³த்திர்த⁴ர்³ம் இதி | வ்ரு³த்திநிஷ்பாதி³தஸ்து
 ஸம்ஸ்தா²நவிஸேஷோ வ்ரு³த்திமதஸ்தத்த்வாந்தரமித்யநயோர்விஸேஷ: |
 தஸ்மாத³யுக்தமேதத்
 கார்யவிஸேஷேஹேதுத்வமிதி || 24 ||

காரிகா 25

ஆஹ, யத³யேவமித³ம் தர்³ஹி வக்தவ்யமுஷ்ய கார்யவிஸேஷஸ்யைவம்
 ஸம்ஜ்ஞகாத³ஹங்காராத்ப்ரவ்ரு³த்திரிதி |
 உச்யதே-

|| ஸாத்த்விக ஏகாத³ஸக: ப்ரவர்ததே வைக்ரு³தாத³ஹங்காராத் | ||

ஸர்க³ இத்யநுவர்ததே | ஏகாத³ஸேந்த³ரியாணி ஸத்த்வப³ஹுலாநி
 வைக்ரு³தாத³ஹங்காராத்ப்ரவர்தந்தே நிஷ்பத³யந்த இத்யர்த:² | ஏகாத³ஸாபி⁴தா⁴நாதே³வ
 சேந்த³ரியப்ரதீதி:, பூர்வஸூத்ரே தத்ஸாமாநாதி⁴கரண்யாத் | அதோ ந
 புநரிந்த³ரியக்³ரஹணம் |

ஆஹ, தந்மாந்ரஸர்க:³ புந: கிங்கு³ண:, கஸ்மாச்சாஹங்காராத்ப்ரவர்ததே இதி ?
 உச்யதே-

|| பூ⁴தாதே³ஸ்தாந்மாந்ர: ஸ தாமஸ: ||

பூ⁴தாதே³ர்³பூ⁴தாதி³ஸம்ஜ்ஞகாத்தம:ப்ரதா⁴நாத்ந்மாந்ர: ஸர்க:³ |
 தாந்மாந்ரஸ்து தமோப³ஹுலோ பூ⁴தாதி³ஸம்ஜ்ஞகாத³ஹங்காராத்ப்ரவர்ததே | தத்ர
 புநஸ்தந்மாந்ரக்³ரஹணாத்ஸங்க²யா ஸஸ்யத இதி நோச்யதே |
 ஆஹ, ப்ரக்ரு³திவிஸேஷநிர்தே³ஸாந்ர்த²க்யம் | ப்ராகு³க்தம்

ஸத்த்வாதீநாமஹங்காராவஸ்தி²தாநாம் வைகாரிகாதீயா: ஸம்ஜ்ஞா உச்யந்தே |
ததீயதீ³

ஸத்த்வம் வைகாரிகஸப்³தே³நோச்யதே வைகாரிகாணி சைந்தீ³ரிய ஏகாதீ³ஸக: ஸர்க: ³
ப்ரவர்தத இத்யுக்தே க³ம்யத ஏதத் ஸாத்த்விகோ⁵ஸௌ, பூ⁴தாதீ³ஸ்தாந்மாத்ர
இத்யுக்தே

க³ம்யத ஏதத் தாமஸ இதி | கஸ்மாத் ? ந ஹ்யஸ்தி ஸம்⁴வோ யத்ஸத்த்வாத்தமோ³ஹூல:
ஸர்க: ³ ஸ்யாத்தமஸஸ்ச ஸத்த்வ³ஹூல இதி |

உச்யதே- ந, அப்ரஸித்⁴த⁴வஜ்ஞாபநாத் | யஸ்யைவார்தீ²ஸ்ய ஜ்ஞாபநார்தீ²மேவமிஹ
க்ரியதே, கத²ம் க³ம்யதே ஸத்த்வம் வைகாரிகஸப்³தே³நோச்யதே, தமோ
பூ⁴தாதீ³ஸப்³தே³ந,

ரஜஸ்தைஜஸஸப்³தே³ந ? அப்ரஸித்³தா⁴ர்தா² ஹி தாந்தீ³ பரிபா⁴ஷெயமநிர்ணீதா ந
க³ம்யத இதி |

ஆஹ, தைஜஸஸம்ஜ்ஞாநர்தீ²க்யமிதி |

உச்யதே ந,

|| தைஜஸாது³ப⁴யம் || 25 ||

உப⁴யத்ர தத்ஸாமர்தீ²யாத் | ஸ்யாதீ³ததே³வம் யதீ³யஸ்ய கார்யஸாமர்தீ²யமேவ ந
ஸ்யாத் | அஸ்மாத்து தைஜஸாது³ப⁴யமப்யேதத்தந்மாத்தீ³நீயஸம்ஜ்ஞுகம்
ப்ரவர்தத

இத்யநுவர்ததே | கத²ம் ? யதா³ ஹி வைகாரிகோ⁵ஹங்கார இந்தீ³ரியபா⁴வேந
ப்ரவர்ததே ததா³ நிஷக்ரியத்வாததைஜஸம் ப்ரவர்தகத்வேநாகாங்க்ஷதி,
பூ⁴தாதீ³பே⁴த³கத்வேந | கஸ்மாத் ? தேநைவ ததீ³பே⁴தா³த் | ததீ³யதா²ஸக்³நிநாக்³நௌ
ப்ரக்ஷிப்தோ⁵ஸக்³நிரேவ ப⁴வதி, ஆபோ வா⁵பஸு ப்ரக்ஷிப்தா ஆப ஏவ ப⁴வந்தி,
ஏவம் ஸத்த்வமேவ ஸத்த்வே து பே⁴த³ம் ஜநயதி கு³ணந்தரஸம்ஸர்க³மபேக்ஷதே |
பூ⁴தாதீ³லக்ஷணஸ்ய து தமஸ: ஸம்ஸர்கா³த்³ பி⁴தீ³யமாநம் தைஜஸேந
ச ரஜஸா க்ரியாத்மகேநாநுக்³ரு³ஹீதமேகாதீ³ஸேந்தீ³ரியபா⁴வமபேக்ஷதே |
ததா² பூ⁴தாதீ³லக்ஷணம் தமோ⁵ஹங்காராத்தந்மாத்ரபா⁴வேந ப்ரவர்தமாநம்
ப்ரவ்ரு³த்த்யர்தீ²ம் தைஜஸமாகாங்க்ஷதி, வைகாரிகம் பே⁴த³த்வேந | கஸ்மாத்
? தேநைவ தஸ்ய பே⁴தா³தீ³தி யோஜ்யம் | ஸாஸ்ரம் சைவமாஹ-ததீ³தஸ்மிந்வைகாரிகே
ஸ்த்ரக்ஷயமாண ஏஷ பூ⁴தாதீ³ஸ்தைஜஸேநோபஷ்ட³த⁴ ஏவம் வைகாரிகமபி⁴தா⁴வதி
|

ததை²வ தஸ்மிந்பூ⁴தாதே³ ஸ்ரக்ஷயமாணே ஏஷ பூ⁴தாதீ³ஸ்தைஜஸேநோஷ்ட³த⁴

ஏதம் பூ⁴தாதி³மபி⁴ப⁴வதி || இத்யநேந ந்யாயேந தைஜஸாது³ப⁴யநிஷ்பத்திரிதி
வ்யாக்²யாதோ⁵ஹங்கார: || 25 ||

காரிகா 26

ஆஹ, ப்ராக³பதி³ஷ்ட ஐந்த்³ரிய ஏகாத³ஸக: ப்ரவர்ததே வைக்ரு³தாத³ஹங்காராதி³தி,
தத்ஸாமாந்யாபி⁴தா⁴நாந்ந ப்ரதிபத்³யாமஹே | தஸ்மாத்³வக்தவ்யம் காநீந்த்³ரியாணி
ப⁴வதோ⁵பி⁴ப்ரேதாநி ?

உச்யதே- த்³விவிதா⁴நீந்த்³ரியாணி, பு³த்³தீ⁴ந்த்³ரியாணி, கர்மேந்த்³ரியாணி ச | தத்ர

|| பு³த்³தீ⁴ந்த்³ரியாணி கர்ணத்வக்³க்ஷ³ஓரஸநநாஸிகாக்²யாநி || ||

கர்ணௌ த்வக்³க்ஷ³ஓ³ ச ரஸநம் ச நாஸிகா ச கர்ணத்வக்³க்ஷ³ஓரஸநநாஸிகா: |
ஆக்²யாநமாக்²யா ப்ரத்யாயநமித்யர்த:² | ஏதை: ஸப்³தை³ராக்²யா யேஷாம் தாநீமாநி
கர்ணத்வக்³க்ஷ³ஓரஸநநாஸிகாக்²யாநி | அதி⁴ஷ்டா²நபே⁴தா³த்³விவசநேந
விக்³ரஹ:

க்ரியதே | ஏதாநி பு³த்³தீ⁴ந்த்³ரியாணி ப்ரத்யவக³ந்தவ்யாநி | பு³த்³தே⁴நிந்த்³ரியாணி
பு³த்³தீ⁴ந்த்³ரியாணி |

கிம் புநரேதாநி பு³த்³தே⁴நிதி ?

உச்யதே- ஸப்³தா³தி³விஷயப்ரதிபத்தௌ த்³வாரம் | கஸ்மாத்

? அப³ஹிர்வ்ரு³த்தித்வாத் | அந்த:கரணஸ்ய நாஸ்தி ப³ஹிர்வ்ரு³த்திரித்யதோ

நாலமேதத்ஸாக்ஷாச்ச²ப்³தா³தீ³நர்தா²ந்ப்ரதிபத்தும் | தஸ்மாச்ச்²ரோத்ராதி³லக்ஷணம்
ஸாக்ஷாத்³ பா³ஹ்யவிஷயப்ரகாஸநஸமர்த²ம் காரணாந்தரமபேக்ஷதே | தத்ப்ரணலிகயா
தஸ்ய விஷயக்³ரஹணம் | தஸ்மாத்³யுக்தமுக்²தம் பு³த்³தே⁴ர்பா³ஹ்யவிஷயப்ரதிபத்தௌ
த்³வாரயூ⁴தத்வாத்³பு³த்³தீ⁴ந்த்³ரியாணீதி |

ஆஹ, கர்மேந்த்³ரியாணி புந: காநீதி ?

|| வாக்பாணிபாத³பாயுபஸ்தா:² கர்மேந்த்³ரியாண்யாஹு: || 26 ||

வாக்³ பாணீ ச பாதௌ³ பாயுஸ்சோபஸ்த²ஸ்ச வாக்பாணிபாத³பாயுபஸ்தா:² | ஏதாநி
கர்மேந்த்³ரியாண்யாஹு³ராசக்ஷதே | கர்மார்தா²நீந்த்³ரியாணி கர்மேந்த்³ரியாணி | கிம்
புந:

கர்ம ? வசநாதி³ வக்ஷயமாணம் | ஏதத்³விசுவத் இதி கர்மேந்த்³ரியாணி |

ஆஹ, கத²மேதது³பலப்⁴யதே அதி⁴ஷ்டா²நாத³ர்தா²ந்ரயூ⁴தாநீந்த்³ரியாணி, ந

புநரதி⁴ஷ்டா²நமாத்ரமிதி ?

உச்யதே- அதி⁴ஷ்டா²நாதி³ந்த³ரியப்ரு²த்த்வம், ஸக்திவிசேஷோபலம்பா⁴த் |
யதா² ஸாரீராஸம்ப⁴விநோ விஷயவ்யவஸாயலக்ஷணஸ்ய

ஸக்திவிசேஷஸ்யோபலம்பா⁴த³ர்தா²ந்தரம் பு³த³தி⁴ரநுமீயதே,

ஏவமதி⁴ஷ்டா²நாஸம்ப⁴விநோ விஷயக்³ரஹணலக்ஷணஸ்ய

ஸக்திவிசேஷஸ்யோபலம்பா⁴த³ர்தா²ந்தரமிந்த³ரியமிதி |

ஆஹ, ந, அஸம்ப⁴வாஸித்³தே: ⁴ | அதி⁴ஷ்டா²நமாத்ரஸ்ய விஷயக்³ரஹணம் ந
ஸம்ப⁴வதி,

அர்தா²ந்தரஸ்ய ச ஸம்ப⁴வதி இத்யேதது³ப⁴யமபி சாப்ரஸித்³த⁴மிதி |

உச்யதே- நைதத³ப்ரஸித்³த⁴ம் | துல்யஜாதீயேஷு தத³நுபபத்தே: | யஸ்மாத்³

பௌ⁴திகேஷ்வந்யேஷு க⁴டாதி³ஷு விஷயக்³ரஹணஸாமர்த்த²யாஸம்ப⁴வ:

ஆஹங்காரவிகாரவத்தஸாமர்த்த²யாப்ரதிஷேதா⁴ந்நேந்த³ரியாணம்

நஸ்தத்ப்ரதிஷேதோ⁴நுமாதவ்ய இதி | ஏதச்சாயுத்தம் | கஸ்மாத் ? ஸக்திபே⁴தா³பத்தே:
|

வைகாரிகம் ஸத்த்வமாஹங்காரிகம் ப்ரகாஸரூபம், தச்ச²க்திவிசேஷாதி³ந்த³ரியாணி

உத்பத்த³யந்தே | பூ⁴தாதி³லக்ஷணஸ்ய தமஸ: ஸாமர்த்த²யாத் தந்மாத்ராணி பரஸ்ய,

ப்ரு²தி³வ்யாதீ³நாமேகரூபத்தவாத் | தஸ்மாத³யமஸம: ஸமாதீ⁴ரிதி | ஏதேந

பௌ⁴திகத்தவம்

ப்ரத்யுத்தம் |

ஆஹ, கத²மவக³ம்யதே ப³ஹூநீந்த³ரியாணி, ந புநரேகமேவேந்த³ரியம்

மநோவத்ஸர்வார்த²மநேகாதி³ஷ்டா²நம் ஸ்யாதி³தி ?

உச்யதே- ந, யுக³பத்ப்ரவ்ரு²த்தயப்ரவ்ரு²த்திப்ரஸங்கா³த் | யத³யேகமேவேந்த³ரியம்

மநோவத்ஸர்வார்த²மநேகாதி³ஷ்டா²நம் ஸ்யாதே³கவிஷயப்ரதிபத்தௌ வா

ஸர்வவிஷயப்ரதிபத்தி: | த³ரு³ஷ்டஸ்து க்³ரஹணபே⁴த³ஸ்தஸ்மாந்நைகமிந்த³ரியமிதி
|

பௌ⁴திகைரநுக்³ரஹோபகா⁴த³ர்ஸநாதி³ந்த³ரியாணம்

பௌ⁴திகத்தவமிதி சேத் ஸ்யாந்மதம், இஹ பௌ⁴திகாநாம் க⁴டாதி³நாம்

பௌ⁴திகைம்ரு²த்த³ண்ட³சக்ரஸுத்திரோத³கமுத்த³க³ராதி³பி⁴ரநுக்³ரஹோபகா⁴தோ

த³ரு³ஷ்ட: | யதி³ ச பௌ⁴திகாநீந்த³ரியாணி ந ஸ்யு: நைஷாம்

பௌ⁴திகைரஞ்ஜநாதி³பி⁴ரநுக்³ரஹ: க்ரியதே, உபகா⁴தஸ்ச

ரஜ:ப்ரப⁴ரு²திபி⁴ரிதி | ஏதச்சாயுத்தம் | கஸ்மாத் ? அநேகாந்நாத் | தத³யதா²

பௌ⁴திகைர்வத³நாதி³பி⁴ரந்த:கரணஸ்ய க்³ரஹணதா⁴ரணஸம்ரு²திலக்ஷணே⁴நுக்³ரஹ:

க்ரியதே, உபகா⁴தஸ்சோபலாதி³பி:⁴ | ந சாஸ்ய பெள⁴திகத்வம் | ஏவமிந்த³ரியஸ்யாபி
 ஸ்யாத் | வைஸேஷிககு³ணவ்யஞ்ஜகத்வாத்³விகாரப்ரதீதிரிதி சேத் அத²மதம்-
 ப்ரு³தி²வ்யாதி³வைஸேஷிகோ க³ந்தோ⁴ க்⁴ராணேநாபி⁴வ்யஜ்யதே | ஓளத³கோ ரஸே
 ரஸநேந
 ச | ஆக்³நேயம் ரூபம் வீக்ஷணேந | வாயவீய: ஸ்பர்ஸஸ்த்வசா | ஆகாஸீய: ஸப்³த:³
 ஸ்ரோத்ரேண | யேந ச யஸ்ய வைஸேஷிககு³ணாபி⁴வ்யக்திஸ்தஸ்ய தத்³விகாரத்வம்
 த்³ரு³ஷ்டம் | தத்³யதா²ப்ரதீ³பஸ்ய ரூபாபி⁴வ்யஞ்ஜகத்வே ஸதி தைஜஸத்வமிதி |
 ஏதச்சாநுபந்நம் | கஸ்மாத் ? அநிஷ்டப்ரஸங்காத்³ | வைஸேஷிககு³ணவ்யஞ்ஜகாநாம்
 தத்³விகாரமிச்ச²த: ப்ராப்தமபாம் க³ந்தா⁴பி⁴வ்யக்திஹேதுத்வாத்³ பார்தி²வத்த்வம் |
 அதை²தத்³நிஷ்டம், ந தர்ஹ்யைகாந்திகோ ஹேதுரிதி | தத்ர யது³க்தம்
 வைஸேஷிககு³ணாபி⁴வ்யஞ்ஜகத்வாத்³ பெள⁴திகாநீந்த்³ரியாணீதி ஏதத³யுக்தம் || 26 ||

காரிகா 27

ஆஹ, ஏகாத³ஸேந்த்³ரியாணி அஹங்காராது³த்பத்³யந்த இதி ப்ராக³பதி³ஷ்டம் |
 இதா³நீம்
 பு³த்தீ⁴ந்த்³ரியகர்மேந்த்³ரியாணி த³ஸாபதி³ஸ்யந்தே | ததி³த³ம் பதா³ர்த²ந்யூநமிதி |
 உச்யதே- ஸ்யாதே³ததே³வம், யத்³யேதாவதி³ந்த்³ரியபர்வ ஸ்யாத் | கிம் தர்ஹீதி-
 || ஸங்கல்பகமத்ர மந: ||

அத்ரேந்த்³ரியபர்வணி மநோ ப⁴வத்³பி:⁴ ப்ரத்யவக³ந்தவ்யம் | தத்ர ஸங்கல்பகமிதி
 லக்ஷணமாசக்ஷமஹே | ஸங்கல்போ⁵பி⁴லாஷ இச்சா²த்ரு³ஷ்ணேத்யாத்³யநர்தா²ந்தரம்
 |

ஸங்கல்பயதீதி ஸங்கல்பகம் | ஏதந்மநஸோ லக்ஷணம் |
 தஸ்மாத்³ஸ்ய ப்ரத்யக்ஷதோ⁵நுபலப்⁴யமாநஸ்யாஸ்தித்வமவஸீயதே | கஸ்மாத்
 ? வ்யஸ்தஸமஸ்தாநாமிந்த்³ரியாந்தராணாம் தத³ஸம்ப⁴வாத் | அபோஹ்ய ஹி மந:
 ஸங்கல்பம் வ்யஸ்தாநாமிந்த்³ரியாந்தராணாம் ப⁴வாந்பரிகல்பயேத் ஸமஸ்தாநாம் வா
 ? கிம் சாத: ? தந்ந தாவத்³வ்யஸ்தா²நாமிந்த்³ரியாணாம் ஸங்கல்போ ப⁴வதி | கிம்
 காரணம் ? அநியதவிஷயத்வாத் | நியதோ ஹி ஸ்ரோத்ராதி³நாம் ஸப்³தா³தி³ர்விஷய:
 |

அநியதவிஷயஸ்ச ஸங்கல்ப: | கிஞ்ச த்ரிகாலவிஷயத்வாத் | வர்தமாநவிஷயா
 ஸ்ரோத்ராதி³வ்ரு³த்தி: த்ரிகாலவிஷயஸ்ச ஸங்கல்ப: | தஸ்மாந்ந வ்யஸ்தாநாம் நாபி

ஸமஸ்தாநாம் | ப³தி⁴ராதி³ஷு தத³பா⁴வப்ரஸங்கா³த் | யதி³ ஸமஸ்தேந்த்³ரியவ்ரு³த்தி:
ஸங்கல்ப: ஸ்யாத்ப்ராணாதி³வதி³தி சேத் ஸ்யாந்மதம், யதா² ஸமஸ்தேந்த்³ரியவ்ரு³த்தி:
ப்ராணாதி:³, ந சாந்யதரவைகல்யே தத³பா⁴வ:, ஏவம் ஸமஸ்தேந்த்³ரியவ்ரு³த்தி:
ஸங்கல்ப: ஸ்யாந்ந சாந்யதரவைகல்யே தத³பா⁴வ: ஸ்யாதி³தி | ஏதச்சாநுபந்நம் |
விஸேஷிதத்வாத் | நிர்விஷயா ப்ராணாதி³வ்ரு³த்தி: | ஸப்³தா³தி³விஷயஸ்து ஸங்கல்ப
இதி விஸேஷிதம் | தஸ்மாத்³வ்யஸ்தஸமஸ்தாநாமிந்த்³ரியாணாம் ஸங்கல்பாநுபபத்தேர்மநஸௌ
லிங்க³மேதத்³ஸ்தித்வே இதி ஸித்³த⁴ம் |

ஆஹ, தத³வதா⁴ரணீயம், இந்த்³ரியத்³வைவித்³யாத் | த்³விப்ரகாராணி ஹீந்த்³ரியாணி
புரஸ்தாது³பதி³ஷ்டாநி | தத்ர மநோ³ப்யவதா⁴ரணீயம் கிம் பு³த்³தீ⁴ந்த்³ரியமத²
கர்மேந்த்³ரியமிதி ?

உச்யதே-

|| தச்சேந்த்³ரியமுப⁴யதா² ஸமாக²யாதம் ||

ஹயர்தே² ச: படி²த: | தத்³தீ⁴ந்த்³ரியமுப⁴யதே²த்யர்த:² | மநோ ந கேவலம்
பு³த்³தீ⁴ந்த்³ரியமபி து கர்மேந்த்³ரியமபி |

நியமஹேத்வபா⁴வாத்³யுக்தமிதி சேத் ஸ்யாத்புநரேதத், கோ³த்ர நியமஹேது:
யதி³ந்த்³ரியத்வாவிஸேஷே மநஸ ஏவோப⁴யப்ரசாரத்வமப்⁴புபக³ம்யதே, நாந்யேஷாமிதி
?

உச்யதே-

|| அந்தஸ்த்ரிகாலவிஷயம் தஸ்மாது³ப⁴யப்ரசாரம் தத் || 27 ||

த்ரிகாலவிஷயத்வாத் | இஹ யஸ்யாந்தஸ்த்ரிகா³ஷு ச காலேஷு கரணஸ்ய
வ்ரு³த்திஸ்தது³ப⁴யப்ரசாரம், தத்³யதா² பு³த்³தி:⁴ | ஸாக்ஷாத்
விஷயாநபி⁴ஸந்தா⁴நாத்³தீ⁴நாநாக³தவர்தமாநவிஷயத்வாச்ச

மநோ³ந்தஸ்த்ரிகாலவிஷயம் | தஸ்மாது³ப⁴யப்ரசாரம் ததி³தி ஸித்³த⁴ம் || 27 ||

|| யுக்திதீபிகாயாம் ஸாங்க²யஸப்ததி³த⁴தௌ ஷஷ்ட²மாஹ்நிகம் ||

காரிகா 28

ஸமதி⁴க³தம் கரணபர்வ | தஸ்யேதா³நீம் வ்யஸ்தஸமஸ்தவ்ரு³த்தயோ
வக்தவ்யா: | ஸதி சோப⁴யாபி⁴தா⁴நே வ்யஸ்தவ்ரு³த்திரேவ தாவது³ச்யதே,
ந ஸமஸ்தவ்ரு³த்தி: | கிம் காரணம் ? ப்ரகரணஸேஷு⁴தத்வாத் |

ஸ்ரோத்ராதிநாம் ஹி ஸத்பாவப்ரகரணமிதம்நுக்ராந்தம் | ஸ சைஷாம் ஸத்பாவ:
 ஸக்திவிஸேஷோபாலம்பாதித்யுக்தம் | இதாநீமஸௌ ஸக்திவிஸேஷோஸ்மாசம்
 வ்யஸ்தவ்ருத்திரித்யுச்யதே | தஸ்மாத்ததநுக்ரமணம் கரிஷ்யாம: |
 ஆஹ, யத்யேவம் தஸ்மாதுச்யதாம் தஸ்ய கரணஸ்ய கஸ்மிந்நந்தே வ்ருத்தி:, கிம்
 லக்ஷணம் வேதி ?

உச்யதே- யதுக்தம் தஸ்ய கஸ்மிந்நந்தே வ்ருத்திரித்யுத்ர ப்ரும:

|| ரூபாதிஷு பஞ்சாநாமாலோசநமாத்ரமிஷ்யதே வ்ருத்தி: ||

ரூபாதிஷு ஸப்தஸ்பர்ஸரூபரஸகந்தேஷு ஸ்வபேதபிந்நேஷு பஞ்சாநாம்
 ஸ்ரோத்ரவக்ஸுஷுர்ஜிஹ்வாக்ராணநாம் ஸ்வணஸ்பர்ஸநதஸநரஸநக்ராணலக்ஷணே
 வ்யாபாரோ வ்ருத்திரித்யுச்யதே | தத்ர கரணநிந்தேஸே ஸ்ரோத்ரேந்த்ரியஸ்ய
 ப்ராஃபாடத்ததிஷ்யநிந்தேஸாதிலங்கநே ப்ரயோஜநம் நாஸ்தீதி க்ருத்வா
 ஸப்தாதிஷு

பஞ்சாநாமித்யேவ படிதவ்யம் | ப்ராஃபாட:2 |

யத்புந்ரேததுக்தம் கிம்லக்ஷணேதி அத்ர ப்ரும:- ஆலோசநமாத்ரமிஷ்யதே |

ஆலோசநம் க்ரஹணமித்யநர்தாந்தரம் | மாத்ரஸப்தோ விஸேஷநிவ்ருத்த்யர்த:2 |

தத்யதா2 பைக்ஷமாத்ரமஸ்மிந்க்ராமே லப்யத இத்யுக்தே நாந்யோ விஸேஷ

இதி ஜ்ஞாயதே | சந்த்ரோமாத்ரமதீதே மாணவக இத்யுக்தே நாந்யதீத இதி |

ஏவமாலோசநமாத்ரமிந்த்ரியாணமிஷ்யதே வ்ருத்திரித்யுச்யதே நாந்யோ விஸேஷ இதி
 கம்யதே |

தேந கிம் ஸித்தம் பவதி ? யதுக்தமந்யைராசார்யை: ஸாமாந்யஜ்ஞாநமிந்த்ரியாணம்
 விஸேஷஜ்ஞாநம் புத்தேரிதி தத்ப்ரதிஷித்தம் பவதி |

ஆஹ, க: புநரஸ்மிந்த்ரஸநே தோஷோ யத ஏதத்ப்ரதிஷித்யத இதி ?

உச்யதே- ஸாமாந்யவிஸேஷயோரிதரேதராபேக்ஷத்வே

ஸத்யேகஸ்மிந்நவிரோதாத்ந்யதரபிகல்பநாநர்த்க்யம் | யதி3 கல்விந்த்ரியஸ்ய

ஸாமாந்யஜ்ஞாநம் ந ஸ்யாத்நேந விஸேஷாபேக்ஷம் ஸாமாந்யம் ஸாமாந்யாபேக்ஷஸ்ச

விஸேஷ இதி யத்ர ஸாமாந்யஜ்ஞாநம் தத்ர விஸேஷஜ்ஞாநமபி ந ப்ரதிஷித்யத

இத்யுப்யமபீந்த்ரியஸ்ய ஸ்யாத் | ததஸ்சாந்த:கரணபிகல்பநாநர்த்க்யம் |

விஸேஷவதோ வாந்த:கரணஸ்ய க: ஸாமாந்யேந விரோத இத்யுப்யஸ்யாபி தத்ர

ஸம்பவாதிந்த்ரியாநர்த்க்யம் | தஸ்மாத்ப்ரத்யயமிந்த்ரியமிதி | இந்த்ரியஸ்ய

சேத்ப்ரத்யய: ஸ்யாத்யதா2 ப்ரத்யயவதோஸந்த:கரணஸ்யாநியதவிஷ்யத்வம்,

ஏவமஸ்யாபி ஸ்யாத் ந து ததஸ்தி | தஸ்மாத்ப்ரத்யயமிந்த்ரியமிதி |

கிஞ்ச காலாதிவ்ருத்திப்ரஸங்கா³த் | இந்த³ரியஸ்ய சேத்ப்ரத்யய: ஸ்யாத்யதா²
ப்ரத்யயவதோ⁵ந்த:கரணஸ்ய த்ரிகாலவிஷயத்வமேவமஸ்யாபி ஸ்யாத் | ந து
தத³ஸ்தி |

தஸ்மாத்³ப்ரத்யயமிந்த³ரியமிதி | கிம் சாந்யத் ஸம்ரு³த்யத்³ஸநாத் | இந்த³ரியஸ்ய
சேத்ப்ரத்யய: ஸ்யாத்யதா² ப்ரத்யயவதோ⁵ந்த:கரணஸ்யாதி³ரூபோபத்திரேவமத்ராபி
ஸ்யாத் | ந து தத³ஸ்தி | தஸ்மாத்³ப்ரத்யயமிந்த³ரியம் ஸித்த³மிதி |

உச்யதே- ந காரணந்தரப்ரஸங்கா³த் | யதி³ ப்ரதீ³பவதி³ந்த³ரியம்

ப்ரகாஸகம் ஸ்யாத்தேந யதா² தத்ப்ரகாஸிதேஷு க⁴டாதி³ஷ்வர்தே²ஷு

கரணந்தரமார்³கணமேவமத்ராபி ஸ்யாத் | ந சைததி³ஷ்டம் | அதோ ந

ப்ரதீ³பவதி³ந்த³ரியம் ப்ரகாஸகமிதி | அந்த:கரணஸத்³பா⁴வாத்³யுக்தமிதி

சேத் ஸ்யாந்மதம்- அஸ்தி காரணந்தரம் ப்³தி³லக்ஷணம் யதி³ந்த³ரியேண

ப்ரதீ³பவத்ப்ரகாஸிதமர்த²ம் க்³ரு³ஹ்ணாதி | தஸ்மாத்ப்ரவாதா³நுவாதோ³ஸ்யம்

க்ரியதே, ந ப்ரதிஷேத⁴ இதி | தச்ச நைவம் | கஸ்மாத்

? ப்ரதீ³பேந்த³ரியயோரந்யதராநுபாதா³நப்ரஸங்கா³த் | இந்த³ரியமி ப்ரகாஸகம்,

ப்ரதீ³போ⁵பி | தத்ராந்யதரஸ்யாநுபாதா³நம் ப்ரஸக்தம் | கஸ்மாத் ? ந

ஹ்யேகார்த²காரினே

யுக³ப்த்கரணே ஸாமர்த்²யமஸ்தீதி | கிம் சாந்யத் | அந்த:கரணஹா³நே: |

இந்த³ரியேண

ப்ரதீ³பவத்ப்ரகாஸிதாந்பா³ஹ்யாநர்தா²ந்ஸாக்ஷாத்³ந்த:கரணம்

க்³ரு³ஹ்ணாதீதி

வத³தோ⁵ந்த:கரணமேவ ஹீயதே | தஸ்மாத்யுக்தமந்த:கரணஸ்ய ஸாமர்த்²யம் |

புருஷஸ்யேதி சேந்ந கரணநர்த²க்யப்ரஸங்கா³த் | ஸாக்ஷாத்³விஷயக்³ரஹணஸமர்த²ம்

புருஷமிச்ச²த: கரணநர்த²க்யம் ப்ரஸஜ்யதே | தஸ்மாத்யுக்தமேதத்

க்³ராஹகமிந்த³ரியம் ந து ப்ரதீ³பவத்ப்ரகாஸகமிதி |

ஆஹ, ப⁴வது தாவத்³ க்³ரஹணமாத்ரமிந்த³ரியவ்ருத்திரப்ரத்யயா |

க்³ரஹணப்ரத்யயப்ரகாஸா⁴த: ³?

உச்யதே- விஷயஸம்ப்ரகாத்³ரூப்பாபத்திரிந்த³ரியவ்ருத்திக்³ரஹணம், ததா²

விஷயேந்த³ரியவ்ருத்த்யநுகாரேண நிஸ்சயோ கௌ³ரயம் ஸூக்லோ தா⁴வதீ³யேவமாதி: ³

ப்ரத்யய: | ததா² விஷயஸம்ப்ரகாக்³மே ஸ்ரோத்ராதி³வ்ருத்தே: தாத்³ரூப்பாக்³மோ

வர்தமாநகாலதா, க்³ரஹணஸ்யாநுப⁴வாத்து ஸம்ஸ்காராதா⁴நம் தத்பூர்விகா ச

ஸம்ரு³திரிதி த்ரிகாலவிஷயா ப்ரத்யயஸ்யேத்யமநயோர்விஸேஷ: | பா³ஹ்யஸ்து

ப்ரகாஸோ ந விஷயரூபாந்ந: | ஸம்ஸ்காராத்து க⁴டாதீ³நாம் வ்யவதா⁴ந்ரூபம்

பார்தி²வம் சா²யாலக்ஷணம் வ்யஞ்ஜகத்வாய கல்பதே, சக்ஷு³ஷோ⁵நுக்³ரஹாய |

உபயோர்வா சக்ஷூர்விஷயயோரித்யபரே | தஸ்மாதூப்பந்நமேதத் ப்ரகாஸகம்
 ப்ரதீபாதி³, க்³ராஹகம் ஸ்ரோத்ராதி³, வ்யவஸாயகமந்த:கரணமிதி |
 அத² கர்மேந்த்³ரியாணம் கா வ்ரு³த்திரிதிபுச்ச்யதே- நையாயிகாஸ்த்வேவமாஹு:-
 க்⁴ராணரஸநசக்ஷூஸ்த்வக்ச்ச்²ரோத்ராணீந்த்³ரியாணி பூ⁴தேப்⁴ய: | பூ⁴தேப்⁴ய
 இத்யநேந
 ஸ்வவிஷயோபலப்³தி⁴லக்ஷணம் ஹீந்த்³ரியாணம் பூ⁴தப்³ரக்ரு³தித்வே ஸதி நிர்வஹதி
 (?) நாந்யதா² | தாநி புநரிந்த்³ரியகாரணநி ப்ரு³தி²வ்யப்தேஜோவாயுரகாஸமிதி
 பூ⁴தாநி | ஏப்⁴ய: பஞ்சப்⁴யோ யதா²ஸங்க்யம் க்⁴ராணரஸநசக்ஷூஸ்த்வக்ச்ச்²ரோத்ராணி
 பஞ்சேந்த்³ரியாணி ப⁴வந்தி | பூ⁴தப்³ரக்ரு³தித்வமிதி பூ⁴தஸ்வபா⁴வம் வ்யாக்²யாயமாநம்
 பஞ்சஸ்வபி ஸம்ப⁴வதி | பூ⁴தகாரணத்வம் த்வந்யேஷு சதுர்ஷு ததை²வ |
 ஸ்ரோத்ரே து கத²ஞ்சித்கர்ணஸஷ்குல்யவச்சி²ந்நநபோ⁴பா⁴கா³பி⁴ப்ராயேண
 வ்யவஹாரத:
 ஸமர்த்²நீயம் | ஏவம் பெள⁴திகாநீந்த்³ரியாணி ஸ்வஸ்வவிஷயமதி⁴க³ந்துமுத்ஸஹந்த
 இதி தல்லக்ஷணத்வமேஷாம் ஸித்⁴யதீதி, அதோ பூ⁴தேப்⁴ய இத்யுக்தம் | ஏதத்து
 ஸாங்க்யாசார்யாணம் நேஷ்டம் | ஏவம் ஹி ஸாங்க்யவ்ரு³த்தா⁴ ஆஹு:-
 ஆஹங்காரிகாணீந்த்³ரியாணி
 அர்த²ம் ஸாத⁴யிதுமர்ஹந்தி நாந்யதா² | ததா² ஹி காரகம் காரகத்வாதே³வ
 ப்ராப்யகாரி
 ப⁴வதி | பெள⁴திகாநி சேந்த்³ரியாணி கத²ம் ப்ராப்யகாரீணி து³ரவர்திநி விஷயே
 ப⁴வேய: ? ஆஹங்காரிகாணம் து தேஷாம் வ்யாபகத்வாத் | விஷயாகாரபரிணாமாத்திகா
 வ்ரு³த்திரிவ்ரு³த்திமதோ⁵நந்யா ஸதீ ஸம்ப⁴வத்யேவேதி ஸுவசம் ப்ராப்யகாரித்வம்
 அபி ச மஹத³ணு³ணக்³ரஹணமாஹங்காரித்வே தேஷாம் கல்பதே, ந பெள⁴திகத்வே
 |
 பெள⁴திகத்வே ஹி யத்பரிமாணம் கரணம் தத்பரிமாணம் க்³ராஹ்யம் க்³ரு³ஹ்ணீயாத் |
 ஆஹ, அத² கர்மேந்த்³ரியாணம் கா வ்ரு³த்திரிதி ?
 உச்ச்யதே-

|| வசநாதா³நவிறைணேத்ஸர்கா³நந்தா³ஸ்ச பஞ்சாநாம் || 28 ||

வாக்பாணிபாத³பாயுபஸ்தா²நாம் து வசநாதா³நவிறைணேத்ஸர்கா³நந்த³லக்ஷண
 யதா²க்ரமம் வ்ரு³த்தய: ப்ரத்யவக³ந்தவ்யா: | தத்ரோச்யதே⁵நேநேதி
 வசநம் | தஸ்மாத்³ய ஏவார்த²ப்ரத்யாயநஸமர்தோ² வர்ணஸமுதா³ய:
 பத³வாக்யஸ்லோகக்³ரந்த²லக்ஷண: ஸ வாகி³ந்த்³ரியஸ்யார்தோ² நாந்ய: |

ஆதீயதே³நேநேத்யாதா³நம் | ஆஙபி⁴விதீ⁴யர்தே²ப்ரயுஜ்யதே | ததஸ்ச யதே³வ
 ப்ரக்ஷாலநபரிமார்ஜநோபஸ்பர்ஸநாதீயயநப்ரஹரணஸில்பவ்யாயாமாதி³ க்ரு³த்ஸ்நம்
 க்³ரஹணம் ஸ இந்த³ரியார்தா²நாந்ய: | விஸிஷ்டம் ஹரணம் விஹரணம் | அதஸ்ச
 யதே³வ ஸமவிஷமநிம்நோநந்தசங்க்ரமணபரிவர்தநநாட்யவ்யாயாமாதி:³
 ஸ இந்த³ரியார்தோ²நாந்ய: | ஏவமுத்க்ரு³ஷ்ட: ஸர்க³ உத்ஸர்க:³ | நாந்ய: |
 அதஸ்ச ய ஏவாஸிதபீதவிபரினாமஸ்ய ஸம்யக்ஸ்த்ரோதோமார்கா³நுஸாரிணே
 விஸர்க:³
 ஸ இந்த³ரியார்தோ²நாந்ய: | ஏவமபி⁴வ்யாப்யாநந்த³மாநந்த:³ | ததஸ்ச ய
 ஏவாஸாதா⁴ரணப்ரீநியநாபி⁴நிஷ்பத்திலக்ஷண: ஸ இந்த³ரியார்தோ²நாந்ய: || 28 ||

காரிகா 29

ஆஹ, ப்ராக்³ந்த:கரணவ்ரு³த்திநிர்³தே³ஸ:, ஸர்க³க்ரமாநுக³மாத்தூர்வம்
 பு³த்தீயஹங்காரமநஸாம் வ்ரு³த்திநிர்³தே³ஸ: கர்தவ்ய: | கிம் காரணம் ? ஏவம் ஹி
 ஸர்க³க்ரமோ³நுக³தோ ப⁴வதி | க்ரமபே⁴தே³ வா ப்ரயோஜநம் வக்தவ்யமிதி |
 உச்யதே- ந, இந்த³ரியவ்ரு³த்திபூர்வகத்வாத் | அந்த:கரணஸ்ய ஹி
 இந்த³ரியவ்ரு³த்திப்ரவர்தக: ப்ரத்யய: | ததா² ச வக்ஷயதி- த்³ரு³ஷ்டே
 ததா²ஸ்யத்³ரு³ஷ்டே த்ரயஸ்ய தத்பூர்விகா வ்ரு³த்திரிதி (kA0 30) |
 தஸ்மாத்ஸர்க³க்ரமேண விநா தந்நிர்³தே³ஸ: ப்ராகா³சார்யேண க்ரியதே இதி |
 ஆஹ, ததீஸம்ப⁴வ:, ஸாஸ்த்ரே ப்ராக³பி⁴மாநாபி⁴தா⁴நாத் | ஸாஸ்த்ரம் ஹ்யேவமாஹ-
 கா நு
 போ:⁴ ஸம்ஜ்ஞா மாதுருத³ரே³வஸ்தி²தம் குமாரம் ப்ரத்யபி⁴நிர்³விஸத இதி ?
 அஸ்மீத்யேஷா
 மாஹாத்மீ ஸம்விதி³தி | ததா² கார்யகாரணவ்யுஹஸமகாலம் மாஹாத்மயஸரீரோ³ஸம்மீதி
 ப்ரதிபு³த்தீயதே | ப்ரவ்ரு³த்தாஸ்சைவ ஹ்யவ்யக்தா ப⁴வந்த்யஸ்மீத்யஸ்மிதாமாத்ரா:
 |
 ப்ரமாணம் ச ஸாஸ்த்ரம் | தஸ்மாத்ப்ராக்³ந்த:கரணநிர்³தே³ஸ: கர்தவ்ய: |
 உச்யதே- தந்நிமித்தார்தே²ந விவக்ஷிதத்வாத் | ஸத்யமேதத்
 கார்யகாரணவ்யுஹநிஷ்பத்திஸமகாலமஸ்மீத்யேஷா மாஹாத்மீ ஸம்வித்
 ப்ரத்யுபதீ⁴யதே |
 ஸப்³தா³தி³விஷயஸ்த்வந்த:கரணப்ரத்யய: ஸ்ரோத்ராதி³நிமித்த இதி | ஏதத்பூர்வஸப்³தே³ந

விவக்ஷிதம் | ந ச நிமித்தமதிகர்மய நைமித்திகாபி⁴தா⁴நம் ந்யாய்யம் |
அத்²வா நைவ வயமித³ம் ப்ரஷ்டவ்யா யதா² ப்ராக³ந்த:கரணவ்ரு³த்திநிர்³தே³ஸ:
கர்தவ்ய இதி | கிம் காரணம் ? யஸ்மாத்

|| ஸ்வாலக்ஷண்யம் வ்ரு³த்திஸ்த்ரயஸ்ய ||

ஸ்வலக்ஷணமேவ ஸ்வாலக்ஷண்யம் | ஸ்வார்தே² தத்³தி⁴தவ்ரு³த்தி:, அந்யபா⁴வஸ்து
காலஸப்³த³வ்யவாயாதி³தி | யதா² பு³த்³யஹங்காரமநஸாம் ஹி ஸௌக்ஷம்யாந்ந
ஸக்யம் ஸ்வரூபமபி⁴தா⁴துமித்யதோ வ்ரு³த்திரேவ லக்ஷணபா⁴வேநோபதி³ஸ்யதே |
ஸ்ரோத்ரா³நாமபி ச ஸௌக்ஷம்யால்லக்ஷணமபதே³ஷ்டுமஸக்யமிதி வ்ரு³த்திரேவோச்யதே,
ந லக்ஷணம் | ததே³வ சைஷா லக்ஷணம் ப⁴வதி | யச்ச²ப்³தா³லோசநஸமர்த²ம்
தச்ச²ரோத்ரம் | ஏவமிதரேஷ்வபி வக்தவ்யம் | பு³த்³யஹங்காரமநஸாம் ச
லக்ஷணமத⁴யவஸாயாத³யுக்தம் | ததே³வ வ்ரு³த்தித்வேநாசக்ஷாண: ஸ்ரோத்ரா³நாமேவ
சாபி⁴த⁴நம் லக்ஷணம் சாப்யாசக்ஷாணே வ்ரு³த்திவ்ரு³த்திமதோரந்யத்வம்
ஜ்ஞாபயதி | அந்யதா² து யதா²ஸ⁴த⁴யவஸாயாதி³ லக்ஷணமேவம் ரூபாதி³ஷு
பஞ்சாநாமலோசநமாத்ரம் லக்ஷணமித்யுச்யதே, ந து வ்ரு³த்திரிதி | ஸ்ரோத்ரா³வத்³
பு³த்³யாதீ³நாமபி வ்யவஸாயாத³யோ வ்ரு³த்திரித்யுச்யதே, ந து லக்ஷணம் |
தஸ்மாத³ந்யதா² நிர்³தே³ஸோ ஜ்ஞாபகம் வ்ரு³த்திவ்ரு³த்திமதோரந்யத்வஸ்யேதி
வ்யாக்²யாதா
கரணவ்ரு³த்தி: |

|| ஸைஷா ப⁴வத்யஸாமாந்யா | ||

ஸேதி பூர்வக்ரு³தாம் வ்ரு³த்திமபி⁴ஸம்ப்³த⁴நாதி | ஏஷேதி ஸர்வநாமநா
ப்ரத்யாக்ரு³ஷ்டாம் தாமேவ ப்ரத்யக்ஷம் ப்ரதி நிர்³தி³ஸதி | ப⁴வதீதி வக்ஷயமானேந
த⁴ர்மாந்தரேணஸ்யாஸ்தத்³வத்தாநுபா⁴விதம் க²யாபயதி | அஸாமாந்யேதி
த⁴ர்மமாசஷ்டே |

ஸாமாந்யா ஸாதா⁴ரணேத்யர்த: ² | ந ஸாமாந்யா⁵ஸாமாந்யா | ப்ரதிகரணம்
நியதேத்யுக்தம்

ப⁴வதி | யா ஹீயமநுக்ராந்தா கரணபர்வணே⁵த⁴யவஸாயாதி³கா வ்ரு³த்திரியம்
வ்யஸ்தாநாம் கரணநாம் ப்ரதிஸ்வம் நியதா | ததஸ்சைஷாம் பு³த்³யாதீ³நாம்
கார்யவிஸேஷநிமித்தபா⁴வஸம்ஸூசிதஸ்ய ஸ்வரூபஸ்யாஸங்கர: ஸித்³த: ⁴ |
ஆஹ, ஸாமாந்யவிஸேஷயோரிதரேதராபேக்ஷத்வாத³ஸாமாந்யாபி⁴தா⁴நேந
ஸாமாந்யஸ்யாப்யபி⁴தா⁴நாத³யவஸாயாதி³கா கரணநாமஸாமாந்யா

வ்ருத்திரித்யுக்தேஶ்ர்தா²தா³பந்நமேஷாம் ஸாமாந்யாஶபி வ்ருத்திரஸ்தீதி |
தஸ்மாத³ஸாவபி

வக்தவ்யேதி |

உச்யதே-

|| ஸாமாந்யகரணவ்ருத்தி: ப்ராணா³யா வாயவ: பஞ்ச || 29 ||

ஸாமாந்யா சாஸௌ கரணவ்ருத்தி: ஸாமாந்யகரணவ்ருத்தி: | ப்ராணஸ்சாதீயோ
யேஷாம்

தே ப்ராணா³யா:, ப்ராணபாநஸமாநோதா³நவ்யாநா: பஞ்ச ஸமஸ்தகரணவ்ருத்தி:

ப்ரத்யவக³ந்தவ்யேதி | தை: ஸர்வை: ஸஹித: ப்ராண இதி வேதா³ந்தேஷ்வபி |

ஆஹ, அயுக்தமேதத் | கஸ்மாத் ? த⁴ர்மினோ த⁴ர்மயந்தரவ்ருத்திபா⁴வாநுபபத்தே: |

வ்ருத்திரித்யயம் ஶப்³தோ³ வ்யாபாரமாசஷ்டே | ந ச த⁴ர்மாந்தரம் த⁴ர்மாந்தரஸ்ய

வ்யாபாரோ ப⁴விதுமர்ஹதீதி |

உச்யதே- ந கார்யே காரணோபசாராத் | ஸத்யமேதத் | த⁴ர்மீ த⁴ர்மயந்தரஸ்ய

வ்ருத்தித்வேநாஸக்ய: பரிகல்பயிதும் | கிம் து ஸாமாந்யகரணவ்ருத்த்யா
ப்ரேர்யமானோ

வாயுஸ்தத்ப்ரவணத்வாத் தகார்யதாம் ப்ரதிபதீயதே | தத்ர ப்ராணா³கார்யே
வாயௌ

ப்ராணோபசாரம் க்ருத்வா ஏவமுச்யதே- ப்ராணா³யா வாயவ: பஞ்ச |

தத்ப்ரேரணஸித்³தே⁴ரயுக்தமிதி சேத் ஸ்யாதே³தத்,

கத²மேதத³வக³ம்யதேஶ்ர்தா²ந்தரப்ரேரிதஸ்ய வாயோரியம் க்ரியா ப⁴வதி ந புந:

ஸ்வதந்த்ரஸ்யேதி ?

உச்யதே- ந ஸ்வத:, தத்³வ்யதிரிக்தத்வாநுபபத்தே: | இஹேயமகஸ்மாத்³பி⁴ந்நா

க்ரியாவாயோ: ஸ்வதோ வா ஸ்யாத், கரணவ்ருத்திவ்யதிரிக்தத்வாதீ³வா | கிம் சாத:

? தத்ர தாவத்ஸ்வத உபபதீயதே | கஸ்மாத் ? ஸர்வத்ர ப்ரஸங்க³த் ஸ்வாபா⁴விகே

ஹி வாயோர்தீ³க்ஸஞ்சாரேஶ்ப⁴யுக³ம்யமானே ஸர்வத்ர தத்ஸம்⁴வ: ஸ்யாத் |

ததஸ்ச திர்யக்பாதாதீ³வ்ருத்திர்ஹந்யேத, ந சாந்யத: | கஸ்மாத் ? அத³ர்ஸநாத் |

ந ஹி ப்ரு²தி³வ்யாதீ³நாம் வாயுப்ரேரணஸாமர்தீ²யம் க்வசிது³பலப்³த⁴ம் |

ப⁴ஸ்த்ராதி³ஷு த்³ரு³ஷ்டமிதி சேந்ந, அந்யநிமித்தத்வாத் | அத்ராபி சைத்ரவ்யாபார

உபலப்⁴யதே இத்யவஸ்யமந்யந்நிமித்தமுபலப்⁴யதே இத்யப்⁴யுக³ந்தவ்யம் |

ஆத்மேதி சேந்ந, க்ரியாப்ரதிஷேதாத் | உபாதி³தமேதத்பூர்வமாத்மா நிஷக்ரிய

இதி | ந ச நிஷக்ரியஸ்ய ப்ரேரணமுபபதீயதே | ந ச நிர்நிமித்தா

ஸ்வபா⁴வபே⁴தா³நாமநாகஸ்மிகத்வாத் | தஸ்மாத்த³யத்தந்நிமித்தம் ஸா ஸமஸ்தகரணவ்ரு³த்தி |

ஸ சாயம் வாயுரேக ஏவ ஸ்தா²நஸஞ்சாரவிஸேஷாந்நாநாக²யோ ப⁴வதி |
யதை²கோ தே³வத³த்த: பாசகோ லாவக இதி க்வசித் | தத³யுக்தம் | கஸ்மாத்
? யுக³ப்த்பரஸ்பராதிஸயவிரோதா⁴த் | பூர்வஸ்மாத்தபூர்வஸ்மாது³த்தர உத்தரோ
வாயுர்ப³ஸீயாநிதி ஹ்யப⁴யுக³ம: | ததே³ததே³கஸ்யைகஸ்மிந்காலே நோபபத்³யதே |
தஸ்மாது³பபந்நம் ப்ராணாத்³யா வாயவ: பஞ்ச |
கிம் புநரேஷாம் ப்ராணாத்³நாம் லக்ஷணமிதி ?
உச்சயதே- த்³விவிதா:⁴ ப்ராணாத்³ய: | அந்தர்வ்ரு³த்தயோ ப³ஹிர்வ்ரு³த்தயஸ்ச | தத்ர
முக²நாஸிகாப⁴யாம் ப்ரக³மநாத்ப்ரணதேஸ்ச ப்ராண: | யோ³யம் முக²நாஸிகாப⁴யாம்
ஸஞ்சரதி ஸோ³நந்தர்வ்ரு³த்திர்வாயு: ப்ராண இத்யபி⁴தீ⁴யதே | யா காசித்ப்ரணதிர்நாம்
பூ⁴தேஷு தத்³யதா² ப்ரணதேயம் ஸேநா, ப்ரணதோ³யம் வ்ரு³க்ஷ:, ப்ரணதோ³யம்
த⁴ர்மே, ப்ரணதோ³யமர்தே², ப்ரணதோ³யம் கா²மே, ப்ரணதோ³யம் வித்³யாயாம் |
தத்³விபரீதேஷு வா பா³ஹ்யப்ராணவ்ரு³த்திரேஷா | ப்ராணிவிஷய ஏவைஷா ப⁴வதி |
ஸ க²ல்வயமத்ராபி⁴வ்யக்தோ ப⁴வதி | தத்³யதா² மஹதா வா து:³கே²நாபி⁴ப்லுதஸ்ய
மஹதா வா ப³ந்து⁴நா வியுக்தஸ்ய, ஸஹிதஸ்ய வா ஸௌரபே⁴யஸ்ய, நிபாநாவதீர்ணஸ்ய
வா மஹிஷஸ்யாவக³தே: |

அபக்ரமணச்சாபாந: | யோ³யம் ரஸம் தா⁴தூந் ஸூக்ரம் மூத்ரம் புரீஷம்
வாதார்தவக³ர்பா⁴ம்ஸ்சாகர்ஷந்நதோ⁴க³ச்ச²ந்நயமந்தர்வ்ரு³த்திர்வாயுரபாந
இத்யபி⁴தீ⁴யதே | யச்சாபி கிஞ்சித்³பக்ரமணம் நாம் பூ⁴தேஷு தத்³யதா²
அபக்ராந்தோ³யம் த⁴ர்மாதி³ப⁴யஸ்தத்³விபரீதேப்⁴யோ வா இதி பா³ஹ்யா
க²ல்வபாநவ்ரு³த்திரேஷா |

அபாநவிஷய ஏவைஷ ப⁴வதி | ப³லவத்தரஸ்சாயம் ப்ராணோத்³வாயோ: கஸ்மாத்
? ஏஷா ஹ்யேதம் ப்ராணமூர்த்⁴வம் வர்தமாநம்வாகே³வ ஸந்நியச்ச²தி அர்வாகே³வ
ஸந்நிருணத்³தி⁴ | ஏஷோ³த்ராபி⁴வ்யக்தோ ப⁴வதி | தத்³யதா² உபக்ஷமுபஸ்வப்⁴ரம்
வா பரிவர்தமாநஸ்யா..ஸுதபதீ³ம் லங்க⁴யத: |

ஹ்ரு³த்³யவஸ்தா²நாத்ஸஹ பா⁴வாச்ச ஸமாந: | யஸ்த்வயம் ப்ராணபாநயோர்மத்⁴யே
ஹ்ரு³த்³யவதிஷ்ட²தே ஸ ஸமாநோ வாயுரந்தர்வ்ரு³த்தி: யச்சாபி கஸ்சித்ஸஹ
பா⁴வோ நாம் பூ⁴தேஷு த்³வந்த்³வாராமதா | தத்³யதா² ஸஹ தா³ஸ்யே, ஸஹ யக்ஷயே,
ஸஹ

தபஸ்சரிஷ்யாமி ஸஹ பா⁴ர்யாபுத்தரைர்ப³ந்து⁴பி:⁴ ஸுஹ்ரு³த்³பி⁴ஸ்ச வர்திஷ்ய
பா³ஹ்யா ஸமாநவ்ரு³த்திரேஷா | ஸமாநவிஷய ஏவைஷ ப⁴வதி இதி | ப³லவத்தர:

க²ல்வயம் ப்ராணாபாநாப்யாம் | ஏஷ ஹ்யேதௌ ப்ராணாபாநௌ ஊர்த்வமர்வாக்ச வர்தமாநௌ

மத்ய ஏவ ஸந்நியச்ச²தி, மத்ய ஏவ ஸந்நிருணத்தி⁴, ஸ சைஷௌ⁵த்ராபி⁴வ்யக்தோ ப⁴வதி | தத்யதா² ஸ்ருதஸாரஸ்ய வா ஸாரமேயஸ்ய, அந⁶ஹோ வோட⁴பா⁴ரஸ்ய, தர்மாபி⁴தப்தாயா வா ஏட³காயா அர்தா⁴ர்த⁴காயம் ஸகஸகேதி | ப்ராணந்தே ஸர்வப்ராணிநாம் ப்ராணாபாநாவுத்ஸு³ஜ்யோர்த்வமத⁴ஸ்ச முக்தயோக்த்ரௌ ஹயாவிவ

விஷமம் ஸஞ்சாரயந் ஸரீரம் ஸ பராஸ்யதி |

மூர்தா⁴ரோஹணதா³த்மோத்கர்ஷணச்சோதா³ந: | யஸ்த்வயம் ப்ராணாபாநஸமாநாநாம் ஸ்தா²நாந்யதிக்ரமய ரஸம் தா⁴தூம்ஸ்சாதா³ய மூர்தா⁴நமாரோஹதி ததஸ்ச ப்ரதிஹதோ

நிவ்ரு³த்த: ஸ்தா²நகரணாபுர்தா³நவிஸேஷாத்³வர்ணபத³வாக்யஸ்லோகக்³ரந்த²லக்ஷணஸ்ய ஸப்த³ஸ்யாபி⁴வ்யக்திநிமித்தம் ப⁴வதி அயமந்தர்வ்ரு³த்திர்வாயுருதா³ந இத்யுச்சயதே | யஸ்சாபி கஸ்சிதா³த்மோத்கர்ஷோ நாம பூ⁴தேஷு தத்யதா² ஹீநாத்³ஸமி ஸ்ரேயாந், ஸத்³ரு³ஸேந வா ஸத்³ரு³ஸ:, ஸத்³ரு³ஸாத்³ஸமி ஸ்ரேயாந், ஸ்ரேயஸா வா ஸத்³ரு³ஸ:, ஸ்ரேயஸோ வா ஸ்ரேயாந் | ஏதஸ்மிம்ஸ்ததா² ரூபாபி⁴மானோ வா ப்ராப்தவித்யஸ்து | தத்யதா²

ப³ஹ்வந்தரவிஸேஷாத்³ஸ்பாந்தரவிஸேஷோ⁵ஸம்யகு³ணவதோ வா கு³ணவாநஸம்மீதி பா³ஹ்யோதா³நவ்ரு³த்திரேஷா | உதா³நவிஷய ஏவைஷ ப⁴வதி | ப³லவத்தர:

க²ல்வயம் பூர்வப்ய: | கத²ம் ? ஏஷ ஹ்யேதாந்ப்ராணதீ³நூர்த்வமவாங்மத்யே ச வர்தமாநாநூர்த்வமேவோந்நயதி, ஊர்த்வமேவோத்கர்ஷதி | ஸ சைஷோ⁵த்ராபி⁴வ்யக்தோ ப⁴வதி ஸீதோத³கேந வா பர்யுக்திதஸ்ய ப்ராஸமஸிம் விகோஸம் சோத்யதமபி⁴பஸ்யத: |

ஸரீரவ்யாப்தேரத்யந்தாவிநாபா⁴வாச்ச வ்யாந: | யஸ்த்வயமாலோமநகா²ச்ச²ரீரம்

வ்யாப்ய ரஸாதீ³நாம் தா⁴தூநாம் ப்ரு³தி²வ்யாதி³நாம் வ்யூஹம் மர்மணம் ச ப்ரஸ்பந்த³நம் ப்ராணதீ³நாம் ச ஸ்தி²திம் கரோதி லோ⁵ந்தர்வ்ரு³த்திர்வ்யாந: |

யஸ்சாபி கஸ்சித³த்யந்தாவிநாபா⁴வோ நாம பூ⁴தேஷு தத்யதா² பதிவ்ரதா

ப⁴ர்தாரம் ம்ரு³தம்ப்யருக³ச்ச²தி ப⁴வாந்தரே⁵ப்யயமேவ ப⁴ர்தா ஸ்யாத் ததா²

த⁴ர்மாதி³பி⁴ஸ்தத்த³விபரீதைச்சேதி பா³ஹ்யோ வ்யாநவிஷய ஏவைஷ ப்ரப⁴வதி |

ப³லவத்தமஸ்சாயம் ஸர்வேப்ய: | கத²ம் ? அநேந ஹி வ்யாப்தே ஸரீரத³ண்ட³கே

தத³வஸீக்ரு³தாநாம் ப்ராணதீ³நாம் ஸமா ஸ்தி²தி³ப⁴வதி | ஸ ஏஷோ⁵ந்தகாலே

ப்ராணப⁴ரு³தாமவிநாபா⁴வேந வர்தமாநோ⁵பி⁴வ்யஜ்யதே | தத்யதா² ஹா தர்ஹி

பாதௌ³ ஹைமௌ³ சீதீபூ⁴தௌ³ கு³ல்பே² ஜங்கே⁴ உரு³ கடிருத³ரமுர:கண்டே²ஸ்ய
கு²ரகு⁴ரோ வர்ததே ஹூ(?) இত্যவைஷோ பா³ஹ்யோ வ்யாந இதி | ஏவமேதே
ப்ராணா³யா:

ஸ்தா²நகார்யவிஸேஷஸூசிதா: பஞ்ச வாயவோ வ்யாக்²யாதா: தேஷாம் ப்ரேரிகா
ஸாமாந்யகரணவ்ரு³த்தி: |

ஏஷா ச தந்த்ராந்தரேஷு³ ப்ரயத்தந இத்யுச்ச்யதே | ஸ ச
த⁴ர்மாதி³ஸம்ஸ்காரபா⁴வநாவஸாத³நுபரதோ ஜீவநம் | ஆஹ ச
வ்ரு³த்திரந்த: ஸமஸ்தாநாம் கரணநாம் ப்ரதீ³பவத் |
அப்ரகாஸா க்ரியாஸூபா ஜீவநம் காயதா⁴ரிகா ||

ஸா யாவத³நிருத³தா⁴ து ஹந்தி வாயும் ரஜோ⁵தி⁴கா |
த⁴ர்மாதி³யநாவ்ரு³த்திவஸாத்³தாவஜ்ஜீவதி மாநவ: ||

அத்ர ச ஸாமாந்யகரணவ்ரு³த்திக்³ரஹணஸாமர்த்²யாத்³ப்ராணா³யா: பஞ்ச வாயவ: |
பு³தீ⁴ந்த்³ரியாணி ஷஷ்ட²ம் | கர்மேந்த்³ரியாணி ஸப்தமம் | பூரஷ்டமம் |
பூரித்யஹங்காராவஸ்தா²ஸம்வித⁴மதி⁴குருதே | யஸ்மாதா³ஹ- தத்ர
ஸம்வித³ஹங்காரக³தம் கார்யம் காரணம் பூரயதி யஸ்மாத் |
தஸ்மாத்த்பூரித்யுக்தா ப்ரத்யவபா⁴ஸாஷ்டமம் போ⁴க்து: ||

ஸா சாஹங்காரக³தா ஸம்வித³ பு³தீ⁴க³தைவ புருஷேணோபலப்⁴யதே |
யஸ்மாத்³வக்ஷயதி-

ஏதே ப்ரதீ³பகல்பா: பரஸ்பரவிலக்ஷண கு³ணவிஸேஷா: |

க்ரு³தஸ்நம் புருஷஸ்யார்த²ம் ப்ரகாஸ்ய பு³தீ³தௌ⁴ ப்ரயச்ச²ந்தி || (kA0 36)

ஸர்வப்ரத்யுபபோ⁴க³ம் யஸ்மாத்த்புருஷஸ்ய ஸாத⁴யதி பு³தீ³தி: || (kA0 37)

தஸ்மாத்தஸைவ பூரிதி | ஸாஸ்த்ரம் சைவமாஹ- ப்ராணாபாநஸமாநோதா³நவ்யாநா:

பஞ்ச வாயவ: | ஷஷ்ட²ம் மந: | ஸப்தமீ பூரஷ்டமீ வாக் | வாக்³க்³ரஹணேந

கர்மேந்த்³ரியபர்வணோ க்³ரஹணம் | மநோக்³ரஹணேந பு³தீ⁴ந்த்³ரியபர்வண: |

ததே³தத்³ப்ராணாஷ்டமம் வைகாரிகம் கு³ணஸாரீஸ்ய பரித்³ரஷ்டு: கேதரஜ்ஞஸ்ய

ஸாரீரமாத³தா³நஸ்ய நித்யம் ஸ்தம்ப⁴ஸ்தா²நீயம் ப்ரத்யங்க³ம் ப⁴வதி,

அச்சே²த³யமபே⁴த³யமதா³ஹ்யமவிநாஸ்யமவிகம்ப்யம் | அநித்யாநி புந்ர்பௌ⁴திகாநி

பா³ஹ்யாநி குஸம்ரு³த்திகாஸ்தா²நீயாநி உபசீயந்தே சேதி |

ஆஹ, குத: புநரியம் ப்ராணாதி³வ்ரு³த்தி: ப்ரவர்தத இதி ? உச்ச்யதே- ஸா

கர்மயோநிப்⁴ய: | மஹத: ப்ரச்ச்யுதம் ஹி ரஜோ விக்ரு³தம் அண்ட³ஸ்தா²நீயா: பஞ்ச

கர்மயோநயோ ப⁴வந்தி- த்⁴ரு³தி: ஸ்ரத்³தா⁴ ஸுகா² விவிதி³ஷா அவிவிதி³ஷேதி | ஆஹ
ச

ப்ரச்யதோ மஹதோ யஸ்து ந ப்ராப்தோ ஜ்ஞாநலக்ஷணம் |

வ்யாபாரோ ஜ்ஞாநயோநித்வாத்ஸா யோநி: குக்குடாண்ட³வத் ||

தாஸாம் லக்ஷணவிஷயஸதத்த்வகு³ணஸமந்வயா ப⁴வந்தி | தத்ர லக்ஷணம்

தாவத் வ்யவஸாயாத்³ப்ரச்யவநம் த்⁴ரு³தி: | ப²லமநபி⁴ஸந்தா⁴ய

ஸாஸ்த்ரோக்தேஷு கார்யேஷ்வவஸ்யகர்த்வயதாபி³ஜபா⁴வ: ஸ்ரத்³தா⁴ |

த்³ரு³ஷ்டாநுஸ்ரவிகப²லாபி⁴லாஷத்³வாரகோ ஹி பு³த்³தோராபோ⁴க: ³ஸுகா² |

வேத்துமிச்சா² விவிதி³ஷா | தந்நிவ்ரு³த்திரவிதி³ஷா | தத்ர யதா³ஸயம் ஜந்து:

ஸுபா⁴ஸுபே⁴ஷு கார்யேஷு வ்ரு³த்த்யநுஸா⁴ ஜிஜ்ஞாஸுரஜிஜ்ஞாஸுர்வா ஸா⁴ரம்

பரித்யஜதி தாமேவ கர்மயோநிமுபபத்³யதே | தஸ்யாமுபபந்நஸ்தாமேவ பா⁴வயதி |

ஏதத்தாவல்லக்ஷநஸதத்த்வம் | ஆஹ ச

வாசி கர்மணி ஸங்கல்பே ப்ரதிஜ்ஞாம் யோ ந ரக்ஷதி |

தந்நிஷ்ட²ஸ்தத்ப்ரதிஜ்ஞு³ச த்⁴ரு³தேரேதத்³தி⁴ லக்ஷணம் ||

அநஸூயா ப்³ரஹ்மசர்யம் யஜநம் யாஜநம் தப: |

தா³நம் பரி³ரஹ: ஸௌசம் ஸ்ரத்³தா⁴யாம் லக்ஷணம் ஸ்ம்ரு³தம் ||

ஸுகா²ர்தீ² யஸ்து ஸேவேத வித்³யாம் கர்ம தபாம்ஸி வா |

ப்ராயஸ்சித்தபரோ நித்யம் ஸுகா²யாம் ஸ து வர்ததே ||

த்³வித்வைகத்வப்ரு²த்²க்த்வம் நித்யம் சேதநமசேதநம் ஸூக்ஷமம் |

ஸத்கார்யமஸத்கார்யவிவிதி³ஷிதவ்யம் விவிதி³ஷாயா: ||

விஷபீதஸுப்தமத்தவத்³விவிதி³ஷா த்⁴யாயிநாம் ஸதா³ யோநி: |

கார்யகரணக்ஷயகீ ப்ராக்ரு³திகா க³தி: ஸமா²க²யாதா ||

விஷயஸதத்த்வம் புந: ஸர்வவிஷயிணீ த்⁴ரு³தி: | ஆஸ்ரமவிஷயிணீ

ஸ்ரத்³தா⁴ | த்³ரு³ஷ்டாநுஸ்ரவிகவிஷயிணீ ஸுகா² | வ்யக்தவிஷயிணீ விவிதி³ஷா |

அவ்யக்தவிஷயிண்யவிவிதி³ஷா | கு³ணஸமந்வயஸ்து ரஜஸ்தமோப³ஹூலா த்⁴ரு³தி:

|

ஸத்த்வரஜோப³ஹூலா ஸ்ரத்³தா⁴ | ஸத்த்வதமோப³ஹூலா ஸுகா² | ரஜோப³ஹூலா

விவிதி³ஷா |

தமோப³ஹூலா⁵விவிதி³ஷா இதி | உக்தம் ச

லக்ஷணவிஷயஸதத்த்வம் த்ரைகு³ண்யஸமந்வயம் ச பஞ்சாநாம் |

யோநீநாம் யோ வித்³யாத்³யதிவ்ரு³ஷ்ப⁴ம் தம் த்வஹம் மந்யே ||

இத்யுக்தா: ப்ராணாத்³யோ யோநயஸ்ச |

ஏதத்³ த்³வ்யமதி⁴க³ம்ய ஸம்யங்மார்கா³நுக³மநம் குர்யாத் |

ரஜஸ்தமோத⁴ர்மாதி³ஸாத⁴நபா⁴வவிநிவ்ரு³த்திதஸ்த்வத்

ப்ராணநாமநத்³வ்ரு³த்திரநுபாதி⁴கத்வாத்³நிவர்த்யா | ப³ஹிர்வ்ரு³த்திஸ்து

மார்கா³மார்க³விஷயதயா ப்ரயோக்தவ்யா | கத²மித்யுச்யதே- ப்ராணவிஷயா

தாவத்³ப்ரணதி³த⁴ர்மாதி³விஷய ஏவாபரோத்³த⁴வ்யா | ததோ ஹ்யஸ்ய ஸத்த்வவ்ரு³த்தி⁴,

ஸத்த்வவ்ரு³த்தீ³தே⁴ஸ்சோத்தரோத்தரபு³த்தி⁴ரூபாதி⁴க³ம்: | அபாநவிஷயஸ்த்வபக்ரமணம்

த⁴ர்மாதி³விஷய ஏவாபரோத்³த⁴வ்யமேவம் ஹ்யஸ்ய க்²யாதிவிஷயாகாரஸ்ய தமஸோ

நிர்ஹ்ராஸ: | ததஸ்சோத்தரோத்தரபு³த்தி⁴ரூபாதி⁴க³ம்: | ததா² ஸமாநவிஷயம்

ஸாஹுசர்யஸத்த்வத⁴ர்மாநுக³ணம் குர்யாத் | யஸ்மாச்சா²ஸ்த்ரமாஹ- ஸத்த்வாராம:

ஸத்த்வமிது²நஸ்ச ஸதா³ ஸ்யாதி³தி | ஆத்மோத்கர்ஷ தூதா³நவிஷயம் |

அவித்³யாபர்வணே⁵ந்த்யம் ரூபம் விவர்ஜ்ய தத்³ப்ரதிபகைக்ஷர்நிவர்தயேத் |

அத்யந்தாவிநாபா⁴வம் ச வ்யாநவிஷயம் ஜ்ஞாநவிஷய ஏவ பா⁴வயேத் | யோநீநாம்

சதஸ்ரு³ணம் த⁴ர்மதாபீ³ஜதாமேவாத்³யாத் | அவிவிதி³ஷாமபி அநிஷ்டப²லஹேதுஷா

பா⁴வயேத் | ஸோ⁵யம் த⁴ர்மாதி³ஷா ப்ரவணஸ்தத்³ப்ரதிபகைபக்ராந்த: ஸத்த்வாராமோ

விநிவ்ரு³த்தாபி⁴மானோ ஜ்ஞாநநிஷ்ட: ²ஸவிஸூத்⁴யோநிரசிரேண பரம

ப்³ரஹ்மோபபத்³யத இதி | ஆஹு ச

பா³ஹ்யாம் ப்ராணவிவ்ரு³த்திம் ஸம்யங்மார்கே³ பு³த: ⁴ப்ரதிஷ்டா²ப்ய |

விநிவ்ரு³த்தவிக²ரகலுஷோ த்⁴ருவமம்ரு³தம் ஸ்தா²நமப்⁴யேதி ||

பஞ்சாநாம் யோநீநாம் த⁴ர்மாதி³நிமித்ததாம் ச ஸம்ஸ்தா²ப்ய |

பரிபக்வமித்யத⁴ஸ்தாந்ந புநஸ்தத்³பா⁴விதோ க³ச்சே²த் ||

இதி வ்யாக்²யாதா வ்யஸ்தஸமஸ்தா கரணநாம் வ்ரு³த்தி: || 29 ||

காரிகா 30

ஆஹ, யேயமேகைகஸமிந் ரூபாதா³வர்தே² கரணசதுஷ்டயஸ்ய வ்ரு³த்தி: ஸா கிம்

யுக³பத் ஆஹோஸ்வித் க்ரமேணேதி ? குத: ஸம்ஸய இதி சேத் உப⁴யதா²

த்³ரு³ஷ்டத்வாத் |

இஹைகார்த²விஷயாணம் யுக³பத்³பி வ்ரு³த்தி³த்³ரு³ஷ்டா | தத்³யதா² சந்த³ரமண்ட³லே

சகூஷாம் மநஸோ வா | க்ரமஸ்ச தத்யதா² க⁴டே மதூ⁴த³கபயஸாம் |
 ஏகார்த²விஷயம் ச கரணசதுஷ்டயம் | அதோ ந: ஸம்ஸய: கிம்
 சகூஷாம்நோவத்யுக³பத³ஸ்ய வருத்தி:, ஆஹோஸ்விநமத⁴வாதி³வத்க்ரமேணேதி ?
 உச்யதே- யதா²த³ர்ஸநமபி தாவது³ச்யதாம் | கிமத்ர யுக்தம் ப⁴வாந் மந்யதே
 ? ஸ சேதஸ்ப்யகு³பதே³க்ஷயஸி கோ நிர்³ந்த⁴ஸ்ததே³வ ப்ரதிபத்யாமஹே இதி |
 யத³யவம் தஸ்மாதி³த³மஸ்மத³த³ர்ஸநம்

|| யுக³பச்சதுஷ்டயஸ்ய து வருத்தி: ||

துஸப்தோ³வதா⁴ரணா²:² யுக³பதே³வேத்யா²:² | பு³த³யஹங்காரமநஸாம்
 ஹி பு³த³ந³ந³ரியாணம் ச ஸமாநதே³ஸத்வம் | தத்ர ந ஸக்யத ஏத³வக்தும்
 ஸதி ஸக்திஸத³பா⁴வே விஷயஸம்³ந்தே⁴ ச கஸ்யசித்தத்ர வருத்தி:
 கஸ்யசிந்நேதி | கிம் சாந்யத் | மேக⁴ஸ்தநிதாதி³ஷு க்ரமாநுபல³தே⁴ | யதி³ ஹி
 க்ரமேண ஸ்ரோத்ரா³நாமந்த:கரணஸ்ய ச பா³ஹ்யே³ர்²தே² வருத்தி: ஸ்யாத³பி தர்ஹி
 மேக⁴ஸ்தநிதக்ரு³ஷ்ணஸர்பாலோசநாதி³ஷ்வப்யுபல⁴யதே க்ரம: | ந தூபல⁴யதே |
 தஸ்மாத³யுக³பதே³வ பா³ஹ்யே³ர்²தே² சதுஷ்டயவருத்திரிதி |
 உச்யதே- யது³க்தம் ஸ்ரோத்ரா³நாமந்த:கரணஸ்ய சாபி⁴ந்நகாலம் வருத்திரிதியத்ர
 ப்³ரூம:, அயுக்தமேதத் | கிம் காரணம் ? யஸ்மா³ஸ்மாகம்

|| க்ரமஸ்ச தஸ்ய நிர்³தி³ஷ்டா | ||

தஸ்யேதி சதுஷ்டயமபி ஸம்³யதே | சஸப்தோ³வதா⁴ரணா²:² | க்ரமஸ
 ஏவேத்யா²:² | க்ரமஸ ஏவ ஹி பா³ஹ்யாந்த:கரணவருத்த்யோரேகார்த²நிபாத: |
 யத்தூக்தம் ஸமாநதே³ஸாநாம் ஸக்திஸம்³ந்த⁴ஸத³பா⁴வே வருத்த்யபா⁴வாநுபபத்திரிதி,
 அத்ர ப்³ரூம:- சகூஷாராதி³வதே³ததஸ்யாத் | தத்யதா² சகூஷஸ்தவசோ:
 ஸமாநதே³ஸத்வே
 ஸக்திவிஷயஸம்³ந்தோ⁴பபத்தௌ ரஜோதூ⁴மாதபாதி³க³த: ஸ்பர்ஸ ஏவோபல⁴யதே,
 ந ரூபம் | ஏவமிஹாபி ஸ்யாத் | தஸ்மாத்

|| த³ரு³ஷ்டே ததா²ப்யத³ரு³ஷ்டே ||

க்ரமஸ ஏவ சதுஷ்டயஸ்ய வருத்தி: | அத³ரு³ஷ்டக்³ரஹணேந
 புநரத்ரா³நீக³தவ்யவஹிதவிஷயக்³ரஹணம் | தத்ரா³தீதம் த³விவித⁴ம்,
 த³ரு³ஷ்டவிஷயத்³ரு³ஷ்டவிஷயம் ச | அத்ராபி த³ரு³ஷ்டவிஷயம்
 ப்ரத்யபி⁴ஜ்ஞாநமித்யபி⁴ப்ரேதம், அத³ரு³ஷ்டவிஷயம் ஸம்ரு³தி: | ஸா து
 விங்கா³க³மாப்யாமகஸ்மா³வா ப⁴வதி | ததா² ச வரு³ஷ்க³ணவீரேணாயுக்தம் ப⁴வதி

... அநாக³தவ்யவஹிதவிஷயஜ்ஞாநம் து விங்க³கா³க³மாப்⁴யாம் | ஆஹ ச
விஷயேந்த³ரியஸம்யோகா³த்ப்ரத்யக்ஷஜ்ஞாநமுச்யதே |
ததே³வாதீந்த³ரியம் ஜாதம் புநர்பா⁴வநயா ஸ்ம்ரு³தி: ||

ததே³வ பா⁴வநாபேக்ஷஜ்ஞாநம் காலாந்தரே புந: |
தத்ரவ ஸேந்த³ரியம் ஜாதம் ப்ரத்யபி⁴ஜ்ஞாநமுச்யதே ||

தத்ர து³ஷ்டே க்ரம: ப்ரதி நாஸ்தி ஸந்தே³ஹ: |
யத்புநரேதது³க்தம் த்³ரு³ஷ்டே மேக⁴ஸ்தநிதக்ரு³ஷ்டஸர்பாலோசநாதௌ³
க்ரமாநுபலப்³தே⁴ரயுக³பச்சதுஷ்டயஸ்ய வ்ரு³த்திரித்யத்ர ப்³ரும:- ஏதத³ப்யயுக்தம் |
கிம் காரணம் ? யஸ்மாத்

|| த்ரயஸ்ய தத்பூர்விகா வ்ரு³த்தி: || 30 ||

ந தாவத்³ பு³த்³யஹங்காரமநஸாம் ஸாக்ஷாத்³ பா³ஹ்யார்த²க்³ரஹணஸாமர்த்²யமஸ்தி,
அந்த:கரணாநுபத்திப்ரஸங்கா³த், ஸ்ரோத்ராதி³வையர்த்²யப்ரஸங்கா³த்,
த்³வாரித்³வாரபா⁴வவ்யாகா⁴த்ப்ரஸங்கா³ச்ச | தஸ்மாத்த்பூர்வம்
ஸ்ரோத்ராதி³நாமர்த²ஸம்ப்³ந்தோ⁴ஸ்தி மேக⁴ஸ்தநிதாதா³வப்யவஸ்யமேதத³ப்யுபக³ந்தவ்யம்
|

பஸ்சாத்து தத³வ்ரு³த்த்யுபநிபாதாத³ந்த:கரணஸ்யேத்யஸ்தி க்ரமோ⁴த்ராபி |
தத்ர யது³க்தம் மேக⁴ஸ்தநிதாதி³ஷு க்ரமாநாக³தே யுக³பச்சதுஷ்டயஸ்ய
வ்ரு³த்திரித்யேதத³யுக்தம் |

அந்யைஸ்த்வந்யதா²ந்வயோ த்³ர்ஸித: | தத³யதா² சதுஷ்டயஸ்ய
மநோ⁴ஹங்காரபு³த்³நாமந்த:கரணநாம் பா³ஹ்யேநைகேந கரணேந ஸ்ரோத்ரேண
வா சக்ஷுஷா வா ஸஹ சதுஷ்டயஸ்யேத்யர்த: ² | அஸ்ய த்³ரு³ஷ்டே வர்தமானே
யுக³பத்³வ்ரு³த்தி: பூர்வாசார்யர்நிர்தி³ஷ்டா | ஆசார்யேண து க்ரமேணேத்யர்த: ² |
அத்³ரு³ஷ்டே⁴தாதா³வபி க்ரமஸ்ச க்ரமேணைவ, யதஸ்த்ரயஸ்யாந்த:கரணஸ்ய
தத்பூர்விகா பா³ஹ்யேந்த³ரியபூர்விகா வ்ரு³த்தி: | யதா³ யதா²நுப⁴வஸ்ததா²
ஸம்ஸ்கார:,

யதா² ச ஸம்ஸ்காரஸ்ததா² ஸ்ம்ரு³த்திரித்யேவம் வ்ரு³த்திர்பா³ஹ்யேந்த³ரியபூர்விகேதி
|| 30 ||

ஆஹ, கிம் புநரேஷாம் கரணநாம் ஸ்வவிஷயநியமேந வ்ருத்திர்பவதி
ஆஹோஸ்வித்³வ்யதிகரேணேதி ?

உச்யதே- நநு ச ப்ராசே³வ ரூபாதி³ஷு பஞ்சாநாமாலோசநமாத்ரமிஷ்யதே
வ்ருத்திரிதி (ka0 28) சோக்தவா⁵⁵சார்யேணந்தே⁵பதி³ஷ்டம் ஸைஷா பவத்யஸாமாந்யேதி
(ka0 29) | ததரவம் க³தே ப⁴வத: ஸம்ஸய: |

குத: இத்யுச்யதே- ஸத்யமேவைதத் | ததா²பி ஜாயதே ஸம்ஸய: | குத:

? கரணந்தரேண ஸ்வவிஷயோபலப்தௌ⁴ கரணந்தரௌத்ஸுக்யத³ர்ஸநாத் |

இஹ கரணந்தரேண சக்ஷுஷா⁵⁵ம்ரதா³டி³மாதி³ரூபோபலப்தௌ⁴

ஸத்யாம் கரணந்தரஸ்ய ஜிஹ்வாலக்ஷணஸ்யௌத்ஸுக்யம்

ப்ரவ்ருத்திஸ்சோபலப்தா⁴ | தத்யதி³ ஸ்வவிஷயநியதாநீந்த³ரியாநி, நைஷாம்

கரணந்தரவிஷயோபலம்பா⁴த்தத்ஸாஹசர்யாபேக்ஷ: ஸ்வவிஷயக்³ரஹணபா⁴வ:

ஸ்யாத் |

அஸ்தி ச | தஸ்மாது³பபந்ந: ஸம்ஸய: | தத்ரேதா³நீம் ப⁴வத: ப்ரதிபத்திரிதி |

உச்யதே- அத்ராபி நாஸ்தீந்த³ரியாணம் ஸ்வவிஷயக்³ரஹணவ்யதிகர: | கிம் தர்ஹி

|| ஸ்வாம் ஸ்வாம் ப்ரதிபத்யந்தே பரஸ்பராக்கூதஹேதுகீம் வ்ருத்திம் |

புருஷார்த² ஏவ ஹேதுர்ந கேநசித் கார்யதே கரணம் || 31 ||

யஸ்ய கரணஸ்ய யா வ்ருத்திரபதி³ஷ்டா தத்யதா² ஸ்ரோத்ரஸ்ய

ஸப்த³க்³ரஹணம், சக்ஷுஷோ ரூபக்³ரஹணம் இத்யாதி³ | தாமேவ ப்ரதிபத்யந்தே-

ஸ்வவிஷயஜித்⁴ருக்ஷயா⁵வலம்ப³ந்த இத்யர்த: ² | பரஸ்பரஸ்யாகூதம்

பரஸ்பராக்கூதம் | ஆக்ஷதமபி⁴ப்ராயோ⁵பி⁴ஸந்தி⁴ரித்யர்த: ² | பரஸ்பராக்கூதம் ஹேது:

ப்ரதிபத்தேரஸ்யா:, ஸேயம் பரஸ்பராக்கூதஹேதுகீ | பரஸ்பராக்கூதம் ப்ரதிபத்தே:

காரணமிதி க்ருத்வா தாச்ச²ப³த்யம் லப⁴தே | தத்யதா² த³தி⁴த்ரபுஸம் ஜ்வர: |

ஏதது³க்தம் ப⁴வதி யதா³ சக்ஷுஷா⁵⁵ம்ரதா³டி³மாதி³ ரூபமுபலப்த³ம்

ப⁴வதி ததா³ ரஸநேந்த³ரியமுபாத்தவிஷயஸ்ய சக்ஷுஷோ வ்ருத்திம் ஸம்வேத்ய

ஸ்வவிஷயஜித்⁴ருக்ஷயௌத்ஸுக்³தவத்³விகாரமாபத்யதே, ரஸநஸ்ய வ்ருத்திம்

ஸம்வேத்ய பாதௌ³ விஹரணமாரபே⁴தே ஹஸ்தாவாதா³நம், தாவத்³யாவத்³ஸௌ

விஷயோ

ரஸநேந்த³ரியயோக்யதாம் நீத: | ததோ ரஸநம் ஸ்வவிஷயே ப்ரவர்ததே |

ஏவமிதரேஷ்வபி வக்தவ்யம் |

ஆஹ, யத்யேவம் தேந தர்ஹீந்த்ரியாந்தரவ்ருத்திஸம்வேதநே³க்ஷப்ரத்யயவத்வப்ரஸங்க³

யதி³ தர்ஹீந்த்ரியாந்தரேணேந்த்ரியாந்தரஸ்ய வ்ருத்தி: ஸம்வேத்யதே, ப்ராப்தமஸ்ய
ப்ரத்யயவத்த்வம் | அதா²ப்ரத்யயமிந்த்ரியம் பரஸ்பரா³க்ஷஸம்வேத³நம்,
தர்ஹி ந வாச்யமிதி | கிம் ச பரஸ்பரத்வாரித்வாரபா⁴வப்ரஸங்க³ஸ்ச |
இந்த்ரியாந்தரம் சேதி³ந்த்ரியாந்தரஸ்ய வ்ருத்திம் ஸம்வேத்ய ஸ்வார்த²மாகாங்க்ஷேத்,
ப்ராப்தமஸ்ய த்வாரித்வமிதரஸ்ய ச த்வாரத்வம் | தத்யுக்தமிந்த்ரியாணம்
பரஸ்பரா³க்ஷஸம்வேத³நமிதி |

உச்யதே- ந, உபசாராத் | ப்ராகே³வோபதி³ஷ்டமஸமாபி⁴ரப்ரத்யயமிந்த்ரியமிதி |
கிம் தர்ஹி ஸ்வவிஷ்யஸ்ய படோ: ஸஹசாரிணமர்த²மிந்த்ரியாந்தரவிஷ்யதாமாபந்நம்
ஸம்ஸ்ப்ருஸ்ய ஸ்வபா⁴வத இந்த்ரியாந்தரம் ஸ்வவிஷ்யம் ப்ரதி ஸாகாங்க்ஷம் ப⁴வதி,
தத்ஸந்நிதௌ⁴ விக்ரியாத்³ஸநாத் | தத்ர ஸம்வேத³நமுபசர்யைவமுச்யதே
இத்யதோ³ஷ: |

கிம் சாந்யத் | பெள⁴திகாவயவப்ரத்யயவிவ்ருத்திவத்த³விவ்ருத்தே: | யதா²
பு³த்தே⁴

ப்ரஸாத்³மநந்தரம் பெள⁴திகாநாமவயவாநாம் முக²நயநாத்³நாம் ப்ரஸாதோ³ ப⁴வதி,
ந சைஷாம் ப்ரத்யயவத்த்வம், ஏவமிஹாபி ஸ்யாத் | ந ச ப்ரத்யயவத்த்வம் |
ஏதேந த்வாரித்வாரபா⁴வ: ப்ரத்யுக்த: |

மநோ³தி⁴ஷ்டா²நஸாமர்த்யாத்வா | அத்வா பரஸ்பரவிஷ்யமாக்ஷதம் பரஸ்பரா³க்ஷதம்,
யதா² ஜலவிஷ்ய: புருஷ: ஜலபுருஷ: | ஆக்ஷதமிச்சா² ஸங்கல்ப: மந

இத்யர்த:² | ஸ ஹேதுரஸ்யா: ஸேயம் பரஸ்பரா³க்ஷதஹேது³ தாம் | ஏதது³க்தம்
ப⁴வதி, யதா² கிஞ்சித்³ந்த்ரியம் விஷயே ப்ரவ்ருத்தம் ப⁴வதி ததா³ தத்³த்வாரேண
ஸமஸ்தமர்த²முபலப்ய தத்ஸஹசாரிணமர்தா²ந்தரமாகாங்க்ஷதி³ந்த்ரியாந்தரம்
வ்ருத்த்யா ப்ரதிதிஷ்ட²தே | தேநாகாங்க்ஷாவதா மநஸா³தி⁴ஷ்டி²தாமிந்த்ரியம்
விக்ரியாமாபு³யதே | ததா² ச தந்த்ராந்தரே³ப்யுக்தம்- யஸ்ய யஸ்யேந்த்ரியஸ்ய
விஷயம் மநோத்யாயத்யபி⁴ஸம்பத்தயர்தே²ந தஸ்ய தஸ்யெளத்ஸு³க்யம்
ப்ரவ்ருத்தி³ஸ்ச

ப⁴வதீதி | ஏதது³க்தம் ஸ்வாம் ஸ்வாம் ப்ரதிபு³யந்தே பரஸ்பரா³க்ஷதஹேது³கீம்
வ்ருத்திரிதி |

கிமிந்த்ரியம் மநோவ்ருத்த்யாதி⁴ஷ்டா²ய ஸ்வவிஷயே ப்ரவர்தயதி யதா²
பரஸ்வாத்³ம்ஸ்சைத்ர இதி ?

நேத்யுச்யதே | கிம் தர்ஹி ஸ்வவிஷ்யஸங்கல்பாநுக்³ரு³ஹீதஸ்ய மநஸ:

ஸம்ஸப்ர்ஸாத்ஸ்வயமேவேந்த்³ரியம் ஸ்வவிஷயம் ப்ரதிபத்³யதே | கஸ்மாத்
 ? ப்ரயோக³ஸக்த்யஸித்³தே⁴ | ந ஹி யதா² சைத்ரஸ்ய பரஸ்வாதி³ப்ரயோக³ஸக்தி:
 ஸித்³தா⁴ ஏவம் மநஸு இந்த்³ரியப்ரயோக³ஸக்தி: | தஸ்மாத்த³யுக்தமிந்த்³ரியஸ்ய மந:
 ப்ரேரகமிதி | ரஜு இதி சேத்ஸ்யாந்மதம், ரஜஸோ ஹீந்த்³ரியாந்தரப்ரயோக³ஸாமர்த்²யம்
 வித்³யதே | தஸ்மாத்த³யுக்தமுக்தம் ப்ரயோக³ஸக்த்யஸித்³தே⁴ர்நேந்த்³ரியாணம்
 மந:ப்ரயோஜகமிதி | ஏதச்சாயுக்தம் ? கஸ்மாத் ? அவிஸேஷாத் | இந்த்³ரியாந்தரே³பி
 ஹி
 தர்ஹி ரஜோ⁵ஸ்தீத்யத ஆத்மபூ⁴தேநைவாஸ்ய நிமித்தேந ப்ரவ்ரு³த்திரப்ரதிஷித்³தா⁴,
 கிம் மநஸா பரிகல்பிதேநேதி ? கிம் சாந்யத், கரணந்தராநுபபத்தே: |
 சைத்ரோ ஹி பரஸ்வாதீ³நாம் ப்ரயோக³ம் கரணந்தரேண கரோதி | ந து மநஸு:
 கரணந்தரமஸ்தீத்யஸமானம் | பாணிவிதி³தி சேந்ந சைத்ரவ்யாபாராபேக்ஷத்வாத் |
 தத³பி ஹி சைத்ரவ்யாபாராபேக்ஷம் ப்ரவர்ததே ந ஸ்வத: | கிஞ்ச தத்³வ்யதிரேகேண
 ப்ரவ்ரு³த்த்யுபலப்³தே⁴ | யஸ்ய ஹி ப்ரயோஜகாந்தராபேக்ஷா ப்ரவ்ரு³த்தி: ந
 தஸ்ய கதா³சித்³பி ஸ்வதந்த்ரஸ்ய ப⁴வதி | அஸ்தி து ஸங்கல்பவ்யதிரேகேண
 மேக⁴ஸ்தநிதாதி³ஷ்வவிந்த்³ரியஸ்ய ப்ரவ்ரு³த்தி: | தஸ்மாந்நேந்த்³ரியாந்தரஸ்ய மந:
 காரகம் | ந சேத்காரகம் யதா² மௌலாநாம் கு³ணாநாமேவமிஹாபி புருஷார்த்² ஏவம்
 ஹேதுர்ந கேந சித்தகார்யதே கரணமிதி ஸித்³தா⁴ம் || 31 ||

காரிகா 32

ஆஹ, கரணம் ப்ரத்யாசார்யவிப்ரதிபத்தே: | தத³வதா⁴ரணம் கர்த்தவ்யம் |
 ஆசார்யாணம் கரணம் ப்ரதி விப்ரதிபத்தி: | ஏகாத்³ஸவித⁴மிதி வார்ஷக³ண: |
 த³ஸவித⁴மிதி தாந்த்ரிகா: பஞ்சாதி³கரணப்ரப்³ரு³தய: | த்³வாத்³ஸவித⁴மிதி
 பதஞ்ஜலி: | தஸ்மாத்த்³ப⁴வத: கதிவித⁴ம் கரணமபி⁴ப்ரேதமிதி வக்தவ்யமேதத் |
 உச்சயதே-

|| கரணம் த்ரயோத³ஸவித⁴ம் ததா³ஹரணதா⁴ரணப்ரகாஸகரம் | ||

பஞ்ச கர்மேந்த்³ரியாணி பஞ்ச பு³த்³தீ⁴ந்த்³ரியாணி மனோ⁵ஹங்காரோ
 பு³த்³தி⁴ஸ்சேத்யேதஸர்வம் புருஷார்தோ²பயோகி³கரணம் | கஸ்மாத்
 ? அபுருஷார்தோ²பயோகி³த்வே தத்த்வாந்தராநுபபத்திப்ரஸங்காத் | யதி³ யதா²
 வார்ஷக³ண ஆஹு:- விங்க³மாத்ரே மஹாநஸம்வேத்³ய: கார்யகாரணரூபேண
 விஸிஷ்டாவிஸிஷ்டலக்ஷணேந, ததா² ஸ்யாத்³தத்த்வாந்தரம் | தந்ந ஸ்யாத்,

அநர்த்²கத்வாத் |

ஆஹ, ஸத்யம், ப்ரதா⁴நலக்ஷணநாம் கு³ணநாம் வைஷம்யமாத்த்ரூபத்வே⁵பி
தத்த்வாந்தரமஸௌ ப⁴விஷயதீதி | கஸ்மாத் ? ஸாம்யாத்³வைஷம்யமுபாக்²யாந்தரமிதி
|

ஏதச்சாயுக்தம் | கஸ்மாத் ? தத்த்வாநவஸ்தா²ப்ரஸங்கா³த் | ஏவம் ஹி
பரிகல்ப்யமாநே

ப்ரதா⁴நமஹதோர்யத³ந்தராலம் தத³பி ச க்ரியா⁴ரூபத்வாத்³க்ரியாவத உபாக்²யாந்தரமிதி
தத்த்வாந்தரநவஸ்தா²ப்ரஸங்க³ | அப்யுபக³மே வா மஹதஸ்தத்த்வாந்தராணம் ச
க்ரியாகாலவிரோத⁴ | தஸ்மாத்தத்த்வாந்தராநுபபத்திரநவஸ்தா² வா, த்ரயோத³ஸவித⁴ம்
கரணமித்யந்யதரவத³வஸ்யமப்யுபக³ந்தவ்யம் | தத்ர சாஸ்மத்ப்ரதிஜ்ஞாதமேவ
நிர்தோ³ஷம் லக்ஷயதே | தஸ்மாத்³பந்நமேதத் த்ரயோத³ஸவித⁴ம் கரணமிதி |
ஆஹ, கரணமிதி க்ரியாகாரகஸம்ப³ந்த⁴க³ர்போ⁴ஸயம் நிர்தே³ஸ: | கத²ம் ? யேந
தத்கரணமிதி | தத்ர வக்தவ்யம் கா க்ரியா, கிம் ச தத்க்ரியதே யத³பேக்ஷய
பு³த³யாதீ³நாம் கரணத்வமிதி ?

உச்யதே- யது³க்தம் கா க்ரியேத்யத்ர ப்³ரூம:- தந்நிர்வர்தகமிஹாபி⁴ப்ரேதாத்
ந த³ண்டா³தி³வத், கிம் தர்ஹி ததா³ஹரணதா⁴ரணப்ரகாஸகரம் | தத்ராஹரணம்
கர்மேந்த³ரியாணி குர்வந்தி, விஷயார்ஜநஸம்ம²த்வாத் | தா⁴ரணம் பு³த³தீ⁴ந்த³ரியாணி
குர்வந்தி, விஷயஸந்நிதா⁴நே ஸதி ஸ்ரோத்ராதி³வ்ரு³த்தேஸ்தத்³ரூபபத்தே: |
ப்ரகாஸமந்த:கரணம் கரோதி, நிஸ்சயஸாமர்த்²யாத் |

அபர ஆஹ- ஆஹரணம் கர்மேந்த³ரியாணி குர்வந்தி | தா⁴ரணம் மநோ⁵ஹங்காரஸ்ச
|

ப்ரகாஸநம் பு³த³தீ⁴ந்த³ரியாணி பு³த³தி⁴ஸ்சேதி | ஏதத³பி⁴ஸந்தா⁴ய பு³த³யாதீ³நாம்
கரணத்வமுச்யத இதி |

யத்தூக்தம் கிம் கார்யமிதி, உச்யதே-

|| கார்யம் ச தஸ்ய த³ஸ்தா⁴ ||

த³ஸ்தே⁴தி பஞ்ச விஸேஷா: பஞ்சாவிஸேஷா: | தத³ப்யத ஏவ கார்யஸப்³த³ம்
ஸப⁴தே |

|| ஆஹார்யம் தா⁴ர்யம் ப்ரகாஸ்யம் ச || 32 ||

தத³யாஹுர்தவ்யம் தா⁴ரணீயம் ப்ரகாஸயிதவ்யம் ச | அத: கார்யமித்யுச்யதே,
ந நிர்வர்த்யத்வாத் || 32 ||

காரிகா 13

ஏதஸ்மிம்ஸ்த்ரயோத³ஸவிதே⁴ து கரணே த்ரயோத³ஸம் கதரதி³தி ?
உச்யதே- பு³த³தி⁴ரஹங்காரோ மநஸ்ச | தஸ்மாத் |

|| அந்த:கரணம் த்ரிவித⁴ம் ||

கஸ்மாத் ? விஷயாநபி⁴ஸந்தா⁴நாத் | ஸ்ரோத்ராதி³ப்ரணூலிகயா ச
விஷயஸம்ப்ரதிபத்தே: | அவிஸேஷாபி⁴தா⁴நாத்³ பு³த³த⁴யாதி³ப்ரதிபத்திரயுக்தேதி
சேதஸ்யாந்மதம், அவிஸேஷேணேத³முக்த்தமாசார்யேண அந்த:கரணம் த்ரிவித⁴மிதி |
தத்ர கத²மித³மவக³ம்யதே பு³த³த⁴யஹங்காரமநஸாம் க்³ரஹணாபி⁴ப்ரேதம், ந
புந்ரந்யேஷாமிதி ? உச்யதே- ந, ப்ரத²மஸங்க²யாவ்யதிக்ரமஹேத்வநுபபத்தே: |
பு³த³த⁴யாதி³ஸங்க²யாம் ஹி வ்யதிக்ரமமாணஸ்ய ப்ரதிபத்தெள நாஸ்தி ஹேது: |
தஸ்மாத்தேஷாமேவ க்³ரஹணம் | யதா² வஸந்தாய கபிஞ்ஜலாநாலப⁴த இதி |
ஸ்ரோத்ரஸ்யாந்த:கரணத்வப்ரஸங்க³த³யுக்தமிதி சேத் ஸ்யாதே³தத்- பு³த³தி⁴மஹங்காரம்
சோக்த்வா தத ஆஹ பு³த³தீ⁴ந்த³ரியாணி கர்ணத்வக்³க்ஷூரஸநநாஸிகாக்²யாநீதி
(kA0 26) |

தஸ்மாச்ச்²ரோத்ரமந்த:கரணம் ப்ரஸஜ்யத இதி | ஏதத³நுபபந்நம் | கஸ்மாத் ? மநஸ:
ப்ரு²த²க³பி⁴தா⁴நாத் | அத ஏவேத³மாசார்யேணாபேக்ஷய மநஸோ⁵ந்த:கரணத்வம்
ப்ரு²த²கு³க்தம்- தச்சேந்த³ரியமுப⁴யதா² ஸமாக²யாதம், அந்தஸ்த்ரிகாலவிஷயமிதி
(kA0 27) தஸ்மாது³பபந்நமந்த:கரணம் த்ரிவித⁴ம் பு³த³த⁴யாதீ³நி |

|| த³ஸதா⁴ பா³ஹ்யம் | ||

பஞ்ச பு³த³தீ⁴ந்த³ரியாணி பஞ்ச கர்மேந்த³ரியாணீத்யேதத்³பா³ஹ்யம்
த³ஸப்ரகாரமாசார்யைராக்²யாயதே |
ஆஹ, த³ஸதா⁴ பா³ஹ்யமித்யஸ்யாந்ர²க்யம், பரிஸேஷபு³த³தே:⁴ | அந்த:கரணம்
த்ரிவித⁴மித்யுக்தே க³ம்யத ஏதத்பரிஸேஷாதே³வ த³ஸதா⁴ பா³ஹ்யமிதி |
தஸ்மாத்த³க்³ரஹணமந்ர²கமிதி |
உச்யதே- ந, விஷயார்த²த்வாத் | த்ரயஸ்ய விஷயாக்²யமித்யேவம் வக்ஷயாமீத்யாசார்ய
ஆரப⁴தே | அக்ரியமாணே த்வஸ்மிந் கிந்தத் த்ரயஸ்ய விஷயாக்²யமிதி ந ஜ்ஞாயதே
|

ஆஹ, ஏவமபி விஷயக்³ரஹணாத்தஸித்³தே⁴ர்பா³ஹ்யக்³ரஹணபார்த²கமிதி |

உச்சயதே- வக்தவ்யம் தாவதி³த³மவஸ்யம் விஷயபா⁴வப்ரதிபத்தயர்த²ம் |
 தத்ர ஸேஷே வா யதா²ந்யாஸம் வோச்யமாநே ந கஸ்சித்³விஸேஷ: | அத²வா
 நேத³ம் பா³ஹ்யஸம்ஜ்ஞாப்ரதிபத்தயர்த²மா⁴ரப்யதே, கிம் தர்ஹி நியமா⁴ர்த²ம் | கத²ம்
 ? த³ஸதா⁴ பா³ஹ்யம் ஸப்³தா³தி³விஷயக்³ரஹணபூ⁴தமேவ த்ரயஸ்யாபி விஷயாக்²யம்
 யதா²

ஸ்யாத், மா பூ⁴த³ந்த:ப்ராணாதி³பூ⁴தம் | அத²வா த³ஸதை⁴வ பா³ஹ்யம் | பே⁴த³விஷயம்
 பா³ஹ்யமித்யர்த: ² | ப்ராணாதி³பூ⁴தஸ்ய து பே⁴தோ³ நாஸ்தீத்யதோ³ஷ: |
 ததே³தத்

|| த்ரயஸ்ய விஷயாக்²யம் | ||

பு³த³த⁴யஹங்காரமநோலக்ஷணஸ்ய ஹி
 த்ரயஸ்யோபாத்தவிஷயா பு³த³தீ⁴ந்த³ரியகர்மேந்த³ரியவ்ரு³த்தய:
 ஸம்பர்காத்³விஷயரூபப்ரத்யவபா⁴ஸநிமித்ததாமுபக³ச்ச²ந்த்யோ
 விஷயாக்²யதாம் லப⁴ந்தே | ததா² மநோ⁵ஹங்காராவபி பு³த³தே: ⁴ | பு³த³தி⁴ஸ்து
 நிஸ்சயரூபத்வாத்கரணந்தரநிரபேக்ஷா ஸர்வமர்த²ம் ப்ரவ்ரு³த்தௌ ப்ரதி
 நிஸ்சயரூபேணாத்யஸ்தம் புருஷாயோபஸம்ஹரதி |
 தத்ர ஸப்³தா³தி³ஸந்நிதா⁴நே வ்ரு³த்தீநாம் தாத்³ரூப்யாபத்தேஸ்தத³பக³மே ச
 தாத்³ரூப்யாபக³மாத் ப்ராப்யகாரி |

|| ஸாம்ப்ரதகாலம் பா³ஹ்யம் | ||

உபாத்தவிஷயேந்த³ரியவ்ரு³த்திஸந்நிதா⁴நாத்து
 ததா³காரஸம்ஸ்காராதா⁴ந்நிமித்தஸம்ரு³திப்ரத்யயவஸாத்

|| த்ரிகாலமாப்யந்தரம் கரணம் || 33 ||

காரிகா 34

ஆஹ, ப்ரா³க³ஸ²ப³தா³தி³ஷு ஸ்ரோத்ரா³நாமாலோசநமாத்ரம் வ்ரு³த்திரித்யவிஸேஷேணோக்தம்
 |

தத்ர கிம் ததை²வ ப்ரதிபத்தவ்யமதே²ந்த³ரியாணம் விஷயவிஸேஷோ⁵ஸ்தீதி ? அத²
 சோக்தம் கார்யம் ச தஸ்ய த³ஸதா⁴ விஸேஷலக்ஷணமவிஸேஷலக்ஷணம் ச |
 தத்ர கேந கரணேந கஸ்ய விஷயஸ்ய க்³ரஹணமிதி ?
 உச்சயதே-

|| பு³தீ⁴ந்த³ரியாணி தேஷாம் பஞ்ச விஸேஷாவிஸேஷவிஷயாணி | ||

தேஷாம் பூர்வோக்தாநாமிந்த³ரியாணம் யாநி பு³தீ⁴ந்த³ரியாணி பஞ்ச ஸ்ரோத்ரா³நி
தாநி

விஸேஷாவிஸேஷவிஷயாணி ப்ரதிபத்த்ரு³பே⁴தே³ந | தத்ர தே³வாநாம் யாநி
இந்த³ரியாணி

தாநி த⁴ர்மோத்கர்ஷாத்³விஸுத்³தா⁴ந்யவிஸேஷாநபி க்³ரு³ஹ்ணந்தி ப்ரா³கே³வ
விஸேஷாத்,

யோகி³நாம் ச ஸம்ப்ராப்தவிஸேஷாணம் | அஸ்மதா³தீ³நாம் து விஸேஷாநேவ தமஸா
பரிவ்ரு³தத்வாத் |

ஆஹ, கிம் கர்மேந்த³ரியாணமபி ப்ரதிபத்த்ரு³பே⁴தா³தீ³க்³ரஹ்ணபே⁴தோ³ப⁴வதி ?
நேத்யுச்யதே | கிம் தர்ஹி ஸர்வேஷாமேவ

|| வாக்³ப⁴வதி ஸப்³த³விஷயா | ||

வாகி³ந்த³ரியஸ்ய வாய்வபி⁴ஹதேஷு வத³ந்ப்ரதே³ஸேஷு தால்வாதி³ஷு
த்⁴வநேர்வர்ணபத்³வாக்யஸ்லோகக்³ரந்த²பா⁴வேந விகாராபாத³நம்
ஸர்வப்ராணிநாமவிஸிஷ்டம் |

ஆஹ, அதே²தராநி கர்மேந்த³ரியாணி கத²மிதி ?
உச்யதே-

|| ஸேஷாண்யபி பஞ்சவிஷயாணி || 34 ||

பாணிபாத³பாயுபஸ்தா²ஸ்து ஆதா³நவிஹரணேத்ஸர்கா³நந்த³லக்ஷணை: கர்மபி:⁴
ஸப்³த³ஸ்பர்ஸரஸரூபக்³ந்த⁴ஸமுதா³யரூபா மூர்தீர்விசுர்வந்தீதி |

ஆஹ, யதி³ பஞ்சவிஷயாண்யேவாவிஸேஷாணீதி நியமோ³ப⁴யுபக்³ம்யதே
தேநைககரணேஷ்வாதா³நாதி³க்ரியா³நுபயத்திப்ரஸங்க³ இதி |

உச்யதே ந, நியமப்ரதிஷேதா⁴ர்த²த்வாத் | ஸ்வவிஷயநியமோ
பு³தீ⁴ந்த³ரியவத்கர்மேந்த³ரியாணமபி மா விஜ்ஞாயீத்யதோ

நியமப்ரதிஷேதா⁴ர்த²மித³மாரப்யதே | தத³ர்த²மேவ சாபிஸப்³த³மாசார்யோ³தி⁴ஜகே³
|

ஸம்பா⁴வநார்த²மபி ச பஞ்சவிஷயாண்யேதாநி ப்ரா³கே³வ து சதுஸ்த்ரிவிஷயாணீதி
|

ஆஹ, கத²மேதத்³வக்³ம்யதே விஸேஷாவிஸேஷவிஷயாணீந்த³ரியாணி, ந

புநரஸத்³விஷயாணி இதி ?

உச்யதே- விஸேஷாணுமஸத்த்வாஸித்³தே⁴ | ப்ரத்யக்ஷதஸ்தாவத்³விஸேஷா
உபலப்⁴யந்தே | தஸ்மாதே³ஷாமஸத்த்வமஸக்யம் ப்ரதிஜ்ஞானும் |
அதா²பி ஸ்யாத்ஸாத்⁴யமேதத்ப்ரத்யக்ஷமேவைதத்³நவத்³யம்,
பா³ஹ்யவஸ்துவிஷயமயம்ரு³க³த்ரு³ஷ்ணிகாதி³விஜ்ஞாநவத்ப்ரத்யக்ஷாபா⁴ஸம் |
ஏதச்சாயுக்தம் | கஸ்மாத் ? விகல்பாநுபபத்தே: | ஸர்வமபூ⁴தமப்⁴யுக³ந்தவ்யம் |
யத்ர நாஸ்தி கிஞ்சித்³ பூ⁴தார்தே²ந ப்ரத்யக்ஷம் யத்³ப்யேக்ஷயேதரத் ப்ரத்யக்ஷாபா⁴ஸம்
ஸ்யாத் | உக்தஸ்த்வயம் விகல்ப: | தஸ்மாத்³யுக்தம் ஜ்ஞாநமாத்ரமித்³மிதி | கிம்
சாந்யத் |

விபரீதத்³ர்ஸநப்ரஸங்கா³த் | ம்ரு³க³த்ரு³ஷ்ணிகாஸ்வப்நவிஷயைரஸத்³பி:⁴
ஸதாமஸத்த்வமிச்ச²தஸ்தத்³வதே³வ விபரீதத்³ர்ஸநப்ரஸங்க:³ |
ததா² ஹி க³ந்த⁴ர்வநக³ராதி³ஷு கதா³சித்தமேவார்த²ம் கா³ம் பஸ்யதி,
கஸ்சித்³க³ஜம் பஸ்யதி, கதா³சித்தபதாகாம் | ஸ்வப்நே சைகமூர்திபதிதாநாம்
கோ³புருஷாஸ்வராஸப⁴நதீ³வ்ரு³க்ஷப்ர⁴ரு³தீநாம் த³ர்ஸநம் ஸ்மரணே விபர்யயேண
த்³ரு³ஷ்டம் | ததா² வாதாயநே ஹஸ்தியூத²ப்ரவேஸநே... | விச்சி²ந்நாநாம்
சாவயவாநாம் புந: ஸந்தா⁴நம் ஆகாஸக³மநமநீஸ்வரஸ்யாநிமித்தம்
ராஜ்யலாப⁴ இதி | ததி³தரத்ராபி ஸ்யாத் | ந த்வஸ்தி | தஸ்மாத்³யுக்தம்
ம்ரு³க³த்ரு³ஷ்ணிகாஸ்வப்நாதி³வத்³ஸத்த்வம் பா⁴வாநாம் | அர்த²க்ரியா ச ந
ஸ்யாத் | யதா² ஸ்வப்நே ஸ்நாதாநுலிப்தாஸிதபீதவஸ்த்ராச்சா²தி³தாநாமப²லத்வம்
த்³ரு³ஷ்டம், ஏவமிஹாபி ஸ்யாத் | ஸூக்ரவிஸர்க³வதி³தி சேத், ஸ்யாதே³தத்- யதா²
த்³வ்யஸமாப்திபூர்வக: ஸூக்ரவிஸர்க:³ ஸ ச தத³பா⁴வே³பி ஸ்வப்நே ப⁴வதி,
ஏவமிதரத்ஸ்யாதி³தி | தத³யுக்தம், ராகா³தி³நிமித்தத்வாத் | ததா²ஹி ஜாக்³ரதோ³பி
தத்

த்³வ்யஸமாபத்திமந்தரேண ப⁴வதி | தஸ்மாந்மநோரஞ்ஜநாநிமித்தம் தத் |
ப்ரேதவதி³தி

சேத் ஸ்யாதி³யம் மம ஸத்³பு³தி:⁴, யதா²ப்ரேதாநாமஸத்³பி:⁴பூயநத்³யாதி³பி⁴ர்த²க்ரியா,
நரகபாலஸ்ச பா³த⁴நம் | ஏவமத்ராபி ஸ்யாதி³தி | தத³யுக்தம் | அஸித்³த⁴த்வாத் |
ந ஹ்யேதத்³ஸதி³தி ஸித்³த⁴ம் | கிஞ்ச ப்ரத்யக்ஷேண சாப்ரத்யக்ஷப³த⁴நாத் |
இஹ ப்ரத்யக்ஷம் ப³ஸீய இத்யப்ரத்யக்ஷஸ்ய தேந ப்ரத்யாக்யாநமுபபத்³யதே |
ப⁴வந்தஸ்த்வப்ரத்யக்ஷேந ப்ரத்யக்ஷம் ப்ரத்யாசக்ஷதே | தஸ்மாத்³யுக்தம்
நரகலாபாதி³வத்³ஸதாமர்த²க்ரியேதி | ஸ்வபா⁴வபே⁴தா³த்தத்³ஸத்த்வமிதி சேத்,

ஸ்யாதே³த- யதி³ பரமார்த²தோ நரகபாலா: ஸ்யுஸ்தேஷாமபி து:³க²ஸம்ப³ந்த:⁴
ஸ்யாத்,

மூர்திமத்த்வாவிஸேஷாத் | ந து தேஷாம் பா³தா⁴ஸ்தி | தஸ்மாத்³ ப்⁴ராந்திரஸாவிதி
|

ஏதத³யுக்தம் | கஸ்மாத் ? கர்மஸக்திவைசித்ரயாத் | ப்ரத்யக்ஷமேவ
தாவத்கர்மநிமித்தோ வா³பு³தி³ஸ்வபா⁴வாஹாரவிஹாரஸக்திபே⁴த³பி⁴ந்நோ
விசித்ர:

ஸம்ஸார உபலப்யதே | ஸ நிபுணமவேக்ஷிதுமஸக்ய:, க³ம்⁴ரத்வாத் | கிம்
புநரப்ரத்யக்ஷகர்மணம் விபாகவைவரூப்யமதர்ககோ³சரமஸ்மதா³தி³பு³த³ய:
பரிச்சே²த்யநதி ? தஸ்மாந்மநோரத²மாத்த்ரமேதத் | த⁴ர்மாத⁴ர்மாநுபபத்திஸ்ச ஸ்யாத்
|

யதா²ஸ்வப்நே ப்³ரஹ்மஹத்யாஸூராபாநாக³ம்யக³மநாத்³நாமப²லத்வம், ஏவமிதரத்ராபி
ஸ்யாத், அஸத³விஸேஷாத் | மித்³தோ⁴பகா⁴தாத்³விஸேஷ இதி சேத் ந,
அவிஸேஷாத் |

அஸத்தவே துல்யே க்வசிது³பகா⁴த: க்வசிந்நேதீச்சா²மாத்த்ரமேதத் | ஏவம் சேத்
நாஸந்த: ப்ரு²தி²வ்யாத³ய: | ந சேத³ஸந்தோ யுக்தமுபதி³ஷ்டம் பு³தி³ந்³நி³யாணி
தேஷாம் பஞ்ச விஸேஷாவிஸேஷவிஷயாணீதி || 34 ||

|| இதி யூயுக்திதீபிகாயாம் ஸப்தமமாஹ்நிகம் ||

காரிகா 35

த³வாரித்³வாரபா⁴வமேஷாமிதா³நீம் வக்ஷயாம: | தத்ர பா³ஹ்யம் கரணம் த³வாரம்,
அந்த:கரணம் த³வாரீதி |

ஆஹ, கரணவிஸேஷாத³யுக்தம் அந்த:கரணஸ்ய ஹீந்த³ரி³யாநாம் ச
கரணத்வமவிஸிஷ்டம் | தத்ர கோ ஹேதுரந்த:கரணம் த³வாரி, த³வாராணீந்த³ரி³யாணீதி
?

உச்யதே-

|| ஸாந்த:கரண பு³தி³தி:⁴ ஸர்வம் விஷயமவகா³ஹதே யஸ்மாத் |
தஸ்மாத் த்ரிவித⁴ம் கரணம் த³வாரி த்³வாராணி ஸேஷாணி || 35 ||

ஸஹாந்த:கரணேந வர்ததே யா ஸா⁵ந்த:கரண பு³தி³தி:⁴ | அஹங்காரமநோப்யாம்

ஸஹிதா பு³தி⁴ரித்யர்²:² | அத்ர சாந்த:கரணக்³ரஹணைநைவ பு³தீ⁴ர்³ரஹணை
ஸித்³தே⁴ யு⁴யோ பு³தி⁴க்³ரஹணம் ப்ராதா⁴ந்யக்²யாபநா⁴ர்த்²ம் | ப⁴வதி ஹி
ப்ரதா⁴நஸ்ய

ஸாமாந்யே⁵நந்தர்பூ⁴தஸ்யாபி ப்ரு²த²கு³பதே³ஸ: | தத்³யதா²

ஜகா³ம தம் வநோத்³தே³ஸம் வ்யாஸ: ஸஹ மஹர்ஷிபி:⁴ |

இதி மஹர்ஷிக்³ரஹணை வ்யாஸோ⁵ப்யந்தர்பூ⁴த: ப்ராதா⁴ந்யாத்ப்ரு²த²கு³ச்யதே, ஏவம்
ஸாந்த:கரண பு³தி⁴:⁴ ஸர்வம் விஷயமவகா³ஹதே, விஸரிஷ்டாநவிஸரிஷ்டாம்ஸ்ச
ஸப்³தா³தீ³ந்ஸந்நிக்ரு³ஷ்டவிப்ரக்ரு³ஷ்டவ்யவஹிதாந்ப்ரமாணப³லேந ஸ்வவ்ரு³த்தே
விஷயீகரோதீ³த்யர்²:² | ஏதது³க்தம் ப⁴வதி அநியதவிஷயோ த்³வாரீ, நியதவிஷயாணி
த்³வாராணி | தத்³யதா² ப்ராஸாத³ஸ்ய பூர்வோத்தரத³க்ஷிணபஸ்சிமாநாம்
ஸ்வதி³ங்நியமோ ந

பூர்வமுத்தரம் த³க்ஷிணம் பஸ்சிமம் வா கதா³சித்³ப⁴வதி, ததே²தராண்யபி த்³வாரீணி |
தத்ராநியதா: ஸர்வதி³க³வஸ்தி²தை³வாரை: ப்ரவர்தந்த ஏவமிஹாபி ஸ்ரோத்ரா³நி
ஸ்வவிஷயநியதாநி | ஸாந்த:கரண து பு³தி⁴:⁴ ஸர்வம் விஷயமவகா³ஹதே யஸ்மாத்
தஸ்மாத்³நியதவிஷயத்வாது³பந்நமேத்த்ரிவித⁴ம் கரணம் த்³வாரி, த்³வாராணி
ஸேஷாணீதி

|| 35 ||

காரிகா 36

|| ஏதே ப்ரதீ³பகல்பா: பரஸ்பரவிலக்ஷண கு³ணவிலேஷா: |

க்ரு³த்ஸ்நம் புருஷஸ்யார்த்²ம் ப்ரகாஸ்ய பு³தி⁴க்³தௌ⁴ ப்ரயச்ச²ந்நி || 36 ||

ஏதே இத்யநேந த்ரயமபி⁴ஸம்³ப³த்⁴நாதி ஸ்ரோத்ரா³நாமந்யதமம் மநோ⁵ஹங்காரஸ்ச
|

ப்ரதீ³பகல்பா இத்யநேந ப்ரகாஸஸாம்யம் கரணபர்வண ஆசஷ்டே, யதா² ப்ரதீ³ப:

ப்ரகாஸக ஏவம் கரணமபி, தத்³வ்யாபாரே ஸதி விஷயாவிர்பா⁴வாநுபபத்தே: |

பரஸ்பரவிலக்ஷண இத்யநேந வ்யஸ்தவ்ரு³த்திம் பூர்வோக்தாமாகர்ஷதி | தயா
ஹ்யேஷாம்

வைலக்ஷண்யமநுமீயதே, ஆலோசநஸங்கல்பாபி⁴மாநபே⁴தா³த் | கு³ணவிலேஷா

இத்யநேந ஸத்த்வாதீ³நாம் புருஷவிஜ்ஞாநமுத்³தி³ஸ்ய தத்³பா⁴வேந பரிணாமம்

க்²யாபயதி | க்ரு³த்ஸ்நம் புருஷஸ்யார்த்²மிதி விலேஷாவிலேஷலக்ஷணம் கார்யம்

ஆஹார்யதா⁴ர்யப்ரகாஸ்யதயா யதா²ஸம்ப⁴வம் ப்ரகாஸ்ய ஸ்வவ்ரு³த்த்யநு³கு³ணம்
க்ரு³த்வா

விஷயவ்யாபாரேணநுபூ⁴ய பு³த்³தா⁴வாத⁴த்தே, அதத்³விஷயதாமாபாத³யதீத்யர்த² |
கதா³சித்து பு³த்³தி⁴ரேவ பா³ஹ்யகரணஸங்கல்பாபி⁴மாநக்³ரு³ஹீதம் | ஸர்வதா²
த்வயம்

ஸாஸ்த்ரார்தோ² யேந வா தேந கரணேந விஷயமுபாத்தம் பு³த்³தி⁴ரத்⁴யவஸ்யதி |
தயா சாத⁴யவஸாயரூபாபந்நயா சேதநாஸக்திரநுக்³ரு³ஹ்யதே

ந கரணந்தரஸ்ய புருஷேண ஸமப³ந்தோ⁴ஸ்தி | ததஸ்ச த்³வாரிணம்

ப³ஹுத்வாதத்த³தி³ர்ஸநவிஸேஷஸ்வாதந்தர்யஸமுச்சயாந்த:கரணபுருஷகர்த்து³த்வதோ³ஷா

|| 36 ||

காரிகா 37

ஆஹ, க: புநரத்ர ஹேதுர்யேந த்³வாரித்வாவிஸேஷே ஸத்யஹங்காரமநஸீ பு³த்³தௌ⁴
விஷயாதா⁴நம் குருதோ ந புநரநயோ: ஸாக்ஷாத்த்புருஷேண ஸம்ப³ந்த⁴ இதி ?
உச்ச்யதே-

|| ஸர்வ ப்ரத்யுபபோ⁴க³ம் யஸ்மாத் புருஷஸ்ய ஸாத⁴யதி பு³த்³தி⁴ | ||

அஹங்காரமநஸோர்ஹி, நாஸ்தி நிஸ்சயரூபதா, ஸங்கல்பாபி⁴மாநமாத்ரரூபத்வாத் |
அநிஸ்சிதவிஷயயா ச கரணவ்ரு³த்த்யா புருஷஸ்ய

ஸமந்தோ⁴ஸந்த²க: ஸ்யாத் | ஸ்வயம் வா நிஸ்சேதுரஸ்ய கர்த்து³த்வம் ஸ்யாத் |

ததஸ்சாமிஸ்ரநிஸ்சயகாரணத்வாத³யமப்ப்யாமிஸ்ரரூப: ஸ்யாத் | ஸர்வம்

ஸைதது³க்தோத்தரம் நிஸ்சயரூபா ஹி பு³த்³தி⁴ | அதஸ்தத்³வ்ரு³த்த்யுபநிபாதீ விஷய:

ஸந்நிதா⁴நமாத்ராத்புருஷேண ஸஞ்சேதிதோ நாஸ்யௌதா³ஸீர்யம் பா³தி⁴துமுத்ஸஹதே,

நோ க²ல்வப்ப்யாநர்த²க்யமநுஷஜ்யதே | ஏதது³க்தம் ஸர்வம் ப்ரத்யுபபோ⁴க³ம்

யஸ்மாத்த்புருஷஸ்ய ஸாத⁴யதி பு³த்³தி⁴ரிதி |

ஆஹ, ஏவமபி ஸப்³தா³தி³லக்ஷணே விஷய: ப்ரக்ரு³த:, ஸ ச பு³த்³த⁴யா ஸர்வ:

ப்ரதிபாத³யதே | தத்ர விஷயாந்தரமயஸ்தி ப்ரதா⁴நபுருஷாந்தரலக்ஷணம் |

ததா² சாஹு: | உபபோ⁴க³ஸ்ய ஸப்³தா³த்யுபலப்³தி⁴ராதி:³ கு³ணபுருஷோபலப்³தி⁴ரந்த:
|

தஸ்மாத்தத்ப்ரதிபத்த்யர்த²ம் கரணந்தரம் வக்தவ்யமிதி |

உச்ச்யதே- ந வக்தவ்யம் | கிம் காரணம் | யஸ்மாத்

|| ஸைவ ச விஸிநஷ்டி புந: ப்ரதா⁴நபுருஷாந்தரம் ஸுக்ஷமம் || 37 ||

யதோ யஸ்மாத்தகாரணத் ஸா பு³த்தி⁴ரேவ ஹி காஷ்டா²பந்நேந
 தமஸா⁵பி⁴பூ⁴தத்வாத்³த⁴ர்மாதீ³நாம் ஸத்த்வத⁴ர்மாணம்
 ப்ரக்ரு³திபூ⁴தாந்விகாரபூ⁴தாந்பரதந்த்ராநுபகார்யாநுபகாரகாநசேதநாந்ஸம்ஸர்க்³த⁴ர்மிணஸ்ச
 கு³ணநாத்மத்வேநாத்⁴யவஸ்ய புருஷாயோபஹரதி | ஸ ச
 மித்²யாஜ்ஞாநாப்⁴யாஸவாஸநாநுரஞ்ஜிதம் பு³த்தி⁴ப்ரத்யயமநுருத்⁴யமாநோ
 த³ர்ஸிதவிஷயத்வாத்²வ ப்ரதிபத்³யதே | யதா³ து
 த⁴ர்மாத்³யப்⁴யாஸாத்தமோரூபாக்³மே ஸத்யுத்தரோத்தராணம் ஸத்த்வத⁴ர்மாணமுத்கர்ஷஸ்த
 விநிவ்ரு³த்தமித்²யாப்ரத்யயா வ்ரு³த்தி: | ந ப்ரக்ரு³திகாரபூ⁴த:
 ஸ்வதந்த்ரோ⁵நுபகார்யோ⁵நுபகாரகஸ்சேதநோ⁵ஸம்ஸர்க்³த⁴ர்மா ச |
 ததோ விபீ³தாஸ்ச கு³ண இதி ஸூத்³தா⁴த்⁴யவஸாயம் கரோதி | புருஷஸ்ச
 பரோபஹ்ரு³தப்ரவ்ரு³த்தித்வாத்²வ ப்ரதிபத்³யதே | ததே³தத்³ கு³ணநாம்
 புருஷஸ்ய
 சாந்தரம் த்³வயோரபி நிஸ்சயஸ்வபா⁴வத்வாத்³ஸ்மாத்த்யூர்வோக்தத⁴ர்மபே⁴தே³பி ஸதி
 ஸுக்ஷமம் க்³ம்⁴ரம் து³ர்ஜ்ஞேயம் | அதஸ்ச ஸுக்ஷமம் யத்³ பு³த்தி⁴மாத்ரமவலம்ப்³ய
 தத்³விஸிஷ்டாயாஸ்சேதநாஸகக்தேர்க்³ராஹ்யக்³ராஹக..... || 37 ||

காரிகா 38

வ்யாக்²யாதம் கரணபர்வ | கார்யபர்வேதா³நீம் வக்தவ்யம் | தஸ்ய ச
 புரஸ்தாது³த்³தே³ஸ:
 க்ரு³த:- கார்யம் ச தஸ்ய த்³ஸதா⁴ ப்ருச விஸேஷா இதி | ஸாம்ப்ரதம் து
 நிர்³தே³ஸம் கரிஷ்யாம: |
 ஆஹ, யத்³யேவம் தஸ்மாதி³த்³மேவ தாவது³ச்யதாம் கே விஸேஷா:, கே⁵விஸேஷா இதி
 |
 உச்யதே-

|| தந்மாத்திராண்யவிஸேஷா: ||

யாநி தந்மாத்திராணி பஞ்சாஹங்காராது³த்பத்³யந்தே இதி ப்ராக்³பதி³ஷ்டம் | தே
 க²ல்வவிஸேஷா: | காநி புநஸ்தந்மாத்திராணீ³த்யுச்யதே ஸப்³த்³தந்மாத்திரம்,

ஸ்பர்ஸதந்மாத்தரம், ரூபதந்மாத்தரம், ரஸதந்மாத்தரம், க³ந்த⁴தந்மாத்தரமிதி |

கத²ம் புநஸ்தந்மாத்தராணீதி ?

உச்யதே- துல்யஜாதீயவிலேஷாநுபபத்தே: | அந்யே ஸப்³த³ஜாத்யபேதே³ஶபி |

ஸதி விலேஷா உதா³தாநுதா³த்தஸ்வரிதாநுநாஸிகாத³யஸ்தத்ர ந ஸந்தி

தஸ்மாச்ச²ப³த³தந்மாத்தரம் | ஏவம் ஸ்பர்ஸதந்மாத்தரே ம்ரு³து³கடி²நாத³ய: | ஏவம்

ரூபதந்மாத்தரே ஸூக்லக்ரு³ஷ்ணாத³ய: | ஏவம் ரஸதந்மாத்தரே மது⁴ராம்லாத³ய: | ஏவம்

க³ந்த⁴தந்மாத்தரே ஸுரப்⁴யாத³ய: | தஸ்மாத்தஸ்ய தஸ்ய கு³ணஸ்ய ஸாமாந்யமேவாத்ர,

ந விலேஷ இதி தந்மாத்தராஸ்வேதே³விலேஷா: |

ஆஹ, அத²கே புநர்விலேஷா இதி ?

உச்யதே- யாநி க²லு

|| தேப்⁴யோ பூ⁴தாநி பஞ்ச பஞ்சப்⁴ய: | ||

உத்பத்³யந்தே

|| ஏதே ஸம்ரு³தா விலேஷா: ||

தத்ர ஸப்³த³தந்மாத்தராதா³காஸம், ஸ்பர்ஸதந்மாத்தராத்³வாயு:, ரூபதந்மாத்தராத்³தேஜ:,

ரஸதந்மாத்தராதா³ப:, க³ந்த⁴தந்மாத்தராத்³ப்ரு³தி²வீ | தேப்⁴யோ பூ⁴தாநீத்யேதாவதி

வக்தவ்யே

பஞ்ச பஞ்சப்⁴ய இதி க்³ரஹணம் ஸமஸங்க்²யாகதஸ்தது³த்பத்திஜ்ஞாபநார்த²ம் |

தேநைகைகஸ்மாத்தந்மாத்தராதே³கைகஸ்ய விலேஷஸ்யோத்பத்தி: ஸித்³தா⁴ |

ததஸ்ச யத³ந்யேஷாமாசார்யாணமபி⁴ப்ரேதம் ஏகலக்ஷணைப்⁴யஸ்தந்மாத்தரேப்⁴ய:

பரஸ்பராநுப்ரவேஸாதே³கோத்தரா விலேஷா: ஸ்ரு³ஜ்யந்த இதி தத்ப்ரதிஷித்³த⁴ம்

ப⁴வதி |

கிந்தர்ஹி அந்தரேணபி தந்மாத்தராநுப்ரவேஸமேகோத்தரேப்⁴யோ பூ⁴தேப்⁴ய

ஏகோத்தராணம்

பூ⁴தவிலேஷாணமுத்பத்தி: | தத்ர ஸப்³த³கு³ணைச்ச²ப³த³தந்மாத்தராதா³காஸமேககு³ணம்,

ஸப்³த³ஸ்பர்ஸகு³ணைத்ஸ்பர்ஸதந்மாத்தராத்³வி³கு³ணே வாயு:,

ஸப்³த³ஸ்பர்ஸரூபகு³ணைத்ரூபதந்மாத்தராத்³ரி³கு³ணம் தேஜ:,

ஸப்³த³ஸ்பர்ஸரூபரஸகு³ணைத்ரஸதந்மாத்தராச்சது³ர்கு³ண ஆப:,

ஸப்³த³ஸ்பர்ஸரூபரஸக³ந்த⁴த்³ க³ந்த⁴தந்மாத்தராத்³பஞ்சகு³ண ப்ரு³தி²வீ |

அத்ர ச வாயோ: ஸீத: ஸ்பர்ஸ அபாம் ச, தேஜஸ உஷ்ண:, அநுஷ்ணஸீத:

ப்ரு³தி²வ்யா: | ரூபம் ச ஸூக்லம் பா⁴ஸ்வரம் ச தேஜஸோ³பாம் ச, க்ரு³ஷ்ணம்

ப்ரு³தி²வ்யா: | ரஸோ மது⁴ரோ³பாம், ஸாதா⁴ரண: ப்ரு³தி²வ்யா: | க³ந்த⁴ஸ்து பார்தி²வ

ஏவ தத³வயவாநுப்ரவேஸாத்³பூ⁴தாந்தரேஷுபலப்யதே | இத்யேதே ப்ரு²தி²வ்யாத்³நாம்
த⁴ர்மா: | அந்யே ச பரஸ்பராநுக்³ராஹகா: | கே புநஸ்த இத்யாஹ-
ஆகாரோ கௌ³ராம் ரௌக்ஷயம் வரணம் ஸ்தை²ர்யமேவ ச |
ஸ்தி²திபே⁴த:³க்ஷமா க்ரு²ஷ்ணச்சா²யா ஸர்வோபபோ⁴க்³யதே ||

இதி தே பார்தி²வா த⁴ர்மாஸ்தத்³விஸிஷ்டாஸ்ததா²ப்ரே |
ஜலாக்³நிபவநாகாஸவ்யாபகாஸ்தாந்நிபோ³த⁴த ||

ஸ்நேஹ: ஸௌக்ஷம்யம் ப்ரபா⁴ ஸௌக்ல்யம் மார்த்³வம் கௌ³ரவம் ச யத் |
ஸைத்யம் ரக்ஷா பவித்ரத்வம் ஸந்தாநஸ்சௌத³கா கு³ண: ||

ஊர்த்⁴வகம் பாவகம் த³க்³த்⁴ரு² பாசகம் லகு⁴ பா⁴ஸ்வரம் |
ப்ரத்⁴வம்ஸ்யோஜஸ்விதா ஜ்யோதி: பூர்வாப்யாம் ஸவிலக்ஷணம் ||

திர்யக்³க³தி: பவித்ரத்வமாக்ஷேபோ நோத்³நம் ப³லம் |
ரௌக்ஷயம்ச்சா²யதா ஸைத்யம் வாயோர்த⁴ர்மா: ப்ரு²த்²க்³விதா:⁴ ||

ஸர்வதோக்³திரவ்யூஹோ விஷ்கம்ப⁴ஸ்சேதி தே த்ரய: |
ஆகாஸத⁴ர்மா விஜ்ஞேயா: பூர்வத⁴ர்மவிரோதி⁴ந: ||

ஸம்ஹதாநாம் து யத்கார்யம் ஸாமாந்யம் தே க³வாத³ய: |
இதரேதரத⁴ர்மேப்யோ விஸேஷாந்நாத்ர ஸம்ஸய: ||

தத்ராகாராத்³த⁴ர்மை: ப்ரு²தி²வ்யா லோகஸ்ய சோபக்ரியதே பூ⁴தாந்தராணாம்
ச | தத்ராகாராத்வாத் க³வாத்³நாம் க⁴டாத்³நாம் சாகாரநிர்வ்ரு²த்தி:
கௌ³ரவாதே³ஷாமவஸ்தா²நம் | ரௌக்ஷயாத்³பாம் ஸங்க்³ரஹோ வஸைத்³யம் ச
பூ⁴தாநாம் | வரணாத்³நி⁴ப்ரேதாநாம் சா²த்³நம் | ஸ்தை²ர்யாத்³வ்ரு²த்தி:
ப்ரஜாநாம் பூ⁴தாந்தராணாம் ச | ஸ்தி²தேர்மாத்ராதி³ஸந்திதா⁴நாத்³யநுக்³ரஹ: |
பே⁴தாத்³க்³டாத்³நிஷ்பத்தி: | வ்யூஹஸ்சாவயவாநாம் | க்ஷாந்தேருபபோ⁴க்³போ⁴க்³யதா
|

க்ரு²ஷ்ணச்சா²யத்வாத்³ராத்திரிஸம்பச்சா²யாகார்யப்ரஸித்³தி⁴ஸ்ச |
ஸர்வோபபோ⁴க்³யத்வாத்ஸர்வபூ⁴தாநுக்³ரஹ: | ஏவம் ஸ்நேஹாத்³பி⁴ர்லோகஸ்யோபகார:
க்ரியதே

பூ⁴தாந்தராணாம் ச | ஸ்நேஹாத்³ருபஸம்பத்³வாயுப்ரதீகாரோ⁵க்³நிஸமநம்
ஸங்க்³ரஹஸ்ச

ப்ரு²தி²வ்யா: | ஸௌக்ஷம்யாத்³நுப்ரவேஸ: | ஸௌக்ல்யாச்சந்த்³ராத்³விநிர்வ்ரு²த்தி: |
மார்த்³வாத்ஸநாநாவகா³ஹநமேகக்ரியா கடி²நாநாம் சாவநாமநம் | கௌ³ரவாத்ஸந்தாநாச்ச

பூதாநுக்³ரஹார்த²ம் ஸ்ரோதஸ்த்வம் | ஸைத்யாது³ஷ்ணப்ரதீகார: | ரக்ஷாத:
ப்ரஜாஸு

கோ⁴ரஸமநம் | பவித்ரத்வாத்³த⁴ர்மோபசய: ஸௌசவிதி⁴ரலக்ஷயோபகா⁴தஸ்ச |
ஸந்தாநாத்³த்³ரவ்யஸங்கா⁴த: | ததோ²ர்த்⁴வக³த்யாதி³பி⁴ர்த⁴ர்மமாத்ரைஸ்தேஜஸாம்
லோகஸ்ய சோபக்ரியதே பூதாந்தராணம் ச | ஊர்த்⁴வக³தே: பாசுப்ரகாஸனித்³தி: |
பாவகத்வாத்³த்³ரவ்யஸௌசம் ச | தா³ஹுகத்வாத்³க்ஷாரோத்பத்தி: | ஸீதப்ரதீகாரோ
நப⁴ஸஸ்சோஷ்ணத்வம் ஸப்த³நிஷ்பத்த்யர்த²ம் | பாசுகத்வாத்³ஸவேத்³ய
ஸ்வேத்³நமந்பக்தி: ப்ரு³தி²வ்யவயவாநாம் க்ரியாயோக்³யதா, ததா² பா³ஹ்யாந்தரபரிணம:,
ரஸலோஹிதமாம்ஸஸ்நாய்வஸ்தி²மஜ்ஜாஸூக்ராணம் லாக⁴வாத்³தா³ஹ்யாதி³க்ரம: |
பா⁴ஸ்வரத்வாத்³த்³ரவ்யாந்தரப்ரகாஸநம் | ப்ரத்⁴வம்ஸித்வாத்³த³க்³த⁴பக்வாநாமுபபோ⁴க:³
|

தைஜஸ: ப்ரஜாபாலநம் | ததா² திர்யக்பாதாதி³பி⁴ர்த⁴ர்மர்வாயுநா லோகஸ்ய
சோபகார:

க்ரியதே பூதாந்தராணம் ச | திர்யக்பாதாத்³த்³ரு³ஷ்டிக்ஷேபோ க³ந்த⁴ஸம்வஹநம்
ச | பவித்ரத்வாத்³பூதித்³ரவ்யபவநம் | ஆக்ஷேபநோத்³நாப்யாமுத்கர்ஷ:
ப்ரத²மம் த⁴ர்மாம்ப⁴ஸ: | வ்யூஹஸ்ச ஸா⁴ரே ரஸாதீ³நாம் தா⁴தூநாம் ச |

அக்³நேஸ்சோபத்⁴மாநமபி⁴தா⁴தஸ்சாகாஸஸ்ய | ப³லாத்ஸமீகரணம் ஸர்வேஷாம் |
ரௌக்ஷயாத்³விஸோஷணம் | அச்சா²யத்வாத்³ஹோராத்ரப்ரனித்³தி: | ஸைத்யாது³ஷ்ணப்ரதீக
|

ததா² ஸர்வதோக³த்யாதி³பி⁴ர்த⁴ர்மர்நப⁴ஸா லோகஸ்யோபகார: க்ரியதே
பூதாந்தராணம் ச | ஸர்வதோக³தே: ஸமந்தாத்துல்யதே³ஸஸ்ரவணநாமேகஸ்ருதித்வம்
|

அவ்யூஹவிஷ்கம்பா⁴ப்யாம் ஸர்வேஷாமவகாஸதாதா³நமித்யுக்³தா: ப்ரு³தி²வ்யாத்³ய: |
ஏதே விஸேஷா இத்யுச்ச்யந்த இதி |

ஆஹ, கத²ம் புநரேதே விஸேஷா இத்யுச்ச்யந்தே ?

யஸ்மாத்

|| ஸாந்தா கோ⁴ராஸ்ச மூடா⁴ஸ்ச || 38 ||

தத்ர ஸாந்தாஸ்தாவத் ஸ்வஸம்ஸ்காரவிஸேஷயோகா³த்தத்ஸந்நிதௌ⁴ ப்ரஸாதா³தி³த⁴ர்மோத்
|

கோ⁴ராஸ்து ஸேஷாதி³த⁴ர்மநிமித்தத்வாத் | மூடா⁴ஸ்ச வரணாதி³த⁴ர்மஹேதுத்வாத் |

தந்மாத்தராணி புநரஸாந்தகோ⁴ரமுடா⁴நி அதோ⁵விஸேஷா இதுபுச்சயந்தே | ததே³தே
யதா²

வ்யாக்²யாதா அவிஸேஷா விஸேஷா: புருஷார்த²ஸித்த³ய⁴ய²ம் ப³ஹூதா⁴
வ்யவதிஷ்ட²ந்தே |

கஸ்மாத் ? ந ஹ்யேதேஷாமேகதா⁴வஸ்தா²நே புருஷார்த²ஸித்த³ய⁴ய²தி || 38 ||

காரிகா 39

ஆஹ, அதிஸாமாந்யோக்தமித³மியதோ ந ப்ரதிபத்³யாமஹே | தஸ்மாத்³வக்தவ்யம்
கத²ம்

விஸேஷணமவஸ்தா²நமிதி ?

உச்ச்யதே-

|| ஸுலக்ஷமா மாதாபித்ரு²ஜா: ஸஹ ப்ரபூ⁴தைஸ்த்ரிதா⁴ விஸேஷா: ஸ்யு: | ||

தத்ர ஸுலக்ஷமா நாம சேஷ்டாஸ்ரிதம் ப்ராணஷ்டகம் ஸம்ஸரதி | மாத்ரு²பித்ரு²ஜாஸ்து
த்³விவிதா:⁴ | ஜராயுஜா அண்ட³ஜாஸ்ச | தேஷாம் கோஸோபஹ்ரு²தா: கோஸா:

லோமருதி⁴ரமாம்ஸாஸ்தி²ஸ்நாயுஸூக்ரலக்ஷண: | தத்ர லோமருதி⁴ரமாம்ஸாநாம்
மாத்ரு²த:

ஸம்ப⁴வ: | அஸ்தி²ஸ்நாயுஸூக்ராணம் பித்ரு²த: | தத்ரவாஸித⁴தா⁴யாஸா
த³ஷ்டௌ

கோஸாநபரே வ்யாசக்ஷதே |

கத²ம் புநரேஷாம் கோஸத்வம் ?

ஆவேஷ்டநஸாமர்த²யாத் | யதா² கோஸகார: கோஸேநாவேஷ்டிதோ⁵ஸ்வதந்த்ர:,
ஏவம்

ஸுலக்ஷமஸரீரம் ஸப்ராணமேதைராவேஷ்டிதமஸ்வதந்த்ரம் தத்தத்கர்மோபசிநோதி |
ப்ரபூ⁴தாஸ்தூத்³பி⁴ஜ்ஜா: ஸ்வேத்³ஜாஸ்ச

ததே³தைஸ்த்ரிவிதை⁴ர்தை³வமாநவதைர்யக்³யோநலக்ஷணஸ்த்ரிவிதோ⁴ பூ⁴தஸர்³

ஆர்ப⁴யதே | தத்ர தே³வாநாம் சதூர்வித⁴ம் ஸரீரம் ப்ரதா⁴நாநுக்³ரஹாத், யதா²

பரமர்ஷேர்விரிஞ்சஸ்ய ச | தத்ஸித்³தி⁴ப⁴யோ யதா² ப்³ரஹ்மண: புத்ராணம்

தத்புத்ரபுத்ராணம் ச | மாதாபித்ரு²தோ யதா²ஸ்தி³தே: கஸ்யபஸ்ய ச புத்ராணம் |

கேவலாத்³வா யதா² பித்ரு²தோ மித்ராவருணா⁴யாம் வஸிஷ்ட²ஸ்ய | மநுஷ்யாணம் து

ஜராயுஜம் | த⁴ர்மஸக்திவிஸேஷாத்து கஸ்யசித்³நயதா²ஸி ப⁴வதி | யதா²

த³ரோணக்ரு'பக்ரு'பீத்⁴ரு'ஷ்டத்³யும்நாதீ³நாம் | திர்யக்³யோநீநாமபி சதுர்விதம்
ஜராயுஜம் க³வாதீ³நாமண்ட³ஜம் சைவ பக்ஷிணம் |
தரு'ணாதே³ஸ்சோதி³பி'ஜ்ஜம் கூசுத்³ரஜந்தூநாம் ஸ்வேத³ஜம் ஸ்ம்ரு'தம் ||

ஏவம் த்ரிவிதா⁴ விஸேஷா வ்யாக்²யாதா: |

தத்ர கேசிந்நியதா: கேசித்³நியதா இத்யாஹ- கே புநரத்ர நியதா:, கே
வா⁵நியதா: ?

|| ஸுலக்ஷமாஸ்தேஷாம் நியதா மாதாபித்ரு'ஜா நிவர்தந்தே || 39 ||

ஸுலக்ஷமா ஆஸர்க³ப்ரலயாந்நித்யா: மாத்ரு'பித்ரு'ஜா நிவர்தந்தே | ஸஹ
ப்ரபூ⁴தைரிதி

வர்ததே | கேசித்து ப்ரபூ⁴தக்³ரஹணேந பா³ஹ்யாநாமேவ விஸேஷாணம்
க்³ரஹணமிச்ச²ந்தி |

தேஷாமுத்³பி'ஜ்ஜஸ்வேத³ஜயோரக்³ரஹணம் | தஸ்மாது³ப⁴யதா² ப்ரபூ⁴தா
இத்யேதத்³நவத்³யம்

|

ஆஹ, ஸுலக்ஷமாபி⁴தா⁴நமப்ரஸித்³த⁴வாத் | மாதாபித்ரு'ஜாஸ்ச ப்ரபூ⁴தாஸ்ச
இத்யதோ யுக்த ஏஷாம் பரிக்³ரஹ: | ஸுலக்ஷமாஸ்த்வப்ரஸித்³தா⁴ | தஸ்மாத்³வக்தவ்யம்
கத²மேஷாமுத்பத்திரஸ்தித்வம் வேதி ?

உச்சயதே- பூர்வஸர்கே³ப்ரக்ரு'தேருபந்நாநாம் ப்ராணிநாம்

ஸத்த்வத⁴ர்மோத்கர்ஷாத³ந்தரேண த³வ்யஸமாபத்திம் மநஸைவாபத்யமந்யத்³வா
யதே²ப்ஸிதம்

ப்ராது³ர்ப³பூ⁴வ | ப்ரியம் க²ல்வபி சக்ஷுஷா நிர்¹க்ஷய க்ரு'தார்த²மாத்மாநம் மந்யதே
|

தஸ்யாமபி க்ஷீணயாம் வாக்ஸித்³தி⁴ர்ப³பூ⁴வ | அபி⁴பா⁴ஷ்ய ப்ராணிநோ யதி³ச்ச²ந்தி
ததா³பாத³யந்தி | தத³த்³யாப்யநுவர்ததே- யச்ச²ங்கீ² விருதேநாபத்யம் பி³பர்தி |

ப்ரியம் க²ல்வபி ஸம்பா⁴ஷ்ய மஹதீம் ப்ரி¹திமநு⁴வதி | தஸ்யாமுபக்ஷீணயாம்

ஹஸ்தஸித்³தி⁴ர்ப³பூ⁴வ | ஸம்ஸ்ப்ரு'ஸ்ய பாணிமீப்ஸிதமர்த²முபபாத³யந்தி |

ததே³தத³த்³யாப்யநுவர்ததே- யத்ப்ரியம் சிராதா³லோக்ய பாணௌ ஸம்ஸ்ப்ரு'ஸ்ய

ப்ரி¹தி⁴ர்ப⁴வதி | அஸ்யாமுபக்ஷீணயாமாஸ்லேஷஸித்³தி⁴ர்ப³பூ⁴வ | ஆலிங்க³நேந

ப்ராணிந ஈப்ஸிதம் லப⁴ந்தே | ததே³தத³த்³யாப்யநுவர்ததே- யத்ப்ரியமாலிங்க³ய

நிர்வ்ரு'த்தி⁴ர்ப⁴வதி | தஸ்யாமுபக்ஷீணயாம் த³வந்த³வஸித்³தி⁴ராரப்³தா⁴ |

ஸ்தீர்பும்ஸௌ

ஸந்த்⁴ரு¹ஷ்யாபத்யமுத்பாத³யேதாம் மமேத³ம் மமேத³மிதி ச பரிக்³ரஹா: ப்ரவ்ரு¹த்தா:

ஏதஸ்மிந்நேவாவஸரே ஸம்ஸாரோ வர்ண்யதே |

தத்ர சாசார்யாணம் விப்ரதிபத்தி: | பஞ்சாதி⁴கரணஸ்ய

தாவத்³வைவர்தம் ஸரீரம் மாதாபித்ரு¹ஸம்ஸர்க்³காலே கரணவிஷ்டம்

ஸூக்ரஸோணிதமநுப்ரவிஸதி | தத³நுப்ரவேஸாச்ச கலலாதி³பா⁴வேந

விவர்த⁴தே | வ்யூடா⁴வயவம் தூபலப்³த⁴ப்ரத்யயம் மாதுருத³ராந்நிஸ்ஸரு¹த்ய

யௌ த⁴ர்மாத⁴ர்மௌ ஷட்ஸித்³த⁴யுபபோ⁴க³காலே க்ரு¹தௌ தத்³வஸாத³வதிஷ்ட²தே

யாவத்தக்ஷயாச்ச²ரீரபாதஸ்தாவத் | யதி³ த⁴ர்மஸம்ஸ்க்ரு¹தம் கரணம் ததோ

த்³யுதே³ஸம் ஸுக்ஷமஸரீரேண ப்ராப்யதே, தத்³விப்ரய்யாத்து யாதநாஸ்தா²நம்

திர்யக்³யோநிம்

வா, மியூநீபா⁴வேந மாநுஷ்யம் | ஏவமாதிவாஹிகம் ஸுக்ஷமஸரீரமிந்த்³ரியாணம்

தா⁴ரணப்ராபணஸமர்த²ம் நித்யம் பா³ஹ்யேநாபாயிநா பரிவேஷ்டயதே பரித்யஜ்யதே ச

பதஞ்ஜலேஸ்து ஸுக்ஷமஸரீரம் யத்ஸித்³தி⁴காலே பூர்வமிந்த்³ரியாணி பீ³ஜதே³ஸம்
நயதி

தத்ர தத்க்ரு¹தாஸ்யவஸாத் த்³யுதே³ஸம் யாதநாஸ்தா²நம் வா கரணநி வா ப்ராபய்ய

நிவர்ததே | தத்ர சைவம் யுக்தாஸ்யஸ்ய கர்மவஸாத³ந்யது³த்பத்³யதே யதி³ந்த்³ரியாணி

பீ³ஜதே³ஸம் நயதி தத³பி நிவர்ததே, ஸரீரபாதே சாந்யது³த்பத்³யதே | ஏவமநேகாநி

ஸரீராணி | விந்த⁴யவாஸிநஸ்து விபு⁴த்வாதி³ந்த்³ரியாணம் பீ³ஜதே³ஸே வ்ரு¹த்த்யா

ஜநம் |

தத்த்யாகோ³ மரணம் | தஸ்மாந்நாஸ்தி ஸுக்ஷமஸரீரம் | தஸ்மாந்நிர்விஸேஷ:

ஸம்ஸார

இதி பக்ஷ: | ஏஷா ஸுக்ஷமஸரீரஸ்யோத்பத்தி: || 39 ||

காரிகா 40

ஆஹ, ஏவமநேகநிஸ்சயேஷ்வாசார்யேஷு ப⁴வத: கா ப்ரதிபத்திரிதி ?

உச்யதே- யத்தாவத்பதஞ்ஜலிராஹ ஸுக்ஷமஸரீரம் விநிவர்ததே

புநஸ்சாந்யது³த்பத்³யதே, தத் ஸுக்ஷமாஸ்தேஷாம் நியதா இதி

வசநாத³ஸ்மாபி⁴ர்நா⁴ப்யுபக³ம்யதே | தஸ்மாத்

|| பூர்வோத்பந்நமஸக்தம் நியதம் மஹதா³தி³ஸலி³க்ஷமபர்யந்தம் |
ஸம்ஸரதி நிருபபோ⁴க³ம் பா⁴வைரதி⁴வாஸிதம் விங்க³ம் || 40 ||

தத்ர பூர்வோத்பந்நமித்யநேந மஹதா³தே³ ஸலி³க்ஷமபர்யந்தஸ்ய
விங்க³ஸ்யாஸர்க³ப்ரலயாந்நித்யத்வமாஹ | அஸக்தமித்யநேந
கூ³ட⁴ஸ்தி²ரபீ³ஜாநுப்ரவேஸமாசஷ்டே | ந ஹி விங்க³ம் க்வசித்³வ்யாஹந்யதே,
கிம் தர்ஹி விஷாதி³ பீ³ஜமப்யாவிஸதி | ப³த³ரகோ³லமபி பி⁴த்வா ப்ரவிஸதி |
நியதமித்யநேந ப்ரதிபுருஷவ்யவஸ்தா²ம் ப்ரதிஜாநாதி | ஸாதா⁴ரணே
ஹி மஹாந்ப்ரக்ரு³தித்வாதி³தி வார்ஷக³ணநாம் பக்ஷ: | மஹதா³தீ³த்யநேந
ப்ராணஷ்டகம் பரிக்³ரு³ஹ்ணாதி பூர்வாத்மாந: ப்ராணா³யாஸ்ச ப்ரூச வாயவ இதி |
ஸலி³க்ஷமபர்யந்தமிதி தத்த்வாந்தரப்ரதிஷேத⁴மாஹ, ஏதாவதே³வ நாதோ³ந்யதி³தி |
ஸம்ஸரதீ³தி க³திமாசஷ்டே, ததஸ்சாவிபு⁴த்வாத்³ பீ³ஜாவேஸத்யாகௌ³
ப்ரக்²யாதோ ப⁴வத: | நிருபபோ⁴க³மிதி ஸரீராந்தரஸ்யாவகாஸம்
கரோதி | ஸலி³க்ஷமஸரீரஸ்ய ஹ்யுபபோ⁴க³ஸாமர்த்²யே³ப்யுபக³ம்யமாநே
ஸரீராந்தரஸ்ய நிரவகாஸத்வாத்³நுத்பத்திப்ரஸங்க: ³ஸ்யாத் |
பா⁴வைரதி⁴வாஸிதமித்யநேந பா⁴வாஷ்டகபரிக்³ரஹம் த்³யோதயதி | பு³த்³தி⁴ரூபையிஹ
த⁴ர்மாதி³பி⁴ரதி⁴வாஸிதம் | தத்ஸாமர்த்²யாத்ஸர்வத்ராப்ரதிஹதம் ப்ராணஷ்டகம்
ஸலி³க்ஷமஸரீரே³வஸ்தா²நக³நமாத்ரப²லே வ்யவஸ்தி²தம் | த்³யுதிர்யக்ப்ரேதேஷு
ஸம்ஸரதீ³தி தேநவ சார்த்²ஸித்³தௌ⁴ ஸரீராந்தரபரிகல்பநா³நர்த்²க்யமதோ
ந ப³ஹூநி ஸரீராணி || 40 ||

காரிகா 41

யத்புந்ரேதது³க்தம்- விபு⁴த்வாதி³ந்த்³ரியாணம் ஸ்வாத்மந்யவஸ்தா²நம்
வ்ரு³த்திலாபோ⁴ வ்ரு³த்திநிரோத⁴ஸ்ச ஸம்ஸார இதி, அயுக்தமேதத் | கஸ்மாத்
? விபு⁴த்வாஸித்³தே⁴ | ந ஹி விபு⁴த்வமிந்த்³ரியாணம் கஸ்சித்³ப்யுபக³ச்ச²தி |
கிம் காரணம் ? ஸததோபலப்³தி⁴ப்ரஸங்கா³த் | யுக³பது³பலப்³தி⁴ப்ரஸங்கா³ச்ச |
கார்யகரணபுருஷாணம் ஹி விபு⁴த்வே ஸததோபலப்³தி⁴ப்ரஸங்க: ³ | விஷயாணம்
ப்ரதிப³ந்தா⁴பா⁴வாத்ப்ரஸஜ்யதே | ப்ராத்த்ப்யவிஸேஷாச்ச ஸர்வவிஸேஷாணம்
யுக³பது³பலப்³தி⁴ப்ரஸங்க: ³ | வ்யவஹிதவிஷயக்³ரஹணம் ச | ஸர்வத்ர

ஸந்நிதா⁴நாத்ஸந்நிக்ரு³ஷ்டவிப்ரக்ரு³ஷ்டயோ: பரத்யக்ஷாநுமாநாக³மாநாம்
சாவிலேஷ:

ப்ரஸஜ்யதே | வ்ரு³த்திவிஸேஷாதத்த³விஸேஷ இதி சேத் ந, ஹேத்வபா⁴வாத் |
விபூ³நாமிஹாஸ்தி வ்ரு³த்திவிஸேஷ இத்யத்ர ஹேதுரநுக்த: | தஸ்மாந்ந கரணநாம்
விபு⁴த்வமுபபத்³யதே | தஸ்மாத்

|| சித்ரம் யதா²ஸ்ஸ்ரயம்ரு³தே ஸ்தா²ண்வாதி³ப்யோ விநா யதா²ச்சா²யா |
தத்³வத்³விநா விஸேஷைந் திஷ்ட²தி நிராஸ்ரயம் விங்க³ம் || 41 ||

யதா²ஹி சித்ரஸ்ய குட்³யம்ரு³தே²வஸ்தா²நம் நாஸ்தி, ஸ்தா²ணுபுருஷாதி³ப்யோ வா
விநா ச்சா²யாயா: தத்³வத்³விநா விஸேஷைந் திஷ்ட²தி நிராஸ்ரயம் விங்க³ம் |
தஸ்மாது³பந்நமேதத் ஸவிஸேஷ: ஸம்ஸார: |

ஆஹ, யதி³ ஸவிஸேஷ: ஸம்ஸாரபீ³ஜதே³ஸக³மநே ஸரீரமுபலப்⁴யேத | ந த்வேவம் |
தஸ்மாத³யுக்தமேதத் |

உச்யதே- ந, விஸேஷிதத்வாத் | ஸலிக்ஷமம் தச்ச²ரீரமிதி விஸேஷிதம் | ததோ
நாஸ்யாஹேதுகமக்³ரஹணமிதி |

ஆஹ, ஸலிக்ஷமஸரீரயோகா³த்பூர்வேஸ்வரத்வப்ரஸங்க: ³ | தஸ்மாத³யுக்தம்
தந்நிமித்தமஸ்யாக்³ரஹணமிதி |

உச்யதே- ந அநேகாந்தாத் | தத்³யதா²க்ஷுத்³ரஜந்தூநாம் ஸலிக்ஷமஸரீரம் லகி⁴மா ச,
ந சைஷாமீஸ்வரத்வமேவம் ஸர்வப்ராணிநாம் ஸ்யாத் | அத² மதமக்³ரு³ஹ்யமாணேந
ஸம்ப³ந்தாத் ஸ்தூ²ல்ஸ்யாபி ஸரீரஸ்யாக்³ரஹணம் ப்ரேதாஞ்ஜநஸித்³த⁴மால்யாதி³வத்
|

தத்³யநுபபந்நம் | அநேகாந்தாத் | தத்³யதா² கரணரக்³ரு³ஹ்யமாண:
ஸரீரஸ்ய ஸம்ப³ந்த: ⁴ | ந சாக்³ரஹணம், பிஸாசாதி³பி⁴ர்வா ததை²தத்³பி
ஸ்யாத் | கிஞ்ச அந்த:கரணநுவிதா⁴நே சைஸ்வர்யாபி⁴மாநாத் | யஸ்ய
சாத்யவஸாயமநுவித³த⁴யணிமாதீ³நி தஸ்யைஸ்வர்யமபி⁴ப்ரேதம் | ந து யஸ்ய
ஸ்வபா⁴வஸித்³தா⁴நி | அந்யதா² து பிபீலிகாதீ³நாமப்யாகாஸக³மநாதை³ஸ்வர்யம்
ஸ்யாத் |

ஆஹ, ந, ஸரீராநுபபத்திப்ரஸங்காத் | ஸலிக்ஷமஸரீரோத்பத்தௌ தர்ஹி
சரிதார்த²யோ:

ஸரீராந்தரஸாமர்த்²யம் விருத்⁴யதே | தஸ்மாத³யுக்தம் ஸவிஸேஷ: ஸம்ஸார: |
உச்யதே- ந அநப்யுபக³மாத் | ந த⁴ர்மாத⁴ர்மநிமித்தம்
வைவர்தம் ஸரீரம், கிம் தர்ஹி ஆதி⁴காரிகமித்யதோ³ஷ: | ந

சாநேகஸரீரத்வமப்⁴யுக³ம்யதே | தஸ்மாத்தபக்ஷாந்தரோபாலம்போ⁴சயம் | கிம்
ச க்ரு³த்ஸநாஸயபரிணமாப்ரதிஜ்ஞாநாத் | க்ரு³த்ஸநஸ்யாஸயஸ்ய பரிணமம்
ஜாநந்நேவமுபாலப்⁴ய: ஸ்யாதே³கதே³ஸஸ்து நோ விபரிணமீ | தஸ்மாந்ந
கிஞ்சிதே³தத் |

நிமித்தாவஸேஷாதா³ஸயைகதே³ஸாபி⁴வ்யக்திரயுக்தேதி சேத், ஸ்யாந்மதம்-
இஹ நிமித்தாநாமல்பப்³ஹுத்வவிஸேஷாதா³ஸயாபி⁴வ்யக்திவிஸேஷோ த்³ரு³ஷ்ட: |
தத்³யதா² வாய்வாதி³க்ரோதா⁴தி³ஷு | ப்ராயணகாலஸ்சாயம் ப²லாபி⁴வ்யக்தௌ
நிமித்தம் |

அவிஸிஷ்டஸ்சாஸௌ | தஸ்மாதா³ஸயைகதே³ஸபரிணமோ⁴ஸநுபபந்ந இதி |
ஏதச்சாயுக்தம் | கஸ்மாத் ? நைமித்திகத்வாத் | பூர்வக்ரு³தஸ்ய கர்மண:
ப²லபோ⁴க³பரிஸமாப்தி:, ஸாம்ப்ரதஸ்ய ச ப²லோபபோ⁴கா³ர்த்²விபரிணம:
ப்ராயணஸ்ய நிமித்தம் | ந து ப்ராயணே விபரிணமஸ்யேதி | கிஞ்ச
ஸரீராந்தராபா⁴வஸ்ச | க்ரு³த்ஸநஸ்யாஸயஸ்யாபி⁴வ்யக்திமிச்ச²த:
ஸரீராந்தராபா⁴வோ நிமித்தாந்தராபா⁴வாத்ப்ராப்நோதி | தத்ர க்ரு³தேநேதி சேத் ந,
கலலாத்³யவஸ்தா²நாஸே தத³ஸம்ப⁴வாத் | தத்ர க்ரு³தாப்யாம் ஹி பீ³ஜாவேஸ:
கரணஸ்ய நிஷ்பாதி³தோ யாவத்கலலாத்³யஸ்தா²யாமேவ தச்ச²ரீரம் விநஷ்டமிதி
தத்ர க்ரு³தாஸயஸ்யாஸம்ப⁴வாச்ச²ரீராந்தராநுபபத்திப்ரஸங்க:³ | கிம் ச
ஸ்தா²வராணம் ச ஸரீராந்தராஸம்ப⁴வ: | ஆஸயஸ்ய ஸ்தா²வரஸரீராரம்பே⁴
சரிதார்த²த்வாத்ஸ்தா²வரஸரீரேண சாஸயோபாதா³நஸம்ப⁴வாத்தஸ்ய ஸம்ஸாராபா⁴வ:
ப்ராப்த: | தஸ்மாது³பபந்நமேதத்புருஷார்த்²மாதி³ஸர்கோ³த்²பந்நம் ஸூக்ஷ்மஸரீரம்
ஸம்ஸரதி | யாவச்ச ஸ புருஷார்தோ² ந பரிஸமாப்யதே தாவத்திஷ்ட²த இதி

|| 41 ||

காரிகா 42

ஆஹ, யதி³ புருஷார்தா² லிங்க³ஸ்யோத்பத்திரப்⁴யுக³ம்யதே தத்ஸமநந்தரமேவாநேந
புருஷார்தோ²ஸவஸாயிதவ்யோ ந புந்ர்தே³வமாநுஷதிர்யக்³பா⁴வேந புந:
புநராஜஞ்ஜவீபா⁴வோ⁴ஸநுஷ்டா²தவ்ய இதி |
உச்ச்யதே-

|| புருஷார்த²ஹேதுகமித³ம் நிமித்தநைமித்திகப்ரஸங்கே³ந |
ப்ரக்ரு³தேர்விபு⁴த்வயோகா³ந்நடவத்³ வ்யவதிஷ்ட²தே லிங்க³ம் || 42 ||

யத்யபி புருஷார்த்வித்யுயர்தம் விங்கமுத்பத்யதே, ததாபி ஸத்த்வரஜஸ்தமஸாம்
 த்ரயானுமபி ப்ராதாந்யாத்ரஜஸ்தமோப்யாமபிபூதே ஸத்தவே தத்ப்ரேரிதம்
 நிமித்தநைமித்திகஸரீரேந்த்ரியவிஷயோபபோகநிர்வர்தகம் ஸ்ருணேதி |
 தத்யதா அகநிஹோத்ரம் ஜுஹுயாத்ஸ்வர்க்காமோ, யமராஜ்யமகநிஷ்டோமேநாபிஜயதீதி
 |
 தத்ர ப்லேச்ச்யா யோநீ: ப்ராணாதீம்ஸ்ச ஸம்முக்ஞ்ய க்ரியாமாரபாதே |
 குணவ்ருத்தவைசித்ரயாச்ச ப்ரயத்நவாநபி மநோவாக்தேஹைர்மலிநமபி கர்ம
 கரோதி | ததஸ்ச ப்ரக்ஞதேர்விபுத்வயோகாத்நேந நேந நிமித்தேநோபஸ்தாபிதம்
 தேவமநுஷ்யதிர்யக்ப்ரேதாதிஸரீரமேகஸ்வபாமபி ஸந்நடவத்வ்வதிஷ்டதே
 விங்கமாக்ருதிவிஸேஷோபாதாந்யாக்ஸாம்யத: | விபுத்வம் குணநாம்
 த்ரயானுமபி
 ஸாம்யாதிதரேதராபிபாவோ த்ருஷ்ட: | தஸ்மாத்பாவநிமித்த: ஸம்ஸார: |
 தந்நிமித்தாநுபாதாந்மோக்ஷ: || 42 ||

காரிகா 43

ஆஹ, பாவா இதி தத்ர புவதாபித்யதே, ந சாஸ்ய ஸப்தஸ்யார்தம்
 ப்ரதிபத்யாமஹே | தஸ்மாத்வக்தவ்யமிதம் கே புநரமீ பாவா இதி ?
 உச்யதே- தர்மாத்யா பாவா: | தர்மோ ஜ்ஞாநம்
 வைராக்யமெஸ்வர்யமதர்மோஜ்ஞாநமவைராக்யமநைஸ்வர்யமித்யேதே பாவா: |
 தத்ராசார்யானாம் விப்ரதிபத்தி: | பஞ்சாதிசுரணஸ்ய தாவத்விவிதம் ஜ்ஞாநம்
 ப்ராக்ருதிகம் வைக்ருதிகம் ச | ப்ராக்ருதிகம் த்ரிவிதம்- தத்த்வஸமகாலம்
 ஸாம்ஸித்திகமாபிஷ்யந்திகம் ச | தத்ர தத்த்வஸமகாலம் ஸம்ஹதஸ்ச
 மஹாம்ஸ்தத்த்வாத்மநா மஹதி ப்ரத்யயோ புவதி | உத்பந்நகார்யகாரணஸ்ய து
 ஸாம்ஸித்திகமாபிஷ்யந்திகம் ச புவதி | ஸாம்ஸித்திகம் யத்ஸம்ஹதவ்யுஹஸமகாலம்
 நிஷ்பத்யதே, யதா ப்ரமர்ஷேர்ஜ்ஞாநம் | ஆபிஷ்யந்திகம் ச
 ஸம்ஸித்திகார்யகாரணஸ்ய காரணந்தரேணேத்பத்யதே | வைக்ருதம் து த்விவிதம்
 ஸ்வவைக்ருதம் பரவைக்ருதம் ச | ஸ்வவைக்ருதம் தாரகம் | பரவைக்ருதம்
 வித்யந்தராணி | ஆஹ ச
 தத்த்வஸமம் வைவர்தம் தத்ராபிஷ்யந்திகம் த்விதீயம் ஸ்யாத் |
 வைக்ருதமதஸ்த்ருதீயம் ஷாட்கௌஸிகமேததாக்காதம் ||

அத்ர து ஸத்த்வை: ஸஹோத்பத்த்யவிஸேஷாத்ஸாம்ஸித்³தி⁴கமபே⁴தே³நாஹ-
வைக்ரு³தமபி ச த்³விவித⁴ம் ஸ்வவைக்ரு³தம் தத்ர தாரகம் ப⁴வதி |
ஸ்யாத்ஸப்தவித⁴ம் பரவைக்ரு³தம் ஸ்வதாராதி³ நிர்³தி³ஷ்டம் ||

இதி யதா² ஜ்ஞாநமேவம் த⁴ர்மா³த்யோ³ஸீதி |

விந்த⁴யவாஸிநஸ்து நாஸ்தி தத்த்வஸமம் ஸாம்ஸித்³தி⁴கம் ச | கிம் தர்ஹி
ஸித்³தி⁴ருபமேவ | தத்ர பரமர்ஷேரபி ஸர்க்³ஸங்க⁴தவ்யுஹோத்தரகாலமேவ
ஜ்ஞாநம் நிஷ்பத்³யதே யஸ்மாத்³ கு³ருமுகா²பி⁴ப்ரதிபத்தே: ப்ரதிபத்யத
இத்யபீத்யாஹ- ஸித்³த⁴ம் நிமித்தம் நைமித்திகஸ்யாநுக்³ரஹம் குருதே,
நாபூர்வமுத்பாத³யதீதி | நிமித்தநைமித்திகபா⁴வாச்சைவமுபத்³யதே | தத்ர
பரமர்ஷே: படுருஹ: அந்யேஷாம் க்லிஷ்ட இத்யயம் விஸேஷ: | ஸர்வேஷாமேவ து
தாரகாத்³யவிஸிஷ்டமாசார்ய ஆஹ- த்ரிவிதா⁴ பா⁴வா: ஸாம்ஸித்³தி⁴கா: ப்ராக்ரு³திகா
வைக்ரு³திகாஸ்சேதி | தத்ர ஸாம்ஸித்³தி⁴கக்³ரஹ்ணாத்தத்த்வஸமகாலம்
ப்ரத்யாசஷ்டே,

நைவ தத³ஸ்தீதி | கத²ம் ? யதி³ ஹி ததா² ஸ்யாத்³தத்த்வாந்தராநுத்திஸங்க⁴தோ
வ்யுஹஸ்சாநந்த²க: ஸ்யாத் | மஹத்யுத்தபந்நம் ஜ்ஞாநம் தத்ரேவோபலப்³த⁴மிதி
க: ஸங்க⁴தார்த: ? ததா² சர்ஷேருஹோ நோபபத்³யதே, ப்ரதிப³ந்தா⁴பா⁴வாத் |
ந ஹ்யஸ்ய கார்யகாரணவ்யுஹஸமகாலஜ்ஞாநோத்பத்தெள கஸ்சித்ப்ரதிப³ந்தோ⁴ஸ்தி
|

அபரிவ்ரு³தக்²லத்வாத்³யத: காலாந்தரம் ப்ரதீக்ஷதே | தஸ்மா³த³ஸ்ய ஸைஹவ
கார்யகாரணப⁴யாம் ஜ்ஞாநமபி⁴நிஷ்பத்³யதே ப்ரதீ³பப்ரகாஸாதி³த்யத: ஸாம்ஸித்³தி⁴கம்
|

அந்யேஷாம் து ஸத்த்வஸ்யாபடுத்வாத்காலாந்தரேண ப்ரக்ரு³த்யபி⁴ஷ்யந்தா³த்³
த்³ராகி³தி

ப⁴வதி | க்ரு³ஷ்ணஸர்பத்³ர்ஸநவத் | தத்ப்ராக்ரு³தம் | வைக்ரு³தம் து
த்³விவித⁴ம் பூர்வவத் | யதா² ச பரமர்ஷேர்ஜ்ஞாநம் ஸாம்ஸித்³தி⁴கமேவம்
மாஹாதம்யஸரீரஸ்யைஸ்வர்யம், ப்ரு³க்³வாதீ³நாம் த⁴ர்ம:, ஸநகாதீ³நாம் வைராக்³யம்
|

அத⁴ர்மோ யக்ஷரக்ஷ:ப்ரப்⁴ரு³தீநாம் | அநைஸ்வர்யம் ஷ்டஸித்³தி⁴க்ஷயகாலோத்பந்நாநாம்
மநுஷ்யாணம் திரஸ்சாஞ்ச | ராகோ³ஸஜ்ஞாநம் பரமர்ஷிவர்ஜ்யாநாம் |
ப்ராக்ரு³தாஸ்து

தத்³யதா² வைராக்³யம் ப⁴க்³வதா³ஸூரே: | தஸ்ய ஹி பரமர்ஷிஸம்பா⁴வநாது³த்பந்நோ

த⁴ர்ம:, அஸு³தி⁴ம் ப்ரதி³வந்த³விபா⁴வாத³பஜகா³ம | தஸ்யாமபஹதாயாம்
ப்ரக்ரு³தே:

ஸு³தி⁴ஸ்ரோத:ப்ரவ்ரு³த்தம் யேநாநுக்ரு³ஹீதோ து:³க²த்ரயாபி⁴கா⁴தா³த்பந்நஜிஜ்ஞாஸ:
ப்ரவ்ரஜித: | ததா² மஹேஸ்வரஸம்ப்ரகாந்நந்தி³ந ஐஸ்வர்யம் |

நஹுஷஸ்யாக³ஸ்த்யஸம்ப்ரகாத³த⁴ர்ம இத்யாதி³ | வைக்ரு³தாஸ்து பா⁴வா
அஸ்மதா³தீ³நாம் |

ஏவம் த்ரிவித⁴பா⁴வபரி³க்³ரஹாத்த்வாசார்யஸ்ய ந ஸர்வம் ஸ்வத: பதஞ்ஜலிவத்,
ந ஸர்வம் பரத: பஞ்சாதி⁴கரணவத் | கிந்தர்ஹி மஹதீ ஸ்வபா⁴வாதிவ்ரு³த்தி:
ப்ரக்ரு³திதோ³ஸ்பா ஸ்வதோ விக்ரு³தித: |

ஏவம்

|| ஸாம்ஸித³தி⁴காஸ்ச பா⁴வா: ப்ராக்ரு³திகா வைக்ரு³தாஸ்ச த⁴ர்மா³த³யா: |
த³ரு³ஷ்டா: கரணஸ்ரயிண: ||

யதா² சைதே ததா²

|| கார்யாஸ்ரயிணஸ்ச கலலாத³யா: || 43 ||

த்ரிவிதா⁴ ஏவேதி கலலாதி³க்³ரஹணேந ஸரீராண்யாஹ | தேஷாமாக்ரு³திவைஸ்வரு³ப்யம்
சதுர்த³ஸவிதே⁴ ஸம்ஸாரே த்ரிவித⁴ம் | தத்ர ஸாம்ஸித³தி⁴கஸ்தாவத் வைவர்த்தாநாம்
க்³ரஹநக்ஷத்ரதாராதீ³நாம் | ஜாதிக்ரு³தஸ்ச விஸேஷ: ஹம்ஸாநாம் ஸௌக்ல்யம்,
தித்திரமயூராதீ³நாம் சித்ரஸ்ச²த³த்வமிதி | ப்ராக்ரு³தம் யதா²மாஹாத்மயம்
ஸரீராபி⁴மாநாத் தஸ்ய ஹ்யபி⁴மாநோ ப⁴வதி- ஹந்தாஹம் புத்ராந்ஸ்ரக்ஷயே யே மே
கர்ம

கரிஷ்யந்தி | யே மாம் பரம் ச ஜ்ஞாஸ்யந்தி | ஸ யாத்³ரு³க்ஸர்³க³மபி⁴த்யாயதி
தாத்³ரு³க்³ப்ரதா⁴நா³த்ப³யதே | தத்³யதா² மஹேஸ்வரஸ்ய ருத்³ரகோடிஸ்ரு³ஷ்டாவிதி
|

வைக்ரு³தாஸ்து கலலாத³யா: | யதா² பி⁴ஷக்³வேதே³ஸ்பி⁴ஹிதம்- க்ஷீரம் பீத்வா
க³ர்³பி⁴ணீ

கௌ³ர்ம புத்ரம் ஜநயதீதி | ஏதே பா⁴வா வ்யாக்²யாதா: | ஏஷாம் வைஸ்வரு³ப்யால்லிங்க³ஸ்ய
க³திவிஸேஷ: ஸம்ஸாரோ ப⁴வதீதி || 43 ||

ஆஹ, கஸ்ய புநர்பா⁴வஸ்யாநுஷ்டா²நாத்கோ க³மநவிஸேஷோ விங்க³ஸ்ய நிஷ்பத்³யத இதி ?

உச்யதே-

|| த⁴ர்மேண க³மநமூர்த்⁴வம் ||

உக்தோ த⁴ர்ம: | தத³நுஷ்டா²நாத³ஷ்டவிகல்பாயாம் தே³வபூ⁴மாவுத்பத்தி³ர்ப⁴வதி |

|| க³மநமத⁴ஸ்தாத்³ ப⁴வத்யத⁴ர்மேண | ||

அத⁴ர்மோ⁵ப்யுக்த: | தத³நுஷ்டா²நாபஞ்சவிகல்பாயாம் திர்யக்³பூ⁴மாவுத்பத்தி³ர்ப⁴வதி |

ஆஹ, ஏகபூ⁴மிவிஸேஷாநுபபத்தி:, க³திவிஸேஷாத் | யதி³ பா⁴வாநாம் பூ⁴மிவிஸேஷநிமித்தத்வம் நியம்யதே தேநைகஸ்யாம் பூ⁴மௌ ஹீநமத்⁴யமோத்க்ரு³ஷ்டத்வம் ஜாத்யாக்ரு³திஸ்வபா⁴வாநுக்³ரஹோபகா⁴தாநாம் ந ப்ராப்நோதி |

உச்யதே- ந தர்ஹயநேந பூ⁴மிவிஸேஷோ நியம்யதே, கிம் தர்ஹி

ஊர்த்⁴வஸப்³த³ உத்க்ரு³ஷ்டவசந: | த⁴ர்மேண தே³வேஷு மாநவேஷு திர்யக்ஷு சோர்த்⁴வக³மநமுத்க்ரு³ஷ்டம் ஜநம் ப⁴வதி |

ததா²த⁴ர்மாத³தோ⁴க³மநமபக்ரு³ஷ்டம் ஜநம் ப⁴வதி |

|| ஜ்ஞாநேந சாபவர்க:³ ||

சஸப்³தோ³வதா⁴ரணாத:² | ஜ்ஞாநேநைவாபவர்க:³, ந பா⁴வாந்தரேணேதி |

யது³க்தமந்யைராசார்யை:- வைராக்³யாத்புருஷகைவல்யம் ஜ்ஞாநவைராக்³யாப்⁴யாம் சேதி தத்ப்ரதிஷித்³த⁴ம் ப⁴வதி |

ஆஹ, யதி³ புநர்வைராக்³யாத்புருஷகைவல்யமப்⁴யுபக³ம்யதே க ஏவம் ஸதி தோ³ஷ: ஸ்யாத் ?

உச்யதே- ந ஸக்யமேவம் ப்ரதிபத்தும் | கஸ்மாத் ? ஸம்ஸாரநிமித்தாப்ரதிபக்ஷத்வாத்

| யதி³ராக³நிமித்த: ப்ரதா⁴ந்புருஷஸம்யோக:³ ஸ்யாத் ப்ராப்தமித்³ம் தத்ப்ரதிபக்ஷண வைராக்³யேண வியோகோ³ ப⁴விஷ்யதீதி | ந த்வேவம் | குத: ? ஸம்யோக³க்ரு³தே கார்யகரணஸர்கே³ நிஷ்பத்தே: | கார்யகரணவ்யூஹோத்தரகாலம் ஹி ராகோ³ ப⁴வதி |

தஸ்மாந்நாஸௌ கார்யகரணநிஷ்பத்தேர்நிமித்தமிதி ஸக்யமாஸ்ரயிதும் | யஸ்ய து ஜ்ஞாநாந்மோக்ஷ இதி பக்ஷ:, தஸ்ய ப்ரதிபக்ஷாத்³ஜ்ஞாநாத்³ப³ந்⁴ இதி ப்ராப்தமஸ்தி, ந சாஸௌ ப்ராக்³பி கார்யகரணநிஷ்பத்தே: | தஸ்மாந்ந வைராக்³யாந்மோக்ஷ: |

அதஏவ ந ஜ்ஞாநவைராக்³யாப்யாம் மோக்ஷோ⁵ஸ்தி | உப⁴யநிமித்தாஸம்ப⁴வாத் |
தஸ்மாத்ஸூக்தம் ஜ்ஞாநேநைவாபவர்க:³ |

|| விபர்யயாதி³ஷ்யதே ப்³ந்த:⁴ || 44 ||

ஜ்ஞாநவிபர்யயோ⁵ஜ்ஞாநம் | தஸ்மாத்³ ப்³ந்த⁴ஸ்த்ரிவிதோ⁴ ப⁴வதி ப்ரக்ரு³திப³ந்தோ⁴
த³க்ஷிணாப³ந்தோ⁴ வைகாரிகப³ந்த⁴ஸ்சேதி || 44 ||

காரிகா 45

ஆஹ, கஸ்மாத்³ பா⁴வாத்ப்ரக்ரு³திப³ந்தோ⁴ ப⁴வதி ?

உச்யதே-

|| வைராக்³யாத் ப்ரக்ரு³திலய: ||

வைராக்³யாத்³ஷ்டஸு ப்ரக்ரு³திஷு லயம் க³ச்ச²தி, அஸாவுச்யதே ப்ரக்ரு³திப³ந்த⁴
இதி |

ஆஹ, யதி³ வைராக்³யாத்ப்ரக்ரு³திலய: ப்ராப்தோ யதே³தத்ப்ரக்ரு³தௌ வைராக்³யமாஞ்ஜஸம்
|

அந்யா ப்ரக்ரு³திஸ்த்ரிகு³ண, காரணபூ⁴தா, கார்யபூ⁴தா, கார்யகாரணபூ⁴தா,
அகார்யகாரணபூ⁴தா அசேதநா பரதந்த்ரா சேதி | அந்ய: புருஷோ நிர்கு³ணே, ந
கார்யம்,

ந காரணம், ந கார்யகாரணம், தத்³விபரீத: சேதந: ஸ்வதந்த்ரஸ்சேதி ததோ⁵பி
ப்ரக்ரு³தௌ லய: ததஸ்சாநிர்மோக்ஷப்ரஸங்க³ இதி |

உச்யதே- விபர்யயாதி³தி வர்ததே | ததி³ஹாபி⁴ஸம்ப⁴ந்தஸ்யாம: | ததஸ்ச
விபரீதம் யதே³வ வைராக்³யம் துஷ்டிகாண்டா³நுபதிதம் ப்ரக்ரு³த்யாதி³ஷு
பரத்வாபி⁴மாந: தத ஏவ ப்ரக்ரு³திலயோ ப⁴வதி நாந்யஸ்மாத் | அத²வா⁵த்ராபி
யத்தத்ப்ரக்ரு³தாவந்யத்வஜ்ஞாநம் தத ஏவ மோக்ஷா ந வைராக்³யாத் | குத:
? ப⁴வபீ³ஜாப்ரதிபக்ஷத்வாதி³தி ஹ்யுக்தம் | ஆம்ப⁴ஸிகஸ்ய ச மோக்ஷப்ரஸங்க³த் |
துல்யா ஹ்யஸ்ய நாநாத்வஸம்வித்³, ஆஸங்க³தோ³ஷநிவ்ரு³த்தே: | ந சைததி³ஷ்டம்
|

தஸ்மாத்த்யுக்தமேதத் வைராக்³யாத்ப்ரக்ரு³திலய இதி |

ஆஹ, அத² த³க்ஷிணாப³ந்த:⁴ குத: ?

உச்யதே-

|| ஸம்ஸாரோ ப⁴வதி ராஜஸாத்³ ராகா³த் | ||

யோ⁵யம் த்³ரு³ஷ்டாநுஸ்ரவிகவிஷயாபி⁴லாஷ: ஸ ராக:³ | தத்ர
 த்³ரு³ஷ்டவிஷயராகா³த்தத்ப்ராப்திநிர்வர்தகம் கர்ம கரோதி | ததஸ்ச
 தத்ரோபபத்³யதே | ஆநுஸ்ரவிகவிஷயாபி⁴லாஷாத்³க்³நிஹோத்ராதி³ஷு⁴ ப்ரவர்ததே |
 ததஸ்ச ஸ்வர்கா³தி³ஷூபபத்திர்⁴வதி | அஸௌ த்³க்ஷிணூப³ந்த: ⁴ |
 த்³ரு³ஷ்டாநுஸ்ரவிகவிஷயாபி⁴லாஷத்³வாரேண தந்நிர்வர்தகே கர்மணி ப்ரவர்தமானோ
 கு³ணவ்ரு³த்திவைசித்ரயாத்³நிஷ்டப²லநிர்வர்தகமபி கர்ம கரோதி | ஏவம் மாநுஷ்யே
 க³த்யந்தரே யோபபத்தி: ஸர்வா⁵ஸௌ ராகா³த் |
 ஆஹ, ராஜஸங்க்³ரஹ்ணநர்த²க்யம் தத்பூர்வகத்வாத்³ராக³ஸ்ய | ரஜோநிமித்த ஏவ
 ஹி
 ராக:³ | தத்ர ஸம்ஸாரோ ராகா³தி³த்யேவ வக்தவ்யம், ராஜஸக்³ரஹ்ணமநர்த²கமிதி |
 உச்யதே- ந, விஷயவிஸேஷணத்வாத் | விஷயே யோ ராக:³ ஸ
 ஸம்ஸாரஹேதுரித்யஸ்யார்த²ஸ்ய ஜ்ஞாபநார்த²மித³முச்யதே | அந்யதா² யோ யதே:
 ஸாத்விகோ
 யமநியமத்⁴யாநாத்³யநுஷ்டா²நாநுராக:³ ப்ரவசநராகோ³ வா ஸோ⁵பி ஸம்ஸாராய
 ஸ்யாத் |

|| ஐஸ்வர்யாத்³விகா⁴த: ||

யத³ஷ்டகு³ணமைஸ்வர்யமணிமாதி³ ப்ராகு³பதி³ஷ்டம் தஸ்மாத்ஸ்வே ஸ்வே
 விஷயே⁵விகா⁴த
 உத்பத்³யதே | தத³பி⁴ரதிர்வைகாரிகோ ப³ந்த: ⁴ |
 ஆஹ, யதி³ த்ரிபி⁴ஸ்த்ரிபி⁴ர்நிமித்தைர்வைராக்³யாதி³பி⁴ஸ்த்ரிவிதோ⁴ ப³ந்தோ⁴
 நிர்வர்த்யதே
 யது³க்தமஜ்ஞாநாத்³ ப³ந்த⁴ இதி தத³யுக்தம் | பா⁴வாந்தரம் ஹ்யஜ்ஞாநமத:
 ப²லாந்தரேண ப⁴விதவ்யமிதி |
 உச்யதே- ந, மூலகாரணத்வாத் | ஜ்ஞாநவர்ஜிதாநாம் ஹி பா⁴வாநாம் யத்ப²லம்
 தத்ராஜ்ஞாநம் மூலம் | தந்நிமித்தத்வாத்ஸ்ர்வேஷாம் | ந ஹி ஜ்ஞாநிவைராக்³யமலம்
 ப்ரக்ரு³திலயாய | ததே²தராணி பரமர்ஷ்யாதா³வத்³ரு³ஷ்டத்வாத்³ விசித்ரம்
 கார்யமேகஸ்மாத்காரணாத்³யுக்தமிதி வைராக்³யாத்³ந்யஸாதா⁴ரணாநி ப்ரு³த்²க்
 கல்ப்யந்தே,
 ஸாதா⁴ரணம் த்வஜ்ஞாநமதோ ந கஸ்சித்³தோ³ஷ: |

|| விபர்யயாத்³விபர்யாஸ: || 45 ||

அநைஸ்வர்யாத்து அணிமாதே³ரஷ்டவிதா⁴த³விகா⁴தவிபர்யயோ விகா⁴தோ ப⁴வதி |
ததே³வமேதத³ஷ்டவிதா⁴ம் த⁴ர்மாதி³விதா⁴நமுபாதா³யாஷ்டவிதா⁴ம் நைமித்திகமுபபத்³யதே
|

ஏவமேஷ தத்த்வஸர்கோ³ பா⁴வஸர்க³ஸ்ச வ்யாக²யாத: | ஏதச்ச வ்யக்தஸ்ய ரூபம்
ப்ரவ்ரு²த்திஸ்ச பரிகல்பயதே | ப²லமிதா³நீம் வக்ஷயாம: || 45 ||

|| இதி யுக்திதீ³பிகாயாமஷ்டமமாஹ்நிகம் த்ரு³தீயம் ச ப்ரகரணம் ||

காரிகா 46

ஆஹ, கிம் புநஸ்தத²ப²லமிதி ?

உச்யதே- ய: க²லு

|| ஏஷ ப்ரத்யயஸர்கோ³ விபர்யயாஸக்திதுஷ்டிஸித்³த⁴யாக²ய: | ||

தத²ப²லமிதி வாக்யஸேஷ: | ஏஷ இதி வக்ஷயமாணஸ்ய ஸம்முக²கரணர்த²முச்யதே
|

ப்ரத்யயஸர்க³ இதி ப்ரத்யய: பதா³ர்தோ² லக்ஷணமிதி பர்யாயா:,

ப்ரத்யயாநாம் ஸர்க: ³ ப்ரத்யயஸர்க: ³ பதா³ர்த²ஸர்கோ³ லக்ஷணஸர்க³ இத்யர்த: ² |

அத²வா ப்ரத்யயோ பு³த்³தி⁴ர்நிஸ்சயோ³ ^Sத்⁴யவஸாய இதி பர்யாயா: | தஸ்ய

ஸர்கோ³ ^Sயமத: ப்ரத்யயஸர்க: ³ ப்ரத்யயகார்யம் ப்ரத்யயவ்யாபார இத்யர்த: ² |

அத²வா ப்ரத்யயபூர்வக: ஸர்க: ³ ப்ரத்யயஸர்க: ³ | பு³த்³தி⁴பூர்வக இத்யுக்த: |

கத²ம் ? ஏவம் ஹி ஸாஸ்த்ரம்- மஹதா³தி³விஸேஷாந்த: ஸர்கோ³ பு³த்³தி⁴பூர்வகத்வாத்
|

உத்பந்நகார்யகரணஸ்து மாஹா²தம்யஸரீர ஏகாகிநமாத்தமாநமவேக்ஷயாபி⁴த்³த⁴யௌ

ஹந்தா³ ^Sஹம் புத்ராந்ஸரக்ஷயே யே மே கர்ம கரிஷ்யந்தி | யே மாம் பரம்

சாபரம் ச ஜ்ஞாஸ்யந்தி | தஸ்யா³ ^Sபி⁴த்⁴யாயத: பஞ்ச முக²யஸ்ரோதஸோ

தே³வா: ப்ராது³ர்ப³பூ⁴வு: | தேஷு²த்பந்நேஷு ந துஷ்டிம் லேபே⁴ | ததோ³ ^Sந்யே

திர்யக்ஸ்ரோதஸோ³ ^Sஷ்டாவிம்ஸதி: ப்ரஜஜ்ஞே | தேஷ்வப்பயஸ்ய மதிர்நைவ தஸ்தே² |

அதா²பரே நவோர்த⁴வஸ்ரோதஸோ தே³வா: ப்ராது³ர்ப³பூ⁴வு: | தேஷ்வப்பயுத்²பந்நேஷு

நைவ

க்ரு²தார்த²மாத்தமாநம் மேநே | ததோ³ ^Sந்யே³ ^Sஷ்டாவர்வாக்ஸ்ரோதஸ உத்பேது: ³ | ஏவம்

தஸ்மாத்³

ப்ரஹ்மணே஽பி⁴த்யாநாது³த்பந்நஸ்தஸமா³த்ப்ரத்யயஸர்க: ³ | ஸ விபர்யயாக்²ய:
அஸக்த்யாக்²ய: துஷ்ட்யாக்²ய: ஸித்³த்யாக்²யஸ்சேதி | தத்ராஸ்ரேயஸ:
ஸ்ரேயஸ்த்வேநாபி⁴தா⁴நம் விபர்யய: | வைகல்யாத்³ஸாமர்த்யமஸக்தி: |
சிகீர்ஷிதாது³நேந நிர்வரு³திஸ்துஷ்டி: | யதே²ஷ்டஸ்ய ஸாத⁴நம் ஸித்³தி: ⁴ |
தத்³யதா² தர்மா⁴ர்த்³ப்ரவ்ரு³த்தோ⁵க்³நிஷ்டோமா⁴தீ³ந்பரித்யஜ்ய ஸங்கரம் குர்வீத
ஸோ⁵ஸ்ய
விபர்யய: | ஸாத⁴நவைகல்யாத்³ஸாமர்த்யமஸக்தி: | ஆதா⁴நமாத்ரஸந்தோஷஸ்துஷ்டி:
|
க்ரு³த்ஸநஸ்ய க்ரியாதிஸேஷஸ்யாநுஷ்டா²நம் ஸித்³தி: ⁴ | ஏவமர்தா²தி³ஷு யோஜ்யம்
|
யஸ்சாயம் சதுர்வித: ⁴ ப²லவிஸேஷோ விபர்யயாதி³ராக்²யாத: |
|| கு³ணவைஷம்யவிமர்தா³த் தஸ்ய பே⁴தா³ஸ்து பஞ்சாஸத் || 46 ||
கு³ணநாம் வைஷம்யம் கு³ணவைஷம்யம் | கு³ணவைஷம்யம் ப்ராதா⁴ந்யகு³ணபா⁴வயோக³
இத்யர்த: ² | கு³ணவைஷம்யாத்³விமர்தோ³ கு³ணவைஷம்யவிமர்த: ³, ப்ரத்யயபர்யாயேண
ஸத்த்வரஜஸ்தமஸாமிதரேதரபா⁴வ: | தந்நிமித்தா ஏஷாம் ப்ரத்யயாணம்
பஞ்சாஸத்³பே⁴தா³ ப⁴வந்தி || 46 ||

காரிகா 47

கத²மித்யுச்சயதே-

|| பஞ்ச விபர்யயபே⁴தா³ ப⁴வந்தி ||

தமோ மோஹோ மஹாமோஹஸ்தாமிஸ்ரோ⁵ந்த⁴தாமிஸ்ர இதி | தத்ராஸ்ரேயஸி
ப்ரவ்ரு³த்தஸ்ய ப்ரத்யயாவரே ஸ்ரேயோ⁵பி⁴மாநே ஆத்³யோ விபர்யயஸ்தம
இத்யபி⁴தீ⁴யதே | பௌ⁴திகேஷ்வாகாரேஷு ஸிர:பாண்யாதி³ஷ்வாத்மக்³ரஹோ
யோ⁵யம்
வ்யூடோ⁴ரஸ்க: ஸிதத³ஸநஸ்தாம்ராக்ஷ: ப்ரலம்ப³பா³ஹு: ஸோ⁵ஹமிதி | ததா²
ஸ்ரவணஸ்பர்ஸநரஸநக்⁴ராணவசநாதா³நவிஹரணேத்ஸர்கா³நந்த³ஸங்கஸ்பாபி⁴மாநாத்⁴யவஸ
கரணவ்ரு³த்திஷ்வஹம் ஸ்ரோதா த்³ரஷ்டா சேத்யேவமாதி³ராத்³யகாலப்ரவ்ரு³த்தோ
க்³ரஹ:
ஸர்வஸ்மாத்³வரோ மோஹ இத்யுச்சயதே | கத²ம் புநரயமவர: இத்யுச்சயதே பூர்வம்

ஸரீரேந்த்³ரியவ்யதிரி³க்தமுபல³பு⁴மிச்ச²ந்ஸௌக்ஷம்யாத்தத்த³நதி⁴க³மே
 பு⁴தா³காரமபு⁴தம் ப்ரமாணம் பரபரிகல்பிதம் வா⁵நுமந்யதே,
 ஸ்வயம் வா பரிகல்பயேதி³தி ந மார்கா³த்³ தூ³ராபக³தமேதத் |
 அயம் து ப்ரத்யக்ஷாதி³க³தோ³த்பத்தி²ஸ்தி²திவிநா³ஸேஷ்வநேக³ருபகேஷு
 கார்யகரணேஷ்வஹமிதி அபி⁴மந்யதே, தஸ்மா³த்பூர்வஸ்யாத³வர: | பா³ஹ்யே
 து விஷயே மமேத³மித்யபி⁴நிவேஸ: பூர்வஸ்மாத³வர இ³த்யு³ச்யதே |
 பூர்வ: ஸரீரி³ணே⁵ப்ரத்யக்ஷத்வாத்³கரணவ்ரு³த்த்யவி³ஸேஷாத³
 வா³தம்வ்ரு³த்தே: கார்யகரணே குர்யாதா³த்மபு³த்³தி⁴மிதி ஸக்யமேதத்³
 பி⁴ந்நநிமித்தாகாரதே³ஸஸ்வபா⁴வப்ரயோஜநாநுக்³ரஹோபகா⁴தோ³த்பத்தி²ஸ்தி²திவிநா³ஸாம்ஸ்ச
 மா³த்ரு³பி³த்ரு³பு³த்ரப்³ரா³த்ரு³பு³த்ரதா³ரகோ³ஹிராயவஸநா³ச்சா²த³நாத³நயமகஸ்மாதா³த்மத்வேந
 பஸ்யதி, தஸ்மா³த்பூர்வஸ்மாத³வர: | க்ரோத⁴ஸ்சது³ர்தோ² விபர்யய:
 பூர்வஸ்மாத³வர: தாமிஸர் இ³த்யபி⁴தீ⁴யதே | கத²ம் புநரயம் பூர்வஸ்மாத³வர
 இதி ? உ³ச்யதே- பூர்வோ⁵பி⁴நிவேஸப்ரதி³ஷேத⁴மப்⁴யநுஜா³நாதி |
 யதா³ஸ்ய பா³ஹ்யத³ரவ்யவியோகே³ கஸ்சி³த்கு³ஸலஸம்ஸ்ரு³ஷ்ட ஏவம் ப்³ரவீதி
 ஸம்ஸாரஸ்ய ... பு³த்³தா⁴வவஸ்தா²ப்ய விம்ரு³ஸ்யதாம் யாவத³யம் காலோ யதி³
 கஸ்சி³த்ப்ரியே³ணவியு³க்தபூர்வ: | தஸ்மாதா³க³மாபாயிஷு³ பா³ஹ்யேஷு³ த்³ரவ்யேஷு³
 விது³ஷா நாபி⁴நிவேஸ: கார்ய இதி, ததா³ப்ரத்யா³ஹ ஸத்யமேவமேததி³தி |
 ஸந்நி³க்ரு³ஷ்டஸ்து வியோக³கால இதி ந பு³த்³தி⁴ரவஸ்தா²பியிதம்
 ஸக்யதே | க்ரோதா⁴விஷ்டஸ்து ஸ்வவிகல்பிதக்³ரா³ஹவிபீ³த³தி⁴ரஸக்யோ
 த³ண்டே³நாபி³நிவர்தயிதும் | தஸ்மா³த்பூர்வஸ்மாத³வர: | மரணவிஷாத³ பஞ்சமோ
 விபர்யய: பூர்வஸ்மாத³வரோ⁵ந்⁴தாமிஸ்த்ர இ³த்யபி⁴தீ⁴யதே | கத²ம் புநரயம்
 பூர்வஸ்மாத³வர இ³த்யு³ச்யதே- பூர்வோ⁵பி⁴நிவேஸாத்³ப்ரதி³ஷி³த்⁴யமாந:
 ப்ரதீ³காரமந்ததோ ஜி³ஹ்வாக்ஷி³நி³க்ஷதோ (?) நாபி தாவதா³ரபீ³தே | ந து
 ப்³ரஹ்மாதெ³ஸ்தம்³ப்யந்யந்தே ஸம்ஸாரே ஸ்வநி³மித்தநியததமபாதஸ்ய விநா³ஸஸ்ய
 கே³நசி³த்ப்ரதீ³கார: க்ரு³த: | தஸ்மா³த³பரி³ஹார்யம் மரணமநு³ஸோ³சத்பூர்வஸ்மாத³வர
 இதி | ஏதே பஞ்ச விபர்யயபே⁴தா³ப⁴வந்தி |

|| அஸக்தி³ஸ்ச கரணவைகல்யாத் |

அஷ்டா³விம்ஸதி³பே⁴தா³ ||

ப⁴வதீ³த்யநுவர்ததே | தத்ர பா³ஹ்யகரணவைகல்யம் ஸஹ மநஸைகாத³ஸப்ரகாரம் |
 ஸப்தத³ஸவித⁴ம் பு³த்³தி⁴வைகல்யம் | ஏதே³ஸக்தி³பே⁴தா³ |

|| துஷ்டி³ந்வதா⁴ஷ்டதா⁴ ஸி³த்³தி⁴ || 47 ||

ஏவம் சதுர்வித⁴ஸ்ய ப்ரத்யயஸர்க³ஸ்ய கு³ணவைஷம்யவிமர்தே³ந பஞ்சாஸத³பே⁴தா³
ப⁴வந்தி || 47 ||

காரிகா 48

விஸ்தரேண து பதா³ர்த²ஸதஸஹஸ்ரமாநந்த்யம் வா லக்ஷணநாம் |
கத²மித்யுச்சயதே யஸ்மாத்-

|| பே⁴த³ஸ்தமஸோ⁵ஷ்டவித⁴ ||

ய ஏதே பஞ்ச விபர்யயபே⁴தா³ வ்யாக்²யாதா: தேஷு தமஸோ⁵ஷ்டவிதோ⁴ பே⁴த³ |
கத²ம் ? பரவிஜ்ஞாநமாஸரித்ய ப்ரவ்ரு²த்தஸ்யாஷ்டாஸு ப்ரக்ரு²திஷ்வபராஸு
பராபி⁴மாநக்³ரஹாத் |

|| மோஹஸ்ய ச ||

கிம் ? அஷ்டவிதோ⁴ பே⁴த³ இதி |

சஸப்³தா³த்கார்யகரணஸாமர்த்²யே⁵ஷ்டவிதே⁴ஸணிமாதா³வஹமிதி ப்ரத்யய: |

|| த³ஸவிதோ⁴ மஹாமோஹ: | ||

மாத்ரு²பித்ரு²ப⁴ராத்ரு²ஸ்வஸ்ரு²பத்நீபுத்ரது³ஹித்ரு²கு³ருமித்ரோபகாரிலக்ஷணே
த³ஸவிதே⁴ குடும்பே³ யோ⁵யம் மமேத்யபி⁴நிவேஸ: | த்³ரு²ஷ்டாநுஸ்ரவிகேஷு வா
ஸப்³தா³தி³ஷ்வித்யபரே | ஸ த³ஸவிதோ⁴ மஹாமோஹ: பரிஸங்க்²யாயதே |

|| தாமிஸ்ரோ⁵ஷ்டாத³ஸதா⁴ ||

அஷ்டவிதே⁴ கார்யகரணஸாமர்த்²யே த³ஸவிதே⁴ ச குடும்பே³ விஷயேஷு வா ய:
ப்ரதிஹந்யமாநஸ்யாவேஸ: |

|| ததா² ப⁴வத்யந்த⁴தாமிஸ்ர: || 48 ||

ததே²தி ஸாமாந்யாதிதே³ஸார்த² | அந்த⁴தாமிஸ்ரோ⁵ஷ்டாத³ஸதை⁴வேதி |
கத²ம் ? அஸாவப்யஷ்டவிதா⁴த்கார்யகரணஸாமர்த்²யாத்³த³ஸவிதா⁴ச்ச
குடும்பா³த்ப்ரத்யவஸாநஸ்ய விஷாத³ |

ஏவமேதே பஞ்ச விபர்யயபே⁴தா³ ஸ்வலக்ஷணதோ விஷயவிஸேஷா
லக்ஷிதா: | தத்ராபி சாஷ்டாஸு ப்ரக்ரு²திஷு ஸத்த்வரஜஸ்தமஸாம்
ஸம்ஹதவிவித்தபரிணதவ்யஸ்தஸமஸ்தாநாம் பரத்வாபி⁴மாநபே⁴தா³தே³கைகா

ப்ரக்ரு'தி: பஞ்சத³ஸபே⁴தா³ | அத ஏவ தே⁵ஷ்டௌ பஞ்சத³ஸ விம்ஸம்
 ஸதம் ச ப⁴வந்தி | யதா²மோக்ஷே ப்ரவ்ரு'த்தஸ்ய ஏவம் த⁴ர்மகாமேஷ்வபி |
 ஏக: பதா³ர்தோ² விஸ்தரேண பரிஸங்க²யாயமானோ⁵நந்தபே⁴த:³ ஸம்பத்³யதே |
 நித³ர்ஸநமாத்ரமேததா³சார்யேண க்ரு'தம் | ஏவமஸக்த்யாதி³ஷ்வபி
 லக்ஷணந்தரேஷு யோஜ்யம் | ஸேயமவித்³யா பஞ்சபர்வா ஸப்ரபஞ்சா வ்யாக்²யாதா
 |
 தத³நந்தரோத்³தி³ஷ்டாநஸக்திபே⁴தா³ந்வக்ஷயாம: || 48 ||

காரிகா 49

ஆஹ, அதிவ்யாஸாபி⁴ஹிதமித³மிதி நாஸ்மாகம் பு³த்தா⁴வவதிஷ்ட²தே |
 தஸ்மாத்³விபர்யயோக்தம்
 பே⁴தா³பி⁴தா⁴நம் பரித்யஜ்ய வக்தவ்யம் கத²மஸக்திரஷ்டாவிம்ஸதிபே⁴தே³தி ?
 உச்யதே-

|| ஏகாத³ஸேந்த³ரியவதா:⁴ ஸஹ பு³த்தி⁴வதை⁴ரஸக்திருத்³தி³ஷ்டா | ||

இந்த³ரியாணம் வதா⁴ இந்த³ரியவதா:⁴ | ஸ்வஸம்ஸ்காரவிஷயயோகா³த்ப்ரகர்ஷாபந்நேந
 தமஸா க்³ரஹணரூபஸ்ய ஸத்த்வஸ்யாபி⁴ப⁴வாத்ஸ்வவிஷயேஷ்வப்ரவ்ரு'த்தய: |
 தத்³யதா²

பா³தி⁴ர்யமாந்த⁴யமக்⁴ரத்வம் மூகதா ஜட³தா ச யா |

உந்மாத³கௌஷ்ட²யகௌண்யாநி க்லைப்³யோதா³வர்தபங்கு³தா: ||

தத்ர பா³தி⁴ர்யம் ஸ்ரோத்ரஸ்ய, ஆந்த⁴யம் சக்ஷுஷ:, அக்⁴ரத்வம் நாளிகாயா:, மூகதா
 வாச:, ஜட³தா ரஸநஸ்ய, உந்மாதோ³ மநஸ:, கௌஷ்ட²யம் த்வச:, கௌண்யம்
 பாணே:,

க்லைப்³யமுபஸ்த²ஸ்ய, உதா³வர்த: பாயோ:, பங்கு³தா பாத³யோரித்யேவமிந்த³ரியவதா⁴
 ஏகாத³ஸ |

அந்யே து

|| ஸப்தத³ஸ வதா⁴ பு³த்தே⁴ர்விபர்யயாத்துஷ்டிஷித்³தீ⁴நாம் || 49 ||

தத்ர துஷ்டய: ப்ரக்ரு'த்யாத்³யா வக்ஷயமாண:, தாஸாம் த்³விவிதோ⁴ விபர்யய: |
 அவ்யுத்பந்நஸ்ய யோக³த⁴ர்மணே தஸ்யாம் பூ⁴மாவப்ரவ்ரு'த்தி:, வ்யுத்பந்நஸ்ய
 சோத்தரபூ⁴ம்யபரிஜ்ஞாநாத்பூர்வஸ்யாம் பூ⁴மாவக்ஷேமரூபேண க்³ரஹணம் |

ஆத்மவிதோ³ வா ஸர்வாஸு பூ⁴மிஷு | தேஷு யத்பூர்வம் தத³ஸக்திபா⁴வாபி⁴ப்ரேதம்
|

யந்மத்⁴யமம் ததா³பேக்ஷிகம் | கத²ம் ? தந்மாத்தரபூ⁴ம்யவஸ்தோ² ஹி
யோக்³யஸ்மிதாதி³பூ⁴ம்யநவஜயாத்துஷ்டோ மஹாபூ⁴தாதி³க்ரமாத்ஸித்³த⁴ | ததா²
விஜிதாஸ்மிதாருபோ மஹதா³த்³யவஸ்தா²பேக்ஷயா துஷ்ட:, பூர்வபூ⁴ம்யபேக்ஷயா
ஸித்³த⁴ |

ஏவம் மஹத³வஸ்த: ²ப்ரதா⁴நாபேக்ஷயா பூர்வாபேக்ஷயா ச | ப்ரதா⁴நாவஸ்த: ²
புருஷாபேக்ஷயா பூர்வாபேக்ஷயா ச | கு³ணபுருஷாந்தரஜ்ஞஸ்து ஸித்³த⁴ ஏவ |
தஸ்மாத³வ்யுத்பந்நஸ்யாம்ப: ⁴ப்ரப்⁴ரு⁴திஷு நவாநம்ப: ⁴ப்ரப்⁴ரு⁴தயோ பு³த்³தி⁴வதா: ⁴ |
தாரகாதி³விபர்யயேணஷ்டாவதாரகாத³ய: | ஏஷா க²ல்வஸக்திரஷ்டாவிம்ஸதி⁴பே⁴தா³
|

துஷ்டிஸ்து ஸந்நிஹிதவிஷயஸந்தோஷாச்சிகீர்ஷிதாத³ர்தா²தூ³நேந நிவ்ரு³த்தி:
ஸாமாந்யத ஏகைவ, ப்ரத்யர்த²மநந்தா, ஸதேந துஷ்ட: ஸஹஸ்ரேணேதி |
ஸாஸ்த்ரே து பா³ஹ்யாத⁴யாத்திமிகாநாம் ஸுக²தூ: ³க²மோஹாநாம் ப்ராப்திஷ்வபக³மேஷு
வாசா⁵வ்யவஸ்த²யலக்ஷண உபாயநவத்வாந்நவ துஷ்டயோ ப⁴வந்தி || 49 ||

காரிகா 50

தாலாம்

|| ஆத்⁴யாத்திமிக்யஸ்சதஸ்ர: | ப்ரக்ரு³த்யுபாதா³நகாலபா⁴க்³யாக்²யா: | ||

ஆத்⁴யாத்திகீ இதி ஸரீரஸரீரிணோர்விஸேஷமுபலிப்ஸமாநேந யோகி³நா
யத³நாத்மந்யாத்மபு³த்³தி⁴ரவஸ்தா²ப்யதே ஸா க²ல்வாத⁴யாத்திகீ ஸித்³தி: ⁴ துஷ்டி:
ஸந்தோஷ: க்ஷேம இத்யர்த: ² |

தாலாம் ப்ரக்ரு³த்யாக்²யா | யதா³ வீதாவீதை: ப்ரதா⁴நமதி⁴க்³ம்ய தத்பூர்வகத்வம்
ச மஹதா³தீ³நாம் விகாராணமாநந்த்யாச்ச ப்ரதா⁴நாத்மந: க்ரு³த்ஸ்நஸ்ய
மஹதா³தி³பா⁴வேந விபரிணமாஸம்ப⁴வாதே³கதே³ஸஸ்யாப்ரக்ரு³திவிகாரபூ⁴தஸ்ய
போ⁴க்³த்ரு³த்வமகர்த்ரு³த்வம் சாத⁴யவஸ்ய ஸங்க³த்³வேஷநிவ்ரு³த்திம் லப⁴தே,
ஸா⁵தீ³யா

துஷ்டிரம்ப⁴ இத்யபி⁴தீ⁴யதே | கஸ்மாத் ? அமிதம் ஹி ப்ரதா⁴நதத்த்வம் பா⁴தி
ஜக³த்³பீ³ஜபூ⁴தத்வாந்மஹதா³தி³பா⁴வபரிணமேந ந்யூநஸ்யைகதே³ஸஸ்யாத்மந
ஏவா⁵பூராத் |

தத்³வ்யதிரேகேண சாந்யஸ்யைகதே³ஸஸ்யோபயத⁴ர்மினோ போ⁴க்த்ரு³பூ⁴தஸ்ய
ஸத்³பா⁴வாத்ஸம்ப்ரக்ஷாலநே⁵பி சாபஸம்ஹ்ரு³தம், வைஸ்வரூப்யஸ்யாநுச்சே²தா³த் |
ததா² ச ஸாஸ்த்ரமாஹ- அம்ப⁴ இதி கு³ணலிங்க³ஸந்நிசயமேவாதி⁴குருதே |
கு³ணஸ்ச ஸத்த்வரஜஸ்தமாம்ஸி | விங்க³ம் ச மஹதா³தி³ அத்ர ஸந்நிஹிதம் ப⁴வதி
|

ததி³த³ம் ப்ரதா⁴நமமிதம் பா⁴த்யமிதமுபலப⁴யத இத்யம்ப⁴ | ஸ க²ல்வயம்
யோகீ³ ப்ரதா⁴நலக்ஷணம் பூ⁴மிமவஜித்ய தந்மஹிம்நா ச தத³ஸூ³ந்யம் த்³ரு³ஷ்ட்வா
வ்யதிரித்தஸ்ய பதா³ர்நா²ந்தரஸ்யாபா⁴வம் மந்யமாநஸ்தாமேவ பூ⁴மிம் கைவல்யமிதி
க்³ரு³ஹ்ணாதி | பி⁴ந்நே ச தே³ஹே ப்ரக்ரு³தௌ லயம் க³ச்ச²தி, ததஸ்ச புந்ராவர்ததே
|

தஸ்யாம் ச துஷ்டாவந்யே ஸப்த மஹதா³தி³காரணிநோ⁵வருத்³தா⁴ த்³ரஷ்டவ்யா: |
தத்ர

யதா² ப்ராதா⁴நிகஸ்ய புருஷே நாஸ்தி விஜ்ஞாநம் ஏவமிதரேஷாமுத்தரேஷு
தத்தவேஷு |

மஹத்காரணிந: ப்ரதா⁴நே⁵ஸ்மிதா⁴காரணிநோ மஹதி, தந்மாத்ரகாரணிநோ⁵ஹங்காரே
|

ததே³கதே³ஸாஸ்சைஷாம் போ⁴க்தார: பூர்வவத் | அத்ராபி ச ஸத்த்வாதீ³நாம்
ஸம்ஹதவிவித்தபரிணதவ்யஸ்தஸமஸ்தாநாம் பே⁴தா³த³வித்³யா⁵வச்சே²தா³நந்த்யமவஸ்யம்
|

ஆஹ, துஷ்ட்யவித்³யயோரபே⁴த:³ லக்ஷணகத்வாத் | அஷ்டாஸு
ப்ரக்ரு³திஷ்வாத்மபு³த்தி⁴ஸ்துஷ்டி: | ததே³வ ச தம இத்யவித்³யாகாண்டே³
நிர்³ஷ்டம் |

தஸ்மாத்தபதா³ர்²ஸங்கர இதி |

உச்ச்யதே- ந, ப்ரத்யயவிஸேஷாத் | தம:ப்ரதா⁴நபுருஷோபதே³ஸே ஸதி

ப்ரத்யயநிர்³தி³தா⁴ரயிஷ்யா தயோ: ப்ரதா⁴நமேவ ஜ்யாயோ ந புருஷே

இத்யபி⁴நிவிஸேத | துஷ்டிஸ்து கிம் பரமித்யாஸ்ரித்ய ப்ரவ்ரு³த்த:

ப்ரதா⁴நஜ்ஞாநமாத்ரே ஸந்தோஷாத்பதா³ர்²ந்ரம் விஜ்ஞாதுமேவ நாத்³ரியதே | கிம்
ச

ப்ரஹாணவிஸேஷாத் | நிரூ⁴மூலோ ஹ்யநாத்மநி ஆத்மக்³ரஹோ ஜ்ஞாநோத்தரகாலபா⁴வந்யா

ப்ரஹாதவ்ய: | தமோப³ஹுலத்வாத்ம இத்யபி⁴தீ⁴யதே | பேலவஸ்து ஸத்த்வ³ஹுலோ

த³ர்ஸநப்ரணயஸ்துஷ்டி: | கிஞ்ச தத்த்வாபி⁴ஜ்யாத் | விஜிதபூ⁴மிகஸ்ய ஹி

யோகி³நஸ்தநமாஹாதம்யவஸீக்ரு³தத்வாத்³ பூ⁴ம்யந்தரே ப்ரவ்ரு³த்திஸ்துஷ்டி: |
இதரஸ்ய

தவபி⁴நிவேஸமாத்ரமேவேத்யநயோர்விலேஷை: | தஸ்மாந்ந பதா³ர்த²ஸங்கர இதி
வ்யாக்²யாதா ப்ரக்ரு³த்யாக்²யா துஷ்டி: |

யதா³ து ஸத்யபி ப்ரக்ரு³திஸாமர்த்²யே நாநபேக்ஷய யதா²ஸ்வமுபாதா³நம்
பா⁴வாநாமுத்பத்தி: ஸம்ப⁴வதி ப்ரக்ரு³த்யவிலேஷே ஸர்வகாலமுத்பத்திப்ரஸங்கா³த்,
ப்ரக்ரு³திக்ரு³த்யமேவேத³ம் விஸ்வமித்யப்⁴யுக³ச்ச²தஸ்தத³விலேஷாத்³
கோ: ³ புருஷாது³த்பத்திப்ரஸங்க: ³, புருஷஸ்ய வா மஹிஷாத் | கிம் ச
ஜாத்யபே⁴த³ப்ரஸங்கா³த் | ப்ரக்ரு³திக்ரு³த்யமித³ம் விஸ்வமித்யப்⁴யுக³ச்ச²தோ
ஜாதிபே⁴தோ³ ந ஸ்யாத், தத³விலேஷாத் | த்³ரு³ஷ்டம் தூபாதா³நாஜ்ஜாத்யநுவிதா⁴நம்
பா⁴வாநாம் | தஸ்மாத்ததே³வ காரணத்வேந பரிகல்பயிதும் ந்யாய்யம் |
உபாதா³நைகதே³ஸ

ஏவ ச கார்யகாரணவிதா⁴த்மா போ⁴க்தேத்யேதஸ்மாத்³ த்³ர்ஸநாத்ஸங்க³த்³வேஷநிவ்ரு³த்திம்
ஸப⁴தே, ஸா த்³விதீயா துஷ்டி: ஸலிலமித்யபி⁴தீ⁴யதே | கத²ம் புநரேதத்ஸலிலம்
? ஸத்யுபாதா³நே விகாரோ லீயத இதி | ததா² ச க்ரு³த்வா ஸாஸ்ரமாஹ ஸலிலம்
ஸலிலமிதி வைகாரிகோபநிபாதமேவாதி⁴குருதே, ஸதி தஸ்மிம்ல்லீயதே ஜக³தி³தி |
ஸ க²ல்வயம் யோகீ³ பார்தி²வாநவஜித்ய தந்மஹிம்நா ஜக³த³ஸூந்யம் த்³ரு³ஷ்டவா
பதா³ர்தா²ந்நரஸ்யாபா⁴வம் மந்யமாநஸ்தாமேவ பூ⁴மிம் கைவல்யமிதி க்³ரு³ஹ்ணாதி |
பி⁴ந்நே ச தே³ஹே ப்ரு³தி²வ்யாதி³ஷு லீயதே | ததஸ்ச புநராவர்ததே |
யதா³ ச ஸத்யுபாதா³நஸாமர்த்²யே ந தாவதைவ பா⁴வாநாம் ப்ராது³ர்பா⁴வ: கிம் தர்ஹி
ஸந்நிஹிதஸாத⁴நாநாமபி காலம் ப்ரத்யபேக்ஷா ப⁴வதி- காலவிலேஷாத்³பீ³ஜாத³ங்குரோ
ஜாயதே, அங்குராந்நாலம், நாலாத்காண்ட³ம், காண்டா³த்ப்ரஸவ இத்யாதி³ | அந்யதா²
தூபாதா³நாநாம்

ஸந்நிதா⁴நமாத்ராத்தக்ஷணைநைவாமீஷாமவஸ்தா²விலேஷாணுமபி⁴வ்யக்தி: ஸ்யாத் |
கிஞ்ச

காலவிபர்யயேணோத்பத்திப்ரஸங்கா³த் | ந சைததி³ஷ்டம் | கிம் ச தத³நபி⁴தா⁴நாத்
|

த்³ரு³ஸ்யந்தே ச ப்ராணிநாம் காலாநுருபா: ஸ்வாபா⁴வாஹாரவிஹாரவ்யவஸ்தா: ² |

தஸ்மாத்³ஸாவேவ காரணம் | ததே³கதே³ஸஸ்சாப்ரக்ரு³திவிகாரபூ⁴தோ

போ⁴க்தேத்யேதஸ்மாத்³த்³ர்ஸநாத்ஸங்க³த்³வேஷநிவ்ரு³த்திம் ஸப⁴தே, ஸா த்ரு³தீயா
துஷ்டிரோக⁴ இத்யபி⁴தீ⁴யதே | கத²ம் புநரயம் கால ஓக⁴ இத்யுச்யதே

? ஸலிலௌக⁴வத்ஸர்வா⁴யாவஹநாத் | தத³யதா² ஸலிலௌக⁴ஸ்த்ரு³ணம்
காஷ்ட²மஸ்தமாநம்

ப்ராணிநம் வா ஸ்வமூர்திஸம்ஸு³ஷ்டம் ஸர்வமேவா⁴யாவஹதி, ஏவமயம் காலோ
க³ர்பா⁴த்³பா³ல்யம், பா³ல்யாத்கௌமாரம், கௌமாராத்³யௌவநம், யௌவநாத்ஸ்தா²விர்யம்,
ஸ்தா²விர்யாந்மரணம், ததா² பீ³ஜாந்மூலம் மூலாத்³ங்குரமிதி வஹதி | ததா² சாஹ
யாமேவ ப்ரத²மாம் ராத்ரிம் க³ர்பே⁴ ப⁴வதி பூருஷ: |
ஸம்ப்ரஸ்தி²தஸ்தாம் ப⁴வதி ஸ க³ச்²ந்ந நிவர்ததே ||

தஸ்மாதோ³க⁴ஸாமாந்யாதோ³க⁴ கால: | ஸ க²ல்வயம் யோகீ³ காலமவஜித்ய
பதா³ர்தா²ந்ரபா⁴வம் மந்யமாநஸ்தாமேவ பூ³மிம் கைவல்யமிதி மந்யதே |
தே³ஹபே⁴தே³

ச காலமநுப்ரவிஸதி | ததஸ்ச புந்ராவர்ததே |

யதா³ து ஸத்யபி காலஸாமர்த²யே பா⁴வாநாமுத்பத்தி: பா⁴க்யாநபேக்ஷதே |

கஸ்மாத் ? தத்ஸந்நிதா⁴நே⁵ப்யப்ராது³ர்பா⁴வாத் | ஸத்யபி ஸாத⁴நஸாமர்த²யே

காலவிஸேஷே ச கஸ்யசிது³த்பத்திர்ப⁴வதி கஸ்யசிந்நேதி | தஸ்மாத³ஸ்தி

காரணந்தரம் யத³பேக்ஷய பா⁴வாநாமுத்பத்திரநுத்பத்திஸ்ச | கிம்

சா⁴யுத்தா²நாநுபத்திப்ரஸங்க³த் | காலமாத்ராத்²லம் ப⁴வதீ²யேததி³ச்²த:

ஸாஸ்த்ரோக்தேஷு க்ரியாவிஸேஷேஷ்வபி⁴ஷேசநவ்ரதோபவாஸாக்³நிஹோத்ராதி³ஷ்வப⁴யுத்த

ந ஸ்யாத் | கஸ்மாத் ? ஆநர்த²க்யாத் | அஸ்தி ச, தஸ்மாந்ந காலநிமித்தா

பா⁴வாநாமுத்பத்தி: | கிம் ச தத³நுவிதா⁴நாத் | த்³ரு³ஸ்யந்தே க²ல்வபி

ப்ரக்ரு³த்யுபாதா³நகாலாவிஸேஷே⁵பி பா⁴க்யவிஸேஷாத்²லவிஸேஷா: |

தஸ்மாத்தத்ஸங்கார ஏவ காரணம் | ததே³கதே³ஸஸ்சாப்ரக்ரு³திவிகாரபூ⁴தோ

போ⁴க்தே²யேதஸ்மாத்³த³ரஸநாத்ஸங்க³த்³வேஷநிவ்ரு³த்திம் லப⁴தே | ஸா சதுர்தீ²

துஷ்டிர்வ்ரு³ஷ்டிரித்யபி⁴தீ⁴யதே | கத²ம் புநர்வ்ரு³ஷ்டிரித்யுச்ச்யதே |

ஸர்வஸத்த்வாப்யாயநாத் | யதா² ஹி ஸீர்ணாமபி த்ரு³ணலதாதீ³நாம்

வ்ரு³ஷ்டிம் ப்ராப்ய புந்ராப்யாயநம் ப⁴வதி, ஏவமேவ ஸர்வேஷாம் ப்ராணிநாம்

பா⁴க்யவிபரிணமாத்புந்ராப்யாயநம் ப⁴வதி | தஸ்மாத்³வ்ரு³ஷ்டிஸாம்யாத்³

பா⁴க்யாக்²யா

துஷ்டிர்வ்ரு³ஷ்டிரித்யபி⁴தீ⁴யதே | ஸாஸ்த்ரமப்யாஹ- வ்ரு³ஷ்டிர்வ்ரு³ஷ்டிரிதி ஸரிய

ஏவோபநிபாதமதி⁴குருதே | ஸா ஹி வ்ரு³ஷ்டிவத்ஸர்வமாயதீ⁴ | ஸ க²ல்வயம்

யோகீ³

பா⁴க்யாந்யவஜித்ய தந்மஹிம்நா ஜக³த³ஸூந்யம் த்³ரு³ஷ்ட்வா பதா³ர்தா²ந்ரஸ்யாபா⁴வம்

மந்யமாநஸ்தாமேவ பூ⁴மிம் கைவல்யமிதி க்³ரு'ஹ்ணாதி | ஸ தஸ்யாமேவ
தே³ஹபே⁴தே³

லீயதே | ததஸ்ச புநராவர்த்த இதி |

ஆஹ, காலபா⁴க்³யயோரப்ரதிபத்தி:, ஸமாக²யாபரிஜ்ஞாநாத | ப்ரக்ரு'த்யாத்மகஸ்ய
தாவத்³யோகி³நோ⁵ஷ்டௌ ப்ரக்ரு'தயோ விஷய இத்யுக்தம் புரஸ்தாத |
உபாதா³நாத்மகஸ்ய ச

ப்ரு'தி²வ்யாதீ³நி மஹாபூ⁴தாநி | காலபா⁴க்³யயோஸ்து ந ததோ²க்தம் |
தஸ்மாத்³வக்தவ்யம்

கஸ்ய தத்த்வஸ்யைஷா ஸமாக²யேதி ?

உச்யதே- ந, உக்தத்வாத் | ப்ராகே³வைதத³பதி³ஷ்டம் ந காலோ நாம்

கஸ்சித்பதா³ர்³தோ²ஸ்தி | கிம் தர்ஹி க்ரியாஸு காலஸம்ஜ்ஞா | தாஸ்ச

கரணவ்ரு'த்திரிதி | ப்ரதிபாதி³தம் | ந சாந்யா வ்ரு'த்திர்வ்ரு'த்திமத: |

தஸ்மாத்த்காரணசைதந்யப்ரதிஜ்ஞ: காலாத்மக இதி | பா⁴க்³யஸம்ஜ்ஞா து

த⁴ர்³மாத⁴ர்³மயோ: | தெள ச பு³த்தி⁴த⁴ர்³மாவிதி ப்ராக³பதி³ஷ்டம் | தஸ்மாத்³பா⁴க்³யவாதீ³
பு³த்தி⁴சைதநிக இதி |

ஆஹ, ந துஷ்ட்யந்தரத்வாத் | ப்ரக்ரு'தித்வாந்மஹாந்பூர்வம் ப்ரக்ரு'த்யாக²யாயாம்

துஷ்டாவவருத்³த⁴ | தஸ்யேதா³நீம் துஷ்ட்யந்தரத்வேந பரிகல்பநம்

நாதிஸமஞ்ஜஸமிதி |

உச்யதே- மஹாம்ஸ்தர்ஹி பூர்வதுஷ்டிவிஷயபா⁴வாத³பக்ரு'ஷ்யத இதி |

கார்யகரணவ்ரு'த்திக்ரியாநூபாம் வ்ரு'த்திமத்³த³யோத்யாம் பரிகல்ப்ய தஸ்யாம்

காலத்வமயமாஹ | மஹதஸ்ச ரூபம் த⁴ர்³மாதி³கம் மஹதோ⁵ர்தா²ந்தரம் பா⁴க்³யமிதி

பா⁴க்³யவாந் | அத²வா பா³ஹ்ய ஏவாயம் கால: கர்மகாரணம் நிர்³தி³ஸ்யதே | தத்ர

சாந்யே⁵பி ஸ்வமதிபரிகல்பிதபதா³ர்³தா²ந்தராத்தம்பா⁴வக்³ரஹா ஏவேதி ஸாங்க²யா:

ப்ரவாதி³ந: ப்ரதிஷ்டிப்தா போ³த்³த⁴வ்யா இதி |

அபர ஆஹ, ப்ரக்ரு'திசைதநிக: ப்ரதா⁴நபா⁴வாஸாத்³யுபாதா³நகாலபா⁴க்³யவாதி³நோ

மஹத³ஹங்காரதந்மாத்ரவாதி³ந இதி | ததே³தத³பளித்³த⁴வாத³யுக்தம் | ந

ஹி மஹத³ஹங்காரதந்மாத்ரலக்ஷண: ப்ரக்ரு'தய உபாதா³நகாலபா⁴க்³யபா⁴வேந

ப்ரஸித்³தா⁴ | தஸ்மாதி³த³மப்யயுக்தம் | ஏவமேதா ஆத்⁴யாத்மிக்யஸ்சதஸ்ரஸ்துஷ்டய:

|

|| பா³ஹ்யா விஷயோபரமாத் பஞ்ச ச நவ துஷ்டயோ⁵பி⁴ஹிதா: || 50 ||

சஸப்³தோ³வதா⁴ரணாத: ² | அவ்யுத்பந்நாத்மவிசாரஸ்ய யோகி³நோ

விஷயதோ³ஷத³ர்ஸநமாத்ராத்ஸங்க³தோ³ஷநிவ்ரு³த்திர்பா³ஹ்யா துஷ்டி: | தத்ர
யதா³ஸ்ர³ஜநதோ³ஷமவக³ச்ச²தி ந தாவத்ஸர்வஸ்யாபி⁴ஜாதிரஸ்தீதி அர்தி²நா⁵வஸ்யம்
விஷயார்ஜநே வர்திதவ்யம் | தேஷாமஸ்வாபா⁴விகதவாத்க்வசிகே³வாவஸ்தி²திநிதி²யுக்தம்
ப்ராக் | கிம் ச ஸப்ரத்யநீகத்வாத் | ஸ்வாபா⁴விகமவஸ்தா²நம்
விஷயா³னாமபிகல்ப்யா⁵பி யதா³ப்ரதி³க்³ரஹாதி³பி⁴ர³ஜநம்
ப்ரத்யாத்³நியதே தத³ப்யயுக்தம் | குத: ? ஸப்ரத்யநீகத்வாத் | ஏவமபி
நாஸ்தி கஸ்சித³ப்ரத்யநீக விஷயோபார்ஜநாய இதி தத³விகா⁴தே⁵வஸ்யம்
ப்ரயதிதவ்யம் | ஸ ச யதி³ப்ரதியதமாந: ப்ரத்யநீகிவிகா⁴தம்
குர்யாத்பரோபகா⁴தேநாத்மா⁵நுக்³ரஹாநுஷ்டா²நாச்சா²ஸ்த்ரவிரோத:⁴ | யஸ்மாதா³ஹ-

ந தத்பரஸ்ய ஸந்த³த்⁴யாத்ப்ரதிகூலம் யதா³த்மந: |
ஏஷ ஸங்க்ஷேபதோ த⁴ர்ம: காமாத³ந்ய: ப்ரவர்ததே ||

புநர்ப்யாஹ-

ப்ராணிநாமுபகா⁴தேந யோ⁵ஸ்ர²:² ஸமுபஜாயதே |
ஸோ⁵நபேகக்ஷ: ப்ரஹாதவ்யோ லோகாந்தரவிகா⁴தக்ரு³த் ||
தஸ்மாத்ஸங்கா⁴தமாத்ரத்வாத்ஸத்த்வாதீ³நாம் க⁴டாதி³வத் |
ஆப்³ரஹ்மண: பரிஜ்ஞாய தே³ஹாநாமநவஸ்தி²திம் ||

ஸத்யம் ஸத்³பி⁴ராஜீ³ப்தம் த்ரு³ணைல்காசபலம் ஸுக²ம் |
ஸுத்³ரு³டை⁴ர்ந நிபாதவ்யம் து:³கை²ர்³தே³ஹாந்தரோத்³ப⁴வை: ||

அத² புநரயம் ப்ரத்யநீகைர்விஹந்யதே, ததோ⁵ஸ்ய விஷயாபா⁴வ: | ஸுகா²ர்²த²ம் ச
ப்ரவ்ரு³த்தஸ்ய பூ⁴யிஷ்ட²ம் து:³க²மேவேத்யேதஸ்மாத்³த³ர்ஸநாந்மாத்⁴யஸ்த்யம்
ஸப⁴தே,

ஸா பஞ்சமீ துஷ்டி: ஸுதாரமித்யபி⁴தீ⁴யதே | கத²ம் புந: ஸுதாரமித்யுச்சயதே
? ஸுக²மநேநோபாயேந தரந்தி விஷயஸங்கடமிதி ஸுதாரம் |
யதா³ து யோகீ³ பூர்வதோ³ஷாதி⁴க³மே⁵பி⁴ஜாத்யா வா யத்நார்ஜிதவிஷயத்வே
ஸ்தி ரக்ஷாதோ³ஷமுபந்யஸ்யதி | கத²ம் ? போ⁴க்த்ரு³போ⁴க்யபா⁴வாவ்யதிரேகாத்
ஸர்வப்ராணிஸாதா⁴ரண விஷயா:, தஸ்மாத்தேஷாம் ரக்ஷா விதே⁴யா | தஸ்யாம் ச
ப்ரவர்தமானோ யதி³ பரமுபருந்த⁴யாத் ததா³ பூர்வோக்ததோ³ஷ:, அதா²த்மாநம்,
விஷயாபா⁴வ: | ராத்திரிந்தி³வம் ச ததே³காக்³ரமநஸ: ஸுகா²ர்²த²ம் ப்ரவ்ரு³தஸ்ய
பூ⁴யிஷ்ட²ம் து:~³க²மேவேத்யேதஸ்மாத்³த³ர்ஸநாந்மாத்⁴யஸ்த்யம் ஸப⁴தே | ஸா
ஷஷ்ட²

துஷ்டி: ஸுபாரமித்யபி⁴தீ⁴யதே | கத²ம் புந: ஸுபாரமித்யுச்சயதே ? ஸுக²மநேந
பாரம் விஷயார்ணவஸ்ய ப்ரயாந்தீதி |

யதா³ து ஸதி பூர்வதோ³ஷே, ஸதி வா க்³ராமநக³ரநிக³மஸந்நிவேஸாத்³யுபாயாநுஷ்டா²நாத்³வா

க்ரு³தவிஷயரகேஷா யோகீ³க்ஷயதோ³ஷமுபந்யஸ்யதி | கத²ம் ?

யேந த்³ரவ்யேண மோஹாத்³வரந்துமிச்ச²ந்தி தே³ஹிந: |

ததே³வைஷாம் விநாஸித்வாத்³ப⁴வத்யரதிகாரணம் ||

யத்நோபாத்தா: ஸுகு³ப்தாஸ்ச விஷயா விஷயைஷிணம் |

பஸ்யதாமேவ நஸ்யந்தி பு³த்³பு³தா: ஸலிலே யதா² ||

ந தத³ஸ்தி ஜக³த்யஸ்மிந்பூ⁴தம் ஸ்தா²வரஜங்க³மம் |

ப்ரத்யக்ஷதோ⁵நுமாநாத்³வா விநாஸோ யஸ்ய நேக்ஷயதே ||

தஸ்மாத்³விநாஸிஷ்வாஸக்தாநாம் புத்ரதா³ரக்³ரு³ஹாதி³ஷு |

மமேதி பு³த்³தி⁴ம் யத்நேந பு³த்³தி⁴மாந்விநிவர்தயேத் ||

இதி ஏதஸ்மாத்³த³ர்ஸநாந்மாத்⁴யஸ்த்²யம் லப⁴தே, ஸா ஸப்தமீ துஷ்டி:
ஸுநேத்ரமித்யுச்சயதே

|

கத²ம் புந: ஸுநேத்ரமித்யுச்சயதே ?

ஸுக²மநேநாத்மாநம் கைவல்யாவஸ்தா²ம் நயந்தீதி ஸுநேத்ரம் |

யதா³ து ஸத்ஸு பூர்வதோ³ஷேஷு ப்ரஸங்க³தோ³ஷமுபந்யஸ்யதி | கத²ம்

? ப்ராப்தவிஷயாணமிந்த்³ரியாணம் தத³பி⁴லாஷாந்நிவ்ரு³திஸ்ததஸுக²ம் |

விஷயஜிக்⁴ரு³க்ஷயா ச து: க²ம் | ப்ராப்திரப்யேஷாமநுபஸாந்தயே

தது³ப்போ⁴க³கௌஸலாய ச | யஸ்மாதா³ஹ-

யதா³ ப்ரப³ந்தா⁴த்³விஷயீ விஷயாநுபஸேவதே |

ததா³ஸ்யேதஸ்த்வபி⁴ப்ராய: ஸுதராம் ஸம்ப்ரவர்ததே ||

அதோ⁵பி யேந புருஷ: ஸமயேத்³ வட³வாநலம் |

நேந்த்³ரியாண்யுப்போ⁴கே³ந விஷயேப்யோ நிவர்தயேத் ||

தஸ்மாத்³விஷயஸம்பர்கமஸமர்த்²ம் நிவர்தநே |

இந்த்³ரியாணம் பரிஜ்ஞாய நிராஸங்க³மதிஸ்சரேத் ||

இத்யேதஸ்மாத்³ த³ர்ஸநாந்மாத்⁴யஸ்த்²யம் லப⁴தே ஸா⁵ஷ்டமீ துஷ்டி:

ஸுமாரீசமித்யுச்சயதே | கத²ம் ஸுமாரீசமித்யுச்சயதே ? அர்சதே: பூஜார்த்²ஸ்ய

ஸோப⁴நமர்சிதம் விஷயஸங்க³நிவ்ரு³த்தஸ்ய யோகி³நோ⁵வஸ்தா²நம் ப⁴வதி |

யதா³ து பூர்வதோ³ஷேஷு ஹிம்ஸாதோ³ஷமுபந்யஸ்யதி | கத²ம் ? அநுபஹத்யாந்யபூ⁴தாநி
விஷயபோ⁴கா³நுபபத்தே : | உபபோ⁴கோ³ ஹி நாம மநோஜ்ஞாப்யவஹார: , ஸ்த்ரீஸேவா,
ஹயக³ஜநராதி³பிரநாநமித்யேவமாதி³ | தத்ர மநோஜ்ஞா³ப்யவஹாரசிகீர்ஷுஷா
தத³ங்கா³நாம் கோ³ஶஜா³விப³லீவர்த³ஸ்த்ரீபுருஷாதீ³நாமவஸ்யமுபகா⁴த: கார்ய: |
அநுபகா⁴தே வா விஷயாநுபபத்திப்ரஸங்க: ³ | ஸ்த்ரியமாஸேவமாநேநாந்யாஸாம்
ஸ்த்ரீணாம்

மாத்ரு³பித்ரு³பிராத்ரு³ப்ரபு⁴ரு³தீநாம் ச, அந்யதா² தத³பா⁴வோ ஹயாதீ³நாம் |
தஸ்மாது³பபோ⁴கா³ர்தி³நாவஸ்யமந்யோபகா⁴த: கார்யோ நிஹித³ண்டே³ந வா
விஷயோபபோ⁴க³ஸ்த்யாஜ்ய இதி | ஆஹ ச
யதா² யதா² ஹி விஷயோ வ்ரு³த்தி⁴ம் க்³ரு³ஹ்ணதி தே³ஹிநாம் |
அபகா⁴தஸ்தத³ங்கா³நாம் ததை²வாஸ்ய விவர்த⁴தே ||

தஸ்மாத³நிச்ச²ந்நந்யேஷாம் ப்ராணிநாம் தே³ஹபீ³நம் |
ஸந்தோஷேணவ வர்தேத த்யக்தஸர்வபரிச்ச²த: ³ ||

ஸத்யவாச: ப்ரஸாந்தஸ்ய ஸர்வபூ⁴தாந்யநிச்ச²த: |
பா⁴வாந்த⁴காராந்தஜ்ஞாநமசி³ரேண ப்ரவர்ததே ||

இத்யேதஸ்மாத³த³ர்ஸநாந்மாத⁴யஸ்த்²யம் லப⁴தே, ஸா நவமீ
துஷ்டிருத்தமாப⁴யமித்யபதி³ஸ்யதே | கத²ம் ? உத்தமம் ஹி ப்ராணிநாம் ஸர்வேப⁴யோ
ஹிம்ஸாப⁴யமிதி தத³பக³மாது³த்தமா³ப⁴யமிதி |

ஆஹ, அர்ஜநரக்ஷணலக்ஷணயோரபி துஷ்டயோ: பரோபகா⁴ததோ³ஷா:,
அபதி³ஷ்டோ³ஸ்யாமபி ச | தத்ர கத²மநயோர்விஸேஷ: ப்ரதிபத்தவ்ய இதி ?
உச்யதே ந, விஷயபே⁴தா³த் | தத்ர யேஷாமர்ஜநரக்ஷணே ப்ரத்யாத³ரியதே விஷயீ
தத³ர்தி³நா ப்ரத்யநீகாநாமவஸ்யமபி⁴கா⁴தோ³நுஷ்டா²தவ்ய இத்யாதா³வுக்தம் |
இஹ து யேஷாமேவார்ஜநரக்ஷணே தத³நுபகா⁴தேநாஸக்யோ விஷயோபபோ⁴க³
இத்யேதத்³விவக்ஷிதம் | தஸ்மாத³ஸங்கீர்ணமேததி³த்யேவமம்ப: ⁴ப்ரபு⁴ரு³த்யோ நவ
விஷயேப⁴ய: ஸங்க³த்³வேஷநிவ்ரு³த்திஹேதவோ வ்யாக²யாதா: | தே ஜ்ஞாநவிரஹிதாநாம்
யோகி³நாம் துஷ்டிஸுப்³த³வாச்யதாம் லப⁴ந்தே | ஜ்ஞாநிநாம் து வைராக³யபர்வஸம்ஜ்ஞிதா
ஸ்வாஸு ஸ்வாஸு தத்த்வபூ⁴மிஷு ஸித்³தா⁴ ஏவேதி || 50 ||

ஆஹ- ப்ராக்³பதி³ஷ்டமஷ்டதா⁴ ஸித்³தி⁴ரிதி ததி³தா³நீமபி⁴தீ⁴யதாமிதி | உச்யதே-

|| ஊஹ: ஸப்³தோ³ஸ்த⁴யயநம் து:³க²விகா⁴தாஸ்த்ரய: ஸுஹ்ரு³த்ப்ராப்தி: |

தா³நஞ்ச ஸித்³த⁴யோ³ஷ்டௌ ||

தத்ரோஹோ நாம யதா³ ப்ரத்யக்ஷாநுமாநாக்³மவ்யதிரேகேணுபி⁴ப்ரேதமர்த²ம்
விசாரணு³லேநைவ ப்ரதிபத்³யதே, ஸா³ஸ்த³யா ஸித்³தி:⁴ தாரகமித்யபதி³ஸ்யதே-
தாரயதி ஸம்ஸாரார்ணவாதி³தி தாரகம் | யதா³ து ஸ்வயம் ப்ரதிபத்தௌ
ப்ரதிஹந்யமாநோ

கு³ருபதே³ஸாத் ப்ரதிபத்³யதே ஸா த்³விதீயா ஸித்³தி:⁴ ஸுதாரமித்யபதி³ஸ்யதே |

கத²ம் ? ஸுக²மநேநத்³யத்வே³பி ப⁴வஸங்கடாத் தரந்தீதி | யதா³

த்வந்யோபதே³ஸாத்³ப்யஸமர்த:² ப்ரதிபத்தமத்⁴யயநேந ஸாத⁴யதி ஸா த்ரு³தீயா

ஸித்³தி:⁴ தாரயந்தமித்யபதி³ஸ்யதே | ததே³தத் தாரணக்ரியாயா அத்³யத்வே³பி

அவ்யாவ்ரு³த்த்வாத் மஹாவிஷயத்வாத் தாரயந்தமித்யபதி³ஸ்யதே | த ஏதே த்ரய:

ஸாத⁴நோபாயைராப்³ராஹ்மண: ப்ராணிநோ³பி⁴ப்ரேதமர்த²ம் ப்ராப்நுவந்தி | ஆஹ ச-

ஸாக்ஷாத்த்ரு³த்த⁴ர்மாண ரு³ஷ்யோ ப³பூ⁴வு:, தே³பரேப்⁴யோ³ஸாக்ஷாத்த்ரு³த்த⁴ர்மேப்⁴ய

உபதே³ஸேந மந்த்ராந் ஸம்ப்ராஹு³ருபதே³ஸாய க்³லாயந்தோ³பரே பி³ல்மக்³ரஹ்னாயேமம்

க்³ரந்த²ம் ஸமாம்நாஸிஷுர்வேத³ஞ்ச வேதா³ங்கா³நி சேதி | பி³ல்மம் பா⁴ஸநம்-

ஸம்யக் ப்ரதிபா⁴ஸாய விஸிஷ்ட: ஸங்கேத உக்த: | ஏஷாம் து ஸாத⁴நோபாயாநாம்

ப்ரத்யநீகப்ரதிஷேதா⁴ய து:³க²விகா⁴தத்ரயம் | து:³கா²நி த்ரீணி- ஆத்⁴யாத்மிகாதீ³நி |

தத்ர சாத⁴யாத்மிகாநாம் வாதாதீ³நாம் ஸித்³தி⁴ப்ரத்யநீகாநாமாயுர்வேத³க்ரியாநுஷ்டா²நேந

விகா⁴தம் க்ரு³த்வா பூர்வேஷாம் த்ரயாணுமந்யதமேந ஸாத⁴யதி ஸா சதுர்தீ² ஸித்³தி:⁴

ப்ரமோத³மித்யபி⁴தீ⁴யதே | கத²ம் ? நிவ்ரு³த்தரோகா³ ஹி ப்ராணிந: ப்ரமோத³ந்த இதி

க்ரு³த்வா | யதா³ த்வாதி⁴பௌ⁴திகாநாம் மாநுஷாதி³நிமித்தாநாம் ஸித்³தி⁴ப்ரத்யநீகாநாம்

ஸாமாதி³நா யதித⁴ர்மாநுகு³ணேந வோபாயேந பூர்வேஷாம் த்ரயாணுமந்யதமேந

ஸாத⁴யதி,

ஸா பஞ்சமீ ஸித்³தி:⁴ ப்ரமுதி³தமித்யபி⁴தீ⁴யதே | கத²ம் ? அநுத்³விக்³நோ ஹி

ப்ரமுதி³த

இதி க்ரு³த்வா | யதா³ து ஸீதாதீ³ந்யாதி⁴தை³விகாநி த்³வந்த³வாநி ஸித்³தி⁴ப்ரத்யநீகாநி

ஸ்வத⁴ர்மாநுரோதே⁴ந ப்ரதிஹத்ய பூர்வேஷாம் த்ரயாணுமந்யதமேந ஸாத⁴யதி, ஸா

ஷஷ்ட² ஸித்³தி⁴ர்மோத³நாமமித்யபி⁴தீ⁴யதே | கத²ம் ? த்³வந்த³வாநுபஹதா ஹி

ப்ராணிநோ

மோத³ந்த இதி க்ரு³த்வா | ஸுஹ்ரு³த்ப்ராப்தி:- யதா³ து க்ரு³ஸலம் ஸம்ஸ்ப்ரு³ஷ்டம்
ஸந்மித்ரமாஸ்ரித்ய ஸந்தே³ஹநிவ்ரு³த்திம் லப⁴தே, ஸா ரம்யகமிதி ஸப்தமீ
ஸித்³தி⁴ரபதி³ஸ்யதே | ரம்யோ ஹி லோகே ஸந்மித்ரஸம்பர்க:, தஸ்ய ஸம்ஜ்ஞாயாம்
ரம்யமேவ ரம்யகம் | தா³நம்- யதா³ து தெள³ர்பா⁴க்³யம் தா³நேநாதீத்ய பூர்வேஷாம்
த்ரயாணுமந்யதமேந ஸாத⁴யதி ஸா³ஷ்டமீ ஸித்³தி:⁴ ஸதா³ப்ரமுதி³தமித்யபி⁴தீ⁴யதே
|

ஸுப⁴கோ³ ஹி ஸதா³ப்ரமுதி³தோ ப⁴வதி, தஸ்மாத்³தெள³ர்பா⁴க்³யநிவ்ரு³த்தி:
ஸதா³ப்ரமுதி³தம் |

இத்யேவமேதா: ஸித்³த⁴யோ³ஷ்டெள வ்யாக்²யாதா: | ஏதாஸாம் ஸம்ஸ்ரயேணாபி⁴ப்ரேதமர்த²ம்
யத: ஸம்ஸாத⁴யந்தீத்யத: பூர்வாசார்யாக³தம் மாக்³மாருருக்ஷுஸ்ததப்ரவண:
ஸ்யாதி³தி |

ஆஹ, க: புநரத்ர ஹேதுர்யேந புருஷார்த²த்வாவிஸேஷே ஸதி கு³ணநாம்
ஸர்வஸித்³தி⁴நிமித்தம் த்வநுப⁴வதீதி ?

உச்யதே- யஸ்மாத்

|| ஸித்³தே:⁴ பூர்வோ³ஷ்ட்ருஸஸ்த்ரிவித:⁴ || 51 ||

ஸாத⁴யப்ரதிபத்திஸாமர்த²யஸாமாந்யமங்கீ³க்ரு³த்யாஹ ஸித்³தே⁴ரிதி |
பூர்வோ விபர்யயாஸக்திதுஷ்டிலக்ஷண: அங்குஸ இவாங்குஸ:,
நிவர்தநஸாமாந்யாத | நித்யப்ரவ்ரு³த்தஸ்யாபி ப்ரதா⁴நாத்ஸித்³தி⁴ஸ்ரோதஸோ
விபர்யயாஸக்திதுஷ்டிப்ரதிப³ந்தா⁴த்ஸர்வப்ராணிஷ்வப்ரவ்ரு³த்தி⁴ர்ப⁴வதி |
விபர்யயாத்நாவத்ஸ்தா²வரேஷு | தே ஹி முக்²யா: ஸ்ரோதஸோ விபர்யயாத்மாந: |
அஸக்தேஸ்திர்யக்ஷு | தே ஹி திர்யக்ஸ்ரோதஸோ³ஸக்த்யாத்மாந: | துஷ்டிர்தே³வேஷு
|

தே ஹ்யூர்த⁴வஸ்ரோதஸஸ்துஷ்ட்யாத்மாந: | மாநுஷாஸ்த்வர்வாக்ஸ்ரோதஸ:
ஸம்ஸித்³த⁴யாத்மாந: | தஸ்மாத்த ஏவ தாரகாதி³ஷு ப்ரவர்தந்தே | ஸத்த்வரஜஸ்தமஸாம்
சாங்கா³ங்கி³பா⁴வநியமாத்³விபர்யயாஸக்திதுஷ்டி:⁴ ப்ரதிஹந்யத இதி ந ஸர்வேஷாம்
ஸர்வதா³ ஸித்³தி⁴ர்ப⁴வதி | அத ஏதது³க்தம் ஸித்³தே:⁴ பூர்வோ³ஷ்ட்ருஸஸ்த்ரிவித⁴
இதி |

யதா² ச ஸித்³த⁴தே:⁴ விபர்யயாஸக்திதுஷ்டய: ப்ரதிபக்ஷா:, ஏவம்
ஸித்³தி⁴ரபி விபர்யயாதீ³நாம் | ஸா ஹ்யுத்பந்நா ஸர்வாநேதாந்நிவர்தயதி | கத²ம்
? அவிபாத்ஜ்ஞாநம் விபர்யயமதீதாநாக³தவர்தமாநேஷு ஸந்நிக்ரு³ஷ்டேஷு
விப்ரக்ரு³ஷ்டேஷு இந்த³ரியக்³ராஹ்யேஷ்வதீந்த³ரியேஷு சாப்ரதிகா⁴தாத³ஸக்திம்

புருஷஸ்ய ப்ரக்ரு³திவிகாரவ்யதிரிக்தஸ்ய த³ர்ஸநாத்ஸர்வாஸு பூ⁴மிஷு துஷ்டிம் |
ஏவமேதாநி ஸ்ரோதாம்ஸி ப்ராணாதீய: கர்மயோநயஸ்ச வ்யாக்யாதா: | ஏதேஷாம்
மார்கே³வஸ்தா²பநாத்பராம் ஸித்³தி⁴கைவல்யலக்ஷணமசிரேண ப்ராப்நோதி | ஆஹ
ச

யோநீநாம் ஸப்ரமாணநாம் ஸம்யங்மார்கே³ நியோஜநாத |
ஸ்ரோதஸாம் ச விஸுத்³த⁴த்வாந்நிராஸங்க³மதிஸ்சரேத் || இதி || 51 ||

|| இதி யுக்திதீபிகாயாம் நவமமாஹ்நிகம் ||

காரிகா 52

ஏவம் யத்பூர்வமபதி³ஷ்டம் ஸம்யோக³க்ரு³த: ஸர்க³ (kA0 21) இதி
தத்³வ்யாக்யாதாம் | அத்ரேதா³நீமாசார்யாணம் விப்ரதிபத்தி: | த⁴ர்மாதீ³நாம்
ஸரீரமந்தரேணுத்பத்தே: | ஸரீரஸ்ய ச த⁴ர்மாதீ³யபா⁴வே
நிமித்தந்தராஸம்ப⁴வாது³ப⁴யமித³மநாதி³ | தஸ்மாதே³கருப ஏவாயம் யதை²வாதீ³யத்வே
ததை²வாதி³க்ராந்தாஸ்வநாக³தாஸு காலகோடிஷு ஸர்க³ இதி | ஆசார்ய ஆஹ-
நைததே³வம், கிம் தர்ஹி ப்ராஃப்ரதா⁴நப்ரவ்ரு³த்தே⁴ர்மாத⁴ர்மயோரஸம்ப⁴வோ
பு³த்³தி⁴த⁴ர்மத்வாத்ஸயாஸ்ச ப்ரதா⁴நவிகாரத்வாத் | ததஸ்தத்³வ்யதிரிக்தம்
ஸப்³தா³த்³யுபஸ்தீ⁴கு³ணலக்ஷணம் கு³ணபுருஷாந்தரோபஸ்தீ⁴லக்ஷணம்
சார்த²முத்³தி³ஸ்ய ஸத்த்வாத³யோ மஹத³ஹங்காரதந்மாத்ரேந்த³ரியபூ⁴தத்வேநாவஸ்தா²ய
பரமர்ஷிஹிரண்யக³ர்பா⁴தீ³நாம் ஸரீரமுத்பாதீ³யந்தி | ஷட்ஸித்³தி⁴க்ஷயகாலோத்தரம்
து கு³ணவிமர்த³வைசித்³ர்யாதீ³ரஜஸ்தமோவ்ரு³த்த்யநுபாதி ஸம்ஸாரசக்ரம்
ப்ரவ்ரு³த்தம் |

|| ந விநா பா⁴வைர்லிங்க³ம் ||

தே³வமநுஷ்யதிர்யக³பா⁴வேந வ்யவதிஷ்ட²த இதி வாக்யஸேஷ: |

|| ந விநா லிங்கே³ந பா⁴வஸம்ஸித்³தி:⁴ | ||

ஸம்ஸித்³தி⁴ரத்ர நிஷ்பத்திரபி⁴ப்ரேதா |

|| லிங்க³க்²யோ பா⁴வாக்யஸ்தஸ்த³த்³விவித:⁴ ப்ரவர்ததே ஸர்க:³ || 52 ||

ஸோ⁵யம் லிங்க³க்²யோ பா⁴வாக்யஸ்ச ஷட்ஸித்³தி⁴க்ஷயகாலாதூ³ர்த⁴வம்
ப⁴வதி | கு³ணஸமநந்தரம் து அதி⁴காரலக்ஷண: | தஸ்மாதீ³த்³விதா⁴ ஸர்க:³

அதி⁴காரலக்ஷணே பா⁴வாக்²யஸ்ச | யேஷாம் து த⁴ர்மாத⁴ர்மஸரீரயோ: பர்யாயேண
ஹேதுஹேதுமத்³பா⁴வஸ்தேஷாம் காரணமஸ்த்யவ்யக்தமித்யத்ர (kA0 16)
ப்ரதிவிஹிதம் |

யே⁵பி ச ஸாங்க்²யா ஏவமாஹு:- த⁴ர்மாத⁴ர்மாத⁴ிகாரவஸாத்²ப்ரதா⁴நஸ்ய
ப்ரவ்ரு²த்திரிதி² தேஷாமந்யதரபரிகல்பநாந்²க்யமிதி | கத²ம் ? யதி³
தாவத³தி⁴கார ஏவாயம் ப்ரதா⁴ந்²ப்ரவ்ரு²த்தயே⁵லம், கிம் த⁴ர்மாத⁴ர்மாப்⁴யாம் ? அத²
தாவத³ந்தரேண⁴தி⁴காரஸ்ய ப்ரதா⁴ந்²ப்ரவ்ரு²த்தாவஸாமர்த்²யம், ஏவமபி கிமதி⁴காரேண
? தயோரேவ ப்ரவ்ரு²த்திஸாமர்த்²யாத் | தஸ்மாத³தி⁴காரபா⁴வநிமித்தோ த்³விதா⁴
ஸர்க: ³ |

தத்ர யதே²த³ம் ஸரீரமவிப⁴க்தம் த⁴ர்மார்த²காமமோக்ஷலக்ஷணஸு
க்ரியாஸு விப⁴க்தம் ப⁴வேதி³த்யத: பாண்யாதி³விகல்போ⁵ஸ்ய ப⁴வதி, ஏவம்
ஸத்த்வஸர்கோ³ப்யவிப⁴க்தோ த⁴ர்மார்த²காமமோக்ஷலக்ஷணஸு க்ரியாஸு
ஸமர்தோ²
ப⁴வேதி³தி || 52 ||

காரிகா 53

|| அஷ்டவிகல்போ தை³வஸ்தைர்யக்³யோநஸ்ச பஞ்சதா⁴ ப⁴வதி |

மாநுஷ்யஸ்சைகவித:⁴ ||

அஷ்டௌ விகல்பா அஸ்ய ஸோ⁵யமஷ்டவிகல்ப: | அஷ்டப்ரகாரோ⁵ஷ்டபே⁴த³
இத்யர்த:² |

தத்³யதா² ப்³ரஹ்மப்ரஜாபதீந்த³ரபித்ரு³க³ந்த⁴ர்வநாக³ரக்ஷ:பிஸாசா: |

தைர்யக்³யோநஸ்ச பஞ்சதா⁴ ப⁴வதி- பஸும்ரு³க³பக்ஷிஸரீஸ்கு³பஸ்தா²வரா: |

மாநுஷ்யஸ்சைகவித:⁴ ச ஜாத்யந்தராநுபபத்தே: | ஆஹு கிமேதாவாநேவ

பூ⁴தஸர்க³விகல்ப:, ஆஹோஸ்வித³ந்யோ⁵ஸ்தீதி ? உச்யதே- விகல்பாந்தரமஸ்த்யேதேஷாமேவ
ஸ்தா²நாநாமந்தர்க³ணபே⁴தா³த் | அயம் து ஆஹோஸ்வித³ந்யோ⁵ஸ்தீதி ? உச்யதே-
விகல்பாந்தரமஸ்த்யேதேஷாமேவ ஸ்தா²நாமந்தர்க³ணபே⁴தா³த் | அயம் து

|| ஸமாஸதோ பெள⁴திக: ஸர்க:³ || 53 ||

கிம் ? உபதி³ஷ்ட இத வாக்யஸேஷ: | தத்ர தே³வாநாம்

ஸாத்⁴யமருத்³ருத்³ராதி³பே⁴தா³த் | திரஸ்சாம் க்³ராம்யாரண்யாதி³பே⁴தா³த் |

மாநுஷாணம் ச

ப்ராஹ்மணக்ஷத்ரியவிட்ஸூத்³ரபே⁴தா³த் | உத்³பி⁴த்³பே⁴த³ஸ்ச விஸ்தரேணபதி³ஸ்யமாந
ஆநந்த்யமாபாத³யேத் | தஸ்மாத்தஸமாஸதோ பூ⁴தஸர்கோ³ஶபதி³ஸ்யதே || 53 ||

காரிகா 54

ஆஹ, விகல்பாந்தரவசநம், ஸ்ரோதோபே⁴தா³த் | தை³வமாநுஷதைர்யக்³யோநா இதி
த்ரிவிதோ⁴

பூ⁴தாநாம் விகல்ப உபதி³ஸ்யதே | ஸ்ரோதாம்ஸி து சத்வார்யுக்தாநி |
தஸ்மாத்³விகல்பாந்தரம்

வக்தவ்யமிதி |

உச்யதே-ந, கு³ணத⁴ர்மஸங்க்³ரஹஸாமர்தா²த் | ஸத்த்வப³ஹூலா ஊர்த⁴வஸ்ரோதஸ:
|

ரஜோப³ஹூலா அர்வாக்ஸ்ரோதஸ: | தமோப³ஹூலாஸ்திர்யக்ஸ்ரோதஸோ
முக²யஸ்ரோதஸஸ்ச |

தஸ்மாத்³நயோரபே⁴தே³நோபதே³ஸ: |

ஆஹ, அஸுராத்த்யுபஸங்க்யாநம் கர்தவ்யம் | இதரேஷ்வநந்தர்பா⁴வாத³பே⁴தே³ந
வோபதே³ஸ:

கார்யா ந து தை³வமாநுஷதிரஸ்ச இதி |

உச்யதே-ந, உக்தேஷ்வேவ தத்ஸங்க்³ரஹாத் | அஸுராணம் தாவதை³ந்த³ர ஏவ

ஸ்தா²நே³ந்தர்பா⁴வ:, பூர்வதே³வத்வாத் | பூர்வதே³வா ஹ்யஸுரா: | கிஞ்ச

பர்யாயேணேந்த³ரத்வாத் | த⁴ந்விப்ரப்⁴ரு³தீநாம் பர்யாயேணேந்த³ரத்வம் ஸ்ருயதே |

ததா²யக்ஷாணம் ரக்ஷஸ்ஸவேகரூபத்வாத் | கிந்நரவித்³யாத⁴ராணம் க³ந்த⁴ர்வேஷு,
ஸமாநஸீலத்வாத் | ப்ரேதாநாம் பித்ரு³ஷ்வதி⁴பதிஸாமாந்யாத் | தஸ்மாத்த்ரிவிகல்ப

ஏவ

பூ⁴தஸர்க:³ | ஸ சாயம்

|| ஊர்த⁴வம் ஸத்த்வவிஸால: ||

ஊர்த⁴வமித்யநேநாஷ்டௌ தே³வஸ்தா²நாந்யாஹ | தத்ராயம் ஸர்கீம் ஸத்த்வவிஸால:
|

பிஸாசேப்⁴யோ ரக்ஷஸாம், ரக்ஷாப்⁴யோ நாகா³நாம், நாகே³ப்⁴யோ க³ந்த⁴ர்வாணம்,

க³ந்த⁴ர்வேப்⁴ய: பித்ரு³ணம், பித்ரு³ப்⁴யஸ்த்ரித³ஸாநாம், தேப்⁴ய: ப்ரஜாபதீநாம்,

தேப்⁴யோ³பி ப்³ரஹ்மண: | ஏவம் விஸாலக்³ரஹணம் ஸமர்தி²தம் ப⁴வதி |

|| தமோவிஸாலஸ்து மூலத: ஸர்க:3 | ||

மூலதஸ்து ஸர்க³ஸ்தமோவிஸால: | பஸு⁴யோ ஹி ம்ரு³கா³ணம் ப்ரக்ரு³ஷ்டதரம்
தம:,

ம்ரு³கே³ப⁴ய: பக்ஷிணம், பக்ஷிப⁴ய: ஸரீஸ்ரு³பாணம், ஸரீஸ்ரு³பே⁴ய: ஸ்தா²வராணம் |

|| மத்⁴யே ரஜோவிஸால: ||

தே³வே⁴யஸ்திர்யக்³ப⁴யஸ்சாவக்ரு³ஷ்டாஸு பூ⁴மிஷு யதா² யதா² ஸத்த்வதமஸோ
நிர்ஹ்ராஸ:, ததா² ததா² ரஜஸோ வ்ரு³த்³தி:4 | மநுஷ்யாஸ்தூரப⁴யோர்மத்⁴யமிதி
தத்ர பரம: ப்ரகர்ஷோ ரஜஸ: | அர்வாக் ஸ்ரோதஸ: ஸித்³தி⁴ருபத்வாத³யந்தம்
க்ரியாப்ரவ்ரு³த்தத்வாத் | யதா² ச மாநுஷேஷு ரஜ:ப்ரகர்ஷ ஏவம் ப்³ரஹ்மண:
ஸ்தா²நே ஸத்த்வஸ்ய, ஸ்தா²வரேஷு தமஸ: | ஸ க²ல்வயம்-

|| ப்³ரஹ்மாதி³ஸ்தம்³ப்³யந்த: || 54 ||

சதுர்த³ஸபே⁴த்³ஸ்த்ரிவிகல்ப: ஸத்த்வாத்³யதிஸயநிர்ஹ்ராஸவிஷயபா⁴வேந ய:
ஸர்கோ³ வ்யாக்²யாத: |

காரிகா 55

|| அத்ர ஜராமரணக்ரு³தம் து:3³க²ம் ப்ராநோதி சேதந: புருஷ: | ||

ஜராக்ரு³தம் மரணக்ரு³தம் ஜராமரணக்ரு³தம் | தத்ர ஜராக்ரு³தம் தாவத்³யதா²
ப்³லீதரங்கி³தகா³த்ரத்வம், த³ண்ட³மந்தரேண சங்க்ரமணாதி³ஷ்வப்ரவ்ரு³த்தி:,
ஸர்வேந்த்³ரியாணம் விஷயோபபோ⁴கே³ஷ்வஸாமர்த்²யம், ப்ரப³லகாஸஸ்வாஸதா,
ஸாஸ்ராவிஸேக்ஷணதா, த³ஸநாநாமஸ்தி²ரத்வம், வர்ணவிக்ரு³த்தி:,
ஸைதி²ல்யமபி⁴வ்யாஹாரஸங்கோ³ மந்தா³ ஸ்ம்ரு³தி³நி²யேவமாதி³ |

மரணக்ரு³தமபி ப்ரு³தி²வ்யாதீ³நாம் ஸரீரபா⁴வேநாவஸ்தி²தௌ ஸஹபா⁴வப்ரதிபக்ஷதா
ஸ்வபா⁴வபே⁴த்³வ்ரு³த்திஸங்க்³ரஹபந்தி²வ்யூஹாவகாஸதா³நாதே³ருபகாரஸ்ய
ப்ரஸ்யுதி: |

இந்த்³ரியாதி⁴ஷ்டா²நவிகாராச்ச²ப்³த³ஸ்பர்ஸுருபரஸக³ந்தா⁴நாம் ஸதாமக்³ரஹ்ணமஸதாம்
ச க்³ரஹ்ணமபூ⁴தாகாரம் ஸம்ப⁴வவிபரீதம் வா ஸர்வார்தா²நாம் க்³ரஹ்ணம் |
தத்³யதா²

பெளர்ணமாஸ்யாம் த³க்ஷிணத: க²ண்ட³ஸ்யேந்து³மண்ட³லஸ்ய பிஸாசாதீ³நாம்
பாண்ட³ரஸ்ய

ச நப⁴ஸ இத்யாதி³ | ததா² வாதாதி³வைஷம்யாத்ஸமுபஜநிதாநேகப்ரகாரவ்யாதி:⁴
ப்ரப⁴ர்ஸ்யமாநஸகலேந்த³ரியவ்ரு³த்தி: ஸ்ரஸ்தாங்க:³ தாம்ரபீதாஸ்ராவிலேக்ஷணே
ப்⁴ரமதா³ஹஸ்வாஸாதி³பரிக³மாந்தர்மம்ஸந்தி⁴ஜ்ஜலார்த²ம்

தி³ஸோ⁵வலோகயந் ஸப்³ரஹ்மலோகேஷ்வபி லோகேஷு த்ராதாரமவிந்த³ந்
ராகா³த்³யநேககாலாத்பக்வேநாத்மக்³ரஹேணாத்மகார்யகரணேபஹ்யிமாணபு³த்³தி⁴ர்மந்த³மந்தே
ஸம்ரு³திப்ரலம்பே⁴ஷு த³யிதஜநஸ்யாத்மநஸ்சாநுஸ்மரந்த³ஸவிதா⁴த்ரு³டும்பா³த்³ய:
ப்ரப⁴ர்ஸ்யதே ஸோ⁵மவஸ்யம்பா⁴வீ ஸர்வஸத்த்வாநாம் ப்ரக்ரு³ஷ்டோத்³வேக³கா³
சாப்யுத்பந்நஸ்சாபரிஹார்யஸ்சாநியதகாலஸ்ச மஹாத்மபி:⁴

பரமர்ஷ்யாதி³பி⁴ர்ந்த⁴தாமிஸ்ரஸப்³தே³நாபதி³ஷ்டோ மரணக்ரு³த்ம து:³க²ம் |
தச்சேத³ம் து:³க²ம் ப்ரதா⁴நமஹத³ஹங்காரதந்மாத்த்ரேந்த³ரியபூ⁴தவிஸேஷஸக்ஷணஸ்ய
தத்த்வப்ரவணஸ்சைதந்யாஸம்ப⁴வாத்புருஷ ஏவ சைதந்யஸக்தியோகா³து³பலப்⁴யதே |
தத³பி ஸமீக்ஷயோக்தமாசார்யணே அத்ர ஜராமரணக்ரு³த்ம து:³க²ம் ப்ராப்நோதி
சேதந:

புருஷ இதி |

ஆஹ, ஜநமக்ரு³தஸ்யோபஸங்க²யாநம் | யதை²வ ஹி ஜராமரணம் சாத்மந:
ப்ரக்ரு³ஷ்டோத்³வேக³காரகமேவம் ஜந்மாபி | ததா² ஹ்யயம் மாதூருத³ரே
ஜராயுபரிவேஷ்டிதஸரீரோ⁵மேத்⁴யபரிஸ்நுதோ வ்ரணமாத்ராயாம் க³ர்ப⁴தா⁴ந்யாம்
யதா²ஸுக²ஸம்ப⁴வாத்பரிபீதிதகா³த்ரோ மாதூரஸநாதி³பி:⁴ பீட்³யமாநோ
க³ர்பா⁴வாஸே து:³க²மநூபூ⁴ய பஸ்சாத்ஸம்வ்ரு³தேநாஸ்தி²த்³வயவிவரேண
நிஸ்ஸரு³தோ மூத்ரருதி⁴ரகலிலை: பரிஷிக்தகா³த்ரோ பா³ஹ்யேந
வாயுநா கரைஸ்ச ஸம்ஸ்பர்ஸத³ஸிபி⁴ரிவ துத்³யமாந: ஸ்வஸம்வேத்³யம்
து:³க²மாத்மநி வர்தமாநமாக²யாதூமஸமர்த:² ஸ்வஸுக²து:³க²ஸாமந்யாத்பரத்ர
பரிகல்பிதஸுக²து:³க²பு³த்³தி⁴பி⁴ர்த்ரு³ட⁴கா³த்ரைருபசிதக்லேஸைஸ்ச யாத்யமாநோ
ஜந்மது:³க²மநூப⁴வதி | தஸ்மாத்தத³பி வக்தவ்யமிதி |

உச்யதே- ந, அவ்யாபிதவாத் | மாநுஷதிரஸ்சாமேவ ஜந்மக்ரு³த்ம து:³க²ம் ப⁴வதி
ந தே³வாநாம் | கத²ம் ? தடி³த்³விஸஸிதவக்ஷணமாத்ரேண ஸரீர்ப்ராதூ³ர்பா⁴வாத் |
ஜராமரணக்ரு³த்ம து தேஷ்வபி ந நிவர்ததே | தஸ்மாத்த்ராதா⁴ந்யாதே³ததே³வோபதி³ஷ்டம்
நேதரதி³தி |

ஆஹ, இதரக்³ரஹணப்ரஸங்க:³, துல்யத்வாத் | ந ஹி தே³வஸ்தா²நேஷு ஜராமரணம்
வா

ஸ்ருயதே, தஸ்மாத்த்வயாபித்வாத்யோரப்யக்³ரஹணப்ரஸங்க: ³ |

உச்யதே- ந, ஸம்ரு³திவசநாத் | ஜீர்யதே⁵நயேதி ஜரா க்ஷய இத்யுக்தம் ப⁴வதி |

ஸ ச தே³வபூ⁴மாவபி ப⁴வதி | கஸ்மாத் ? ஏவம் ஹ்யாஹ-

ரஜோவிஷக்திரங்கே³ஷு வைவர்ண்யம் ம்லாநபுஷ்பதா |

பதிஷ்யதாம் தே³வலோகாத்ப்ராணிநாமுபஜாயதே ||

ஸக்ராதீ³நாம் வ்யாதி⁴ஸ்ரவணாச்ச²ரீரக்ஷய: | ஏவம் ஹ்யாஹ- த்வாஷ்ட்ரீயம்

ஸாம ப⁴வதி இந்³ரம் க்ஷாமமபி ந ஸர்வபூ⁴தாநி ப்ரஸ்வாபயிதும் நாஸக்ருவம்

ஸ்தமேதேந ஸாம்நா த்வாஷ்ட்ரீயேணாஸ்வாபயதி³தி | ததா² ப்ரஜாபதேர்வாயுரக்ஷயீத்

|

த³க்ஷாபி⁴ஸாபாச்ச ஸோமஸ்ய க்ஷய: | ததா² ப்ரஜாபதிர்வை ஸோமாய

ராஜ்ஞே து³ஹிந்ரு³ரதா³ந்நக்ஷத்ராணி, ஸ ரோஹிண்யாமேவாவஸத் | தாந்யபேக்ஷயமாணநி

புநரக³ச்ச²ந் | தஸ்மாத் ஸ்வாநருபேயமாநா புநர்க³ச்ச²தி | தாந்யந்வாக³ச்ச²த்தாநி

புநரயாசத | தாந்யஸ்மை ந புநரத³தா³த் | ஸா⁵ப்³ரவீத்ஸர்வேஷ்வேவ ஸமாஸத

வஸாத² தே புநர்தா³ஸ்யாமீதி | ஸ ரோஹிண்யாமேவாவஸத்தஸ்மிந்நந்ரு³தே

யக்ஷமோ⁵க்³ரு³ஹ்ணாத் |

சந்³ரமா வை ஸோமோ ராஜ யத்³ராஜாநம் யக்ஷமோக்³ரு³ஹ்ணாத்³ராஜயக்ஷமஸ்ய

ஜந்ம |

ஸ த்ரு³ணமிவாஸூஷ்யத் | ஸ ப்ரஜாபதா அநாத²த | ஸோ⁵ப்³ரவீத்ஸர்வேஷ்வேவ

ஸமாவத்³வஸாத² த்வா⁵தோ மோக்ஷயாமீதி | தஸ்மாச்சந்³ரமா: ஸர்வேஷு

நக்ஷத்ரேஷு

ஸமாவத்³வஸதி | தம் வைஸ்வதே³வேந சருணாமாவஸ்யாம் ராத்ரீமயா யஜந்தே

நைநம்

யக்ஷமோத³முஞ்சதி³த்யாதி³ | தஸ்மாத்தே³வபூ⁴மாவபி ஜராக்ரு³தம் து: ³க²மஸ்தி |

ததா² மரணக்ரு³தம் பூ⁴ம்யந்தரக³மநாத்³ரோத்பந்நாநாம் யயாதிருதா³ஹரணம் |

யதா² கோ³பத²ப்³ராஹ்மணம்- தே³வாநாம் ஹ வா பஞ்சத³ஸஸதாநி ஆஸம்ஸ்தாநி

ப்³ரஹ்மகில்பி³ஷாத³க்ஷயந்த | ததஸ்த்ரயஸ்த்ரிம்ஸதே³வாஸத ததே³தத்³ரு³சாப்யுக்தம்

|

ஸோதீர்யாணம் பஞ்சத³ஸாநாம் ஸதாநாம் த்ரயஸ்த்ரிம்ஸது³த³ஸிஷ்யந்த தே³வா: |

ஸேஷா: ப்ராஸீயந்தேதி | ஸ்வேதாரண்யே சாந்தகஸ்ய ருத்³ரேண க்ரு³தம்

து: ³க²மஸ்தீதி | உதா³ஹரணமாத்ராத்³வா | அத²வோதா³ஹரணமாத்ரமேவ

து: ³கா²நாம் |

ஆதி³ஸப்³தீ³லோபோ வா வக்தவ்ய: | ஜராமரணக்ரு³தமேவோதா³ஹரணத்வேநாபி⁴ப்ரேதம்
|

ந புந்³து:கா²ந்தரம் | கஸ்மாத் ? தத்ராபி ஹ்யாதி³ஸப்³தீ³லோப உதா³ஹரணமாத்ரத்வாத்
ஸக்த்யா பரிகல்பயிதுமிதி³மித்யுச்யதே | ந ஸர்வது:கா²ஸ்பத³த்வாத் |
ஸர்வேஷாம் ஹி து:கா²நாமாஸ்பத³ம் ஜராமரணக்ரு³தம் ஸாதா⁴ரணம் | கத²ம்
? தத்³ப³ந்து⁴மித்ராணமப்யுத்³வேக³ஹேதுத்வாத் | ந து ஜந்மக்ரு³தம், ஸம்ப³ந்தி⁴நாம்
ப்ரஹர்ஷநிமித்தத்வாத் | யதஸ்ச ப்³ரஹ்மாதெள³ ஸ்தம்ப³ப்யந்தே ஜக³தி
ஜராமரணக்ரு³தம் து:க²ம் ந கஸ்சிதி³திவர்ததே |

|| விங்க³ஸ்யவிநிவ்ரு³த்தேஸ்தஸ்மாத்³து:க²ம் ஸமாஸேந || 55 ||

ஸுக²லேஸஸ்ய தத்³வ்யாப்தத்வாத் | யாவதி³தீ³ம் விங்க³ம் ந நிவர்ததே
தாவத³வஸ்யம்
து:கே²ந ப⁴விதவ்யம் | பர்யாயேண ஸம்ஸ்காரஸ்ய ஸாமர்த்²யால்லோகாந்தரோபபத்தே:

ததா² சாஹ-

ஸுக²ம் ச து:க²ம் ச ஹி ஸம்ஸயம் வாரேணயம் ஸேவதே தத்ர தத்ர |
கத²ம்புந்³து:கே²ந வ்யாப்தம் ஸுக²மிதி சேத், ஆப்³ரஹ்மணோ³ஸூத்³யாதிஸயோபபத்தே:
|

தஸ்யாஸ்ச து:க²மூலத்வாத் | ப்ரஜாபதேரகூ³ரோக³ப்ரவணாத், இந்³ரஸ்ய
காமோபதாபாத் | கௌ³தம்பரிபா⁴வாத்³ ரம்பா⁴யாஸ்சாபி⁴ஸாபாத்தாஷாணபா⁴வோபபத்தே:,
நாகா³நாம் ஸர்பஸத்ராயாஸாத், வைஸ்ரவணஸ்ய யஸ்காபி⁴ஸாபாத்³த⁴ஸ்திபா⁴வோபபத்தி:
|

ஜரத்காரோ பித்ரு³ணம் ச க³ர்தே³வலம்ப³நாத், பிஸாசாநாம்
மந்த்ரௌஷதி⁴மங்க³ள்ப்ரயோகை³ருத்³வாஸநாந்மாநுஷதிரஸ்சாம் ப்ரத்யக்ஷத
ஏவ ப்ராயேண து:கா²ஸ்பத³த்வாத் | தஸ்மாந்நாஸ்தி ஸம்ஸாரே கஸ்சித்ப்ரதே³ஸோ
யத்ர ஸஹ விங்கே³நாத்மாநம் து:க²ம் நாவாப்நுயாதி³த்யத ஏவம் ப்ரயதித்வயம்
யேந விங்க³ஸ்யைவாத்யந்தோச்சே²த:³ | ததோ ஹி ஸர்வது:கா²நாமத்யந்தோபஸம:
|

ஸமாஸக்³ரஹணம் து ஸுக²மோஹயோரவகாஸதா³நார்த²ம் | அந்யதா² ஸம்ஸாரே
தயோரபா⁴வ

ஏவாப்⁴யுபக³த: ஸ்யாத் || 55 ||

காரிகா 56

ஏவம் யதா²வத்ஸர்க³முபாக்²யாயோபஸம்ஹரந்நாஹ-

॥ இத்யேஷ ப்ரக்ரு²திவிக்ரு²த: ப்ரவர்ததே தத்த்வபூ⁴தபா⁴வாக்²ய: ॥
ப்ரதிபுருஷவிமோக்ஷார்த்²ம் ஸ்வார்த்² இவ பரார்த்² ஆரம்ப: 4 ॥ 56 ॥

இதிகரணேந ஸர்க³ஸமாப்திம் த்³யோதயதி ॥ ஏஷ இத்யுக்தமபி ப்ரத்யாம்நாயார்த்²ம்
புநரபேக்ஷதே ॥ ப்ரக்ரு²த்யா க்ரு²த: ப்ரக்ரு²திக்ரு²த: ॥ அநேந
வாக்யபரிஸமாப்த்யர்த்²ம் வீதாவீதாப்⁴யாம் ஸித்³த⁴ம் ப்ரதா⁴நாஸ்தித்வம் ॥
அண்வாதி³ப்ரதிஷேத⁴ம் சாபேக்ஷதே ॥ ப்ரக்ரு²திக்ரு²த ஏவ நாண்வாதி³க்ரு²த: ॥
ப்ரவர்தத இதி க்ரியாப்ரப³ந்த⁴மாஹ ॥ ப்ரவ்ரு²த்தோ ந ப்ரவர்தஸ்யதி கிம் தர்ஹி
ப்ரவர்தத ஏவாநந்தாநாம் ஸரீராதி³பா⁴வேந பரஸ்பராநுக்³ரஹேண ச ॥ நேயம் க்ரியா
கதா³சித³பி பூ⁴தப⁴விஷ்யத்³ரூபா ப⁴வதி ॥ கிந்தர்ஹி வர்தமாநரூபா ॥ யதா²
வஹந்தி நத்³ய:, திஷ்ட²ந்தி பர்வதா இதி ॥ தத்த்வபூ⁴தபா⁴வாக்²ய இத்யுக்தாநாம்
நிக்³மார்த்²ம் ப்ரத்யாம்நாயம் கரோதி ॥ தத்த்வாக்²யோ மஹதா³தி³பி⁴ர்பா⁴வாக்²யோ
வ்யோமாதி: 3 ॥ புருஷம் புருஷம் ப்ரதி விமோக்ஷ: ப்ரதிபுருஷவிமோக்ஷ: ॥
தத³ர்த்²ம் ப்ரதிபுருஷவிமோக்ஷார்த்²ம் ॥ ஸர்வபுருஷாதி⁴காரதி³ப³த⁴யா:
ஸர்வஸக்தே³நிராகாங்கக்ஷகரணர்த்²மித்யர்த: 2 ॥ ஸ்வார்த்² இவ பரார்த்²
ஆரம்ப: 4 ॥ கார்யகாரணபா⁴வேந ॥ தத்ர கார்யஸ்ய தாவச்ச²ப³தா³தே: 3
ஸ்வார்த்² இவேந்த்³ரியாணம் விஷயபா⁴வ: ॥ இந்த்³ரியாணம்ப்ராப்தவிஷயாணம்
லௌஸ்யமதி⁴ஷ்டா²நவிகாராநுமேயம் ஸ்வார்த்²மிவ ॥ கரணநாம் ச
ஸங்கல்பாபி⁴மாநாத்⁴யவஸாயாநாம் விஷயத்³வாரிபா⁴வோபக³மநம் மந:ப்ரப்⁴ரு²தீநாம்
ச

ஸ்வப்ரவ்ரு²த்திவிஷயத்வம் ॥ மனோ⁵ஹங்காரயோஸ்ச பு³த்³தௌ⁴ ஸ்வப்ரவ்ரு²த்த்யுபஸம்ஹாரே
பு³த்³தே⁴ஸ்ச ஶாந்தகோ⁴ரமுட⁴த்வம் வ்யவஸாயகர்த்ரு²த்வம் ச ஸத்தரஜஸ்தமஸாம்
ச ப்ரகாஸப்ரவ்ரு²த்திநியமலக்ஷணர்த⁴ர்மை: பரஸ்பரோபகாரித்வம் ॥ ந
சைஷ ஸ்வார்த: 2, ஸர்வஸ்யாஸ்யாசைதந்யாத் ॥ கிம் தர்ஹி பரார்த்² ஏவாயமாரம்ப: 4
॥

ஸங்கா⁴தத்வாதி³தி ॥

ஆஹ, யது³க்தம் ப்ரதிபுருஷவிமோக்ஷார்த்²மயமாரம்ப⁴ இதி தத³யுக்தம் ॥
ஆசார்யவிப்ரதிபத்தே: ॥ ப்ரதிபுருஷமந்யத்ப்ரதா⁴நம் ஶரீராதி³யர்த்²ம் கரோதி ॥

தேஷாம் ச மாஹாதம்யஸரீர்ப்ரதா⁴நம் யதா³ ப்ரவர்ததே ததே³தராண்யபி |
 தந்நிவ்ரு³த்தெள ச தேஷாமபி நிவ்ரு³த்திரிதி பௌரிக: ஸாங்க்யாசார்யோ மந்யதே |
 தத்கத²மப்ரதிஷித்⁴யைகா ப்ரக்ரு³திரப்யுபக³ம்யதே இதி ?
 உச்யதே- ந, ப்ரமாணபா⁴வாத் | ந தாவத்ப்ரத்யக்ஷத ஏவ தச்ச²க்யம் நிஸ்சேதும் |
 ப்ரதா⁴நாநாமதீந்த³ரியதவாத் | லிங்க³ம் சாஸந்தி³க³த³ம் நாஸ்தி | ஆப்தாஸ்ச நோ
 நாபி⁴த³து⁴ரதோ மந்யாமஹே நைததே³வமிதி | கிஞ்ச ஏகேநாந்த²பரிஸமாப்தே: |
 அபரிமிதத்வாதே³ததே³கம் ப்ரதா⁴நமலம் ஸர்வபுருஷஸரீரோத்பாத³நாய |
 தஸ்மாத³ந்யபரிகல்பநாநாந்த²க்யம் | பரிமிதமிதி சேத³த² மதம்,
 பரிமிதம் ப்ரதா⁴நமிதி ந, உச்சே²த³ப்ரஸங்கா³த் | ஏவமபி தஸ்யோச்சே²த³
 ப்ராப்த: க்ஷீரவத் | ததா² ச ஸம்ஸாரோச்சே²த³ப்ரஸங்க: ³ | கிம் ச
 அநவஸ்தா²ப்ரஸங்கா³த் | ஏகஸ்யேஸ்வரஸ்ய யோகி³நோ வேச்சா²யோகா³த³நேகஸரீரத்வம்
 |
 தத்பரிமிதாத³யுக்தம் | ப்ரதிஸரீரம் வா ப்ரதா⁴நபரிகல்பநே ப்ரதா⁴நாநவஸ்தா²
 ப⁴வதி | பரிமிதஸரீரகாரணத்வாப்யுபக³மா³த³ந்யபரிகல்பநாநாந்த²க்யம் |
 ததஸ்ச ப்ரதா⁴நைகத்வமேவ | தஸ்மாத³யுக்தம் ப்ரதிபுருஷம்
 ப்ரதா⁴நாநீதி | யத்தூக்தம் மாஹாதம்யஸரீர்ப்ரதா⁴நப்ரவ்ரு³த்தாவிதரேஷாம்
 ப்ரவ்ரு³திஸ்தந்நிவ்ரு³த்தெள நிவ்ரு³த்திரித்யத்ர ப்³ரும:- ந, அதிஸயாபா⁴வாத் |
 யதா²க்ஷேத்ரஜ்ஞாநாம் நிரதிஸயத்வாதி³தரேதராப்ரவர்தகத்வமேவமேஷாமபி
 ஸாதிஸயத்வே வா ப்ரதா⁴நாநுபபத்திப்ரஸங்க: ³, வைஷம்யாத் | தஸ்மாத³யுக்தம்
 ப்ரதிபுருஷவிமோக்ஷார்த²மேகா ப்ரக்ரு³தி: ப்ரவர்தத இதி || 56 ||

காரிகா 57

ஆஹ, தத³நுபபத்திராசேதந்யாத் | இஹாசேதநாநாம் க⁴டா³நாமுத³தி³ஸ்ய
 ப்ரவ்ரு³த்திரத்³ரு³ஷ்டா | ஸா சேதி³யமசேதநா ப்ரக்ரு³திரஸ்யா அப்யுத்³தி³ஸ்ய
 புருஷார்த²ம் ப்ரவ்ரு³த்திரநோபபத்³யதே | ப⁴வதி சேச்சைதந்யம் தர்ஹி
 ப்ராப்தமஸ்யா | தத்ர யது³க்தம் ப்ரதிபுருஷவிமோக்ஷார்த² ப்ரக்ரு³தே: ப்ரவ்ரு³த்திரிதி
 ஏதத³யுக்தமிதி |

உச்யதே- ந, த்³ரு³ஷ்டாந்தோபபத்தே: |

|| வத்ஸவிவ்ரு³த்தி⁴நிமித்தம் க்ஷீரஸ்ய யதா² ப்ரவ்ரு³த்திரஜ்ஞஸ்ய |
 புருஷவிமோக்ஷநிமித்தம் ததா² ப்ரவ்ரு³த்தி: ப்ரதா⁴நஸ்ய || 57 ||

யதா² கூரமசேதநம் வத்ஸவிவ்ரு³த்தி⁴முத்தி³ஸ்ய ப்ரவர்ததே, ஏவம்
 ப்ரதா⁴நமபி புருஷவிமோக்ஷமுத்தி³ஸ்ய ப்ரவர்ததே | ந சாஸ்ய சைதந்யம்
 ஸ்யாத் | ஸாத்யத்வாத³யுக்தமிதி சேத் ஸ்யாந்மதம், ஸாத்யமேதத் கிம்
 கூரஸ்யோத்தி³ஸ்ய
 வத்ஸவிவ்ரு³த்தி⁴ம் ப்ரவ்ருத்தி:, அத²நேதி ? தஸ்மாதூ³தா³ஹரணம் ஸாத்யத்வாத³யுக்தமிதி
 |
 ஏதச்சாயுக்தம் | கஸ்மாத் ? தத³பா⁴வே³பா⁴வாத் தத³பா⁴வே ச பா⁴வாத் | யத்ர
 நாஸ்தி வத்ஸவிவ்ரு³த்தி⁴ஸ்தத்ர ந கூரஸ்ய ப்ரவ்ருத்திருபலப்³தா⁴ | யத்ராஸ்தி
 தத்ரோபலப்³தா⁴ | யத³யஸ்மிந் ஸதி ப⁴வதி தஸ்ய தத³ர்தா²ப்ரவ்ருத்திர்த³ரு³ஷ்டா |
 தத³யதா² க⁴டே கும்ப⁴காரஸ்ய | ஸ சாயமீத்³ரு³ஸோ³ஸ்மா³கமுத்த³தே³ஸோ³பி⁴ப்ரேத:
 யது³த தாத³ர்த²யம் | தஸ்மாந்நாஸ்த்யுதா³ஹரணஸாத்யத்வமிதி |
 அஸத்³பா⁴வாபி⁴தா⁴நாத்ஸத்கார்யவிரோத⁴ இதி சேந்ந, வ்யக்திபர்யாயத்வாத் |
 வ்யக்திபர்யாயோ
 ஹி ததி³தி ஸாஸ்த்ரலோகப்ராமாண்யாத் | ஸாஸ்த்ரம் தாவத் ஸத்தாமாத்ரோ மஹாந்
 வ்யக்திமாத்ர
 இத்யர்த:² | லோகே³பி நாஸ்த்யஸ்மிந்கூபே ஸலிலமித்யுச்சயதே | ந க்வசித³பி கூபே
 ஸலிலம் நாஸ்த்யபி⁴வ்யக்தம் ந தத³ப⁴வதி | தஸ்மாந்ந ஸத்கார்யவிரோத:⁴ |
 அத்³ரு³ஷ்டப்ரேரணத்வாத³ஸித்³தி⁴ரிதி சேத³த² மதம் | த⁴ர்மாத⁴ர்மப்ரேரிதம்
 கூரம் ப்ரவர்ததே ந வத்ஸவிவ்ரு³த்த⁴யர்த²மிதி, தத³ப்யயுக்தம் |
 கஸ்மாத் ? தோ³ஷஸாம்யாத் | த⁴ர்மாத⁴ர்மாவசேதநெள விவ்ரு³த்தி⁴காவே
 கூரம் ப்ரவர்தயதஸ்தத³வஸாநே ச நிவர்தயத: | தஸமாதி³த்த²மபி
 பரிகல்ப்யமாநே ஸமாநோ தோ³ஷ: | ஈஸ்வரப்ரேரணாதி³தி சேத் ஸ்யாந்மதம்
 ஈஸ்வரஸ்தத்ர கூரம் ப்ரவர்தயதே வத்ஸார்த²ம், ந ஸ்வயமிதி |
 தத³யுக்தம் | கஸ்மாத் ? ப்ரதிஷேதா⁴த் | ப்ராக்ப்ரதிஷித்³த⁴மீஸ்வரகர்ம |
 தஸ்மாதி³த³மப்யயுக்தம் | ஏவம் சேத³வஸ்தி²தோ த்³ரு³ஷ்டாந்த: | வார்ஷக³ணநாம்
 து யதா² ஸ்தரீபும்ஸரீரா³ணமசேதநாநாமுத்தி³ஸ்யேதரேதரம் ப்ரவ்ருத்திஸ்ததா²
 ப்ரதா⁴நஸ்யேத்யயம் த்³ரு³ஷ்டாந்த: |
 ஆஹ, கத²மவக³ம்யதே தாத³ர்த²யாது³த்பந்நேந வ்யக்தேந புருஷஸ்ய ஸம்ப³ந்தோ⁴ ந
 புந: ஸாந்நித்⁴யமாத்ராத், பி⁴க்ஷுவதி³தி ?
 உச்சயதே- ந, அநபவர்க³ப்ரஸங்கா³த் |
 ஸாந்நித்⁴யமாத்ராத்புருஷோபபோ⁴க³மப⁴யுக³ச்ச²தோ நாபவர்க³ப்ரஸங்க³:
 ஸ்யாந்நித்யஸாந்நித்⁴யாத் | தஸ்மாத³யுக்தமேதத் |

அப்ரவர்தயிதாரம் ப்ரதி கார்யகாரணநாம் ப்ரவ்ரு'த்திரயுக்தேதி சேத்
 ஸ்யாந்மதம்- அப்ரவர்தயிதா க்ரு'ஷ்ணாதீநாம் பி⁴க்ஷூரதோ ந தேஷாமபி
 தம் ப்ரதி ப்ரவ்ரு'த்தி: | ஏவம்ப்ரவர்தயிதா கார்யகாரணநாம் புருஷ: |
 தஸ்மாத்தேஷாமபி தம் ப்ரதி ப்ரவ்ரு'த்திரயுக்தேத்யேதத³ப்யத ஏவாநைகாந்திகம் |
 வத்ஸோ ஹி க்ஷீரஸ்யாப்ரவர்தயிதா⁵த² ச தம் ப்ரதி தஸ்ய ப்ரவ்ரு'த்தி: |
 தஸ்மாத்த³யுக்தமேதபுருஷவிமோக்ஷார்தா² ப்ரக்ரு'த்தே: ப்ரவ்ரு'த்திர்ந சைதந்யப்ரஸங்க³
 இதி || 57 ||

காரிகா 58

ஆஹ, ந, அப்ரவ்ரு'த்திப்ரஸங்கா³த் | யதி³ ப்ரதா⁴நஸ்ய புருஷகைவல்யார்தா²
 ப்ரவ்ரு'த்திஸ்தேந தத³பா⁴வே கைவல்யம் ஸித்³த⁴மேவேத்யப்ரவ்ரு'த்திப்ரஸங்க: |
 அத² கேவலே புருஷே ப்ரதா⁴நம் ப்ரவர்ததே ந தர்ஹ்யஸ்ய தத³ர்தா² ப்ரவ்ரு'த்திரிதி |
 || ஓளத்ஸுக்யநிவ்ரு'த்த்யர்த²ம் யதா² க்ரியாஸு ப்ரவர்ததே லோக: |
 புருஷஸ்ய விமோக்ஷார்த²ம் ப்ரவர்ததே தத்³வத்³வ்யக்தம் || 58 ||
 ப்ராகே³வைதத³பதி³ஷ்டம்- யதா² த்³ரு'ஸ்யத³ர்ஸநஸக்தியுக்தத்த்வா³ந்யதராபா⁴வே
 ச தயோராநர்த²க்யாத்ப்ரதா⁴ந்புருஷயோரிதரேதரஸம்பி³ந்த⁴ம் ப்ரத்யௌத்ஸுக்யம் |
 த்³ரு'ஷ்டா சோபரமார்தா²பி லோகஸ்யௌத்ஸுக்யநிவ்ரு'த்த்யர்தா²
 ப்ரவ்ரு'த்திஸ்ததா² ப்ரதா⁴நஸ்யாப்யுபரமார்தா² ப்ரவ்ரு'த்தி: | அத²
 த்³ரு'ஸ்யத³ர்ஸநஸக்த்யோரௌத்ஸுக்யநிவ்ரு'த்த்யர்த²ம் ப்ரவர்தத
 இத்யேகத்ர க்ரு'தார்த²த்வாதி³தரேஷ்வப்ரவ்ரு'த்திப்ரஸங்க³ இதி சேத்
 ஸ்யாதே³த்த | ப்ரதா⁴நமேகஸ்ய புருஷஸ்யாத்மாநம் ப்ரகாஸ்யோபரமேதே³
 த்³ரு'ஸ்யத³ர்ஸநஸக்த்யோரௌத்ஸுக்யநிவ்ரு'த்திர்⁴விஷ்யதி || 58 ||

காரிகா 59

அப்ரவ்ரு'த்திஸ்சேத்யேதத³பி நோபந்நம் | கஸ்மாத் ? த்³ரு'ஷ்டாந்நாந்ரஸாமர்த²யாத்
 |
 தத்³யதா² கிம் ?
 உச்யதே-

|| ரங்க³ஸ்ய த³ர்ஸயித்வா நிவர்ததே நர்தகீ யதா² ந்ரு²த்யாத் |

புருஷஸ்ய ததா²SSத்மாநம் ப்ரகாஸ்ய விநிவர்ததே ப்ரக்ரு²தி: || 59 ||

தத்ர நாநாவர்ணஸ்வபா⁴வவிஜ்ஞாநாநாம் ப்ரேக்ஷார்தி²நாம் புருஷாணம் ஸங்கா⁴தோ
ரங்க³

இத்யுச்சயதே | நர்தக்யாஸ்ச ததா³ரா⁴தா⁴நா ந்ரு²த்திக்ரியா⁵நேகபுருஷார்தா² |

யதி³ வா⁵த்ர கஸ்சித்³ ப்³ருயாத் ந்ரு²த்தாசார்யேண குஸீலவர்வா த்³ரு²ஷ்டைவேயம்
கஸ்மாந்ந நிவர்ததே ? கத²ம் ? அக்ரு²தார்த²த்வாத் | ஏவம் ஸர்வபுருஷாணம்
கார்யகாரணஸம்ப³ந்தே⁴நௌத்ஸுக்யவதாம் நிராகாங்கக்ஷிகரணர்த²ம் ப்ரவ்ரு²த்தா
ப்ரக்ரு²தி: கத²மேகஸ்ய புருஷஸ்யௌத்ஸுக்யநிவ்ரு²த்தௌ க்ரு²தார்தா² ஸ்யாத்
? தஸ்மாந்நைகஸ்ய புருஷஸ்யாத்மாநம் ப்ரகாஸ்ய ப்ரக்ரு²தேர்நிவ்ரு²த்திர்யுக்தேதி |
அத்ர ச-.....

காரிகா 64

..... கார்யகாரணக்ரியாஸாக்ஷீ புருஷ: | தஸ்மா³தீயே பௌ⁴திகா:

ஸிர:பாண்யாதீயோ யே சாஹங்காரிகா: ஸ்வனா³யோ வசநாதீய:

ஸங்கல்பாபி⁴மாநாதீயவஸாயாஸ்ச தே லக்ஷணவிபர்யயாத்- நாஹம் நாஷ்டௌ

ப்ரக்ரு²தய: | ததே³ததே³வம் தத்த்வாநாமப்⁴யாஸைகாக்³ரமநஸோ யதே: புந:

புநரப்⁴யாஸாத் ஏகஸ்யாப்யஸ்மிதா³ருபஸ்ய பரிகல்பிதவிஷயபே⁴த³ப்ரதிஷேத⁴முகே²ந

|| நாஸ்மி ந மே நாஹமித்யபரிஸேஷம் | ||

ஆப்ரக்ரு²தே: ப்ரதிபக்ஷக்³ரஹணாத்

|| அவிபர்யயாத் ||

பஞ்சஸ்ரோதஸோ⁵ஸ்யாவித்³யாபர்வணோ நிவ்ரு²த்தே: ஸாந்தம் த்⁴ருவம்

ஸகலபா⁴வாநு³ந்த⁴ப்ரதிபக்ஷபூ⁴தம் த⁴ர்மா³தீயாப்யாயிதஸ்ய

பு³தீ⁴தத்த்வஸ்யாஸந்தி³க்³த⁴மவிபரீதம்

|| விஸு³த⁴ம் கேவலமுத்பத்³யதே ஜ்ஞாநம் || 64 ||

ஆஹ, விஸு³த⁴ம் கேவலம் | அந்யதராநபி⁴தா⁴நமர்தா²பே⁴தா³த் | யதே³வ

விஸு³த⁴ம்

ததே³வ கேவலமித்யர்தா²பே⁴தா³த³ந்யதரச்ச²க்யமவக்துமிதி |

உச்சயதே- கு³ணந்தரரூபநிவ்ரு³த்திஹேதுத்வாத் | ரஜஸ்தமோத⁴ர்மாணம்
தாவத்³ க்³ரஹணாச்ச²த்³த⁴ம் ஸம்ஸயவிபர்யயவ்யதிரிக்தம் ச கேவலம்
க்ஷேத்ரஜ்ஞாபரிஜ்ஞாநே⁵பூர்வமேவ இதி || 64 ||

காரிகா 65

ஆஹ, தத்ஸமகாலமேவ ஸரீரஸ்ய பாத: ப்ராப்நோதி | ஸதி
த⁴....வஸ்தா²நேநாஜ்ஞாநஹேதுகம் ஸரீரமிதி |
உச்சயதே- அஜ்ஞாநஹேதுகம் ஸரீரம் | அத² சாயம் நாநாத்வத்³ர்ஸீ |

|| த⁴ர்மாதீ³நாமகாரணப்ராப்தௌ |
திஷ்ட²தி ஸம்ஸ்காரவஸாச்சக்ரப்⁴ரமவத்³ த்⁴ரு³தஸரீர: || 67 ||

ய... ஸரீராந்தரோபார்ஜிதா த⁴ர்மாத³யோ ந தாவத்தகாரணம் |
பு³த்³தி⁴... முபஸம்ப்ராப்தா அக்ரு³தார்த²த்வாத்³ பு³த்³தி⁴ஸ்ச ப்ரதா⁴நம்
ததா³ திஷ்ட²த்யயம் நாநாத்வத்³ர்ஸீ தஸ்ய ஸம்ஸ்காரஸ்ய ஸாமர்த்²யாத் |
கோ த்³ரு³ஷ்டாந்த: ? சக்ரப்⁴ரமவத்³த்⁴ரு³தஸரீர: | தத்³யதா²
கும்ப⁴காரப்ரயத்தநவிஸிஷ்டேந த்³ண்டே³ந க⁴டாதி³நிஷ்பத்தியோக்³யக்ரியா சக்ரஸ்ய
ப்⁴ரம: | தேந துல்யம் சக்ரப்⁴ரமவத் | யதா² சக்ரப்⁴ரமணம் க⁴டார்த²ம் |
நிஷ்பந்நே க⁴டாதி³நிஷ்பத்தியோக்³யக்ரியா சக்ரஸ்ய ப்⁴ரம: | தேந துல்யம்
சக்ரப்⁴ரமவத் | யதா² சக்ரப்⁴ரமணம் க⁴டார்த²ம் | நிஷ்பந்நே க⁴டே
பூர்வஸம்ஸ்காராநுரோதா⁴ந்ந நிவர்ததே ந ச ததா³ நிவ்ரு³த்தமிதி க்ரு³த்வா
ஸம்ஸ்காரக்ஷயே⁵ப்யவதிஷ்ட²தே, ஏவம் ஸம்யக்³த³ர்ஸநார்த²ம் ஸரீரம்
ஸம்யக்³ஜ்ஞாநாதி⁴க³மே⁵பி ந நிவர்ததே பூர்வஸம்ஸ்காரவஸாத் | ந ச ததா³
நிவ்ரு³த்தமிதி க்ரு³த்வா ஸம்ஸ்காரக்ஷயே⁵ப்யவஸ்தா²ப்யத இதி || 67 ||

காரிகா 68

யதா³ து ஸம்ஸ்காரக்ஷயே தந்நிமித்தஸ்ய ஸரீரஸ்ய பே⁴த: ³, அத:

|| ப்ராப்தே ஸரீரபே⁴தே³ ||

த⁴ர்மாத⁴ர்மௌ க்ரு³தார்தௌ² காரணே பு³த்³தி⁴லக்ஷணே லயம் க³ச்ச²த: | யஸ்சாஸ்ய
பூ⁴தாவயவ: ஸரீராரம்ப⁴க: ஸ ஸர்வபூ⁴தேஷு பூ⁴தாநி தந்மாத்தரேஷு, இந்த³ரியாணி

தந்மாத்தராணி சாஹங்காரே, அஹங்காரோ பு³த்³தௌ⁴ பு³த்³தி⁴ரவ்யக்தே | ஸேயம்
தத்த்வாநுபூர்வீ

தத³ர்த²ப்ரதா⁴நாது³த்பந்நா பரிஸமாப்தே புந: ப்ரதா⁴நே ப்ரலயம் க³ச்²தீதி |
ப்ரதா⁴நமப்யர்த²வஸாதே³வாஸ்ய ஸரீராணி தேஷு தேஷு ஜாத்யந்தரபரிவர்தேஷு
கரோதி | ஸ சார்யஸ்சரிதார்த: ² |

அத:

|| சரிதார்த²த்வாத் ப்ரதா⁴நவிநிவ்ரு³த்தௌ | ||

அதீந்த³ரியமஸம்வேத³ய லகு⁴ ஸர்வத்ர ஸந்நிஹிதம் ப்ரஸஸ்தமநிர்மிதம்
விஸு³த⁴மக்ஷயம் நிரதிஸயம்

|| ஏகாந்தமாத்யந்திகமப⁴யம் கைவல்யமாப்நோதி || 68 ||

ஏதச்சாவஸ்தா²நம் பெள³த்³தை⁴ர்நிருபதி⁴ஸேஷநிர்வாணலக்ஷணமபவர்கோ³
வ்யாக்²யாத: | ஏதத்பரம் ப்³ரஹ்மம் த்⁴ருவமமலமப⁴யமத்ர
ஸர்வேஷாம் கு³ணத⁴ர்மாணம் ப்ரதிப்ரலய: | ஏதத்ப்ராப்ய ஸர்வாயாஸை:
ஸர்வப³ந்த⁴நைரநாதி³காலப்ரவ்ரு³த்தராக³த்³வேஷவியுத்தோ முக்தோ ப⁴வதி |
ஏதத³ர்த²ம் ப்³ரஹ்மனா த³யிதபுத்ரதா³ரத⁴நஸம்ப³ந்த⁴மபஹாய கு³ருஸுஸ்ருஷாபரா:
ஸரீரமரணயேஷு யாதயந்தி | கத²ம் நாமைகாந்திகமாத்யந்திகம் ச கைவல்யம்
ஸ்யாதி³தி யத்ரைவோத்தா²நம் ஸாஸ்த்ரஸ்ய தத்ரைவோபஸம்ஹார ஆசார்யேண
க்ரு³: || 68 ||

காரிகா 69

ஆஹ, கிமர்த²ம் புந்ரித³ம் ஸாஸ்த்ரம் கேந வா பூர்வம் ப்ரகாஸிதமிதி ?
உச்யதே- யது³க்தம் கிமர்த²மிதி-

|| புருஷார்தா²ர்த²மித³ம் ||

கத²ம் நாமாஜ்ஞாநவஸாத்ததஸம்ஸ்காரோபநிபதிதாநாம் ப்ராணிநாமபவர்க:³
ஸ்யாதி³த்யேவமர்த²மித³ம் ஸாஸ்த்ரம் வ்யாக்²யாதம் |

யத்தூக்தம் கேநேதி, உச்யதே-

|| கு³ஹ்யம் பரமர்ஷிண ஸமாக்²யாதம் | ||

கு³ஹ்யமிதி கூ³ஹநீயம் | ரஹஸ்யமக்ரு³தாத்மநாம்

யமநியமஷ்வநவஸ்தி²தாநாமாத்³ராத³ப்யநத்⁴யேயம் |

பரமர்ஷி³ப⁴க³வாந்ஸாம்ஸித்³தி⁴கை³ர்த⁴ர்மஜ்ஞாநவைராக்³யைஸ்வர்யைராவிஷ்டபிண்டோ³
விஸ்வாக்³ரஜ்: கபிலமுநி: | தேந கபிலமுநிநா ஸமாக்²யாதம் |

ஸம்யகாக்³யாதம், சிராப்யஸ்தஸ்ய வித்³யாஸ்ரோதஸோ நிர்வசநஸாமர்த்²யாத்
ஸ்யாதே³தத்,

கத²மித³ம் கு³ஹ்யமிதி ? உச்யதே- கத²ம் வேத³ம் கு³ஹ்யம் ந ஸ்யாத் ?

ப⁴வாக்³ரோத்பநநைரபி ஸநகஸநாதநஸநந்த³நஸநத்³குமாரப்⁴ர⁴ரு³திபி⁴ரநித்யாநாம்

|| ஸ்தி²த்யுத்பத்திப்ரலயாஸ்சிந்த்யந்தே ச யத்ர பூ⁴தாநாம் || 69 ||

தத்ர ஸ்தி²திஸ்தாவத்³ரூபப்ரவ்ரு³த்திப²லநி³ர்தே³ஸேநோத்பத்திரபி

ப்ரக்ரு³தே³ர்மஹாநித்யாதி:³ | ப்ரலயோ⁵ப்யவிபா⁴காக்³த்³வைஸ்வரூப்யஸ்யேதி வசநாத் |

ஓளத்ஸூக்யாநுபரமாத்ப்ரக்ரு³திபுருஷயோ: | ஸ்தி²திருத்பத்தி³ர்த்³ரு³ஸ்யத்³ர்ஸநஸக்தயோ:
ஸாபேக்ஷத்வாத் | ததா² சோக்தம்-

புருஷஸ்ய த்³ர்ஸநார்த:² கைவல்யார்த²ஸ்ததா² ப்ரதா⁴நஸ்ய |

பங்க்³வந்த⁴வது³ப⁴யோரபி ஸம்யோக³ஸ்ததக்ரு³த: ஸர்க:³ || இதி (kA0 21)

ப்ரலய: ப்ராப்தே ஸா⁴ரபே⁴தே³

சரிதார்த²த்வாத்ப்ரதா⁴நவிநிவ்ரு³த்தாவிதி (kA0 68) | அத²வா

ஸ்தி²திக்கூணப⁴ங்க்³ப்ரதிஷேதா⁴க்தாலாந்தரேஷ்வஸ்யாநாஸாது³த்பத்தி³ர்விபரிணாமாந்நாபூ⁴தப்

ப்ரலயோ⁵பி நிமித்தாந்தராத்ஸ்வாபா⁴வ்யாதே³வ பூ⁴தாநாமபி வ்யக்தாநாம்
நிஷ்பத்திமதாமிதி

யாவத் | ஏவம் ச மஹதா³த³யோ⁵பி பரிக்³ரு³ஹீதா இதி |

ஆஹ, புருஷாத³யஸ்தர்ஹி பரித்யக்தா: | கத²ம் வா பூ⁴தஸப்³த³ இதி ?

உச்யதே- விதத²ப்ரதிஷேதா⁴ர்த²த்வாத் | யாவத் கிஞ்சித்³விதத²ம் பூ⁴தம் தஸ்ய

ஸர்வஸ்யேஹ ஸ்தி²த்யாத³ய உச்யந்த இதி | உத்பத்திவிநாஸப்ரதிஷேதா⁴விஸேஷாத்
|

ஏவமபி புருஷாத³நாமுத்பத்திப்ரலயாவபி ப்ராப்துத: | கிம் காரணம் ? அவிஸேஷாதி³தி
|

உச்யதே- ஸம்ப⁴வதோ விஸேஷணம் ப⁴வதி | தத்ர ஸ்தி²திரேவ புருஷாத³நாம் |

இதரேஷாம் து ஸ்தி²த்யுத்பத்திப்ரலயா இதி விஜ்ஞாஸ்யாம: || 69 ||

ஆஹ, கஸ்மை புநரிதீ³ம் ஸாஸ்த்ரம் பரமர்ஷி³னா ப்ரகாஸிதமிதி ?

உச்சயதே-

|| ஏதத்ப்ரவித்ரமக்³ர்யம் முநிராஸுரயே⁵நுகம்பயா ப்ரத³தௌ³ | ||

தத்ர பவித்ரம் பாவநாத் | அக்³ர்யம் ஸர்வது:³க²க்ஷபணஸமர்த²த்வாத் |

பவித்ராந்தராணி புநரேகதே³ஸம் க்ஷாலயந்த்யத⁴மர்ஷணக்³ங்கா³தீ³நி |

தஸ்மாதி³தீ³மேவாக்³ர்யம் முநிராஸுரயே⁵நுகம்பயா ப்ரத³தௌ³ |

ஆஹ, ஸம்ப்ரதா³நஸ்யாகஸ்மிகத்வம், த⁴ர்மாதி³நிமித்தாநுபபத்தே: | ந

தாவத்பரமர்ஷேர்த⁴ர்மார்த²ம் ஸாஸ்த்ரப்ரதா³நமுபபத்³யதே, ப²லேநாநபி⁴ஷ்வவங்கா³த்

|

நார்த²காமார்த²ம், ஸிஷ்யா³னாமநாயாஸப்ரஸங்கா³த் | ந மோக்ஷார்த²ம்,

ஸாம்ஸித்³தி⁴கேநைவ

ஜ்ஞானேந தத்ப்ராதே: | தஸ்மாத்³விபரீதார்தா²ஸம்ப⁴வாத் பரிஸேஷாத³கஸ்மாதா³சார்ய:

ஸாஸ்த்ரநிதா⁴நம் ப்ரத³தா³விதி |

உச்சயதே- நாகஸ்மாத், கிம் தர்ஹி அநுகம்பயா ப்ரத³தௌ³ |

ஆத்⁴யாத்மிகாதி⁴தை³விகாதி⁴பௌ⁴திகைர்து:³கை:² பீட்³யமாநமாஸுரிமுபலப்⁴ய

ஸ்வாத்மநி

ச ஜ்ஞானஸாமர்த²யாத்ஸதி கார்யகாரணஸம்ப்ரயோகே³ து:³கா²நாமப்ரவ்ரு²த்திம்

பரிஜ்ஞாய ஸிஷ்யகு³ணம்ஸ்ச கத²ம் நாம யதா² மம ஸுக²து:³கே²ஷு

ஜ்ஞானோபநிபாதாத்ஸாம்யமேவமாஸுரேரபி ஸ்யாதத்த³த்³வாரேணந்யேஷாமபி

புருஷா³னாமேவமநுகம்பயா ப⁴க³வாந்பரமர்ஷி: ஸாஸ்த்ரமாக்²யாதவாந் |

யதா² ச பரமர்ஷிராஸுரயே ததா²

|| ஆஸுரிரபி ||

த³ஸமாய குமாராய ப⁴க³வத்-

|| பஞ்சஸிகா²ய

தேந ச ப³ஹுதா⁴ க்ரு²த்ம் தந்த்ரம் || 70 ||

ப³ஹுப்⁴யோ ஜநகவஸிஷ்டா²தி³ப்⁴ய: ஸமாக்²யாதம் | அஸ்ய து ஸாஸ்த்ரஸ்ய

ப⁴க³வதோ⁵க்³ரே ப்ரவ்ரு²த்தத்வாந்ந ஸாஸ்த்ராந்தரவத்³ வம்ஸ: ஸக்யோ

வர்ஷஸதஸஹஸ்ரரைர்ப்யாக்²யாதும் || 70 ||

ஸங்க்ஷேபேண து த்³வாவ..

ஹாரீ³தவாத்³த⁴லிகைராதபௌரிகாரீ³ஷபே⁴ஸ்வரபஞ்சாதி⁴கரணபதஞ்ஜிவிவார்³ஷக³ண்யகௌண்ய

|| ஸிஷ்யபரம்பரயா⁵⁵க³தம் ||

ப⁴க³வாநீ³ஸ்வரக்ரு³ஷ்ணஸ்³ ஸாஹாயகம் ஸாஸ்த்ரம் |

பூர்வாசார்யஸூத்ரப்ரபி³ந்தே⁴ கு³ருலாக⁴வமநாத்³ரியமாண:

பௌரஸ்த்யாந்யாக²யாநவ்யா...ந க³ர்ப⁴மதிப்ரமாத்³ம் த³தா³தீதி

க்³ரந்த²பூ⁴யஸ்த்வமுபஜாயதே | தச்சேதா³நீந்தறை: ப்ராணிபி⁴ரல்பத்வாதா³யுஷோ

க்³ரந்த²த ஏவ ந ஸூபபாத்³ம் கிம் புந: ஸ்வணப்ரயோகா³ப⁴யாம் | ஆஹ

ச- சதுர்பி:⁴ ப்ரகாரைர்வித்³யா ஸூபயுக்தா ப⁴வதி- ஆக³மகாலேந

ஸ்வாத்⁴யாயகாலேந ப்ரயோக³காலேந ச | தத்ர சாஸ்யாக³மநகாலேநவாயு:

பர்யுபயுக்தம் ஸ்யாத்³தஸ்³ ஸாஸ்த்ராந்²த²க்யம் | இத்யஸ்ய மந்த³தி⁴யாமப்³யாஸு

க்³ரஹணதா⁴ரணப்ரயோக³ஸம்பத்³ஸ்யாதி³தி ஷஷ்டிதந்த்ராத்³பாக²யாநகா³தா²வ்யவஹிதாநி

வாக்யாந்யேகத உபம்ரு³த்ய ஸிஷ்யாநுகம்பார்த்²ம் யாவத்

|| ஈஸ்வரக்ரு³ஷ்ணேந சைததா³ர்யாபி:⁴ | ||

ஸப்தத்யா

|| ஸங்க்ஷிப்தமார்யமதிநா ||

ஸர்வஸத்த்வஹிதப்ரவ்ரு³த்தேந

|| ஸம்யக்³ விஜ்ஞாய ஸித்³தா⁴ந்தம் || 71 ||

கத²ம் சாஸ்ய ஸம்யக்ஸித்³தா⁴ந்தவிஜ்ஞாநஸ்யாப்யநேகக்³ரந்த²ஸுதஸஹஸ்ராக²யேயம்

ஸாங்க்யபதா³ர்த்²ம் ஸதத்த்வமக²ண்ட³மாசார்யாணம் ஸப்தத்யா ஸங்க்ஷிப்தவாந் ||

71 ||

காரிகா 72

ஆஹ ச-

|| ஸப்தத்யாம் கில யே⁵ர்தா²ஸ்தே⁵ர்தா:² க்ரு³த்ஸநஸ்ய ஷஷ்டிதந்த்ரஸ்ய |

ஆக்²யாயிகாவிரஹிதா: பரவாத³விவர்ஜிதாஸ்சாபி || 72 ||

யதஸ்ச நாராயணமநுஜநகவஸிஷ்ட²த்³வையாயநப்ரவ்ரு⁴த்திபி⁴ராசார்யை:
 ப்ரதா⁴நபுருஷாத³ய: பதா³ர்தா:² பரி³க்ரு⁴ஹீதாஸ்சோபதி³ஷ்டாஸ்ச ப்ரஸஸ்தாஸ்சாத:
 ஸ்வபா⁴வத: ப்ரஸித்³த⁴மைஸ்வர்யஸ்ய ப²லத ரு³த்³த⁴யா ஆர்யமார்³க்³மலங்கர்துமிதி
 ப⁴க்³வதீ³ஸ்வரக்ரு⁴ஷ்ணேந பதா³ர்த²ஸ்வரூபநி³ருபணநி³புணலாரமதிநா
 பரமர்ஷ்யாதி³யதோ²க்தாக³மேந ப்ரமாணத்ரயம் புரஸ்க்ரு⁴த்ய தர்கத்³ரு⁴ஸா விசார:
 க்ரு⁴த: | ந சாஸ்ய மூலகநகபிண்ட³ஸ்யேவ ஸ்வல்பமபி தோ³ஷஜாதமஸ்தீதி || 72 ||

ஆஹ ச-

அஜ்ஞாநத்⁴வாந்தஸாந்த்யர்த²ம்ரு⁴ஷிசந்த³ரமஸஸ்ச்யுதா |
 மலிநைஸ்தீர்த²ஜலதை³ஸ்சா²த்³யதே ஜ்ஞாநசந்த³ரிகா ||

இதி ஸத்³பி⁴ரஸம்ப்⁴ராந்தை: குத்³ரு⁴ஷ்டிதிமிராபஹா |
 ப்ரகாஸிகேயம் ஸர்க³ஸ்ய தா⁴ர்யதாம் யுக்திதீ³பிகா ||

ஸ்பு²டாபி⁴தே⁴யா மது⁴ராபி பா⁴ரதீ மநீஷிணே நோபக்²லம் விராஜதே |
 க்ரு⁴ஸாநுக³ர்பா⁴ஸ்ப்யபி⁴தோ ஹிமாக³மே கது³ஷ்ணதாம் யாதி தி³வாகரத்³யுதி: ||

நயந்தி ஸந்தஸ்ச யத: ஸ்வஸக்திதோ கு³ணம் பரேஷாம் தநமப்யுதா³ர்தாம் |
 இதி ப்ரயாத்வேஷ மம ஸ்ரம: ஸதாம் விசாரணாக்³ரஹமாத்ரபாத்ரதாம் ||

|| இதி யுக்திதீ³பிகாயாம் ஸாங்க²யஸப்ததிபத்³த⁴தௌ சதுர்த²ம் ப்ரகரணமேகாத³ஸம்
 சாஹ்நிகம் ஸம்பூர்ணம் ||

க்ரு⁴திரியம் ஸ்ரீவாசஸ்பதிமிஸ்ராணம் (?)

Encoded and proofread by Dhaval Patel drdhaval2785 at gmail.com

yuktidIpika

pdf was typeset on March 24, 2024

Please send corrections to sanskrit@cheerful.com

